SANCTI

EPHRAEM SYRI

PATRIS ET SCRIPTORIS ECCLESIÆ ANTIQVISSIMI ET DIGNISSIMI,

[illegible]

[illegible] præcipuè Romanis Græcè inueniri potuerunt, in tres Tomos digeſta,

Nunc recèns Latinitate donata, Scholijsqúe illuſtrata, Interpretè & Scholiaſte

[illegible]

[illegible]

EX PERMISSV SVPERIORVM.

Editio Tertia, priore auctior & accuratior.

COLONIÆ [illegible]

Cum gratia & Priuilegio Sac. Cæſareæ Maieſtat.

ARCHETYPON HVIVS PRÆCEDENTIS S. PATRIS NOSTRI EPHRAEM EFFIGIEI REPERITVR

Conſtantinopoli, in antiquo Monaſterio Sula nuncupato, vulgo Τὰ ἓξ Μάρμαρα, id eſt, Sex marmora. Olim Patriarchium fuit, nunc ab Armenijs inhabitatur.

IN IMAGINEM S. EPHRÆM.

Corporis effigies hæc eſt venerabilis Ephræm:
Eius at in libris, mentis imago micat.
Illa quidem præſtans: ſed eo præſtantior hæc eſt,
Quo depicta fuit nobiliore manu.

ALIVD.

Hæc veneranda Syri facies mirabilis Ephræm:
Aſt animi effigiem, ſcripta diſerta docent.

SANCTISSIMO
ET BEATISSIMO
P A T R I
A C
DOMINO NOSTRO D. XYSTO V. PONTIFICI MAXIMO

Gerardus Voſſius Seruus Salut.

BIENNIO antequam in excelſam iſtam Eccleſiæ ſpeculam, Sedem Petri eueehereris, Sixte V. Pontif. Max. virum mihi peregrinum, è media Syria oriundum, & per Græciæ climata huc profectum, vt maior eius haberetur ratio, commendaſti, ac vt eodem mecũ Romæ exciperetur contubernio, deſideraſti. Cum enim propter Turcicam tyrannidem cuncta deuaſtantem atque obſcurantem, non amplius eo haberetur honore apud ſuos Syros, & Græcos, quo antea, ſed iam vileſceret atque obſoleſceret, laborumq́; eius fructus ibi deperiret, ad Latinos & quidem ad ipſam Vrbem Romam, velut ad ſecurum extra pericula portum ex Barbarorum manibus confugit, vt ibidem refloreſceret, & fructum vberiorem tamquam loco magis fœcundo excultior redditus produceret: vbi etiam, quòd multo nimis tempore aliter atque ſperârat, obſcurus ſpretusque lateret, nec eſſet qui illius curam ſuſciperet, Tu tandem non ſine Diuina prouidentia eum è latebris & tenebris vindicandum, mihique licet homini hic extremo, & ex vltima penè Germania oriundo committendum tradendumqúe ſolicitè curaſti. Itaque feci non inuitus, quod in hoſpite illo ex excipiendo, tibi cum primis gratum mihiqúe iucundum, atque aliјs charum & vtile fore intelligebam, ipſumqúe à te vſqueadeò commendatum peramanter admiſi, ſuſcepi, & gratulabundus in idem mecum contubernium introduxi. Quem dum coram iam alloqui incipio, peregrina vtentem lingua comperio, à noſtro loquendi vſu multum aliena, vnde ſtatim an aliam etiam nobis vtcunque communem calleret, percontor: ipſe verò præter maternam illam ſuam Syram, ſe quoque Græcam ab optimis hauſiſſe magiſtris reſpondit, Latini autem ſermonis prorſus ignarum, quare me vt inter Latinos latinè eum loqui doceam, vel ſaltem Interpretem ipſius agam, interpellat: vt in Occiduis

[illegible]ue partibus, ubi antea minus fuerat cognitus, deinceps magis innote-ſcat, & ab omnibus intelligatur. Atque ubi iam conſedimus ambo, animaduerto ab ipſo mox ſermonis exordio, hoſpitem illum meum moribus ſua-u[illegible]imi præditum, varijsque animi dotibus pulcherrimis ornatum, & in r[illegible]us diuinis exercitatiſsimum: nihilque eum humile, nihil abiectum, nihil molle, nihil abſurdum, aut infimum ſentire vnquam vel loqui: ſed omnem ipſius orationem de Deo eſſe, rebusq; cæleſtibus, ipſumque vitia vbique acri-t[illegible]eprehendentem, ac virtutes mirificè celebrantem, non voce dumtaxat, ſed opere potius viuo atque exemplo. affectiones denique noſtras ad Dei amorem, vanique huius ſeculi contemptum, ac ad cæleſtis regni gaudia conſequenda, formidabilia autem inferni tormenta effugienda vbicumque ſerio grauiterq; monentem, atque flectentem: vt merito de tali, tantoq; nobis viro gratulandum ſit, cuius etiam nihil vel aſpectu gratius, vel doctrina ſalubrius, vel conſuetudine iucũdius dici fingi ve poſſet. Sed quiſnam homo ille ſit peregrinus, fortaſſe tecum ambiges? Cuius etſi memoriam nondum Sanctitati T. excidiſſe credam, quod non ita multum interfluxerit temporis, quo illum mihi commendaſti ac tradidiſti, tamen vt clarius rem exprimam, & ne alijs παραληρεῖν, aut potius ὕθλους λέγειν loqui videar, quis is ſit, enarrabo: Ephræm hic eſt Syrus, quem clara Meſopotamia produxit, Græcia ſuſpexit atque excepit, & tota antiquitas venerata eſt. Quem Baſilius ille Magnus Cæſareæ Cappadociæ Archiepiſcopus, eruditionis cauſſa in primis admiratus eſt, ſummeq; laudauit, ac pietatis nomine prædicauit, de eo inter alia affirmans, quod tantum à mundana ſapientia diſtaret, quanto verarum rerum ſcientiæ propinquior erat. Cuiq; idem Baſilius miraculosè, & abſque labore donum Græcæ linguæ à Deo impetrauit, eumq; ex Diacono Sacerdotem digniſsimũ ordinauit. Quem Baſilij frater ſanctus Gregorius Nyſſæ Epiſcopus inſigni beneq; longa oratione celebrauit ac decorauit. Quem Amphilochius Iconij Antiſtes, pulcherrima cõparatione cum Baſilio Magno cõtulit, quæq; inter vtrumq; communia inter ciderint deſcripſit. Quem fortiſsimus ille hæreticorum malleus ſanctus Hieronymus, ad tantam veniſſe claritudinem teſtatur, vt poſt lectionem Scripturarum publicè in Eccleſijs eius ſcripta recitarentur. Quem Palladius magnæ apud cunctos exiſtimationis fuiſſe dicit, nõ fictè, ſed vere, ıl umque vnum inter alios exſtitiſſe dignum, cuius memoria à ſanctis Chriſti ſeruis celebretur. Quẽ Theodoritus Cyri Præſul, virum admirabilem, & ſcriptorem inter Syros excellentiſsimum appellat. Quẽ in magna vixiſſe laude, Eccleſiamq; Catholicã cum primis exornaſſe, inter multa Sozomenus cum alijs recenſet. Qui, vt cum eod: Sozomeno teſtis eſt Nicephorus, vita Monaſtica percelebris exſtitit, & ex æquo cum ijs, qui Epiſcopatu, doctrina, & vitæ ſanctitate clari ſunt, laudatur. Quem miris laudibus Symeon,

meon Metaphraſtes, Nyſſenum in eius ſecutus vita, exornat atq; illuſtrat. Quem Cedrenus virum fuiſſe magnum dictis factisq;, ac multa vtiliter cõſcripta reliquiſſe affirmat. Ex cuius adhuc infantis ore (vt in ipſius reperitur vita) per ſomniũ viſa eſt excreſcere vitis, quæ omnem ſub cælo regionẽ replebat, cuius fructibus omnes cæli volucres aduolantes veſcebantur, ipſaque vitis quanto plures volucres fructus decerpẽtes excipiebat, tãto magis racemis abundabat, quæ in ipſo poſtea Ephræm vera apparuerũt, dũ eius oris ac vitæ fructus per vniuerſum orbẽ reſplẽduit. De quo & illud memorabile legitur, quod ab Angelo viſus ſit librũ aureis conſcriptum literis aliquãdo recepiſſe, quẽ nemo præter eum aperire meruit; vnde mox poſtero die & deinceps, loquente in eo Spiritu ſancto, tantã dicendi ac declamandi gratiã habuit, vt nullum ſibi ſimilẽ ſuo tempore inueniret. Quem non ſine cauſſa reuerenter atq; libenter celebris olim Græcia amplexa eſt, eiusq; ſcripta tanti fecit, vt illa in ſuam magna ex parte linguam transfuderit, illumq; velut ſuæ gentis ac claßis Patrem habuerit, colueritq;. quem honorem an vlli vmquã alteri Scriptori externo gens illa detulerit, vehementer dubito, exemplumq; ignoro. Ex cuius quoq; varijs ſcriptis, ob dignitatem plurima paßim ab Anaſtaſio Synaita, Photio Patriarcha olim Conſtantinop. in ſua ad Tharraſiũ bibliotheca, a Moyſe Bar-Cepha Syrorum Epiſcopo, alijsq; priſcis inuenias citata, atque deſumpta. Ad cuius imitationem, Iſaac Syrus, Nilus Archimandrita Conſtantinopolitanus, Beatus Iſaias, & B. Dorotheus religioſiſſimi Abbates, alijq; complures pietate, atque eruditione inſignes viri vtilißima opera conſcripſerunt, quorum ego multa nondum edita in varijs manuſcriptis Vaticanis, alijsq; alibi prælo ſane dignißima vidi. Cuius denique Sanctißimi viri commemorationem, Græcorum Menologia, & Latinorum Martyrologia ex æquo ponunt, obſeruant ac celebrant.

De hoc igitur celebri & admirabili viro, gratoq; ac venerando hoſpite, mihi tecum, Sixte Papa, fit ſermo, quem vt ſitu ſqualoreq; obſitum, & in tenebris iacentem, ac pene exſtinctum atque mortuum, in vitã ac lucẽ reuocarem, abſterſisq; ſordibus Latinè loqui docerẽ, ornarem, & expolirem, Tu mihi non ita pridẽ, dũ Ambroſio tuo excolendo atque edendo adhuc Cardinalis vacares, præcipuus hortator auctorq; fuiſti. & ad hoc, tua pro me interpoſita fide, primum antiquitate & magnitudine Græcum inſigne manuſcriptum Volumen huius S. Patris, ex nobili Sfortianorum bibliotheca Rõ. vbi conſeruabatur, ad cõmune multorum bonum tunc mihi impetraſti, cupiens tãtum Patrem, quod plurimi tecum optabãt, in Eccleſia Dei exſtare, & Romæ poſt Ambroſium tuum aliquando prodire. Vnde ego grauißima tua permotus auctoritate, aliorumq; multorum id à me efflagitantiũ votis ſatisfacere exoptans, me ad deſideratißimum hoc opus illuſtrandum euul-

gandumque accinxi, & quæcunque iſtius S. Patris numquam ſatis laudati monumenta tot ſeculis cum magno Chriſtianitatis diſpendio ſepulta ac penè deperdita, ex præcipuis Italiæ bibliothecis, præſertim Romanis conquirere & obtinere potui, ad conſolationem multorum, & publicum omnium bonū non ſine magno labore ac ſumptu collegi, & deſcribenda curaui, deſcripta, cum ſuis archetypis, & alijs manuſcriptis exemplaribus, quorum dabatur copia, diligenter contuli, varias lectiones examinaui ac adnotaui, easq; quo potui ſtudio atq; iudicio inter ſe conciliaui, maximeq; probatas ſelegi, & ſuis locis repoſui; omniaq; vt confido præſtiti, quæ in Orthodoxo aliquo Patre reſtituendo vel illuſtrando deſiderari deberent aut poſſent, quemadmodum plenius ex hoc primo volumine Sāctitati T. cui iure debetur, dicato, conſtabit. Quod ſi ei, vt ſpero, gratum accidiſſe, & alijs profuiſſe cognouero, alia duo eiuſdem S. Patris quæ reſtant magni quoque momenti volumina (nam vniuerſum opus in tres Tomos diſtinximus) libentius alacriusq; perſequar, & Deo bene iuuante perficiam. Reſtat porrò vt tantum hoſpitem nominis tui ornamentum in exiguum, iam tandem in publicum prodeuntem ac Latina lingua vtentem, & ex merito ſuo, & ex ſingulari commendatione tua, atque inſtituto meo, aut verius etiam tuo, gratè benigneq; ad te reuertentem accipias, habeasq; in honore apud te, & ſicut dignus eſt, omni eum pietatis officio amanter complectaris, & tractes: Nullum autem honorem ei maiorem, nullumq; officij genus gratius deferre poteris, quàm ſi illo auidè crebroq; fruaris, & grauioribus interdum intermiſſis negotijs ſaltem reſpirandi, ac recreandi gratia ad eum te conferas, ac cum hoſpite adeo ſuaui, & commodo remotis arbitris perlubens cōgrediaris. Solatium, mihi crede, præbebit interdiu, non impediet noctu, a laboribus feſſum recreabit, curarum pondus ſubleuabit, moleſtias leniet, & tædium omne excutiet; in menſa, & poſt menſam iucunditati ac voluptati erit, & ſalutare argumentum colloquendi atque meditandi, quocunque tempore præbebit, moleſtus autem ipſe numquam apparebit. Quare illum iam ad te reducem amplectere, & quomodo à mea tenuitate ac modulo, tua cauſſa exceptus ſit, ex ipſomet intelliges: Erit enim, non dubito, meæ in Sanctitatem tuam veteris obſeruantiæ, pietatisque teſtimonium ſynceriſſimum, & quemadmodum deſidero monumentum ſempiternum. Vale. Ex tua vrbe Roma, CIƆ. IƆ. LXXXIX.

SIXTVS

SIXTVS PAPA QVINTVS

Dilecto Filio GERARDO VOSSIO, *Presbytero Leodien. Diœceſ. Magiſtro in Theologia, &c.*

DILECTE Fili Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Cùm, ſicut accepimus, primum Volumen operum omniũ, quæ Græcè hactenus inueniri, & obtineri potuerunt, S. Patris Ephræm Syri à te nuper Latinitate donatum, & Scholijs vbique illuſtratum imprimi curaueris: Nos, qui eruditorũ omnium fouere ſolemus ingenia, volentes te ſpecialibus fauoribus & gratijs proſequi; vt præſertim, tam ipſum iam editum Volumen, quàm alia deinceps per te in lucem edenda, quàm emendatiſſimè prodeant, neve à quoquam vel malitia, vel negligentia, mendis deprauari, aut aliquo modo addendo, vel minuendo, mutari, alterari, vel corrumpi poſſint: MOTV PROPRIO, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiã, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus, præſertim librorum impreſſoribus, & Bibliopolis, tã in Vrbe, & eius diſtrictu, totoque ſtatu Eccleſiaſtico, ſub qningentorum ducatorũ auri de Camera, ipſi Cameræ noſtræ Apoſtolicæ eo ipſo applicandorum, ac amiſſionis librorum, & typorum omnium; quã etiam in tota Italia, & extra eam vbiuis locorum, & gentium conſtitutis, ſub Excõmunicationis maioris latæ ſententiæ pœnis, eo ipſo abſque alia declaratione incurrendis: Auctoritate Apoſtolica tenore præſentium Interdicimus, & inhibemus, ne per decem annos à data præſentium computan. primum Volumen prædictum iam editum, & alia ſingula à te in Latinum idioma vertenda Operum eorũdem S. Patris Ephræm volumina, & in poſterum edenda, ſimiliter durante Decennio à cuiuſque illorum prima editione numerando, abſque tua licentia in ſcriptis danda, imprimere, vel alio titulo, vel forma, quouis prætextu mutata, vel alio quocunque idiomate verſa edere, vel ſic edita vendere, ſeu venialia proponere, vel tenere audeant, ſeu præſumant. Mandantes Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, alijsque locorum Ordinarijs, eorumque Vicarijs, ſeu Officialibus in ſpiritualibus, generalibus, ac in dicto ſtatu Eccleſiaſtico Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Poteſtatibus & alijs Officialibus: vt quando, & quoties per te, vel tuo nomine fuerint requiſiti, præmiſſa contra Inobedientes exequantur, & obſeruari faciant, inuocato etiam ad hoc, ſeu adhibito, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, quibuſuis perſonis quomodolibet conceſſis, & confirmatis. Quibus omnibus, illorum tenores, ac ſi ad verbum inſererentur præſentibus, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſq; contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis etiam in ipſis Voluminibus impreſſis, eadem vbique in iudicio, vel extra adhibeatur fides, quæ ipſis præſentibus litteris originaliter exhibitis adhiberetur. Datum Romæ, apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die xxij. Aprilis, M. D. LXXXIX. Pontificatus noſtri Anno Quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

AD LE-

AD LECTOREM.

QVANTI vniuerſa olim antiquitas, Chriſtiane Lector, fecerit S. Patrem Ephræm Syrum eiuſque digniſsima conſcripta, ex præcedenti ad Summū Pont. Epiſtola auctoritatibusque pluribus poſt ea ſubiectis & ad longum productis abundè conſtabit. Quantæ autē ſanctæ vtilitatis, doctrinæ atq; præſtantiæ, eius ſint opera, ex hoc primo quod modò tui iuuādi cauſſa profecimus Volumine, legendo ſpero plenius cognoſces. Ad quod comparandum atque euoluendum haud dubie procliuior eris, ſi intelligas (cuius te hic præmonitum volui) illud abſque alijs duobus poſt ſecuturis ſeparatum eſſe atque diſtinctum, nec ab iſto illa dependere. Sic enim totum ſimul opus S. Ephræm tripartitum reddidimus, & in Tres tomos diſtribuimus, vt ſinguli etiā ſeorſim & imprimi & coëmi, & legi, & circumferri poſsint. quare dum alios tibi concinnamus & pręparamus, hoc primo interea perfruere; in quo quid a nobis ſit præſtitum, tam in ordine ac diſtributione materiarum (cum in antiquis illis manuſcriptis Græcis omnia ferè confusè & indiſtinctè nullo ſæpe ſeruato ordine, poſita reperiantur atque deſcripta) quàm in ipſa traductione Latina, & Scholiorum illuſtratione poſt vnumquodque caput adhibita: tum etiam in variarum lectionum obſeruatione, locorumque ſacræ Scripturæ annotatione atque inter ſe collatione facta; quàm etiam denique in notandis illuſtrandisque pleriſque loci plurimum ad conuellendas hæreſes, facientibus, malo te legendo inquirere ac iudicare, quam me pluribus explicando recenſere, ne proprios labores tibi prędicare videar, cui eos prodeſſe potius exoptem. Vt tamen non te lateat inſtituti noſtri ratio, cur tot orthodoxorum Patrum teſtimonia poſt quodlibet argumentum in noſtris Scholijs citauerimus; ad hoc nos induxit partim rerum tractatarum varietas, partim etiam publica aliorum vtilitas, cui conſulere in eo fuit animus. Cùm enim vix vllum ſit argumenti genus præſertim morale, quod ab Auctore non tractetur, viſum eſt in gratiam illorum potiſsimum qui libris deſtituuntur, vel ſi eos habeant non legerunt, aut à quibus alia atque alia rerum argumenta tractata ſint ignorant, præcipuos Eccleſiæ Doctores tam Græcos quàm Latinos, qui eadem cum Doctore noſtro Ephræm pertractârunt, allegare atque producere; & hac eadem occaſione hic veluti Syluā quamdā locorum communium, qui frequenter in concionibus occurrere ſolent, omnibus diuini verbi concionatoribus cumprimis vtilem & neceſſariam pertexere atque proponere, vt à quibus quæque deſumenda ſint, facilius ſinguli nôrint. atque id non in hoc dumtaxat Tomo, ſed & in alijs duobus ſequentibus præſtare inſtitutum eſt. Quos vt pleniores tibi communicare, & publicæ vtilitati euulgare poſſimus, tui officij erit, ſi quæ Græce vſquam huius S. Patris nondum Latinè reddita editaue noueris, nobis quæ ea ſint, & in quibus Bibliothecis lateant, tempore ſignificare: vt (ſi forte aliquibus adhuc careamus) reliquis adiungi, & in debitum cum ijs ordinem reduci poſsint, vel illuſtriſsimum Cardinalem Bibliothecarium Apoſtolicum, aut Sacri Palatij magiſtrum, à quibus Romæ reſciſcere liceat, de ijs maturè admoneas; cum inſtitutum ſit, nihil omittere, quod quidem illius γνήσιον certò noſſe & obtinere potuerimus. Et ne ex ijſdem fortè Bibliothecis, eadem quæ deſcripta habemus, etiam abs te depromantur; ex quibus potiſsimè hunc noſtrum operum theſaurum comparauerimus, breuiter recenſebo. Primum omnium exemplar & maximum & antiquiſsimum vetuſto charactere Græco in membranis deſcriptum, medio atq; fauore Sanctiſsimi D.N. Xyſti V. ante eius Pontificatum, ex Sfortiana Bibliotheca, vbi ſub num. 1. reperitur, commodato accepimus, illudque iam totum tranſcriptum cum pluribus Vaticanis pio inſtituto optimus & eruditiſsimus Card. Sirletus bon. mem. Bibliothecarius Apoſt. hic. qui promptiſsimè & auidiſsimè quidquid huius S. Patris ſciret, ex incomparabili librorum ſuorum theſauro depromebat, ac me ad Opus adeò ſanctum (vt dicebat) atque deſideratum vehementer incitabat, & animabat. Cuius poſt mortem, in Bibliothecariatus Apoſt. munere ſucceſſor digniſsimus Card. Carafa, bonis & ipſe inſtitutis fauens, duos quoque nobis Græcè manuſcript. Codices miræ antiquitatis ex Cryptaferrata ſub geminis litt. ο̄ο̄ & τ̄τ̄. curauit, poſtea etiam fideliſsimè reſtitutos, quorum alter vt in eius calce continebatur, conſcriptus eſt, anno Domin. ͵φλα id eſt, 531. vnde admirandam vetuſtatem collige. Atque iſtæ ſunt præcipuæ Bibliothecæ, vnde monumenta huius S. Patris à nobis iam edita & deinceps edenda deprompta ſunt: tu ſi quibus in locis alijs alia huius noſtri inſtituti noueris, tempori, ſicut petimus, pro tuo & communi commodo, denuntia.

Vale.

CATALO-

CATALOGVS PRAECIPVORVM CAPITVM, ET ARGVMENTORVM, QVAE HISCE TRIBVS S. PATRIS EPHRÆM TOMIS CONTINENTVR ATQVE TRACTANTVR

Quæ hac editione acceſſerunt, ✳ notata ſunt.

PRIMI TOMI.

EPiſtola Interpretis atq; Scholiaſt. ad SIXTVM V. PONT. MAX.
MOTVS PROPRIVS SIXTI PAPAE V.
Epiſtola, ſiue Præfatio Interpretis ad lectorem
Auctorum in Scholijs noſtris citatorum, Indiculus
Vita atque Encomium S. Patris Ephræm Syri, per S. Gregorium Nyſſenum — j.
Scholia Interpretis in eamdem Vitam — xj.
Alia eiuſdem S. Patris Vita anonyma, etiam Scholijs illuſtrata — xij.
Comparatio elegans inter S. Baſilium Magnum, & S. Ephræm Syrum — xiiij.
Inſignia aliquot Orthodoxorum Patrum, de S. Ephræm Syro, Teſtimonia — xvj.
Collegiorum Rom & quorundam aliorum in editionem hanc Epigrammata
1 DE SACERDOTIO — pag. 1. 4.
2 Ad quem hoc pertineat Apoſtoli Dictum: Melius eſt nubere, quàm vri. — 4 5.
3 Apologia, ad Fratrem quemdam, De HELI Sacerdote — 6. 9.
4 De Feſtis diebus, & de dignitate Diuinorum myſteriorum — 9. 10.
5 De Charitate ſiue Dilectione — 11. 13.
6 Encomium in Pſalmos — 13. 14.
7 De orando Deum, ſiue de Precatione — 14. 15.
8 De amore pauperum — 15. 16.
9 De Ieiunio — 17.
10 Quonam pacto illud intelligendum ſit: *Duo erunt in agro, &c.* — 17. 18.
11 De his, quæ præſens hæc noſtra vita in ſe continet — 18. 19.
12 De Manſionibus beatis — 19. 20.
13 De Locis Beatis — 20. 21.
14 De non ſuſpiciendis rebus hiſce momentaneis. Et ne patiamur nos decipi huius vitæ oblectamentis. & in Pſalmum 72. — 22. 23.
15 Ode aptiſſima, in quotidie peccantes, & quotidie pœnitentes — 23. 25.
16 De Virtutibus, & Vitijs per oppoſitionem — 25. 26.
17 De Timore Dei, & de eo qui non habet Timorem Dei — 26. 27.
18 De Charitate ſiue Dilectione. De non habente Charitatem — 27. 28.
19 De Longanimitate. De carentibus longanimitate — 28. 29.
20 De Patientia. De Impatientia. — 29. 30.
21 De Lenitate animi ſiue de Benignitate. De Iracundia — 30 31.
22 De Manſuetudine. De malitia ſiue improbitate — 31. 32.
23 De Veritate. De Mendacio — 32 33.
24 De Obedientia. De Inobedientia & murmuratione — 33 35.
25 De eo qui inuidiæ & æmulationis eſt expers. De eo qui Inuidiæ obnoxius reperitur — 35. 36.
26 De eo qui à maledicentia alienus eſt. De maledicentia atque maledicis — 36. 37.
27 De Temperantia & continentia. De Intemperantia & incontinentia — 37. 40.
28 De Recta viuendi ratione. Capita XCI. — 40. 47.
29 Conſilium, De Vita Spirituali. Capita XCVI. — 47. 59.
30 De non ſcandalizando proximo. & de recta vitæ ratione — 59. 61.
31 De vera atque perfecta Renuntiatione, &c. — 61. 62.
32 Quomodo Anima cum lachrymis ad Deum recurrere debeat, tentationis tempore — 62. 66.

33 De Timore animi 66.68.
34 Reprehenſio ſui ipſius atque confeſſio 68 71.
35 Ad Pietatem, Exhortatio. 71.73.
36 Sermo ad Pietatem, bonaque opera, Chriſti athletam exercens 73 76.
37 De Diuina gratia. 76.79.
38 D Fide, & in illud Qui in modico fidelis eſt, & in multo erit, &c. 80.85.
39 Aduerſus eos, qui volunt Terræ motus à terræ inflatione fieri 85 86.
40 Ne decipiamur erroribus gentilium 86.88.
41 Ad euerſionem, ſiue deſtructionem Superbiæ 88.92.
42 Ad eorum correctionem, qui vitioſe viuunt, & honores appetunt 92.97.
43 De Morbo linguæ, aliisque vitijs 97.103.
44 Non eſſe ridendum, ſed lugendum potius, atque plorandum 104.106.
45 Quòd Ludicris rebus abſtinendum ſit Chriſtianis 107.110.
46 Aduerſus eos, qui animas pernicioſè ad impudicitias pelliciunt 110.115.
47 De abſtinendo à cupiditatibus carnalibus, & de certamine, &c. 115.117.
48 De abſtinendo ab omni conſuetudine pernicioſa, & de continentia 117.120.
49 Aduerſus improbas mulieres 120.123.
50 Antirrheticon, De Virginitate & continentia 123 125.
51 De Caſtitate 125.126
52 Sermo de Virginitate 126.130.
53 De Paſſionibus, ſiue perturbationibus animi. Sermo 130.133.
54 De Compunctione, Sermones IV. 133.135.138.141.143.
55 De Pœnitentia, Sermones II. 144 148 149.
56 De Pœnitentia, & Conuerſione 150
57 De Pœnitentia, & Patientia 150.153.
58 De Patientia 153.157.
59 Sermo adhortatorius, De Patientia, & Compunctione 157.161.
60 De Patientia & conſummatione ſeculi, ac de ſecundo aduentu Domini, &c. 161.168.
61 De beatitudinibus animæ, per varia capita 168.172.
62 Beatitudines aliæ 173.176.
63 De Beatitudinibus, & miſerijs 177.178.
64 Chriſtianæ, ac perutiles Interrogationes, & Reſponſiones 179.
65 Aduerſus eos, per quos blaſphematur nomen Dei, &c. ibid.
66 Quid ſibi vult illud Apoſt. Per præuaricationem legis, Deum inhonoras 180.184.
67 Hæretici, canibus, & lupis, & porcis comparantur 184.
68 De grauitate peccati, quod eſt in Spiritum Sanctum 184.185.
69 Quàm deteſtandum ſit malum: odiſſe proximum. 185.
70 Alia Interrogat. & Reſpon. De iis quæ fient in extremo Iudicio 185 187.
71 De Abrenuntiatione in ſacro Baptiſmate facta, & quomodo ea à nobis requiretur in die Iudicij; ac de varijs Inferni tormentis, &c. 187.189.
72 De varijs cruciatuum generibus, ac locis in inferno 189.197.
73 De Recordatione Mortis, &c. 197.200.
74 De Morte, Oratio alia perelegans 200.208.
75 De Reſurrectione mortuorum 208.214.
76 Aduerſus illos, qui dicunt Reſurrectionem mortuorum non eſſe 214.218.
77 De Antichriſto, & conſummatione ſeculi 218.228.
78 De apparitione Crucis in cœlo, tempore vniuerſalis Iudicij. 228.231.
79 De Iudicio, & Retributione 231.233.
80 De Iudicio extremo, & de compunctione 233.238.
81 Sermo, in ſecundum aduentum Domini noſtri Ieſu Chriſti 238.242.
82 Alius, de Futuro Iudicio, Sermo 242.245.
83 Threni, ſiue Lamentationes, De Diuina retributione 245.246.
84 Pia ad Deum oratio. 246.247.
85 Threnos ſeu lamentatio, De die Iudicij 247.248.
86 Alia lamentatio, ad Animam negligentem 248.249.

87 Pia animæ pœnitentis, & ad Deum recurrentis, Precatio 249.250.
88 Confeſſio, atque precatio ad Deum pia, pulchra, & perelegans 250.252.
89 Aliæ eiuſdem ad Deum precationes variæ, eæque perutiles ac dignæ quæ ab omnibus crebrò legantur atque recitentur 252.260.

SECVNDI TOMI.

EPISTOLA Interpretis & Scoliaſt. ad CLEMENTEM VIII. PONT. MAX.
Eiuſdem Epiſtola ſiue Præfatio ad Lectorem.
Vita S. Ephræm Syri, per Simeonem Metaphraſt. cum Scholijs.
Sententiæ ex Operibus S. Ephræm ſelectæ, quę in Collat. SS. Patrum reperiuntur.
1 S. Patris Ephræm Syri Narratio ad Monachos, de ſua Conuerſione pag. 261. 266.
2 Canticum eiuſdem Spiritale, in laudem Doctrinæ, & Sapientiæ: ad iuuentutem Chriſtianam 267.270.
3 Epiſtola ad Ioannem Monachum: de Patientia, atque tolerantia 271.274.
4 Hypomniſticum, ſiue admonitoria oratio, in formam quaſi Epiſtolæ 275.278.
5 Prologus in 4. Adhortationes, de Virtute ad Monachum Nouit. 279.
6 Initium primæ Adhortationis, vbi multa ad rem Monaſticam vtilia, & pulchra continentur 280.283.
7 Adhortatio ſecunda 284.286.
8 Adhortatio Tertia 286.289.
9 Adhortatio Quarta 290.292.
10 Prologus in Capita decem, De Virtute, cum Scholijs 293. & ſeq.
11 De Virtute, Caput Primum 295.
12 Caput Secundum. ibid.
13 Caput Tertium 296.
14 Caput Quartum 297.
15 Caput Quintum ibid.
16 Caput Sextum 298.
17 Caput Septimum 299. & ſeq.
18 Caput Octauum 301. & ſeq.
19 Caput Nonum 303.
20 Daput Decimum 304.306.
21 Prologus in illud: Attende tibi ipſi 307.
22 In illud: Attende tibi ipſi Capita 12. cum Scholijs 308.
23 Caput primum cum Scholijs ibid.
24 Parabola. Caput Secundum. cum Scholijs 309.311.
25 De Pugna carnis, Caput Tertium 312. & ſeq.
26 Caput Quartum contra Hæreticos 314.
27 Caput Quintum: De duplici tribulatione, &c. 315. & ſeq.
28 Caput Sextum 317. & ſeq.
29 Caput Septimum 319.
30 Caput Octauum 320.323.
31 Caput Nonum 324.326.
32 Caput Decimum 327.329.
33 Caput Vndecimum 330.
34 Caput Duodecimum 331.
35 Sermo Paræneticus, in illud: Attende tibi ipſi 332. & ſeq.
36 Prologus in Paræneſes, ſeu Adhortationes Quinquaginta 334. & ſeq.
37 Paræneſis prima, ad eos qui in Religionis ſe rudimentis exercent 336.341.
38 Paræneſis, ſeu Adhortatio ſecunda 342.
39 Paræneſis, ſeu Adhortario tertia, de quibuſdam Interrogationibus &c. 343.
40 Paræneſis quarta, ad Monachos Nouitios 344. & ſeq.
41 Paræneſis quinta, quæ eſt ad Diuinam doctrinam adhortatio 346.
42 Paræneſis Sexta 347.
43 Paræneſis Septima, quæ doctrinam continet, cum Adhortatione 348

44 Paræneſis octaua, ad Monachos nouit. De opere manuum [illegible]
45 Paræneſis Nona [illegible]
46 Paræneſis 10. Quòd propter tempus non ſit indulgendum deſidiæ 351
47 Paræneſis 11. Quòd frangi atque deficere non oporteat 352. & ſeq.
48 Paræneſis 12. De animi promptitudine ad omne opus bonum 354
49 Paræneſis 13. quæ commonitoria eſt, ad Humilitatem [illegible]5
50 Paræneſis 14. Quòd non oporteat altè ſapere 356
51 Paræneſis 15 De ſtatu Præpoſitorum, ac de cura Paſtorali 357. & ſeq
52 Paræneſis 16 De eo, qualem oporteat eſſe Præfectum, & de Obedientia 359. & ſeq.
53 Paræneſis 17. quæ didactica eſt ac doctrinalis 361. & ſeq.
54 Paræneſis 18. De ijs, qui de ſe ipſis magnificè, ſentiunt 363. & ſeq.
55 Paræneſis 19. De excitatione animæ ad laudandum Deum, & de bono ſeruando ordine 365
56 Paræneſis 20. Ad incitamentnm, & amorem ſpiritalem 366.
57 Paræneſis 21. De dormitationum diuerſitate. 367. & ſeq.
58 Paræneſis 22. De illis, qui ab initio negligentes, ac ſine cura ſunt 369. & ſeq.
59 Paræneſis 23 De Nouitijs laborem fugientibus 371. & ſeq.
60 Paræneſis 24. Quòd diuerſimodè impugnantur, qui ſub obedientia viuunt 373. 376.
61 Paræneſis 25. Inuaſio atque impugnatio hoſtis, in tranſgreſſores 377.
62 Paræneſis 26 De fide, ac de tranſmutatione loci in locum, &c. 378. 380.
63 Paræneſis 27. Oportere reuertentem fratrem, ſine præteritorum malorum recordatione, ſuſcipere 381. & ſeq.
64 Paræneſis 28 De priuatione timoris Dei, & de negligentia 383. & ſeq.
65 Paræneſis 29 In illud dictum: Habenti dabitur, & abundabit 385.
66 Paræneſis 30. De temerario iudicio non ferendo, &c. 386. 388.
67 Paræneſis 31. De Humilitate 389.
68 Paræneſis 32. Quòd Chriſtianum oporteat eſſe longanimem, & immemorem iniuriarum 390. 392.
69 Paræneſis 33. De Patientia & compunctione 393.
70 Paræneſis 34. De paſſionibus, ac perturbationibus animi 394 & ſeq.
71 Paræneſis 35 Quomodo oporteat conſolari puſillanimes 396 398.
72 Paræneſis 36. Oportere fratrem, cum legit, aduertere, & ſtudioſè legere, vult in præſentia Dei 399.
73 Paræneſis 37. Non debere nos huc illucque retorquere oculos: ſed potius deorſum aſpectum habere, ſurſum verò animam ad Dominum 40[illegible] & ſeq.
74 Paræneſis 38 de Manſuetudine 40[illegible] & ſeq.
75 Paræneſis 39. De inobedientibus, & de ſtatu, ac timore Dei. Et, de futuro iudicio 404. 409.
76 Paræneſis 40. De pietate, & abſtinentia ab illicitis. ac de timore Dei 410. 412.
77 Paræneſis 41. De his qui propria cadunt negligentia, excuſationesq; in peccatis prætexunt 413 417.
78 Paræneſis 42. Ad Fratrem, qui excidit. & de Pœnitentia. 418. 422
79 Paræneſis 43. Quòd non oporteat iurare, neque blaſphemare 423 425.
80 Paræneſis 44. De timore Dei 4[illegible]6. & ſeq.
81 Paræneſis 45. De charitate ſiue dilectione 428. & ſeq.
82 Paræneſis 46. Ad Eulogium 430. 433.
83 Paræneſis 47. Ad Monachum acediæ deditum, qui tentabatur vt rediret ad ſeculum 434. 438.
84 Paræneſis 48. De morum peruerſitate, ac diſſolutione, & negligentia 439. & ſeq.
85 Paræneſis 49. De differentia, atque præſtantia vitæ Monaſticæ, ſupra vitam ſecularem 441. & ſeq.
86 Paræneſis 50. Quæ commonitoria eſt, & catechetica, ad Monachos 443. 445.
87 Capita eiuſdem diſtincta numero Centum: quæ & narrationes, & Apophthegmata, ac ſcitè dicta, doctrinamque variam cum admonitionibus continent:

nent: & de ratione ac modo acquirendæ humilitatis, &c. 446. 467.
88 * Einſdem de Monachis, ac de Turture 468. & ſeq.
89 Eiuſdem, De perfectione, qua præditum eſſe decet Monachum 470. 478.
90 De Panoplia, ſiue armatura ſpiritali 479. 482.
91 * Eiuſdem de Agone, ſiue Inctamine ſpiritali 483. 486.
92 Sermo Aſceticus, & exhortatorius, ad Fratres 487. 492.
93 Eiuſdem S. Patris Ephræm Sermo Parænetieus, de ſecundo Aduentu Domini. & de Pœnitentia, ac Reſipiſcentia 493. 498.
94 Acceſſerunt Abbatis Ammonis capita Parænetica nouendecim 499. 503.
95 Apophthegmata aliquot ſalutaria, atq; enarrationes Sanctorum & Antiquorum Patrum 504. 508.

TERTII TOMI.

Deo Opt. Maximo Gratiarum Actio.
Ad Sanctum Ephraem Syrum, Interpretis Apoſtrophe.
1 S. Patris Ephraem Sermo Aſceticus, ad imitationem Prouerbiorum 509.
2 De Timore Dei 510. 538.
3 Sermo Aſceticus, de Vita religioſa atque Monaſtica 539. 560.
4 De Poenitentia, Sermo ſiue Tractatus longiſſimus 561. 589.
5 Sermo de Compunctione animi 590. 598.
6 Confeſſio Ephraem, & ſui ipſius reprehenſio 599. 616.
7 *De Vniuerſali Reſurrectione, & extremo Iudicio. De Regno cælorum, præmijſque Iuſtorum, & pœnis impiorum 617. 620.
8 Eiuſdem pia, & humilis, ac compunctoria ad Deum Oratio 621. & ſeq.
9 Eiuſdem in Noe. & de Continentia 623.
10 Eiuſdem Sermo in Abraham & Isaac cum Argumento, & Scholijs, varijſque lectionibus 624. 628.
11 Eiuſdem in Loth. & de ſecuritate nimia 629. 631.
12 De Laudibus Ioseph Patriarchae 632. 647.
13 In Danielem Prophetam, & in SS. Tres pueros 648. & ſeq.
14 Sermo in Ionam Prophetam, & de pœnitentia Ninivitarum 650. 660.
15 *In Sanctum Heliam Prophetam, & in Viduam Sareptanam 661. 663.
16 Eiuſdem in Margaritam pretiosam 664. 677.
17 Aduerſus eos, qui Filii Dei naturam curioſè rimari atque ſcrutari nituntur 678. 685.
18 Sermo in Transfigurationem Domini & Dei, & Saluatoris noſtri IESV CHRISTI 686. 691.
19 Sermo de Paſſione Saluatoris noſtri IESV CHRISTI 692. 696.
20 Threni, id eſt, lamentationes glorioſiſſimæ Virginis Matris Mariae ſuper Paſſione Domini 697. & ſeq.
21 Sermo in pretioſam & viuificam Crucem Domini 699. 704.
22 De Sanctiſſimæ Dei Genitricis Virginis Mariae laudibus 705. 707.
23 Ad Sanctiſſimam Dei Genitricem Oratio 708.
24 Sermo in Mulierem peccatricem 711. 717.
25 Sermo alius in Peccatricem, & Phariſæum 718. 721.
26 Encomium in Sanctum Basilivm Magnum 722. 726.
27 Encomium in Sanctos Quadraginta Martyres 727. 739.
28 Encomium in omnes Sanctos Martyres Saluatoris noſtri IESV CHRISTI, qui in toto mundo Martyrium ſunt paſſi 740. 743.
29 Sermo alius, de Laudibus omnium Sanctorum Chriſti Martyrum, qui per vniuerſum orbem Martyrio ſunt affecti 744. 748.
De Laudibus omnium Sanctorum Martyrum, plures Auctores. 747. & ſeq.
30 In vitam Beati Abramij Eremitæ 749. 754.
De Maria nepte B. Abramij, eiuſque lapſu, & reſipiſcentia, ac pœnitentia admira-

admirabili 755 760.
31 De ſancto Iuliano Monacho, & Anachoreta 761. 765.
32 Sermo in Sanctos Patres, qui temporibus ſuis conſummati ſunt 766 768.
33 Sermo alius in Sanctos Patres ſuo tempore defunctos 769. 771.
34 Ex eodem Sermone Tetraſyllaba Oratio. 772.
35 Eiuſdem Sermo Heptaſyllabus, ſiue aliud Metrum 773. & ſeq.
36 Sermo, in eos, qui in Chriſto obdormierunt. & de breuitate vitæ humanæ: ac de Morte, varijſque morientium generibus 775. 784.
De varijs diuerſorum hominum mortibus repentinis 783. e & ſeq.
37 TESTAMENTVM SANCTI EPHRAEM 785 793.
Scholia in eiuſdem Teſtamentum, quibus memorabilia in eo magis notantur, explanantur, & illuſtrantur 794. 800.
38 Acceſſit coronidis loco pulcherrimus S. Ioannis Chryſoſtomi Sermo, numquam antehac editus, de Pſeudoprophetis, & falſis doctoribus, impijſque hæreticis, &c. vbi & antiqui Sancti Patres nominatim laudantur, & inter alios varijs laudum epithetis S. Pater noſter Ephræm celebratur, eiuſque in haud paucis doctrina confirmatur 801.
Hæreticorum Catalogus, & eorundem confutatio 798. e & ſeqq. 809. & ſeqq.
39 Antiquitatis monumentum manuſcriptorum Codic. Græc. ex quibus hæc S. Patris Ephræm monumenta deſumpſimus, tranſtulimuſque ex antiquiſſimo MS. Codic. Græc. Biblioth. Cryptæ Ferrat. in quo nomen ſcriptoris, & cuius iuſſu Opus ſcriptum, atque annum, quando 812.
40 Aliud Antiquitatis monumentum, ex vetuſtiſſimo Græco S. Patris Ephræm volumine Conſtantinopolitano, quo tempus quando Ephræm floruerit, atque deceſſerit, indicatur, Latinè à nobis conuerſum 813. ab
41 Aliud antiquitatis monumentum Encomiaſticum, ex Græca Bibliotheca Monaſterij Cryptæferrat. de laudibus S. Patris noſtri Ephræm Syri, etiam è Græco Latinè à nobis redditum ibid. e de
42 Operum præcipuorum Eccleſiaſticorum ab Auctore ſiue Interprete ROMAE diuerſis temporibus editorum, Catalogus 814.
43 Catalogus Locorum Sacræ Scripturæ, quæ hiſce tribus S. Patris noſtri Ephræm Operum Tomis potiſſimum citantur, obiter explicantur, vel aliter atque aliter leguntur, aut ſæpius alijs atque alijs in locis repetuntur.
44 Prouerbia principaliora hiſce tribus Tomis ſparſim adhibita.
45 INDEX rerum, & verborum, atque Sententiarum magis memorabilium, quæ hiſce tribus Tomis continentur atque tractantur.

INDICV-

INDICVLVS PRÆCIPVORVM AVCTORVM,
QVI IN SCHOLIIS TRIVM TOMORVM S. PATRIS EPHRÆM A SCHOLIASTE CITANTVR.

A

Abſalon Abbas.
Ambroſius.
Ammon, ſiue Ammona.
Amphilochius Iconienſis.
Anaſtaſius Nicænus.
Anaſtaſius Synaita.
Andreas Archiepiſcopus Cappadoc.
Andreas Arcſtiepiſcopus Cretenſis.
Anſelmus Epiſcopus Cantuarienſis.
Antonius Archiepiſcopus Florentinus.
S. Antonius.
Antonius Meliſſa.
Apollinarius Epiſcopus Hierapolit.
Apollonius.
Aquila.
Ariſtoteles.
Arnobius.
Aſterius Epiſcopus Amaſiæ.
Athanaſius.
Athenagoras Athenienſis.
Auguſtinus.

B

Baſilius Magnus.
Baſilius Imperator Orientalis.
Baſilius Seleuciæ Epiſcopus.
Beda.
S. Benedictus.
Bernardus Abbas Claræuall.
Bonauentura.

C

Cælius Rhodig.
Calliſtus Xanthopul.
Canones Apoſtolorum.
Caſtor Agrippa.
Catechiſmus Concilij Tridentini.
Cedrenus.
Cicero.
Clemens Alexandrinus.
Clemens I. Papa Romanus.
Clemens V. Papa.
Concilium Antiochenum.
Concilium Chalcedonenſe IV. Generale.
Concilium Conſtantienſe.
Concilium Conſtantinopolitanũ I. Generale.
Concilium Conſtantinopolitanum VI. Generale.
Concilium Florentinum.
Concilium Gangrenſe.
Concilium Lateranenſe Magnum.
Concilium Nicænum.
Concilium Pariſienſe.
Concilium Toletanum III.
Concilium Tridentinum Oecumenicum.
Concilium Viennenſe Generale.
Cyprianus.
Cyrillus Alexandrinus.
Cyrillus Hieroſolymitanus.

D

Didymus.
Dion.
Dionyſius Areopagita.
Dionyſius Carthuſianus.
Dionyſius Corinthius.
Dioſcorides.
Dorotheus Abbas.

E

Egeſippus.
Elias Cretenſis.
Ephræm Syrus.
Epiphanius.
Epiphanius Papa.
Eſaias Abbas.
Euagrius.
Euodius.
Euſebius Alexandrinus.
Euſebius Cæſarienſis.
Euſebius Emyſſenus.
Euthymius.

F

Fulgentius Carthaginenſis Epiſcopus.

G

Galenus.
Gaudentius Epiſcopus.
Gennadius.
Georgius Cedrenus.
Georgius Nicomediæ Archiepiſcopus.
Germanus Archiepiſcopus Conſtantinopolitanus.
Glycas.
Gregorius Magnus Papa.
Gregorius Nazianzenus.
Gregorius Nyſſenus.
Gregorius Thaumaturgus.
Gregorius Turonenſis.
Guerricus Igniacenſis Abbas.

H

Haymo Halberſtatenſis Epiſcopus.
Hermolaus.
Herodotus.
Heſychius Hieroſolymitanus.
Hieronymus.
Hilarius Epiſcopus.
Hippocrates.
Hippolytus Epiſcopus, & Martyr.
Hiſtoria Tripartita.
Honorius Auguſtodunenſis
Hugo Ætherianus.
Hugo de S. Victore.
Hymnus Eccleſiæ.

I

Iacobus Monachus.

Ignatius

Ignatius Epiſcopus & Martyr.
Ignatius Xantopulus.
Ildefonſus Toletanus Epiſcopus.
Innocentius Papa.
Ioannes Caſsianus.
Ioannes Chryſoſtomus.
Ioannes Climacus.
Ioannes Damaſcenus.
Ioannes Diaconus.
Ioannes Hieroſolymitanus Epiſcopus.
Ioſeph Theſſalonic. Archiepiſcopus.
Ioſephus.
Irenæus.
Iſidorus.
Iſidorus Peluſiota.
Iuſtinianus.
Iuſtinus Martyr.

L

Lactantius Firmianus.
Leo Imperator.
Leo Magnus Papa.
Leontius in Cypro Epiſcopus.
Liuius.

M

Macarius.
Malchion Antiochenus Presbyter.
Marcellus.
Marcus Abbas.
S. Martialis.
Martyrologium Romanum.
Maximus Monachus.
Maximus Taurinenſis Epiſcopus.
Menologium antiquum Græcum.
Metaphraſis Apollinarij.
Metaphraſtes.
Methodius.
Moyſes Bar-Cepha.

N.

Nicænum Concilium 318. Patrum.
Nicephorus.
Nicetas, Scholiaſtes Gregorij Nazianzeni.
Nilus Archimand.

O

Oecumenius.
Olympiodorus.
Optatus Mileuitanus.
Origenes.

P

Pachomius.
Pacianus.
Pagninus.
Palladius.
Paſchaſius Abbas.
Paſsionarium Eccleſiæ S. Mariæ ad Martyres.
Paſsionarium Vaticanum.
Paulus Monachus.
Paulus Oroſius.
Pedacius Dioſc.
Petrus Chryſologus.
Petrus Damianus.
Philon Carpathius.
Philoſtorgius.
Photius Patriarcha.
Plinius.
Primaſius.
Proclus Conſtantinopolitanus Archiepiſcopus.
Procopius.
Prodromus.
Proſper Aquitanicus.
Prudentius.
Pſalterium.

R

Rabanus.
Remigius Remenſis Epiſcopus.
Ruffinus.
Rupertus.

S

Sacramentarium S. Gregorij Papæ.
Sedulius.
Seneca.
Septima Synodus.
Septuaginta Interpretes.
Sexta Synodus Generalis.
Sineſius.
Socrates.
Sophronius Hieroſolymitanus Epiſcopus.
Sozomenus.
Summiſtæ.
Suidas.
Symmachus.
Synodus Nicæna Secunda.

T

Tertullianus.
Theodoritus.
Theodotio.
Theodulphus.
Theophylactus.
Theophilus Alexandrinus.
Theophilus Antiochenus.
S. Thomas Aquinas.
Timotheus Antiochenus Presbyter.
Trithemius.

V

Vincentius.
Virgilius.
Vit. Patrum.
Vlpianus.
Vrbanus IV. Papa.

Z

Zeno Veronenſis Epiſcopus.

FINIS INDICVLI AVCTORVM.

VITA

A
VITA ATQVE ENCOMIVM S. PATRIS NOSTRI Ephræm Syri,

PER S. GREGORIVM NYSSENVM Epiſcopum, Magni Baſilij Fratrem Græcè luculenter deſcript. & ex eo Latinè reddita, ac Scholijs illuſtrata.

B

RECONDITA in diuinis Euangelis ſimilitudo, me ad Matth. 5. & Lucæ. 8.
propoſitum dicēdi argumētum feriò cohortatur, lin-
guamque ſilentij fræno conſtrictam ſoluit, ac cogita-
tionum ſemitas velut ſpatioſos quoſdam campos exę- Metaphora elegans & accommoda.
quat atque adornat, curſumq; orationis ad iter aggre-
diendum promptum reddit & expeditum, dum clara
voce hiſce quodammodò exclamat verbis: Neque ac- Matth. 5. & Luc. 8.
cendunt lucernam, & ponūt eam ſub modio, ſed ſuper
candelabrum, vt luceat omnibus qui in domo ſunt.
Quid verò ex ijs intelligēdum ſit, ſubiungit dicens: Sic Ibidem.
luceat lux veſtra coram hominibus: vt videant opera
C veſtra bona. Numquid igitur reprehendendi meritò erimus, ſi negligentes atque
ignaui ſilentio inuoluerimus illud, in quo celebrando magnos ſumere ani-
mos ipſe mandauit Dominus? Cùm enim ſancti huius Patris vitam tamquam il-
luſtrem ac ſole ſplendidiorem facem orbi accenderit, exponēdamque nobis pro- Metaphoræ vis notanda.
poſuerit; non fert, vt illam ſilentio prætereuntes, ſub modio occultemus: verùm
in ſublimi potius Eccleſiæ vertice reponamus, vt cunctis eluceat qui in hac totius
orbis terrarum verſantur domo: & qui ex illa lumen acceperint, cæleſtem Patrē Matth 5. & Luc. 8.
glorificent, atque collaudent.

Quamobrem non ſic paternum illius metuendum eſt vinculum, vt ipſius Do-
mini mandatum ſpernatur. quin etiam ipſius laudationis initium inde capien-
dum fuit, tametſi in extremam orationis partem nos iſtud reiecerimus. Rem
enim ipſam rectè inſpicienti, illud haud prorſus videatur vinculum, quod hu-
D manam gloriam auerſantem vetet exornare laudibus, aut ſanè vinculum ad ſol-
uendum facile, obligatioque eiuſmodi, quæ ad hoc ipſum potius præſtandum Hæc ideo dicit: quia laudari verbis Teſtamenti ſui vetuerat.
impellat amantes. Nam ex quibus ille laudes ſe euitaturum arbitratus eſt, interdi-
cti vinculo noſtros conatus ſubuertens atque impediens, ea nobis ipſa laudandi
occaſionem ſuppeditant. Cùm enim ſingulæ pręclaræ animi ipſius dotes, vberem
ad laudandum, materiam exhibeant; tum illud cum primis, quòd laudibus non
afficiatur. Optabat quippè nō videri, ſed bonus potius eſſe. Ex quo quidem vel ſo-
lo, licet aliud nihil laude dignum præſtitiſſet, collaudari profectò mereretur. Ad- Nota.
eò enim laudibus ſe delectari aiebat, vt eo vinculo vituperationem ex illis ma-
nantem obſignare maluerit, atque euitare. Iſtud verò primum noſtræ orationi
ſtadium aperit, & clarè metam oſtendit, ad quam dirigere curſum oporteat: ne te-
E merè progredientes feramur præcipites, ſed per viam incedentes regiam, conſi-
deremus admirandum illum Dei virum, prohibiturum non fuiſſe ne laudaretur, Prohibitio per Teſtamentum facta.
niſi laudibus ſe dignum cognouiſſet. Nam nullus, niſi valde inſignis atque ſuſpi-
ciendus, cùm adhuc in vita maximis virtutibus præcellat, memoriam ſui, obliui-
one apud poſteros deleri iubeat. Et quemadmodum Paulus, prædicator gratiæ,
auſpex Eccleſiæ, os Chriſti, licet de ſe ipſe dixerit: Non ſum dignus vocari Apo- 1. Cor. 15.
ſtolus. non tamen ideo effecit, cur minus Apoſtolus vocaretur: imò quantò ipſe Notanda.
ſubmiſſius de ſe ſenſit, tantò maiorem conſecutus eſt gloriam. Sicque magnus A Simili.
noſter hic Pater, quoniam prudenter ac cautè ſeipſum laudibus indignum cenſu-
it, ideo deinceps laudibus celebrari promeretur.

Eccleſiæ conſuetudo. Cùm ergo ea Eccleſiæ noſtræ conſuetudo ſit atque inſtitutum, vt v[illegible] cultores, propterea quòd eius partes amplexi ſint, coronentur; atque illi po[illegible] ſimum qui ob humilem de ſeipſis exiſtimationem, ſpiritu ſublimes euaſ[illegible] cum ipſum dicat Euangelium: Qui ſe humiliat, exaltabitur. haudquaquam ſine vituperandi, vel irridendi, aut reprehendendi ſunt, qui ſancti huius Patris v[illegible] t[illegible] atque encomia deſcribentes, ipſius nobis vitam tamquam ſpirantem, & animatam aliquam columnam erigunt. Quæ verò commemorauimus, nequaquam falſa eſſe prudens auditor cognoſcet, ſi vbi peroratum fuerit, varia ipſius virtutu genera collegerit, ex quibus nos velut pretioſis ac diuerſis lapillis, auroque diſtinctam contexentes coronam, gratum atque optatum Chriſti Eccleſiæ donum eff[illegible]emus. Geſtit quippe illa ac gaudet eiuſmodi ſe muneribus decorari, quandocunque ſolemnis memoria iuſti celebrāda occurrit. Quapropter cùm ita circulus ferat anni, vt hodie collaudandus ac celebrādus ſit nobis S. Ephram, fieri nequit, quin [illegible] cum gaudio monumentum iſtud, pignusque amoris ſuſcipiat, & ampl[illegible]atur.

Luc. 14.18.

Metaphora ac commodo[illegible]

In [illegible] de [illegible] bit[illegible] tur Oratio

Ephræm igitur ille mihi celebrandus eſt, qui cunctis Chriſtianis verſatur in ore. Ephram inquam Syrus, neque enim illius nos pudet generis, cuius illuſtramur moribus. Ephræm, cuius vitæ atque doctrinæ ſplendor, vniuerſo terrarum illuxit orbi. Nam in omni fere loco, qui illuſtratur à ſole, cognoſcitur; illiſque tantummodo incognitus remanet, qui magnum Eccleſiæ lumen S. Baſilium ignorant. Ephrem, nouus ille reuerà Eccleſię Euphrates, cuius aquis irrigata Chriſtianorum multitudo, centuplum fidei fructum producit. Ephram, fertilis illa Dei [illegible]is, quæ di[illegible] inſtar racemorum, doctrinæ fructus afferens, Eccleſiæ filios diuina charitate nutriens explensque, reficit atque oblectat. Ephræm, bonus & fidelis Eccleſiæ diſpenſator, qui virtutum rationes æqualiter conſeruis diſtribuens, Dei familiam prudentiſſimè adminiſtrat. Cuius quidem genus atque nobilitatem tum ab ipſo partam, tum à maioribus ſuſceptam, parentumque gloriam, ac ortum, & educationem, & ætatis incrementum, & corporis formam, & conditionem, & artes, & reliqua quæ ab externis ſcriptoribus tamquam maximi momenti in laudibus recenſeri ſolent, nos hic in medium proferre ſuperuacaneum arbitramur: cum neque ſanctos homines ab eiuſmodi laudare rebus ſtatutum ſit. Et quamquam a[illegible] hunc collaudandum, inde etiam abundè nobis argumenta ſuppetant, non alijs tamen vijs ac rationibus, quam quibus ipſe vita & doctrina illuſtrem ſe reddi[illegible]ir, coronam orationis contexemus. Veræ quippe laudes in ijs conſiſtunt, quæ in nobi[illegible] ip[illegible] ſunt poſita; atque illis debentur præmia, quæ ex noſtra proficiſcuntur voluntate. Earum autem rerum, quas commemorauimus, & vituperationes ſunt falſæ, & laudes ineptæ.

E[illegible] ſerm[illegible] per[illegible] cele[illegible]

Gen. [illegible] & Eccl[illegible]4.

Præclara Ephræm encomia.

Mundanę laudes a Sanctis alienæ.

Ver[illegible] [illegible] debe[illegible]

Quo enim pa[illegible]o ex genere laudari volet, qui omnem mundi nobilitatem ac pompam deſp[illegible] & per optima opera, Dei filius fieri concupi[illegible]? Quomodo ob patriam, ſe pat[illegible]atur celebrari, qui totum mundum ad ſe pertinere non cenſu[illegible] [illegible] vt hoſt[illegible]lem in maioribus & parentibus materiam gloria dulcem redd[illegible]et, corporis affectionem, ipſamque animalem carnis tuniculam, tamquam celerrimos ad virtutem curſus impedientem, prorſus peſſundedit? Quo denique p[illegible], aut ex corporis incremento, aut educatione, aut ex artibus, alijsve eius generis vitæ ſtudijs abiectis, ſe exornari ſinat; qui iam inde à pueritia in ſacrarum ſcripturarum meditatione educatus, & excreſcens, atque ex perennibus gratiæ fontibus bibens, ad menſuram ætatis Chriſti, vt cum Apoſtolo loquar, peruenire ſt[illegible]duit? Cùm ergo nouerimus magnum hunc noſtrum Patrem ridiculis ijs laudibus, quibus homines ſenſui ac corpori dediti capiuntur, cumulari nolle; ex proprijs eum laboribus ſaltem mediocriter celebrare conabimur: neque enim oratio eam habet naturam, vt ſupra vires intendatur. Quamobrem adnitemur, vt neque infantia præpediti, quæ de eo dicenda ſunt, ſilentio inuoluamus: neque per [illegible]am aliquam à Patrum inſtitutis alienam incedētes, à via deflectamus regia: verum inter vtramque tranſcurrentes, cōuenien[illegible] orationi noſtræ temperam[illegible] [illegible] beamu[illegible].

[illegible] [illegible]ge [illegible]

Ephes. 4.

A[illegible] [illegible] ſi[illegible] [illegible]

Cuiuſmodi autem ſunt illa, quæ ad contexendam eius laudationem nobis propoſuimus atque ſubiecimus? actio nempe & contemplatio, quas virtut[illegible]

exanien

A examen conſequitur, fides, ſpes, charitas. pietas erga Denm, ſacrarum ſcripturarum meditatio, animi & corporis puritas, lachrymarum aſſiduitas, vitę ſolitudo, è loco in locnm ſeceſſio, malorum fuga, doctrina perpetua, precatio continua, humicubatio, & vitæ auſteritas penè incredibilis, voluntaria paupertas cum humilitate ſingulari, miſericordia humanam conditionem ſuperans, zelus diuinus in eos qui rabie aduerſus pietatem atque religionem inueherentur, cuncta denique, quibus ad Dei imaginem homo inſignitur. Iſtis noſter hic Pater decoratur laudibus: quæ commemoramus agnoſcit: prærogatiuas has eſſe proprias, non eum latet: ac ſermones hoſce vt nobis non ſibi viiles, non contemnit. nam vel exigua de ipſo enarratio, ſtudioſis cauſſa complectendæ exiſtit virtutis. Atque iſta non aliunde, ſed ex ijs, quæ in varijs ipſe ſuis diſſeminauit ſcriptis, didicimus: ex B quibus inquã, ſedulæ inſtar apis, ex plurimis floribus fauum hunc ſpiritalem cõfecimus. Nobis vero hæc ipſa conantibus nequaquam ſubiraſcetur; quando ſceleſtum dæmonem, qui multos vel in extremo agone ſupplantare ſolet, non pertimeſcit amplius: iam enim ad tranquillum peruenit portum cæleſtem, vbi nullas omninò procellas reformidat atque tempeſtates.

Virtutes, quibus conſpicuus extitit.

Greg. Nyſſenus ex varijs Ephræm ſcriptis, eius compoſuit Vitam.

Ad fidem ergo qnod attinet, nulla ex parte procul à pietate deflectens, admodum rectè ſentiebat, quod cùm eius ex ſcriptis, tum ex Eccleſiæ de ipſo exiſtimatione probè cognouimus. nam æquè & falſam Sabellij confuſionem, & inſanam Arij diuiſionem abominabatur. Nouerat autem quò ſe fines pietatis atque religionis extenderent. Sic quippè vnam, non confuſam, ſacroſanctamque Trinitatẽ, & numero perſonarum diuidebat, & vnitate ſubſtantiæ coniungebat, vt neque diuinitatis inopiam Iudaicè contumelia afficeret, neque deorum multitudine, C more Gentilium ac paganorum debaccharetur. Abſurdiſſimam porrò Apolinarij opinionem ſic deteſtabatur, vt omni conatu atque ſolicitudine eamdem ex quorumuis Chriſtianorum animis euellere ſtuderet.

Abominatio eius, aduerſus Arium, Sabellium, Apolinarium, Anomium, Nouatum, peſſimos hæreticos.

Quin & futiles, effrænataſque Anomiorum linguas varijs argumentis, ſcripturæque teſtimonijs penitus repreſſit, ſummeque vtilia ac diuina nobis aduerſum eos monumenta reliquit. Si quis verò in S. Ephræm diſputationum cum Nouato, conflictu, cupiat audaciſſimi eius contueri ſtragem, aduerſarij caſum reſpiciat, oportet. Ibi enim vſque adeò ſuperiores in ipſo certaminis congreſſu, noſtri Doctoris vires inueniet, vt hunc Pancratiaſten atque certatorem inuictum, illum autem mollem ac tanquam puerum nondum ætate firmatum dixerit. Neque verò illas dumtaxat, quæ vel tunc, vel antea zizaniorum hæreſes ex malitiæ D ſemine fuerant exortę, fidei rectitudine propulſauit: verùm & eas quæ in futurum perniciosè pullulare poterant, propheticis oculis præuidens præcidit. Quotquot enim ab eo exnſcripta ſunt volumina demonſtrationibus ſunt plena. Nunquam ergo veritatis hic filius, ab Ipſa deflexit veritate: ſpem verò omnem in ſolo Deo defixam habuit, in quo, qui ſuas ſpes conſtituunt, præmia referunt. Quapropter & illud Pſalmi, in cunctis ſuis factis, dictiſque vſurpare ſolebat: In ipſo ſperauit cor meum, & adiutus ſum. Quoniam ſperantem in Domiuum, miſericordia circumdabit. Et fiducia in Dominum, monti Sion ſimilem reddit, ſummamque beatitudinem intus poſſidentem conſtituit, ſicut ex ipſis addiſcere licet Prophetis, cum dicat Dauid: Beatus vir, cuius eſt nomen Domini ſpes eius. Hieremias verò: Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia eius. Et erit quaſi lignum quod transplan- E tatur ſuper aquas, quod ad honorem mittit radices ſuas, & non timebit, cum venerit æſtus. Eſaias autem: Dominus rex noſter, ipſe ſaluabit nos. Ecce Deus Saluator meus, fiducialiter agam, & non timebo. quin & Paulus nos admonet, dicens: Teneanus ſpei noſtræ confeſſionem: fidelis enim eſt, qui repromiſit.

S. Ephrem ſcripta, longe vtiliſſima contra hæreticos.

Scripta S. Ephræm, demonſtrationibus plena.

Pſalm. 27. Pſalm. 31. Pſalm. 123. Pſalm 39. Hierem. 17. & Pſalm. 1. Eſaiæ 33. Eſaiæ 12. Heb. 4. 10.

Diuina igitur hac, & repoſita ſpe enutritus S. Epræm, humana ac tranſitoria quæcumque ſpernens, ſempiternam aſſidnè gloriam concupiſcebat. Amorem verò in Deum & proximum adeò ſeruauit ſtudioſè, vt ex hoc decedẽs ſeculo, hęc inter poſtrema referret: par enim eſt ipſa eius verba tamquam omni demonſtratione potiora In medium producere. Nullo modo in tota mea vita (inquit) aduerſus Dominum contumelioſus exſtiti, nec ſermo ſtultus è labijs meis egreſſus eſt.

Iob 19

Verba ſunt hæc Teſtamenti ſui.

ſus eſt. Neminem in omni vita mea maledictis oneraui; nec cum vllo planè Chri- A
ſtiano homine contentioſum me præbui. O felicem linguam, quæ confidenter
eiuſmodi vocem emiſit, quæ ſolis potiſſimum Angelicis, propter vitam ab omni
materia mutationeque remotam, congruit: at nobis carni ſeruientibus, haud ita
conuenit, noſtræque naturæ vires magis exſuperat, quàm vt facilè exæquari factis
queat.

Comparatio ipſius, cum alijs.

Et vt plurimum labores, vitaſque illorum explores, qui virtutibus clari fue-
runt; vix tamen vllum huic ſimile puræ ſyncerǽque charitatis indicium reperias.
Si enim inter cunctas virtutes, maximè præcellit charitas; hanc ita noſter hic ex-
coluit Ephræm, vt nullus alius magis ex Patribus. Sed quoniam digna quiſque
propriis factis accepturus eſt præmia, ne Patres patribus videamur conferre, iſta
alijs conſideranda potius relinquemus. Neque etiam hæc ipſa comparationis B
cauſſa à nobis ſunt dicta: ſed vt populo clarè conſtet, noſtrum hunc, aut verius
vniuerſæ Eccleſiæ Doctorem S. Ephręm, ad ſupremum gradum in ſpiritali virtu-
tum ſcala perueniſſe.

Matth. 16. & Rom. 2. 14.

Pietatem verò atque religionem in vera ſapientiæ poſſeſſione comparauit,
ſecundum illud Iob: Ecce cultus Dei eſt ſapientia. per illam, vt paullò antè, illius
puritatem fidei deſcribentes, oſtendimus, quomodo S. Paulus in tertium aſcen-
dit cælum, æternamque ſibi nominis gloriam in Eccleſia parauit. Sacrarum quo-
que ſcripturarum huic ex Dauidica lucerna, accenſa eſt meditatio, ſecundum
iſtud. In meditatione mea exardeſcet ignis. Siquidem amor, cæleſtis contempla-
tionis igne ipſum accendens, ſublimium rerum ardorem excitabat. Nam omnẽ
& antiquam, & nouam ſcripturã aſſiduo ſtudio, vt quiuis alius ſtudioſè verſauit,
accurateque ad verbum eſt interpretatus. & ab ipſa procreatione mundi, vſque C
ad poſtremum gratiæ librum, quæ abdita, quæque arcana ac recondita erant, ſpi-
ritus adiutus lumine, commentarijs illuſtrauit.

Iob. 12. 28. &c.

2. Cor. 12.

Pſalm. 38.

Studium S. Ephræm in explanandis ſcripturis.

Nota.

Neque verò dumtaxat huius noſtræ diuinitùs conceſſæ ſapientiæ latices hau-
ſit, alijsque impertitus eſt: ſed etiam eas, quæ ad rectè ornateque dicendi rationẽ,
ac ad doctrinæ ſubtilitatem pertinẽt, artes atque diſciplinas quatenus ducebat v-
tiles, reiectis vanis ſtultisque rebus, æquitatis lance actionem contemplationem-
que ponderans, exercuit. Animi porrò corporiſque munditia, pro hominis natu-
ra, imò & ſupra conditionem quaſi humanam (cum ſit gratiæ donum) excelluit.
Reuera enim animo quidem imperabat corpore autem reſplendebat, perturba-
tionemque dominam circumferebat. quod ipſum ex inſidijs, quæ ei (ſicut memo-
riæ eſt proditum) ab impudica ſtructæ ſunt muliere, ſatis confirmatur. Nam cùm D
ea tanquam eſca quadam malitiæ, ad fallendum inſignem ac rarum hunc virum
homicida Belial vſus eſſet: tantum abfuit, vt quòd ſperârat, conſequeretur, vt et-
iam aduerſus ipſum inſidiatorem, eam ipſe decertantem in conflictu conſtitue-
rit. Siquidem cohortationibus, atque admonitionibus, diuinarumque rationum
quaſi incantationibus, ipſam conuerſam ad meliorem frugem perduxit: & ex im-
pudica pudicam, ex laſciuia grauem, ex inquinata puram caſtamque reddi-
dit.

Ephræm eloquentia, & doctrina.

Animi & corporis in copuritas.

Inſidiæ impudicæ mulieris.

Scortum reſipiſcit.

Iam verò diffluentes ac perpetuas ipſius lacrhymas referre volenti, verè obori-
untur lachrymæ: cum vix abſque lachrymis, eius lachrymarum pelagus liceat
trãsfretare. Nam ſicut cunctis hominibus citra intermiſſionem, ſpiritum ducere E
eſt proprium: ita beato Ephræm aſſiduè lachrymas profundere, natura quodam-
modo videbatur inſitum. Nulla quippe dies. nulla nox, nulla diei noctiſque pars,
nullumque breuiſſimi temporis momentum fuit, in quo non vigiles ipſius oculi
lachrymis conſpicerentur profuſi. Nunc enim communes, nunc priuatas, vt aie-
bat, calamitates, abſurditateſque deplorabat. Suſpirijs porrò, oculorum flumina
prudenter inhibebat, aut potius oculorum fluminibus ſuſpiria excitabat. Eratq;
rei vtriuſque progreſſus admirabilis, licet alioquin vtrumque alterius videretur
cauſſa. Profluebant quippe ipſi lachrymæ, multiſque incognita erat cauſſa. Cùm
enim tempus illas nõ auferret, ſed mutua quadam viciſſitudine, & lacrhymæ ſuſ-
piria, & ſuſpiria lachrymas exciperent, alterutrius cauſſa latebat. Illud verò cog-
noſcet, quiſquis ipſius ſcripta euoluerit. Neque enim tantum modò, vbi de pœni-
tentia, de moribus, de rectis vitæ inſtitutis agit, ipſum plangentem ac ſuſpirantẽ
inueni-

Metaphora perelegans.

Lachrymæ ac gemitus S. Ephræm.

Nyſſenus oſtendit ſe ſcripta Ephræm legiſſe.

A inueniet: verùm & in ipſis laudationibus, quas plerumque omnes multa aſperge-
re ſolent hilaritate. Hic verò eumdem ſe vbique præbuit, aſſidueque lugendi mu-
nus, vt diuitias expetiuit. Vnde & nunc ferè cunctos ipſius ſermonum auditores
ad veram amplectendam vitam reuocat: tantam ipſius mixta lachrymis vim con-
tinet oratio. Quis enim ita duro & adamantino eſt corde, qui eius verba audiens,
non manſueſiat, morumque aſperitate abiecta, ſuis ipſius peccatis ex animo non
doleat? Quis adeò ferus eſt & immitis, qui ſalutarem eius doctrinam auribus per-
cipiens, tempus non deploret, quod perperam tranſegit? Quis adeò immanis at-
que crudelis; qui ſimul ac verba eius quouis melle dulciora guſtauerit, non ſe
mox mitem, amabilemque omninò exhibeat? Quis abhorrens à lachrymis, ita ſe
B tradidit voluptatibus, quin vel modicis illius verbis auditis, retributionem il-
lam, quam pro vita anteacta accepturi ſumus, in memoriam reducens, non la-
mentetur ac lugeat?

In rebus fieri nequeuntibus, illud paſſim vſurpant prouerbij: Lapidi miſericor- Prouerbium.
diam perſuades. at iſtud fieri poſſe, nos experimento edocti didicimus. Sanctus
quippe hic ſenex, animos quos ob malam obſtinatamq; duritiem lapides dixeris, Metaphora ele-
planè emolliuit ac fregit, flexitque vt voluit. Quis enim eius de humilitate ora- gans.
tionem legens, non omnem mox de ſe exiſtimationem, ſtultamque arrogantiã
deponat, ac ſe omnium abiectiſſimum confiteatur? Quis ea, quæ de Charitate Citantur varia
conſcripſit, lectitans, non ſic accendatur, vt ad quoduis etiam ſubeundum peri- ſcripta Ephræm.
culum, paratus ſit? Quis illa euoluens, quibus virginitatem laudat, non ſe Deo ca-
ſtum corpore animoque offerre contendat? Quis audiens, vel legens eius Sermo-
nes, quibus Iudicium extremum, ſiue ſecundum illum Chriſti aduentum deſcri-
C bit, non ita corde & animo afficiatur, quaſi ad illud iudicium iam iam ſiſtendus
eſſet? metuque repentè ſic exhorreſcat, ac ſi aduerſus ipſum ſententia Iudicis fera-
tur? Nam ita futurum iſtud Dei iudicium accuratè ac plenè expreſſit, & ob oculos
omnium ſtatuit præclarus ac Sanctus hic vir; vt ad eius cognitionem aliud nihil
videatur deeſſe, niſi vt res ipſa agatur, ac coram fiat.

Cùm ergo in talibus de Iudicio cogitationibus, Beatus ipſe ſemper occupare-
tur, mundum & quæcunque in eo ſunt effugit. Procul vero receſſit fugiens, ſicut Pſalm. 54
ſcriptum reperitur, & manſit in ſolitudine, Deo & ſibiipſi vacans, indeque virtu-
tum præmia referens. Rectè enim iam nouerat, eos qui ſolitariam amplectuntur Solitudinis fru-
vitam, ex turbulentis ſeculis huius perturbationibus atque procellis liberari, & ctus, in viris
ad quietis tranquillitatiſque portum feliciter peruenire, vbi conſuetudine per- ſanctis.
fruantur Angelorum; mentibusque ſublimes, quantum licet, rapi ad contempla- Prompta eius
D tionem Dei. Quando porrò Spiritus illum commonefaciens, ad multorum ædi- obedientia.
ficationem ſic diſponebat, vt loca mutaret, non reſiſtebat, ſed humiliter obſe-
quebatur: erat enim iuſſis mandatiſque Dei, ſi quis alius, obtemperans. Vnde pa-
triam, ſicut magnus ille Abraham, relinquere iuſſus, Edeſſenorum vrbem petijt: Gen. 12. & Actor. 7
neque enim conueniebat, vt ſub terra diutius Sol occultaretur. Hiſce verò de
cauſſis eò conceſſit, vt loca ibi ſancta inuiſeret, tum vt ſapientem ali-
quem conueniret virum, ac cognitionis ipſe fructum vel caperet, vel alijs præ-
beret.

Ad eam igitur dum appuliſſet ciuitatem, & iam portam introiret, loco ſapi- Edeſſam venit.
entis viri, quem optârat, ſcortum ſibi obuium habuit: in quod ſpectaculum per-
moleſtum cum præter exſpectationem incidiſſet, tamquam ſpe ſua deiectus,
E oculos auertebat. At contra, improba fœmina defixis in eum oculis inſpiciebat.
Cui Ephrem: O mulier, inquit, dic mihi, cur me vſqueadeò intueris? At illa prom- Reſponſum ſa-
ptè: quoniam, inquit, ex te viro ego ſum: tu autem me ne reſpicis quidem, ſed in ne egregium.
terram ex qua ſumptus es, oculos tuos retorques. Quam quidem inexſpectatam
reſponſionem, vehementer ſibi profuiſſe, vir ſanctus ac prudens confitebatur.
quapropter infinitam Dei potentiam laudauit, qui interdum ea, quæ ſperamus,
præter ſpem nobis elargitur.

Inde Cæſaream Cappadociæ diuino ductus ſpiritu, ipſum ibi os Eccleſiæ, aure- Cæſaream ad S. Baſilium venit.
am ſcilicet illam doctrinæ luſciniam, Baſilium vidit atque cognouit. Quem ſe-
nex intuitus, multis fauſtis cœpit venerari vocibus. Siquidem perſpicaci mentis * al. albam co-
oculo, conſpexit refulgentem * columbam humero ipſius inſidentem dextero. lumbam.

verbaque ſapientiæ ſubminiſtrantem, atque ipſum ea populo depromentem. Ex A
qua quidem ardua ac veneranda columba inſtructus ille, ſancti huius Patris co-
gnouerat peregrinationem, eumque eſſe Ephræm illum Syrum. Peropportunè
igitur ambo, mutua inter ſe fruebantur conſuetudine, ita vt laborioſa illa pere-
grinatio ipſi Ephræm inutilis non exſtiterit.

Malorum fuga. Naturalis porrò vitæ innocentia, malorum ipſi oſtendebat fugam: nam ex ea
diſcebat & meliora proſpicere, & deteriora euitare, atque illas ſententias ac rati-
ones eligere, quæ puræ eſſent, quæque ad excolendam honeſtatem conferrent,
& docendi vſum nequaquam impedirent. Abundanter quippe Sancto ſeni
conceſſum à Chriſto erat ſermonis talentum, quod cùm ad menſas cordium plu-
rimis impertiretur, ei tamen cum primis profuit. Fertur autem hæc, ipſe de ſe B
dixiſſe: Sibi, cùm primum è tenera illa excederet ætate pueritiæ, arcana eiuſmo-
* al. Ipſius enim ex ore, &c. di contigiſſe viſa. Ipſi etenim * iuxta linguam, admodum fructifera enaſci vi-
Viſio Ephræm adhuc pueri. debatur vitis, quæ quidem ita excreſcebat, vt vniuerſum terrarum repleret or-
bem. Cuncta autem cæli volatilia aduentabant, & de fructu eius comedebant.
Ipſa autem vitis, quantò plures volucres decerpentes fructus excipiebat, tantò
amplius racemis abundabat. Aliud præterea quod ad ipſum pertineret, alius
Alia Viſio. quidam ſe conſpexiſſe teſtatus eſt: Angelorum ſcilicet copiam deſcendentem è
cælo, volumen intus ac foris conſcriptum detinere manibus. Sic verò ſanctam
illam colloqui viſam eſſe aciem: Quis putas, volumen iſtud in manus accipiat?
Et hos quidem hunc, alios illum, alios verò alium ex præſtantioribus eo tempo-
re hominibus reſpondiſſe. Deinde autem poſt omnium ſubieciſſe probationem.
Iſti quidem ſancti, ac miniſtri Dei ſunt: ſed hoc volumen in manus accipere ne-
queunt. Cumque iam varios ex tunc viuentibus nominaſſent, neque quiſquam C
ex ijs placuiſſet, demùm communi omnium conſenſu in eam pariter conuene-
runt ſententiam, vt dicerent, à nullo alio iſtud volumen in manus poſſe ſumi,
præterquam ab Ephræm Syro. Tuncque cæleſtes Angelos idem conſpexiſſe fer-
Viſionis declaratio. tur, Ephræm volumen tradere; noctuque ſurgens ad Eccleſiam, viſum illud con-
ſpiciens, perrexiſſe. Auditoque ipſo Ephræm, qui tunc inſignem gratiaque ple-
nam habebat orationem, quid viſum illud deſignaret, cognouiſſe, Deumque col-
laudaſſe, qui tam præclarum dicendi donum viro ſancto tribuiſſet. Tantam
enim ſapientię abundantiam largitus illi Deus fuerat, vt quantumuis ei perpetui
Eius maxima dicendi copia. quaſi verborum fontes ſuppeterent, rebus tamen explicandis pares nequaquàm
eſſent. Illudque non tam linguæ tarditate, quam cogitationis celeritate accide-
bat: lingua enim cogitandi aliorum vim exæquabat, at tamen tardior erat, quàm
vt ipſius ſententias adſequi poſſet. Vnde magnus ſenex, ſingulare quoddam à Deo D
eloquendi donum efflagitabat, hiſce verbis: Largire Domine, flumina gratiæ
tuæ: Siquidem doctrinæ profunditas, linquam ipſius abſorbebat, vt ſenſa animi
efferre nequiret, cum muneri concionandi inſtrumenta ad diſertè dicendum op-
portuna deficerent.

Catalogus virtutum S. Patris Ephręm. Conciones porrò ipſius, aliud nihil niſi precatio interpellabat, precationem-
que iterum conciones excipiebant. Vnde fiebat, vt cum in ea ſucceſſiuè totus in-
cumberet ſtudia, aſſiduè in diuinarum rerum contemplatione occuparetur. Nam
Abſtinentia eius admiranda. ipſum quidem corpus inedia atque abſtinentia domitum, ita confecerat, vt rati-
oni quaſi dominæ obtemperans, non magis, quàm ſi emortuum eſſet, volup-
tatis vllum ſenſum haberet. Cumque ad ea, quæ non decent, obeunda, im-
mobile langueſceret, illis tamen quæ animarum conferunt ſaluti, perficiendis E
Noctium phantaſmata quomodo eludebat. robore præſtabat. Quid? quòd ne noctes quidem, ſomniorum ſimulachris atque
imaginibus ſæpè decipientes, ei virtutis ac pietatis curſum in vllo interrumpe-
bant? nam quem aggredientes exceperant ſobrium, eumdem recedentes vigi-
lantem relinquebant; illudque ſedulò curantem, ne manus principis iſtius ipſum
Vigiliæ ipſius. ſomno oppreſſum deprehenderet. Tantum verò temporis quieti tribuebat, quã-
tum vitæ degendæ neceſſarium ducebat: ne naturali penitus ſublata viciſſitudi-
ne, cato violentam diſſolutionem ſuſtineret. Cùm autem varia eſſent quæ ab
oculis eius ſomnum depellebant, tum illud in primis, quòd aſperam ac du-
Humicubationes. ram vitam agens, multiſque modis corpus ſuum affligens, humi etiam cubaret.
nam hiſce potiſſimum rationibus, ſomni affectio excuti ſolet. Paupertatẽ porrò
tantam

A tantum ferebat, quantam vel ſanctis ipſis audis fuiſſe Apoſtolis. Quapropter ſi quis eum paupertatem colentium exemplar appellarit, haud magnopere à veritate aberrabit. Humiliſſimam ſanè prorſusque beatam illam nobis vocem, velut paternam magiſtrandi hinc in cælum emigraturus, reliquit, qua aiebat: Nec crumena, nec baculus, nec pera Ephræm vnquam fuit. Numquam aurum, aut argentum, aut vllam rem aliam poſſedi. nam bonum Regem ad ſuos dicentem diſcipulos audiui in Euangelio: Nihil in terra poſſederitis. quamobrem nulla me rerum eiuſmodi cepit cupiditas. Gloriæ igitur, & pecuniæ contemptor cum eſſet, ac præſtantiora amaret; ad ipſos Apoſtolos in eo ſuo curſu quam proximè accedere nitebatur.

Paupertatis voluntariæ.

Verba iſta in Teſtamento leguntur.

Matth. 10. & Luc. 9.

Quid verò animi ipſius ſubmiſſionem commemorem atque humilitatem,
B cùm ea ipſa virtus paſſim in cunctis eius ſermonibus, ac ſcriptis, ſeſe ſingulariter ab eo fuiſſe excultam quodammodò clamitet? Quando enim vnquam ad arrogantiæ, elationisque lapidem pes eius offendit, qui lachrymis lachrymas prouocabat, ac cinerem tanquam panem manducabat, & aſpera atque inamœna vita, (ſacra illa perſonant verba) poculum cum fletu miſcebat? Quippe ab omni vana, atque mundana abhorrens gloria, eum in hac adhuc peregrinaretur vita, ſi à quoquam ſe laudari animaduertebat, ægro animo ferens, aliumque alias colorem capiens, atque oculos in terram demittens, tenui ac ſubtili madebat ſudore, alioque ſilentio tamquam verecundia linguam præpediente, corripiebatur.

Humilitas ...

Pſalm.

Contemptus humanæ laudis, & gloriæ.

Iam autem hinc ad beatam cæleſtemque illam emigraturus vitam, graui quidam interdicto illudipſum vetans, dicebat: Nulla Ephræm cecineritis car-
C mina; nullam ei laudationem adhibueritis. Ne me cum pretioſo ſepelieritis veſtimento, neque priuatim corpori meo conſtitueritis tumulum: mihi enim cum Deo conuenit, vt inter peregrinos commorer. Aduena quippe ſum ego, & peregrinus, ſicut omnes patres mei. Sicut ergo aliarum virtutum, ita huius etiam eximia atque præclara habes indicia. Eorum enim quæ ad eleemoſynam, & commiſerationis affectum pertinent, hunc non effectorem dumtaxat, ſed & doctorem extitiſſe, veritatis præſcriptio, lexque ipſa confirmat. Nam cum ex perfecta, quam amplexus fuerat paupertate, reliquum nihil haberet, quod egenis impertiretur, frequentibus tamen cohortationibus alios ad miſericordiæ opera commouendo, eleemoſynas erogabat. Erat quippe ipſius oratio, licet vultus non conſpiceretur, tamquam diuinitus fabrefacta quædam clauis, diuitum theſauros
D recludens, & indigentibus neceſſaria ſuppeditans, aſpectuſque eius Angelicus ſufficiens erat, qui per ſe abſque vlla oratione intuentes ad commiſerationem permoueret. tanta in eo conſpiciebatur tum ſimplicitas, tum manſuetudo, tum probitas nullusque adeò reperiebatur impudens, qui non ipſum inſpiciens, rubore quodam profunderetur atque verecundia, ac ſeipſo melior non redderetur, atque modeſtior.

Verba ſunt Teſtamenti ...

Pſalm. 38.

Benignitas in pauperes.

Sermonis efficaciam ...

Vultus ad commiſerandum ...

Et quamuis ita multa in hoc viro perfecta extiterint, ne quis ob id exiſtimet abſolutam ei rerum Eccleſiaſticarum defuiſſe cognitionem. Neque enim eatenus dumtaxat illam attigit, vt dicendo alios erudire poſſet; ſed tam pietatis atque religionis inſtituta, quàm ea, quæ illis repugnant, omninò adſecutus eſt: illa quidem ad inſtruendum populum, hæc ad coarguendos hæreticos. Bono quippè zelo in illas pietatis inimicas beſtias ferebatur. Siquidem ſermone quodam, qui fama etiam potius quam ſcriptis ad nos deuenit, vnde ipſum veritatis ſtudio-
E ſiſſimum extitiſſe, faclè intelligi poterat, Apolinarium leuem, imo dementem atque inſanum nuncupabat, qui res nouas moliens, multa impia, Scripturæ quæ ſacro aduerſantia duobus comprehenſa libris, è ſuo eructans ventre, admodum inſulſè ac temerè proloqueretur. Illos verò libros, cuidam, quam in deliciis habuiſſe ferebatur, fœminæ adſeruandos cõmiſerat. Quæ cùm Magno innotuiſſent Ephræm, ipſe eiuſdem ſe opinionis eſſe confingens, fœminam, quæ libros cuſtodiebat, adit. & de ſe, quis ſit, & quàm fauſta ei ex eremo adſerat, patefecit. nonnulla que fortè id genus alia adijciens, tandem rogat, vt præceptoris ſibi ſcripta, pro ſuæ vtilitatis cauſſa exhibeat, vt nobis ſcilicet, quos tunc hæreticos vocabat, repugnare commodius poſſet. Quibus capta verbis fœmina,

Ephræm zelus ... Apolinarium hæreticum.

Eadem de libris refertur apud Metaphraſten.

eumque ex illis vnum, qui Apolinarij ſuſtinerent partes, reputans, libros præ- A
Gen. 25. 27. & Hebr. 11. 12. buit, eos tamen ſibi celeriter reſtitui deprecans. Cæterùm magnus hic Iacob, dementem ſupplantans Eſau, ac flagitioſa illa primogenita rapiens, prudenter oppreſſit: nam piſcis glutino omnes illinens, ita folium folio connexuit, vt cùm
NOT. pars vna ab altera ob firmam coniunctionem, planè ſeiungi nequiret, in vnam quaſi tabulam ſinguli libri apparerent redacti. Sicque eos mulieri, à qua commodato acceperat, reddidit. quæ quidem artificij eiuſmodi, vti mulier, ignara, cùm formam eorumdem exteriorem ſaluam cerneret, quid intrinſecus eſſet, diligentius inſpicere neglexit.

Apolinarius impijs ſuis cõfiſus libris, ad iudicium venit. Dies verò haud ita multi elapſi erant, cùm orthodoxis quibuſdam defertur ſanctus ſenex, qui Apolinarium acciuiſſet, & cum eo ſermones contuliſſet. In iudicium itaque vocatus, impijs illis libris fretus, ad ſtatutum diem venit. ac dicere B quidem pro ſe, quod graui iam premeretur ſenio, renuit: poſtulauitque ideo ſibi
Alluſio ad Daniel 13. proferri libros, vt ex illis reſpondere poſſet, atque contradicere. Cùm ergo iſtius delatoris, ſocij fremẽtes in medium libros produxiſſent, inueteratus ille dierum malorum iniuſtitiæ iudex, vnum ex ijs in manus ſumens, aperire atque explicare nitebatur. Sed quòd glutino vinctus non cederet, ad partem eius medlam aperiendam eſt aggreſſus, eamque ipſam eodem conglutinatam modo inuenit. Quare ſua illa, ex priore libro fruſtratus ſpe, ad alterum ſe contulit, quem quidem totũ
Apolinarij hæretici extrema confuſio. ita firmiter connexum cernens, vt prorſus explicari nequiret, tanto rubore atque pudore ſuffuſus eſt, animoque vſqueadeo perturbatus, vt ex eo conſeſſu abiens, quaſi mentis atque conſilij inops, & examinatus, in morbum prolapſus ſit, illamque ignominiæ notam ita ægrè ac moleſtè tulit, vt parum admodum abfuerit, C
Zelus & labores pro fide. quin tum mortem obiret.

Talis autem pietatis zelo exſtitit magnus noſter Pater & Doctor S. Ephræm. nam aliâs manſuetum ſe præbens ac mitem, cùm nulla decertandi neceſſitas vrgeret: aliâs acerbum ac grauem, cùm fidei periculum immineret, cuncta prudenter pro temporis ratione moderabatur. Et ex hoc quidem zelo, non minus quàm ob multa ieiunia, ac lachrymas, continuaſque preces commendandus eſt: atque
Pulchra à ſimilibus Comparatio. haud ſcio, an propterea etiam magis, quòd iſta in eo vno concluderentur, ille ad vtilitatem quoque communem pertinebat. Quẽadmodum enim verum Inſignis alicuius venatoris ſpecimen exhibetur, cum bellicoſas inſequitur feras: bonique gubernatoris virtus ſe prodit in tempeſtate aduerſa: Medici prudentis in grauioribus morbis; militis ſtrenui in ipſo pugnæ diſcrimine: ita quoque pietatis ac re-
Ephræm omni virtutum genere clarus. ligionis ſtudioſum virum, magna ac difficilia pericula oſtendunt, cùm & ſe, & D alios ex inſidijs periculiſque eximit. Nullum ſanè virtutis genus à veteribus excultum eſt, in quo hic etiam non excelluerit. Quare & animum ipſius, vtilitate,
Comparationes. dulcedine, atque iucunditate ſcaturientem, fonti quacunque aquarum abundantia fluenti ſimilem dicere poſſumus, vel prato diuerſis fragrantibus floribus re-
Gen. 2. 3. ſplendenti, vel cælo varijs ſtellarum luminibus diſtincto, vel Paradiſo, quem in Edem fuiſſe audis, innumerabili fructiferarum arborum copia, decorato: (ita tamen vt ſerpenti maligno, communiſque exilij auctori, nullus omnino in eum aditus detur) aut ſi quid aliud venuſtum, amœnumque multis varijſque bonis cohoneſtauit natura; talem quoque beatum illum magni Ephræm animum, plurimis vndique virtutum generibus exornatum puta. Nam ſemper vir ille admiratione dignus, in eam incubuit curam, vt perfectum abſolutumq; cuiuſuis generis virtutum chorum poſſideret, ac quibus reliqui ſingulis antecelluerunt, ea cuncta E ſolus ipſe adſequeretur.

Gen. 4. & Hebr. 11. &c. Siquidem vt ſacerdos, eum qui inter iuſtos primus recenſetur, Abel imitatus: non ex ouium gregibus, neque ex adipe ſacrificia Domino obtulit, verùm abſ-
Geneſ 4. & 1. Ioan. 3. que ſanguine, rationabile obſequium vitæ puritate ſacrificauit, ea dumtaxat re Abel diſſimilis, quòd à nefario homicida vt ille peremptus non fuerit, ſed inimici Dæmonis euitans laqueos, ſuperatis inſidijs ad vitam omni fine carentem,
Gen. 4. 5. ſicut ille, peruenerit. Enos porrò ſpem ſic æmulatus eſt, vt non ſolùm Domini
Gen. 5 Heb 11. Eccle. 44. Dei ſui nomẽ inuocauerit, verum & alios, vt idem illud implorarent, edocuerit. Enoch autem vt ſimilis redderetur, operam dedit, non quidem admirandam eius è terra in Paradiſum tranſlationem atque ſeceſſum, ſed ex materiæ pertur-

batio-

A batione in ſpiritum tranſitione, æmulando. Non etiam ſimilis exſtitit, non qui-
dem modicam in arcâ lignéa generis conſeruationem, at ſuam potius animi in- Gen 6 7 8 Eccl 44.&
columitatem procurans, vt vitæ procellas tutius ſubterſugiens, nullum virtutis Heb.11.
naufragium pateretur. In plurimis quoque, Abrahæ æmulator fuit; atque vt fi-
dem, manſuetudinem, & amorem in Deum taceam, in eo potiſſimum, quòd quẽ- Gen.12. Act.7.
admodum propriam terram atque cognationem ille, ita quoque hic noſter E- Heb.11.&c.
phræm mundum effugit, & in ſuo corpore vnigeniti ſacrificium expreſſit, Deo
ſeipſum conſecrans, & membra quæ ſuper terram ſunt, mortificans. Iſaac verò
imitator exſtitit, propter mortem quam prompto tranquilloque ſubire paratus Coloſſ 3. Gen.22.&.
erat animo, non tamen inferente patre. quin & quotidie, inſtar Apoſtoli, corpo- Heb 11. Philip.1.&
re quidem fructum, quod attinet ad propoſitum, percipiebar, ſpiritu autem Deo, 1.Cor 15
B ob caſtum corporis velut in ariete ſacrificium, viuebat. Iacob porrò æmulator
fuit, ſupplantando ipſum Eſau, hoc eſt, hæreſum parentem, ac primogenita, Gene.25. 27.
id eſt, recta Eccleſiæ decreta, accipiendo. In eo præterea, quòd non ſcalam à terra Gene.28.35.
ad cœlum vſque pertingentem, ſed oblongam ignis columnam, pulchriorem
myſterij profunditatem indicantem conſpexerit. quodq́ue hic diſcipulis, quem- Gene.47.48.
admodum ille filijs, ex hac emigraturus vita, benedictiones impartitus ſit; quas
qui pronus èxcipiebat, magni illius Iacob eſſe arbitrabatur. Verùm ipſius Ioſeph
ſimilitudinem, vel maximè expreſſit vitæ integritate & corporis caſtitate: mul-
tò autem magis per hoc, quòd ſicut ille triticum, ita hic verbum ſalutis commu- Gene.49. Gene 44.
nicauit.

In non paucis quoque Moyſi ſimillimum ſeſe præbuit: nam & ipſe Pharao- Exod.2.
nem Diabolum fugit, & commoratus eſt in ſolitudine, Deumq́ue vidit, quatenus Pſalm 54.
C contemplatione videri poteſt. Reſq́ue admirandas peregit, ac doctrina ſedu- S.Ephræm, in quibus Moyſi ſimilis.
cem atque magiſtrum populo exhibuit. Aegyptioſq́ue decepit, eorum diuitias
ſurripiens, hæreticorum ſcilicet libros, de quibus ipſe triumphauit. Salſum quo-
que ac potui minimè conueniens infidelitatis mare diuiſit, populumq́ue fide- Exod.14 15. Pſalm.117.135.
lem in magno numero traiecit. Pharaonis verò exercitum, impiam nimirum ca-
lumniatorum progeniem proſtrauit atque oppreſſit. Et Amalec (ſi quem hæreti- Exod.17.
corum eo nomine appellare velis) in fugam vertit, ac profligauit. Legem be-
ne Chriſtianeq́ue viuendi à Deo accepit, & nobis vniuerſis eam tradidit. Taber-
naculi exemplar in monte contemplatus eſt, non Moyſis, ſed horrendi illius iu- Exod.24.25. &c.
dicij futuri. Sacerdotes conſtituit, ac de ſacrificio leges præceptaq́ue tradidit. A- Deut 8.
quam è petra eduxit, dum corda lapidea ad lachrymas fundendas commouit. Exod.16. Pſal. 77.104.113.
Pane cæleſti, ſicut ille, abundè populum pauit, charitatis nobis ſermones pro-
D ponens, quibus maximè corroborantur animi, & ad ſumendum cum fiducia di-
uinum ac ſacrum hunc panem, qui pro noſtra ſalute huc è ſinu Patris venit, ac-
cenduntur. Coturnices quoque fidelibus vt ille, exhibuit, oſtendens quonam pa Num.11.& Exod.16.
cto per Dei recordationem in cælum ſeſe tollant, ac quæ ibi ſunt pulchra, con- Pſalm.77.
templentur. Et hoc quidem modo atque ratione, ſi quæ Pater hic grauiter ac ſtre-
nuè geſſit, cum priſcorum actionibus conferre lubuerit, illis nullatenus inferio-
rem comperies.

Ipſe namque vt Ieſus Naue, Iordanem quoque diuiſit, cùm clauſas diuitum ma- Eccleſ.46.& Pſalm.113.
nus benignitate aperuit, ac populo terram non quidem abiectę huius promiſ-
ſionis, verum cæleſtis regni diſtribuit. A ſua infantia, vt Samuel, conſecratus eſt 1.Reg.3.
Deo, diuinamq́ue vocem, vt ille, audiuit. Sicut Elias, ſacerdotes turpitudi-
E nis coarguit. ignemq́ue diuinum orationis ſacrificio, non ſemel, ſed ſæpius de- 3.Reg 18 &
duxit: igneoque virtutum curru, non æthera, ſed in ipſum cælum ſublatus eſt. 4.Reg 1.2.&c.
Sicut Eliſæus, duplicem ſpiritus gratiam conſecutus eſt. Sicut Prophetę diuinæ 4 Reg 2.
viſionis munere ac gratia donatus eſt. Qui & ipſa me monet ratio, vt eumdem
hunc vel cum illo, quo inter natos mulierum nullus perhibetur exſtitiſſe maior,
comparare audeam: cum illo, inquam, qui inter legem & gratiam fuit medius. Matth 11.& Lucæ 7.
Siquidem hic, vt præcurſor ille, eremum coluit; & ad eum quoque factum eſt ver-
bum Dei, ac præconem agens, pœnitentiam docuit. Sicut Paulus autem vas ele- Ibidem.
ctionis, varias tribulationes atque tentationes pertulit; pœnitentiæq́ue ſemina,
vt ille fidei, ſedulo ſparſit. Sed quid neceſſe eſt, hunc cum Sanctis ſigillatim con- Actor.9 13.14 &c.
ferre, cùm eius rectè factis totus terrarum orbis ſit plenus? prolixior autem ora-

Notanda.

tio ſuperuacanea ſit, cum ipſa ſatis appareant opera ipſaq; verborum multitudo A
fidem infirmare videatur, quaſi non ſatis ex ipſis rebus declarentur virtutes, ſed
ſermonis adhuc auxilio indigeant. Quapropter operæpretium fuerit, vt quod
ſummoperè animos noſtros oblectabit, admirabilem ſcilicet ipſius ex hac mor-
tali vita exitum deinceps exponamus.

Ex[illegible] hac [illegible]

In cælum ergo iam peruolaturus Sanctus hic vir, iis, qui tunc ibi aderant, mandabat, ne pretioſo, cum veſtimento corpus ſuum ſepelirent. Et ſi quis amantior ſui, tale quidpiam cogitaſſet, conſilio in melius commutato, hoc ipſum, quod ſepulturæ cohoneſtandæ decreuiſſet, pauperibus impertiretur. Cum igitur vnus eorũ, qui aderant præcipuæ nobilitatis vir, magni ſane pretij veſtimentum paraſſet, quo ſancti ſenis corpus amictum ſepultura traderet, poſtpoſito ipſius quod audierat mandato, pomp[illegible] magis ac pauperibus [illegible] honorem quem ipſe excogitauerat arbitrans, veſtimentum pauperibus elargiri diſtulit. Quamobrem mox à maligno correptus [illegible], quòd mandatis non paruiſſet, grauiſſimas pœnas [illegible] ante lectulum, in quo vir ſanctus decumbebat, ore feruentes agens ſpumas [illegible]. Ad quem clemens [illegible] conuerſus ſenex: quidnam, [illegible] o homo, vt in hoc periculum coniiceretur? Ille [illegible] mandato excitatus, licet eius menti tenebras cacodæmon offudiſſet, ſecretum, quod apud ſe conceperat non obtemperandi iuſſis ipſius, confitens patefecit. Quem confitentem benigniſſimus vir commiſeratus, manuum impoſitione & precibus hominem protinus ab illa affectione liberauit, & priſtinæ ſanitati reſtituit, cumque ſic eſt allocutus: Perfice, homo, quæ dudum promiſiſti. B

Res formidabilis [illegible]

Pœna inobedientiæ

Confeſſio & accuſatio [illegible]

Miraculum [illegible] ne liberati.

Quo quidem demonſtrato miraculo cum iam vitæ finis immineret, eos, qui tunc aderant, multis piis commonitionibus ad virtutis ſtudium atque amorem cohortatus, vt poſtrema eius declarant verba, ad tranquillum æterni Regni portum feliciter emigrauit, ſanctaque ac Deo grata acceſſione, numerum beatorum, qui ab initio fuerant ſeculi, cumulauit. Nam in cæleſtibus anima ipſius conſedit tabernaculis, vbi Angelorum ſunt ordines, vbi Patriarcharum populi, vbi Prophetarum chori, vbi Apoſtolorum ſedes, vbi Martyrum gaudium, vbi piorum lætitia, vbi Doctorum ſplendor, vbi celebres primogenitorum cœtus, vbi puræ [illegible] voces. In ſanctum illum locum, feliciſſima beati clarique Patris Ephræm anima peruenit, vbi ea reperiuntur bona, in quæ ipſi deſiderant Angeli proſpicere. Arbitror verò cum in cælum ipſe aſcenderet, ſingulas quas in hac vita excoluerat virtutes, præceſſiſſe, ac res illas reconditas & ſpecioſiſſimas, quę mortalibus cerni nequeunt oculis demonſtraſſe: omniumque excellentiſſimam charitatē ſic ad eã accedentem dixiſſe: Intuere, dilecta anima, pulchritudinem, quam tibi comparaui ſimulque delitias oſtendiſſe. Moxq; accurrentem humilitatem, ita eam compellaſſe: Aſpice, anima Deo chara, cuiuſmodi ego tibi locum exornaui. Tum cæteras omnes [illegible] latim recenſuiſſe, demonſtraſſeq; præmia, quæ iam inde, cum ab ipſa ad huc in corpore excolerentur atque exercerentur, in futurum comparabant. O decantanda, & imitatu digniſſima *commutatio. O mors, lachrymis non indigens. O ſeparatio, optatam ſocietatem concilians. O tranſitus, cuius tranſeuntem, minimè pœnitet. O funus, omnis doloris atque moleſtiæ expers. Dum enim ipſius mores ſuſpicimus, conſolationem inde percipimus. Aliorum quippe hominum mors illis qui relinquuntur, lachrymandi præbet cauſſam: Sanctorum autem, lætitiam nobis celebritatemque conciliat. quare illa non dicenda mors, ſed potius tranſitus, & ad vitam hinc meliorem emigratio. C D

Alluſio ad verba Teſtamenti ſui

[illegible] 10.

1. Pet. 1.

Virtutum [illegible]

* al. peregrinatio

Conſolatoria planè verba

Tranſitus potiùs quam mors

Hæc ſunt, quæ tibi, Patrum optime, Eccleſiæque Doctor clariſſime, laudum E præconia offerimus, non ea quidem pro dignitate, neque indigenti tibi. quam enim afferre queat gloriam oratio, quæ laudati meritis planè ſuperatur? Verum propter viuentium potius vtilitatem atque conſolationem. nam bonorum atq; prælantium virorum encomia, ſicut ſtimuli quidam ac faces hominum animis admotæ, vehementer ad bene beateque viuendum, eos impellunt atque inflammant. Hanc verò laudandi prouinciam alacrius ſuſcepimus, cùm varijs alijs adductiationibus, præter vitæ doctrinæque tuę famam toto terrarum orbe celeberrimam: tum cura illa, quam in homine eiuſdem nominis liberando adhibuiſti. Ille ſiquidem nos ad ſubeundum hoc onus impulit, qui à poſteris Iſmael in bello

Con[illegible], pia & efficax ad [illegible] Apoſtrophe ad ipſum Sanctum.

Cauſæ huius Encomii

Hæreſum 41 [illegible]

A bello captus,& longius à patria diu commoratus, cùm iam ad eam redire deſideraret,viamq́ue commodam ignoraret,ſingulari ope tua,aptam ad ſalutem rationem inuenit,& quod diu concupiuerat,adeptus eſt. Cùm enim in maximum vitæ diſcrimen adductus eſſet;(quòd omnes viæ Barbarorum intercluſæ copijs tenerẽtur)te nomine dumtaxat inuocauit,dicens: Sancte Ephræm,ſuccurre mihi. Sicq́ue tutò periculorum laqueos euaſit,ac mortem neglexit. inopinatamq́ue conſecutus ſalutem,patriæ,tuo munitus præſidio,præter ſpem eſt reſtitutus. Quare ad iſta enarranda,audacius aggreſſi,laudes tuas impuris attingere labijs, non ſumus veriti.

Aliud mi[illegible]culum, homi liberati ex maximis periculis.

Qua quidem in re, ſi quid profecerimus, id tuo nos adſecutos auxilio fatebimur,tibiq́ue acceptum feremus:ſin verò tua dignitate multò inferiores ſint noB ſtræ laudationes,te quoque (licet,fortè audacius hoc dictum videatur)in cauſſa fuiſſe dicemus, qui & viuens, & defunctus, modeſtia humilitatisq́ue ſtudio, te collaudare cupientes impedis. Verumtamen,ſiue iſtud ſit, ſiue illud, nos quãtum tulerunt vires, pietatis officio ſatisfecimus:teq́ue hoc ipſum minimè nobis ſuccenſurum,neque tui amantiſſimos auerſurum;verùm æquo beneuoloq́ue animo filiorum balbutientium laudes admiſſurum,confidimus. Tu autem diuino iam adſiſtens altari, vitæq́ue principi, ac ſanctiſſimæ vnà cum Angelis ſacrificans Trinitati,omnium noſtrûm memineris,veniamq́ue nobis peccatorum impetra: vt ſempiterna cæleſtis Regni beatitudine perfrui poſſimus. In Chriſto Ieſu Domino noſtro: Cui gloria in perpetuum. AMEN.

Lepide & eleganter dicta.

Ad verba Teſtamenti reſpicit.

C

SCHOLIA IN PRÆCEdentem Vitam.

QVo circa cùm ita circulus ferat anni, vt hodie collaudandus ſit nobis S. Ephrem,&c.] *In Anniuerſario die obitus S. Ephram, hãc Encomiaſticam orationem a S. Gregorio Nyſſeno Magni Baſilij fratre habitam eſſe, vel ex hiſce eiuſdem verbis colligitur apertiſſime. quem Græcorum Menologia volunt fuiſſe 28 menſis Ianuarij, ſub quo etiam die feſtiuitatem ipſius celebrant, vitamque à ſe collectam atque deſcriptam reponit Symeon Metaphraſtes, vt apud eundem in antiquis manuſ. Græc. Vaticanis ſub numer. 536. & 794. reperies. Latinorum autem Martyrologi, feſtum eius atque commemorationem primo Februarij agunt, vt etiam bene adnotauit in ſuis in Martyrolog. Roman. notationibus ſub 1. Februar. Reuerendus Cæſar Baronius Soranus amicus noſter, plura ibid. de Sancto hoc Patre noſtro Ephram adducens, & ad noſtram hanc editionem ſeſe denique referens.*

D Ephrem ſolis illis incognitus remanet, qui magnum Eccleſiæ lumen Sanctum Baſilium ignorant.] *Quòd Sancti Patris Ephram fama per magnum aucta ac diuulgata fuerit Baſilium, & ipſius Baſilij per ipſum Ephram, nemini obſcurum eſt, qui nouit alterum ab altero non ſolùm cognitum, ſed & propter ſingularem ſanctitatem atque præſtantiam, in maxima admiratione & obſeruantia habitum, amatum, ac laudibus celebratum, licet etiam ſe inuicem prius non vidiſſent. de quo qui dubitat, legat quæ poſterius ab eodem enarrantur Nyſſeno, quomodo Ephram diuino ductus ſpiritu Cæſaream Cappadociæ venerit, ipſumque ibi os Eccleſiæ, auream ſcilicet illam doctrinæ luſciniam Baſilium viderit, ſplendidamque columbam eius humero inſidentem dextero, verba eidem ſubminiſtrantem, quæ ipſe populo depromebat, & quanto ſeſe amore ambo ibi complexi ſint, mutuaque conſuetudine atque colloquio quantopere recreati, &c. Sed de his plura apud Amphilochium, & alios Patres, quorum poſtea Teſtimonia addemus, inter quæ & ipſius Baſilij erit, quod denique luculentiſſima ipſe Ephram confirmat oratione in laudem Magni Baſilij, quam tomo 3. reperies. De quo, & hoc ſolum memorandum ex Sozomeno lib. 3. cap. 15. adducam: Quòd Baſilius, qui Cæſareæ Vrbis primariæ Cappadociæ Epiſcopus fuit, ipE ſum Ephram eruditionis cauſſa cumprimis eſt admiratus, ſummeq́; laudauit. Quare Ephram iure optimo videtur hoc laudis teſtimonium, prolatum ore Baſilij (quem omnium ſui temporis eloquentiſſimum fuiſſe inter omnes conſtat) ab omnibus Græcis, qui tunc ob doctrinam in magna fuerunt admiratione, conſecutus, &c. ita ibi Sozomenus. ita & Nicephorus lib. 9. hiſtor. Eccleſiaſt. cap. 16 aliiq́; plures. adeo verum eſt quod hic dicit Nyſſenus, Ephram ſolis illis incognitum, qui Magnum Baſilium ignorant.*

Atque iſta non aliunde, ſed ex ijs quæ in varijs ipſe ſuis diſſeminauit ſcriptis didicimus, &c.] *Geſta atque præconia laudum ipſius Ephram, ex eiuſmet ſcriptis ſe hauſiſſe atque retuliſſe fatetur hic non obſcurè Nyſſenus, ex quibus [illegible]am, vt ſedula apis ex multis floribus ſpiritalem hunc fauum confecit, vitamq́; luculenter deſcrip[illegible] quidem copioſius ac plenius quam ab alio quocunque factum com-*

pererim. quæ etiam, vel præcipua inter alias me commouit cauſſa, cur Encomium ac vitam ab eo A
ſcriptam ipſi Operi præfigerem. Quod porrò Nyſſenus diligenter Auctoris noſtri monum ẽta euoluerit, id
tametſi abunde ex toto orationis corpore colligatur, clarius tamen per eum cuius demonſtratur, vbi po-
ſtea varios a ſe Sermones Ephræm lectos recenſet. quales ſunt: De Charitate. de Virginitate ac caſtitate.
De extremo Iudicio, & de ſecundo Domini aduentu. . . quos quidem Sermones non ſolùm citat, ſed
etiam in iis contenta exponit, & quaſi ante oculos conſtituit. ſicut eo ex loco clarius patebit.

Dulciſſimam planeque beatam illam nobis vocem in cælum emigraturus reliquit: Nec cru-
mena, nec baculus, nec pera Ephræm vnquam fuit, &c. *Hæc de ſeipſo retulit Ephræm exponens*
in ſuo Teſtamento; vnde etiam illa ac pleraque alia prius adducta, Gregorius Nyſſenus Epiſcopus deſum-
pſit, & huic ipſius Vitæ attexuit. quemadmodum & paullo poſt ſequentia: Nulla Ephræm carmina ce-
cineritis. nullamque laudationem adhibueritis. Ne me cum pretioſo veſtimento ſepelieritis.
neve priuatim mihi tumulum conſtitueritis: mihi enim cum Deo conuenit, vt inter peregrinos B
habitem. Aduena enim ſum ego & peregrinus ſicut omnes Patres mei, &c. *quæ vt & alia non pau-*
ca, ex poſtremis verbis Teſtamenti Ephræm, Nyſſenus deprompſit ſuæq; de eo hiſtoriæ inſeruit, aliaq; ex
aliis eiuſdem ſcriptis, hæc retulit, & ſuo huic inſtituto optime accomodauit, ſicut iam ante demonſtra-
tum eſt.

VITA ALIA

S. PATRIS NOSTRI EPHRAEM SYRI EX VETVSTISSIMIS Manuſcriptis Græcis anonymis. C

Vixit ſub Conſtantino, & aliis ſequentibus.

Viſio parentum.

SANCTVS hic Pater noſter Ephræm, ex Oriente oriundus, Syrus genere, piis parentibus natus in Edeſſa. Vixit temporibus Conſtantini Magni Regis, & aliorum qui poſt ipſum regnârunt. Abſtinens à puero ab omni re mala. Cuius parentes eo adhuc puero, per ſomnium, videlicet viſionem, conſpexerunt, quòd ex ore ipſius Ephræm vitis adſcenderet valde frugifera, quæ excreſcebat, & replebat omnem ſub cælo regionem: veniebantque cuncta volatilia cęli, & comedebant de fructu vitis, & præter quæ comedebant, adhuc ſuperabat fructus. D
Hic ab ætate iuuenili eremum incoluit, compunctionis ſibi abyſſum vindicans, per quam, & diuinam Spiritus ſancti gratiam ſuſcepit. De quo, quidam diuino afflatus ſpiritu, per ſomnium, vidit virum terribilem, tenentem chartę volumẽ, & interrogabat: Quis putas accipere, & cuſtodire illud poterit? factaque eſt vox ad eum: Nullus alius, niſi Ephræm ſeruus meus, quo quidem adſtante, & os aperiente, illud que deuorante, ilicò fons ſermonum à Deo proficiſcentium ſcaturiit, compunctione & pœnitentia plenus, timorem commemorans iudicii, & ſecundi cum maieſtate aduentus vniuerſorum Regis, & Domini Ieſu Chriſti, veri Dei noſtri, vt reddat vnicuique ſecundum opera ſua. Præterea etiam diuinorum dogmatum rectitudinem, ac veritatem libris mandauit. Alius autem quidam Sanctorum ſenum, rurſus in viſione vidit Angelorum agmina ex cælis diuino iuſſu deſcendentia, & in manibus caput, id eſt volumen intus, & extra conſcriptum, tenentia. Et dicebant inter ſe: Cui debet liber iſte committi? Et E
alius quidem hunc, & alii alios nominabant. Alii autem reſponderunt dicentes: Verè ſancti, & iuſti ſunt iſti; verumtamen nemini hoc volumen credi poterit, niſi Ephræm miti & humili, corde. Viditque Senex, quod Sancto Ephræm tradidiſſent caput. Et ſurgens manè, audiuit ex ore ipſius aptiſſimos pro aliorum inſtructione ſermones, omnis compunctionis, & timoris diuini, velut ex fonte aliquo ſcaturiente, profluentes. Et agnouit ſenex, à Spiritu ſancto illa ſuggeri, quæ ex illius ore manabant. Captus eſt autem deſiderio Sanctus hic Pater noſter Ephræm, viſendæ Edeſſenorum vrbis, orauitque Deum dicens: Domine IESV Chriſte, dignare me videre Ciuitatem illam, & cùm ingrediar, obuiam mihi habere merear hominem eiuſmodi, qui mecum à Scriptura ſermonem exordiatur. Et ingredienti iam ei in locum, & petram ſubeunti portam ciuitatis, occurrit

Alia de Ephræm viſio.

Matth 16. & Rom. 2.

Alia viſio de S. Ephræm.

Quanti factus ſit Ephræm.

Cogitat Edeſſam viſere

Precatio S. Ephræm.

A cu[illegible]t mulier, quæ in ciuitate erat meretrix; quam adſpiciens ſeruus Dei Ephrem, indoluit, ſic ſecum loquens: Domine Ieſu Chriſte, deſpexiſti preces ſerui tui Ephræm; quo pacto enim hæc de Scriptura mecum differat? Subſtitit autem meretrix intuens illum. Ad quam, Sanctus: dic mihi puella, quid ſubſiſtis, & ita intentis me, intueris oculis? Cui reſpondens meretrix, ait ad eum: Intueor te, quia ego mulier ex te viro ſumpta ſum. Tu autem ne me intuearis, ſed terram, ex qua tu vir ſumptus es. Quæ cum audiret ſeruus Dei Ephræm, ſuſpexit, & glorificauit Deum, qui talem ei ſapientiam dederat, vt eiuſmodi ab ipſa reſponſum acciperet. Et cognouit ſuam à Deo nequaquam fuiſſe ſpretam orationem. Veniensque in Vrbem, diuerſatus eſt ibi. Caſu autem iuxta eius hoſpitium, alia meretrix habitabat, quæ cum ille per complures dies in Vrbe commoraretur, B dixit ad eum. Benedic Domine Abbas: Et fixis oculis feneſtram intuens, vidit illam proſpicientem, aitque ad eam: Deus benedicat tibi. Ad quem, illa Quid tuo deeſt * ſepto, atque domicilio? Cui ſanctus: Tres lapides & argilla modica, vt feneſtra obſtruatur, per quam proſpicis. Cui ipſa reſpondit, dicens: Dum primùm te alloquor, reijcis me. ego dormire tecum cupio, & tu vel à collocutione me excludis? Reſpondens autem illi ſeruus Dei Ephræm, ait: Si mecum dormire velis, veni quò dixero tibi, vt ibi ſimul dormiamus. ad quem meretrix: Dic mihi, inquit, locum, & veniam. Et Sanctus ad illam: ſi condormire mihi cupias, non poteris alio in loco, niſi in Vrbe media. Reſpondens autem illa, dixit ad illum: Et non erubeſcimus conſpectum hominum? Et reſpondens magnus Ephræm, dixit ei: Si homines erubeſcimus, multo magis Deum erubeſcere, ſimul C & timere oportebit, qui nouit etiam occulta hominum: quoniam ipſe eſt, qui veniet iudicaturus mundum, & redditurus vnicuique ſecundum opera ſua. Hæc audiens meretrix, compuncta eſt ex verbis illius & accedens procidit ante pedes eius, plorans, dicensque: Serue Dei, deduc me in viam ſalutis, vt à multis meis malis, operibusque improbis liberer. Sanctus autem ſenex multis eam admonens, ex ſacra ſcriptura, confirmansque illius pœnitentiam, miſit ipſam in monaſterium, & ſaluauit eius animam ex cœno flagitiorum. Et diſcedens à ciuitate illa, venit Cæſaream Cappadociæ, vbi ingreſſus templum, reperit Sanctum Baſilium Archiepiſcopum concionantem ad populum: & cœpit magna voce beatiſſimus Ephræm, prædicare eum. Dicebant autem quidam de turba: Quis eſt iſte peregrinus, qui ſic laudat Epiſcopum, quippe adulatur ipſi potius, vt aliquid ei largiatur. Peracta autem iam concione, ait Baſilius: Accerſite ad me hominem, qui inſiſtebat laudando me. Et accerſito eo, dixit ipſi: Quid ita inſtanter vociferabaris laudando me, Domine Ephræm? Reſpondens autem Sanctus Senex, D dixit: Ideo perſeuerabam clamando, & laudando te; quia adſpiciebam immaculatam columbam ſtantem in humero tuo dextero, & in aures tibi ſuggerentem, quæ populo concionaberis. Magnus autem Baſilius Spiritu ſancto plenus, ipſum agnouit, & dixit ad eum: Tu ne Ephræm es Syrus? Verè quemadmodum intellexi, ſic & in te cōperi, quietis amator. Scriptum habetur in Propheta Dauid: Ephrem fortitudo capitis mei: Nam manſuetudo tua atque clementia, & ſimplicitas clara eſt, velut lumen apparens omnibus. Alibi rurſus tranſeunte Sancto Ephræm, fraudulenter acceſſit ad ipſum meretrix, quæ aſſentatoriè eum ad turpem pertrahere nitebatur commiſtionem: ſin minus, ſaltem vt ad indignationem ipſum commoueret, quòd nemo vnquam illum vidiſſet iratum. Qui dixit ad illam: ſequere me. Cum autem iam appropinquaret ad locum à magna ciuitatis turba E frequentatum, dixit ad eam: Iſto in loco, veni faciamus vti cupis. At illa videns turbam, dixit ad eum: Quomodo poterimus iſtud hic agere, in tanta hominum præſentia? nonne nos pudet? Et ait ad illam: Si homines erubeſcis, quanto magis erubeſcere oportet Deum, abſcondita tenebrarum redarguentem. At illa confuſa, re infecta abijt, nihil perficere cum illo valens, & ne ad iram quidem eum concitare. Atque iſta ſunt certamina Magni Ephrem. Vir enim erat clemens, ac patiens, manſuetus, purus, ac ſimplex, in cognitione diuina, velut omni fuco carens, ſecundum quod ſcriptum eſt, demiſſus atque modeſtus, humilis, & compunctione plenus, ſupra fidem; vt etiam ipſo tacente, vel ex ſolo aſpectu, intuentes ipſum docere videretur. Totus precibus ad Deum fundendis in

Occurſus meretricis [illegible] peccatricis.

Reſponſum placitum egregium.

Alterius ſcorti [illegible].

* al. quid deeſt cibo tuo.

Reſponſum efficax & ſalutare. Rom. 2.

Scortum reſipiſcit, & monaſterium ingreditur.

Ephræm Cæſaream venit ad S. Baſilium.

Similia ſunt in Encomio Ephræm in S. Baſilium. Tom. 3.

Pſalm. 59. & 107

1 Cor 4

Adluſio ad Iob 1. &c.

tentus erat. Hic igitur Sanctus Pater noſter, poſt vitam bene beateque peractam, A
& cum ſe exemplum diuinæ virtutis exhibuiſſet, plurimoſque ſanctæ doctrinæ ſermones expoſuiſſet, præſcius ſui obitus, compoſuit Teſtamentum, ad Diſcipulos, & quoſcunque Monachos, de futuris eos commonefaciens: & ſic modicum ægrotans, quieuit in Domino, à Monachis eremi ſepulturæ traditus. Precibus igitur & interceſſione S. Ephræm, dignetur & nos peccatores Chriſtus Deus noſter facere imitatores diuinæ vitæ ipſius: per quam, conſequi poſſimus miſericordiam, & remiſſionem peccatorum noſtrorum, in quæ collapſi ſumus. Quoniam ipſi Chriſto & Deo noſtro conuenit omnis honor & adoratio, cum Patre, & Sancto ac viuifico Spiritu: in ſecula ſeculorum. AMEN.

Teſtamentum ab Ephræm piè conditum.

B

SCHOLIA, ET VARIÆ Lectiones.

IN pluribus manuſ. exemplaribus Græc. S. Ephræm, tum Vaticanis, quam alijs, hanc anonymam reperi Vitam, alibi quidem in ipſo principio, alibi in fine Oper. poſitam, quam ideo Latinè transferre, & hic tamquam loco conuenienti reponere viſum fuit. Et licet de verò illius Auctore, non certò conſtet, in antiquiſſimo tamen manuſ. Græco Cod. Biblioth. Cryptæfer. Sub litt. γγ eiuſmodi Inſcriptionē reperi: Περὶ τοῦ Κυροῦ Ἐφραίμ. ἰς. τοῦ Ἀμφιλοχίου Ἐπισκόπου. *id eſt: De S. Ephræm Syro. ſort. S. Amphilochij Epiſcopi.*

Vixit temporibus Conſtantini Regis, & aliorum qui poſt ipſum regnarunt, &c.] *Quod Ephræm Conſtantini Magni temporibus vixerit, paſſim reperitur in omnibus Vitis anonymis Græce exaratis, quæ eius ferè adiunguntur operibus. ita etiam cum alijs tenet antiquum Græcum Menologium, in quo Vitæ Sanctorum cum ſuis Iconibus ab Imperatore Baſilio, vel iuſſu eius collectæ graphiceq; deſcriptæ continentur, de quo poſtea latius. Nec obſtat quod ſcribit S. Hieronymus eum ſub Valente deceſſiſſe, quia potuit ſuam ætatem à Conſtantino ad Valentis vſque tempora produxiſſe, ſicut & fecit, cum ſolum 40 interfluxerint anni. adeo etiam verum eſt, quod hic & in alijs illis habetur anonymis: Vixit Conſtantini Magni Regis temporibus, & aliorum qui poſt ipſum regnàrunt, ad Valentis ſcilicet vſque tempora, ſub quo deceſſit.* C

Tu autem ne me intuearis, ſed terram ex qua tu vir ſumptus es, &c.] *Alia lectio habet: Tu autem ne me aſpicias quidem, ſed in terram ex qua ſumptus es, oculos defixos tenes, &c. atque hoc ſapiens fœmina reſponſum extitit, quod idem & à Nyſſeno in vita Sancti Ephræm, alijsque dictum reperitur.*

Hic igitur Sanctus Pater præſcius ſui obitus, compoſuit Teſtamentum, &c.] *S. Ephræm in fine vitæ ſuæ condidit Teſtamentum variâ pietate, ac ſalutari doctrina redundans, lectu ſanè digniſſimum, quod vt omnibus pateat, congruentem ei locum atque ordinem adſignare, & in fine Tomi 3. pro vltimo Sancti monumento reponere viſum eſt, quo Lectorem remittimus.* D

COMPARATIO AC SIMILITUDO QUÆdam SS. Patrum Baſilij, & Ephræm Syri, per S. Amphilochium Iconij Epiſcopum.

FRatres, vtilem quandam vobis facere inſtitui narrationem; de celebri Baſilio, ac Ephræm Syro: eorum ſcilicet, quæ partim in S. Patre noſtro Baſilio perſpexi, & partim ex veraci ore ipſius Sancti, ac admirandi Ephræm, audiui. Eſt autem hic Ephræm celebris inter habitatores eremi, alia quidem ex diuina inſpiratione ſanctiſſimi Spiritus contemplans, alia autem ex deſiderio & interrogatione adoleſcens, cuiuſmodi ſunt admiranda opera celeberrimi Patris noſtri Baſilij: De quo quidem intentiſſimè Deum orabat, vt reuelcretur ei, qualis ſit magnus Baſilius. In ecſtaſim ergo raptus, vidit columnam ignis, cuius vertex attingebat cælum. Et vox deſuper audita eſt: Ephræm Ephræm, quemadmodum vidiſti columnam ignis, eiuſmodi eſt Magnus Baſilius. Et ſtatim adhibito interprete, E

Ephræm quid in ſ[illegible] innotuerit de Baſilio.

quòd

A quòd [illegible] Græcam non calleret, perrexit ad magnam Eccleſiam celebris [illegible] Cæſareæ, quo perueniens, ipſa ſanctæ Theophaniæ ſacra ſolennitate, & [illegible] vidit * aduentantem Magnum Baſilium, dixitque ſocio ſuo: Suſpicor frater, nos in vanum laboraſſe: Nam iſte in tali conſtitutus cùm ſit ordine, non eſt ſicut vidimus: conſpiciebat enim ipſum ſtola amictum candida, ſacrumque * [illegible] Diaconum, circa ipſum albis indutum, ac obſeruantem eum. Et ſtans in ſecreto loco Eccleſiæ, reprehendit inſtitutum, intra ſe dicens: Nos qui portauimus pondus diei & æſtus, nihil profecimus, & hic in eiuſmodi hominum frequentia, atque honore, quomodo columna [illegible], miror. Hæc ipſo ſecum cogitante, mittit ſuum Archidiaconum ad ipſum Sanctus, dicens: Abi ad

Ephræm Cæſaream venit.

[illegible] procedentē [illegible] Eccleſiam.

[illegible]

B portam * quæ reſpicit Occidentē, & ibi in angulo Eccleſiæ reperies Abbatem cucullo opertum, & cum eo alium quemdam ſtatura humili; reliquaque adiecit, ad eius aſpectum pertinentia, cui dices: Iuberis ingredi presbyterium, vocat te Archiepiſcopus. Archidiaconus autem multo labore [illegible] populi multitudinem, perrexit ad locum vbi ſtabat Sanctus Ephræm, & dixit ei: Benedic Domine, velis ingredi ad presbyterum, vocat enim te pater tuus Archiepiſcopus. Et intelligens per ſuum Interpretem, quæ dicebantur, reſpondit dicens: Erras frater. Nos peregrini ſumus, & ei incogniti. Et abiens Archidiaconus, nuntiauit iſta Archiepiſcopo. Cumque Magnus Baſilius ſacræ Scripturæ libros explanaret populo, vidit Sanctus Ephræm igneam per os eius loqui linguam. Rurſuſque ad ſuum Archidiaconum Sanctus: Vade, & dic ei: Domine Ephræm, veni ingredere in ſanctum presbyterium, nam accerſendum te curat Archiepiſcopus. Et abiens ad eum Archidiaconus, oſculanſque eius pedes, dixit ad ipſum: Domine Ephrem, introire iuberis nam pater tuus Archiepiſcopus te vocat, vt ad ſacrum presbyterium

[illegible] portam [illegible].

Metaphora perelegans.

Lingua ignea S. Baſilij

C accedas. Super his ergo attonitus Sanctus Ephræm dedit gloriam Deo, genuque flexo, reſpondit ei dicens: Verè Magnus Baſilius, verè inquam columna ignis Baſilius. verè Spiritus ſanctus loquitur per os eius. Rogabat autem Archidiaconum, vt reſpondeat opportunum magis fore poſt miniſterium, ſalutare ipſum in ſecretario. Abſolutoque iam officio, in ſecretarium ingreſſus Baſilius, accerſendum eò curat Sanctum Ephræm. Cui aduentanti, oſculum præbuit in Domino, & dixit: Optatus aduenisti, o Pater filiorum eremi. Optatus inquam veniſti, qui eam diſcipulis Chriſti repleuiſti & dæmonas ex ea, in Chriſto expuliſti. Sed quorſum cū tantum laborem ſuſcepiſti, ô pater? veniſti viſurus hominē peccatorē, largiatur tibi mercedem Deus, iuxta laborem tuum. Cui venerandus reſpōdens Ephræm, reuelare cœpit omnia ſecreta cordis ſui, factaque, ac dicta: & ſimul cum Abbate ſocio

Idem apud Ephrem ſtin [illegible] S. Baſilium, Tom. 3.

D ex manibus eius communionem accepit. Ipſoque conuiuium * exhibente, dixit Sanctus Ephrem. Pater ſummè honorande, vnam abs te depoſco gratiam, & hanc mihi annuas velim. Ad quem Magnus Baſilius: iube, & dic, quæ videtur tibi: multa enim tibi debeo, ac maximè propter tui ad me aduentus laborem, quem ſumpſiſti. Et honorandus Ephræm ad ipſum: Noui Sancte pater, quod quæcunque popoſceris à Deo, præbebit tibi. cupio autem, vt pro me roges ipſum, vt loqui queam Græcè. Cui Magnus Baſilius: Rem poſtulaſti, quæ meas excedit vires. ſed quia bona cum fiducia, ac in fide petis, veni Pater venerabiliſſime, & deprecemur ambo Dominum: Potens eſt enim Deus, facere voluntatem tuam. Scriptum eſt enim: Voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & ſaluos faciet eos. Et orantibus illis ad plurimas horas, ac tandem ab oratione ſurgē-

[illegible] charitatem facientē.

Ephrem cupidus loquendi Græcè

Pſalm. 144

E tibus ait Magnus Baſilius: Cur domine Ephræm, non accipis ſacram ordinationem Sacerdotij, quæ * conuenit tibi? Cui Ephræm per Interpretem: Quia, inquit peccator ſum. Et reſponſum eſt ei à Magno Baſilio: vtinam, & ego talis peccator eſſem. Dixitque ad eum: Flectamus genua, & cum humi eſſent proſtrati, impoſuit manus Sancto Ephræm, magnus Pontifex. recitanſque orationem Diaconi, dicit ad ipſum: Iube nos ſurgere. Atque tunc ſoluta, & illuſtrata eius lingua, dixit Sanctus Ephræm Græco ſermone: Σῶσον, ἐλέησον, ἀνάστησον, καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς τῇ χάριτι. id eſt, Salua miſerere, reſuſcita, & tuere nos Deus tua gratia. & impleta eſt Scriptura: Tunc ſaliet ſicut ceruus, claudus, & aperta erit lingua mutorum. Loquente ergo ipſo, & e[illegible]gio Græcè, omnes eadem hora glorificarunt Deum, qui omnia poteſt, & exaudit preces timentium ipſum. Et lætitia ſpiritali cum illo refectus;

[illegible] dignus [illegible] idoneus, &c.

Ephræm incipit loqui Græcè.

Eſaiæ 35.

refectus, intra triduum ordinatis Interprete Diacono, & S. Ephræm Presbytero, A dimiſit eos in pace ad propria, glorificantes Deum, ſuper omnibus quę audierant, viderantque, ſicut locutus eſt ad eos.

SCHOL. *Pulcherrimam iſtam inter Baſilium & Ephram, Comparationem, licet anonymam in vno manuſcrip Grec. Vatic. inuenerim, tamen quia in alio exemplari ſeorſim ſub nomine prefertur Amphilochij, non ſine cauſſa ſub eius edendam nomine cenſui & eò magis quod vtrique ipſe συγχρόνιος fuerit, ac valde addictus, & hoc ſatis per illa indicetur verba:* Vtilem facere narrationem inſtitui, eorũ quę partim in S Patre noſtro Baſilio perſpexi, & partim ex veraci ore Sancti, & admirandi Ephræm audiui, &c.

Vbi in fine habetur,] intra triduum ordinatis Interprete Diacono, & ſancto Ephręm Presbytero, dimiſit eos, &c.] *In alio Cod. ſic legitur: Tres verò dies ſpiritali gaudio ſimul transigentes, poſtquam iam S. Baſilius Interpretem quidem Diaconum, Ephram autem Presbyterum conſecraſſet, dimiſit eos* B *in pace. ſicut dictum eſt* ad ipſos, &c. *De presbyteratu porrò Ephram, etiam in ſequentib. Teſtimonijs reperies.*

SEQVVNTVR PRÆCLARA ALIORVM QVORVNDAM.

SANCTORVM PATRVM TESTIMONIA DE S. PATRE noſtro Ephræm Syro.

De quo, in primis S. Baſilius, in Hexam. Diuini opific. Homil. 2.

C

EXPONENS inter alia illud Geneſ. 1. *Et ſpiritus Dei ferebatur ſuper aquas, &c.* ſic habet: At quo nã pacto dixeris, Super aquas hic ferebatur? Equidem nõ meam, ſed viri cuiuſdam Syri recenſebo ſententiam (intelligendo S. Ephrēm Syrum) qui tantum à mundana ſapientia diſtabat, quanto verarum rerum ſcientię propinquior erat. (ecce quantam ei laudem attribuat) Aiebat igitur ille, Syrorum vocem ſignificantiorem atque euidentiorem eſſe, & ob affinitatem, quam cum Hebraica habet lingua, ſententias Scripturarum aliquo modo propius attingere, &c. Quòd autem per Syrum illum, Sanctum hunc noſtrum Patrem Ephræm intelligat, colligitur inde non obſcurè confirmaturque idem ſatis à Gregorio Nyſſeno, affirmante de eod. in ipſius Vita iam ante poſita, quòd vniuerſam Scripturam aſsiduo ſtudio diligenter verſauerit, vt quiuis alius, accurateque ad verbum interpretatus ſit. & ab ipſa mundi procreatione vſque ad vltimu D gratiæ librum, quæ abdita quæquè occulta & obſcura erant, ſpiritus lumine adiutus, commentarijs illuſtrârit, &c Vnde mirum non debet cuiquam videri, ſi Baſilius dicatur commentarios illos S. Patris Ephrēm, & prȩſertim ſuper Geneſin, quò hic cum primis reſpicit, vidiſſe atque legiſſe. Et huc facit auctoritas Moſes Bar-Cepha Syrorum quondam Epiſcopi, adeò frequenter Ephræm Syri teſtimonium atque auctoritatem maximè in Geneſ. celebrantis atque citantis, ſicut ex ipſius lib. de Paradiſo terreſtri, cuiuis conſtare poterit, qui aliquot ab hinc annis è Syro Latinè in lucem prodijt. vt dubitari nequaquam debeat, quin & iſta iam adducta Baſilius apud Ephrēm viderit, indeque eadem citauerit: quòd ipſum Ephrēm maximi faceret, vniceque amaret & obſeruaret, ſicut ex ante iam poſitis, & ex Nyſſeno atque Amphilochio adductis, clariſsimè oſtenſum eſt. Quin etiam Baſilius qui Cæſareę vrbis primarię Cappadociæ Epiſcopus fuit, hunc hominem (vt cùm pluribus teſtatur Sozomenus) eruditionis cauſſa in primis admiratus eſt, ſummeque laudauit, &c. de quo plura in ſequentibus.

S. Hieronymus in Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum inſigne admodum de eodem Teſtamonium profert, & dicit:

EPhræm, Edeſſenę Eccleſię Diaconus, multa Syro ſermone compoſuit: & ad tantam venit claritudinem, vt poſt lectionem Scripturarum, publicè in quibuſdam Eccleſijs, eius ſcripta recitentur. Legi eius de Spiritu Sancto Grȩcum volumen, quod quidam de Syraca lingua verterat, & acumen ſublimis ingenij etiam in tranſlatione cognoui. Deceſsit ſub Valente Principe.

Et ex hoc S Hieronymi teſtimonio clarè liquet, quanti olim Scripta S. Ephram fiebant in Eccleſia.

S. IOANNIS CHRYSOSTOMI INSIGNE ADMODVM DE S. EPHRÆM SYRO, alijſque SS. Patribus antiquis Encomium, vide infra in Eiuſdem Sermone de falſis Prophetis, & Doctoribus &c. pag. 804. b c.

Ex Pal-

A

Ex Palladio, de S. Ephræm.

QVæ ad vitam & actiones S. Patris Ephræm Diaconi Eccleſiæ Edeſſenę pertinent, omninò intellexiſti. Fuit enim vnus inter alios dignus, cuius memoria à ſanctis Chriſti ſeruis celebretur. Hic, Spiritus viam perficiens, & à recto vitæ tramite non deflectẽs, meruit acquirere gratiam cognitionis naturalis, cui ſuccedit Theologia, & vltimò beatitudo. Quietam ergo vitam exercens, & plurimis iam annis eos qui ad ipſum ventitabant, ædificans, tandem ex cella ob cauſſam eiuſmodi prodijt. Etenim fame magna inuadẽte ciuitatẽ Edeſſenorũ, miſertus omnium qui peribant agreſtium, acceſsit ad eos qui in ciuitate erant diuites, & dixit ad eos: Quamobrem non mouemini miſericordia humanæ naturę pereuntis fame, ſed frumentum veſtium putreſcere ſinitis, in damnationem animarum veſtrarum? At illi ſe excuſantes, dicebant: quia non
B habemus cui fidamus, ad miniſtrandum fameſcentibus panes, nam omnes ad quæſtum rebus abutuntur. Quibus ille: Quid vobis de me videtur? (erat autem magnæ apud cunctos exiſtimationis, non fictè, ſed verè. Dicunt ei: Hominem te nouimus ſecũdùm Deum. Numquid mihi, inquit, fidem adhibetis? ecce propter vos meipſum receptorem peregrinorum offero. Et acceptis argẽteis, obſeptisque vallis, ac conſtitutis lectis quaſi trecentis, infirmos ac fame oppreſſos curabat, morientes quidem ſepeliens, alios verò quibus adhuc vitæ ſpes ſupererat, curãs, & omninò, cauſſa curandæ famis hoſpitalitatem & obſequium quotidie præbens, ex ijs quæ ſuppeditabantur ei. Anno ergo expleto, cùm ſucceſsiſſet fertilitas, & cuncti ſua ſeminarent, nec amplius ibi haberet quod ageret, rurſus ſuam ingreſſus eſt cellam, & poſt menſem obijt, Deo hanc illi præbente occaſionem, ac modum accipiendæ coronæ, in nouiſsimis ſuis. Reliquit autem & volumina ac ſcripta valde elaborata, conſtitutionesque plurimas ſtudio dignißimas. *atque iſta recens ex antiquo manuſcript. Græco Vaticano ſic tranſtulimus.*

C

Ex Theodoriti Hiſt. Eccleſ. lib. 2. c. 30. ſub fin.

EOdem tempore Ephræm, vir ſanè admirabilis, & Scriptor inter Syros facilè excellentiſsimus, ſacratiſsimo Iacobo ſupplicabat, &c. *Ecce quomodo eum admirabilem dicat virum, & Scriptorem excellentiſſimum, &c.*

Idem Theodoritus lib. 4. Hiſtor. Eccleſ. cap. 29.

TVm & admirabilis Ephræm Edeſſę, Alexandriæ verò Didymus excelluit libris editis aduerſus hoſtes veritatis dogmatum. Vtebatur ille quidem lingua Syriaca, qua radios gratiæ
D ſpiritales explicabat. Cumque Gręcas litteras non deguſtaſſet, tamen & multifidos Gręcorum errores reprehendere & detegere omnium ſectarum malitioſam imbecillitatem poterat. Idem cùm Harmonius Bardeſanis filius olim carmina quædam compoſuiſſet, quibus impietatẽ modorum ſuauitate temperata, audientes demulcerentur ac captarentur ad perniciem, aſſumpta compoſitione eadem modorum incluſit pietatem, & audientibus gratiſsimum optimumq; remedium obtulit. Quibus carminibus, nunc quoque lętiora redduntur feſta conſecutorum palmes Martyrum, &c.

Ex Sozomeni Hiſtoria Eccleſiaſtica, lib. 3. cap. 15. per totum.

E PER idem tempus, præter cæteros in magna laude vixiſſe, & Eccleſiam Catholicam cum primis exornaſſe viſus eſt Ephręm Syrus: qui Niſibi natus, genus ex illius Vrbis indigenis duxit. Hic diſciplina monaſtica vitam inſtituens, cùm neque à quoquam didiciſſet, neque expectaret ſe talem euaſurum, de repentè in linguę Syriacę peritia tantum profecit, vt ſummarũ Philoſophię præceptionum intelligentiam adeptus ſit: & non ſolum facilitate, ac ſplendore orationis, ſed etiam ſententiarum crebritate atque ſapientia Græcos ſcriptores facilè præſtãtiſsimos ſuperauerit. Nam iſtorum ſcripta ſi quis vel in Syriacam velit, vel in aliam conuertere linguam, & condimenta (vt ita dicam) Gręcarum argutiarum adimere, ſtatim deprehendetur priorem venuſtatem amiſiſſe. At verò in libris Ephræm idem minimè accidit; nam non modò cùm eis vita adhuc ſuppeditaret. verùm hoc etiam tempore, eius ſcripta in Græcum ſermonem vertuntur; atque orationis vis & elegantia multò inferior eſt ea, in qua primùm ſunt edita. Sed cùm Gręcus etiam illa Gręcè legat, perinde ea admiratur, atque ſi Syrus eſſet, & Syriacè legeret. Quin etiam Baſilius qui Cæſareæ, vrbis primariæ Cappadociæ Epiſcopus fuit, hunc hominem eruditionis cauſa in primis admiratus eſt, ſummeque laudauit. Quapropter Ephręm iure optimo mihi

videtur hoc laudis teſtimonium, prolatum ore Baſilij (quem omnium ſui temporis eloquentiſſimum fuiſſe inter omnes conſtat) ab omnibus Græcis, qui tũ propter doctrinam in magna admiratione fuerunt, conſecutus. A Dicitur porrò tricies centenas myriadas carminum, ſi omnia ſimul numerare velis, conſcripſiſſe, eaque haberi in manibus multorum, qui fuerunt eius diſcipuli, quique ſtudioſè illius doctrinam imitati ſunt: quorũ illuſtriſſimi fuerunt, Abbas Zenobius, Abraham, Meius, & Symeon, de quibus tum Syri, tum quotquot doctrinæ Syriacæ diligenter operam nauant, magnopere gloriantur. Pari ratione etiam Paulonam, & Aranad, propter eloquentiam laudant illi quidem: tamen eos à pia doctrina per errorem deſciuiſſe memorant. Neque equidem ignoro, olim quoque ſimiliter apud Oſroenos fuiſſe viros eloquentiſſimos Bardeſanem, auctorem ſectæ cuiuſdam ipſius nomine appellatę, & Harmonium eius filium, quem dicunt Gręcorum diſciplinis educatum fuiſſe, ac primùm patrium ſermonẽ numeris adſtrinxiſſe, & modis muſicis cantorumque cœtibus tradidiſſe. B ad quem modum etiam hoc tempore canunt Syri, non quòd carminibus ab Harmonio ſcriptis, ſed quòd eodẽ genere concentus & numerorum vtantur. Nam cum Harmonius neque à paterna hæreſi, neque ab opinionibus quas Philoſophi Gentiles de animo, de corporis ortu, atq; interitu, & de regeneratione tenent, omninò vacuus eſſet, cumque ea quę ſcripſerat, ad lyram compoſuiſſet, & eaſdem opiniões ſuis ſcriptis admiſcuiſſet: Ephraim videns Syros & verborum elegantia, & numeroſis modis cõcẽtus mirè delinitos, atque eo pacto ad ſimiliter cum Harmonio ſentiendũ aſſuefactos, quamuis Gręcæ litteraturæ eſſet expers, tamen in numeris verſuum Harmonij comprehendendis ſe attentè defixit, & ad modos carminum eius, alia carmina doctrinæ Eccleſiaſticæ conſonantia cõpoſuit: cuius generis ſunt ea quidem, quæ hymnos diuinos, & laudes virorum qui vitam à perturbationibus animi vacuam degebant, cõplectuntur. Ex quo quidem tempore, Syri modos ab Ephraim fuſos, iuxta concẽtum Harmonij obſeruantes canunt. Quantum igitur ingenio excelluerit, hinc facilè coniectura capi poteſt. Quod autẽ ad vitæ inſtitutionem attinet, ſe bonis operibus & exquiſita viuendi diſciplina nobilitauit, quietemque ac tranquillitatem vehementer amplexatus eſt. C Grauis præterea erat, & ſibi vſque eò ab hominum calumnijs cauebat, vt etiam aſpectum cuiuſque mulieris ſedulò vitarit. Nam fama eſt, mulierem quamdam vita diſſolutam, ac moribus impudentẽ, ſiue vt hominem tentaret ipſa, ſiue ab alijs mercede conducta iſtud conaretur, quodam tempore dedita opera ei ex aduerſo obuiam in angiporto prodijſſe, illumque intentis oculis aſpexiſſe. Eum verò acriter increpaſſe mulierem, iuſsiſſeque vt terram intueretur; mulierem autem reſpondiſſe. Qui poſſum ipſa iſtud facere, quæ non ex terra, ſed ex te ſum edita? Eſt enim æquius, vt tu terram aſpicias, ex qua ortum habes: ipſa autem vt te intuear, vnde procreata ſum. Itaque Ephraim mulierẽ valde admiratus, quod inter eos acciderat, libro quodam accuratè deſcripſit: quem librum qui ſunt inter Syros diſerti, in numerum librorum illorum, qui ſunt accuratè ab eo elaborati, referunt. Eſt etiam memoriæ proditum, illum, quamquam antea iræ moderari non poterat; tamen ex eo tempore quo vitam monaſticam excolere cœperat, nunquam viſum eſſe à quoquam ira incenſum. D Itaque cum multis diebus, vti ſolebat, ieiunaſſet: miniſter qui obſonium ei deferebat, ollam fregit. Quam cum Ephraim videret pudore & metu perculſum, quin bono animo es, inquit, atque eamus ad obſonium, quoniam illud ad nos non venit. Quare circiter ollæ fragmenta accumbens, cœnauit. Porrò autem quàm ſtrenue inanem gloriam repreſſerit, ex eo quod modò dicetur ſatis poterit intelligi. Quodam tempore quidam ad Epiſcopatum gerendum ei ſuffragati, comprehendere hominem conantur, vti ad locum, in quo crearetur Epiſcopus, deducerent. Quod ſimul vt intellexit, in forum curſitat: atque incompoſitè incedendo, veſtem lacerando, & cibum palam capiendo, ſe furere monſtrat. Vbi verò hi, qui eum comprehenderant, illum è mentis poteſtate exiuiſſe arbitrarentur, & appetitio, qua ad eum conſtituendum Epiſcopum ferebãtur, reſtincta eſſet, ille idoneum tempus nactus clam aufugit, & tantiſper latitauit dũ alter eius loco Epiſcopus crearus eſſet. Verum iſta de Ephraim dixiſſe contentus ero. De quo, licet eiuſdem loci indiginę, & norunt multò plura & commemorant: tamen vnum ſolum pręterea, quod ab eo non longè ante mortem geſtum quoniam mihi quidem admodum videtur memorabile, hoc loco litteris mandabo. E

Cum fames Edeſſenorum vrbem iam longo tempore occupaſſet, Ephraim è domo, in qua monaſticam degebat vitam, egreſſus, eos quibus ſuppetebant facultates grauiter incuſauit; quòd ſcilicet cum minimè oporteret, tribules inopia rerum neceſſariarum confectos negligerent, diuitias ſuas ſtudioſè ſeruarent, idque ad ſuum ipſorum damnum, & cruciatum animæ ſuæ, quam non modò diuitijs cuiuſque generis: ſed etiam ipſi corpori, & alijs rebus omnibus pręponendã ſapienter demonſtrabat, quam quidem illos pro nihilo ducere, re ipſa planè oſtendit. Illi igitur hominem & eius verba reuerti, dixêre ad hunc modum: Nobis quidem opes minimè curæ ſunt: ſed cui eas diſtribuendas committamus, admodum incerti ſumus: præſerim cùm omnes ferè lucri cupiditate ardeant, & hanc rem velut mercaturam ad quęſtum faciant. Tunc Ephraim ſciſcitatur ab illis: Qualis quæſo ipſe vobis videor. Qui cùm fidelem, ſpectatum admodum & bonum virum, & talem eſſe, qualem opinio de eo habita oſtendebat, cõfiterentur. Veſtrum, inquit, cauſa, hoc quidquid eſt negotij, mea mihi ſponte ſumo. Argentoque ab illis accepto, circiter lectulos

trecentos

A [illegible] in public[illegible] & non eorum ſolum, quos fa[illegible] in morbum con[illegible], ve[illegible], & eos qui e[illegible] neceſſaria[illegible] ve[illegible] actauit. Vbi autem fames exſtincta eſt in domum re[illegible] quâ antea ætatem de[illegible] Pate[illegible] vero poſt interpoſitis diebus mortem obijt. qui quamquam in ordine clericali ad Di[illegible] ſolum elatus erat, tamen non minus omnium ſermone ob [illegible] celebrati[illegible] eſt, quàm [illegible] qui ob Sacerdotij dignitatem, institutionem bonæ vitæ, & excel[illegible]ntem doctrinam in magna admiratione fuerunt. Quare ſint iſta quide[illegible] tam[illegible] uam indicia quædam vi[illegible] quæ in Ephræm elucebat. Nam de eo pro dignitate dicere, atque omni[illegible] quo pacto [illegible] quiperidem tempus monaſticæ d[illegible]ciplinæ ſe debebant, vitam & mores inſtruxerint, & apud [illegible]uos ætatem degerint, accurrate diſſerere, Scriptorem ſanè re[illegible]rat, qualis [illegible] fuit. A me quidem cerre tum propter doctrinæ tenuitatem, tum ob ignorationem & virorum ipſorum, & rerum præclarè ab i[illegible]is geſtarum, haud fieri poſſe video.

B Nam nonnulli in ſolitudine delituerunt; alij in turba ciuitatum vitam degentes, ſe opinione hominum abiectos, & nihil a vulgo differre oſtenderunt: qui licet virtutem ſeduló excolerent, tamen veram ſunt de ſe ementiti opinionem, quo minimè ab alijs laudarentur. Nam dum ad bona futura, quibus rect[illegible] facta remun[illegible]ntur, aciem mentis acriter intenderent, teſtem ſuorum operum Deum ſol[illegible] eſſe [illegible]erunt; gloriam autem, quę ab hominibus virtuti tribui ſolet, omninò pro nihilo duxerunt, atque ſpre[illegible]erunt

Ex hiſtoria Eccleſiaſt. Tripartit. Libro 5. cap. 45.

C TVNC igitur Ephræm vir mirabilis, & Scriptor egregius apud Syros, ſanctiſsimo ſupplicabat Iacobo, vt ad murum veniret, & Barbaros conſpiciens, maledictionis tela in eos emitteret. Flexus ergo venerabi[illegible]is homo, in quamdam aſcendit turrim; & cùm millia milliũ proſpiceret exercitus, aliam eis non eſt imprecatus maledictionem, niſi ciniphes & culices, vt per parua animalia ſupernam potuiſſet agnoſcere virtutem. Orationem verò ſequutæ ſunt ciniphum & culicum nebulæ, &c. *ac paulo poſt ſub fin. cap.* Hoc modo miſerrimus Imperator, paruã clementemque correptionem in ſe cognoſcens factam à Deo habente prouidentiam animarum pie ipſum colentium, ſuum inde reduxit exercitum, confuſionem & non victoriam ex illa obſidione percipiens. *Atque iſta Theodoreti ſunt, in Hiſt. Eccl lib. 2 cap. 30. ſub fin. vbi de Vrbis Niſibis obſidione, & Apoſtolica Iacobi Epiſcopi vita, ac S. Ephræm Syro agitur, &c.*

Ex eadem Hiſtor. Eccleſ. Tripart. lib. 8. cap. 6.

D HOC quoque tempore fuit Ephræm in Edeſſa, in Alexandria verò Didymus. Et Ephræm Syra vſus lingua, ſpiritalis gratiæ radios emittebat. Qui licet doctrinam ignoraret Græcam, multos tamen Græcorum, eruditoſque reprehendit, ac totus hæreticæ prauitatis infirmitatem nudauit. Et quoniam tunc Harmonius Bardiſanæ, quędam cantica componens, & impietatem melodicæ ſuauitati permiſcens illiciebat audientes, & ad perniciem venabatur: iſte ſumens inde harmoniam pietatem cantilenæ admiſcuit, audientibusque ſuaue admodum ac vtile medicamẽtum appoſuit. Quę cantica triumphatorum Martyrum feſtos dies etiamnum effici[illegible]nt clariores. *Atque ita Theodoritus libro 4. Hiſtor. Eccleſiaſt. cap. 29. vnde eadem licet verbis nonnihil commutatis, antea produximus.*

EX MENOLOGIO ANTIQVO GRÆCO TRADVCTA.

Quinto Calend. Februar. Commemorat. S. Patris Noſtri Ephræm Syri.

E

EPhręm Edeſſæ in Syria, Conſtantino Magno Imperatore Chriſtianis parentibus natus, vixit ad Valentis vſque tempora; ex cuius infantis ore viderunt aliquando in ſomnis parentes prodire vitem, quę quaque verſus diffuſa, & ramos ſuos ad extremam terram protendens, terram ipſam implere videbatur, de cuius fructu alerentur volucres: intellexeruntque eam ſomnij figuram [illegible]bertimam rerum omnium cognitionem, quę in filio futura eſſet, portendere. Nec defuit coniectura euentus: etenim omnibus virtutis numeris expictus, magno fuit Chriſtianæ Reipublicę vſui & commodo atque vt magis etiam mortalibus prodeſſe poſſet, cũ Cæſarea[illegible] veniſſet, à Baſilio Magno creatus presbyter, repentè linguam Gręcam (cuius erat vt homo media Syria natus, prorſus rudis & expers) callere cœpit, qui poſtea cùm pręclarè multa

ſcribendo & docendo,& faciendo optimè de Republica meritus eſſet , extrema ſenectute ... hominum vita migrauit.

Atque iſta in antiq. quodam Menologio manuſcript. Græc. ſub 28. Ianuar. ſiue 5. Calend. Febru. vna cum Icone S. Ephræm reperiuntur quem librum à Maioribus ſuis acceptum, decori ... magni adſeruat. Illuſtriſſ. Cardinalis Cremonenſis, quod venerandæ ſit antiquitatis, vita ... ctorum a Baſilio Imperatore quem octaua celebrat. Synodus general. coll. ... deſcriptas vna cum ſuis Iconibus continet, cuius ſane aſpectu ac lectione non parum recreati ſumus.

Ex Simeone Metaphraſte.

SAnctum quoque hunc noſtrum Ephræm miris celebrat laudibus Metaphraſtes in Vita eiuſdem à ſe deſcripta aut potius collecta quam qui legere voluerit, Græcè bis in biblioth. Vaticana, ſub num. 536. & 794. bono & antiquo charactere, conſcriptam inueniet: Latinè autem a Lipom anno Epiſcopo traductam, & a Surio repoſitam Tom. 1. ſub 1 die Febr. Eam verò nos 2. Tomo profiximus.

Ex Anaſtaſio Synaita, & Photio Patriarcha.

MVlta etiam S. Patris Ephræm adducta ſæpius inuenies tam ab Anaſtaſio Synaita in variis a ſe conſcriptis monumentis, quàm à Photio Patriarcha Conſtantinop. in ſua Bibliotheca, vbi de variis à ſe lectis libris ad Tharraſium ſcribens, varia ex hoc noſtro Auctore citat & ſubinde ad longum producit, quod idem & ab Anaſtaſio factum comperies.

Ex Georgio Cedreno.

CEdrenus quoque inter multa celebrans Ephræm Syrum, affirmat illum virum exſtitiſſe magnum dictis factisque, ac multa vtiliter conſcripta Eccleſiæ reliquiſſe, & c. *vixit ille inter Imperium Conſtantii & Iuliani.*

Ex Prodromo.

THeodorus item, non ille Antiochenus, ſed Prodromus dictus, tempore Andronici Imperat. Conſtantinopolitani iunioris, ann. Dom. 1200. in breui illa Auctorum ſacrorum hiſtoria S. Patris noſtri Ephræm meminit, vbi de iis ſic ſcribit. *Qui Eccleſiam ſuis ſermonibus ornârunt, hi ſunt: Magnus Dionyſius Areopagita, magnus Athanaſius, magnus Baſilius, magnus Ephræm Syrus,* & ſic de reliquis, quorum ibi mentionem facit, & c.

Ex Nicephoro Calliſt. Lib. 9. cap. 14.

MVlti alii ſpectati viri iiſdem annis viguerunt, atq; in Eccleſiis Dei enituerunt, inter quos potiſſimum eruditione, & eloquentia floruit Euſebius Emiſenus Epiſcopus, Titus Boſtrenſis, Cyrillus Hieroſolymitanus Epiſcopus, &c. *Sequiturq́; ad rem hic faciens:* Videtur autem omnes hac in parte, gloria præcellere, atq; Eccleſiam vniuerſalem exornare Ephræm Syrus, &c.

Idem lib. 9. cap. 16. Eadem hac ætate, & Ephrem Syrus præclarus fuit, qui quidem longo interuallo omnes præceſſit, & breui tantum in lingua Syrorum, cum quidem eam prius ab aliis non didiciſſet, neque ſpecimen aliquod aut ſpem talem eum fore, præbuiſſet, profecit, vt cum pietatis exercitio ad ſummum cõtemplationis peruenerit, tum ſplendore, facilitate & ſuauitate verborum, nec non denſitate & grauitate ſententiarum, etiam præclariſſimos quoſque Græcorum, qui eloquentia antiquitus excelluiſſent, ſuperauerit. Etenim ſi quis illorum Græca ſcripta in Syrorum forte aut aliorum peregrinam transferret, & florentem illam Græcorum ornamentorum gratiam, decentemque nitorem & fucum verborum detraheret, illicò quoq; adſcititiis coloribus deficientibus, ſententiarum obſcuritas ſeſe prodebat. Ad Ephræm longè alia erat oratio. Nam cum eo adhuc ſuperſtite atque etiam defuncto, poſtea libri eius in linguam Græcam conuerterentur, non longè admodum a propria & natiua virtute decedebant. mirum quidem auditu ... eundem & Græcè, & Syriacè legi. Quamobrem Magnus ille & oratione & virtute Baſilius ... Cappadocum metropolim Epiſcopatu ſuo exornauit, ſummopere virum eſt admiratus ... eruditionis nomine beatum cenſuit. Vt tanti viri tam certo teſtimonio manifeſtum ..., communiter quoque a Græcis, qui tum clarum in eloquentia obtinuêre nomen præſtantiſſimum

[illegible] Ephræm [illegible]. Vox ſane Baſilij [illegible] [illegible] autem S. Ephræm trecentas verſuum myriadas [illegible] diſcipuli, qui [illegible] philoſophiam eius ſunt [illegible] le-[illegible], Abbas Zenobius, Abraham, Maran & Symeon, apud Syros [illegible], & qui [illegible] præterea hunc vitæ mod[illegible] communicauêre. In locis verò [illegible] maxim[illegible], Paulonas, & Anarad [illegible] fuerunt, qui deinde lapſi, ſana excid[illegible] fidei doctrinæ, &c. *Sequiturq́, ibidem paulo post*: Cæterum S. Ephrem ea re cognita, quamuis Græcarum artium expers, Harmonij numeris moderatus [illegible], atque eiuſdem modulis, carminibus Eccleſiaſticæ ſententiæ conſonis, adiectis, Syris ad hoc vſque tempus ea canenda dedit. Nam & diuinos hymnos plurimos, quibus Deum in primis celebrat, & laudes præterea virorum, qui vitæ inſtituto Deo placuerant, ad Harmonij carminum leges compoſuit: à quibus, vt equidem puto, per æmulationis ardorem, poſteriores Eccleſiæ cantores modulorum formulas mutuati, magis etiam atque magis augere atque propagare eas ſunt aggreſſi. Qualis igitur is ſermone fuerit, vel ex hoc ipſo conijcere licet. Vita verò ei valde exacta, & bonis operibus ſpectata fuit, &c. *Poſtea ſub finem eiuſdem cap. 16 ſubdit.*

Plurima ſanè & alia memoratu digna, & qui de eo conſcriptus eſt liber, & prouinciales eius, Romani ſimul, & Syri, de eo referunt, quæ cuiuis cognoſcere eſt procliue. Vnum illud ſanè quàm memorabile, hiſtoriæ huic interere viſum eſt, quod ab eo ante obitum eſt geſtum. Fames ingens Edeſſenorum vrbem premebat: atque ipſe, qui multos annos domo non fuerat progreſſus, tum philoſophandi ſtudio aliquantum intermiſſo, prodijt: & in homines locupletes, qui ſic turpiter rerum neceſſarium inopia ciues ſuos pereuntes deſpicerent, acriter eſt inuectus, arguens eos quòd animarum cura neglecta, ſtudium omne in corpore fouendo collocarent. Illi autem integritatem, & paupertatem viri obſeruanter veriti, minimè id ſic eſſe affirmârunt: facile enim & promptum eis eſſe indigentibus facultates diſtribuere: deeſſe ſaltem qui in eo miniſterio, pro eo atque deceret fidelem ſe præberet, omnesque lucro inhiare; & talia fœde in quæſtum ſuum vertere, dixerunt.

Tunc Ephrem: Ego verò, inquit, qualis vobis eſſe videor? Et illi: honeſtus atque bonus, reſponderunt, & talis prorſus qui opinioni quæ de eo fertur, vita ipſa reſpondeat. Itaque ille ait: paratus ſum omnibus hac in re inſeruire. Multoque ab eis ſumpto argento, trecentas parauit menſas, & in publicis porticibus eos qui fame affecti erant, acceptos, diligenter & benignè fouit: aduenas quoque & alios qui inopia affligerentur, humaniter curauit. Idque tantiſper fecit, dum fames ibi eſt graſſata. Ea verò delapſa, ipſe ad philoſophiæ ſuæ officinam redijt, ibique paucos poſt dies vita eſt defunctus. Vita ſanè monaſtica percelebris fuit, & ex æquo cum ijs, qui Epiſcopatu doctrina, & vitæ ſanctitate clari ſunt, laudatur. Hæc pauca ex multis quæ ab Ephrem rectè pieque facta ſunt diximus. Res namque eius omnes ſi pro dignitate earum exponere nos oporteret, aut etiam aliorum qui tum eodem philoſophandi genere elaborarunt, vt ſcilicet eorum quiſque vixerit, & quali morum inſtituto ſit vſus, qualis ipſe fuit, Scriptore opus eſſet, &c. *Eadem ex Sozomeno ad longum antea produximus.*

Ex Iohan. Trithem. de Script. Eccleſ.

EPhrem Monachus, eremique cultor inſignis, & Diaconus Eccleſiæ Edeſſenæ, à Beato Baſilio Presbyter ordinatus, propter humilitatem ad diuina myſteria conficienda numquam acceſſit, quamuis apud Deum, & homines dignus haberetur. Nihilominus quantum ad officium ſuum pertinebat, in monendo populum infinitas Homilias declamabat. Hic ſicut in Vitis Sanctorum Patrum legitur, ab Angelo viſus eſt librum aureis litteris ſcriptum recepiſſe: vnde mox altera die & deinceps loquente in eo Spiritu ſancto, tantam declamandi gratiam habuit, vt nullum ſibi ſimilem ſuo tempore inueniret, &c.

IN SANCTVM PATREM
EPHRÆM SYRVM

Latinitate donatum, ac Scholiis illuſtratum per R. D. Doct. Gerardum Voſſium.

COLLEGIVM GERMANICVM SVMMI PONT. IN ALMA VRBE.

CEcropias nutriuit apes per tempora longa,
Ephræm, iam Auſoniæ melle fruantur apes:
Sedula Romuleis apis eſt celebranda camœnis,
Quæ tulit in Latios, Attica melle fauos.
VOSSIVS inſtar apis, frondoſa æſtate Latinis
Legit ab Argolico, dulcia mella thymo.
Delibapurum Lector ſtudioſe liquorem,
Accipe, paſce animum, nulla venena latent.

ALIVD.

VItales auras SYRIVS dum carperet EPHRÆM,
Optauit Graio reddere verba ſono:
Reddidit, vt flexit vertus operoſa ſonantem,
BASILIIQ. preces in ſua vota Deum.
Iam per te VOSSI, occiduas illuſtres vt oras,
Hunc vita functum cerno Latina loqui.
Tunc ſolos viuus Græcos, nunc mortuus ornat.
Clara doctrinæ luce, quot orbis alit.

ALIVD.

QVÆ pridem Græco ſonuerunt dogmata voce,
Nunc præbent gemino munera plura ſono:
Græcia quem proprium quondam eſt venerata parentem,
Orbi communem VOSSIVS eſſe dedit.

ALIVD.

Ad Eccleſiam Latinam gratulatio.

ALma parens noſtri gaude, diadema repertis
Fulget iam gemmis, quæ latuêre diu:
Argolicus validū quondā quod miſerat EPHræm,
VOSSIO id auxilium ſuppeditante capis.
Quod ſapuit Graios magniq; Demoſthenis ora,
Nec fuit huc aptum viribus vſque tuis.
Prodidit eloquio Ciceronis ſermo redundans,
Perfacili quidquid ſermo Pelaſge negas.
Ergo age dignatur quos te BORCHLOnia virtus,
Hac noua gratantis ſuſcipe dona manu:
Pixidas inexhauſtū, cornuq; reclude GERARDO
Nataduum, vt ſponſi calica dona probet.

ALIVD GRAECOLATINVM.

Ἐφραὶμ ζώοντι κενὴν μεγαφαιδίμου δόξαν ἔφευγες
Οὔτε θανὼν μερόπων κύδεα βουκολέεις.
χίλια δ' ἀμφ' ἔτη, πλεῖστα σὰ γράμματα κεῖθεν
Οὐρανίοις θεσμοῖς ἐμπεδόεντα πατρός.
Νῦν δὲ τὰ δ' οὐκ αἴχμην φάος ἐς ΛΑΤΙΟΝ προκαλίζεις,
Ἄμμι ἐυφρονέων, οὐ κλέος μεδίων.
Ὧ δὲ πλεῖον φεύγεις, μᾶλλον γε ἡ δόξα διώκει
Ὧ ὁ φυγόδοξος ἔοι, ἀξιεπαινότερος ᾖ.
Κυδόμενος δὲ σέθεν τιμὰς ἀγαθοῦ τε ΓΕΡΑΡΔΟΣ
Ἡμετέρου, καμάτων ἄξια δῶρα φέροι.

IDEM LATINE.

ILluſtris fragiles fugiebas viuus honores
EPHRÆM: nec moriens quæris inane decus.
Supra millenos annos monimenta recondis,
Quæ ſummis firmant iura verenda Patris.
Iamq; finis LATII prodire in luminis oras,
Nobis proſpiciens, non decus inde petens.
Hoc mage debetur tibi gloria, quò minus ambis:
Hoc mage te ſequitur, quo magis hanc refugis.
Qui decus hinc tibi molitur, nobisq; GERARDVS
Commoda, curarum præmia digna ferat.

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΓΡΑΙΚΟΝ ΤΟΥ ΑΚΡΟΥ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ ΕΝ ΤΗ ΡΩΜΗ.

Ἐφραὶμ εὐφράταις δίκην ποταμοῦ κελάδοντος.
Οἷα σὺ δ' ἀφαλίεσι ῥεῦσε μελίζοισαν
Ἐκ σομάτων λιγυρῶν τὸ τοῦματο δ' ἔμβαλε δέλτοις,
Σ' ἀλλάτων σίρξας καὶ μελίζομαι ἔπο
Τῆς, ὅτι ΒΑΣΣΙΛΕΙΟΣ γε ἐναντίτο ποιμένι λαῶν
Εἴλετο μὲν τῶν δὲ ἵμερος ὕδειν
Πνεῦμα δὲ οἱ ἐπίνευσε τὸ παγκρατές, αὐτίκα δ' ἔπειτα
Μάλα, κικροπίδαις ὕκελος, ἐκ πραπίδων.
Νῦν δὲ φράσιν γλώσσης, γρίφους τε ΓΕΡΑΡΔΟΣ εὖ ἰδὼν
Φθόγγων ἐς αὐσονίων δ' αὐτοῖς ἐφαρμόσατο.
Προὔλθοιτο δὲ ξυνὸν δίφος ἔχων. ἀλλά γε πάτρις
Μέχρι κόρου ψυχὰς πλήσατ' ἀρνύμενοι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Μὴ σύ γε χεῖρον ἴλιασι κενὸν βάρος, εἰ θάνεν ἀνὴρ,
Τὸν σύριος ΕΦΡΑΙΜ θεὸν αὐτὸν ἔχοι
Εἴρεο καππαδοκῶν ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ, πῶς ποτε γλώσσης
Ἔμμορεν ἑλλαδικοῦ οὐρανόθεν πεδίον.
Τὸν δὲ θῆκε ΓΕΡΑΡΔΟΣ ὁμόθρονον αὐσονίοισιν.
Κ' ἐξ ἀγαθοῖο τις δ' αὐτῆς πᾶσιν ἅπαντα φίλα

[illegible] ΤΩΝ ΑΝΓΛΩΝ ΕΝ ΤΗΙ ΡΩΜΗΙ.

ΚΗΠΩΡΟΣ περὶ πάντα, περὶξ λαμπῶντα λιάζων
[illegible] θαλερὸν, καλὰ καλλιπέταλα [illegible] κήποις
[illegible] ρον, [illegible] λείριον. ἴδια καὶ ῥοδόεντα
ἀρεῖ [illegible] πάντων λαμπάδονα πάντοθεν ἀνθῶν.
Οὕτω ταῖς τοιαῖς κήποις χρυσόφρα μουσῶν
ΒΟΣΣΙΟΣ ἱλλάτωρ [illegible] πολύγλωσσος ἱερωτῶν
Πα[illegible] περὶ πάντα πόνῳ περὶ πάντα θεάζων.
Παίγνια τ' ἐκλέγεται πολυειδέα ἱστορία βίβλων
Πάντα δ' ἀειζόμενος πινυτῶν εἰλίδεσι χαράζων
Παιδαγωγεῖ ΕΦΡΑΙΜ πάντων τε υψίστατον ἀνδρῶν.
Η' [illegible] πολλῶν πολυχ[illegible] ἐνθάδε πάντα
[illegible] παροιμίων ῥοδόεντα καὶ [illegible] γεννῶν
[illegible] ἐρινοδροσίρης καὶ φιλόπονα ἰνδα
[illegible] ἰλλαδος [illegible]
[illegible] τὸ [illegible] σόμα, καὶ μελίφθογγον
[illegible] Σύριος ΕΦΡΑΙΜ τὸ βαθυκλυτὸς οὔνομα τί, χ[illegible]
[illegible] πολυκαρπον ὅρου μια πασῶν ἀοιδὸν
κοσμέται, βαθύνουν. ψυχαῖς, τὸ [illegible] ἀνθῶν
καὶ [illegible] χρυσοφόρον [illegible]
[illegible] ἰτίων, νόον [illegible] ἱδρῶτα, καὶ ἄθλους.
Ο [illegible] πολύκλυτον [illegible]
[illegible] μετοχὴν τε θεῶν χρυσόμενα [illegible]
Ω' [illegible] μέγας [illegible], ὃν κλεῖουσι
Παντοδαπῶν [illegible] σιγᾶν, εἰλίδεσι τε ἀοιδῶν
Ῥώμη, Σύριαι, χθὼν [illegible] θάλασσα, καὶ ἰλλὰς ἀθῆναι.

Idem, eiuſdem Collegij Angl. Rom. Latinè.

Qualis odoriferis dum ſolus inambulat hortis
Cultor, auricomos per pulchra ſi fymbria, flores,
Lilia luteolaſq; roſas, vagus ille fragrantes
Cernit, [illegible] excerpit quidquid magis halat odore:
Talis in irriguis Muſarum VOSSIVS agris,
Græcorum quænis quid pandit pagina luſtrans,
Dum terit, & tereti congeſta volumina verſat
Pollice qua potuit labor improbus haurit, & ipſe
Segregat æquali, ſi ſint noua ludrica, lance:
Eruta facundus culto detexuit ore,
Quo magis eniteat toto CORYPHÆVS in orbe
Ephræm, quemq; opus hoc celebrat, depingit, & ornat.
Hinc quaſi conſpicuo Lector ſibi colligat agro
Quidquid apud veteres complexa eſt Attica muſa,
Et roſeo ſermone melos, liquentia mella
Sugat, & auricomis pulchras decerpat in hortis
Flore a ſerta, roſis, & purpureos hyacinthos,
Narcyſſum, violas, & lilia hiulca, nitentes:
Hinc EPHRÆM redolens grato diuinius odore
Vernus in excultis rutilat, quaſi floſculus aruis
Muſarum lumē. quem GRÆCIA cantat, honorat,
Et decus eximium, celebrat, quem turba per orbem
Pieridum. nam ſuada ſuis mellita labellis
Seſſitat, & nomen non eſt ignobile. & EPHRÆM
Quod mare, quæ tellus non nouit? (patria laudat
Quem non vna) ſagax diuina mentis acumen?
Pierium carmen? diuina oracula? molli
Carmina quot calamo contexuit vnus? & inter
Peruigil ancipites quotquot tulit ille labores?
Cui tandem celebri nos aſcribemus honori
Inſignem pietate virum? qui perpete florens
Viuit in Elyſijs impar mortalibus æuo.
Quem vatum cecinere melos, fœcunda poeſis:
Et Græci & Syri, tellus, Vrbs, orbis, Athenæ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

ΕΙΣ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ.

Τί λιγ' ὀνειρώττῃ βότρυας χείλεσι γείτας,
Ὄρνιθας ἐκ σόματος βοσκομένας τ' ΕΦΡΑΙΜ;
Πτατὰ σιτεόντοι σαφυλαὶ πολυάμπελοι ἀλλὰ
βρίθουσι, σόματος τίκτε τῶ βότρυες;
Μῶν καὶ ἀπὸ γλώσσης ἐπ' ἀποξέειν ἄλυ λάλημα
[illegible] λεύμενον πάντων τὰ φίλα σίφνα [illegible];
Μὸδ' ἰσιοκμαίτῃ λάρνακα ἄμπελος. ὅτι
Οἰνομανὴς ΕΦΡΑΙΜ πάντοθεν ὄφερος.
Οὐ μέθυσος, μελίφθογγος ἦν. πολυφέρτατα ἀνδρῶν
Ἡδυμελὲς ποιμὴν καὶ πολυβοσκόμενος.
Καὶ κατεμελίζει περὶ πάντα μελιρρύτοις ἀοιδαῖς.
Οὓς ΕΦΡΑΙΜ γλυκερὸς καρποφορεῖ βότρυας;

Idem Latinè: In viſionem S. Ephræm.

Quid grandes labris EPHRÆM geſtare racemos
Somnias? & volucres paſcere labra leues?
Dum comedunt, creſcunt vuæ, fit maior aceruus.
Ecquid habent tumidos ſic tua labra botros?
Cur queſo in teneris quòd ſuada diſerta labellis
Seſſitat? & faciles allicit ore viros?
Anne quòd ingluuiē præſagit vitis? vt EPHRÆM
Ebrius annoſo turgeat ille mero?
Non vinoſus erat, ſed erat facundus, & omnes
Mulſit, & innumeras nectare pauit aues.
Quid? quòd lingua arctis omnes traiecta cathenis
Attrahit? hos EPHRÆM fert tua lingua botros.

ALIVD.

Ephræm quæ cecinit Graio ſermone. GERARDVS
Hæc recinit Latio VOSSIVS *eloquio.*
Par lingua candor, zelus, par vtroque refulget
Religio, ſtudium, par pietatis amor:
Illius, Hæretico rabiem contundit, & æſtrum;
Huius, vt ignivomos comprimat ore viros.
Quid tamen oblatrat rapidus Luthere catellus?
Et lepidum infeſto perſtrepis ore melos?
Neſcis vt hæreticos linit icthyocolla libellos
EPHRÆM, dum piſcis glutine ſtringit eos?
Quid noua, laruales ſectaris & hæreſis vmbras?
Non noua, non nugas, hoc tibi pendat opus.
Pandit at exculta cæleſtia fulmina lingua,
Et quæ diuino flamine verba tonant.
Charior eſt docto Lectori VOSSIVS, & quo
Clarius hac Latio præſtitit eloquio.

IOANNES CARGA.

Multum tibi GERARDE VOSSI Eccleſia
Romana debet. quòd Latinum feceris
EPHRÆM SYRUM, non ante nobis myſtica
Præcepta legis explicantem ſenſibus,
Quibus tot annos explicauit Græcia:
Auctoritate namque tam Sancti Viri,
Vt voce mentis nuntia, multum iuuas
Patres Latinos veritatis inſita,
Et, diſciplinæ Chriſtianæ vindices.
GRÆCI videntur cæteri depoſcere.
Ut è ruinis, & tenebris Patria,
In hancq; ſedem, in hancq; lucem transferas:
Hi iure dicent optimo, ſe poſteris
Tuo renatos, & redemptos munere;
Magnum laborem par ſequetur gloria.

EPHRÆM

EPHRAEM DE SEIPSO.

EMerſi tandem è tenebris auctore Gerardo
Voßio, hic in lucem me tibi ROMA *dedit.*
E Syrijs Græcos, hinc Patres cerno Latinos:
Jmperium hac venit, Relligioq́; via.
Debueram patriæ, fatus quod voce Syrorum:
BASILII *votis Attica verba ſono.*
Quod me ROMA *ſuo videat ſermone loquentem,*
Magna Gerarde fuit cura laborq́; tuus.
Me ſacram in PETRI *ſedem fideiq́; magiſtram*
Euehis, vnde eius, lux mea, luce micat.
Tot tibi nunc debet ROMANA ECCLESIA *pro me,*
Quot grates habuit Græcia BASILIO.
Mille & bis centum fluxère atque amplius anni,
Cùm mea concluſit frigidus oſſa lapis:
Sub CONSTANTINO *vixi, exceßiq́;* VALENTE
Principe, ſub XRSTO *iam rediuiuus ero.*
Hauſtus morte, fruor vita meliore, Gerardo
Vindice, quo vindex Vrbis & orbis ero.
Ergo Gerarde tuo merces ſtat certa labori,
Quæ me & BASILIVM *iam ſine fine beat.*

A

SANCTI PATRIS NOSTRI EPHRAEM SYRI DIACONI ECCLESIAE EDESSENAE RELIGIOSISSIMI DE SACERDOTIO.

Interprete & Scholiaſte Gerardo Voßio.

B O MIRACVLVM ſtupendum. O poteſtas ineffabilis. O tremendum Sacerdotij myſterium, ſpiritale ac ſanctum, venerandum & irreprehenſibile, quod Chriſtus in hunc mũdum
veniens, etiam indignis impertitus eſt: genu poſito lachry- Matth. 26. Mar. 14.
mis atque ſuſpirijs oro, vt hunc Sacerdotij theſaurum inſpi- Lucæ 22.
ciamus, theſaurum inquam his, qui eum dignè & ſanctè cu- Ioan. 13. &
ſtodiunt. Scutum ſiquidem eſt refulgens & incomparabile 1 Corin. 11.
turris firma, murus indiuiſibilis, fundamentum ſolidum ac
ſtabile, à terra ad axem vſq; cæli pertingens: quid dico fratres, excelſos illos axes Sublimitas Sacerdotij.
contingi, imò in ipſos cælos cælorum ſine impedimento atque labore aſcendit,
C & in medio Angelorũ ſimul cum ſpiritibus incorporeis facilè verſatur. Quid dico in medio ſupernarum Virtutum; quin & cum ipſo Angelorum Domino atq; Creatore, datoreque luminum, familiariter agit. Et quantum vult, confeſtim quæ poſtulat, facilè & ſuo iure quodammodo impetrat. Non deſiſto fratres laudare & glorificare illius dignitatis profunditatem, quam nobis, nobis inquam Adæ filijs
Sancta elargita eſt Trinitas, per quam mundus ſaluatus eſt, & creatura illumina- Sacerdotalis dignitatis profunditas.
ta, per quam montes & colles, rupes & valles illuſtri ac veneranda politia, Sanctorum, inquam, monachorum, impleta ſunt. Quemadmodum & Propheta Eſa-
ias ſonora voce reboat, dicens: Quoniam de vertice montium vocem ſuam dabunt Eſaiæ 42.
ſunt hominis, in gloriam & laudem Dei altiſſimi. Hac quoque impietas è terra Sacerdotij effectus multiplices.
ſublata eſt. hac, & continentia in terris commoratur. Hac & diabolus, è cœlo de-
D cidens ſubactus eſt. Laſciui vaſa facti ſunt ſanctificata, & fornicatores caſti & im- 1 Cor. 15.
polluti. Inſipientes veritatis & iuſtitiæ duces facti ſunt, & improbi boni ac pij. Epheſ. 4.
Per hanc & mortis potentia deſtructa eſt, & inferni vires propalam deperditæ, ip- Coloſſ. 2.
ſaque Adæ maledictio exterminata eſt atque ſoluta, & cæleſtis thalamus apertus Heb. 2. & 9. 10.
eſt & adornatus. Per hanc quoque humana natura, licet humilis atque abiecta, cum Virtutibus incorporeis adæquatur. Quid dicam? quid eloquar, aut quid laudibus efferam? Excedit quippe intellectum & orationem, omnemque cogitationem, donum altitudinis dignitatis Sacerdotalis. Et ſicut arbitror, hoc eſt, quod Paulus, quaſi in ſtuporem mentis actus, innuit, exclamans: O altitudo diuitiarum
ſapientiæ & ſcientiæ Dei, incomprehenſibilis, quam incomprehenſibilia ſunt Rom. 11.
E iudicia eius, & inueſtigabiles diuinæ viæ eius? Altiuolans, è terra in cælum no- In vulg. non [illegible]
ſtra poſtulata Deo celerrimè defert, & Dominum pro ſeruis ſuis deprecatur. In
tendamus igitur mentem fratres, clarè ac liquidò, ad myſticam hanc formidabilemque narrationem; quoniam abſque venerando & diuino Sacerdotio, remiſſio peccatorum mortalibus non conceditur. Attendite fratres; vos etenim pietatis amatores eſtis, qui lumen doctrinæ Chriſti contemplamini. Hæc ſunt, quæ prius tenuiter de myſterio Sacerdotij commemoraui. Palmes vitis, & granum frumenti
necnon Sacerdotium, vnionem inter ſe obtinent. Palmes & frumentum ſunt ve- Nota pulcherr
lut pediſſequæ, at Sacerdotium eſt natura liberum. Ceterùm vbi tria hæc vt ſi-
mul ſint, inter ſeſe concordiam inierint: tum ſupra theſauros offert Regi, vnum

quodque virtutem propriorum fructuum, in odorem ſuauitatis. Palmes pr[illegible] di[illegible]nem, ſimiliterque [illegible]rumentum, p[illegible]rum hunc panem. Sacerd[illegible] v[illegible] audaci[illegible] e terra ſurſum in cœlum volitans, aſcendit ad Deum, donec ipſum co[illegible]tueatur inuiſibilem, procide[illegible]que ante excelſum thronum, inſtanter pro [illegible] o[illegible]at Dominum, lachrymas & gemitus conſeruorum deportans, proprioq[illegible] [illegible]militer Domino feruentem deprecationem ſimul & pœnitentiam offerens, m[illegible]ſe[illegible]cordiam & indulgentiam à Rege miſeri[illegible]orde poſtulans, vt Spiritus ſanctus pariter deſcendat, ſanctificetque dona in terris propoſita: cumque oblata fuerint tremenda myſteria immortalitate plena, præ[illegible]o Sacerdote orationem pro cu[illegible] [illegible] faciente, tunc animæ accedentes, per [illegible]la tremenda myſteria, macularum p[illegible]ri[illegible]cationem accipiunt. Cernitis pij, quomodo hæc duo non operentur in ter-ra, niſi cæleſte aduenerit ſuff[illegible]agi[illegible]m ſanctificetque dona. Vides homo illuſtrem miraculi e[illegible] tionem, cernis ſublime ſacrificium, quam facile ſordes animarum eluat. Benedictus Saluator qui fecit in terris ſuperilluſtre hoc & purgatiuum donum, in gratia Sacerdotes illuminans, vt ſicut luminaria in mundo luceant. Populus qui ante nos erat, cornu olei ſciēs, ad Sacerdotium promouebatur: nos verò ſerui inutiles Dei benedicti, non cornu, non oleum ſenſibile [illegible]: ſed ip-ſe qui eſt brachium excelſum atque tremendum, ex cælo deſcendens, ſuum nobis per impoſitionem manuum, donat ſpiritum, qui ignis inſtar venit ſuper Apoſtolos. O pote[illegible]las ineffabilis, quæ in nobis dignata eſt habitare per impoſitionem manuum ſacrorum ſacerdotum. O quam magnam in ſe continet profunditatem formidabile & admirabile ſacerdotium. Felicem illum, qui in hac ipſa dignitate adminiſtrat pure & irreprehenſibiliter. Petrus dictus Cephas, qui aliquando captus eſt ad litus maris, quippe à magno teſtimonium accepit Paſtore: quia ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, per Sacerdotium, & claues reg[illegible] cælorum accepit, tamquam dignus. Similiter autem & Paulus, qui prius quidem perſecutor erat, hoc quoque chariſmate habitus dignus, celer vniuerſum terrarum peragrauit orbem, prædicans annuntiansque reſurrectionem mortuorum. Ceterùm reuertamur ad iuſtum Abel, qui in initio creationis, ſacerdos factus eſt, diſcamusque ex ipſo quando in principio victimam ſuam ſacrificauit Deo, nonne ignis è cælo deſcendens, ipſius ſacrificium deuorauit? Quando enim obtulit Deo de primogenitis gregis ſui, vt inquit ſcriptura, reſpexit ex cęlo Deus ſanctus in oblationem Abel, in ſacrificium verò Caim reſpicere, non bene ei conplacuit. Rurſus autem & Noe, qui in arca ſaluatus eſt, quando ceſſauit aqua, feditque ſu-p[illegible] in monte Ararat, huius quoque fuit muneris particeps, obtulitq; Deo ſacrificium pure in odorem ſuauitatis, vnde & cum ipſo pactum ſtatuit Redemptor, de non amplius diluuio inducendo ſuper terram, ſanctam quoque illi dans benedictionem creſcendi & multiplicandi. Adſpicis mirabile ſacerdotij opi[illegible]cum. Vides p[illegible]um ſacerdotem Abel, in priori creatione, quo pacto ignis cæ-li[illegible] in terram deciderit, propter irreprehenſibile eius ſacrificium; Cernis ite-rum [illegible]e Sacerdotem veneciandum, in ſecunda creatione, quomodo pactum cum ipſo ſtatuerit Dominus. Hoc quoque & Abraham reputatus eſt dignus, vt illius foret particeps, Deoque offerret dilectum I[illegible]aac, & ſacrificaret viſcera propria. Ibi oſtendit ei Deus miraculum magnum, Chriſti ſcilicet generationem in planta Sabec, in ictu incremētum, ipſamq; benedictionem, qua ipſe benedixit: In ſe[illegible]ne enim tuo, inquit benedicentur tribus omnis terræ. Quin & hoc ipſo munere diuinus Moyſes habitus dignus, adſcendit in montem Sina ad Deum, accepitque [illegible]gem; vnde quoque facies eius glorificata eſt, vt videretur ſole pulchrior. Similiterque Aaron hoc eodem dignatus, legatione pro peccatis populi apud Deum functus eſt; Moyſes enim & Aaron in ſacerdotibus eius. Similiter etiam Phinees [illegible] hoc verè hono[illegible]bili ſacerdotio, mortem à populo eius prohibuit. [illegible] quoque eo[illegible]m amictus, in igne exauditus eſt, ſacerdotesque infamiæ iugu-[illegible]dius. Di[illegible]camus igitur fratres, quoniam magna eſt & multa, immenſa ac infinita ip[illegible] ſacerdotij dignitas. Gloria vnigenito, gloria & ſoli bono, [illegible]lud ſuis præbenti di[illegible]pulis, per ſanctum ſuum nouum teſtamentum, vt & ipſi [illegible]s per [illegible]n poſitionem manuum ſuarum ſuper digno[illegible], exemplum demonſtrē [illegible] cunctis hac venerand[illegible] Sacerdo[illegible]j ſublimitate decorato[illegible]

præd[illegible]

Sacerdotij ſublimitas [illegible]

Matt. 6.

1 Cor.

1 Reg. 10.

Ezech. 45. 46.

Ibidem.

Magna Sacerdotij [illegible]

Ioan.

Matt. 4.

Marc. 1.

Luc.

Matth. 16. 18.

Act. 9. [illegible] 18. 19. & 20.

Rom. [illegible] & 15.

Gen. 4.

Hebr.

Ibidem.

Gen. 8.

[illegible] Ara.

Gen. [illegible] & [illegible] Iſaiæ 54.

Gene. 27.

Gen.

Plan[illegible]

Gen.

Pſal. 98.

Matth. 16.

A prædicemus beatos;certò ſcientes,quòd ſi quis amicum Regis amet, hunc ipſum
multò amplius à rege amari. Quocirca amemus Sacerdotes Dei,ſiquidem amici Sacerdotes Dei
ipſius ſunt boni,& pro nobis ac mundo deprecantur. Honora Sacerdotes, Chriſti amandi & ho-
mandatum exple,quod dicit: Quoniam qui Prophetam cum gaudio recipit in norandi
nomine Prophetæ,mercedẽ Prophetæ accipiet. Quòd ſi de illo, qui ſacerdos eſt, Matth.10.
ignoras, dignus ne an indignus ſit tãta ſublimitate,tu ob præceptũ ipſius Chriſti, Mar.9
caue deſpexeris. Etenim ſicut fulgidiſſimum aurum licet luto contaminatum, Similitudo pulcherrima
non percipit detrimentum,neque ſpecioſiſſima margarita ex contactu quarum-
dam immundarum ſpecierum: Ad eundem modum, nec ſacerdotium ab vllo
ſordidum redditur,quantumuis etiam indignus ſit is, qui illud ſuſcepit. Porrò ſi Bonorum Sacerdotum præmia.
quis ad hanc dignitatem velut dignus repertus ſit,in eaque ſanctè & irreprehen-
B ſibiliter ambularit,vitam & coronam immarceſſibilem ſibi ipſe conciliat. Sed ſi Malorũ Sacerd. pœna
indignè quis hanc ipſam ſibi vſurpare ſit auſus,tenebras is ſibi exteriores, iudici- Aliud exemplum.
umque abſque miſericordia conſciſcit. En aliud tibi exemplum ô homo, ne tu
indignè audeas & arroganter obrepere ad ſublimitatem Sacerdotij, cùm non be-
nè ſibi complaceat Deus purus, in arrogãter ordinatis. Noſce quid miſeri illi ſint
paſſi,qui olim reſtiterunt Moyſi & Aaron, ſuaque temeritate auſi ſunt impuden- Leuit.9.10.
ter atque præfractè ſacrificare Deo, nonne ignis è cælo deuorauit omnes? aduer-
ſum quos in profundum ſupra ſe ſunt auſi. Rurſus autem & Maria prophetiſſa Aliud exemplũ
Dei,quòd breui quodam ſermone, Moyſi de Sacerdotio improperaret,talem ei
reprehenſionis notam ſtatuit Altiſſimus , vt tota leproſa ſeptem diebus eijcere- Exod.15. Num.12.
tur extra caſtra. Iccirco hæc nunc ô fratres purè adminiſtrare, imitantes Moyſen Pſalm.105.
& Aaron,atque Eleazar. Conſiderate pios Sacerdotes, quomodo in ipſo ſacerdo-
C tio,ſacrilega hoſtium caſtra ſint vlti; Hoc poſſidens Moyſes,manus ad Deum ſu Exod.17. Iudith.4.
ſtulit,vulnerauitq́; Amalec plaga incurabili. Hoc quoque circumamictus Abra-
ham reges in fugam vertit. Hoc ornatus Melchiſedech,Abrahę benedixit electo, Gene.14.
benedictione eximia. Dignatus es frater ſublimitate ſacerdotij; ſtude complace-
re illi qui te elegit, vt ſis ipſi miles puritate & iuſtitia ac ſapientia diuina, illuſtri- Heb.7. Gen.39.
que virginitate. Eſto feruens æmulator, vt temperans Ioſeph, vt caſtus vt Ieſus
Naue, hoſpitalis vt Abraham,paupertatis amator vt Iob, indulgens vt Dauid, & Iob 1.2.
mitis, vt Moyſes. Errantem reducito,claudum confirma,erige cadentem, ſuccur- 2.Reg.2.& Num.12.
re infirmis, & alia his ſimilia. Ego verò obſtupeſco fratres dilecti,ad ea quę ſo-
liti ſunt quidam inſipientum audere , qui impudenter ac temerè ſeſe conantur Contra ingerẽtes ſe temere ad
ingerere ad munus ſacerdotij aſſumẽdum,licet non adſciti à gratia Chriſti, igno- Sacerdotale munus atque indignos.
rantes miſeri,quòd ignem & mortem ſibi accumulent. Non dico tibi homo,non
ſolùm non ſacerdotium temerariè aſſumendum: ſed neque cæterorum quidpi-
D am,ex vaſis verè venerandi cultus diuini , contingendum. Siquidem legiſti quid 2.Reg.6.
paſſus ſit Oza,eo quòd arcam Dei tetigiſſet. Huius tu ſemper memineris dilecte 1.Paralip.13. Num.4.
frater horribilis verbi Dei excelſi, ore Iſaiæ Prophetæ pronuntiati : Super quem Iſa.66.
requieſcam ego niſi ſuper manſuetum, humilem,trãquillum, & trementem ſer-
mones meos? Huius inquã ſemper memineris vocis, & attende vt poſſideas the-
ſaurum,animum tranquillum , quo poſſis ſpiritaliter in Metropolim Hieruſalẽ 1.Tim.2
ſupernam aſcendere,ſpiritaliaq́; ſacrificia Regi Deo inacceſſibili offerre , vbi te- 1.Pet.1 & 5.
xuntur coronæ immarceſſibiles & incorruptibiles, ibiq́; tu corã Angelis à Chri-
ſto coroneris corona immortalitatis, ipſeque cum ſupernis illis choris hymnum
victoriæ decantes Sanctiſſimæ Trinitati: in ſecula ſeculorum. Amen.

E

SCHOLIA, ET VARIÆ Lectiones G. Voſſii.

DE dignitate atq; præſtantia ſacerdotij,ſi alios adhuc graues Auctores requiris, plura apud S. Ioan. Chryſoſt. reperies, qui libros ſex de Sacerdotio conſcripſit, lectu in hac materia digniſſimos: extãt inter eius Opera,tom.5.poſt illas 80. ad pop. Antioch. homilias. De quo argumento, idem Chryſoſt. licet non ita ex profeſſo, agit hom. de verbis Eſaiæ, ac 14. in 2. Cor. moral. ibi: nam etſi æquum, & hom.10. in primam ad Theſſal. ac tertia in Act. & ad Hebr. vlt. in hunc locum: Ipſi peruigilant, quaſi pro vobis rationem reddituri,&c. De cuius etiam dignitate, vide apud eundem Chryſoſt. in Pſal.117. & in Pſal.131.

in quanto honore ac reuerentia ſit habenda Sacerdotalis dignitas, quantamq́, reprehenſionem ac pœnam mereantur ii, honorantes illam, abunde eluceſcit omnibus. Quibus iſta non ſufficerint, videre quoque poterunt aliud inſigne Græcorũ lumen Gregor. Nazianzenum cognomento Theologum, præſertim in apologet. Oratione prima quæ incipit in Billiana tranſlatione: Victus ſum, idq; agnoſco & fateor ſubditus ſum Domino, &c. vbi inter alia, quanta Sacerdotii dignitas quæ Sacerdotis profeſſio ſit, docet. & quale Epiſcopum quoque eſſe oporteat, &c. Oratio prolixa eſt. ſed digna quæ legatur. poſt quam eiuſdem etiã Carmen vide, tom. 2. quod incipit: O qui ſacra Deo offertis nõ tin... cruore, &c. Huiusq́, dignitatem ac præcellentiã inter alios, etiã ab Ignatio celebratã habes, in epiſt. ad Smyrnẽſes potiſſimũ, ac ad Herorẽ. necnon a Cypriano lib. 1. epiſt. 3. & lib. 3. epiſt. 9. ac Leone Mag. præſertim in epiſt. 87. ad Epiſc. Africanos, &c. A

In monte Ararat.] *Ita Septuaginta Interp. Gen. 8. Cæterũ in vulg. Latin requieuiſſe arcã ſuper mõtes Armeniæ legitur. Verũ quomodo hic legamus, parũ referre videtur: nã Armenia hebraicè dicitur Ararat, quod maledictionẽ tremoris ſonat. Quãquã tamẽ hic Ephram potius Ararat. videatur velle eſſe nomẽ montis illius, ſuper quẽ arca Noe in Armenia requieuerat. Quod etiã cõfirmat S. Chryſ. ho 26. in Geneſim.* B

In planta Sabec] *Ita habent Septuag. Gen. 22. quod in Latin. vulg. nõ ponitur. Interpretatur autẽ hoc vocabulum τὸ σαβὲκ ἀφέσεως, id eſt, elatus, ſiue erectus: vnde quidã etiã pro eo, ὀρθίως, hoc eſt, altus vel rectus, ediderunt, vt per arietem in planta rectum ſiue erectum cornibus, vt eſt Gen. 22. intelligatur ibi typus ſeu figura Crucis Chriſti &c. De quo vide Scholia Græca in allegatũ caput Gen. in noua Rom. editione Græc. veteris Teſtamẽti iuxta Septuaginta Interp. Cæterũ Syrus hic noſter Ephrem in Serm. in Abraam & Iſaac per τὸ φυτὸν τοῦ σαβὲκ, ἀφέσεως ... id eſt remiſſionem ſeu liberationem, per plantam Sabec, interpretatur. vt eo denotetur Crux Chriſti, quæ mundũ a peccatis liberauit, vitamq́, præbuit. Nam ſicut aries ille cornibus hærens in planta Sabec. myſticè liberauit Iſaac: ſic Agnus Dei manibus in cruce diſtenſis, ... eiuſq́, non ſolum hominem, ſed vniuerſum mundum à morte & inferno liberauit. Sic in Abraam & Iſaac, ibi Ephram. vnde plura in hunc locum require. Et huc forte alludit Elias Cretenſis Metropolit. nomen Sabec, interpretatus, in ſuo Comment. in priorem inuectiuam in Iulianum Apoſtat. in illa verba Nazianzeni: Abraam, dum vocaretur, ac filio præter ætatem donaretur, &c.*

In ſemine tuo benedicentur tribus omnis terræ.] *Sic legitur hic apud Ephrem. At Gen. 26. eſt: Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terræ. Et Gen. 28. Et benedicentur in te & ſemine tuo, cunctæ tribus terræ. Gen. autem 12. In te benedicentur vniuerſæ cognationes terræ. & Act. 3. cap. in ſemine tuo benedicentur omnes familiæ terræ. In quibus lectionis varietatem obſerua & concilia.* C

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

1 Cor. 7.

Ad Fratrem quemdam ſciſcitantem, ad quem hoc dictum pertineat: Melius eſt nubere, quam vri?

RESPONSIO.

D

Eodem Gerardo Voſsio Interprete, & Scholiaſte.

1 Cor. 7.

APoſtolum audi dicentem: Volo omnes homines eſſe ſicut & meipſum: ſed vnuſquiſq; propriũ donũ habet ex Deo: alius quidẽ ſic, alius verò ſic. Perſpicuũ ſcilicet hinc, inter ſeculares, illoſq́; qui ſeculo renũtiarũt, eũ feciſſe diſcrimẽ, cùm diceret: Vnuſquiſq; propriũ donũ habet ex Deo; alius quidẽ ſic, alius verò ſic. Etenim neq; ſolutos vetat legitimè matrimoniũ contrahere, neq; eos qui ſe ſeculo abdicarũt, à continẽtiæ lege liberat, inquiẽs: Vnuſquiſq; propriũ donũ habet

Ibidem. Heb. 13.

ex Deo: alius verò ſic, alius verò ſic. Solutis ſiquidẽ concedit, dicens: Propter fornicationẽ aũt, vnuſquiſq; ſuã vxorem habeat. Et denuò: Honorabile connubium in omnibus, & thorus immaculatus: fornicatores aũt & adulteros iudicabit De- E

1 Corint. 9.

us. Cæterũ ijs qui ſeculo renuntiarunt, præcepit continentiã, dũ dicit: Omnis autem qui in agone cõtendit, ab omnibus ſe abſtinet. Duo igitur hiſce verbis oſten-

Seculares, & qui ſe ſeculo abdicarunt, intelliguntur.

duntur ordines, vti ſupra dictũ eſt. Quare tu monache, noſce atq; cõſidera, in vtro ſis ordine cõſtitutus, & quo ſigno quaue nota ſis inſignitus; quæ pacta, quæque vota cũ Deo feceris conſtitueriſque. Quoniã ſecundũ illa, abs te rationem repoſcet,

Lucæ 19.

quemadmodũ ait Saluator: Ex ore tuo iudico te, ſerue nequã. Secularibus igitur, ſicut ante dictum eſt, permiſit legitimè matrimonio iũgi: at qui ſeculo ſe abdicarunt, hos continere, & quidẽ legitimè continere ſe voluit. Quãdoquidem ſi quoſ-

A [Q]uis verba illa concernerẽt: Melius eſt nubere, quã vri: nemo hanc ipſam virtutẽ Ibidem
[n]unquam excoluiſſet: non Helias Thesbites, non Eliſæus, non Iohannes, non qui- Exempli hæreticos atque apoſtatas carnales confundit
[c]unque ſe caſtrauerunt propter regnum cælorum, caſtamq́; ſuam carnem ſerua-
runt Deo, ſed neque ipſe continens fuiſſet Apoſtolus, niſi reſpexiſſet in retributi-
on[em] mercedis. Ne igitur dixerimus ſicut nonnulli prætexunt, dicẽtes: At illi iu-
ſti fuerũt, ego verò peccator ſum. Iuſti ſiquidem illi euaſerunt, quòd iuſtè ſanctè-
que ſuam hanc præſentem tranſegerint vitam. Quid igitur dicemus? anne quòd
[i]ſti illi, corporis expertes fuerint? nõne & illi corpore circũamicti erãt? Apoſto- 2.Cor.10.
lum audi dicentem: In carne ambulantes, non ſecundùm carnem militamus: ar-
ma enim militiæ noſtræ non carnalia, ſed potentia Deo, ad deſtructionem muni-
tio[nu]m. Clarum itaque, quòd & ipſi oppugnati ſint, tamquam carnem circumfe-
B rentes, verùm reſtiterunt ſtrenuè. Vnde rurſus Apoſtolus ait: Caſtigo corpus me- 1.Cor 9.
[u]m, & in ſeruitutem redigo, ne fortè cùm alijs prædicauerim, ipſe reprobus effi-
[ci]ar. Manuducẽs autẽ nos ad virtutem, Imitatores, inquit, mei eſtote, ſicut & ego 2.Cor.4 & 11.
Chriſti. Quare attendamus fratres, ne quãdo noſtram concupiſcentiam implere
volumus, in Apoſtolicum interdictũ culpam reijciamus, ſermonis iſtius vim nõ
intelligentes. Quoniam ſcriptum eſt: Animæ doloſæ errant in peccatis. Et rurſus: Prouer 13. Prouer 19.
Peccantem virum iniquùm inuoluet laqueus & iuſtus laudabit atque gaudebit.
Quid verò frater audis, melius nubere, quàm vri; & non audis quod adiungit, di- 1.Cor.7.
cens: Tempus breue eſt, reliquum eſt, vt & qui habent vxores, ſint tãquam non Ibidem.
habentes: & qui flent, tamquam non flentes: & qui gaudent, tãquam non gauden-
tes: & qui habent, tamquam non poſſidentes: & qui vtuntur hoc mundo, tãquam
non vtantur: præterit enim figura mundi huius. Quapropter caue ſpreueris illũ,
qui hanc tibi impertitus eſt gratiam, oſcitanterve audias eum, te per Apoſtolum
C compellantem: Noli negligere gratiam, quę in te eſt, quę data eſt tibi per prophe- 1.Tim 4.& 2.Tim 1.
tiam, cum impoſitione manuum presbyterij: ne te fortè præuaricatorem conſti-
tuas, rurſus ędificans quæ deſtruxiſti: ſed redde Domino vota tua, quoniam ſcrip-
tum eſt: Melius erat te non vouere, quam cum voueris non reddere. Contende
igitur & elabora, vt curſum tuum legitimè perficias, vt liberè dicere poſſis cum Deut.23. Eccl.5.
Apoſtolo: Bonum certamẽ certaui, curſum conſummaui, fidem ſeruaui. In reli- Prou.20.
quo, repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die, qui 2.Tim.4.
ſolus potens eſt, & iuſtus Iudex: Non ſolum autem mihi, ſed & omnibus qui dili- 1.Tim.6.
gunt aduentũ eius. Quoniam ipſi eſt honor & gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

D

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

AD quem hoc dictum pertineat; Melius eſt nubere, quàm vri.] *Confutatis intolerandis hæreticorum erroribus, qui æquè ad regulares atque ad ſeculares, & tam ad voto continentiæ obſtrictos, quam non ligatos atque ſolutos, hoc dictum, Melius eſt nubere, &c. pertinere dictitant: luculentiſſime atque pleniſſime rationibus & auctoritatibus plurimis, iisq́; irrefragabilibus, demonſtrat atque conuincit grauis ac celebris hic Auctor noſter Ephrem, dictum illud, quod eſt Apoſtoli 1 Cor. 7. tantummodo ad ſeculares atque ſolutos, nequaquam verò ad regulares, votoq́; continẽtiæ ligatos ſpectare. Cũ autẽ hæc antiquiſſimi iſtius noſtri Patris, qui ante 1300. annos floruit, Reſponſio atque aſſertio valde inſignis ſit, plurimumq́; ad molles atque carnales hæreticos etiam noſtræ tempeſtatis cõfundendos, illorumq́; tenebricoſiſſimos errores deſtruendos, faciat, omnibus hoc tanti Patris ſcriptum, quod Latinè nunc conuerſum illuſtratumq́; damus, proponere, ac commendare, præſertim verò iis, quibus aſſidua cum hæreticorum monſtris lucta contingit, vtiliter ſpero viſum eſt. Ad eundem modum, hæc eadẽ Pauli verba vna-*
E *nimi conſenſu, interpretati ſunt, Baſilius de vera virginitate, Chryſoſtomus epiſtol. 6. ad Theodorum monachum, cuius epiſtolæ etiam meminit Sozomenus lib. 8. cap. 2. Eccleſ. hiſt. Ita quoque Epiphanius hæreſi [..] ita Photius epiſt. 93. cap. 3. Et inter Latinos, Ambroſius ad virginem lapſam cap. 5. & de virginitate, ca. 39. Auguſtinus de bono viduitatis ca. 8. & ad Pollentiũ de adult. coniugijs li. 1. ca. 15. Hieronymus li. 1. contra Iouinianum. ita Cyprianus, Tertullianus, Sedulius, Anſelmus & alij, vt dubitandũ non ſit, quin iſte ſit legitimus ſenſus verborũ Pauli, ſicut ea hic Ephram noſter Syrus optime cõtra hæreticos expoſuit.*

Tanquam carnem circumferentes.] *Sic in duobus manuſcriptis Græcis S. Ephram reperi. In alijs autem duobus etiam a me collatis, ὡς σαρκικὰ φρονοῦντες, tanquam carnalia ſentientes, &c. Vtraque lectio bona eſt, & inſtituto noſtri auctoris accommoda.*

Qui habent, tamquam non poſſidentes.] *In alio exemplari Græc. legi: καὶ οἱ ἀγοράζοντες, & qui emunt, tanquam non poſſidentes, &c. & ſic vulg. 1. Cor. 7.*

E I V S D E M A

S. PATRIS EPHRAEM SYRI

Apologia, ad[a] Fratrem quendam, De Heli Sacerdote,

a. Al. Eiuſdem ad fratrem contradicentem De Heli Sacerdote.

INTERROGATIO.

Eodem G. Voſsio Interprete & Scholiaſte.

CVM ſcriptura de Heli Sacerdote atteſtetur, quòd filij eius maledicebãt B
1.Reg.2. Deo, ipſeque non corripuerit eos: quomodo ergo repetitur, ab eo eoſdem admonitos fuiſſe atque correptos?

RESPONSIO.

ATtende tibi ipſi, ne fortè multa curioſius inueſtigans, tua mens de ſede, ab impiorum errore deturbetur: Cùm totum quidquid eſt, fidei ſit opus: quæ niſi adſit, nihil eorum quæ in quæſtionem veniunt, vir duplex animo inuenerit vnquam. Niſi enim credideritis, inquit, non intelligetis.

Iſa.7. eſt apud Septuaginta.

Siquidem de Heli, non probaue quidem ipſos hoc facientes ait, attamen potuiſſet facilè reprimere malum, quemadmodum ex conſequenti ſermone clarum exiſtit: imò quam arbitratus es admonitionem, non eſt admonitio, ſed ſocordia, & negligentia eius in Deum amoris: eo quod nimia indulgentiæ conniuentiæque terminis C
contineretur ipſius Heli modus. Sed & hoc diſpenſationis fuit, vt proprio ipſius
1.Reg 2. teſtatum ſit ore, da filiorum iniquitate, ſicut ſcriptum eſt: Et erat Heli ſenex valde, & audiuit quæ faciebant filij ſui, filijs Iſrael: Et dixit eis: Quare facitis ſecundùm verbum hoc, quod ego audio, ex ore omnis populi Domini? Nolite filij, nolite agere ſic: non enim eſt bona fama quam ego audio de vobis, vt prohibeatis populum cultum præbere Deo.
Ibidem. Si peccauerit vir in virum, orare pro ipſo poterunt Dominum: Si autem in Dominum peccauerit vir, quis orabit pro eo? Oportet igitur ex ipſius patris teſtimonio ac verbis, colligere ſummam illorum hominum impietatem. Cùm neque ab vno ſolo, ſed ab omni populo, à minimo vſque ad maximum reclamaretur ipſis, ſicut ipſiuſmet Heli perhibetur teſtimonio, di-
Ibidem. centis: Vt quid facitis res huiuſcemodi, quas ego audio, res peſſimas, contra vos, ex ore omnis populi Domini. Cunctis enim iniuriam inſerebant, & ſcandalo D
erant, ſacra victimas prophanantes, vti ait ſcriptura: Et filij Heli Sacerdotis filij [b] perditi, neſcientes Dominum.

b al. filij Belial, & ſic vulg. Lat.

1.Reg 2. Ac rurſus: Eratque peccatum puerorum grande nimis coram Domino, quia abrogabant ſacrificium Domini: Non ſolùm enim à Sacrificijs populum deterrebant, verùm & deinceps ad apoſtaſiam populus impietate operum eorum, quæ filij Heli moliebantur, perterrefactus, exercebatur. De quo ipſum Heli ſic dicentem audi: non bona eſt fama, quam ego audio de vobis, vt tranſgredi faciatis populum Domini. Dicebat autem: ne feceritis ſic; fortè populi impetum veritus, ita locutus, vt ſcilicet animos eorum qui filijs reclamabant, emolliret atque placaret. Si enim ipſi diuinus cultus cordi fuiſſet, nullo ſanè modo tantum à filijs damnum ſcelusque ſuſtinuiſſet, quin potius illud è veſtigio, propria è domo arcere contendiſſet. (Cuſtodes namque legis erant, & Sa- E
cerdotes, qui legem diſſoluere atque euertere nitebantur.) Et ſiue obedientes accepiſſet legitimè, ſiue inobedientes, iuxta legis traditionem penitus de medio ſuſtuliſſet: cùm & Sacerdos eſſet, & iudex, & omnis populus ab ipſius ore penderet, omnino enim ſe ab ira Dei liberaſſet. Verùm detentus filiorum illecebris, iure eſt iracundiam, quam in illos Deus oſtendit, expertus. Non igitur culpa in Deum conferenda: Quoniam rectus Dominus Deus noſter, & non eſt iniquitas
Pſalm.91. in eo. Quod autem legitima admonitio ex correptione conſtet, ex conſequenti perſpicuum euadit ſermone. Dictum enim eſt in iuſto Iob: Beatus homo qui cor-
Iob 5.c. 1 Reg.2. ripitur à Domino. Admonitionem autem omnipotẽtis caue reieceris, ipſe enim triſtari facit, & iterum recreat. Quemadmodum & Apoſtolus patribus præcepit,
Epheſ.6. dicens: Filios veſtros educate in diſciplina & correptione Domini. Haud immeritò

A [illegible]ur de ipſo aſſerit Sacra ſcriptura, quòd cùm filij eius maledicerent Deo,
[illegible] orripuerit ipſos: non enim diuino tangebatur zelo, ſicut ſancti illi Patres:
[illegible]rum enim indulgentiam rebus præſtantioribus antepoſuit. Quali enim ami- 1. Cor 4.
[illegible]s fuerit affectione, qui per Euangelium nos genuit Apoſtolus, norunt pruden- Philem 3.
tes [illegible]cti: habuit ſiquidem in ſe viſcera miſericordiæ, benignitatem & longani- 2. Tim 3.
[illegible]itatem: vt ibi audiuit quempiam externum peccaſſe, non tolerauit, neque re-
[illegible]cur, ſed ſtatim talem hominem commiſit tradi in interitum carnis, vt ſpiritus 1. Cor 5.
ſaluus fieret, in die Domini noſtri Ieſu Chriſti. Quin & beatus Petrus Apoſtolus Actor 5. cap.
vita quoque indignos eos iudicabat, qui Spiritum ſanctum tentare conabantur,
contemptum in Deum non ferens. At filij c Iſrael ſimulatque à Deo abſceſſerūt, c al filij Heli, ſed altera lectio magis hoc loco placet.
ſuos filios filiaſque impijs dæmonum obſequijs ac ſacrificijs deuouerunt. Hic ve-
B to [illegible]erdos cùm eſſet, poſſetque coercere, pro nihilo hanc tātam eorum iniqui-
tatem duxit: nullamque eis qua refrænarentur diſciplinam dedit, non alapam,
non verba duriora, ob ſacratum victimarum pollutionē, vbi ad dæmonum obſe-
q[illegible]m, proprijs illi manibus ſuos iugulabant filios, ſubter omnem arborē fron- 3. Reg 14.
doſam. Quis igitur hunc ſceleris expertem iudicauerit? Et licet ab omnium co-
gnitore Deo didiciſſet prolatam aduerſus ipſum ſententiam; non tamen ab illa
in [illegible]lios abſurditate atque incredulitate, receſſit. Ceterùm benignus & miſeri-
cors Dominus illum ab impendente ira, per pœnitentiam liberare volens, per
innocentem puerum ipſi iam patefacta demōſtrauit; ne quæ ſubingreſſa ſuſpicio
facilē eius confirmaret animum, quaſi ex humana aliqua ſpeculatione, hæc ipſi
prædicta eſſent, aut per inuidiam, quorundamve indignationem & iram. Quare
ip[illegible]ummet Heli prædictorum auctorem, teſtemque conſtituit, ſicut & ſcriptura
C ait: Et puer Samuel miniſtrabat Domino coram Heli Sacerdote, & ſermo Domi- 1. Reg 3.
ni erat pretioſus in ipſo in diebus illis, & non erat viſio manifeſta. Factumque eſt
in die illa Et Heli dormiebat in loco ſuo, & oculi eius caligauerant, & non pote-
rat videre lucernam Dei, antequam extingueretur. Samuel autem dormiebat in
templo Domini, vbi erat arca Dei: Et excitatus eſt Samuel. Et vocauit Dominus
Samuel, dicens: Samuel, Samuel. Qui reſpondens ait. Ecce ego: Et cucurrit ad
Heli, & dixit: Ecce ego, ad quid vocaſti me? Et ad eum Heli: non vocaui, inquit, te,
reuertere, & dormi fili. Et reuerſus eſt, & dormiuit: Et adiecit Dominus rurſum
vocare Samuelem, & vocauit: Samuel, Samuel, conſurgenſque Samuel abijt ad
Heli ſecundò, & dixit: Ecce ego, quia vocaſti me. Qui reſpondit: nō vocaui te fili
mi, reuertere, & dormi fili. Porrò Samuel necdum ſciebat Dominū, neq; reuelatus
ei fuerat ſermo Domini. Et adiecit Dominus vocare Samuelem tertiò. Qui con-
[illegible]rgens abijt, ad Heli, & ait: Ecce ego: quia vocaſti me. Intellexitque Heli quòd
D [illegible]ominus vocaret puerum, & ait: Non vocaui te, reuertere, & dormi fili: Et ſi
d[illegible]ceps vocauerit te, dices: Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus. Abijt
ergo Samuel, & dormiuit in loco ſuo. Et venit Dominus, & ſtetit: & vocauit ip-
ſum ſicut ſemel, & bis vocauerat ipſum: Samuel Samuel. Et ait Samuel; Loque-
re Domine, quia audit ſeruus tuus. Et dixit Dominus ad Samuelem: Ecce ego
facio verbum meum in Iſrael, quod quicunque audierit, tinnient ambæ aures
eius. In die illa ſuſcitabo aduerſum Heli, omnia quæ locutus ſum, & ſuper do-
mum e[illegible], incipiam & complebo. Prædixi enim ei, quod iudicaturus eſſem ego
domum eius in æternum, propter iniquitatem filiorum eius, eo quod nouerat
filios ſuos indignè agere, ac maledicere Deo, & non corripuerit eos. Idcircò in-
raui domui Heli, quod non expiabitur peccatum ex domo Heli, muneribus & vi-
E [illegible]imis eius, vſque in æternum. Dormiuit autem Samuel vſque manè, & de ma-
n[illegible]rgens aperuit oſtia domus Domini. Et Samuel timuit indicare viſionem
Heli. Dixitque ad Samuelem Heli: Samuel fili mi? Qui reſpondens ait, præſto
ſum. Et interrogauit eum. Quis eſt ſermo Domini, quem locutus eſt ad te no-
cte fi[illegible]i mi, oro te, ne cælaueris me, ex omnibus verbis, quæ in aures tibi locutus
eſt dixitque: Hæc faciat tibi Deus, & hæc addat, ſi abſconderis à me ſermo-
nem, ex omnibus verbis quæ dicta ſunt tibi. Et indicauit ei Samuel vniuerſos d al pro [illegible]
ſermones, & non abſcondit ab eo verbum. Et ille reſpondit, Dominus eſt: quod [illegible]
d placitum eſt in oculis ſuis faciat. O mentis imbecillitatem ad obſeruatio- [illegible]
nem mandatorum Dei. O iniquam erga iniquos filios indulgentiam. Quo- [illegible]

modo non exhorruit caro eius ſuper auditis? quomodò renes eius non contre- A
muerunt? quomodo non adduxit animum ad pœnas de impijs ſuis filijs ſumen-
das, exemplo zeli Phinees ſibi antè oculos poſito? quomodo ſua non diſcidit ve-
ſtimenta, pernoctauitque in ſacco ac cilicio ſuper prolata aduerſus eum cōdem-
Ioſu 7 & 22 e in vulg. legitur, Achan nationis nota? Sed ne commotus eſt quidem. Non ita peccauit Achar *e* filius
Charmi, dum aliquid de anathemate tuliſſet, quantum iſti. Cæterùm filij Heli cū
Leuit 10. cap. eſſent fœdifragi & inimici, in ipſum quoq; impij erant Creatorē, qui Moyſi dixit
& Aaron: Sanctificabor in ijs qui appropinquant mihi, & in cōſpectu omnis po-
Leuit. 22. puli glorificabor. Et rurſùs: Loquere ad Aaron, & ad filios eius, vt caueant ab his,
quæ conſecrata ſunt filiorum Iſrael, & non contaminent nomen ſanctificato-
rum mihi, qui ipſi offerunt. Ego Dominus. Dic ad eos, & ad poſteros eorum.
Omnis homo qui acceſſerit, de omni ſtirpe veſtra ad ea quæ conſecrata ſunt, & B
quæ obtulerunt filij Iſrael Domino, in quo eſt immunditia, peribit coram Domi-
no. Verùm non ita his attendit Heli: vnde quoque mortis fructū decerpens, abijt.
f al. quam ab iniquorum filiorum malitia ſeparari. magis ſiquidem eligens reſiſtere Deo, quam *f* à mala in improbos filios indulgen-
tia diuelli. Et hoc ſuo aperto abuſus eſt dicto, Nolite agere ſic, inquiens, ò filij,
cum interea ſecretò particeps filiorum iniquitatis eſſet. Vide autem, reſponſio-
nis intentionem; ait enim: Dominus eſt, & quod bonum erit in oculis eius faci-
at, pro eo, quod eſt: ego verò filijs meis moleſtiam afferre non poſſum. Sed neq;
factis ipſius Moyſes peritior factus, receſſit ab illa in filios affectione. Siquidem
Exod 32. Moyſes accipiens tabulas lapideas, deſcendensque ex monte, ac vituli facturam
conſpiciens, tabulas proijciens ad radicem montis, confregit eas, aſpectumque
Ibidem. proprij fratris nō tulit: quin & duriori voce ipſi Aarō inclamabat, dicēs: Quid tibi
populus fecit hic; vt induceres ſuper eum peccatum maximum? Aaron verò vi- C
dens propriū fratrem, diuino incenſum zelo, ſe purgauit, & dixit; Ne indignetur
Dominus meus: tu enim noſti, populum iſtū, quod pronus ſit ad malum. Stans au-
tem Moyſes in porta caſtrorum, ait; Si quis eſt Domini, iungatur mihi. Congre-
Ibidem. gatique ſunt ad eum omnes filij Leui. Quibus ait: hæc dicit Dominus Deus Iſrael.
Ponat vnuſquiſque gladium ſuum ſuper femur ſuum: Et itē; & reuertimini de
porta ad portam, per medium caſtrorum, & occidat vnuſquiſque fratrem ſuum,
amicum ſuum, & proximum ſuum. Feceruntque filij Leui iuxta ſermonem Moy-
*Al. triginta tria millia hominum, &c. ſi, cecideruntque ex populo in die illa, quaſi * tria millia hominum. Et ait ad eos
Moyſes: Conſecraſtis manus veſtras hodie Domino, vnuſquiſque veſtrum in fi-
lio, & in fratre ſuo, vt detur vobis benedictio. Quin & Iob ſolicitam ſuorum cu- D
Iob 1. cap. ram gerens filiorum, victimas quotidie pro ijs Deo obtulit non de manifeſtis ſo-
lum, ſed & occultis, quæ in corde ſuo commiſiſſe poterant, peccatis, puros eos
ſeruare ſtudens, in propriam illorum ſalutem: ita ſcilicet ſummè contenderunt
1 Reg 3 4. iuſti illi immaculatum fructum ventris ſui offerre Deo. Heli autem cum molli-
or ſegniorque in filijs corrigendis eſſet; non, ſicut conueniebat, eum ab ira Dei,
Matth. 13. Mar. 4. exemit liberauitque veneranda ſenectus, non vetuſta loquendi libertas, arguen-
dique fiducia, non Sacerdotalis honor. Quando igitur ex ſacris ſcripturis audie-
Pſalm. 114. timus: Et incipiet inimicus homo de proprio aliquid occultè ſubſeminare in
corde: tunc nos in fide fundati, & ſpe confirmati, ad ipſum dicamus: Fidelis eſt
Dominus in omnibus v ois ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis. Ipſi gloria
in ſecula ſeculorum. Amen.

E

SCHOLIA, ET VARIÆ Lectiones.

DE Heli Sacerdote eiuſq; filijs, plura videātur apud alios orthodoxos Patres, ſiue illi ſint Græci, ſiue Latini, qui in Regum libros commentati ſunt, aut homilias conſcripſerunt, præſertim in 1. Reg. 2. qui locus præſenti huic noſtro ſeruit inſtituto, quoniam ibi hiſtoria proponitur, quam etiam grauiter, neque ſine timoris incuſſione tractatā, pleneq; expoſitam inuenies, à Baſilio Magno, in Procœmio in librū Ethicorū, hoc eſt, de morib⁹, in tract. De Iudicio Dei, quaſi ſub mediū, vbi habet: Porrò filij Heli, filij Belial, in quos quia pater, cùm eſſent tales, non ſe vehementè adhibuerit, eiuſmodi contra eos clementiſſimè

A ... quin Deus iracundiam concitauit, &c. locus lectu dignus. Et à S. Ioanne Chryſoſtomo, lib. 3. ... uperatores vitæ monaſticæ, ad Patrem fidelem non longe ab initio, vbi tota Hiſtoria de Heli ... adamuſſim enarratur. ibi: Rem autem vobis enarrabo nō à me ipſo inuentam, ſed in diuinis ... ditam: Sacerdos quidam apud Iudæos fuit, Heli nomine, huic duo cum eſſent liberi, videretq; ... dedi tos, non corripuit, &c. Vnde reliqua hiſtoria, De Heli eiusq; filijs plenè depromi, & cum ... bram conferri poterit, vt tota innoteſcat; Parentesq; hinc exemplum modumq; corripiendi ... corr... ndi filios ſuos delinquentes, capiant.

... bo aduerſum Heli omnia quæ locutus ſum, & ſuper domum eius.] *Al. ſine diſtinctione co... & ... ic legitur: Omnia quæ locutus ſum ſuper domum eius: incipiam & complebo, &c & ſic ... Lat. 1 Reg. 3.*

Non ... piabitur peccatum ex domo Heli] *Al. ἀδικία ... , iniquitas domus Heli, &c. & ſic ... Vel, vt eſt in vulg. Lat. ... d non expietur iniquitas domus eius, &c.*

B Q... tria millia hominum.] *In vulg. Lat. legitur: triginta tria millia hominum. &c. al. viginti millia ... apud 70. tria millia hominum, vt hic apud Ephræm, reperitur.*

Non de manifeſtis ſolùm, ſed & occultis, quæ in corde ſuo commiſiſſe poterant,] *Al. & non ... um: verum & à cordium ſordibus eos puros eſſe cupiens, totis viribus pro eorum ... ute labora... &c.*

Fidelis eſt Dominus in omnibus verbis ſuis.] *In alio Cod. eſt: Iuſtus Dominus in omnibus vijs ſuis, &c. At apud 70. Interpretes legitur: Fidelis Dominus in omnibus verbis ſuis, & ſanctus, &c. vt hic, quos ſequitur ferè S. Ephræm. Concordatq; hoc loco vulgat. Lat. Pſal. 144.*

EIVSDEM

C

S. PATRIS EPHRAEM SYRI DE FESTIS DIEBVS, ET DE DIgnitate Diuinorum myſteriorum.

Eodem G. Voſſio Interprete & Scholiaſte.

SAltem ne prorſus infructuoſi inueniamur, quotidie in æterna illa
bona reſpiciamus, horribilemque diem conſiderantes, deſiderio
bonorū, & timore ſuppliciorum, ab omni via praua pedes noſtros
retrahamus. Sicut ſcriptum eſt: Et cum metu & tremore ſalutem Pſalm. 118 &
noſtram operemur: Spiritu feruentes, ſpe gaudentes, in tribulatio- 4. Reg. 17. Philip. 2.
ne patientes, orationi inſtātes, neceſſitatibus Sanctorum commu- Rom. 12.
nicantes, hoſpitalitatem ſectantes: In Eccleſia eſtote aſſidui, nocturno, matuti- Pſalm. 54. Iudith. 6. ac 10.
no atque meridiano tempore, viri pariter ac mulieres, diuites atque pauperes,
ſerui ac liberi, ſenes & iuuenes ad diuina frequentanda myſteria, ſtudioſè concur- Exod. 34. 35. Leuit. ...
rite, Domino ex manuum veſtrarū laboribus offerentes, in benedictionē domus, Ezech. 44 &c.
omniumque qui in domo ſunt. Et ſtate in multo timore atque tremore, cum ne-
mine tunc quidem congredientes. Sed ſicut Angeli qui in cœlis ſunt, ſeruite Do- Pſalm 2 &c Eccl 9 &c
mino in timore, & exultate ei cū tremore, lachrymantes, ſuſpirantes, ſupplicā-
tes, inuocantes ex toto corde, & rogantes, ne quis diuinorū myſteriorū ſuſcepti- 1. Cor 11 &
one reperiatur indignus. Sed quemadmodum ait Apoſtolus Paulus: Probet vnuſ- 2 Cor. 13.
quiſque ſeipſum, ne ſibi ipſi in iudicium fiat, & in augmentum peccati. Qui enim 1 Cor 11
comederit & biberit indignè, iudicium ſibi manducat & bibit, ſicut ſcriptum Philip 2
E eſt. Cælum & terra & mare, & omnia quæ in eis ſunt, tremunt, ac ſe inclinant: Ezech. 1 10
Tu autem impudenter accedis? Angeli mundi cum tremore miniſtrant, faci-
eſque obtegentes, non audent reſpicere: at tu immundus cùm ſis, & impœni-
tens, ac impudens non contremiſcis? Hominibus quidem, teritè Euchariſtiam
ſumere fidem facis: Sed cordium ſcrutatori quid dices? Declina igitur à malo
frater, defle & ablue vas tuum, quod peccatis contaminaſti; firmumque non
amplius peccandi propoſitum habe, & ſanaberis, Deus enim, pœnitentium In celebritate
Deus eſt. Et dum Sanctorum memorias celebratis, reminiſcamini quoque im- Sanctorum quid nobis agendum
becillorum, & egentium viduarum, orphanorum, peregrinorum, pauperum,
mutilatorum, claudorum, atque cęcorum, ſicut à Domino nobis præceptum eſt: Luc. 13

Et be-

Ibidem. Et beatus eris, quoniam non habent quod retribuant tibi: retribuetur autem in reſurrectione iuſtorum. Feſtiuitas pulchra eſt & diuina, pœnitentia cum lachry-
*Al. cum, eſſet diues. 2. Cor 8 mis. Feſtiuitas hæc eſt, quam Chriſtus ipſe concelebrat, factus pauper *cùm eſſet Deus. Feſtiuitates haſce dominicas honorate, ſtudioſè contendite, celebrantes eas, non panegyricè, ſed diuinè, non mundanè, ſed ſpiritaliter, non inſtar gentilium, ſed Chriſtianorum. Quare non portarum frontes coronemus, nō choræas ducamus non forum exornemus: non tibijs ac citharis auditū effœminemus, nō
* mollibus veſtibus induamur, nec cingulis vndique auro radiantibus cingamur,
Marc. 6. quēadmodum mādatum nobis eſt à Domino, ne omninò æs in zonis portemus.
Rom. 13. Non comeſſationibus & ebrietatibus dediti ſimus. Neque ob cibum & eſcam, opus Dei diſſoluas, aut inſatiabilis ventris gratia, circa coquinam occupatus, iniuriam diuino myſterio inferas: Neſcius etenim es, an aliud videre promerebe-
Philip. 3. ris. Verum iſta relinquamus ijs, quorum Deus venter eſt, & gloria in confuſione B
ipſorum.

SCHOLIA.

De dignitate diuinorum myſteriorum, tum quanta præparatione atque reuerētia ad ea accedēdum ſit, luculenter quoque alibi demonſtrat Chryſoſtomus, præſertim in Sermone in B. Philogonium, vbi ſub finem quaſi eiuſce ſermonis oſtendit, negligenter adeuntes diuina myſteria grauiſſimè puniri, etiamſi ſemel tantum in anno, hoc ſcelus commiſerint. habetur in fine Tom 3. Operum Chryſoſtomi. Plura in eandem ſententiam grauiſſima, adducuntur ab eodem Chryſoſtomo, Tom. 5. homil. 60. & 61. contra indignè ſumentes diuina Sacramenta. ad popul. Antioch. Et alibi, in Serm. De non deſpicienda Dei Eccleſia, ſacriſque myſterijs, &c. eſt in eodem. tom. 5. inter nouiſſimè adiecta. De hoc etiam pulchrè Damaſcenus, lib. 4. cap. 14. orthod. fidei. Et Gregorius Nazianzenus in apologet. orat. 1. Et in poſteriore C
in Iulianum Apoſtatam inuectiua, de feſtis Chriſtianorum agens. necnon Auguſt. Serm 1. 2. & 253. de tempore, &c.

Feſtiuitates Dominicas honorate, celebrantes eas non panegyricè, ſed diuinè, non mundanè ſed ſpiritaliter; non inſtar gentilium, ſed Chriſtianorum.] *Cum iſtis valde quadrant, quæ à Gregorio Nazianzeno in ſecunda in Iulianum Imperat. inuectiua adducuntur, vbi inter alia ſic habet: At primum quidem, Fratres, feſtum celebremus, non corporis nitore, non veſtitus mutatione, ac magnificentia, non commeſſationibus & ebrietatibus, &c. vbi elegāter non minus quam piè ac copioſè oſtendit Nazianzen. quo pacto feſta Chriſtianis celebranda ſint, & e. locus ſanè lectu dignus, quem etiam pulchrè ac doctè illuſtrauit Elias Creteniſis Metropolit. Et cum his quadrant, quæ idem Nazianz. in oratione ſua panegyrica, in Chriſti natiuitatem, affert non longè ab initio, in hæc verba: Quocirca non vt in publicis feſtis fieri ſolet, ſed diuinè, non mundanè, ſed ſupramundanè, celebritatem agamus, &c. & paulò pòſt: nec domus veſtibula coronis cingamus, nec choros agitemus, nec vicos ornemus, & quæ ſequuntur ibid. quæ etiam Nicetas fuſius ſuis Scholijs illuſtrauit, amplificauitq́; quem in eum locum vide.* D

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI De Charitate ſiue Dilectione.

Eodem G. Voſsio Interprete & Scholiaſte.

Matth 11 I. Ioan. 5. BENE ait Dominus: quoniam onus meū lene eſt. quale enim pondus eſt, quiſve labor, remittere fratri ſuo offenſiones? leuis ſanè & E
prorſus nihili, vt & de proprio concedere, ac condonare, & ſimul quàm citiſſimè iuſtificari. Non dixit, adducite mihi opes, aut vitulos, aut hœdos, aut ieiunium, aut vigiliam, vt dicere queas, non habeo, non poſſum; Sed quod leue eſt, ac facile, & compen-
Matth 6. 12. Luc. 6. 37. dioſum, hoc præcepit, dicens: Et tu ignoſce fratri tuo errata ſua, & ego tibi ignoſco tua. tu exigua delicta ac debita remittis, fortè obulos pauculos, aut tres denarios: Ego autem ſexcenta talenta tibi remitto. ac tu quidem tantummodo condonas aliquid, nihil de tuo largiens: Ego verò & remiſſionem tibi præbeo, & ſanitatem,

…, & regnum largior; ac tum demum, tuum ipſe munus accipiam … reconciliatus fueris inimico, quando non foueris inimicitiam aduerſus … quando ſol non occiderit ſuper iracundiam tuam, quando cum omni … charitatem & pacem habueris, tunc oratio tua accepta, oblatioque tua bene- … r, domus benedicta, & tu beatus. Si autem fratri tuo nō fueris reconci- … pacto à me indulgentiam remiſſionemque depoſces? Sermones meos … & veniam imperas? At ego qui tuus ſum Dominus, impero & non … tu qui ſeruus es, quomodo audes offerre mihi orationes, ſacrificia, … inimicitias, inimicitias aduerſus aliquem fouens? Quemadmodum enim … tuam à fratre tuo auertis, ita & ego ab oratione tua, ac donis tuis auertā … os. Rurſus autem obſecro Fratres, cùm Deus ſit charitas, & quæ abſque … fiunt, non placeant Deo: quomodo ergo ſuſcipiet Deus orationem, aut … primitias, aut fructuum oblationem ab homicida; niſi illum prius, vt … ſtulat, rite pœniteat. At dices, homicida non ſum. Ego verò te homici- … ndero, vel Ioannes potius Theologus te coarguet, cùm ait: Omnis qui … rem ſuum, homicida eſt. Reliquum eſt igitur fratres, vt nihil prius, anti- … ue charitatis poſſeſſione habeamus, nihilque ſit nobis aduerſus aliquem, … malum pro malo cuiquam reddamus, nec ſol occidat ſuper iracundiam … am ſed remittamus debitoribus omnia, ac charitatem nobis comparemus, … multitudinem peccatorum operit. Quid enim profuerit, filij cuncta poſſide- … v… ca autem a… aluante charitate deſtitui? Quemadmodum enim ſi quis prā- … m magnificum inſtruxerit, vt Regem, Principes, ac Duces ad hoc inuitet, & no … d omittatur, opulenter admodum quæuis præparatit, deſit autem ſal, pote- … alíquem recreare prandium eiuſmodi? Nequaquam ſanè: quin etiam dam- … talis ſibi in exitu fuerit, oleumq; ac operam perdiderit, & ignominiæ notam … quos inuitauerat, inuſſerit. Sic quoque hic, quid commodi … habet labor vanus, abſque charitate? ſine qua, quodcunque opus & quæuis … io polluitur, licet etiam quis ſibi virginitatem vendicet, licet ieiunet, licet … il et; ſiue hoſpitio pauperes ſuſcipiat, ſiue etiam dona videatur offerre, vel pri- … tias, vel fructuum fertilitatem, aut Eccleſias fabricet, aliudve citra charitatem … ſtiterit: omnia illa pro nihilo reputabuntur apud Deum, cum in ijs, hac ſe- … a, neutiquam ſibi complaceat Dominus. De quo Apoſtolum audi: Si lin- … , inquit, Angelorum loquar & hominum, ſi habuero prophetiam, & noue- … m … ſteria omnia, & ſi habuero omnem, *a* intelligentiam, ita vt montes trans- … am, charitatem autem non habeam, *b* nihil mihi prodeſt. Nam qui inimicitias … et aduerſus fratrem, & videtur ſibi aliquid offerre Deo, tanquam immolans … , & vt merces ſcorti æſtimabitur. Caue igitur, nequid abſque charitate vm- … feceris, quoniam charitas multitudinem peccatorum operit. O quale bo- … ſpicimus. O quantis bonis, quantóque gaudio deſtituimur, charitatis … s. Hanc Iudas ſpernens, ex medio Apoſtolorum choro diſceſſit, Lucem … am, uum ipſius præceptorem deſerens: proprios fratres odio habens, in tene- … ambulauit. Quamobrem & Princeps Apoſtolorum Petrus ait. Prænaricatus … das abiens in locum ſuum. Et rurſus Ioannes Theologus: Qui odit fra- trem ſuum, inquit, in tenebris eſt, & in tenebris ambulat, & neſcit quo vadat, quia tenebræ obcæcarunt oculos eius. Sed ſi dixeris: tametſi ego fratrem meum non diligam, Deum tamen diligo, Idem de redarguit Ioannes, cum ait: Si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & fratrem ſuum oderit, mendax eſt; qui enim non diligit fratrem ſuum quem videt, Deum quem non videt quomodo poteſt … ere? Qui ergo charitatem cum proximo habet, & non eſt ei inimicitia … quoquam, quique implet dictum Apoſtoli: ſol non occidat ſuper iracun- … veſtram, hic verè diligit Deum, hic diſcipulus eſt Chriſti, qui ait: quia in … noſcent omnes quòd diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis ad … . Perſpicuum eſt igitur, non aliunde quàm ex vera charitate diſcipulos … agnoſci. Qui autem odio habet fratrem, & videtur ſibi diligere Chriſtum, … eſt, & ſeipſum ſeducit; ait enim Iohannes Apoſtolus: quoniam h… datum habemus ab ipſo, vt qui diligit Deum, diligat & proximum … Et iterum Dominus: Diliges Dominum Deum tuum, & proximum … ſicut teipſum. voleuſq; vim charitatis demonſtrare, intulit, dicens: In … o

Marginal notes: Mat. 5. Epheſ. 4. Mat. 6. Mar. 11. / Ibidem. / Ioan. 4. / 1. Ioan. 3. / Epheſ. 4. / 1. Pet. 4. / Charitas ſali comparatur. / 1. Cor. 13. / 1. Cor. 13. / a Al. Omnium fidē. & ſic vulg. b. Al. nihil ſum. 1. Cor. 13. / 1. Pet. 4. / Actor. 1. / 1. Ioan. / 1. Ioan. 4. / Epheſ. 4. / Iohan. 13. / 1. Iohan. … & Epheſ. … / …

bus

bus hiſce mandatis, tota lex pendet & Prophetæ. O rem admirandam atque exi A
Marc. 12. miam, quoniam qui habet charitatem non fictam, totam legem implet. nam
Rom. 13. plenitudo legis eſt dilectio, ſecundum Apoſtolum. O vis charitatis imcomparabilis. O vis charitatis immenſa. Charitate nihil præſtabilius, neque in cœlo neq; in terra. Idcirco Paulus Apoſtolus, cùm didiciſſet charitate dignius non eſſe quid
Ibidem. quam, in fines orbis terratum ſcripſit, & miſit, dicens: Fratres, nemini aliquid de
Charitas ſal omnium virtutum. beatis, niſi vt diligatis inuicem; & animas veſtras pro inuicem ponatis. In hoc ſiquidem conſiſtit charitas, caput & ſal omnium virtutum. Charitas plenitudo
Gene. 4. legis charitas ſalus expers erroris. Hæc ab initio in corde Abel habitauit, hæc ip
Exod. 33. ſius Noe gubernatrix fuit, hæc Patriarchis eſt cooperata, hæc Moyſen præſeruauit, hæc Dauidem Spiritus Sancti domicilium effecit, hæc in Prophetis tabernaculum collocauit, hæc Iob confirmauit. Et cur non maiora proſeram? hæc ip
Ioan. 3. ſum Filium Dei ex cælis ad nos deſcendere coegit, qui præ nimia charitate carnis B
expers, carnem aſſumpſit: qui ſine tempore, in tempore propter nos. qui Filius Dei, filius hominis efficitur. Per charitatem, cuncta ad ſalutem adminiſtrantur: Per eam, mors ſubacta eſt, infernus deſtructus, Adam ad vitam reuocatus, & Eua libertate donata eſt. Per charitatem, vnum Angelorum & hominum factum eſt ouile. Per charitatem maledictio ſublata eſt, & paradiſus apertus, via manifeſtata, Regnumque cælorum adnuntiatum, hæc Piſcatores ex piſcium captura, homi-
Matth. 4. Marc. 1. Luc. 5. num piſcatores effecit, hæc Martyribus in eorum certamine animum roburque præbuit, hæc politias in ſolitudinibus conſtituit, hæc montes & ſpeluncas dulci Pſalmorum concentu repleuit, hæc homines Angelos effecit, hæc viros pariter ac mulieres arctam anguſtamque inire viam edocuit. Sed quouſque orationis meæ fila extendam, incompræhenſibilia proſequens? Quis omnes charitatis laudes perſequi poſſit? Equidem nec Angelos pro dignitate id facere poſſe arbi- C
tror. O beata charitas, quæ cuncta bona ſubminiſtras. O charitas beata, quæ cunctos beatos demonſtras, qui te expetunt. Beatus & ter beatus eſt homo ille reuerà, qui in corde puro, & conſcientia non ficta charitatem poſſidet. Cùm autem de Charitate audis, caue mundanam & carnalem ſuſpiceris, ac de ea quæ in cau-
Philip. 3. ponis ac ſympoſijs locum habet, quorum Deus venter eſt, & gloria, quorumque charitas menſæ terminis circumſcribitur, quorum charitas inimicitia eſt aduerſus Deum: huc amici vocantur & non hoſtes, hîc pauperes non adſunt, hîc riſus & plauſus manuum, atque tumultus; hîc temulentiæ & infamiæ. De hac Apoſto-
Iacob. 4. lus ait. Qui ſe mundi putat amicum, Dei inimicus conſtituitur. De hac charitate vel deceptione potius, & vt maius quidpiam dicam, quam Deus non adſpicit: Di
Matth. 5. cit enim Dominus, quòd & gentes hoc ipſum faciant. Si enim diligatis diligen
* aliàs habebitis. tes vos, quæ vobis gratia debetur? aut quam mercedem * habetis? At nos non de D
hac loquimur, non hanc prædicamus, aut laude proſequimur, verùm illam non
Rom. 12. fictam, illam culpa & reprehenſione omni vacantem, illam impollutam, illam incomparabilem, illam inquam, quæ cuncta in ſe continet, & in omni opere bono nominatur, quam Dominus noſter edocuit, dicens: vt quis animam ſuam po-
Ioan. 15. nat pro amicis ſuis. Etenim Dominus ipſe docuit & fecit, animamque ſuam pro
Actor. 1. nobis poſuit: non ſolùm pro amicis, ſed & pro inimicis. Sic enim Deus dilexit
Ioan. 3. & 1. Ioan. 4. mundum, vt Filium ſuum dilectum daret pro nobis. Quin & hac charitate fla-
1. Cor. 4. grans Appſtolus Paulus, diuinamque in ſe charitatem poſſidens, dixit: Charitas proximo ſuo malum non operatur, non reddit malum pro malo, nec maledicta pro maledictis ingerit; ſed ſemper eſt patiens & longanimis, ſemper benigna eſt. Charitas non æmulatur, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet ſuper E
iniquitate, congaudet autem veritati; Omnia ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet? huiuſmodi charitas nunquam excidit, qui hac eſt præditus,
Ibidem. beatus eſt & in præſenti & in futuro ſeculo. Beata hac charitate ornatus, non inflatur, non inuidet, neminem odio habet vnquam, non faſtidit pauperem, non auerſatur mendicum, non deſpicit orphanum, non viduam, non peregrinũ Qui hanc habet, non modo diligentes ſe diligit, hoc enim & ethnici agũt: verùm etiam tribulãtes ſe. Diuina hac charitate amictus Prothomartyr Stephanus, pro
Actor. 7 lapidantibus ſe obſecrabat dicens: Domine ne ſtatuas illis hoc peccatum. Rurſus dico, & dicere non ceſſabo; Beatus homo qui cunctas res terrenas, ac corruptioni ſubiectas contemnit, & charitatem poſſidet: huius merces diebus ſingulis augetur.

A [illegible] is merces atque corona parata eſt, & paradiſus ap[illegible] regnu[illegible]ue cæ[illegible]ono retribuitur. Hunc omnes Angeli beatum prædicant hunc cæli & v[illegible] Pot[illegible]ſtates collaudant. hunc cum gaudio & exultatione Archangelo[illegible]ori ſuſcipient. Huic vltro cæleſtes portæ aperientur, q[illegible]as etiam audacter [illegible]ietur, præſentandus coram throno Dei, & ad dexteram Dei coronandus; [illegible]o regnabit in ſecula ſempiterna. Quis hoc beatior? Quis hoc ſublimior? [illegible]c honorabilior? Cernitis in quam altitudinem, poſſeſſores ſuos charitas [illegible]ar. Vt rectè ab Apoſtolo dictum ſit: Nemini aliquid nos debere niſi hoc [illegible]mmodò, vt inuicem diligamus. Deus enim charitas eſt, & qui manet in [illegible]te, in Deo manet, & Deus in ipſo manet, in ſecula ſeculorum. Amen. 1. Ioan. 4.

SCHOLIA.

HVc pertinent, quæ alibi ab eod. S. Ephræm de Charitate euiuſq; laudibus pertractãtur, tũ in breuioribus eius Adhortationibus tom. 2. quam in Tract. de virtutibus & vitijs per oppoſitionẽ, hoc eodem tom. paulò poſtea, vbi de Charitate & non habentibus charitatem agit. Abſolutiſſimum huius virtutis encomium, luculenta Oratione eaq; vere aurea, cuius titulus eſt, De charitate, deſcripſit Theodoritus Epiſcopus Cyri, quam nos non ita pridem è Græco Latinã fecimus, & in vtraque lingua ſimul cum ſcholijs, Romæ edimus. De qua etiam virtute, videri poterit inſignis Homilia S. Auguſtini, tract. 87. in Iohannem in initio, ſuper illa verba Euang. Ioan. 15. Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem, &c. digniſſima lectu.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI

Encomium in Pſalmos.

Eodem Interprete, & Scholiaſte.

ET hæc quidem, ac his plura, de Charitate: noſtrum porrò erit rurſus ad inſtitutum reuerti, & de pœnitentia ac futuro iudicio ſermonem proſequi: iſta ſiquidem omni tempore nobis ſunt meditanda. Quia dies Domini, ſicut fur in nocte, ita veniet. Propterea dies noctesque in vltimam illam horam, mẽtis aciem intende: & in lege Domini meditare die ac nocte. Cum Deo multis, cum hominibus paucis loquere: Et ſi manum operi admoueris, os pſallat, & mens oret. 1. Theſſ. 5. 2. Pet. 3 Apoc 3. & 16. Pſalm. 1 1. Cor. 14.

D [illegible]mus in ore tuo ſit aſſiduè. Quoniam Deus cùm nominatur, dæmonas fugat, [illegible]ltem ſanctificat. Pſalmus tranquillitas eſt animę, deſignator pacis. Pſalmus, [illegible]citię conciliator, diſſidentium vnio, inimicantium inter ſe fœdus ac pacifi[illegible]io. Pſalmus, Angelorum ad ſubueniendum inductio, præſidium timoris noct[illegible], requies à laboribus diurnis, infantium tutela, ornamẽtum ſenibus, maiorum natu conſolatio, mulieribus aptiſſimum ornamentum. hic ſolitudines inhabitat, conciones temperat, rudibus eſt inſtructio, proficientibus incrementũ, perfectorum firmamentum, & vox Eccleſiæ. hic feſta colluſtrat, hic dolorem ſecundum Deum operatur. Etenim Pſalmus ex lapideo etiam corde lachrymas ex[illegible]t. Pſalmus Angelorum opus eſt, cæleſte munus atque adminiſtratio, incen[illegible]um ſpiritale. Pſalmus mentium illuminatio, ac corporum ſanctificatio. In hoc, [illegible]res, nunquam exerceri deſiſtamus, & domi, & extra in vijs, & dormientes & [illegible]ati, loquentes nobiſmetipſis in pſalmis & hymnis, & canticis ſpiritalibus. [illegible]almus piorum gaudium, hic ocioſiloquium exterminat, riſum reprimit, iudi[illegible]uggerit, animam in Dei laudem excitat, cum Angelis choros agit. Vbi p[illegible]lmos adeſt cum compunctione, ibi & Deus vnà cum Angelis. At vbi diabo[illegible]æ cantiones ſunt, ibi ira Dei, & Væ, remuneratio riſus. Vbi Sacri libri adſunt [illegible]ctiones: ibi iuſtorum eſt lætitia, & auſcultantium ſalus. Vbi autem citharæ, [illegible]ibiarum cantus atque tripudia perſtrepunt; ibi virorum pariter ac mulierum [illegible]t te[illegible]cbrę, diaboliique feſtum celebratur. O ſubdola diaboli vafricies atque in- Pſalmodiæ vir tus, & efficacia. Epheſ. 5. Coloſſ. 3. Cantica laſciua, diabolica.

uentum. Quomodo technis ſuis ac dolis vnumquemque ſupplantat, fallitque, A
homines ad mala tanquam ad bona facienda inducens. Hodierno die ſicut apparet pſallunt Domino, craſtino autem ſtudioſè choreas ducent diabolo. hodie Chriſtiani, & cras ethnici atque pagani. hodie bonæ famæ ac celebres, & cras gentiles. hodie Chriſti ſerui, & cras Apoſtatæ à Deo. Nolite ſeduci. Nullus ſeruus (Matth. 6. Luc. 16.) poteſt duobus Dominis ſeruire, ſicut ſcriptum eſt. Non poteſtis Deo ſeruire, & cum diabolo choreas ducere. Quare vt veri & ingenui ſerui Chriſti, ipſi ſeruiamus, ipſum adoremus, in ipſo perſeueremus, in ipſo ad vltimum vſque ſpiritum permaneamus. Caueamus locum aſſenſumve præbere draconi, qui tanquam leo rugiens circumit quærens quem deuoret, quem dolo circumueniat; cui reſiſtite fortes, (1. Pet. 5.) ſicut decet Chriſti milites, inſeruientes ipſi, & cum ipſo permanentes. Noli hodie pſallere, & cras in tripudijs eſſe. Noli hodie pœnitentiam de peccatis tuis agere: & cras in perditionem animæ tuæ in choreis ſaltare & geſticulari. B
Caue hodie legas, & cras cithara ludas. Caue hodie ieiunijs te maceres ac temperans ſis, cras verò huc illucque animum circumagens oberres, ac cunctis ludibrio redderis. Ne quaſo fratres, ita tempus ſalutis noſtræ deperdamus, ludentes ac ludificati. Sed boni agricolæ inſtar, operans & coaceruans. Ne frater præſidia vitæ æternæ abijcias. ne ciborum ſiccitatem repellas. caue à vigilijs ceſſes: caue tædio humi cubandi afficiaris. Caue pſalmodiam prætermittas. Quoniam hæc & his ſimilia, te in vitam, & gaudium, & lætitiam requiemque æternam promouebunt. Dilige ſilentium, ab omni ſermone inordinato mentem ſiquidem à Deo mundana colloquia alienant, ſeparantque.

C

SCHOLIA.

De virtute & laudibus Pſalmorum, cui plura videre lubuerit, Baſilium Magnum legat, qui præclarum eorundem Encomium conſcripſit, quo cum hoc Ephræm valde conſonant, conueniuntque in plurimis: ſicut vtrumque legenti ac conferenti patebit, quamquam de his latius ibi, quam hic agatur. Incipit autem illud Baſilij Encomium ſic: Cum omnia ſacra volumina diuini ſpiritus inſtinctu conſcripta, ac planè vtilia ſint, &c. De Dauidicis etiam canticis ſeu Pſalmis, pulchrum ſermonem habes apud Chryſoſtomum tom. 1. Plura in Pſalmodiæ laudem reperies inter Sermones S. Dorothei, Serm. 11. qui incipit: Animum aduertite, dilectiſſimi fratres, &c. quaſi ſub medium, vſque ad finem Sermonis.

EIVSDEM D

S. PATRIS EPHRAEM SYRI

De orando Deum, ſiue de oratione.

Verè beatum eſt non peccare, peccantibus autem, non deſperandum, ſed dolēdum de peccatis, vt eiuſmodi dolore rurſus beatitudine potiantur. Bonum igitur fuerit ſemper orare, & nunquã (Lucæ 18. 1. Theſſ. 5.) deficere, quemadmodum ait Dominus. Et rurſus Apoſtolus: Sine intermiſſione orate, hoc eſt, noctu & diu, & quacunq; hora, neque ſolum poſtquã Eccleſiam es ingreſſus, alijs autẽ horis abſq; cura ſis. Verũ ſiue opereris, ſiue dormias, ſiue iter facias, ſiue comedas, ſiue bibas, ſiue decumbas, caue orationem tuam intermiſeris. Neſcis enim E
quando veniet, qui animam tuam eſt repetiturus. ne expectes diem dominicum, aut feſtum, loci ve differentiam: ſed vt inquit Propheta Dauid; In omni loco do- (Pſalm. 102.) minationis. Siue igitur in Eccleſia fueris, ſiue domi tuæ, ſiue in agro: Et ſi oues paſcas, & ſi ædificia conſtruas, & ſi in ſympoſio verſeris, ab oratione caue deſiſtas: Et quandocunque poteris genua flecte, quando non potueris, mente Deum (Pſal. 54.) inuoca, & veſperi, & manè, & meridie. Quod ſi orationem operi præmiſeris, & ſurgens è lecto, primorum motuum tuorum initia ab oratione duxeris, aditus peccato in animam non patebit. Oratio temperantiæ eſt cuſtodia, iracundiæ

frænum,

A frænum, animi elati repreſſio, & ad modeſtiam reuocatio, odij ob acceptas iniuriasm edicina, inuidiæ deſtructio, impietatis correctio. Oratio, corporum robur, rei familiaris adminiſtratio, recta iuris legumque conſtitutio, Regni potentia, trophæum atque vexillum belli, tutela pacis. Oratio, virginitatis ſigillum eſt, fides nuptiarum, viatorum præſidium dormientium cuſtos, euigilantium confidentia, agricolarum fertilitas, nauigantium ſalus. Oratio, reorum patrona, vinctorum relaxatio, mœrentium conſolatio, lætantium iucunditas, lugentium ſolamen, celebritas feſti natalitij, coniugum corona, morientium ſepultura. Oratio, cum Deo eſt colloquium, par cum Angelis honor, proborum promotio, ab improbis auerſio, & peccantium emendatio. Oratio, Ionæ prophetæ balenam, pro Ioan 1. & 2. domo conceſſit. Et Ezechiam ex portis mortis ad vitam reduxit. Ipſiſque tribus Iſai. 3 & 4 Reg. 20.
B pueris in Babylone, flammam ignis in flatum roris conuertit. Oratione, Elias cælum clauſit, ne plueret annis tribus, & menſibus ſex. Videris fratres, quid quantũque valeat oratio? Neque enim eſt alia in tota vita humana, pretioſior oratione, poſſeſſio: ab hac nunquam vos ſeparari patiamini, ab hac nunquam receſſeritis. Verùm ſicut Dominus noſter ait: Oremus, ne in vanum fiat labor noſter. quãdo autem ſteteritis orantes, remittite, ſi quid aduerſus aliquem habueritis, vt & Pater veſter cæleſtis remittat delicta veſtra. Videte dilecti, quoniam in vanum laboramus orãtes, ſi habuerimus inimicitiam aduerſus aliquem. Et iterum Dominus: Si obtuleris munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia habet quis aliquid aduerſum te: relinque ibi munus tuum ante altare, & vade, primum reconciliare fratri tuo: & tunc veniens offer munus tuum. Perſpicuum eſt igitur, niſi hoc prius feceris, nihil eorum omnium quæ obtuleris, gratum acceptumque
C fore: Sed ſi mandatum Domini compleueris, tunc audacter Dominum deprecare, dicens; Remitte mihi Domine debita mea, ſicut & ego remiſi fratri meo. præceptum tuum impleui, ego quantumuis infirmus dimiſi. Cui reſpondebit humani generis amator. Si dimiſeris, & ego dimitto, Si ignoueris, & ego tibi tua ignoſco: Etenim poteſtatem habeo in terris remittendi peccata tua, remitte, & remittetur vobis Videtis benignitatem Dei incomparabilem. Cernitis bonitatem Domini immenſam? Audiſtis breuiter ſalutem animarum veſtrarum.

Dan. 3
3 Reg. 17 & 18.
Luc. 4 Iacob. 5.
Matth. 6.
Matth. 5. & 6.
Matth. 5.

SCHOLIA.

D *DE Orationis ſiue precationis laudibus, plura vide in oratione S. Baſilij Magni, de Precatione; cuius principium, Latinè redditum, ſic ſe habet: Neceſſarium eſt nos, fratres, precationem noſtram non ſyllabis explere, ſed animi magis propoſito & actionibus, quæ virtute, omni tempore vitæ noſtræ condiantur, &c. ac apud eundem Baſil. in conſtitutionibus monaſticis, cap. 2. in eiuſdem cõmendationem multa. Et in duplici oratione S. Chryſoſtomi, etiam de Precatione ſiue oratione, quarum vtraque elegantiſſima eſt. & in alia ad pop. Antiochenum homilia, quæ eſt 79. de Oratione. De eadem etiam, videantur Nili monachi, de Oratione, cap 153. & quæ per totam Collationem nonam & decimã. De Oratione luculẽter adducit Iohan. Caſſianus, lectu ſane digniſſima, aliaq́; apud ipſum Ephrem alibi.*

EIVSDEM

E S. PATRIS EPHRAEM SYRI
De amore pauperum.

Eodem G. Voſſio Interprete & Scholiaſte.

AVe agite ergo fratres chariſſimi, contemnamus hęc momentanea, omnemque cogitationem in æternis illis bonis, nobis promiſſis, defixam habeamus. Studeamus hoc inquam, priuſquam adueſpeſcat, noſtraque hæc panegyris ſoluatur. Faciamus nobis amicos ex mammona iniquitatis, pro teſtibus multos pauperes acquiramus, à quibus nobis oleum emamus, præmittamusque. Illi nam- Luc. 16. Matth 25.

Luc. 14. que oleum pro lampadibus vendunt:quales ſunt, viduæ, orphani, impotentes, A
debiles, claudi, cæci, leproſi, læſi, & quotquot præ foribus Eccleſiarum conſi-
dent pauperes : hos foueamus, iuuemusque. nam iudicem ipſi nobis concili-
Deut. 15. Tob. 4. ant. Caueamusque noſtrum ab ijs vultum auertere, qui nos adeunt; quin & hi-
larè potius obuiam illis occuramus : ad infirmos autem emittamus, quod pri-
ori maius erit. Vnuſquiſque in Eccleſijs, de pauperibus atque peregrinis inqui-
rat, offendensque ſuis excipere ſtudeat ædibus, requieſque. Ante omnes etiam
2. Cor. 8. Galat. 5. alios cupidos, quiſque pauperes ſibi præripere ſtudeat: Etenim cum paupere, in
domum vnà congreditur Chriſtus, qui propter nos factus eſt pauper : talibus
Heb. 13. enim hoſtijs promeretur Deus. Quod ſi, qui prophetam accipit, mercedem
Matt. 10. Marc. 9. prophetæ accipiat: quid ergo mercedis accepturus eſt, Chriſtum ipſum ſuſcipi-
Luc. 10. Ioan. 13. 1. Cor. 2. ens? Perſpicuum ſanè id, quod ſcriptum eſt: Quæ oculus non vidit, nec auris audi-
uit, nec in cor hominis aſcendit. Qui pauperem ſuas in ædes induxerit, Chriſtum B
Matth. 5. ipſum ſecum adduxit, qui ait: Beati miſericordes. Qui miſeretur pauperis, Deo
Matth. 25. ipſi hoc totum ad vſuram tradit, qui dixit: Quod feciſtis vni ex minimis hiſce,
mihi feciſtis. Qui peregrinum ſuo ſub tecto excipit, Chriſtum ipſum ſuſcipit di-
Matth. 8. Luc. 9. centem : ſilius autem hominis, non habet vbi caput reclinet: hæc & his ſimilia,
pœnitentiæ ſunt fructus, corona, exultatio, ac Chriſtianorum gloria. Non glori-
Pſalm. 48. Hierem. 9. etur ſapiens in ſapientia ſua, aut potens in potentia ſua, aut diues in diuitijs ſuis;
1. Cor. 1. ſed quicunque gloriatur, in Domino glorietur. Gloria verò Chriſtianorum, Dei
1. Cor. 10. præceptum eſt. Gloria Chriſtianorum, Apoſtolorum & Prophetarum doctrina.
Gloria Chriſtianorum, humilitas animi eſt, ſpiritalis paupertas, atque obedien-
tia. Gloria Chriſtianorum, pſalmodia cum compunctione. Gloria Chriſtiano-
rum, pœnitentia cum lachrymis. Gloria Chriſtianorum, manſuetudo & quies, C
omnibusque ſe ſubmittere, ac reuerentiam tribuere. Gloria Chriſtianorum, pe-
Matt. 18. des fratrum lauare. Gloria Chriſtianorum eſt, dicere ſocio: peccaui tibi, ignoſce
Luc. 17. mihi. Gloria Chriſtianorum, aduenarum & peregrinorum eſt receptaculum, at-
que compaſſio. Gloria Chriſtianorum & ſalus eſt; ſemper mēſa ſua pauperes, or-
phanos, aduenasque excipere: hanc etenim domum Chriſtus ſua nunquam præ-
Epheſ. 5. ſentia deſtituet. Gloria Chriſtianorum eſt, non ſinere ſolem occidere ſuper ira-
cundiam ſuam, neque in inimicitia aduerſus aliquem, obdormiſcere. Gloria
Ioan. 16. Chriſtianorum atque corona eſt, tribulationes ſufferre, & non indignari : talis-
Matth. 25. que amicus reperietur illius, qui dixit: Quoniam tribulatio veſtra, conuertetur in
gaudium. Gloria Chriſtianorum eſt, eos qui in carcere ſunt viſitare, cuiuſmodi
ſunt, qui in ſpeluncis, ac montibus, terræque cauernis verſantur; ſicut verum de-
Ibidem. cet diſcipulum illius, qui ait: In carcere eram, & veniſtis ad me. Gloria Chriſtia-
norum eſt, ſemper meminiſſe Dei, magnique diei iudicij. Et cur non maiora affe- D
1. Tim. 6. & ro? Gloria Chriſtianorum, lausque ſaluſque, eſt rectæ fidei confeſſio, &
2. Tim. 1. non condeſcendere ac ſuffragari contraria ſentientibus : Verùm ſeruare
1. Tim. 6. mandatum & depoſitum immaculatum, irreprehenſibile, nullaque hæreſis fece
Ioan. 2. pollutum atque permixtum, vſque ad apparitionem Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Hunc ſiquidem videns Dominus, dicet: Ecce verè Iſraelita, Chriſtianus ſcilicet,
in quo dolus non eſt. In his oportet nos gloriari fratres, & non in curribus, & e-
quis, potentijs, atque diuitijs.

SCHOLIA.

E

DE Pauperibus amandis, pulchrum etiam Sermonem habet Gregorius Epiſcopus Nyſſenus, quem vide inter eius opera. Nec minus elegans, lectuq; dignus reperitur Sermo, de charitate in Pauperes, apud Gregorium Nazianzenum. Et Hom. Quod vtilis ſit paupertas, & de miſericordia, apud Chryſoſtomum Tom. 5. ad populum Antiochenum. Et in hoc Argumentum, plura alibi inuenies apud Ephram.

EIVS.

A

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, De Ieiunio.

Interprete & Scholiaſte eodem.

ESTO ſtudioſus paupertatis Chriſti, vt in cęleſti patria, eius diuinitare diteris. Appete optimum ieiunium, rem prætioſam atque ſpe-
B ctabilem. Ieiunium vehiculum eſt ad cælum. Ieiunium, Prophetas ſuſcitat, Legislatores ſapientiam docet. Ieiunium, bona animę cuſtodia, & corporis ſecurus cohabitator Ieiunium, ſtrenuis militibus telum, athletiſque exercitium. Ieiunium tentationes retundit, ad pietatem inungit. Sobrietatis comes, temperantiæque opifex. Ieiunium, Daniel. 6.
fortitudo viri eſt in bellis. Ieiunium, ignis virtutem exſtinxit. Ieiunium, ora leonum obturauit. Ieiunium, orationes in cælum dirigit. Ieiunium, mater ſanitatis. Ieiunium, iuuentutis diſciplina, ornamentum ſenibus. Ieiunium, optimus itineris comes, viatoribus. Ieiunantis corpus venuſtum eſt, & anima pretioſa. Ieiuni-
um, Lazarum in ſinu Abrahę refecit. Hoc igitur & nos amplectamur, vt nos quo- Lucæ 16.
que Abrahæ ſinu excipiamur. Fugiamus delitias, & multo riſu redundantem ebri- Contra Ebrietatem.
etatem, fornicationis matrem. Ebrietas, Dominum reſpuit. Ebrietas, Spiritum
C ſanctum repellit. Ieiunium, bona ciuitatis lex; foriſque moderatio atq; tranquillitas. Ieiunium, non ſectatur mundum, neque ea quæ in mundo ſunt. Caueamus igitur malè agere, cùm ieiunamus: ſiquidem Angeli ſunt, qui per ſingulas Eccleſias deſeribunt ieiunantium nomina. Ieiunium, iniuriarum recordationem non Simile.
admittit. Quoniam qui moleſtias ac dolores, iniuriaſque ſibi illatas memoria re-
tinent; quamuis videantur orare & ieiunare, ſimiles ſunt ijs, qui aquam exhauri- Prouerbium.
unt, & in dolium pertuſum infundunt. Non enim oratio, malum in corde aduerſus proximum ſuum cogitantis, grata eſt Domino. Cui ſit honor & imperium, in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA.

D EXTAT & pulchra de Ieiunio, oratio apud Baſilium Magnum, cuius principium eſt tale: *Imperatores quidem cùm exercitum in aciem educunt, exhortatione ante conflictũ vtũtur, &c.* aliuſq; Sermo, de laudibus Ieiunij, apud eundem per elegans reperitur, qui incipit; *Canite tuba in inſigni die ſolemnitatis veſtræ, quia præceptum in Iſrael eſt, &c.* habetur inter opera eius. Duoſq; præclaros ſermones de Ieiunio apud Chryſoſtomum inter Didact. & Parenet. eius Tom. 5. reperies; & alios quoſdam ad popul. Antiochen. eod Tom. 5. &c. De hoc quoque apud Iohan. Caſſianum, vide plura capita, lib. 5. de ſpiritu Gaſtrimargiæ, & Collat. 21. apud eundem.

Qui aquam exhauriunt, & in dolium pertuſum infundunt, &c.] *Prouerbium optimè hoc loco per Simile accommodatum: Quo eodem etiam opportunè, vſus eſt Baſilius, in ſermone de Ieiunio, iam ci-*
E *tato: Canite tuba, &c. qui Sermo, in pluribus valde cum hiſce S. Ephram quadrat, dignuſq; qui legatur, & conferatur.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, Quomodo intelligendum ſit illud Scripturæ: Duo erunt in agro, &c. Matth. 24.

Interprete, & Scholiaſte eodem.

Math 24. Luc. 17 AVdiſti, quòd duo erunt in agro, quorum alter aſſumetur, & alter A
relinquetur: duæ molentes in mola, vna aſſumetur, & vna relin-
quetur: & duo in domo, & reliqua. Et hi quidem in domo, qui in
ſublimitate ſunt conſtituti; vt Iudices, Præfecti, Imperatores, ac
Reges, optimates, ac magiſtratus. Eſt namque iudex iuſtus, & eſt
iniuſtus; ac iuſtus quidem aſſumitur ab igne, iniuſtus autem relin-
quitur. Qui verò in agro, hoc ſcilicet in mundo, ſunt agreſtes, rudes, & idiotæ, ge-
nere & opibus minimi, gloria item nominis conſpicui, atque Inglorij; & hi qui-
dem iuſti, illi autem iniuſti: iuſti aſſumendi, iniuſti in igne relinquendi. Molētes
autem ſunt, multitudo mulierum, viciſſim verò & ipſæ animæ, quæ ſeruile for-
titæ ſunt iugum, & in morbo vitam terminant. Sunt quippe mulieres iuſtæ, ſunt
& iniuſtæ. Sunt ſerui iuſti, ſunt & iniuſti. Sunt ægroti ac languidi iuſti, vt Iob, & B
Math 24. Lucæ 17 Lazarus: ſunt & iniuſti, vt Caim, & Giezei. Vnde ait: Duo erunt in lecto, illorum
1. Theſſ. 4. infirmitatem denotans. Iuſti aſſumentur, & iniuſti relinquentur. Sed quonam
modo, iuſti ſint aſſumendi, dicat Paulus: Qui viuunt in Domino, in nubibus in-
Math 24. & 25. quit, obuiam Domino rapientur in aera, & ſemper cum Domino erunt. Iniuſti
verò quo pacto reliquendi? Congregabunt Angeli electos quidem à quatuor
ventis, impios autem comburent igni inexſtinguibili. Ne igitur ſuſpiceris, ex lig-
Gen 19. Luc. 17. nis inexſtinguibilem illum ſupplicij ignem fore, ſuccenſoresve illius, lictores a-
liquos, vt plerique imperiti vulgo arbitrantur. Ad Sodomam reſpice, & cami-
num abſque lignis cerne: Cogita quomodo vxor Lot, verſa ſit in ſtatuam ſalis, &
comminationes ignis admirare; (ſimul enim cum Lot erat vxor, & duæ filiæ) quā-
doquidem neque Lot cum ſuis filiabus ignis conflagrationem ſenſit, neque ignis C
minas vxor effugit: Sed vnicuique propriam ſortem, iuſtitia diuina attribuit, per-
ſoluitque. Sic & in iudicio, aſſumentur iuſti, vt Lot: iniuſti verò relinquentur, vt
vxor eius.

SCHOLIA.

EVndem hunc Scripturæ locum, de vno aſſumendo, & altero relinquendo, vt eſt Math. 24. ac Luc. 17. reperies pulchrè non minus, quam piè & eruditè à S. Iohan. Chryſoſtomo tractatum atque explicatum, ſub finem elegantiſſimi Sermonis; à nobis nuper conuerſi, & Scholijs illuſtrati, De ſanctiſſima Aſcenſione Domini, qui incipit: Quando crucis memoriam, &c. circa finem ibi; audi quid dicat Chriſtus: Tunc inuenientur duæ molentes in mola, &c. Plura de hoc, apud Chryſoſtomum, & alios Patres, vide ſuper allegat. loc. Math. & Luc à quibus ex profeſſo magis iſta tractātur, explicanturq́;. D

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De his, quæ præſens hęc noſtra vita in ſe continet.

Eodem Interprete, & Scholiaſte.

E
1. Pet. 1. Math 16. Marc. 8. Luc. 9. COgitemus Fratres, quòd nihil nobis in die defenſionis noſtræ
proderunt fines mundi: & ne ob res nihili, ac corruptibiles, detri-
mentum patiamur beatarum illarum delitiarum paradiſi, æter-
norumq́ue bonorum, quæ humano ore recenſeri nequeunt, in
quæ Angeli proſpicere deſiderant: Quid profuerit, ſi homo vni-
uerſum mundū lucretur, ab ortu vſque ad occaſum, & ab aquilone
vſq; ad mare, & cunctas res quæ in eo ſunt, poſſeſſiones, & alimenta; animæ verò
ſuæ detrimentum patiatur. Num ipſum ibi illa defendēt? Atque ideo, ſapiens di-
Eccleſ. 1. xit Salomon: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Quid porrò lætifera, & va-
na hęc vita in ſe continet; quandoquidem ſtudium omne, certamina atque ſudo-
res,

A res, illorum cauſſa adhibentur, & mens humana ſuis ipſa vinculis conſtringitur. De futuris autem bonis, verbum nullum, ſtudium nullum: At de corruptibilibus ac momentaneis, & ſtudium, & curſus, & pugnæ, & inimicitiæ, atque conatus; quin & frequens ob res nullius momenti ſanguinis profuſio ſequitur, licet poſt puſillum homo deſtituatur ijſdem. Excedit è vita, nudus & miſerabilis, neque ea quæ hinc nihil ſibi lucrifaciens: neque æterna illa bona aſſequens. O vanitatem curſus huius mundi. O lætiferam hanc vitam noſtram. Quomodo hominem illudit? Quamobrem cogita ô homo, quid præſens hæc vita in ſe habeat; habet fœtorem, tribulationem, laborem, dolorem, curſum continuum, iniuſtitiam, auaritiam, mendacium, furta, veneficia, inuidiam, deprędationes, naufragia, viduitatem, orbitatem, ſterilitatem, conuitia, malitias, calumnias, improperia, damna, rapinas,
B rumores, bella, odium, inuidiam, homicidia, ſenium, ac morbos, peccatũ & mortem: audiſti quæ præſens hæc noſtra vita in ſe contineat? Quo circa non amplius ipſam appetas, ipſam inquam, quæ hominem in errores impellit, illudit, & decipit, quæque multos ſubſannat & excœcat. O aſtutum conſilium maligni ſpiritus, & principis mundi huius. Quomodo cunctos ad momentanea & corruptibilia hæc pertrahit, in obliuionem interim æternorum bonorum, homines inducens: & non eſt qui intelligat. Chriſto ſit gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA.

C *HVC facit Sermo Baſilij Magni: Quòd non oporteat rebus huius vitæ adhærere. & S. Iohannis Chryſoſtomi: De vanitate rerum præſentium, & de exitu animæ, ac de futuro Iudicio. Eiuſdemq́; Chryſoſt. De fruitione futurorum, & de exiguitate præſentiũ, Homilia pulcherrima. Ac moralis ipſius Digreſſio, Serm. 15. in Epiſt. ad Philip, cap. 4. in fine. quibus in locis multa in hanc materiam lectu digniſſima reperies.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Manſiònibus Beatis.

Interprete & Scholiaſte eodem.

D SAluator noſter Manſiones multas Patris, vocat menſuras intelligentiæ eorum, qui in regione illa commorantur: dico autem diſcrimina, ac differentias, quibus mente & intelligentia gloriam participant: non enim locorum diuerſitatem, ſed chariſmatum ordinem, manſiones multas apellauit. Quemadmodum enim vnuſquiſque pro puritate & capacitate viſiuæ potentiæ, ſenſibilibus radijs ſolaribus fruitur: & quemadmodum vnica lucerna in vna domo, lucente, aliter atque aliter luminis ſplendor diffunditur, licet etiam per multas lucernas non fuerit diuiſus: ad eundem modum in futuro ſeculo, iuſti omnes indiuiſibiliter habitabunt, vnius gaudij participes. Ceterùm pro ſua ipſius menſura ac capa-
E citate, ab vno ſole intelligibili ſplendorem ſuum quilibet accipit; & pro dignitate, gaudio & exultatione perfruitur, tamquam ab vno aere, & loco, ac cathedra, & contemplatione, atque forma. Neque contemplatur quis alterius præcellentioris, inferiorisve indigentioris menſuras: ne videns ſuperabundantem ſodalis ſui gratiam, ſuiq́ue ipſius defectum, ſit hoc ei doloris & mœroris cauſſa. Abſit autem vt id fiat, vbi dolores & ſuſpiria deſunt. Verùm quiſque ſecundum datam ſibi gratiam, pro ſua capacitate atque menſura, interius lætatur: licet vna foris ſit omnium contemplatio, & gaudium vnum. Et extra duos hoſce ordines, alius non eſt ordo medius: loquor autem de altero quidem ſuperno, altero verò inferno, inter quos medians eſt varietas differentiæ retributionum. Quòd ſi verùm ſit, vt conſtat eſſe veriſſimum, quid inſipientius, abſurdiuſúe ijs qui dicunt; quoniam ſuffecerit mihi gehennam effugiſſe, ingredi

Ioan 14.

Loquitur hic de manſionibus & locis æternis vt liquet ex Schol.

autem regnum cælorum, mihi non eſt curæ: cùm effugere gehennam, hoc ipſum ſit regnum cælorum ingredi: quemadmodum & eo excidere in gehennam eſt introire. Neque enim tres nos regiones, ſcriptura edocuit. Quid ergo? Cùm venerit filius hominis in maieſtate ſua, ſtatuet oues quidem à dexteris ſuis: hœdos autem à ſiniſtris. Non enim tres ordines recenſuit; ſed vnum à dexteris, & alterum à ſiniſtris. Seperauitque regiones horum, à tabernaculis iſtorum, dicens: Quoniam abibunt hi in ſupplicium æternum, peccatores videlicet. Iuſti autem in vitam æternam, fulgebunt ſicut ſol. Et rurſus: Venient ab Oriente & Occidente, & recumbent in ſinu Abrahæ, in regno cælorum: filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores, vbi erit fletus & ſtridor dentium. A

Matth. 25. Matth. 25. Sap. 3. Matt. 8 & 22. 24. & 25.

B

S C H O L I A.

De Manſionibus beatis, quarum hic fit mentio, quidq́; earum appellatione intelligendum ſit, plura videre licebit apud alios Patres, tam Græcos quam Latinos, qui in Euangelium Iohannis commentati ſunt, ac Homilias fecerunt, præſertim ſuper illa verba cap. 14. In domo Patris mei manſiones multæ ſunt, &c. De quibus, etiam inſignis apud S. Baſilium Magnum reperitur locus, in libro, De Spiritu ſancto, cap. 16. quem allegat, exornatq́; Anaſtaſius Nicenus, quæſt. 84. in Scripturam.

Et extra duos hoſce ordines, alius non eſt ordo medius;] *Ne quis impoſtor hæreticus hoc ex loco, cauillandi, & Purgatoriũ impugnandi occaſionẽ capiat, eſt quod ſanè & ſincerè mentem tanti Patris intelligat, eumq́; hic, de duplici ordine manſionem æternarũ, Beatitudinis ſcilicet & pœnæ, egiſſe norit: Non autẽ de temporario illo purgatorij loco. Atque hoc ipſemet clarũ facit, ex loco Euangelij, de dextris & ſiniſtris, hic à ſe adducto, tantum verò abeſt, vt purgatoriũ neget, vt nuſquam non illud eſſe inſinuet affirmetq́;, ſicut in eius videre licebit Teſtamento, & alibi.* C

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, De Locis Beatis.

Interprete & Scholiaſte eodem. D

HAEc ipſa præcepta complentes iſtuc eorumdem fructus præmittamus: hæc chariſſimi hic quidem perficiuntur, at ibi præoccupant. hæc fratres hic quidem apparent parua, ſed ibi magnam & incomparabilem nobis mercedem præparant. Illuc quodcunque mandatum receptum, anteuerrit obſeruantem illud. Illuc omne præceptum, & opus bonum, ſiue magnum, ſiue paruum in promptuaria cæleſtia abit, reponiturque, vbi neque tinea neque erugo demolitur: neque fures perfodiunt. Iſtuc aliquid bonorum operum præmittere ſtudeamus, vt hac vita lachrymabili & ærumnoſa defuncti, cum fiducia iſthuc properemus, gaudentes, præſtolantesque mandatorum occurſum, mereamurque introire, vbi omnes quoque Angeli & Sancti Dei in magno gaudio regnant, pro nobis deprecantes Dominum, vt digni habeamur, qui poſſimus intrare in gaudium illud ineffabile, incomparabile, & inenarrabile, in quod deſiderant Angeli proſpicere, vbi chori & agmina iuſtorum. Ibi ſinus Abrahæ excipit eos, qui hic tribulationes paſſi ſunt. Ibi theſauri æternorum bonorum aperiuntur. Vbi ſuperna Hieruſalem mater primogenitorum, tamquam ſponſa ornata, excipiens mãdatorum obſeruatores. Ibi, in terra beata manſuetorum: vbi cuncta ſunt pacifica atque tranquilla, vbi cuncta lucida & ſpectabilia, vbi nullus iniuriæ illator aut tyrannus, vbi nullum eſt peccatum ac denigratio, vbi lux inacceſſibilis, & gaudium ineffabile, in quo nec labor, nec lachrymæ, in quo nec cura, nec ſollicitudo, nec planctus. Vbi nõ eſt maſculus E

Matth. 6. Luc. 12. 1. Pet. 1. Apoc. 3. 21. Hebr. 12. &c.

A [illegible] & fœmina, vbi non eſt diabolus & mors, vbi neque ieiunium, neque
[illegible], neque contentio, neque æmulatio: Sed ex vniuerſo vniuerſa; gau-
[illegible] pax, lætitia, vbi aqua eſt refrigerij, & locus herbæ vireſcentis, & fons
[illegible]tuot partes diuiſus, ac vinea ab vniuerſorum Deo exculta, in illa ter-
[illegible]ta pulcherrimorum germinum ac fructuum (quæ lignum vitæ portauit,
[illegible] ſpiritalibus gratiarum fontibus diſtillat, in qua, vinea vera germinat,
[illegible]is [illegible]gricolam Spiritum ſanctum audiamus) vita eſt immortalis, & bonũ inex-
[illegible]e, nulloque nomine exprimendum. Vbi pulchritudo illa ineffabilis, vbi
lumen verum, & omnis bonitatis fons, & poteſtas quæ omnibus rebus præeſt,
q[illegible] que [illegible]ola amabilis eſt atque perpetua exultatio, ac lætitia ſempiterna, Lux quę
ne[illegible] o[illegible]caſum, Sol non occidẽs. Vbi ciuitas Regis eſt, quæ magnifica & glorioſa
B ſunt prædicata, in qua feſtos dies agentium voces reſonant, in qua ſapientiæ the-
ſa[illegible] & intelligentiæ arcana, ibi fratres mei chariſſimi dona maxima, gaudium
incomparabile, quod hominis voce explicari nequit, ibi Angelorum myriades, Heb.12.
primogenitorum celebritates, Apoſtolorum throni, Prophetarum præſidentię,
Patriarcharum ſceptra, coronæ martyrum, laudes iuſtorum, ibi audacter atque
intrepidè verſantur, qui arctam & ærumnoſam hic ingreſſi ſunt viam. Choroſ-
[illegible]e cum angelis iungunt, qui in ſolitudinibus, montibus, ſpeluncis, terræque fo- Pſalm 67.
raminibus, ieiunando, orando, vigilando, ac lachrymando, ſeipſi confecerunt. 1.Tim.5.
Et pater orphanorum, iudexque viduarum, in ęterna tabernacula recipit pupil-
los, & eas quæ verè viduæ ſunt. Ibi omnis principatus ac poteſtatis merces repoſi-
ta eſt? locuſque paratus Pontificibus, Diaconibus, Lectoribus? Regibus, Principi-
bus, ac Ducibus, militibus, diuitibus atque pauperibus, ſolitarijs, virginibus, con-
C iugatis, ſeruis, liberis, viduis, omnibus inquam his, ibi repoſita ſunt præmia, fru-
ctus, & actiones, & quod quiſque iſtuc pręmiſerit, ſicut ſcriptum eſt; Quia in manu Sapien 7.
eius, & nos, & ſermones noſtri. Et rurſus apud Apoſtolum: Quia vniuſcuiuſque 1.Cor.3 Galat.6.
opus manifeſtum erit. Et alibi dicit: Quod enim ſeminauerit homo, hoc & me-
tet? Quamobrem iſta ſcientes, ſeminemus opera iuſtitiæ, ſeminemus inquam: in
pauperum, viduarum, viduarum, & pupillorum manibus; vt iſthic liceat metere Galat.6.
vitam æternam. Dum tempus habemus, operemur bonum, præmittamuſque i-
ſtuc, quiſque pro poſſe ſuo, eleemoſynam, compaſſionem, hoſpitalitatem, pœni-
tentiã, lachrymas, ieiunium, vigilias, continentiam, orationem, pſalmodiam,
abſtinentiamque â conuicijs, iniurijs, ac certaminibus, tribulationum toleranti-
am, humicubationem, virginitatem. Maiora autem cunctis, tria iſta: ne hæreſi vl-
D [illegible]a polluatur fides, vt in pauperes amor vigeat, & fratribus offenſiones condonen-
[illegible]r, quibus accedit, vt nullæ ſimultates, nullæque inimicitiæ cum aliquo ſuſcipi-
[illegible]ur. Quæ & ſimilia fratres mei, facientes, præmittamus ſinguli iſthuc pro poſſe,
[illegible]us quidem vnum præceptum, alter autem duo, vnus quinque, alter decem, ali-
[illegible] verò triginta, alius ſexaginta, alius autem centum. Deus autem miſeratio-
num, cui vel duo ſola minuta viduæ accepta fuerunt, ſuſcipit à famulo ſuo, &
mul[illegible]a & pauca, & omnia retribuit ſingulis, pro ratione laboris atque certaminis,
ſic[illegible]t ſc[illegible]ptum eſt: Quoniam vnuſquiſque propriam mercedem accipiet, ſecun- Rom. 2 2 Cor.13.
dum proprium laborem.

E
SCHOLIA.

*DE Locis Beatis, vide cum primis plura apud ipſum S. Ephram alibi, in Reſponſione ad Interogati-
onem; An varij ſint in inferno cruciatus, diſtinctaq; tormentorum loca? Sub finem pulcherrimæ
pleniſſimæque ſuæ Reſponſionis, qua, inter cætera, de varijs tormentorum generibus locisq; agit: &
ſub [illegible]em de locis Beatis, multiplicibusq; regni cæleſtis gaudijs, ac præmijs, &c. Coniuncta ſunt hæc
cum ijs, quæ de Abrenunciatione in ſacro Baptiſmate facta, ad longum à noſtro Auctore
adducuntur, exponunturq;. De quibus &
Idem alibi.*

EIVS-

EIVSDEM A

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, Denon ſuſpiciendis rebus hiſce momentaneis. Et ne patiamur nos decipi huius vitæ oblectamentis. Et, in Pſalmum ſeptuageſimum ſecundum.

CVm mens noſtra ad lubricitatem ſit prona, ſit vt ad vitæ oblecta- B
menta facilius rapiatur, obliuionem capiens futurorum bonorum; vnde oportet nos haud tepidos in cuſtodiendis ſenſibus eſſe: Siquidem honeſtatis oſor nos tentans, res confundit, ne mentis imperio diſtingui poſſit inter bonum & malum. Accumulantibus ſe igitur in nobis, vanis cogitationibus, antequam illa-
Pſalm. 72 rum obducantur tenebris, breuiter ad ſpiritalem recurramus doctrinam, tunc cum Propheta ſcriptum Pſalmum decantantes: plurimum enim nobis contenta
Expoſitio Pſal. 72. pulchra ac commodata. in eo doctrina contulerit: Quandoquidem exponit in ipſo, Propheta, vitæ huius varietatem & inæqualitatem, tentationesq́ue, tum quomodo alij capiantur tentationibus, alij eaſdem superent in patientia: Singulorumq́ue remunerationes ibidem deſcribit, vnde & ſuperbiam atque arrogantiam, vanamq́ue gloriam demolitur, & ad veram gloriam, ſaluari cupientibus iter parat, Quamobrem non verba ſolùm percurramus, ſed & ſenſum eorumdem diligenter inueſtigemus; vt C
Pſalm. 72. eorum quę dicuntur virtute, digni quoq; effici mereamur factores. Ait enim Propheta: Quam bonus Deus Iſrael, his qui recto ſunt corde? Mei autem penè moti ſunt pedes, penè effuſi ſunt greſſus mei. Quid ita? Quia inquit, zelaui ſuper iniquos pacem peccatorum videns. Quia non eſt reſpectus morti eorum: & firmamentum in plaga eorum. In labore hominem non ſunt, & cum hominibus non flagellabuntur. Ideo tenuit eos ſuperbia eorum in finem, operti ſunt iniquitate & impietate ſua. Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eorum: tranſierunt in affectum cordis. Cogitauerũt, & locuti ſunt nequitiam: iniquitatem in excelſo locuti ſunt,
Explicatio. & poſuerunt in cælum os ſuum. Quod dicit, eiuſmodi eſt: Ipſis mala facientibus, & flagellum malitiæ ſuæ, protinus iuxta illa, non recipientibus, putantes non eſſe
Pſal. 13. Pſalm 72. Deum, ſtulti facti ſunt. Ait enim: Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus: Iniquitatem in excelſo locuti ſuut, & poſuerunt in cælum os ſuum: & lingua eorum tranſiuit in terra. Ideo conuertetur populus meus hic: & dies pleni inuenientur D
in eis. Et dixerunt: Quomodo ſcit Deus, & ſi eſt ſcientia in excelſo? Ecce ipſi peccatores & abundantes in ſeculo, obtinuerunt diuitias. Et dixi, ergo ſine cauſſa iuſtificaui cor meum, & laui inter innocentes manus meas. Et fui flagellatus tota die, & caſtigatio mea in matutinis. Si dicebam, Narrabo ſic, ecce nationem filio-
*al reprobaſti & al. cum qua conuentum ac pactum feci, &c. rum tuorum † reprobaui. Exiſtimabam vt cognoſcerem hoc: labor eſt ante me, Donec intrem in ſanctuarium Dei: & intelligam in nouiſſimis eorum. Auſculta igitur quę nam futura ſint eorum nouiſſima, qui obliuiſcuntur Deum: ait enim: Propter dolos eorum poſuiſti eis mala: deieciſti eos dum alleuarẽtur. Quomodo facti ſunt in deſolationem? ſubitò defecerunt: perierunt propter iniquitatem ſuã. Velut ſomnium ſurgentium. Rurſusq́ue ait: Domine in ciuitate tua imagi- E
nem ipſorum ad nihilum rediges. Et quænam iſta eſt ciuitas? Superna Hieruſalem, Atque iterum: Quia inflammatum eſt cor meum, & renes mei commutati ſunt: & ego ad nihilum redactus ſum, & neſciui. Vt iumentum factus ſum apud te: & ego ſemper tecum. Tenuiſti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxiſti me. Quid porrò ſibi vult; & in voluntate tua deduxiſti me? Arbitror hoc quod dicit, eiuſmodi eſſe: Exuta inquit carnis voluntate, & ad ſuſceptionem, & ad obſeruationem mandatorum tuorum meipſum innixum, in voluntate tua deduxiſti me: non enim firmaui voluntatem meam. Vnde inſtar pij ac boni patris, filium ſibi carum habentis, tenuiſti manum meam dexteram, & in voluntate tua deduxiſti me. Iccirco & cum gloria ſuſcepiſti me. Quid enim mihi eſt in cælo?

[illegible] & [illegible]e quid vol[illegible]i ſuper terram? Defecit caro mea, & cor meum Deus cor[illegible] Et quid inueſtigo conuerſationes illas ſupernas? Quemadmodum enim [illegible]at cer[illegible]s ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te Deus. Si[illegible] a mea ad Deum fortem † viuum; quando veniam & apparebo ante faciem [illegible] pars mea [illegible]eus meus in æternum. Eſt itaque quòd ex profunda admodum [illegible]c, quæ dicuntur percipere ſtudeas, tum etiã quam ſit formidabile ver[illegible]d infert, dic[illegible]ns: Quia ecce qui elongant ſe à te, peribunt: perdidiſti omnes [illegible]cantur abs te. Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino [illegible]pem meam. Vt adnuntiem omnes prædicationes tuas, in portis filiæ Sion. [illegible]o nobis chariſſimi, auxilia ex Sacris literis prẹſto ſint, & via trita ac recta [illegible]ad portas cæleſtes deducat, non negligamus propoſitam nobis ſpem in, [illegible]eniet enim Dominus, ſicut ſcriptum eſt: Cuius ventilabrum in manu ſua, [illegible]undabit aream ſuam: & congregabit triticum in horreum ſuum, paleas [illegible] comburet igni inexſtinguibili. Ipſi gloria in ſæcula. Amen.

Pſalm. 41.

† [illegible] ad Deũ fon[illegible]um, vi[illegible] de [illegible] [illegible] m.72

Ibidem.

Matt. 3. Luc. 3.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

De non ſuſ[illegible]ciendis rebus hiſce momentaneis, & ne patiamur nos decipi huius vitæ oble[illegible]tamen[illegible]s, &c.] *Vide cum primis Sermonem S. Baſilij Magni, ſuper eo: Quod non oportea[illegible] rebus huius vitæ adhærere, cuius principium eſt. Verebar quidem ego, dilecti, ne moleſtus eſſe vobis viderer, dum frequens [illegible]rmonis ſtimulos vehementius admoneo, &c. vbi ex profeſſo quaſi, hoc Argumentu[illegible] elegãter ac copioſe tractatur. Vide etiam ſuper hoc, elegantiſſimum S. Iohan. Chryſoſtomi Sermonem. De vanitate & breuitate præſentis vitæ, &c. eſt inter Didact. & Parænet. tom. 5. Et S. Ephram in [illegible] con[illegible] [illegible]anio ante poſito, De his quæ præſens hæc noſtra vita in ſe continet, &c. ac alibi. Necnon [illegible]regorij [illegible]azianzeni Carmen, De vitæ vanitate, atque incertitudine, communiq; omnium fine. aliudq; [illegible] [illegible] homines vtilitate, ac præſentium rerum vanitate. cuius principium eſt: Quis primũ ipſe fui? quis ſum. quis mox er[illegible] &c.*

Ait Propheta: Quam bonus Deus Iſrael his qui recto ſunt corde. Mei autem penè moti ſunt pe[illegible]es, penè effuſi ſunt [illegible] greſſus mei. &c.] *Hæc verba ex Pſal. 72. deſumpta ſunt, quæ Chryſoſt. Homil. in [illegible]al 115. repetit atque exponit, notans inter alia, ijs verbis: Penè moti ſunt pedes mei: quantum periculi [illegible]res fidei humanæ permittere rationibus ac curioſitatibus, &c. De quo plura vide in Homiliã iam ci[illegible] apud Chr[illegible]oſtomum. Auctor verò hic noſter, ea ad vitæ præſentis varietatem & inæqualitatem, [illegible] potius refert, [illegible] ad optimum ſenſum moralem applicat, vt ſuperbia vanaq; omni gloria ſpreta, ad ve[illegible]am æternamq; [illegible]loriam futuri ſæculi, hic aſpiremus, contendamusq;, &c.*

Exi[illegible]timabam vt cog[illegible]oſcerem hoc: labor eſt ante me. *In Græc. talis eſt diſtinctio: Vt cognoſcerem: [illegible] labor eſt ante me, & ſic Græc. vulg. ſequor autem hic Latin. vulg. ſicq; paulò poſt in Græc. facti ſunt [illegible] latione[illegible] ſubitò? defecerunt. &c. Sed in verſione, hoc loco, placet vulg. Latin.*

[illegible]ia inflammatum eſt cor meum] *Al. pro ἐξεκαύθη, inflammatum eſt: reperitur ηὐφράνθη, lætificatum atq; exhilaratum eſt, & ſic noua Romana editio 70. Interp. ſic quoque eſt in veteri, & in Roma[illegible] [illegible]ei 10, & apud S. Auguſtinum. In cæteris autem libris Græcis, ferè ἐξεκαύθη legitur, vt etiam in [illegible] & hoc loco apud S. Ephrem, Pſalmus eſt, vt [illegible]. 72.*

[illegible] inquit carnis voluntate.] *Al. pro θέλημα, eſt, φρόνημα τῆς σαρκὸς, carnis cura, ſenſu, ſiue [illegible]a[illegible].*

[illegible] a[illegible]ima mea ad Deum fortem, viuum] *Al. fontẽ viuum, & ſic vulg. Lat. In edit. añt 70 Rom. de[illegible] [illegible] fortem, vt & apud Ambroſ. Hieron. & Auguſt. leguntq; ad Deum viuũ. Pſalmus eſt 41.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Odeoptime fluens, in eos qui quotidie peccant, & quotidie pœnitentiam agunt.

Al. Ode ap[illegible]ſſima, in eos qui aſſidue peccant: & raro pœnitẽtiam agunt.

Vſque ô amice inimicum ſuſtines, & quæ illi placent quotidie e[illegible]cis? quouſque ô amice; corporeis rebus iiſdẽ; mortiferis ſubſeruis? cape meum conſilium quod te ſaluare poterit: & expiato animo ſimul & corpore, accede ad Saluatorem, qui cunctos procidẽtes ei in pœnitentia feruenti, & fide perfecta, ſanat. Inter cetera Pſalm 94. præcla-

prȩclara, magna quædam res eſt pœnitentia, & ſal[illegible]tis. Vbi ſemel emerſeris, noli denuò mergi, quotidie peccando, ædificando, diruendo, texendo, diſſoluendo puerorum inſtar: qui frequenter domos quas erexerunt, reuerſi iterato deſtruunt.
Parœmia valde accommoda. Fuge ſcorpionem, cuius nouiſti ſtimulum. Fuge diligenter ſerpentem, cuius exploratam habes perniciem. Nam qui ſecundò in eundem lapidem impegerit, cæcus eſt aut mente captus, non cernens quid fugiendum ſit; hac cura adhibita, cum pœnitentia accede, cuius præſidio munitus, Creatorem placare ſtude, humilis ac
Lucæ 19. Matt. 2. Luc. triſtis, demiſſo vultu, atq; ſuſpirans, præterita dolens, futura proſpiciens. Sic quondam Zachæus telonius ſaluatus eſt, ſic rurſus Mattheus Chriſti ſeruus apparuit, ſic quoq; fornicatrix mulier, ſcortum luxurioſè agens, atq; inſaniens libidinoſa ac videntibus ſcandaloſa, Saluatoris pedes capillis capitis ſui abſtergens, ex lacu reuocatur profundorum & impiorum. Sic etiam tu, diſſoluta ſupercilia reprimens, B
Matt. 23. Luc. 14. 18. Gene. 13. 18. 19. Eſaiæ 13. 13. Iere. 23. 49. 50. Rom. 9. Iud. 1. miſerabiliſque apparens, teipſum ad vitam reuocabis. Siquidem Deus demiſſos erigit, & humiles exaltat; ſeipſos autem exaltantes diuellit, deturbatque. Vidit ciuitatem Sodomorum & Gomorræorum, crudele genus hominum, & ſæuum, abominabile, temerarium, atque obſcœnum, quod omnibus flagitijs delectabatur, omni ex parte libidine laborans, violentum, laſciuum, illudque ſulphure atque
Ionæ 1. 3. 4. igne perſundens, penitus præfocauit atque combuſſit. Vidit ciuitatem Niniuitarum illuſtrem atque ſpecioſam, peccatis florentem, & ſceleribus ſcaturientem, quam ſe deleturum funditusque euerſurum eſſe minatus erat. Vidit rurſus in ſac-
Ionæ 2. & 3. co & cinere, homines delitijs ac genio indulgentes, in fame atque ieiunio, in fletu ac lachrymis, ſqualentes expalleſcentes, timore metuque perculſos, diuerſos & peregrinos inter ſe factos, alios ab alijs, in ſimilibus cunctos, in æqualibus inæquales, liberos ac ſeruos, diuites & pauperes, præfectos & ſubditos, potentes atque morigeros, maſculinum & fœmininum genus, ſenes atque lactentes: cunctos humiles vidit, & continentes inuenit. Commiſeratus & miſertus eſt, ſaluauit, pepercit, in homines ſua benignitate liberaliſſimus, pœnam pro peccatis debitam
a Alluſio fit ad illud Ioan. 3. Et miſertus eſt Deus ſuper malitia quam locutus fuerat, vt faceret eis, & non fecit. Matt. 6. 7. Luc. 18. Ioan. 14. 15. 16. & 1 Iohan. 3. 5. diſſoluens, & † mendax potius haberi, quam crudelis, tulit. Sicque peccatorum duritiem punit, non ſinens obedientes ſibi, temerè perire. Feſtinate igitur & orate; ſaluemini ac cuſtodiamini: Dominus paratus eſt ad gratiam, ad ſanitatem, ad auxilium velox, ad redemptionem promptus. Concedit petentibus, aperit pulſantibus, præbet rogantibus. Porrigit volentibus, non inuidet quærentibus, non repellit cadentes, manum ad ſaluandum extendit, gratulatur ijs qui exſolui, & liberari conantur. Cōminatur non obtemperantibus ſibi & de ſuo dominio diffidentibus condolet. Erraſti, reſipiſce. Cecidiſti, cōuertere, precare, obſecra, procide, pete, quære, accipe, datumque perſuade, adora, ſaluari expete, exora dare volentem, & ſaluare potentem. Saluatus caue excidas, ſi excidiſti reſurge, ſi reus ſis D
Hierem. 18. 25. 31. 16. & Malach. 3. Prouerb. 26. 2 Pet. 2. [illegible] 9. [illegible] 6. [illegible] 4. † [illegible] Deus & [illegible] Dominus, vna fides, &c. corrigere, poſt lapſum reuertere, ſanatus perſiſte, ſanus ſis per omnia, & conſeruatus auerſare morbum quem depoſuiſti. Caue igitur iterum incendas, quem ſemel reſtinxiſti. Caue in lutum incidas, quod rectè abſterſiſti: noli imitari porcos, qui cœno delectantur; neque canes æmulare, vomitum lambentes. Nullus ſemel mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retrò, aptus eſt regno Dei. Nullus ſemel ablutus, ad ſordes recurrit. Vnus † Chriſtus, vna fides, vna crux, vna mors, vna gratia, vna paſſio, vnaque reſurrectio. Non eſt neceſſe mactari iterum, qui ſemel eſt oblatus, neque idem rurſus rependi pretium redemptionis. Redemptus es; noli fieri ſeruus animo duplici. â peccatorum inquinamento ablutus es, caue iterum ſordibus inficiaris: neque enim aliud habes lauacrum, quod nece tibi ſit B ad abluendum, propoſitum.

SCHOLIA.

HVc facit vtiliſſimus legentibus, S. Baſilij Magni Sermo. De Pœnitentia, qui incipit: Arrogantiam eorum qui pœnitentiam abrogare audent, non ferens obſeruãdiſſimus frater, &c. vbi inter alia, multa quoque inſignia Pœnitentia exempla adferuntur, quibus cæteri prouocari ad Pœnitentia actus poſſint. De ijs porrò, qui poſt pœnitentiam de peccatis iterum in eadem relabuntur, vide apud eūdem Baſilium, in Regulis breuioribus, in Reſponſ. ad Interrogationem 289. Pœnitētiam alicuius peccati qui egerit, ſi in illud idem relapſus ſit, quid faciet? &c. vbi ratio iſtius atque conſilium ſuper eo ponitur.

Verum

A [illegible] *alibi plura apud S. Ephræm, in varijs tractatibus atque Sermonibus, De Pœnitentia, ac* [illegible] *nitione. quos ſuo loco reperies. Quam vero pernicioſum ſit, frequenter in eadem relabi ſcelera,* [illegible] *endit Chryſoſtomus Homil. 15. ad Populum Antioch. quæ incipit: Oportebat & hodie, & ſupe-* [illegible] *bat, de Ieiunio Sermonem facere, &c vide circa medium Homiliæ. Idemq; Homil. 40. 41. &* *ad p p. Et in Epiſt. ad Theodorum lapſum, Tom. 5.*

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, De Virtutibus & Vitijs.

B

Eodem G. Voßio Interprete & Scholiaſte.

VITAM veſtram beatam prædico, O Fratres Chriſto dilecti, quoniam ingenua & frugi eſt: meam autem miſeram reputo, quia inutilis. Vos ego beatos prædico, ô chariſſimi, quos recta viuendi ratio, Deo & Angelis amicos effecit. Vicem autẽ meam quis dignè lugere poterit, qui inanibus operibus meis Deum exacerbaui? Vos felices eſtis, qui pura & ſancta veſtra conuerſatione, charitateq; immenſa hæreditatẽ paradiſi acquiritis. Vos enim [illegible]picio qui iam longi itineris laborem non detrectaſtis, cauſſa ſalutis atque vtilitatis animæ veſtræ. Sed & hoc magis mihi admirationi eſt, quòd ad hominem vilem & peccatorem conueneritis, ab eo ſermonem petentes ſalutarem. Res profectò mira, eos, qui ſaturati ſunt, ad fame tabeſcentem accedere; qui rore ſpiritali pleni ſunt, ad ſiti areſcentem venire; qui virtutum dulcedinem deguſtarunt, in amaritudine peccatorum verſantem adire. Quid eſt quòd diuites ad pauperem? Quomodo ſapientes, ad rudem & imperitum? Quomodo mundi, ad immundũ? Quomodo ſani, ad eũ qui ex conſcientia laborat? Cur qui Deo ſunt chari, ad eum qui ad iracundiam illum prouocat? Cur liberi, ad captiuum? Cur diligentes, ad negligentem veniſtis? Vos enim virtutum ſplendore admirabiles eſtis: ego verò inſipiens atque nequitia ipſi diſpliceo. Vos bonis veſtris operibus, & glorioſa caſtitate, bonus odor eſtis Chriſto, ego autem molitie mea atque ſegnitie totus fœteo. 1. Corint. 2.
Valde igitur mirum eſt, vos qui tantis commodis abundatis, ad me recurriſſe, qui
D ne mihi quidem ipſe prodeſſe queo. Meritò ergo hoc feciſtis, Chriſti amãtiſſimi, volentes ſic torporem atque deſidiam à me depellere, animumque meum ignauum diligentem reddere, & infirmitati vires addere. Cùm enim ſitis perfecti, in [illegible]o delicitis. Poſtquam ergo, pro veſtra humilitate, à me homine vili atque ab[ie]cto ſermonem vtilem audire depoſcitis, vitamque meam coarguere volentes, id mihi [i]uſſeritis: vt obedientiæ fructum percipiam, loquar quidem, at cum pudore. N[a]m ſi vobis conſilia dare incepero, meipſum condemnabo. Et ſi alios reprehendere voluero, meipſum accuſabo. Iure enim in me dici poterunt illa Saluatoris verba: Medice, cura teipſum. Sed quoniam idem Dominus & Saluator omnium, dixit: Quæcunque dixerint vobis, vt faciatis, facite: ſecundùm autem opera eorum nolite facere. Et licet ipſe immundus ſim, rectè tamen alijs ſuadere Luc. 4. Matth. 23. Luc 11
E noui. Vnde cum Angelicam iſtam vitæ rationem conſidero, ſingula ipſius ſalutaria inſtituta beata exiſtimo. Quis enim rectè pieque viuentem, & caſtimoniam colentem, ob infinita & immenſa illa bona repoſita, beatum non prædicet? Et quis vice verſa non lugeat eum, qui ſua negligentia prauisque operibus à regno cælorum pellitur, & à cæleſti illo ſponſo repudiatur? Quocirca dilectiſſimi, de[m]us operam, vt hoc breui vitæ curriculo, cum Dei timore in Angelico iſto & monaſtico atque religioſo viuendi inſtituto verſemur, totisque viribus, vera cum humilitate, ſancta Domini noſtri & Saluatoris Chriſti præcepta complectamur.

SCHOLIA.

A

DE Virtutibus & [illegible] videre licebit pulch[illegible] um inter Didactica & Paranetica apud Chry[illegible] mum, Tom. 5 Sermonem, e[illegible] iumque eiuſdem [illegible] nequitia ac vi[illegible] depul[illegible] virtute ind[illegible] al um, de memoria [illegible] itiorum excludenda, [illegible] ibus non parum, Virtuti ac V[illegible] rum pugna eluc[illegible] Sicut etiam in morali eiuſdem D[illegible] one quam ſ[illegible] cit Serm. 4. in E[illegible] ad Philip. ca 4 quæ [illegible] it: Quam vero [illegible] bus inimica ſit [illegible], & amica vi[illegible] tui, multis argumentis conſt[illegible] Hac etiam [illegible] Baſil[illegible] Magni Oratio, de Virtute & Vitio, cuius principium eſt: Dominus noſter [illegible] ad ſuos ait diſcipulos. Euntes docete, &c.

De Timore Dei.

B

BEatus vir i[illegible], in quo eſt timor Dei. Talis enim manifeſte etiam à Spiritu ſancto prædicatur beatus. Beatus e[illegible] vir in[illegible]it, qui timet Dominum.
Pſalm 1. Vere enim verè inquam, qui timet Dominum ab omni fra[illegible] e inimi[illegible] ſecurus e[illegible], cunctas[illegible] illius vitat inſidias. Qui timorem ha[illegible] Dei, facilè ma[illegible] et fraudulenti hoſtis fallacias doloſ[illegible] ſup[illegible]; nulla enim in re, ipſum irr[illegible] poterit. Nam qui timorem Dei ſibi vendicat, carnis volu[illegible] non ad m[illegible]. Qui timorem Dei obtinet, huc illuc[illegible] ue non euagatur animo, ſed Dominum ſuum expectat, ne forte repente veniat ipſumque negligentia torpentem,
Matth. 24. & im[illegible] o[illegible] ndat, ſeparetque. Qui Deum timet, non eſt expers curæ ac ſollicitu[illegible]: ſemper enim vigil eſt & ſobrius. Qui timet Dominum, immodico nō
Matth. 25. eſt ded[illegible] us ſomno: vigilat enim, & aduentum Domini ſui exſpectat. Cui timor C eſt De[illegible] nullo ſe negligentem præbet, ne Dominum ſuum offendat. In quo timor Dei eſt, inertiæ atque deſidiæ non ſe tradit; ſemper enim ſua diligenter [illegible] rat, ne condemnetur a Domino. In quo eſt timor Dei, ſemper quæ Domino ſ[illegible] placent, probat, eaque amplectitur, & perfi[illegible] it: vt cum Dominus eius venerit, in
Ibidem. multis ab eo laudetur. Plurimorum enim bonorum cauſſa eſt timor Dei, poſſi-
Pſalm 110. dentibus illum. Initium enim ſapientię, timor Domini. Intellectus bonus omni-
Eſaiæ 66. bus facientibus eum. Et ad quem reſpiciam inquit, ni[illegible] ad pauperculum, & manſuetum corde, & trementem ſermones meos?

SCHOLIA.

TImoris Dei Encomium etiam celebratum a Baſilio Magno reperies, in Pſal. [illegible] ſuper illa verba: Timete Dominum omnes ſancti eius, quoniam non eſt inopia timentibus eum. Item in Homilia, in principium Prouerbiorum. Et in Regul: fuſius ab eo diſputat. in Reſponſ. ad Interrogationem D *quartam, de Timore Dei. Et a S. Auguſtino, Sermone 2. de Timore, de Temp. [illegible] 14. Tom. 10. de verbis Apoſtoli Sermone 15 Tom. [illegible] ſuper Pſalmum 118 Sermone 12. & Sermone 2[illegible] Tom. 8. epiſt. ad Anaſtaſiū 144. [illegible] m. 1. ſuper [illegible]. Tom. 9. ſuper Pſalmum 26 32 & 36. tom. 8. Sermone 5. de Martyribus [illegible] m. [illegible] de Ciuitate Dei cap. 9. tom 5 De quo etiam le[illegible]. Ambroſium. ſuper Beati immaculati & c[illegible] 21. [illegible] 2 tom. 4. De bono mortis, tom. 1. De Iacob & vita beata, t[illegible] m. 4. Item [illegible] Iſaac & anima, cap. vltimo, tom. 4. Et Ephram, de eodem prolixe tom. [illegible].*

De illo, qui non habet Timorem Dei.

IN quo non eſt timor Dei, om[illegible]ibus diaboli dolis patet atque inſ[illegible]is. Cui non adeſt timor Dei, animo vagatur, omnia ſuſque deque habet, atque con- E temnit, expers omnis curæ ac ſollicitudinis, ſomno indulget, in actionibus ſuis ignauus eſt ac ſegnis, voluptatum eſt receptaculum, quæcunque ſenſibus in vita iucunda ſunt, ijs delectatur: Non enim pertimeſcit aduentum Domini, affectibus fertur, gaudetque requiete. Afflictione[illegible]git, humilitatem deteſtatur, & ſuperbiam amplectitur. Deinde venit Dominus eius, offenditque ipſum
[illegible] eum [illegible], quæ ipſi non placent, vacantem: ideoque diuidet eum, & proijciet in tenebras ſempiternas. Quis autem eiuſmodi hominem non eſſe miſerum exiſtimet?

SCHO-

A

SCHOLIA.

Q[illegible]m graue & deteſtabile malum ſit, non habere Timorem Domini, alibi etiam ex Scriptura & [illegible]his Salomonis verbis oſtendit S. Baſilius: Qui ſine timore ſunt, in portis morabuntur. Et iterum: Quæritis apud reprobos ſapientiam, nec inuenietis: Et rurſus: Quærent me improbi, nec inuenient. [illegible] ſane de e[illegible]uſſa, niſi quod diuino minimè purgati ſint timore, &c. Vide Homiliam S. Ba[illegible] [illegible] Prouerbiorum quæ incipit: Præclara eſt obedientiæ merces, &c. Plura in idem Ar[illegible]tum require in locis, De timore Dei, iam adductis in noſtris Scholijs.

De Charitate ſiue dilectione.

B Eatus vir ille, in quo Diuina charitas eſt: quoniam Deum in ſe gerit: Deus e[n]im charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet. Qui charitatē 1.Ioan.4.
habet, omnibus cum Deo, antecellit. Qui habet charitatem, non timet:
nam perfecta charitas foras mittit timorem. Qui charitatē habet, nemi- Ibidem.
[illegible] ror vè aſpicit, neminem vnquam deteſtatur, non paruum, non magnum, nō
[illegible]oria conſpicuum, non inglorium, non pauperem, non diuitem: Omnium au- 1.Cor.13.
[illegible] infimum reputat, omnia tegit, omnia ſuſtinet. Qui charitatem habet, non
[illegible]rtur in quemquam, non inflatur, non detrahit famę cuiuſquam, verùm etiam
[illegible] rahentes auerſatur. Qui habet charitatem, in dolo & fallacijs non ambulat,
[illegible] fratrem ſuum ſupplantat. Qui præditus eſt charitate, non æmulatur, non in- Ibidem.
[illegible]let, non indignatur, non lætatur de lapſu proximi, neque errantem calumnia-
[illegible]r, ſed potius condolet, & adiuuat. In neceſſitate fratrem non deſpicit, ſed eum
ab iniuria defendit, & mortem pro eius ſalute oppetit. Qui præditus eſt charitate,
C Dei voluntatem perficit, verusque ipſius diſcipulus efficitur. In hoc enim, in-
quit bonus Dominus noſter, cognoſcent omnes, quia diſcipuli mei eſtis, ſi dili-
gatis inuicem. Qui charitate præditus eſt, nunquam ſibi quid arrogat, nihil ſibi Ioan.13.
proprium † dicit: ſed quæcumque habet, tamquam omnibus etiam communia †al. ducit.
proponit. Qui charitate eſt præditus, neminem alienum ducit, ſed omnes pu-
tat ad ſe pertinere. Qui habet charitatem, non irritatur, non inflatur, non accen- 1.Cor.13.
ditur iracundia, non gaudet ſuper iniuſtitia, in mendacio non verſatur, nullum
putat ſibi inimicum, præter ſolum diabolum. Qui charitatem habet, omnia ſu-
[ſti]net, in omnibus ſe benignum & manſuetum exhibet. Beatus ergo qui chari-
tatem poſſidet, & cum ea ad Deum tendit; quoniam ipſe quod ſuum eſt agnoſcēs,
D [illegible]m ſinu ſuo excipiet: Cum Angelis enim verſabitur, & cum Chriſto regnabit o-
[pe]rator charitatis. Nam per charitatem; etiam Deus Verbum in terram deſcen- 1 Ioan.4.
[dit.] Per charitatem Paradiſus nobis apertus eſt, & in cælum reditus cunctis demō- Rom. 5. &
[ſtrat]us. Cumque inimici eſſemus Deo, per ipſam reconciliati ſumus. Meritò ita- Coloſſ. 1.
[que] dicimus, quòd Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & 1 Ioan 4.
Deus in eo.

SCHOLIA.

D[E] Charitate, quæ cuncta dirigit & perficit, elegantem inuenies Sermonem inter Didactica & Pa[r]ænetica Chr[y]ſtomi, Tom. 5. quo hæc Ephrem de Charitate, non parum illuſtrari poterūt. De Charitate autem inuicem habenda, & quo pacto ea proximis exhibeatur, videatur S. Baſilius Magnus, lib. de inſtit. [M]onach. cap. 31. & Epiſt. 75. ad Neocæſarienſes. Item Theodoritus in pulcherrima
E *[illegible] ore[illegible]nam de Charitate inſcripſit, vbi etiam de pœnis ac damnis nō habentium Charitatem, agitur, [illegible] nobis non ita pridem in vtraque lingua, vna cum Scholijs proprijs, Romæ edita eſt. Plura vide[illegible] Ep[hr]æm, in Serm. De Charitate.*

De non habentibus Charitatem.

M Iſer autem atque infelix, qui longè à Charitate abeſt: Is enim ſomnians dies ſuos tranſigit. Et quis non lugeat illum, qui alienum ſe à Deo reddidit; q[u]ique lumine priuatus, in tenebris verſatur. Dico enim vobis fratres, i[l]lum qui Dei charitatem non habet, eſſe Dei ipſius inimicum.

[illegible] Verax enim eſt, qui ait: Qui fratrem ſuum odit, homicida eſt, & [illegible] bulat & ad omne peccatum procliuis eſt. Qui enim charitate deſti[illegible] candeſcit, facilè indignatur, & facilè ad odium accenditur. Q[illegible] pets gaudet ſuper iniquitate aliorum, non compatitur cadenti, non porrigit [illegible] [illegible] num iacenti, non admonet errantem, non confirmat fluctuantes. Qui caret cha- ritate, obcæcatus eſt mente; amicus diaboli eſt: inuentor improbitatis, pu[illegible] rum & contentionum auctor, maleficorum amicus, detractorum ſocius, contu meliosorum conſiliarius, inuidorum præceptor, ſuperbię operator, ac vas arro- gantiæ. Et vt paucis complectar, qui abſque charitate eſt, aduerſarij eſt inſtrumen- tum, ac tota errat via, & ignorat ſe in tenebris verſari. Quamobrem enitamur 1. Ioan. 4. Fratres, perfectionis parentem atque magiſtram Charitatem, nobis comparate, quæ verus eſt Deus, & Dominus noſter Ieſus Chriſtus.

SCHOLIA.

M Iſer atque infelix qui à Charitate abeſt, &c. *Quantum malum ſit deſtitui Charitate, luculen- ter oſten[illegible] Magnus ille Baſilius, in libro Regularum fuſius diſput. in Reſpon[illegible] ad Interro- [illegible] tionem [illegible] qua, de Charitate erga Deum agitur, vbi inter multa, demonſtrat: Carere charitate non [illegible] ſummum malum eſſe, ſed etiam malorum omnium longè grauiſſimum, &c. Et in reſponſ. ad Interrog. 3. [illegible] de Charitate erga proximum [illegible] agitur. Ac in Epiſtola 75. ad Neocæſarienſes, quæ incipit: Iam diu [illegible] [illegible] mutuis alloquijs fratres colendiſsimi, &c. Necnon Chryſoſt. ad popul. Antioch [illegible] in Serm. de Charitate, &c.*

De Longanimitate.

Prouerb. 14. V Erè beatus homo ille, qui longanimitatem poſſidet: nam & hunc ſa- cra commendat Scriptura, dicens: Vir longanimus, multa pruden- tia gubernatur. Quid verò eo præſtantius? Longanimus enim ſemper in gaudio atque lætitia, & exultatione verſatur: ſpem in Domino de fixam habet, & ab omni iracundia alienus eſt. Omnia enim longanimus ſuſti net, non facilè ad iram concitatur, neque ad contumelias conuertitur, non faci- lè verbis mouetur inanibus. Si afficiatur iniuria, non moleſtè fert. Sibi auer ſantibus, non reſiſtit. In re quacunque, firmus conſtanſque permanet. Nullis impoſturis fallitur. Non facilè ad iracundiam prouocatur. In aduerſis gaudet. Delectatur omni opere bono. Inuidos æquo ac lubenti animo perfert. Iuſſus non repugnat, obiurgatus non dolet. In longanimitate ſeipſum ſemper exercet.

SCHOLIA.

D E Longanimitate *vide inter alios, Chryſoſtomum ad popul. Antiochenum. Et in Sermone eiuſ- dem, Melius eſſe iniuriam pati, quam inferre: ibid. Conditiones porrò longanimitatis, plene ac pulchre expreſſas inuenies in Sermone B. Maximi monachi & Confeſſoris, ad pietatem exercēt. per Interrog. & Reſponſ. quaſi circa medium. vbi frater Senem interrogat, dicens: Veruntamen amabo te Pater, dic mihi quid [illegible] longanimiter agere? Senex: Patienter ferre, quæ [illegible] ac [illegible], ac tolera- re moleſtia, nec [illegible] iram emittere, &c. locus ſane lectu dignus. Plura quoq; huius Encomia, ſuis locis alibi ſparſim inuenies apud S. Ephram.*

De ijs, qui carent Longanimitate.

Q VI longanimitatis eſt expers, etiam patientia deſtituitur. Nam qui longanimus non eſt, facilè commouetur, facilè irritatur, citò ad rixas pugnaſque exardeſcit: contumelia affectus, viciſſim maledicit. Iniu- ria laceſſitus, ſe vindicat. Inanibus altercationibus gaudet. Actiones eius & opera, atque ſermones, tanquam à vento folia, iactantur. In verbis non eſt conſtans. Celeriter ex vna re tranſilit ad aliam. Qui longanimitatis expers eſt, etiam

A [illegible] conſtantiæ firmitate deſtituitur, Citò enim mutatur. Iudicio † caret. Cum improbis vitam agit. Cum maledicis commercium habet. Cum iniquis & facinoroſis hominibus ſe vlciſcitur. Secretum nullum tegit, ſed ad arcana detegenda ac prodenda eſt promptiſſimus. Quid porrò eſt eiuſmodi homine miſerabilius? † al. Delectum rerum in vita non habet. Cum improbis viuit, &c.

SCHOLIA.

De vitio eorum, qui longanimitate carent, plura vide apud Chryſoſtomum in ſermone, De ira & longanimitate ac manſuetudine. Et in Sermone, Contra iraſcētes, &c. ad popul. Antiochenū. Et apud [illegible]um Ephram, in tract. de Impatientia. Nam qui longanimitate caret, etiā patiētia deſtituitur, vt hic [illegible] aſſeritur. Lociq; alij de longanimitate virtute oppoſita, iam citati.
B

De Patientia.

Beatus eſt Fratres, qui patientiam poſſidet; quoniam patientia ſpe fulcitur, ſpes autem non confundit. Verè igitur beatus & beatiſſimus, Rom. 5. qui patientia eſt præditus. Qui enim perſeuerauerit vſque ad finem, Matt. 10. ac 24. hic ſaluabitur. Et quid iſta promiſſione præſtantius? Chriſtus Dominus ac dux eſt, cunctis exſpectantibus & ſuſtinentibus ipſum. Patientia autem quanti tandem fiat, nonne ſcitis fratres? An de hac re quoque nobis eſt oratione ad vos Patientia multis
C confirmandos excogitanda? Non enim ſola patientia reperitur, ſed cum multis cum virtutibus virtutibus implicatur. Nam patiens cunctis virtutibus exornatur: Gaudet enim coniuncta eſt. in rebus aduerſis, in calamitatibus & in neceſſitatibus probatur. In tentationibus exultat, & ad obedientiam promptus eſt: In longanimitate compoſitus & ornatus, & in charitate perfectus. Maledicentibus benedicit. In bello pacem ſeruat. In quiete virilis eſt. In Pſalmodijs impiger. In ieiunijs alacer, in orationibus ſtrenuus. In operibus irreprehenſibilis in reſponſionibus rectus, atque conſentiens. In exequendis mandatis obediens. In vita rectè inſtituenda diligens. In adminiſtrationibus gratioſus. In conuerſatione iucundus, in conuentu fratrum dulcis, & in conſilijs ſuauis. in vigilijs hilaris, in peregrinorum cura ſtudioſus, in obſequio infirmorum ſedulus, ad ſuccurrendum oppreſſis paratiſſimus. In cogitando ſobrius, & in quacunque re expeditiſſimus. Qui patientiam poſſidet, etiam ſpem ſibi vendicat: Omni enim opere bono talis ornatur. Ideoque magna cum fiducia ad
D Dominum clamat, dicens: Exſpectans exſpectaui Dominum, & intendit mihi, Pſalm 39 & exaudiuit preces meas.

SCHOLIA.

Plura de Patientiæ vtilitatibus & commodis eximijs qui volet, Cyprianum cum primis in tractatu è aureo, quem de bono patientiæ fecit, diligenter perlegat, vbi multa in hanc rem digniſſima, & hac doctrina S. Ephram non multum diſſimilia, licet fuſius tractata reperiet. De qua etiam virtute videatur Baſilius Magnus in oratione de Patientia & Tolerantia, quæ incipit: Nemo ob eas moleſtias, quibus conflictamur, cogitare aut dicere audeat, nullam omnino prouidentiam res noſtras gubernare, &c. Et Chryſoſtomus ad popul. Antiochenum de eadem. Ipſeq; Ephram pluribus huiuſce Virtutis laudes proſequitur alibi, ſicut ſuo loco poſtea, hoc ipſo Tomo & ſequent. comperies.
E

De Impatientia.

Miſer & infelix qui patientiæ eſt expers: Nam eiuſmodi hominibus, Væ, comminatur diuina ſcriptura: Væ, inquiens, illis, qui patien- Eccleſ. 2. tiam perdiderunt. Verè enim, verè inquam, væ homini impatienti. Qui enim caret patientia, velut follum à vento rapitur. Hie iniurias perferre nequit. Iob 14. In aduerſis eſt puſillanimus. In bello facilè capitur. Dum obediendum eſt, obmurmurat, & præcipientibus reſiſtit. In orationibus piger. &

 in vi-

In vigilijs diſſolutus. In ieiunijs triſtis, & in ſeruanda continentia negligens, in re- A
ſponſis cunctabundus, & in actionibus improbus. in malitia inuictus, & in man-
datis imperioſus. In altercationibus vehemens, & in quiete ac ſilentio impotens.
Probis aduerſatur, & proficientibus inuidet. Qui patientia deſtituitur, mul[illegible]s
damnis afficitur, & ad virtutem peruenire nequit. Per patientiam enim, vt ait A-
poſtolus, ad propoſitum nobis certamen currimus. Qui patientiæ expers eſt, ab
hac ſpe alienus eſt. Quamobrem, cunctos † impatientes, qualis & ego ſum, ad pa-
tientiam acquirendam poſſidendamque cohortor, vt pariter ſaluemur, in Chri-
ſto Ieſu Domino noſtro.

Heb 13.

†al. omnes qui impatientes eſtis, vt ego ſum, cohortor; acquirite patiētiam, vt ſaluemini. &c. per 2 plural.

SCHOLIA. B

EXemplum Impatientiæ, & inuectiuam contra eos qui in aduerſis, mox Deo terminum dare volūt, reperies apud Chryſoſt. Homil. ſexta ſeu vltima ad Titum, circa finem, locus conſideratu dignus, cōtra Impatientes. Plura quoque alia, de Impatientia malo, atque iracundia, adducit S. Auguſtinus ſuper Pſalm. 54 Tom. 9. Epiſt. ad Nebrid. 115. Tom. 2. Et S. Ambroſius in Sermone 6. de Sacram. ad Neophytos, Tomo 4. & in Epiſt. ad Epheſ. cap. 4. Tom. 5. ac libro 1. de offic. cap. 3. Tom. 1. & ibid. cap. 21. Alia etiam apud Senecam in libris de Ira.

De Lenitate animi, ſiue Benignitate.

BEatus ille vir, qui non facilè ad iram indignationemque concitatur. C
In pace enim talis ſemper viuit. Qui iracundiæ & indignationis à ſe
ſpiritum repellit, procul eſt à bello atque tumultu, ſemperque tran-
quillo eſt animo ac fronte hilari. Qui non citò iraſcitur, vanis otio-
ſiſque ſermonibus non commouetur. Hic iuſtitiæ & veritatis operator eſt. hic
pugnaces & garrulos facilè ſuffert, cohibetque. Hic alienus eſt à contentionibus;
Erga omnes enim, ſe amabilem benignumque demonſtrat, à rixis & alterca-
tionibus abhorret, nemini iniuriam infert. Hic morbis non afficitur, ſed ſem-
per ſanus eſt atque incolumis. Hic pacis amator eſt & patientiæ. Qui ſpiritu ira-
cundiæ non facilè vincitur, Spiritus ſancti domicilium efficitur. Qui ab iracun-
diæ ſpiritu liber eſt, Spiritum ſanctum non irritat. Hic & ad manſuetudinem, &
ad charitatem, & ad patientiam, humanitatemque eſt propenſus, omnibuſque o- D
peribus bonis ornatus, à Chriſto diligitur. Verè igitur beatus ac feliciſſimus, qui à
ſe quàm longiſſimè ſpiritum iracundiæ & indignationis propulſat. Quoniam
huius corpus, & anima, & mens, perpetua ſanitate fruitur.

SCHOLIA.

HUc cum primis facit; Sermo S. Ioan. Chryſoſtomi, De Ira & longanimitate, ac manſuetudine: eſt ad populum Antiochenum Tom. 5. ac alius Sermo eiuſdem, Contra iraſcentes, ibidem Et S. Dorothei Sermo octauus, in ordine ſuorum Sermon. De ira, & iniuriarum memoria non habenda, qui incipit: Dicebat Euagrius abſurdum eſſe monachos iraſci, &c. Quantum porrò Lenitatis ſit robur & efficacia, plenè oſtendit Chryſoſt. Tom. 1. Homil. 34. in cap Gen. 13. cuius principium eſt: Chariſſimi didiciſtis heri eximiam Patriarchæ modeſtiam, vidiſtis lenitatem, &c.

E

De Iracundia.

QVi iracundia ſemper tenetur, & ſæpè ac celeriter ob res etiam nul-
lius momenti iraſcitur atque indignatur: Apoſtolum audiat, ſic di-
centem: Ira viri, iuſtitiam Dei non operatur. Et verè miſer atque
infelix, qui paſſionibus eiuſmodi vincitur. Nam iracundus animam
ſuam occidit. Verè autem animam ſuam interficit, perditque iracundus:
Nam ſemper in perturbationibus viuit, animi tranquillitate ac pace, com-
modaque corporis valetudine carens: ſemper enim corpus illius contabe-
ſcit, &

Iacob. 1

Iracundus occidit animam.

A ſæpe, & animus angitur, caro marceſſit, oboritur pallor, & mens perturbatur. Senſus debilitatur, & cogitationes fluminis inſtar ſcaturiunt atque turbantur omnibus, ſueinniſus iracundus redditur. A longanimitate & charitate alieniſſimus eſt, ob verba inania facilè turbatur, & leuiſſima de cauſſà rixas excitat. Vbi non eſt opus, ſeſe ingerit, & vbique odium ſibi accumulat: multiloquio gaudet, & in rebus inutilibus exultat, ac conuitijs oblectatur: ad manſuetudinem infirmus eſt, & ad improbitatem ſtrenuus. Et quis hominem eiuſmodi non deploret? Quoniam apud Deum & homines, abominabilis eſt: Omni enim in re, moroſus atque difficilis eſt iracundus. Ideo ab iracundia vobis cauete.

Pulchra & elegans metaphora.

Prouer. 15. 27. 29. Eccl. 8. 28.

B

SCHOLIA.

DE Ira & diuerſis eius ſpeciebus, agit Baſilius Magnus, lib. de inſtitut. Monac. cap. 83. & Iohannes Caſſianus libro 8. per tot. In deteſtationem porrò huius vitij elegantem ſcripſit Orationem idē ſanctus Baſilius, cuius titulus eſt, De ira & inimicitijs; principiumq́; eiuſmodi: Maxima reprehenſione dignus eſt homo Chriſtianus, quod ad vindictam proclinis ſit, &c. Extat & alius eiuſdem Baſilij Sermo de Ira, inſignis & efficax, incipitq́; : Quemadmodum in medicorum præceptis, quando appoſitè & ex artis ratione experientia ſumitur, &c. Aduerſus iram, prolixiſſimum etiam Carmen Iambicum inuenies, apud S. Gregorium Nazianzenum, quod incipit: Iraſcor ira, dæmonis intus condito, &c. Contra iraſcentes, & de iracundiæ vitio, pulchros etiam quoſdam Sermones reperies apud Chryſoſtomum ad populum Antiochenum. Huc quoque facit elegans eiuſdem Chryſoſtomi Sermo; Quòd vbi ira, ibi non ſit Spiritus ſanctus, &c. eſt inter nuper additos ad Tom. 5 in vlt. edition. Pariſienſ. Inuenitur & S. Nili Abbatis Oratio, De ira, quæ inter octo illas, aduerſus vitia, eſt quarta in ordine, incipitq́; hoc modo: Ira furoris atque inſaniæ affinis eſt perturbatio, quæ efferatos reddit animos, & ab hominibus abalienat. &c. De pœnis autem, quibus mulctandi ſunt iracundi & furioſi, vide in Regul. S. Pachomij 85. Si quis iracundus & furioſus, &c. Alia alibi apud ipſum Ephram inuenies. Necnon apud Senecam, in libro de Ira.

De Manſuetudine.

BEatus ac feliciſſimus verè eſt vir ille, qui manſuetus eſt: hunc enim & ſanctus Saluator noſter ac Dominus beatum prædicat, dicens: Beati mites, quoniam ipſi poſſidebunt terram. Et quid iſta beatitudine beatius? quid ea promiſſione ſublimius? quid hac lætitia illuſtrius, cùm quis paradiſi terram obtinet? Quapropter fratres, cùm immenſas diuitias ac præmia huic virtuti propoſita intelligatis, ſtudiosè conſectemini illam. Ad ſplendorem virtutis eius feſtinate, compungimini, & ad eam totis viribus properate. Nemo ſe huius expertem ſinat, ne hac deſtitutus, poſſeſſione excidat paradiſi, plangatque amare, fruſtra dolens conquerensque. Manſuetudini beatitudinem eſſe propoſitam intelligitis, quare ad eam contendite. Audite quid de illa, per Spiritum ſanctum edifferat verax Propheta Eſaias; Super quem requieſcam, dicit Dominus, niſi ſuper manſuetum & tranquillum, & trementem ſermones meos? Nonne mirari licet hoc promiſſum? & quid iſto honore præſtantius? Videte ergo Fratres chariſſimi, ne quis ab hac felicitate, gaudioque immenſo, &

Matth. 5.

Eſaiæ 66.

E lætitia inenarrabili excidat. Contendite igitur, contendite obſecro, vt manſuetudinem poſſideatis: Nam vir manſuetus omnibus operibus bonis decoratur. Quamuis afficiatur iniuria, lætatur; quamuis rebus aduerſis prematur, Deo gratias agit: in charitate iraſcentes placat, increpationes aliorum fortiter tolerat, in pugna tranquillus eſt, & ſub imperio alterius lætus viuit. Non pungitur ſtimulis ſuperbiæ. In depreſſionibus lætatur. Rectè factis non extollitur, nec de ijs ſe iactat. Cum omnibus ſe pacificum exhibet, ſuperiorum iuſſis prorſus obtemperat, ad omne opus bonum promptus eſt, in omnibus rebus probatur, & à quibuſcunque laudatur. Omnis malitiæ expers eſt, & à ſimulatione diſtat quàm longiſſiè: à dolo & inuidia hic alieniſſimus eſt. Auerſatur maledicentiam, & detractatores fugit. O felices diuitias manſuetudinis, quæ ab omnibus

celebratur & collaudatur, admirationique eſt vniuerſis Proinde demus operam A
Chariſſimi, vt hanc ipſam virtutem obtineamus, quo præmia ei à Saluatore noſtro Deo propoſita, conſequamur.

SCHOLIA.

DE Manſuetudine, eiuſq; laudibus, vide pulchrum Sermonem, apud ſanctum Iohannem Chryſoſtomum, inter didact. & parenet. Tomo quinto relatum, in poſtrema editione Pariſienſi, qua 1581 prodyt Cui ibidem alter adiungitur Sermo eiuſdem Chryſoſt. Vt benedicamus maledicentibus Chriſti & Sanctorum exemplo. Quopacto autem in manſuetudine Chriſtus imitandus ſit, & de malorum obliuione, &c extat eodem Tomo quinto Homilia vna ex octoginta ad populum Antioch. Hanc quoque Baſilius Magnus celebrat, & maximam omnium virtutum manſuetudinem appellat, homilia in Pſalmum 33. ſuper verba illa; Audiant manſueti & letentur, &c. vbi huius laudes enarrat, & quis verè manſuetus, pulchrè declarat. De eadem virtute, plura vide apud eundem Baſilium in conſtitutionibus monaſticis, cap. 14. cuius principium eſt: Manſuetudine cum primis plenus eſſe monachus debet quoniam, &c. caput ſane dignum quod legatur. Et in Carmine Gregorij Nazianzeni ante citato, aduerſus iram: vbi varia Exempla ſacrorum virorum nobis proponuntur, qui manſuetudinis laude floruerunt. B

De Malitia ſiue Improbitate.

LVgendi itaque & deplorandi ſunt illi, qui manſuetudinis expertes, mali-
Pſalm. 36 tiæ atque improbitatis vinculis conſtricti ſunt, graui enim iſti ſubiacent C
Matt. 12. Lucæ 6. ſententiæ: Quoniam qui malignantur, exterminabuntur. Quin & ſanctus
Pſalm. 91 Deus noſter Saluator, eoſdem coarguit dicens. Malus homo, de malo
*al. ab inſurgentibus in me malignantibus, &c. theſauro cordis ſui profert mala. Et rurſus Propheta: Inſurgentibus, * inquit, in
me malignantibus, audiet auris mea. Graue malitiæ dæmonium eſt, fratres. Proinde orate, ne quis in ipſum incidens, ſe ipſe reprehenſione dignum conſtituat. Nunquam enim in pace eſt malignus, ſemper perturbationibus agitatur, ſemper bile ac dolo, & ira plenus eſt, ſemper proximum ſuum deſpicit, ſemper ſubmurmurat, ſemper ſuſurrat, ſemper inuidet, ſemper æmulatur, ſemper exaſperatur, ſemper Superiorum mandatis refragatur, iuſſaque peruertit, ſana conſilia aſpernatur, & bona inſtituta diſſoluit. Eos, à quibus diligitur, illudit. Commendantes ſe ſpernit; proficientes contriſtat, admonitiones parui facit, fratres dirimit, D
ſimplices vexat, longanimes repellit, patientes irridet, peregrinos auerſatur, alios alibi calumnijs premit. Singulis aduerſatur, iracundiam excitat, ad vindictam impellit, ad conuitia promptus, ad detractiones facilis, ad iniuriandum procliuis, ad loquacitatem potens, ad iurgia pronus, ad excitandos tumultus paratiſſimus. In pſalmodia verò imbecillis eſt, in ieiunijs debilis, in omni opere bono impotens atque inutilis, in ſermonibus ſpiritalibus tardus ac ſegnis. Omnis enim iniquitas concludit os ſuum. Atque ideo maximo commiſeratione homines e-
Pſalm. 106. Prou. 10. iuſmodi digni ſunt. Quamobrem rogo obſecroque vos fratres, vt ab improbitatis atque malitiæ vobis lue, caueatis.

SCHOLIA. E

ADuerſus Malitiam ſiue improbitatē plura vide apud S. Iohannem Chryſoſtomum ad pop. Antiochen. Homil. 31. per totam. & 52. ex Matthæo poſt medium, ac 68. 78. Et Homil. De diligendis omnibus etiam perſequentibus nos. Et immediatè ſequenti Sermone, Vt benedicamus maledicentibus, Chriſti & Sanctorum exemplo. Et in Serm. Quod vbi ira, ibi non ſit Spiritus ſanctus, &c. eodem Tom. 5. inter didact. & paran. De qua etiam videantur Auctoritates à nobis adducta, in Schol. de Manſuetud. virtute oppoſita.

De Veritate.

Beatus

B[illegible] ſecundum veritatem vitam ſuam inſtituit, & non eſt deprehen[illegible] quo mendacio. Beatiſſimus qui veritatem colit atque obſeruat, [illegible]iam Deus verax eſt, & mendacium in ipſo non eſt. Et quis veritatis amatorem non admiretur? Nam Deum talis imitatur. Reuera enim veri[illegible]ſus ſemper & Deo placet, & cunctis hominibus vtilis eſt. In cœtu alio-[illegible] iucundus, & in re quacunque rectus: non reſpicit perſonas hominũ, [illegible] non iudicat, non vſurpat dignitates atque honores, & pauperem atque [illegible] non deſpicit. in reſponſionibus ſimplex eſt, & in iudicijs rectus: in operi[illegible]dulus, & in conuerſatione fratrum gratioſus atque honorabilis. Doli [illegible] expers, ſimulationemque deteſtatur. Omnibus operibus bonis ornatus [illegible]ctis virtutibus accumulatus. Beatus igitur, qui abſque vlla ſimulatione [illegible] veritati inſeruit. Ioan. 1. Rom. 3. Pſalm. 115.

SCHOLIA.

De veritate ſemper dicenda, & de mendacijs fugiendis vide inter alios. Baſilium Magnum in moralibus, Regula 24. ca. 1. Sit autem ſermo veſter; eſt, eſt, non, non, &c. Matth. 5. Et S. Auguſtinus pulcherrima Veritatis encomia adducit, in Sermone primo, de Decollatione S. Iohannis Baptiſtæ, Tom. 7. Super Pſal. 5. Tom. 8. lib. 2. de libero arbitr. cap. 6 Tom. 1. lib. 1. de Gen. contra Manich. Tom. 1. Serm. de temp. 94. de plagis Ægypti Tom. 10. quibus in locis de Veritate, lectu digniſſima, tradit Auguſtinus. De qua etiam, quædam apud S. Ambroſium reperies, in Comment. Epiſt. 2. ad Corinth. cap. 13. & Epheſ. cap. 5. Tom. 5. Nec non apud S. Gregor. lib. XI. moral. in cap. 13. Iob.

De Mendacio.

Miſer atque infelix, qui ſemper mendacijs addictus eſt; quoniã ab initio diabolus mendax eſt. Qui autem delectatur mendacijs, hic in verbis ſuis omnem perdit auctoritatem, odibilis enim Deo pariter & hominibus redditur. Et quis hominem mendacem non deploret? Hic enim in nullo opere probatur, & in quacunque reſponſione ſua ſuſpectus eſt. Hic rixas [illegible] iurgia in monaſterijs ſuſcitat & in mutua familiaritate eſt, vt in ferro, rubigo. Cor quidem habet audax, ſed pertuſum; libenter arcana audit, ſed eadem facilè [illegible]euelat, nouitque organo linguæ ſuæ domos benè inſtitutas ſubuertere. Aggre[illegible]tur facinora, ſeque eorundem auctorem diſſimulat: abſque iuramento nihil a[illegible]rmat, & loquacitate ſibi perſuadere videtur. Verſutus ac verſipellis eſt homo [illegible]dax. Nullum eſt hoc maius animi vulnus, nullumque eo dedecus graui[illegible]. Homo enim mendax ab omnibus reijcitur, & ab omnibus irridetur. Proinde [illegible]endamus Fratres, ne adſueſcamus mendacijs; vt non cum parente mendac[illegible]bolo, in ignem tradamur æternum, vbi fruſtrà miſeriam noſtram doleamus. 1. Ioan. 3. Ioan. 8. & 1. Ioan. 1.

SCHOLIA.

1 *De Mendacio, eiusque deteſtatione, etiam vide ſancti Dorothei Sermonem nonum, in ordine rei quorum ſuorum Sermonum, qui incipit: Volo fratres pauca quædam vobiſcum de Mendacio d[illegible]erere, ac vos commonefacere. &c. Et ſanctum Auguſtinum Hipponenſem Epiſcopum, in libro contra Mendacium Tom. 4. Enchirid. cap. 18. cap. 22. Tom. 3. de Ciuitate Dei, lib. decimoquarto [illegible] quarto, Tomo quinto, & alibi ſæpe. Et ſanctum Ambroſium in tractatu de obitu Gratiani Impera[illegible]omo 4. Sermone quodam ſuper illud: Quis ex vobis arguet me de peccato, &c. Qui quidem Sermo, [illegible]enus inter impreſſa Ambroſij opera non fuerit editus, citatur tamen a Bartholomæo Vibinate in Milleloquio.*

De Obedientia.

Beatus

Philip. 2. BEatus qui vera & minimè ſimulata prædi[illegible] A imitator eſt, optimi noſtri Præceptoris, qu[illegible]d mor em. Verè igitur qui obedientiæ fr[illegible] ur po[illegible] gula cùm Domini ſit imitator, etiam cohæres illius ef[illegible]icitur. Q[illegible]tiam obtinet, vinculo charitatis cum omnibus coniungi[illegible] Q[illegible], maguam poſſeſſionem obtinet, magnasque ſibi [illegible] acc[illegible] Qui obediens eſt, omnibus gratus eſt, ab omnibus laudatur, & ab omnibus [illegible]arur V[illegible] obediens, citò exaltatur, & celeriter progreſſus magnos e[illegible]. V[illegible] obedi[illegible] præcipientibus non reſiſtit, & iubentibus non aduerſatur. Reprehen[illegible]us non iraſcitur, ad omne opus bonum promptiſſimus eſt. ab iracundia non facilè capitur; ſi reprehendatur, non commouetur, & ſi contumelijs afficiatur, nequaquam excandeſcit. In calamitatibus gaudet, & in tribulationibus Deo gratias agit. De lo- B co in locum non tranſmigrat, & ex vna in aliam manſionem non ſe transfert, admonitus non perturbatur; ad quem deſtinatus eſt locum, in eo manet, & tædio non afficitur. Patrem non deſpicit, & fratrem nequaquam ſpernit, monaſticæ vitæ rationem non carpit. Recreationes & otia fugit, ac locorum aëriſque amœni- 1. Cor. 7. tates minimè ſectatur, ſed ſecundùm Apoſtolum, in qua vocatione vocatus eſt, in ea manet. Multi igitur, vt apparet, ſunt fructus Obedientiæ. Quamobrem beatus eſt, qui poſſidet illam.

SCHOLIA.

DE Obedientia, & quibus obediendum ſit, &c. habes apud S. Baſilium Magnum, lib. de Inſtitut. monach. cap. 14. Et eodem lib. cap. 42. & 46. tractatur de Obedientia, & de modo atque affectu obediendi, &c. Quam porrò hæc virtus Religioſo ſit neceſſaria, inuenies apud eundem Baſil. in C *Præceptis generalibus vitæ Religioſorum. Et apud S. Dorotheum, Sermone 1. qui eſt de Obedientia, & ſubmiſſione propria voluntatis, &c. nec non apud Auctorem noſtrum Ephram, pluribus in locis.*

De Inobedientia & murmuratione.

EXecrandus autem eſt, ac miſer homo inobediens & murmurator. Magna enim in omni familia fratrumque cõuentu, plaga eſt murmuratio: Scandaloſa quippe eſt cunctis, charitatem euertit, vnionem diſſipat, pacem diſturbat. Murmurator pręcipientibus contradicit, & ad omne opus bonum ineptus atque inutilis. Nihil gratiæ habet in re vlla: idem enim eſt etiam piger. D Pigritia enim murmurationi coniunctiſſima eſt. Omnis igitur piger incider in Prou. 17. 21. Prouerb. 22. 26. mala, ait ſacra ſcriptura. Si quo enim piger, inquit, mittatur, dicit: Leo eſt in via, in medio platearum occidendus ſum. Murmuratori ſemper excuſationes in promptu ſunt, ſi quod ei opus agẽdum iniũgitur, obmurmurat, ac alios mox etiam peruertit, dicens: Et quorſum hoc? cur iſtud, vel illud? non expedit, inquiens, iſtud fieri, ſi aliquo mittatur, damnum, inquit, ex illo itinere proueniet. Si ad pſalmos decantandos excitetur, iraſcitur. Si ad vigilias, ſtomachi vel capitis tibi dolorem prætexet. Si illum admoneas, teipſum, inquit, admone, de me erit, ſicut Deo placuerit. Si quid ipſum docere cupias, vtinam dicit, tu iſtud ſcires, ſicut ego. Nunquam opus aliquod ipſe ſolus aggreditur, niſi alios ſibi adiũctos habeat. Murmuratoris actio quæuis reproba, inutilis, & ad nullam virtutem accommodata. homo murmurator otio atque ſolatij gaudet, & tribulationes fugit. Murmurator epulas diligit, & ieiunia ſpernit. homo murmurator piget, & ſuſurronem agere, E & rumores confingere nouit. Homo murmurator, verſutus eſt ac verſipellis, & verborum multitudine inuictus, perpetuisque calumniis; nunc iſtum, nunc alium inſectatur. Idem in rectè factis triſtis eſt, & ad hoſpites recipiendos minimè idoneus. in amicitia ſimulatorem, & in odio vehementem ſe exhiber. Quapropter fratres, ne in exequendis mandatis Superiorum, queruli ſimus & murmuratores; neque tanquam præcipientibus peritiores, aduerſum eos, nos opponamus, defendamusve, cauendum eſt.

SCHOLIA.

A *[illegible] us Murmurationem & Inobedientiam vide in Regul. S. Pachomij 88 Qui habet peſſimam conſuetudinem murmurandi, &c. Et 89. Si inobediens quis fuerit, aut contentioſus, aut contra-[illegible]or. &c. Nec non 118. & 119. Ac apud Baſilium Magnum, in Regulis fuſius diſput. in Reſpon. [illegible] tem 47 De his qui nolunt admittere, quæ Antiſtes perficienda iuſſerit. Et in Regulis [illegible], in Reſponſione ad Interrog. 38. Et denique in Reſponſ. ad Interrogationem 119. Et apud Chry-[illegible] erm. 8. in Epiſt. ad Philip. cap. 2. in morali Digreſſione. Et apud Ephram, in Adhortation. [illegible] tom 2. varijs in locis.*

De eo, qui ab inuidia & ęmulatione alienus eſt.

B [B]eatus qui inuidiæ & æmulationi non eſt obnoxius: Nam æmulatio & inuidia dependent à ſe inuicem. Et qui alterutram habet, vtramque habet. Verè igitur beatus, qui in hæc vitia nō incidit, nec ab aliquo iſtorum vulneratus eſt. Nam qui inuidet fratri ſuo inuidet, cum Diabolo condemnabitur. Vincitur inuidus, laborat odio & inimicitia. Bono aliorum angitur profectu. Qui autem ab hoc morbo alienus eſt, nunquam aliorum profectu cruciatur. De honore alterius non turbatur, neque de dignitate dolet. Cunctos enim ſe meliores præſtantioresque ducit, indigniorem ſe alijs, omniumque inſimum reputans. Gloriam propriam non quærit, non ſectatur honores. Gaudet cum ſplendentibus, adiuuat proficientes, cum præclarè incedentibus exultat, & benè beateque viuentes laudibus celebrat. Si fratrem rectè viuentem viderit, illum nequaquam impedit, ſed ad meliora cohortatur, viresque ac neruos ei addit. Si alium viderit requieſcentem, eum non criminatur, ſed illi gratulatur. Si quem peccaſſe viderit, non procindit conuitijs, ſed rectè admonet. Si iratum viderit, non exacerbat; ſed in charitate illum lenire ac mitigare, & ad concordiam pacemque dirigere ſtudet. Si quem mœrore affectum adſpexerit, non deſpicit, ſed vtili blandoque hunc ſermone ſolatur ac ſubleuat. Ignorantes, rudesque inſtruit, & ad rectam virtutis ſemitam, errantes reducere conatur. Si quem Pſalmodiæ ac orationis tempore dormitantem offenderit, ſedulò eum ad orandum excitat. Et vt paucis multa, qui ab hoc Vitio alienus eſt, in nulla te proximum ſuum deludit, & cunctis aliorum progreſſibus atque virtutibus lætatur.

SCHOLIA.

C[C]ontra inuidiam, optima quoque Remedia atque antidota ſubminiſtrata inuenies à Baſilio Magno in Homilia quam ſcripſit. De Inuidia, cuius principium eſt: Bonus eſt Deus, & bonorum præbitor &c. paulo poſt medium. vbi quomodo Inuidia ſuperetur atque tollatur, eleganter oſtendit. ite[illegible] o Inuidus ben[illegible] ſi entia [illegible] inuidorumq; conuerſatio vt fugienda &c. De hac autem, plura [illegible] nd S. Iohan. Chryſ. Hom. 15. in 1. cap. Iohannis, in ipſo mox principio. Et Hom. 47. ex cap. 7. Iohan[illegible] inito. Ac Homil. 54 ex cap. 8. Iohan. ſub finem. & Homil. 52. ad popul. Antioch. ex [illegible] circa medium.

E

De eo, qui obnoxius eſt inuidię & æmulationi.

Q[Q]Vi autem eiuſmodi vitiorum laborat morbo, miſer eſt atq; infelix, ac diaboli conſors; per quem mors introiuit in orbem. Inuidus enim & æmulator, omnibus ſe aduerſarium præbet. Neminem ſibi in honore præferri patitur. Proborum æſtimationem diminuit, rectèque incedentibus ſcandalum conſtituit. Rectè viuentes vituperat, & pietate ac religione conſpicuos aſpernatur. Ieiunantes appellat gloriæ auidos, & ſedulos in decantandis pſalmis, oſtentatores: promptos in miniſterio, gulæ deditos; & alacres in bonis operibus, [illegible]itiæ cupidos. Vacantes ſacrarum literarum ſtudijs, inertes atque otioſos: & in reſponſionibus temperatos, ventri deditos. Nunquam alio- Sap. 2

rum

rum progreſſibus gaudet inuidus. Si quem torpentem adſpexerit, non excitat; ſed A
ad malum potius impellit. Si orationis tempore dormientem viderit, non expergeſacit, imò magis torpentem fouet. Si quem honeſta ſe quiete reficientem cernat, calumniatur. Si quem lapſum conſideret, vbique calumnijs eum proſcindit. Væ homini inuido, quoniam mœrore contabeſcit, corpuſque eius liuido pallore obductum langueſcit, & viribus deſtitutum corrumpitur, cunctis ſe amarulentum atque acerbum exhibet. Cunctis ſe inimicum præbet, apud cunctos ſimulatorem agit. Cunctis inſidiatur, & apud cunctos, perſonas accipit; hodie huius, cras alterius ſe partibus adiungit. Omnibus ſe virum oſtendit, dum cuiuſlibet voluntati ſe obſequi ſingit, & mox interim omnes damnat; & hunc apud illum, illum apud alium rodit. Cum omnibus omnes implicat. Graue ergo & peſtiferū eſt inuidiæ & æmulationis venenum; vnde detractiones, odia accędes pullulant. B
Procul igitur ab hoc teterrimo vitio fugite, qui vos ciues Sanctorum, & domeſticos Dei profitemini, procul à vobis omnem inuidiam & æmulationem depellite, ne ſimul cum diabolo damnemini.

SCHOLIA.

DE hoc teterrimo vitio plura habes in Oratione S. Baſilij Magni de inuidia, & odio, cuius principium eſt; Multam nobis affert moleſtiam, temporis iſtius iniuria, in qua & cuncta eccleſia conquaſſata ſunt, & vniuerſa anima affliguntur, &c. Et in alio Sermone, De inuidia apud eundem, qui incipit: Bonus eſt Deus, & bonorum ijs qui digni ſunt præbitor, &c. Huius Argumenti duos alios reperies Sermones apud Chryſoſtomum ad popul. Antioch. alterum De liuore & Inuidia, alterum verò, De Inuidia & liuore, inſcript. quos legito, & inter ſe conferto. C

De eo qui à maledictis, & contumelijs alienus eſt.

BEatus ac feliciſſimus, qui maledictis & contumelijs, proſcindendo proximum linguam ſuam non maculat, nec lingua maledica ſibi cor contaminat; ſed cùm omnes norit alicui vitio obnoxios, alienis vitijs non delectatur, neminemq́; iniuria afficit, verum ab hoc crimine abhorret quā maximè. Qui enim alterum maledictis non inceſſit, ſeipſum inculpatum ſeruat; is neminem offendit, & in nullum offendiculum incurrit, nec conſcientia illius D
coinquinatur. Qui maledicentiæ, & contumeliæ ſpiritum vitat, ab improborum ſe conſuetudine ſeruat, exercitusq́ue dæmonum fugat, ac ſuperat. Qui linguam in aliorum infamiam non exacuit, theſaurum quo ſpoliari nequit, tutum ſibi vēdicat. Qui non flectitur ad maledicendum alijs, fratricidio is non redditur obnoxius, & apud alios nō malè audiet. Qui procacitatis & contumelię ſpiritu non capiatur, is verè nouit, ſe hominem ex carne conſtare, & ſeipſum purum immaculatumque conſeruat. Qui maledicorum familiaritatem fugit, is inter Angelos verſabitur. Cuius aures & lingua, maledicentiæ veneno non ſunt infectæ, is medicamento ac cibo charitatis plenus eſt. Qui labia ſua maledictis atq; contumelijs non polluerit, illius os fructum Spiritus ſancti redolet. Verè ergo beatus, iterumque beatus ille eſt, qui à deterrimo hoc vitiorum genere, ſe integrum cuſtodierit, quoniam Spiritus ſanctus in eo habitabit. E

SCHOLIA.

HVc ſpectat Chryſoſtomi Oratio, Vt benedicamus maledicentibus, Chriſti & ſanctorum exemplo. Eſt inter Didact. & Paræneticas eius, Tom.5. incipitq;: Ingemiſcēdi cōſuetudo mihi inceſſit, &c. Ac in homilia apud eundem. Quod vbi ira, ibi nō ſit ſpiritus ſanctus: reperitur ſub finem Tom.5. Plura in hanc materiam alibi apud Chryſoſtomum & Ephræm ſuis locis ſparſim reperies. Nec non S. Auguſtinū lib. de Conflictu vitiorum cap.8. Tom.9. ac de Mendacio cap.16. Tom.4. Ad fratres in eremo ſerm 53. Tom.10. Ambroſ. lib 3. de viduis, part.4. Tom.1. Et denique S. Hieron. ad Ruſticum monachum, & alibi. quæ omnia loca, etiam ſeruiūt in deteſtationē Vitij oppoſiti, quod immediatè hic ſequitur.

De

A

De * Maledicentia & maledicis.

* al. Contra maledicos & contumelioſos.

QVI alios lubens maledictis inceſſit, ſe ijs, quæ in alios confert, obnoxium declarat. Qui enim in alterum eſt contumelioſus, ſeipſum condemnat: Carnalis enim eſt, & mundi laqueis implicatus. Homo maledicus, vtroque & odij & ſuſurrationis morbo laborat. Et qui talis eſt fratricida & crudelis atque immitis cenſetur. Cui autem timor Dei ſemper ob oculos verſatur, & qui mundo eſt corde; aliorum ignominia non gaudet, nec de occulta cuiuſquam turpitudine lætatur, neque in aliorum lapſu atque ruinis acquieſcit. Verè ergo miſer ac deplorandus eſt ille, qui maledictis & conuicijs proximum conſerendis adſueſcit. Quid autem hoc ſcelere grauius? Vnde
B quoque ſanctus Apoſtolus neſaria impiorum opera prohibens, etiam maledicos adnumerat; neque maledici, inquiens, neque rapaces regnum Dei poſſidebunt. 1.Cor. 6.

SCHOLIA.

IN deteſtationem execrandi iſtius Vitij, plura quoque alibi inuenies apud eundem Ephræm, in eo, quod ſcripſit ex profeſſo; De morbo ſeu malo Linguæ, alijsq́; vitijs; &c cuius principium in noſtra Interpretatione eſt: Diuerſæ in cunctis hominibus ſparſæ reperiuntur cupiditates, &c vbi; quam graue & deteſtabile ſit vitium Obtrectatio ac maledicentia, quantoperéq; fugiendum, abunde demonſtratur De maledico ſermone atque Detractione, etiam Baſilium Magnum vide, libro de Inſtitut. Monach. cap. 33. & 34. Et S. Pachomium in Regul. 84. 93 Nec non Gregorium Nazianz. in Orat. habita
C *coram 150. Epiſcopis. ac Chryſoſt. Homil. 43. in Matth. Tom. 2. Item Homil. 2. ad populum Antioch. Tom 5 & Homil. 5. ac 32. ad Popul. &c.*

De Temperantia & Continentia.

BEatus ac verè feliciſſimus, qui temperantiæ ac continentiæ virtute eſt cōſpicuus. Magna profectò & eximia hæc eſt virtus. Verùm quàm longè ea pateat, quantique valeat, & quibus in rebus ſita ſit, benignè quæſo fratres attendite. Temperantia quam longe pateat, quantique valeat, &c Eſt ergo temperans & continens in lingua, qui nec pluribus verbis vtitur quàm oportet, nec inanibus atque inutilibus; qui modeſtiæ fræno linguam temperat, qui à conuicijs & execrationibus abſtinet; qui non delectatur Temperans in lingua, quis ſit. vaniloquijs, & ijs quæ non oportet. Qui linguam refrænat, & vnum in alterum, calumniando & obtrectando, non commouet: qui ſecreta cœlat, & ſilentio ali- Temperans in auditu quis.
D ena contegit. Temperans quoque ac continens, in auditu dicitur, qui ſic auribus ſuis imperat, vt eas verbis inanibus ac maledicis non accomodet. In visu temperans. In oculis etiam temporantia conſiſtit, quando quis ſic aſpectum comprimit, vt non paſſim quæ oblectare poſſunt, aut quæ neſas eſt intueri, reſpiciat. Animo temperans. Animo autem temperans eſt, qui ſic eum regit, vt non efferatur iracundia, nec citò exacerbetur. In In gloria temperans. gloria, hominis temperantia verſatur, quando quis ita mentē moderatur, vt nec honoribus, nec dignitatibus, nec laudibus aucupandis vincatur. In cogitationi In cogitationibus temperans. bus etiam cernitur temperantia, cùm quis timore Dei, blandas ardenteſque co- In cibis temperans. gitationes reprimit. In cibis ſeruatur temperantia, quando nec ſuperfluis delicatioribusve quis delectatur; nec extra præfinitum edendi tempus, cibum appetit, horamq́ue anticipat: neque etiam dapium pulchritudinem aut varietatem curioſe auideq́ue nimis requirit. In potu temperās eſt, qui ſobrietatem colit, nec com- In potu temperans.
E potationibus aut vinorum dulcedine gaudet, nec temerè vinum bibit, poculorumve varietatem, ac permixtam in ijs voluptatem ſectatur; nec immodicè non ſolùm vino, ſed ne aquæ quidem potu fruitur, quâm fert neceſſitas. In cupiditati- In concupiſcentijs temperantes. bus autem ac prauis voluptatibus temperantes dicuntur, qui ſenſibus ſuis imperant, nec mox cupiditatibus ingruentibus indulgent, nec cogitationibus libidinoſis aſſenſum præbent, neque oblectantur ijs quorum poſtea odium capiunt ac nauſeam, quiq́ue carnis deſideria non perficiunt, ſed timore Dei, concupiſcentias prauas refrænant. Verè enim continens ac temperans cenſetur ille, qui cæ- Quis vere ſit temperans ac continens. leſtium & immortalium bonorum deſiderio incenſus, in ijsq́ue tota mente defixus, cunctas voluptates carnis auerſatur, libidineſque quaſcunque vt vmbram

deſpicit, neque vllo fœminarum aſpectu, aut corporis forma delectatur. Nullis A
capitur blanditijs, & cum mulieribus præſertim impudicis conſuetudinem non habet, nec in longum ſermones etiam cum honeſtis protrahit. Qui verè temperans eſt ac continens, ſeque ad immenſam illam cæleſtis beatitudinis quietem ſeruans, tota mente ac corde concupiſcentiam omnem carnalem cupiditate potioris boni, ac formidine venturi ſeculi, propellit ſuperatque.

SCHOLIA.

QVI verè continens eſt, toto corde concupiſcentiam omnem carnalem propellit, ac ſuperat, &c.] *De hoc fertur S. Baſilij Cæſarienſis Epiſcopi diſtricta ſententia: & mulierem, inquit, ignoro, & virgo non ſum. Intantum intellexit incorruptionem carnis, non tam in mulieris eſſe abſtinentia, quam in integritate cordis, quæ verè incorruptam perpetuò ſanctimoniam corporis, vel timore* B
Dei, vel caſtitatis amore cuſtodiat. Quam Baſilij ſententiam, de qualitate virginitatis eius, refert Caſſianus lib. 6 cap. 19 Plura in commendationem Continentiæ habet Baſilius alibi, in Regulis fuſius diſputatis, in Reſponſ. ad Interrogat. 16. & 17. ac 19. De qua etiam vide Iohan. Caſſian. Collat. 12. per tot. Et Ephræm ſuis locis.

De Intemperantia & Incontinentia.

Homo intemperans à quouis vitio alio facilè ſuperatur.

QVi Intemperans eſt & incontinens, à quocunque alio facilè vitio ſuperatur: homo enim intemperans, etiam voluptatibus addictus eſt. Intemperans multiloquio gaudet, ſermonibuſque inanibus atque otioſis & ſcurrilibus delectatur; ſuauitate epularum capitur, ad edendum & bibendum fortis eſt. Vana ac ſtulta voluptate incenditur. Cogitationibus impuris aſſenſum præbet. Libidine infatuatur atque marceſſit. Inanis gloriæ ſtudio vexatur. Honores ſibi fingit, & quaſi iam ſit adeptus, luditur. De fœminarum ſibi conſuetudine placet: corporum pulchritudine atque colore irretitur, forma gaudet aſpectu, præſtigias adhibet, mulierum familiaritate & riſu liqueſcit. Quæ vigilans vel per ſomnium vidit, memoria recolit. In mente ſua, velut pictura exprimit atq; effingit fœmineos vultus, contrectationes manuum, complexus corporum, membrorumque complicationes, ſermonum dulcedinem, blandimenta riſus, nutus oculorum, ornatum veſtium, colores corporum, collocutiones adulatorias, labiorum contractiones, totius corporis iucunditatem, motuum ac geſtuum illecebras, tempora ac loca congreſſionum, & cuncta denique quæ ad voluptatem pertinent. Homo voluptatibus addictus atque incontinens, in ani- D
mo ſuo tanquam ſcriptura aliqua voluptatem depingit, & in illa cogitatione fixus hæret immoraturque. Adeò vt ſi videat ſcripturam aliquam de temperantia recitari, mœrere incipiat, ſi grauem Seniorum de rebus vtilibus ac bonis diſſerentium conuentum viderit, ab illo ſe ſubtrahat. Si patrum auſteritatem conſideret, nauſea afficiatur. Si verba de ieiunio audiat, turbetur. Fratrum congreſſum auerſatur. At ſi mulieres conſpexerit, illicò exhilaratur, ſurſum atque deorſum adminiſtrandum curſitans. Tunc in pſallendo ſonorus eſt, tunc in facetijs ac riſibus ſtrenuus, vt ſic ſe gratum iucundumque fœminis illis præbeat. Tempore quietis atque ſilentij, triſtis & infirmus eſt. Miſer ergo & infelix is, qui continentia ſpoliatus eſt. Quapropter fratres, cùm continentiæ fructus & commoda, intemperantiæ autem ſiue incontinentiæ mala ac damna intelligamus, hanc fugiamus, illam modis omnibus amplectamur oportet. Magna enim continentiæ E
repoſita ſunt præmia, & magnitudinis eius non eſt finis. Verè igitur felices atque beati, qui temperantiæ ac continentiæ ſplendore ornati ſunt. Sed omnium beatiſſimi ac feliciſſimi, qui omnibus virtutibus clarent, qui operibus iuſtitiæ præcellere ſtudent, qui nihil occultè agunt, quod diſpliceat Deo: ſed ſemper veritati inſeruiunt, ſemperque actiones ſuas benè in lumine dirigunt; & nullis vnquam cogitationibus improbis conſentiunt. Sed ego quid miſer agam; qui cunctas virtutes ſemper prædico, & ne in vna quidem me exercui, ſed in omni potius vitiorum genere annos meos conſumpſi? In me quadrabit quod ſcriptum eſt: Oneratis homines oneribus, quæ portare non poſſunt, & ipſi vno digito ve-

Matth. 23. Luc. 11

ſtro

A [illegible] non ta[illegible]is ſarcinas. Quamobrem rogo obteſtorque vos omnes fratres in Chriſto benedicti, & cæleſtis pdradiſi ciues, vt Chriſto Domino, qui vos ſuæ mi[illegible]æ adſcripſit, totis viribus placere ſtudeatis. Nullus veſtrum, qui Dei gratia ſub iugo Chriſti militatis, repudietur, vt ignauus ac negligens. Nolite morem gerere [illegible]ntati carnis, ne abſque defenſione inueniamur coram tremendo tribunali illo, vbi quiſque referet, prout geſſerit in vita, ſiue bona, ſiue etiam mala. Væ autem mihi tunc miſero, qui omni tum fiducia deſtituar. Et quid agam infelix, in extremæ illius neceſſitatis, quæ vitari non poterit, articulo? Beati atque felices illi, qui tunc cum fiducia ante iudicem ſtatuentur, & de manu Domini ſanctam mercedem accipient. At væ illis, qui minimis leuiſſimiſque de cauſis, tunc confundentur. Quæ enim (vt clarius rem explicem) excuſatio poterit eſſe ei, qui vel B ob v[illegible]m gloriam, vel arrogantiam atque pertinaciam, vel inobedientiam, vel gulam, vel ob petulantiam, vel loquacitatem, vel ſuperbiam, vel ob complacen[illegible]m ſiue iactantiam, aut ob inuidentiam, aut contentionem, aut iracundiam, aut contumeliam, aut calumniam, detractionem ve tunc accuſatur? Quam excuſationem afferet, qui ob minima iſta tunc accuſabitur? quod tibi lucrum vel voluptas, ex tam leuibus atq; caducis iſtis eſſe poterit? At quæ difficultas iſta vitare? Quæ cum ita ſint, vos hortor obteſtorque fratres, ne quis veſtrum propter aliquod eiuſmodi, tunc damnationis ſententiam audiat; vt non ſolum à grauioribus peccatis ac vitijs temperetis, quod quidem vos facere noui; ſed etiam ab illis quę parua apparent ac leuia, quę tanquam minimi ac nullius momenti, ferè ab hominibus negligi ſperniq́ue ſolent, quaſi nulla de ſimilibus reddenda foret ratio; cùm C interim per eiuſmodi, nos perdere etiam quærat diabolus. Omni ergo diligentia ac ſtudio etiam in minimis illis, dolos atque inſidias diaboli cauete, vt eum Chriſto ſempiterna gloria fruamini. Cui ſit gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

2 Cor. 5. Rom 14.

Nõ ſolũ grauiora peccata, ſed etiam quæ parua videtur ac leuia, nobis vitanda.

SCHOLIA.

De abominando hoc vitio, oppoſitaq; ipſi virtute, vide pulcherrimam Baſilij Magni Orationem, quam de Temperantia ſiue continentia, & Incontinentia ſcriptam reliquit: cuius initium eſt: Alexander ille Rex Macedonum, cùm filias Darij in ſuam poteſtatem redegiſſet, &c. Eiuſdemque Regulas breuiores lege in Reſponſione ad Interrogationem 140. de incontinentia malo; vbi, quam graue malum ſit, continentiam non colere, inter alia (quæ ibi in exaggerationem huius vitij adducuntur) oſtenditur. Plura in deteſtationem huius vitij, adducit Gregorius Nazianz. præſertim Tomo 2 aduerſus mu- D *lieres ambitioſius ſeſe ornantes, excolentesq́ue, agens, & alibi. Nec non S. Ioannes Chryſoſtomus homilia 22 54. & 55. ad populum Antiochenum. Item, in Sermone, de carnis concupiſcentijs non ſectandis, qui incipit: Excitatus e ſomno, ipſum te indue, indutus morigerum corpus redde, &c. eſt inter didactic. & paranet. Tom 5. Et in ſermone alio Contra gulam, & cæteras corporis voluptates, ibid. & alibi ſæpè. Huc quoque facit Nili Abbatis Oratio aduerſus Luxuriam cuius principium eſt: Pudicitiam parit temperantia, gula mater eſt impudicitia, &c. Ipſiusq; Ephram ſermones varij. quos ſuis locis inuenies, hoc Tomo & ſequen. Quòd ſi Latinos etiam velis, Ambroſium tibi & Auguſtinum citabo; quorum ille, De incontinentia malo, ſeu de Libidinis abominatione, multis agit, lib. 1. de Caim & Abel, cap. 5. Tomo 1. Ac lib. 1 de Abraham cap. ſexto. Tom. 4. Libro de Ioſeph. cap quartò. Tomo quarto libro 1. Tomo 1. Ac lib. 1. de Abraham cap. ſexto tom. 4. Libro de Ioſeph cap. quarto. Tomo quarto libro 1. de fuga ſeculi. Tom. 1. libro 2. de Apologia Dauid. Tom. 4. Et libro 1 de pœnitentia, cap. decimotertio. Tomo primo, &c. Et ſanctus Auguſtinus lib. contra Iulianum, Tomo 7. ac lib. 4. hypognoſtic. Tom. 7. item de Ciuit. Dei lib. 22. cap. 22. Tom. 5. &c. vbi multa in vituperium Incontinentiæ atque libidinis, in medium afferuntur.*

E [illegible], qui minimis leuiſsimiſque de cauſis confundentur, &c] *Vult auctor hic noſter Ephram non [illegible]lum grauiora vitari peccata, ſed etiam quæ parua nobis videntur ac leuia. Idemq; repetit atque inculcat frequenter alibi: Nam quæ parua videntur delicta, non afferunt exiguum aut qualecunq; detrimentum, ſicut latius ab eo oſtenditur, in initio primæ Adhortationis, Tomo 2. cuius principium eſt: Si vitam ſolitariam in eremo colueris, &c. ac alibi. cùm & diabolus per eiuſmodi leuiora, maxime illaqueare ac perdere conetur animas mortalium, quod etiam hoc loco non obſcurè demonſtrat Ephram. Plura in hanc rem, vide ex profeſſo tractata à Chryſoſtomo, in Homilia, De leuium peccatorum periculis, &c. quæ incipit: Si leuium delictorum magnitudo noſcatur, & maiorum facillime pernicies noſcitur, &c. eſt inter didact. & paranet. Tom. 5. Et in Oratione eiuſd. de Anima, poſt medium, ibid Et Hom. 12. ad Romanos & 14. ad Epheſios & Galat. 1 ibi: Volunt ſubuertere, &c. Quod porrò nullum Vitium ſit*

par vtrumque putandum, docet inter alia Gregorius Nazianz. in ſuis præceptis ad Virgines, quæ eruditiſ- A
mo prolixiſſimoq; ipſe tradidit Carmine, vbi inter multa ſic reperitur: Nec verò in vitijs quidquã par-
uiq; leuiq; Ponderis eſſe putes. Qui paruis obuius ibit, Is nunquam præceps ſcelera in grauiora feretur.
Et quæ ſequuntur, ibid. Reliqua huc facientia, optimè hîc & alibi proſequitur, explanatq; Ephræm.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De recta viuendi ratione.

Cap. XCI. B

Eodem G. Voſsio Interprete & Scholiaſte.

1 SI rectam viuendi rationem experis, te in humilitate exerce, ſine
qua recta vitæ ratio conſiſtere nequit.
2 Viator, à recto deflectens itinere, in peregrina regione errabun-
Similitudo bona & accommoda. dus diuagatur. Et qui ab humilium declinat ſemita, in caſtris iuſto-
rum ſuum non figet tabernaculum.
Omnia tua, cum humilitate in nomine Saluatoris noſtri Ieſu
3 Christi operare: in hoc enim fructus tuus in cœlum extolletur. Superbia enim
Superbia altiſſimæ arbori, ſed putridæ ſimilis. arbori excelſiſſimæ, ſed putridę ſimilis eſt, cuius vndique facilè confringuntur ra- C
mi; in quam ſi quis adſcenderit, celeriter in profundum corruet.
4 Initium deſertionis hominis, eſt receſſus ab humilitate. Qui autem à Deo de-
1.Regum.19. ſcritur, ab improbo ſpiritu præfocabitur, ſicut Saul.
5 Grauem puta ſuffocationem, peccatorum premi conſuetudine, neque ab eo-
Peccatorũ conſuetudo peſſima. rum inundatione, ad mortis vſque horam emergere.
6 Si diligenter attenderis, vbique inimici laqueos, tanquam mellis dulcedine
Inimici laquei deceptionibus pleni. circumlitos, voluptatis illecebris extenſos deprehendes, vt ſi quis illius guſtare
dulcedinem velit, laqueo capiatur.
Caue mel eiuſmodi appetas, ne illius laqueo conſtringaris: dulcedo enim eius
7 ad extremum, felle & amaritudine, ſuos amatores replet.
8 Humilitatem diligito, & nunquam diaboli laquis capieris: Velociſſimis enim
Humilitas diaboli laqueis opponenda. humilitatis alis ſemper ſubleuatus, ſublimior eris, quam vt inimici retibus capi D
poſſis.
9 Si quem videris ſuperbia elatum, aſpectu luculento, habituque ſplendido ac
magna committantium caterua ſtipatum, noli inuidere aut turbari; verùm men-
te atque ingenio temperans eſto, & paullò poſt exſtinctum eum videbis. Solent e-
nim florent atque reſplendent, qui ad nutum & voluntatem Dei, vitæ ſuæ ratio-
nem inſtituunt.
10 Qui ob pietatis virtutiſque ſtudium Domino grati ſunt, nequaquam ijs, quæ in
Exod 40 & 1.Pet.1. hac vita ſunt iucunda, attendunt, clarè ſcientes illa non ſecus quàm flores agri
velociter exareſcere. Nos verò pigri ac deſides, ſi quem corpulentum atque ro-
buſtum, geniſque rubicundum adſpexerimus, hunc iudicamus beatum, quamuis
in extrema is impietate verſetur. Vnde fit, vt procul à nobis honeſtos vitę labo-
res repellamus, ignorantes quantam in ſe dignitatem habeat, ſancta religioſo- E
rum ac piorum hominum vita. quapropter etiam temperantiam ac ſanctitatem
auerſamur, deteſtamurque.
11 Ne puerilibus ludis attendamus fratres, ſed perfectam vitæ rationem ample-
ctamur ſemper, ne piorum ac religioſorum hominum priuati gaudio, æternis
ſupplicijs deputemur.
12 Beatus, qui ſpe bona plenus eſt, & bonis cogitationibus cordis illuminatur, e-
ius enim gloria magna erit & ſempiterna.
13 Quiete atque ſilentio delectemur, vt ex inſpectione noſtrorũ peccatorum, ſem-
per humiliemur; non vt arrogantiæ, & malitiæ cogitationes, tanquam peſtiferas
quaſdam belluas, foueamus.

Silen-

A Silentium & quietem diligamus, vt cor mundum poſſideamus, templumque 14
nobis concreditum, à peccatorum corruptione immaculatum, putumque ſer-
uemus.

Pulchra ac bona eſt oratio, quæ cum gemitu & lachrymis tacitè peragitur. Quę 15
enim cum clamore fit, vt audiatur ab alijs, humanæ laudis ſtudium deſignat. Qui
autem cum iudicio ac fide deprecatar Dominum, in conſpectu eius proſpicit, nos
in illo viuere, moueri, & eſſe.

In oratione, inanis vitanda gloria. Act. 17.

Si cor obduratum habeas, plora coram Deo, vt cognitionis tibi lumen infun- 16
dat: illoſque, qui in cordis feruore clamores in cœlum emittunt, ne irrideas,
caue.

Feruor orationis commendatur.

Qui honeſtis occupatos laboribus irridet, diaboli miniſtrum ſe facit, ſcele- 17
B ſtæque eius voluntati obſequens, gaudium quod Dei ſeruis præparatum eſt,
dependet,

Tu autem qui in pietatis ac religionis te ſtudio exerces, actiones tuas cum iu- 18
dicio ſemper exequere, ne occaſionem præbeas quærentibus occaſionem.

Væ homini immiſericordi, væ doloſo, & vę delitijs dedito. Quoniam acer- 19
ba eos inferni manent tormenta: Ventris enim cùm ſint ſerui, Deum aſpernātur,
vt principatus ac dignitates in hac vita vanitatis plena, conſequantur. Verùm
mors repentè ſuperueniens, eorum guttur exſiccat, quo aſſiduè lautas epulas ex-
cipiebant. Principatus ac poteſtates deſtruit, quibus ipſi ſuum Creatorem ſperne-
bant. Denique infelicium cadauera, velut ſtercora, in terram proijciuntur, ani-
mæ verò ad loca propria abducuntur.

Contra immites, doloſos, & delitijs indulgentes.

Cum ea, quæ ſenſui iucunda ſunt, in vita conſpicis, vide ne capiaris iiſdem: 20
C Nam in illis laqueus & eſca mortis latitat. Neque enim nudum piſcator hamum,
in aquam dimittit.

Concupiſcentiæ retia, velut eſcam in hamo, tendit aduerſarius, vt animas om- 21
nes ſibi obnoxias reddat improbus.

Quæ primùm capta fuerit anima, ad alias decipiendas fit quaſi laqueus, vt vo- 22
luntati inimici obſequantur; ineſcatque animas potiſſimum illas, quæ nondum
Draconis acerbitatem ſunt expertæ. Sicut perdix comprehenſa, pro eſca illis pro-
ponitur, quæ nondum laqueo captæ ſunt. Circa illam enim auceps laqueos figit,
vt voce ſua perdix reliquas circumuolitantes, ad eoſdem pelliceat.

Anima ab inimico capta, perdici comparatur.

Ab excolenda virtute, non te deterreat labor, abſque labore enim virtus cog- 23
noſci * non poteſt.

* al comparari non poteſt.

Inter labores animi, ſurſum aſpectum attolle, contemplanſque gaudia illa, 24
nullos labores recuſabis.

D Honeſtos labores slaborioſè ac ſtudioſè ſuſcipito, vt labores inanium labo- 25
rum, effugias. Iuſtorum enim labores, fructum vitæ proferunt. At labores pecca-
torum, laqueis & ærumnis pleni ſunt.

Ex præſcripto Dei, tribulationes atque anguſtias vitæ præſentis fortiter pati- 26
enterque ſuſtineto, & nequaquam ſanctorum ſpe fruſtraberis. Iugum enim ini-
mici, mortiferam in ſe triſtitiam continet.

Qui mundi vanitatem ſequuntur, benè operantes atque viuentes ſupplantare 27
ſtudent, ne illorum ipſi præſentia coarguantur. Eorum autem ruina, pietatis ath-
letas, coronam promereri oſtendit.

Humilitatem cole, ne ſtuctu honeſtorum tuorum laborum deſtituaris: hac e- 28
nim reiecta, inter eos qui in vanum laborant, ipſe quoque refereris.

Rectè ne vis animum inſtituere? Teipſum prudenter contra voluptatum co- 29
E gitationes, vndique munias; ne ab ijs abſorbearis, naufragiumque patiaris in
portu.

Contra cogitationes moroſas, & libidines.

Vis portum ſecurum tenere, firma tibi præſidia compara, ne voluptatum li- 30
bidinumque procellis ac fluctibus, facile obruaris, & pro portu, ipſe tibi ſcopulus
atque naufragium fias.

Noli anchoram alligare anchoræ; ne ſi quid adhuc leue in te ſit reliquum, fa- 31
cilè à paſſionibus cupiditatibusque detraharis. Nam qui extrahere cupit illū, qui
in foſſam incidit, virili animo apprehendere debet, ne eodem in gurgite, ab illi-
us anchora ipſe quoque demergatur. Malorum enim cogitationes atque ſermo-

Parœmia elegans.

nes, vbi locum repererint, quaſi aculeis & vncis quibuſdam, animam figunt, detrahuntque. A

32 Prauorum colloquia atque commercia ſemper fugito, & in maxima tranquillitate animum tuum poſſidebis.

33 Riſui atque ludibrio fit monachus, qui cum prudentia atque intelligentia ſpiritali, cunctas ſuas actiones non dirigit. Synceros enim & ſapientes, nos omnes eſſe ratio poſtulat.

34 Niſi ardore ſancti Spiritus, valde te inflammatum ſenſeris, ab aliorum cogitationibus audiendis abſtineto. Duplici enim ab ijs bello impugnaberis, ac primū quidem, quod eorum quæ audiuimus, recordatione, anima luxu diffluere atque laſciuire incipiat: tum etiam quod rebellionem nobis moliantur, qui ſe nobis ſubiecerant, niſi ſtrenuè per virtutem Crucifixi, vitijs obſtiterimus. Cum enim quis per negligentiam, in eadem peccata reciderit, tunc eum, quem correctorem B atque magiſtrum ſibi delegerat, vt hoſtem intuetur. Ille autem ſi prudens ſit, cunctos errores illius qui ſibi ſubiectus eſt, facile, obliuioni tradit. Potens enim eſt Deus, rurſus eundem conuertere.

35 Quemadmodum ſi quis columbam domi foueat, eademque feneſtram fortè apertam reperiat, & ex domo auolet, non virga vel lapidem illam reuocare conatur, ſed ſparſis leguminum granis, prudenter ſtudet allicere, atque recipere. Sic quoque multa indiget prudentia atque experientia, qui cogitationum maculas purgare cupit.

Similitudo elegans.

36 Si lectioni incumbas, caue ex ea, quæ ad faſtum & elegantiam tantùm pertinent ſermonis, perſequaris, & eouſque duntaxat tuum extendatur ſtudium, ne ſpiritus arrogantiæ, cor tuum feriat: Verùm inſtar ſapientis apiculæ, mel ex floribus ſibi colligentis, fructum ex ijs quæ legis, pro animi medela deſumito. C

Fructus ex lectione, quomodo capiendus.

37 Quemadmodum ſi pauper quiſpiam inanis gloriæ cupidus, Regis ſibi nomen vſurpet, ob id tamen non eſt Rex. Sic quoque monachus occultè comedens, & ad menſam fratrum, abſtinentiam & temperantiam ſimulans, non ſe virtutem atque religionem colere, ſed araneæ potius telam texere oſtendit; non enim per rectam viam ambulat Sanctorum; ſed illorum, qui humanas laudes affectant, quos ſic Spiritus ſanctus alloquitur: Dominus diſſipauit oſſa eorum, qui hominibus placent.

Similitudo aptiſſima.

Prouerb.

Pſalm 52.

38 Si mundo renuntiaſti, munere tuo fungere, vt deſideratam margaritam conſequaris. Quidam enim poſt mundi renuntiationem, è ſeculi vita receſſerunt, alij D quidem militia relicta, alij verò diuitijs diſtributis; ad extremum vero propria voluntate ducti, adhuc eeciderunt: cùm nihil ſit grauius, quàm à propria ſuperari voluntate, & non ex diuinæ voluntatis præſcripto, vitæ ſuæ rationes dirigere. atq; hi cum ſe putent quàm longiſſimè ab huius vita rebus abſceſſiſſe, in ipſo adhuc veſtibulo hærent.

39 Filij Iſrael, cum e fornace & ſeruitute ferrea liberati, incolumes mare rubrum trauſiſſent, doniſque eiuſmodi ac commodis perfruerentur, incontinenti naufragati ſunt, quod propriæ voluntatis imperio nimium ſe ſubderent; adeò vt ex tanta eorum multitudine, duo duntaxat ſaluati fuerint, qui diuina oracula nequaquam ſpreuerant: ſed altiſſimi Dei conſilium ac voluntatem piè ſancteque ſecuti ſunt, & obſeruarunt.

Exod 6 & 14. & 18.2 Deut 4 & 9. Ieſum [illegible]

40 Qui mundo renuntiarunt, nihil amplius cum mundo habent commune, atque hi ſiue primo loco conſtituantur, cùm non ſint principes, ſiue in poſtremum detrudantur locum, ijdem ſemper ſunt animo, ſuique ſimiles. Qui autem à recta pietatis ſententia ſe auelli ſinunt, facilè ad mundi voluptates declinant, neque deinceps virtutis cauſa, certamen vllum ſuſcipiunt, ſed abiecto iugo, diligentius reficiunt, quæ olim honeſtè diſſoluerant, haud ſecus, quàm ſi virgo aliqua caſtiſſima, quæ ſenſus ſuos in thalamo atque conclaui ſuo diligenter curare ſolebat, depoſita verecundia corrumpatur, impudenterque nec Deum nec homines verita, quodcunque flagitium committat. Sed ob id nequaquam talis effugiet [illegible] Dei. Dies enim ſupremus cuiuſque opus oſtendet: quoniam in igne probabitur. E

1. Cor.

Bea-

A [illegible] qui virtutem operibus prædicat. Verbis enim proprietates virtutis enar- 41
[illegible] & factis contraria agere, ad ſalutem nõ proficit. Quemadmodum [illegible] qui de
[illegible] ſtia atque temperantia diſſerit, & interim turpia peragit, præmia vlla con-
[illegible]tur.
[C]aue animo perturberis ô amice Dei, dum homines voluptatibus deditos, 42
[illegible] abſque vllo timore quæ ſenſibus placent, ſequi: flos enim eorum planè
[illegible]t. Illorum autem qui virtutes colunt, ſtudia, in luce reſplendent, ſuauiſſimis-
[qu]e odoribus fragrant. Quapropter virtutum ſtudijs inſiſte, vt & apud illos, qui
[illegible]xas atque fugaces voluptates ſequuntur, in admiratione ſis: licet enim ma-
niſeſte id declarare nolint, ſecum tamen tacitè, virtutum cultores beatos prædi
cant.
B Quando videris hominum corpora ſtudioſè compta atque ornata, ad turpem 43
amorem excitandum, caue ea admireris, neque pellis paullò poſt in cinerem diſ-
[ſol]uendæ color, te decipiat: ſed tecum ipſe ingemiſcendo pſalle: Memento Do- Pſalm. 102.
mine quoniam puluis ſumus homo ſicut fœnum dies eius: tanquam flos agri ſic
[eff]lorebit. Quoniam ſpiritus pertranſibit in illo, & non ſubſiſtet: & non cogno-
ſcet amplius locum ſuum. Miſericordia autem Domini ab æterno, & vſq; in æter- Ibidem.
num ſuper timentes eum. Quę ſi præſtiteris, diuina adiuuante gratia, ab hoſte ma-
ligno nequaquam capieris.
Deum ardenter inuoca, vt perfectæ tibi continentiæ ſpiritum tribuat, quo in 44
nocturnis etiam phãtaſmatibus, hoſtiles incurſiones effugere poſſis: velut ſi quis
ſe à fera inuadi oppugnarique conſpiciat; aut ab aliquo, ardenti petatur face, & ex
vna in aliam domum inde confugiat, ne comburatur ab igne.
C Quemadmodum abſque labore ac ſtudio, non licet etiam mediante pecunia, 45
ſcientiam vel artem aliquam adipiſci: ſic neque monachus citra diligentiam ac
patientiam, ad perfectionem religionis peruenire poterit.
Quemadmodum inter omnia corporis tui membra, nullum tibi præſtantius 46
[e]ſt capite; & ſiue lapide, ſiue claua: ſiue etiam gladio petaris, reliqua corporis tui
membra obijcis, vt ictum à capite repellas, certò ſciens te, abſque illo non poſſe
viuere: ita rebus tibi anteponenda eſt omnibus, fides Sanctæ, & conſubſtantialis
Trinitatis, quòd ſine ea, vitam quæ verè vita ſit, viuere nemo queat.
Ex toto corde tuo, ſpem tuam omnem in Domino defixam habe, & facilè aſtu- 47
torum inſidias euitabis: neque enim ſeruos ſuos in ſe ſperantes, vnquam deſpici-
et, deſeretq; te Dominus.
Dei amantiſſimum Ioſeph, decipere geſtiebat Aegyptia, magnoque impetu ad 48
D peruerſum ſuum ſcopum contendebat. Cæterùm caſtus ille adoleſcens, mentem Gen. 39.
[ſu]am velut rore quodam recordationis Dei, perfundebat, ne impij amoris igne
[illegible]tur. Senſus autem ſuos muniebat, ne alienis cogitationibus vllum locum
p[illegible]ret, & in laqueos impudicæ mulieris conijceretur; illam enim ſemper vt Gene. 41. 42. 43.
m[illegible]is laqueum, intuebatur. Ideoque tentatione illa ſuperata, corona donatus Exod. 1.
eſt & Rex Aegypti factus.
Statuerant homines impij in Babylone, aduerſus ſanctam animam inſurgere, 49
vt fœde eam contaminarent; verùm illa cum Deum altiſſimum ſibi haberet adiu- Dan. 13.
torem, impios illos facillimè proſtrauit, deuicit. Cumque in ſuo conſilio ſenten-
tiam mortis in eam decreuiſſent, ea ipſa re, imprudentes in mortis ſentẽtiam in-
ciderunt: nec intelligebant ſtulti, ſe ob idipſum morte eſſe damnandos. Nõ enim
poteſt oculus Dei ſemper vigilans, illudi ac decipi.
E Incedamus fratres, per anguſtam & ſtrictam viam, vt cum honore ac laude De- 50
[um] cuſtodem habeamus.
Margaritæ ſemper in intimis conſeruantur locis; at quiſquiliæ, & alia quæque 51
vi[li]a, velut fimus & ſtercora, in plateas proijciuntur.
[Qu]od ſi quis in te maledicta conijciens, ſcelera abs te commiſſa exprobrauerit, 52
t[illegible]m potius quàm alterum illum argues: Tuis enim te factis dedecoraſti, ea
c[illegible]ittens, quæ ab alio tibi obijci non tolerat. Noli ergo per minas & iracundi-
[am] ſilentium illi imponere; ſed teipſum, non patrando amplius mala, emenda.
Peccatorum enim tuorum fœtor, te animæ tuæ inſidiatorem ac proditorem eſſe,
[illegible]è deſignat.

53 Teipſum per pœnitentiæ remedium, a ſceleribus impijsque operibus purga: nulla te maledici vituperatio perterrefaciet. A

54 Reſiſte peccato, ô vitæ ſempiternæ cultor, & tentationis impetum ne timuer's. Nulla enim tentatio, ſtrenuum pietatis athletam offendet.

55 Quod igne efficitur, igni ſolet obſiſtere. lateres adhuc crudi, fragiles ſunt & imbecilles, vbi autem iam igne concocti fuerint, igni ſimul & aquæ, ſua validitate reſiſtunt. Et ſicut in vaſe fictili, aqua, ita in fornace, flamma accenſa continetur, Fornax verò ex lateribus emicat.

56 In tentationibus, & tribulationibus, tu quoque validum ac ſtrenuum te præbe, voluptatumque ardoribus reſiſte; ne crudi lateris inſtar, qui pluuiæ guttis diſſoluitur, quam habere videris ſoliditatem, deperdas.

57 Non quę tibi videris bona agere, rectè facta putato, ſed illa quæ ab hominibus pijs comprobantur. B

58 Auſculta vocem Domini, vt te adiuuet, ac manus ſuas in affligentes te immittat, humilietque inimicos tuos, ne obaudiens audias: Dimiſit eos ſecundum deſideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus ſuis. Pſalm. 80.

59 Propriæ voluntati ne te ſeruum feceris, timentibus autem Dominum, morē gerito, & diuina adiuuante miſericordia, caput draconis conteres. Donec autem propriæ voluntati obſequutus fueris, à perfectione te abeſſe ſcito quàm longiſſimè. Et quantum abes à perfectione, tantum doctrina ac diſciplina indiges.

60 Tribulationes atque afflictiones in Domino ſuſtine, vt gaudio & lætitia perfruaris. Labores perfer, vt mercedis fructum referas. C

61 Lapicida incidendis lapidibus, & faber ferrarius tundendo producendoque ferro, mercedem percipient.

62 Qui fugit bellum, non accipiet ſpolia. Et qui recuſat diſciplinam, inter prudentes non connumerabitur.

63 Quæ ſurſum ſunt, contemplare; & terrena quæcunque vt humilia atque abiecta deſpicies. Quod ſi ab alto deſcenderis, quamcunque etiam domunculam dealbatam admiraberis.

64 O tu, qui pietatem colis, prudentiam cunctis in rebus exerce, quæ te quaſi vehiculum geſtabit, & ex multis offendiculis atque periculis eripiet, conſeruabitque. Non enim ſinet ſui ſtudioſos atque amantes, quidquam ad ſubuerſionem audientium dicere, aut facere.

65 Odor prudentiæ In viro eſt, ſeipſum ſemper accuſare, ſeipſum autem accuſantis, alterum in eoſdem errores incidentem non iudicare. D

66 Ex duobus ſeruis delinquentibus, qui idem ob crimen, carcerum cuſtodia detinentur; ingratitudinis damnatur ille, qui in conſeruum ſuum, ſe cōtumelioſum atque crudelem exhibuit.

67 Illum qui in tentationem incidit, irridendo caue condemnes; ſed aſſiduè Deum ora, ne te inducat in tentationem. Cuius enim animus, cogitationum turbine atque procella obſcuratus eſt, & à perturbationibus ſuperatus; is nec homines veretur, nec Deum timet. Et ſi quidem potens eſt ac diues, intrepidè mala committit. Sin imbecillus ac pauper, morum peruerſitate fretus, impudenter in ſcelera atque flagitia fertur.

68 Caue voluptatum ſtudioſus ſis, aut aliorum contemptor; ſed ſacrum Pſalmiſtam clamantem audi: Exurgat Deus, & diſſipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum à facie eius. Sicut deficit fumus deficiant; Sicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei. Et iuſti epulentur, & exultent. Pſalm. 67. E

69 In cellula, quam tibi delegiſti ô monache, in cordis humilitate Deum aſſiduè ora; ſicut tres illi pueri in camino ignis, & ne te ſpeluncam lattonum facias, illicita atque ſceleſta committens, vt non confundaris in die iudicij, quando reuelabuntur occulta hominum. Daniel. 3.

70 Qui meſſis tempore ignauus eſt, non abundabit domus eius. Et qui nunc pietatis ſtudium atque labores negligit, in tempore retributionis, conſolatione iuſtorum deſtituetur.

71 Tempus nobis aduenit fratres, timore ac tremore plenum, cùm ea quæ in occulto

A [illegible] que obſcuro geſſimus, cunctis manifeſta fient. Væ autem animæ illi, quæ
Deum ſibi adiutorem non habuerit.

Ad[illegible] ſte fratres Chriſto dilecti, de fine & conſummatione cuiuſque noſtrum co- 72
giteuius, quo pacto in vanitatibus vitam hanc noſtram tranſegerimus. Stultus
e[illegible]m eſt, qui inter ſtultos verſatur, & in rebus vanis ſuam vitam tranſigit. Beati
autem, qui quamdiu in hac vita ſunt, pulchram pietatis atque virtutis negotiati-
onem obeunt.

Quemadmodum diues ſecundo vento nauigans, in ſtrato deſidet, ſuperbo in 73
tuitu oblectamenta captans; adſtant coqui, qui cibos ei præparant, ſequitur ſatel- Similitudo gra[illegible] & ac[illegible] mo-
litum militumque turba: Ex inopinato autem ſuboritur tempeſtas, quæ mare da propoſito.
turbat, & nauem confringit, ipſeque ſolus à fluctibus & vndis in inſulas deſertas,
feriſque atrocibus plenas abripitur, vbi vociferatur & plorat, nec eſt qui ex-
B audiat; verberat faciem, toto exagitatur corpore, & in horas mortem ex-
ſpectat. Qui paullò ante, animo ita elato erat, & ceteros deſpiciebat, fa-
me atque timore tabeſcit, & ſiti perit, nulluſque adeſt qui ibi conſoletur ipſum.
Idem nobis quoque negligentibus in terra, vel in continenti contingit. Dum
enim in inani hac vita, delitijs ac voluptatibus indulgemus, repentè nos ignauos
mors inuadit, & in loca horrore plena abripit atque detrudit, vbi cuncti cru-
ciabuntur peccatores, qui ſemper Dominum ſuum repudiarunt, & contem-
pſerunt.

Perpendamus dum in tuto ſumus, in quo timore verſetur is qui à fluctibus in 74
deſertos conijcitur ſcopulos, nec habet à quo auxilium ſolatiumve accipiat.
C Hinc quoque cogitemus, in quanto erit metu peccator, in ſuppliciorum & tor-
mentorum locum conuectus.

Cor meum ſuſpirat, oculiq; mei ad lachrymandum proni ſunt, ſed peccatum 75
mentem meam captiuam detinet; ne cum cordis compunctione deprecer Domi-
num amariſſimis lachrymis, ne me proijciat in tenebras exteriores.

Domine, qui è manu Pharaonis, & ex camino ferreo, tuum populum liberaſti, 76
eumque per mare rubrum eduxiſti ſaluum, nos quoque ab iniquitatibus noſtris Exod 6.13.14.
libera, vt in conſpectu tuo gratiam inueniamus, quando venturus es iudicare vi- Deut.4 & Ierem.11.
uos & mortuos.

Donec vires nobis ſuppetunt, Domino in rectitudine cordis ſeruia- 77
mus; vt in tempore tribulationis nos adiuuet, & ex ingentibus periculis li-
beret.

D Cunctos ſibi in cordis puritate ſeruientes, incredibili atque immenſa decorat 78
gloria, cùm nullus Sanctorum gloriæ inueniatur finis.

Diuino iuſſu, Cetus Ionam Prophetam deglutiuit, qui velut in quodam pe- 79
[illegible]u ſeruabatur in ventre ipſius Ceti. Caput eius ad montium ſciſſuras deſcen- Ionæ 2.cap.
d[illegible], & extrema abyſſus ipſum vallauit, in terram deſcendit, cuius vectes æ-
terni eum conſtrinxerant; ibique orans, ad Deum clamabat, dicens: Reſur- Ibidem.
gat è corruptione, vita mea ad te Domine Deus meus. Oratio eius profundum
diuiſit, aerem ſcidit, in cælum adſcendit, & in aures Domini introiuit. Aut po- Ibidem.
tius ipſe qui vniuerſa replet Dominus, à vero iuſtoque hoc ſuo famulo, non lon-
gè abfuit.

Mandauit Dominus ceto, & Prophetam euomuit, qui quaſi è naue deſcendens, 80
ad prædicationem ſe conuertit. Ion 2 [illegible]

Dentibus aduerſus iuſtos ſtrident peccatores. Ingruunt tentationes. Verumta 81
E men coronantur pij ac ſancti: impij autem, qui mala in ſanctos Dei cogitabant,
confunduntur.

Helias Thesbites olim perſecutionem ab improba paſſus eſt fœmina. Sed cor 82
[illegible] miniſterio, Prophetam paſcebat Dominus: peccatores verò grauiſſima fames [illegible] Reg.17.18 19
inuaſit.

Helias Propheta in curru ſublatus eſt igneo. Impia autem Iezabel, è faſtigio do- 83
mus ſuæ præceps deturbata eſt, & in plateis ciuitatis deuorata. 4 Reg. 9

Ieremiam Prophetam, quod pios eius ſufferre nequirent ſermones, in cœni 84
lacum coniecerunt impij. Quorum temeritate audita, Abimelech, corpore qui- Ierem 37 et 38 Thren 9
dem æthiops ac niger; ſed animo candidus & fide coruſcans, iniquitatem Regis
coarguit:

Ierem. 83. coarguit. Prophetamque eduxit, & benedictionem obtinuit.

85 Inſurrexerunt hoſtes in eos, qui ſemper Prophetas Dei oppugnabant: Datusque eſt populus Hebræorum in hoſtium manus. Qui, viſo Propheta Dei, vincula ſoluerunt, & munera obtulerunt: Magna enim illum pietate viderant conſpicuum. Nam ſicut qui lucernam defert, præſentibus lumen præbet, ita & virtus ſemper gloriæ ſecum ſplendorem affert.

86 Danielem Prophetam, in lacum leonum, propter eius pietatem coniecerunt impij, vt ab illis deuoraretur, ignorantes ſcelerati ſe in propriam id machinari confuſionem. Deus autem per manum Habacuc, & per ſuum Angelum, fideli ſeruo ſuo miſit prandium. Immanes autem feræ, in medio ſui videntes Prophetam, inclinantes ſe, adorabant illum. Virtus enim cæleſtis ora leonum obturauerat, ne virum iuſtum in vllo læderent.

Dan. 6. 14. Daniel. 14.

87 Propheta è medio ferarum educto, reprehenſione ſe dignos cognouerunt homines illi impij, cernentes eum tanquam ſponſum è thalamo, facie ſplendida, gloriaque illuſtri progredientem.

88 Meritò dubitabant Babylonij, vtrum ex morbo aliquo leones non attigiſſent Danielem; ad ſextum quippe diem in medio ſeptem leonum electus Dei fuerat, nec vlla in eo inuenta eſt corruptio. Venit ergo Rex die ſeptimo, vt lugeret iuſtum: Et inclinans ſe in lacum, adſpexit illum inter leones ſedentem, velut paſtorem in medio ſuarum ouium. Qua de cauſſa, meritò de ſalute eius, infideles illi dubitabant. Cùm autem in lacum leonum miſſi ſunt à Rege, qui perditionis iuſti cauſſa fuerant, membratim coram eo diſcerpti ſunt, vniuerſaque illorum oſſa comminuta, & in nihilum redacta. Vnde præ admiratione magna, cuncti fortiter exclamarunt: Magnus es Domine Deus Danielis.

Daniel 14. Ibidem. Ibidem.

89 Tres pueri qui apud Azariam non adorauerunt imaginem auream, fortiter ligati, immiſſi ſunt in fornacem ignis ardentis, quorum tamen ne capillum quidẽ auſus eſt abſumere ignis: at contra erumpens flamma, eos qui incenderant ipſam, combuſſit, deleuit.

Daniel. 3. Ibidem.

90 Hæc igitur conſiderantes ô fratres dilectiſſimi, ſolliciti ſimus, ne tentationum tempore inueniamur reprobi. Nam propter tolerantiam tentationum, ſemper magnificantur amici Dei.

91 Donec vires nobis ſuppetunt, Domino in timore & recto corde, bonoque propoſito ſeruiamus, vt tentationis tempore, adiuuet infirmitatem noſtram, noſque victores decernat, ac coronatos in cæleſte ſuum regnum introducat. Amen.

SCHOLIA.

Huius Argumenti, aut potius tituli ſiue Inſcriptionis, duos Sermones inuenies apud S. Ioan. Chryſoſtomum ad popul. Antiochen. vnum; Quòd Chriſtianum oporteat vitam rectam habere, &c. Alterum, De vita recta. Quibus accedit alius ibid. De optima conuerſatione. &c. aliiq́; apud eundẽ alibi, vt apud Auctorem noſtrum Ephræm, qui varijs in locis, De recta vitæ ratione ſparſim agit. Dixi autem; hanc inſcriptionem potius, quàm Argumentum eſſe de Recta viuendi ratione: Quoniam illud, ſi cõtentorum varietatem ſpectemus, multiplex reperiemus: diuerſa enim continet præcepta ad vitam & mores pertinentia, Apophthegmata ſcitéq́; dicta plurima, doctrinam variam, hiſtoriarum ſacræ ſcripturæ alluſiones, ſimilitudines, ac comparationes non infrequentes, eaſq́; aptiſſimas. & longè pulcherrimas, prouerbiaq́; non pauca, ſicut in varijs hiſce Auctoris noſtri capitibus reperies: quaſi numerum requiris, in aliquibus manuſcriptis Codicibus Græc. 89. in noſtris autem, quos conſuluimus & ſequuti ſumus, 91. ponuntur: quæ tamen ſi ſubſtantiam conſideremus, etiam in illis 89. comprehenduntur. vbi duo capita in vno continentur. ſicut legenti, & conferenti melius patebit.

Ex cap. 22. Sicut perdix comprehenſa, pro eſca proponitur.] *Alluſio fit ad locum Eccleſiaſtici cap. 11. Non omnem hominem inducas in domum tuam: multæ enim ſunt inſidiæ doloſi. Sicut etiam eructant præcordia fœtentium, & ſicut perdix inducitur in caueã vt caprea in laqueum: ſic & cor ſuperborum, &c. Nã quẽadmodum vna perdix capta, ſua voce alias inuitat, & ſi fœmella ſit, omnes ſuæ ſpeciei mares ſecum ad ſe allicit: ita vna anima ſuperbi, luxurioſi, vel auari, ab hoſte maligno illaqueata, reliquas ad eadẽ vitia facile pertrahit, ineſcatq́; niſi ſibi ab ea ſedulò cauerint. Et (vt magis ſimilitudo illuſtretur) ſicut Auceps mediante perdice, reliquas inuitat atque ineſcat: ita Diabolus per vnam animam ineſcatam, etiã alias attrahere & ineſcare nititur, &c. adeò vt optimè à noſtro Ephræm, anima ab hoſte capta, comparata ſit perdici, quæ fallaciſſima & aſtutiſſima eſt natura, maximamq́; alias aues ſuæ ſpeciei alliciendi,*

ac iſſum

A ... etiam aucupem decipiendi vim habens. De qua, vide plura apud Baſilium Magnum in lib. ... Hom. 8 De volatilibus. Et Homil. in exhortatione ad Baptiſmum, cuius initium eſt: Salomon ... ſapiens, &c. poſt med. ibi: Vidi ego auis aſtutæ miram artem, &c perdicem intelligens. De qua ... non pauca congeſſerunt, inter alios Rabanus lib. 4. cap. 5. in Eccleſiaſt. Et Sanctes Pagnin. in ſua ... ſacra ſcriptura, in verbo Perdix ex Origene, Auguſtino, Hieronymo, Ruperto, &c. Plura ... alios qui in Eccleſiaſticum ſcripſerunt inuenies.

Ex cap. 36. Caue ex lectione, quę ad faſtum tantum & elegantiam pertinent ſermonis, perſe... ris.] Non ſermonis eloquentiam, ac faſtum, ſed vtilitatem potius quærendam eſſe, inter alios docent, Clemens Alexandrinus lib. 1 Stromat. Origenes lib 6. contra Celſum Cyrill. Hieroſol. catech. 4. Athanaſius Homil. de ſemente. Baſilius Magnus in hexamer. Homil. 4. Gregor. Nazianzenus in laudem S. Athanaſ. orat. 1. de Theolog. Nec non S. Iohan. Chryſoſt. lib 3 aduerſ. vitup. vitæ monaſt. Hieronymus in proœm Epiſt. ad Galat. & in Epiſt ad Paulinum, ac in epiſt ad Heliodor. S Auguſtinus in quæſtionibus

B mixtim, Tom. 4 Gregorius epiſt. in lib. Moral. Theodoretus, de Martyribus. De fide. Lib. 9. de legibus. De ... a hominis, &c. Proſper lib. 3 de vita contemplat. &c.

Ex cap. 37 Monachus occultè comedens, & abſtinentiam ſimulans, araneæ ſe telam contexere ... it.] Studium hominibus potius placendi quam Deo ſucatorúmq; quorundam mores taxat & hypocritarum qui aliud foris oſtentant, aliud clam faciunt, coarguit; illudens haud obſcure ad illa verba Iob cap 8 Spes hypocritæ peribit: non ei placebit vecordia ſua, & ſicut tela aranearum fiducia eius, &c. In quem etiam locum ſcribens S. Gregorius, Moral. lib 8. cap. 26. de aranearum tela ab hypocrita contexta, agit, & pulcherrima in medium adducit.

Ex cap. 39. Filij Iſrael e fornace & ſeruitute ferrea liberati.] Hoc caput in nonnullis alijs manuſcript. Codicib. Græcis, quos contulimus, per aduerbium ſimilitudinis ὥσπερ, antecedenti cap. 38. coniungitur, vt cum eo vnum ſit, hoc modo; Atque hi cum ſe putent quam longiſſime ab huius vitæ vitijs abſceſſiſſe, in ipſo adhuc veſtibulo hærent. Quemadmodum filij Iſrael e fornace. & ſeruitute ferrea liberati, &c. coniungendo ſcilicet principium huius cum fine præcedentis, vt ex duobus vnum caput reſultet. Quæ etiam lectio non diſplicet. In alijs tamen codicib. ſublato ſimilitudinis aduerbio, cap. 39. ſic incipit: Filij Iſ-

C rael, &c. vt hic poſitum. diſtinctumq; reperitur.

Ex cap. 49. Illa cum ſibi haberet Deum adiutorem impios illos facillimè ſuperauit.] Ubi pro εὐχερῶς, id eſt, facile, nulloq; negotio, alias reperitur, αἰσχρῶς, quaſi cum magno illorum dedecore, ac turpitudine, quæ lectio licet etiam hoc ſenſu ſtare poſſet, potius tamen hoc loco εὐχερῶς legendum cenſeo: cum & dubium ſit, an αἰσχρῶς paſſiue accipi poſſit, hoc eſt, cum dedecore aliorum; Videtur enim referri potius ad eum, qui aliquid agit, id eſt, cum ſuo ipſius dedecore. Cæterum de hoc, alijs etiam iudicandum relinquimus.

Ex cap. 58. Meritò dubitabant Babylonij, &c. Dubitatio illorum eſt, quæ ſequitur: vtrum ex morbo aliquo, leones non attigiſſent Danielem: Cauſſa dubitationis: quoniam ad ſextum vſque diem, inter ſeptem leones illæſus remanſerat, &c. Sed poſtea tollitur dubitatio, cùm aduerſarij repente conſumpti ſunt ab iiſdem, quare exclamarunt: Magnus Deus Danielis, &c.

D EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Conſilium, De vita Spiritali.

AD † MONACHVM NOVITIVM, CAP. XCVI.

† al. ad Amicū, qui recens amplexus erat vitā monaſticam

TVA mihi probatur fides ac ſtudium, quòd ab homine peccatore aliquid perdiſcere deſideras, tuo viuendi inſtituto aptum; idque 1
non ſemel aut bis, ſed frequentius efflagitaſti: & hoc animi præ-
E ſtantis argumentum eſt. Sed me retardat, deterretque operum diſſimilitudo, quòd intolerabilis ſit eorum fœtor. Rurſusque ad morigerandum tibi, me commouet, verè ardens tuum deſiderium audiendi, quę ad timorem Dei pertinent. Qui enim in vita ſpiritali ſe exercere cupiunt, ſermonibus ad excolendam virtutem facientibus, oblectantur. At qui ad vitam ſecularem procliues ſunt, quæ ſpiritalis ſunt vitæ, audire nolunt. Quin & cõuitiis ea excipiunt, dicentemque interpellant. Contrà verò, de vitijs ac voluptatibus agentes, nulla capiuntur ſatietate; quin & cibi ſomnique beneficio priuari malunt, quàm eiuſmodi ineptijs finem imponere.

Sed

2 Sed tu ijs, quæ ad ſpiritalem vitam ducendam pertinent, inuigilia; vt tecum A
permaneat recordatio Dei, inutileſque ſermones deteſtare. Quoniam malum & bonum odorem, ſimul commorari, eſt impoſſibile.

3 Humiliter ſubmiſſeque, ſemper & vbique te gere, ſiue inueniaris in via, ſiue in nauigio, ſiue in cella, ſiue in iuniorum, ſiue ſeniorum congreſſu verſeris. Cum prudentia etiam atque iudicio, tui labores, ſermoneſque inſtituantur: ne ex vlla tuarum actionum, aliquod detrimentum ad te redeat.

4 Vtere victu ſimplici & neceſſario, ne tibi mens in crapula & ebrietate, curiſque ſecularibus torpeſcat atque hebeſcat. Qui enim eiuſmodi cupiditatibus ſeruiunt, & circumueniuntur; non fornicationem æſtimant fornicationem, neque adulterium, adulterium: neque quæ à gentibus Deum ignorantibus fiunt, deuitant: B
ſed omnia intrepidè atque licenter factitant, in nullo porcis, qui in luto voluantur diſſimiles. Non legis, non Prophetarum memores, neque etiam ipſius Domini, qui humanam naturam aſſumpſit, vt impietatem peccati deſtrueret. Sed pietatis forma freti gloriantur, cùm interim mentis imperio capti & obcæcati, propter negligentiam, & contemptum timoris Dei, contraria peragant. Caue igitur, carnis eſu, viniique potu delecteris, ne mens tua inutilis reddatur, ad dona ſpiritalia ſuſcipienda.

5 Si de cogitationibus cum fratre ſermonem conferas, & lingua tua à recto inflexa eſt, propter animam à cogitationibus laſciuis irretitam: Vide ne dum damnationem tuam cupis obſcurare, turpiloquio vtaris & ſcurilitate, vt à proximo non redarguaris, in quibus & illius votis deſis, & te peſſimo tradas Dæmoni. Orationem verò atque ſilentium potius adhibe; & redibit ſuper te Spiritus ſancti gratia, effugieſque mentis inſaniam. C

6 Si tuæ curæ committatur monachus in integrum reſtitutus; caue ne nimium illius vicem dolens, Creatorem tuum offendas, pariterque cum eo äuellaris, atque intereas. Neque enim ſcapha decidente, mox etiam nauis negligenda eſt.

7 Ad cognitionem ac voluntatem Domini, componantur actiones tuæ; & laqueis diabolicis non implicaberis: cùm moris ſit ei, ſub ſpecie boni, machinari malum.

8 Si ſuperiorem, pro fratre ex manſione depulſo interpelles, vt qui cæteros peruerteret fratres, caue patrem, illius cauſſa intercedendo compellas: verùm ſic eum huius commoneſacito, vt interim rem omnem diuinæ voluntatis committas imperio, ne fortè quòd ex animo nondum reſipiſcat, ad vomitum redeat, ſuoque ingreſſu, ceteris fratribus incommodet. Etenim vel ſola ſcintilla in aream incidens, facilè totius anni labores inflammat. D

9 Quantum depoſcit æquitas, quiſque proximum ſuum ferat, oportet. Cæterùm beatus, qui propter ſpem, quam in Deo collocauit, proximum tolerat. Sed væ illi, qui toleratur, nec intelligit.

10 Qui in ſolitudine verſatur, à triplici liberatur bello, viſus ſcilicet, auditus & loquelæ. Qui verò in conuentu fratrum, quieti ſe tradidit, à tribus & ipſe liber eſt: nimirum, ab emptione, à venditione, & à timore incurſus latronum. Quocirca ſuam quiſque conſcientiam tueatur, oportet.

11 Si contingat colloqui cum adoleſcentibus, ætate & aſpectus venuſtate florentibus; cuſtodi oculos tuos, ne concupiſcentia mentem tuam conturbet, incipiaſque in longum ſermones affectione plenos, diducere. Extremis autem tantùm labijs de continentia loquens, mente laſciuus ſis, & totus in illo occuperis.
Prou. 10. Quando ergo contigerit, te in eiuſmodi congreſſum incidere, breuiter ſermonem præſcinde, & ſilentium tibi impone. ait enim ſcriptura: In multiloquio non deeſt peccatum. Et familiaritates ac colloquia eiuſmodi, haud exiguum detrimentum pariunt animæ. Quare ſollicitè tibi ſimilium perſcrutationem præſcinde; ne peccatum per multiloquium te in errorem pertrahens, ad illicita te inducat. E

12 Quanto quis propriam voluntatem reſcindit atque ſubmittit, tanto amplius proficit. Quanto autem quis in voluntate ſua perſiſtit obſtinatior, tanto maiorem ſibi iniuriam, detrimentumque acquirit. Noli ergo propriæ ſubſeruire volunta-

Junta-

A [illegible],ſed diuinæ magis te voluntati ſubmitte.

Si monachus quiſpiam ex negligentia, ab inſtituto ſuo deflexerit, impudenti- 13
tiam ei ſubijcit inimicus; ne ſi iterum triſtior appatuerit, facilè, à curatoribus patribusque admonitus, ſe ſinat corrigi, & ad meliorem vitæ ſtatum reduci.

Chriſto ſubijci, caue recuſes: Quoniam ex ea ſubiectione, fructus certus atque 14
[illegible]s proficiſcitut.

Si quis Religioſus inſtigante Dæmone, paſſus ſit ſe decipi, non capiat tamen 15
odium atque inuidiam, aduerſus eos qui in inſtituto religionis ſuæ laudabiliter perſeuetant; talem in ertorem non relinquet Dominus, ſed manum ei porriget, vt emendetut, eò quòd non repuletit charitatem. Similiter autem qui ſibi videtur ſtare, ſi intumeſcere ſuperbia cœperit, & alios odiſſe, ſecurus
B nequaquam erit, eò quòd caligo odij, obſcurauerit oculos eius, vt non videat quo vadat.

Si in domo Domini, ad diuinum ſpiritalemque cultum conſtiteris, in pſalmo 16
d[illegible]s te alacrem, promptumque præbeto. Si autem tacueris, tacebo & ego, tacebit & proximus, vnde neceſſariò, cantum ceſſare neceſſe ſit. Sed hoc quæſo abſit. Qui enim principem aliquem vel Regem, ex Theatto fauſtis lætisque acclamationibus excipiunt, videantque interea aliquem ſibi adſtantem cum ſilentio, neque ſimul cum ipſis contenta voce acclamantem; hunc quaſi loco eiuſcemodi iudicantes indignum, ex eo deturbant. Quamobrem haud remiſſè negligenterve, oportebit nos ſupplicationibus hymniſque vacare.

Væ homini iniuſto, & væ impudenti. Væ delitijs & voluptatibus indulgen 17
ti, & væ ſuperbo. Nam quando eos inferni turbatio, & mortis ſuffocatio præ-
C occupauerit, ipſa experientia fidem ijs faciet, nihil eſſe prẹſtantius timore Domini.

Bonorum congreſſum amplectere, malorum autem conſuetudinem fugito; 18
neque enim venefici, aut latrones, aut fures, ſepulchrorumq; effoſſores ſic nati ſunt: ſed tales effecti ſunt ab hominibus, quorum corrupta mens erat à Sathana: Gen. 1.
fecit enim Deus cuncta valde bona.

Balneis, ac potulentis, conſilioque eſus carnium delectari caueto; ne in grauiſ 19
ſima peccandi incidas pericula.

Vitam bonam, cum recta fide tibi vendica. Quis enim inter homines, eum qui 20
ſic vitam ſuam inſtituit, beatum non prædicet?

Quando cella tua miniſterij alicuius obeundi, vel aliquos conueniendi gratia 21
egrederis, munitos ſerua oculos, mentemque pijs cogitationibus imbue, ſic tecum ratiocinans: Num tamquam pictor es egreſſus, vt formas hominum effinge- Elegans dictũ
D re atque exprimere diſcas? Sedulò tibi attende. Quo pacto enim ſi rebus mundanis diſtrictus ſis, pura mente vacare poteris contemplationi earum rerum quæ nobis videntur; & in Dei recordatione te oblectare, atque exultare?

A curioſa perueſtigatione alienorum defectuum abſtine, ne meritò religioſa 22
mens tua corrumparur.

Impone tibi ſilentium, à multis enim hoc inquinationibus, te liberabit. Pecca 23
torum cruciatus ſemper meditare, timens ne & tu non multò poſt, in eorumdem numerum adſcribaris.

Nunquid aliquando domum luctus ingreſſus es, vidensque planctum ac fletũ 24
qui ibi erat, mox ex ea domo exire properaſti? Quamobrem ex momentaneis & fugacibus, ſempiterna coniectare oportet. ait enim ſcriptura: Da ſapienti occaſi- Prouerb 9.
onem, & ſapientior erit.

E Si tibi cogitatio locum mutandi ſubrepſerit, acceſſerintque te aliqui com- 25
miſerationis affectu: & alius quidem quaſi iuſtum dolorem ſuſcipias, migrandi propoſitum approbet: vide ne temerè & abſque iudicio, conſilium illius ample- Nota.
[illegible] Sed ſi quis te reprehendere, & inſtituti tui admonere inceperit, hic tibi po- [illegible] quam alter ille, audiendus erit: Tales ſiquidem magis de fratrum ſalute ſunt [illegible]citi.

Quod autem puſillanimitatis cogitationes, vel eos maximè exagitent, qui in 26
[illegible]tudine conquieſcunt, etſi perpaucos eius neſcios arbitrer, viſum tamen eſt, [illegible]rmandi gratia, nonnullas earum proſequi.

27 Quando animus affligitur ab his quæ ſub ſenſus cadunt, occupatus
ſimulatque à præclara illa futurorum bonorum contemplatione &
ne ac meditatione defecerit; in his quæ ad ſenſus corporis pertinent, tota
tur, his frui cupit, imprudentiæ nequitiæque deſeruiens.
28 Hei mihi, quid agam miſer? Magna eſt mea imbecillitas. languor, & ſolitudo,
& paupertas, & deſperatio me occupant. Operari non valeo, mendicare erubeſco.
Rebus & fortunis domeſticis ſum exutus. Qui commodè meis viuere poteram,
in res aduerſas me ſponte conieci. Ludibrio nunc ijs factus ſum, qui me felicem
iactitabant. Dolor, cor meum ex calamitate qua detineor, occupat; nec vllus re-
peritur qui ſuccurrat, nemo qui compatiatur. In magna me ignominia conſtitu-
tum cerno. Alius ad ſacerdotium euectus eſt, alius in dignitate conſtitutus. Ego B
vero veluti ignobilis, & inglorius, abiectusque remaneo. Nemo eſt qui mihi ino-
pia & infirmitate laboranti, quid tribuat: dum interim hic diuitijs affluit, ille di-
ſcipulis comitatus procedit: vnde & cum maximis præſtantiſſimisque viris con-
uerſantur. Ego autem in magna ignominia contemptuque viuo, & victu etiam
quoti diano indigeo. Illi ſplendidè veſtiti incedunt: mihi autem & neceſſaria in-
dumenta deſunt. Illi poſtquam in bonis dies ſuos tranſegerint, ex hac luce emi-
grantes, adhuc cum aromatibus condiuntur, ſplendidaque ſepultura honoran-
tur, ſempiterni nominis fama ijs per Epitaphij inſcriptionem, attributa: mihi ve-
ro morienti, vix ſepulturæ honor concedetur, ipſaque cella ob infrequentiam
viſitantium, ſepulturæ loco erit. Cor mihi dolet, ſed quid faciam? Defecerunt o-
culi mei, aſſiduo obtutu oſtium conſpicientes, & nullus eſt qui † pulſet. Mœrore
tabeſco, nec eſt qui me conſoletur. Summis anguſtijs hic angor, & non eſt qui mi-
ſereatur, atque condoleat.
29 Hei mihi, quoniam in dolore deficiunt dies mei. Dic animæ tuę ô homo:
Quouſque triſtis es ô anima mea, & quouſque conturbas me? Spera in Deo, & ip-
ſe prauas à te cogitationes repellet. Si enim terrenis non adhæſiſſes, eiuſmodi te
laqueis non implicuiſſes. Quin & hoc tibi perſuade, neminem ſiue obſcuro, ſi-
ue claro fuerit loco, ſi ex Dei voluntate vixerit, eſſe reijciendum. Qui au-
tem terrena ſuſpicit, fructumque ex ijs conſectatur, iuſtorum ſe conſolatione
priuat.
30 Si ergo gaudio illo perfrui deſideras, caue aditum prauis cogitationibus, quæ
nos à Deo ſeparant, pateſeceris. Verax namque eſt qui dixit: Qui inuenit animam
ſuam, perdet illam: Et qui perdiderit animam ſuam propter me, inueniet eam.
Iccirco & Apoſtolus ait: Mortui enim eſtis, & vita veſtra eſt abſcondita cum Chri-
ſto in Deo. Cùm † ergo Chriſtus apparuerit, vita veſtra, tunc & vos apparebitis cũ
ipſo in gloria. D
31 Quorſum igitur momentanea & fugacia iſta, quæ fluminis inſtar diffluunt,
ſuſpicis ac prædicas? Quid etiam præclara funeris pompa proderit? Quid ſepul-
cra dealbata, & vanæ laudationes, hominem impium, quando nullam ipſe rela-
xationem conſequatur, iuuare poterunt?
32 Quid profuerint laquearia inaurata? quid nitentes parietes? quid ſplendida te-
cta? Cùm ipſe interim ſuis excruciatur cupiditatibus, & à Dracone conuellitur
interius, deuoraturque corpus. Quid enim proderit animæ ex hac luce emigran-
ti, plurimorum, ſe circa corpus in ornando funere, occupantium cura? niſi eum
laus à Deo conſequatur in eccleſia illa magna. Ne igitur tibi ſint admirationi mo-
mentanea atque caduca iſta quæ inſtar ceræ liqueſcunt. Sed iſti, inquies, cum ma-
gnis atque diuitibus conſuetudinem habent. At tu cum omnium Rege Deo, per
orationem conuerſaris. tu corpore vnigeniti Filij eius veſceris, & ſanguinem bi-
bis gaude ergo & lætare, quod merueris templum eius fieri. E
33 Ne igitur animum deſpondeas, videns te in hac vita inglorium atque abie-
ctum vel morbo, aut graui ſenectute, ac paupertate grauatum. Qui enim paſcit
volucres cæli, non te ſua deſtituet prouidentia. ac te angit, ne tibi lippitudo
mentis moleſtiam facesſat; ſed cogita, hæc etiam viros iuſtos ſuſtinuiſſe. Vn-
de de Iſaac legimus, quod dum Iacob ab eo benedictionem cuperet accipere,
dixerit ad eum: Accede ad me, vt tangam te fili mi: & probem, vtrum tu ſis filius
meus Eſau, an non? Illuſtratus autem eſt oculus mentis eorum, & ab omni ini-
quitate

Marginal notes: † al. quis ianuas pulſet. (beside "oculi mei … pulſet"); Pſalm. 41. 4. (beside "Quouſque triſtis"); Matth. 10; Ioan. 12. (beside "Qui inuenit animam"); Coloſſ. 3. (beside "Iccirco & Apoſtolus"); † al. quum enim … cum autem, &c. & ſic vulg. (beside "Cùm † ergo"); Nota. (beside "gnis atque diuitibus"); Matth. 6. (beside "volucres cæli"); Geneſ. 27. (beside "de Iſaac legimus"); Ibidem. (beside "Accede ad me").

A [illegible]tate purgatus. Quare & tu re purum integrumque ab omni malitia cuſtodi: de 1 Pet. 5.
corporis neceſſitate atque infirmitate non vſqueadeò ſollicitus, quoniam ipſi cu- Matth 14. &
[illegible] de nobis. Si autem doles tibi deeſſe vitæ neceſſaria, cogita Herodem diuitijs Marc. 6
atque delitijs abundaſſe: Præcurſorem autem Domini, inſtar hominis malefacto-
ris ac vilis, in carcere vinctum atque detentum. Verax enim eſt, qui dixit: Vos tri-
bulationes in mundo ſuſtinebitis, mundus autem gaudebit, vos verò contriſtabi- Ioan 16.
mini ſed triſtitia veſtra vertetur in gaudium.

Sed & ego, dices, in miſerijs atque anguſtijs vitam obſcurus & inglorius tranſi- 34
gens, poſt mortem, nullam mei memoriam relinquam? Extremæ dementiæ, &
animi vana gloria pleni, hic morbus eſt. Quam multi ſunt putas, qui perſecutio-
nes pro Saluatore noſtro Deo pertulerunt, & adhuc obſcuri atque ignori mundo
B viuunt? An ergo qui in montibus, in ſpeluncis, atque cauernis terræ vitam tra- Philip 4.
duxerunt, quorum memoria non celebratur ab hominibus, perierunt? minimè Co[illegible].
verò; nam in libro illius omnes ſcribentur. Quare quæ ſurſum ſunt cæleſtia, non Philip[illegible].
autem quæ in terris, ſapito. Iuſtorum enim conuerſatio in cælis eſt. Ne igitur 1 Theſſ. 4.
labores atque angores ſubterfugias. atqui nos quoque qui relinquimur, & reſi-
dui adhuc ſumus, eos, qui in laboribus atque anguſtijs, & neceſſitatibus Domino
placuerunt, beatos prædicamus. Iccircò ſi iuſtorum cupis eſſe conſors, caue hu-
militatem deſpexeris; caue etiam in laboribus atque ærumnis, vexationem pa-
tientiamque abieceris; ſed obdura ac perfer: vt ſempiterna vita, gaudioque ac glo-
ria potiaris. Neque enim (vt inquit Apoſtolus) ſunt condignæ paſſiones huius Rom 8.
temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Quòd ſi ſubdolè ab
aduerſario nolis in re aliqua ſupplantari; crede nihil te agere vel cogitare,
C quod lateat Deum. Sin cogitatione de Dei ſcientia dubitaueris; ea tibi ex hiſto-
ria Eliſæi Prophetæ innoteſcet: Nam cùm bellum eſſet inter Regem Iſrael; & 4. Reg 6.
Regem Syriæ, conſiliumque iniret Rex Syriæ cum ſeruis ſuis, dicens: In illo
loco ponamus inſidias. Miſit itaque Eliſæus ad regem Iſrael, dicens: Caue ne
tranſeas in locum illum, quia ibi Syri in inſidijs ſunt. Miſit itaque Rex Iſrael ad
locum, quem dixerat ei vir Dei, & præoccupauit eum, & obſeruauit ſe ibi non ſe-
mel, neque bis. Conturbatumque eſt cor regis Syriæ pro hac re, & conuocatis
ſeruis ſuis ait: Quare non indicatis mihi, quis proditor mei ſit apud Regem Iſrael?
Dixitque vnus ſeruorum eius: Nequaquam domine mi Rex, ſed Eliſæus Prophe-
ta, qui eſt in Iſrael, indicat Regi Iſrael omnia verba, quæcunque locutus fueris in
conclaui tuo. Si ergo nihil eorum, quæ clam fiebant, latebat Prophetam; nonne
aliquid, rerum vniuerſarum creatorem, latere poterit? minimè verò: hinc et-
D iam in occulto orare iubemur, Domino ac Saluatore noſtro Ieſu Chriſto, ſic di-
cente; Tu autem cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauſo oſtio, ora Pa- Matth. 6.
trem tuum in abſcondito: & Pater tuus qui videt in abſcondito, reddet tibi. Qua-
obrem omnem à nobis malitiæ cogitationem abijciamus, ne diffluamus. Nudus
ſiquidem eſt infernus coram ipſo, nullumque perditioni eſt opertorium. Ne igi-
tur triſteris, neque vacilles: In oculis enim Dei verſamur, velimus nolimus. Gau- Pſalm. 33. &
dium ſit tibi in tribulationibus, nam coronæ ex varijs texuntur floribus. Et iuſti Act 14. &c.
per multas & diuerſas tribulationes, in gaudium Domini ſui ingrediuntur, quare
& eos aſſiduè imitemur oportet.

Curam animarum ne appetieris. Nam cùm ad eam metam, nondum perue- 35
neris, vt cunctis animi tui paſſionibus imperes; & tibi ipſi, & illis qui te ſeque- Cura animarũ
rentur noceres. Quòd ſi inuitus ad curam eiuſmodi traheris, in ea adminiſtran- non appetenda.
da maximam diligentiam adhibe, non vt quæ tibi ſunt placita, facias: ſed ei
E potius morem geras, qui tibi, ouium ratione præditarum curam concredidit. Ezech 34.
Ait enim per Ezechielem Prophetam, O paſtores † Iſrael. Numquid paſcunt pa- † Ita vul. Lat. ſic.
ſtores ſemetipſos? nonne greges â paſtoribus paſcuntur? Lac comedebatis, & Væ paſtoribus
lana operiebamini: & quod craſſum erat occidebatis, gregem autem meum Iſrael, qui paſce-
non paſcebatis. Quod infirmum fuit, non conſolidaſtis, & quod ægrotum, non bant ſemetip-
ſanaſtis, quod contractum eſt, non alligaſtis, & quod abiectum eſt, non redu- ſos, &c.
xiſtis, & quod perierat, non quæſiſtis: Sed cum auſteritate imperabatis eis, & cum
potentia. Et diſperſæ ſunt oues meæ, eo quòd non eſſet paſtor, & factæ ſunt in
deuorationem omnium beſtiarum agri, & diſperſæ ſunt. Errauerunt greges mei

in cunctis montibus, & in vniuerſo colle excelſo, & ſuper omnem faciem terræ A
diſperſi ſunt greges mei, & non erat qui requireret, neque auertens. Propterea
Aduerſus Paſtores.
paſtores audite verbum Domini: Viuo ego, dicit Dominus Deus, quia pro eo
quod facti ſunt greges mei in rapinam, & oues meæ in deuorationem omnium
beſtiarum agri, eo quòd non eſſet paſtor. Neque enim quæſierunt paſtores
gregem meum: ſed paſcebant paſtores ſemetipſos, & greges meos non paſce-
bant, propterea paſtores audite verbum Domini: hæc dicit Dominus Deus; Ec-
ce ego ipſe ſuper paſtores requiram gregem meum de manu eorum, & ceſſare
faciam eos, vt vltrà non paſcant gregem meum. Et non paſcant amplius pa-
ſtores ſemetipſos. Et liberabo gregem meum de ore eorum, & non erit vltrà eis
in eſcam.

Paſtorum munus quàm ſit magnificæ.
36 Hinc igitur nos meritò intelligere oportet, quantum illi immineat periculi, B
qui ſuperbè negligenterque curat ſubditos. Ideoque cum qui ceteris præeſt, con-
uenerit & peritiſſimum eſſe, & ad conſulendum ſaluti ſubditorum, vigilantiſſi-
mum; vtque ſingulorum obſeruet inceſſum, motum, geſtum, ac habitum, adhibi-
ta etiam debita earum rerum correctione, quæ minùs conueniunt. Et vt ad opti-
mum, ca latum formamque reducantur: præceptores enim non ſolùm elemen-
torum ſcholaribus oſtendunt figuras, ſed & minima quæque puncta, diſtinctio-
neſquè proponunt. atqui ſic oportet Prælatum, nihil quantumuis minimũ, quod
ad ſalutem pertineat, omittere, quin fratribus proponat; non prætermittendo
Ioan 10.
etiam ſupplicia negligentibus parata, vt eo velut muro aliquo, culpam omnem
ab innocentibus procul arceat. atque ita lupi, paſtoris diligentiam conſiderantes
rationalium ouium gregem fugiant.

37 Nihil æquè animum hominis ducit ad ſalutem, iunioreſquè ad laborandum
incendit, atque ſi doctorem re ipſa, & exemplo ad virtutem cohortatorem, inue- C
Matth 5 7. &c.
nerint ſecundum eum qui ait: A me videbitis, & ſic facietis.

38 Nos autem qui diſcimus, alijſque ſubiecti ſumus, ab omni inobedientia, atque
Obedientia commendatur erga Superiores.
contumacia alienos eſſe oportet. Sed contra potius, omnem modeſtiam & hu
militatem coram Deo & hominibus exhibere decet. Porrò ſi præfectus ac Do-
ctor nobis contigerit, qui verbis quidem virtutem prædicet, factis autem ſpernat;
cauendum erit, ne ex ea occaſione, aduerſario locum præbeamus euertendi
animam noſtram. Verùm illius memores ſimus dicti: Super Cathedram
Matth 23. Luc 11 &c.
Moyſi ſederunt Scribæ & Phariſæi. Omnia ergo quæcunque dixerint vobis, ſer-
uate & facite: Secundum verò opera eorum, nolite facere, dicunt enim & non fa-
ciunt.

Teipſum omni tempore cuſtodi, ne fratri tuo ac proximo ſcandalum aliquod
39 vel offendiculum præbeas, minas eius reformidans, qui per Prophetam ait: Væ D
Habac. 2.
qui potum dat amico ſuo, mittens fel ſuum & inebrians, vt adſpiciat nuditatem
eius. Et rurſus, hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego iudico inter pecus, & pecus,
Ezech 34.
arietum & hircorum. Nonne ſatis vobis erat: paſcua bona depaſci? Inſuper &
reliquias paſcuarum veſtrarum conculcaſtis pedibus veſtris: & cùm puriſſimam
aquam biberitis, reliquam pedibus veſtris turbabatis. Et oues meæ, his quæ
conculcata pedibus veſtris fuerant, paſcebantur; & quæ pedes veſtri turbaue-
rant, hæc bibebant. Propterea hæc dicit Dominus Deus ad vos: Ecce ego ipſe
iudico inter pecus pingue & macilentum, pro eo quòd lateribus, & humeris
impinguebatis, & cornibus veſtris ventilabatis omnia infirma pecora, donec
diſpergerentur foras, ſaluabo gregem meum, & non erit vltra in rapinam,
& iudicabo inter pecus & pecus. Quare proprium noſtrum amorem vitemus,
oportet: Quoniam ex ſui ipſius amore, vitia velut germina quædam pullu- E
lant. Ceterum amorem proprium, expellit Charitas, omnes ad concordiam
& vnionem pertrahens, complectenſque: magna ſiquidem ac pretioſa res eſt
charitas à qua ne excidas, diligenter caueto. De noſtra igitur ſalute ſoliciti, pro-
prijs parcamus membris, formam virtutis proximo noſtro nos proponentes, in
fide, in charitate, in patientia, in caſtitate, in ſubiectione, in humilitate, in timo-
re Dei. Ne peſſimis nos ſinamus voluntatibus abduci. ſed ſpiritus amplectamur
labores. Nam delitiæ & remiſſiones animi, optimo viuendi inſtituto contrariæ
ſunt.

Inceda-

A Incedamus per viam arctam atque anguſtam, cordis contritionem ample- 40
ctentes, vt ſemper nobiſcum mortis memoria permaneat, liberemurque à dam-
natione æterna. Væ enim, inquit, vobis, qui ridetis; quia lugebitis & flebitis. Bea-
ti qui nunc lugent, quia conſolabuntur. Inclinemus nos ad ſepulchra, & conditi- Luc. 6. Matth. 5.
onis noſtræ occulta perſpiciamus. Ex cadaueribus permixtos oſſium aceruos,
ſpeciemque carnibus exuta, cum reliquis oſſibus cernemus. Et hæc conſiderantes,
nos ipſos in illis velut in ſpeculo quodam contemplabimur. Vbi iuuentutis flos
& pulchritudo? vbi venuſtus ille genarum color? Hæc nobiſcum cogitantes, car-
nis deſideria fugiamus, ne in reſurrectionis ac iudicij die confundamur. Infirmi-
tatis autem meæ, in tuis precibus, memor eſto, non negligens teipſum, vt mei, qui
vermis ſum atque putredo, recordetur Dominus Deus, liberetque me à ſuppli-
B ciis, quæ peccatores manent, & dignos nos reddat delitijs paradiſi. Quoniam
ipſius eſt benignitas ac bonitas, & miſerationes eius ſuper omnia opera ipſius. Pſalm. 144.
Amen.

Frater quidam, rem quam ab alio acceperat, narrabat, de homine quodam ha- 41
bitante in quadam ciuitate, qui apud ſe mercenarium habebat, cui omnia ſua cõ-
credebat: huic vitam ſolitariam degendi inceſſit deſiderium; à quo quidem
inſtituto, vt iuuenem rebus ſuis vtilẽ deterreret, herus ferè nihil intentatum re-
liquit, at fruſtra in eo retinendo laborauit. Iuuenis enim hic mundo renuntians,
ad fratres ſe receſſit. Verùm paucos poſt annos, inuaſit eum tentatio redeundi ad
ſeculum, relictaque ſua cella ad herum redijt, ſub prætextu illum reuiſendi, hic
autem fratrem ſemel atque iterum lubens ſuſcepit; ſed tertiò rediens frater, de-
poſita ſimulationis perſona, homini occultam animi ſui paſſionem ac morbum
C detexuit, dicens: Quandoquidem amplius perferre nequeo iugum vitæ monaſti-
cæ, obſecro te Domine, vt me apud te recipias, eodemque quo olim loco habeas.
Spero enim me rectius etiam, quàm antea rebus tuis conſulturum; ex te quippe ac-
ceperam, quòd & filiam † tuam mihi in vxorem elocare velles: Cui herus: Si Deo † al. ſororem tu-
conſcientiam non ſeruaſti, mihi quod promittis quomodo ſeruare poteris? Quo am
dicto, iuuenis tamquam flagello cæſus, ad cellulam ſuam ſe contulit. In labori- Dictum inſigne.
bus ergo perferendis, ne deficiamus. Quoniam ſcriptum eſt: Qui ſeminant in la- Pſalm. 125.
chrymis, in exultatione metent.

Ad mandata Dei obſeruanda, innocentiam adhibe: Solertiam autem, ad ini- 42
mici inſidias depellendas.

Caue tibi prudenter à congreſſu & familiaritate pernicioſa; vt benè conquie- 43
ſcat homo interior.

D Caue ex propoſito, te fraudulentum exhibeas atque acerbum; ne ſupplanteris 44
quando tibi firmus videberis, ac ſtabilis.

Lenitatem ac manſuetudinem ſectare; ne abſque vino ebrius fias, malitia & 45
iracundia grauatus.

Ne voluptatibus addictus ſis, atque contemptor; ne per te, Deus blaſpheme- 46
tur.

Caue cum ſcurris & hiſtrionibus commercium habeas, ne conſilia atque ſen- 47
tentiæ animi tui deprauentur; valde enim pernicioſi ſunt illorum ſermones:
nam ſenes repueraſcere faciunt; iuuenes autem ad operandum iniquitatem per-
trahunt.

Improborum hominum conſilia fuge, qui ſe ventris, & eorum quæ ſub ventre 48
ſunt, ſeruos conſtiterunt.

Nequit impudicus amare eum, qui carnis vitium abominatur; nec fur 49
E hominem, qui ab inferenda iniuria abhorret. Similis enim ſuo adhæret ſi-
mili.

Caue, tibi dulcis ſit voluptas, ne tormentum illius tibi amarum reddatur. 50

Quotidie diem exitus tui exſpecta; & ad ingrediundum illud iter te para: qua 51
enim hora minimè putas, veniet mandatum horribile; & væ tunc imparatis. Bo- Matth. 24. 25 & Marc. 13
na eſt compunctio cordis, quoniam animis hominum medetur.

Qui luctum ſectatur, non facilè peccabit; & qui cordis compunctione tangitur, 52
non cogitat mala. Nam ex compunctione oritur fletus, in fletu autem à peccatis
declinamus.

53 Vide qua ratione ſuperare poſſis voluptates: & ſuperuacanea [illegible]
ſat[illegible]s: hoc ſiquidem functioni tuæ eſt expediens.

54 Voluptatum illecebras diſſolues, ſi cum primis aſſiduæ oration[illegible]
ſtudueris. Deinde ſi mentem à prauis cogitationibus cohibeamus; ſi null[illegible]
ordinatum verbum, ac non neceſſarium protulerimus; [c]erti, quòd infal[li]bilis ia-
dex ſit Dominus. Si que templum Dei diligenter viſitauerimus, ſi mortem deni-
que atque iudicium aſſiduè ob oculos noſtros habuerimus: hæc ſiquidem intus
titillantem, æſtuantemque carnis concupiſcentiam reprimunt, an[illegible]umque in
tranquillitate ac gaudio conſtituunt.

55 In loco habitationis tuæ, vel quem à Deo aſſignatum accepiſti, lubens per-
maneto, otium atque deſidium à te repellens: Cum neque in loci mutatione, at-
que diſtantia ſitum ſit, vt paſſiones noſtras reprimamus, ſed in attentione & cura B
Heb. 10. mentis. Patientia nobis neceſſaria eſt, vt voluntatem Dei facientes, promiſſiones
eius conſequamur. Qui autem ignauia atque otio diſtrahitur, tam longè abeſt à
patientia, quàm ægrotus à ſanitate. Non igitur, non inquam, in otio at-
que torpore, virtus: ſed in patientia cognoſcitur. Quæ quidem in nobis
ſemper vigens: mentem, earum rerum contemplatione ac meditatione,
quas ſperamus & exſpectamus, exercet, occupatamque tenet: huius enim pa-
bulo animus pinguefactus, vires ſibi ſumit; quemadmodum corpus, ciborum
atque eſcarum ſenſibilium nutrimento. Quòd ſi ab huius gratia ac dignita-
te mens deciderit, verè inops atque infirma reddetur. Iccirco animum à cupi-
ditatibus terrenis reuoca, & ad diuiuum illud opificium incumbe. Et ſic tibi non
Luc. 17. erit neceſſe, vt corpus è loco in locum transferas, & in peregrinationibus abſque C
cauſſa legitima, & Superiorum permiſſu, defatiges. Regnum enim cælorum intra
vos eſt.

56 Quocunque in loco te morari contigerit, facilem te atque irreprehenſibi[l]em
præbeto, vt benè in Domino proficias. Si autem euaſeris contemptor, vide ne in
te, velut auctorem ac ducem actionum impiarum, à potentiore contemptio re-
fundatur.

57 Gaudere & lætari de progreſſu proximi, ſignum eſt perfectionis; De bona au-
tem alterius angi atque triſtari fama, acerbiſſimæ improbiſſimæque naturæ eſt
argumentum.

58 Quid angeris cruciariſque ô homo, de profectu & gloria proximi? Num quòd
hic aut ille excidit à ſalute, tu propterea ſalutem conſequeris? an quia multi cæ-
lorum regno excludantur, tu iccirco regnabis? num te vnum capit regnum cælo- D
rum? Num tibi vni gaudium paradiſi paratum eſt, quia de multorum ſalute indi-
gnaris? ne igitur opera puri amoris, ſanctique inſtituti, cum odio atque inimici-
tia, ac grauiſſima morum acerbitate, commutaueris? Nemo te ſeducat, non ho-
mo, non vlla in corde tuo latitans cogitatio. Impoſſibile enim eſt, veram virtu-
tem abſque charitate conſiſtere. Et licet enim quis noſtrum, quod ſanè eſt diffici-
1. Corint. 13. le, omnem ſcientiam habeat, omnemq; fidem, ita vt montes (ſicut ait Apoſtolus)
transferat, charitatem autem non habeat, nihil ipſi proderit: quin & à recta, quæ
ad cæli portas ducit ſemita, diſtat longiſſimè. Multis ergo nobis opus eſt lachry-
mis, vt à vinculis odij, atque inuidiæ, ſuperbiæ & cuiuſcunque probri diabolici li-
beremur. Siquidem dæmoniacæ affectionis eſt, de bono progreſſu proximi angi,
atque excruciari. Cùm Dæmones omni odio imbuti, nihil æquè deſiderēt, quàm
ſal. timentes. cunctos funditus perire. Contra verò, ſancti Dominum ſuum † imitantes, omnes E
homines cupiunt ſaluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire: charitate enim
cum ſint pleni, proximum æquè ac ſeipſos diligunt.

59 Si continens ſis, ne in tua continentia extollaris; ſed cum humilitate Domi-
num ora, vt ad finem vſque tuus cuſtos permaneat: Sæpè enim accidit, vt repenti-
nus beſtiarum, in vineam à cuſtode neglectam, incurſus, fructum vniuerſum vi-
neæ deuaſtet atque corrumpat.

60 Si diuitiæ tibi fuerint, caue ſuperbias. Nondum enim à periculis atque inſidijs
es liber. Incertusque earum eſt vſus, propter celeres dubiaſque rerum viciſſitudi-
Eccl. 10. nes, ſicut ſcriptum eſt: Vidi ſeruos in equis & principes ambulantes ſuper ter-
ram, quaſi ſeruos.

Si men-

A [illegible]bris integris valeas, ne corporis robore extollaris, ſed animo tecum 61
[illegible]de, quot & quanta pericula corpori immineant. Quos etenim videmus in-
c[illegible]ibus laborantes morbis, ſiue membrorum aliquo mutilatos, ſiue ab im-
[illegible]s ſpiritibus vexatos, qui non ſic affecti, ex vtero matris nati ſunt. Sed plu-
[illegible] eiuſmodi repentina incidunt mala, quique heri florida ætate vigebant,
ho[illegible] grauiſſimis afflicti morbis marceſcunt. Atq; ideo cùm eiuſdem cum iis ſis
[illegible] atque conditionis, teipſum conſidera, ne paullò poſt in eaſdem quoque
[illegible]amitates incidas. Quandocunque igitur in alio triſte aliquid ac graue per- Prouer. 27. & Iacob. 4.
pexerimus, in illo nos velut in ſpeculo contemplemur, oportet. Neſcimus enim
[illegible]c[illegible]ina allatura ſit dies. Multis namque doloribus atque calamitatibus no-
[illegible]rum corpus obnoxium eſt. Quocirca infirmitatis propriæ conſcij naturæ, abo-
m[illegible]perbia & immanitate alieni ſimus, mutuaque nos benignitate ac commi-
B ſera[illegible]ne complectentes, Creatorem nobis propitium reddamus, qui potens eſt, 1 Reg. 2.
n[illegible]um morbis affligere, tum ſanare; deducere ad inferos & reducere. Licet enim Prouerb 27.
a[illegible]icum tempus, firmitate corporis valeamus, quid poſterior tamen paritu-
ra ſit dies, neſcimus.

Super peccatore, ne extollaris: Et innocentem, ad peccandum caue incitare- 62
re. [illegible]rumque enim perniciloſum eſt & periculoſum. Si autem te vtilem exhi-
bere velis; vtrique te formam & exemplum bonorum operum præbeto, riuos la-
chrymarum coram Domino effundens: vt & lapſum Dominus à peccatis excitet
& ſtantem à peccatorum laqueis eripiat. Vnus enim iudex eſt, qui poteſt ſaluare Iacob. 4.
& perdere.

Noli hominum religioſorum, ſtantium & Deo pſallentium cœtum, cogitati- 63
onum elatus arrogantia, perturbare: ne plaga in te diuinitus emiſſa, deſcendat.
C Siquidem in Deum peccare, graue ſimul & exitiale eſt. Prophetarum verò ſpiri-
tus Prophetis ſubiecti * ſunt: non enim eſt diſſenſionis Deus, ſed pacis. *al. ſubiectus eſt, in ſingul.

Adoleſcens cùm ſis, ſilentio & diligentia delectare: ſiquidem diligentia te fa- 64
[illegible]ilem ſeruat. at lumen animæ inexſtinguibile, tuetur taciturnitas; non ſinens à
malitia ſplendorem eius obtenebrari.

In omni tempore ac loco, & quocunque in opere, humilitatē tibi comitē ad- 65
hibe. Sicut enim corpus, ſiue calori ſiue frigori obnoxium ſit, veſtimento indi-
get: ita & anima, perpetuo humilitatis indumento habituque opus habet. Quàm
pulchra atque eximia poſſeſſio ſit humilitas, facilè norunt omnes, qui eius per-
ferre iugum inuerecundè detrectant. Quare nudus & abſque calceis potius ince-
dere eligito, quàm humilitate ſpoliari. Diligentes enim eam, protegit tueturque
D Dominus.

Quemadmodum fieri nequit, vt ſemper in naue vectores permaneant, viato- 66
resque in eodem aſſiduè commorētur hoſpitio, abſque loci mutatione: ita neque
nos perpetuò in hac permanere vita poterimus. Quemadmodum enim ibi viato-
res atque nauigatores appellantur: ita & hic nos aduenæ & peregrini. Quare iſta
oculo mentis perſpicientes, pręparemus nos ad migrationem vitæ.

Quando te videris, ad apicem virtutum euectum, tunc maxima tibi humilita- 67
te opus e[illegible]; vt fundamentis ſaluis & integris, quod ſuperſtructum eſt ædificium,
inconcu[illegible]um, immobileque conſiſtat: atque ſic in multa ſecuritate fructus tuus
erit.

Qui proximo ſuo foueam fodit, incidet in eam. Et qui pręceptori ſuo laque- 68
E um tendit, impius hic eſt atque ſceleſtus; vnde & eodem ſupplicio dignus, quo,
qui benè de ſe meritum, præceptoremque ſuum, in manus tradidit impiorum.

Hominem mundanum non coma aut veſtimentum faciunt, ſed praui mores, 69
propenſioque ad ſecularia, improbaque deſideria, quibus anima execrabilis ef-
fic[illegible]r.

Monachum non tonſura commendat ſeu habitus; ſed cæleſte deſiderium, di- 70
ui[illegible]umque viuendi inſtitutum, quibus optima declaratur vita.

Ante tentationem, ne te magnum quid eſſe duxeris: nam ſæpè etiam eos ten- 71
tatio ingruens arguit, qui ſibi ſtare videbantur.

Ante tentationem, quid viribus polleas, puto te ſcire non poſſe. Quapropter 72
animus tibi præmuniendus erit, & contra tentationis impetum, aduigilandum.

72 Quemadmodum in fornace aurum atque argentum probat ignis; ſic tenta- A
tionis tempore, mortalium explorantur animæ, auxiliatorem habentes Do-
minum.

73 Tentationibus ne ſuccumbamus, ſed ad brauium cæleſtis vocationis in Chri-
ſto, contendamus ſtrenuè. Coronat enim Dominus cunctos diligentes ſe.

74 Quòd ſi membra tua contegas, ne nuda videantur ab aliquo; ipſe viciſſim aſpe-
ctum tuum ab alterius nuditate auertas oportet, extra tamen caſum neceſſitatis
in ægritudine: ne ſpecies aliquas indecoras menti tuæ hinc imprimas.

75 Si charitatis officio perfungens, oleo ægrotantem inungis; fac oculos, manus,
linguamque cuſtodias; ne in vllo, temperantiæ ac modeſtiæ fines tranſgrediaris.
hoc enim depoſcit pietas.

77 Membris alterius, reuerenter ac cum timore manus admoueto, quaſi rem ali- B
quam ſanctam attingeres. Etenim verè ſanctum eſt templum Domini, & admira-
1. Cor 3 6. & 2 Cor 6. bile in iuſtitia, ſecundum illud ſcripturæ: Neſcitis quia templum Dei eſtis: Et ſpi-
ritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violauerit, diſperdet illum
Deus. Templum enim Dei ſanctum eſt, quod eſtis vos. hæc igitur ſcientes, omni
cuſtodia cor noſtrum conſeruemus.

78 Caue tibi à frequenti adoleſcentum conſuetudine: multi enim ſunt corrupti,
& abominabiles, ſtultique facti.

79 Somno atque quieti tantum temporis tribuito, quantum ipſa te cogit neceſſi-
tas: nimia enim mollities, facilè corpus accendit, vehementioremque libidinis
flammam excitat, redditque.

80 Qui in lectulis cubant auro, ebore, gemmiſque diſtinctis; eos qui in laboribus C
verſantur collaudant, quamuis non audeant imitari.

81 Omnia facito & cogitato, vt placeas Deo: abſque hac enim cogitatione, perie-
rit tibi omnis laboris merces.

82 In hoc breui vitæ curriculo, labores amplectere, vt quiete ſempiterna perfrua-
ris: tuus enim illic ceſſabit labor, ſed opus ac præmium permanebit.

83 Si benè operatus ſis, noli triſtari de bona atque honeſta hinc tua emigratione.
Nullus enim diuitijs affluens, ad ſuos redit; vt moleſtijs & difficultatibus afficia-
tur.

84 Caue, proximum tuum quæſtus auaritiæque cauſa tentaueris; ne propter
ipſum in peccatum incidas: verùm cogitatione tecum, quod ſcriptum eſt, com
Rom 12. plectere. Nolite prudentes eſſe, apud voſmetipſos. Iniqui enim regni Dei non
poſſidebunt. D

85 Ne ſit manus tua exporrecta ad accipiendum, ſed ad dandum potius.

86 Eſto patiens atque longanimis, vt multa prudentia reddaris conſpicuus. Præ-
clarum enim donum eſt patientia: nam bilem atque iracundiam, contentionem-
que expellit, & animum tranquillum reddit.

87 Si ex militia, momentaneam floriſque fœni inſtar, decidentem gloriam retu-
leris, & ab illa militia, mente & cogitatione diſceſſeris, ac ad ſolitudinem ſpirita-
lemque militiam confugeris, honeſtis laboribus ad finem vſque inſiſte; ne Dei
Matth. 5. nomen per te vituperetur inter gentes, qui dicunt: ne Deus quidem ipſius illum
liberauit. Verum vti ait Dominus: Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt vi-
deant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt. Quin &
ij qui terreno regi militant, niſi ſe ſtrenuos, pro rege oſtenderint aduerſus hoſtes,
magnis ab eo præmijs affici nequeunt. Cùm verò quæcunque etiam præſtiterint, E
exigua adhuc ſtipendia referunt. & hæc ipſa quæ dicimus, ſunt vana gloria, & vo-
luptas ventris. At qui ſtrenuè aduerſus improbos & immundos ſpiritus decer-
tant, militiæ cæleſtis exercitus adſcribuntur, cuius gaudij non erit finis. Erũt enim
ſicut Angeli in cælis.

88 Si vel in cœnobio, vel tibi ſeorſim in eremo vitam duxeris; caue quæ in te re-
quiruntur, cor ſcilicet mundum, & ſpiritum contribulatum poſſidere negligas:
Nam hæc qui ſibi vindicat, nequaquam à Deo ſpernetur: qui autem hæc ipſa ne-
gligit, magnum periculum ſubit.

89 Caue te ipſum de elegantia & ſublimitate ſermonis iactites, extollaſque,
quin potius efficacem rudium & illiteratorum doctrinam, vt diſcipulus ſis Apo-
ſtolo-

A [illegible] Domini, proba atque enuntia. In externa enim ſapientia gloriari, hominibus Christianis interdictum eſt. Qui autem gloriatur, in Domino glorietur. 2 Cor. 10.
[illegible] ſplendido ornatu veſtium gloriari, memor quomodo ouinis pellibus indutus fuerit Helias, & ſacco Eſaias Propheta, de quo ſcriptum eſt: Vade & ſolue ſaccum de lumbis tuis, & calceamenta tua tolle de pedibus tuis. Quali item Iohannes Baptiſta veſtimento vſus ſit, ne obliuiſcaris. Quare non veſtium ſplendore ſtudeas eſſe conſpicuus, ſed per bona ſanctaque opera, luceat lux tua coram omnibus, vt vbique glorificetur Dominus. 90 Eſa. 20. Matth. 3. & Marc. 1.

De fide differens, an opera fidei correſpondentia habeas, vide. Nam ſi dicendi duntaxat & audiendi ſis cupidus, in te quadrabit quod ſcriptum eſt: Vis ſcire ó homo Inanis, quoniam fides ſine operibus mortua eſt? Verè enim mortui ſunt omnes, qui Deum noſſe profitentur, factis autem negant, cùm ſint execrabiles, 91 Iacob. 6.
B & increduli, & ad omne opus bonum reprobi. Tu autem ſubmiſsè atq; humiliter [illegible]entito, ne in ſublime elatus, turpiter decidas, ac diſrumparis. Aſſiduè Deum inuoca, clamans ad ipſum: Pone Domine cuſtodiam ori meo, & oſtium circumſtantiæ labijs meis. Non declines cor meum in verba malitiæ, ad excuſandas excuſationes in peccatis. Cum hominibus operantibus iniquitatem. Lingua enim exiguum membrum eſt, & magna exaltat. Tit. 1. Pſalm. 104. Iacob. 3.

De populationes bonorum, atque tormenta, mortiſque ruinæ, multorum animos concuſſerunt, alij autem per hæc, fortitudinis atque conſtantiæ coronas acceperunt. alij auaritiæ cauſa, proditores euaſerunt. Quidam etiam ob vanam inanemque gloriam, ſpreuerunt veritatem. alij verò libidinis œſtro concitati, ſceleribus ſuccubuerunt. Ceterum illi ſoli, mortis habent imperium, hoc eſt, diabolum ſuperant, qui in ſe ipſis ſemper Dominum retinent. Quoniam victoria noC ſtra eſt Dominus. Siue igitur in bonis proficis operibus, ſuperbia ne extollaris. Siue etiam in multis te cõdemnas, ſalutem tuam caue deſperes. Beatus enim ille, non qui benè tantum cœpit, ſed qui irreprehenſibiliter ad finem vſque perſeuerar. Ne ergo demus nos otio atque deſidiæ toto die; ſed hora ſaltem vndecima, benè operemur: vt nos quoque digni reddamur, qui denarium ex manu Domini accipiamus. 92 Matth. 10. 24. Matth. 20.

Si diſcipulum nactus ſis, qui culpa ac negligentia ſua, religionis iugũm excuſſerit; caue turberis, aut deſidiæ triſtitiæque locum præbeas, vt mentem tuam vehementius excrucies; ne & tibi ipſi obſis, & ei non proſis. Sed cogita qualis fuerit Eliſæi Prophetæ miniſter. Quòd ſi ad magnam malitiam deuenerit, in memoriam tibi eum reuoca, qui ex Apoſtolo factus eſt proditor. Et quis ita perfidus eſt D & iniquus, vt præceptori, ruinæ ſuæ cauſam adſcribat, ac non potius improbę voluntati ipſius diſcipuli? Libero enim arbitrio Deus hominem donauit, vnde & præmia & ſupplicia ei ſunt propoſita: ac legitimè quidem hic certantibus, honor atque corona; tranſgreſſoribus autem & contemptoribus, ſupplicia, atque tormenta. Eſt enim peccatum ad mortem: parat autem ſibi mortem, qui perſeuerat in peccato, nec ſeà vita impia ad optimam viuendi rationem confert. 93 Matth. 26. Marc. 16. Luc. 6. 22. 1. Ioan. 5.

Quando te à lectione rerum diuinarum abhorrere videris, admonitioneſque ſpiritales faſtidire, tunc animam tuam in grauem incidiſſe morbum noueris. Siquidem id inſipientiæ, ac maleſentiendi initium eſt; quo morbo qui laborant, mortis fructum percipiunt. 94

Qui artem fabrilem exercent, non puluerem, nõ mallei ſtrepitum, neque ignis E ardorem reſpuunt; ſed rudem ferri maſſam ſtudioſè aſſiduèque manibus tractantes, vaſa inde commoda & vtilia educunt atque conficiunt. Quocirca ne nos quidem ad virtutem & pietatem inuicem cohorrando, defatigemur; vt à vili pretioſum ſeparantes, nos quoque digni vocatione illa cęleſti, immenſaque gloria reddamur. Scriptum eſt enim: Si ſeparaueris pretioſum à vili, quaſi os meum eris. Et beatus, qui ſemen habet in Sion, & domeſticos in Hieruſalem. 95 Ierem. 15. Eſa. 31.

Animam tuam diuinis laticibus irriga, vt vigens ac florens, fructum proferat in iuſtitia. Oportet enim nos animæ vtilitatem conſectari, quemadmodum terreſtria animalia herbas frondeſque depaſcunt. Nam anima bene corroborata, corpus ad ferendos honeſtos labores, firmius ſolidiuſque redditur. Anima autem à turpibus cogitationibus debilitata, corpus quoque à malitia corrumpatur neceſſe eſt. Quamobrem beatus, qui hic rectè, quæ vitæ ſunt propria, negotiatur 96

tiatur

tiatur atque diſponit: nam diues ad vitam immortalem peruenier. Qua vtinam A
perfrui nobis omnibus liceat, precibus & interceſſione omnium eorum, qui Do-
mino noſtro Ieſu Chriſto complacuerunt. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

*DE vita Spirituali, præter Auctorem noſtrum Ephram, alij cõſcripſere plurimi tã Græci quàm La-
tini, Baſilius non vno in loco, & præſertim in Admonitione elegantiſſima ad Filium ſpiritalem,
quæ ſub finem Oper. Tom. 2. reperitur, incipitq́; hoc modo. Audi fili admonitionem patris tui* B
*& inclina aurẽ ad verba mea: Cupio enim te inſtruere quæ ſit ſpiritalis militia & quomodo regi tuo mi-
litare debeas. &c. Greg. Nazianz. De beatitudinibus, & ſpiritalis vitæ Regulis, Tom. 2. quarũ ibi prin-
cipium eſt: Felix à mundo abſtractus, &c. Item in Carmine Iambico 19. vbi per proſopopœiam inducun-
tur duæ Vitæ inter ſe diſceptantes, nimirum ſpiritalis & mundana, eod. Tom. 2. & alibi. S. Ioan. Chryſoſt.
Homil. 23 25 34. 56. 57. 58. ad popul. Antioch. Et in Homil. De militia ſpiritali. & altera, De militia
Chriſtiana, inter Didacl. & Paran. Tõ. 5 ac de cõparatione Regis & monachi lib. 1 eod. To 5. inter Apo-
log. aliisq́; apud eũdem Chryſoſt. locis plurimis, alibi. Quòd ſi Latinos velis, vide S. Auguſt. ſpecul. Tom.
3 S. Hieronymi epiſt. ad Ruſticum, De viuendi forma. Ad Paulinum de inſtitutione monachi. Ad Ce-
lan De ratione piè viuendi. S Bernard. de interiore domo. De ordine vitæ. Formul. honeſtæ vitæ. Nota-
bile documentum. Speculum Monach. Modumq́; bene viuendi, apud eundem. Præterea Vencen. de
vita ſpiritali. Bonauenturam, de Reformatione mentis, De proceſſu Religionis, De perfectione vitæ De
inſtitutione vitæ Chriſtianæ. De Regimine animæ, &c. Plura in hãc materiam ſparſim apud Caſſianum,
Nilum, Eſaiam, Abb. Dorotheum, Climacum, Macharium, Abſalonem, ipſumq́; Ephram alibi repe-
ries, qui Sermones, Collationes, & Parœneſes varias hac de re habuêre. Suum porrò Conſiliũ de vita ſpi-* C
*ritali, ad eum qui ſe recenter Religioni tradiderit, ita hic noſter componit formatq́; Auctor, vt ſi non
omnia, ſaltem plurima illius, cuiuis etiam pio Chriſtiano ad vitam benè beateq́; viuendam, optimè con-
ueniant; quæ variis diſtincta reperies documentis atque capitibus, à nobis ad veritatem mſſ. Codicum,
quos contulimus, denuò iam conuerſis, & illuſtratis.*

Ex cap. 28. Hei mihi, quid agam miſer, &c.] *Hæc & quæ ſequuntur, vſque ad Cap. 29. non ſunt
verba recitata in perſona S. Ephram, ſed in perſona Monachi cuiuſdam deſperationis ſpiritu tentati.
Sunt enim omnia iſta tentationis & ſuggeſtionis verba; quare & ſub perſona illius vtitur hic Auctor vo-
cibus ἀθυμία, καὶ ἀπόνοια, &c. Deinde in cap. 29. reſpondet, illumq́; ſpiritali conſilio iuuare, & ad men-
tem, rectamq́; vitæ ſpiritalis rationem reuocare conatur, in quo & ſequentibus aliquot capitibus ſeriò oc-
cupatur.*

Ex cap. 29. Hei mihi quoniam in dolore deficiunt dies mei, &c.] *Iſta adhuc tentati verba ſunt,
quamuis à ſcriptura loco ſumpta. Quare ad priorem numerum 38 videntur referenda, & cum eo potius
coniungenda abſque diuiſione; vt ex duobus capitibus vnum fiat, contineretq́; caput 28. iſta omnia, quæ
ad ſuggeſtionem deſperationis pertinent, quæq́; ad remedium, ac ad ea Reſponſionem, ibi: Dic animæ tuæ* D
*ô homo; quouſque triſtis es anima mea; & quæ ſequuntur ibidem, aut ſaltem iſta Reſponſionis verba per
ſe, nonum caput conſtituerent: quomodo etiam in vno manuſcript. Cod. Græc. numeri diſtinctionem ad
marginem obſeruauimus. Verum quòd in pluribus Græcis per nos collatis exemplaribus, duo iſta Capita
ſic diſtincta inuenerimus, nihil immutauimus, ſed ſaltem quod videtur, Lectori inſinuare hic voluimus.*

Ex cap. 36 Meritò intelligere oportet, quantum illi immineat periculi, qui ſuperbè negligen-
terque curat ſubditos.] *De grauitate & periculis hic agit Curæ animarum, qualitatibusq́; ad paſtorale
officium debitè obeundum, requiſitis: de quibus plura vide apud Ignatium epiſt. 1. Chryſoſt. Homil. 59. in
Iohannem, aliisq́; apud eum locis pluribus. Auguſtinum epiſt. 148. Paulin. in vita S. Ambroſij. Grego-
rium Magnum in lib. de cura Paſtorali. Ipſumq́; Ephram in immediatè præcedenti cap. 35. ac alios alibi.*

Ex cap. 37. Nihil æquè animos hominum ducit ad ſalutem, atque ſi Doctorem reipſa & exem-
plo ad virtutem hortatorem inuenerint.] *Super hoc pulchrè & efficaciter Chryſoſtomus in Epiſt. ad
Philipp. cap. 3. ſermone 12. in morali Digreſſione, ſcribit in hæc verba: Apoſtoli erant forma, & typus;* E
*ſpeciem eam retinentes, quæ Archetypi, & primarij cuiuſdam exemplaris inſtar eſſet. Cogitate quàm ac-
curata eſſet illis vitæ ratio vt ipſi propoſiti eſſent, quaſi archetypus, & exemplar, & leges animatæ. Quæ
enim litterâ dicebant, hæc ipſi factis perſpicua omnibus faciebant. Hæc optima eſt docendi ratio: ita di-
ſcipulum impellere Doctor poterit. Sin dicat quidem, ac verbis philoſophetur, factis autem contraria
repræſentet, nondum Doctor eſt. Sed illa admonitio & perſuaſio accedat oportet, quæ per opera fit: Nam
hæc & Doctori reuerentiam conciliat, & diſcipulo propenſionem ad parendum. & quæ ſequuntur ibid.
Eademq́; ab eodem repetuntur, & amplificantur, homil. 10 in caput 5. Matth. Locus vtrobique lectu
digniſſimus eſt. Et hanc doctrinam hic confirmat Ephram illis verbis Chriſti: A me videbitis, & ſic fa-
cietis; alludens credo ad illud Iohannis 13. Exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci vobis
ita & vos faciatis, &c.*

Ex cap

A [illegible] 58. S. [illegible] Dominum ſuum imitantes, omnes homines cupiunt ſaluos fieri.] [illegible], *pro* [illegible] *imitantes*, *in alio cod. Græc. eſt,* [illegible], *timentes. Sed altera hoc loco magis placet lectio:* [illegible] *hoc ad imitationẽ potius quam ad timorem pertinere, cum hic dicat: Omnes homines volũt* [illegible]. *Reſpicere enim videtur ad illa verba 1. Tim. 2. Deus vult omnes homines ſaluos fieri, &c.*

E [illegible] p. 77. Si charitatis officio perfungens, oleo ægrotantem inungit.] *Videtur hoc referendũ, ad* [illegible] *Et Sacramentum extremæ vnctionis, in quo adminiſtrando, quomodo &* [illegible] *reuerentia Presbyter gerere debeat, haud obſcurè hoc & proximè ſequenti, vt & præcedenti cap.* [illegible] *Auctor inſinuat, atque oſtendit.*

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

B

De non ſcandalizando proximo. Et: De recta vitæ ratione, Adhortatio.

NON decet eos qui ad pietatis ſtudium accedunt, & manum ad aratrum ponunt, retrò conuerti, eorundemque ſtudium Deo complacendi impedire; ſed ad perfectionem potius ſimiles ſunt dirigendi, cùm de talibus dictum reperiatur: Quoniam qui vos tetigerit, tanquam qui tangit pupillam oculi * eius. Qui igitur noluerit violare præceptum; vndique ſe muniat, ne alteri ſcandalum præbeat, maximè verò, qui ad Dominum Deum acceſſit, & mundi laqueos effugit; vt non connumeretur & ipſe illis, quos increpat Propheta, dicens. Væ qui potum dat amico ſuo, mittens fel ſuum & inebrians, vt aſpiciat nuditatem eius. Et væ, qui lætantur cum malè fecerint, & exultant in rebus peſſimis: quorum viæ peruerſæ ſunt, & infames greſſus eorum, qui relinquunt iter rectum, & ambulant per vias tenebroſas. Quoniam in his diuinã aduerſum ſe iram prouocant, ſicut & ex Euangelio patet, vbi ait Dominus: Expedit homini magis, vt mola aſinaria ſuſpendatur in collo eius, & demergatur in profundum maris, quam vt ſcandalizet vnum de puſillis iſtis, qui in me credunt. Damnum enim quod hinc oritur, explicari non poteſt. Deſcribamus igitur rem ipſam pro viribus, vt hoc vel exiguo exemplo res exprimatur: cognitoque tanto huius detrimento, metu nos cohibeamus, ne proximo vllum offendiculum ſiue ſcandalum ponamus. Filius quidam fuit vnicus parentibus ſuis, quem ipſe vehementer diligebant, quoniam omnem ſuam poſt Deum ſpem, in illo repoſitam habebant, per eum ſperantes, ſe optimam atque decentem vitæ ſpem vltimam habituros, generiſque ſucceſſionem atque reſtaurationem per ipſius procreati[illegible]m fore. Verùm adoleſcens, repentè cunctis rebus fugacibus ac momentaneis abiectis, eremum petit, & fit monachus, dolorem intolerabilem ſuis propinquis & amicis relinquẽs. Flet pater, plangit mater, ita ſubitò ex ſpectatione ſua fruſtrati, ſimul æſtimantes impoſſibile, eum deinceps fore, ſicut fuerat ante ſeceſſum. Neque enim fieri poterat, vt amplius domui paternæ præeſſet, vel operam liberis daret; cum hominem quodammodo exuiſſet. In hoc igitur loco ſancto verſabatur indutus, & adhuc viuus, nihil eorum diſſimilis, qui in ſepulchro ſunt conditi, quod attinet ad humana negotia: quare flet pater, lamentatur mater, proprij filij obſequium requirentes. Sponſa poſt arrhabonem euertitur, ac ſpoliatur. Si opificium didicerat, abijcit. Si mercaturam exercebat, relinquit. Si in [illegible]um erat relatus militum, à malitia recedit. Si magiſtratum gerebat, contemnit: & penè domus euerſio, ex hoc illius nouo vitæ inſtituto conſequitur. Omnia enim quæ videntur, & affectionem rerum ſenſibilium mouere poſſunt, [illegible]pilorum inſtar abſcindens; nudus pietatis ac religionis ſepta ingredi maluerat, vt Chriſtum Dominum gloriæ ſibi lucriſaceret. Nunquid igitur hic ſcandalo aut ſubuerſione dignus erat? abſit. Quis ergo eo malitiæ euaſit, vt proditoris atque piratæ officium, huic optimæ negotiationi ſibi præferendum cenſeat? Aut quis ad eam audaciam, tanquam præſtantioris rei potiundæ cauſa deuenit, vt bene recteque currentem, in ſua alacritate ac bono propoſito intercipiat atque impediat, quo minus ſequeſtratus cunctis terrenis, ad cæleſtia per-

Luc. 9.
Zach. 2.
* al. oculi mei: & ſic vulg.
Habac 2.
Prouerb. 2.
Matth. 18.
Marc. 9
Exemplum facti de Filio quodam vnico, qui ſeculo renunciarat, non ſine dolore ſuorum parentum & amicorum.
Paræmia
Philip. 3.

peruenire poſſit. Nam ſi poſt renuntiationem, abdi[illegible]onemque vi[illegible] quis in vir A
In virtutis ac Religionis ſtadio non eſſe claudicandum, retroque reſpiciendum.
tutis ſtadio claudicare inceperit, & ſenſim à recta via reſi[illegible]re, oculo[illegible] circum-
uertere retrorſum; hic & in vita præſenti, erit exemplo: & po[illegible] v[illegible]uis ex-
ceſſum, regno cœlorum priuatus, Indignum ſeipſum Sanctorum choro reddet:
quin & parentibus ipſis ignauia huius in confuſionem futura eſt, amici dolore
concident, & inimici gaudebunt ſuper illius deſidia atque ruina. Propinqui &
affines mortem ei imprecabuntur, quòd terrenis exutus, cæleſtia n[illegible]n apprehen-
derit; & ſub prætextu pietatis, diaboli iugum ſubierit: legitimis eni[illegible] nup[illegible]s ſpre-
tis, in ſcortationibus atque impudicitijs voluratur, & in crapula atque ebrietate
totos dies tranſigit. Deplorant parentes damna pariter animæ ill[illegible]s. Hic autem
qui corde ſeductus erat, & vias corruperat, horum nihil ſibi vendicat, verum
abiecta pietate, impudentiam indutus eſt, & turpiter ac præter decorem agere nõ
erubuit. Neque enim homines veretur, neque Dei indignationem animo expen- B
dit; & idcirco neque parentibus debitum atque conuenientem honorem attri-
buit, neq; ſpiritali ſe opere dignum exhibet. vnde deinceps naſcuntur maledicta
aduerſus promiſſa, & in pietatem atque religionem blaſphemiæ, quod quidem
Prouer. 18. horrendum eſt & dicere. Et quemadmodum impius cùm in profundum malorũ
venerit, contemnit, ita & hic in tantam temeritatem impingens, nequaquam eſt
Matth. 9. Marc. 2 territus, ſed inſtar illius qui vendidit vniuerſam ſuam ſubſtantiam, vendenſque
ſuam ſtolam magni pretij, denique verò furore incitatus, hanc impleuit aſſumē-
tis panni rudis, ac ſordidi; qua ſi vtatur, non amplius in laudem & honorem, ſed
in ſubſannationem & improperium vtetur. Quis enim non irrideat, adſpiciens
eum, qui heri in monte ſeipſum ad miniſterium fratrum in vnum habitantium C
præcinxerat, ad imitationem Domini noſtri Ieſu Chriſti, hodie famulorum co-
mitatu ſtipatum, & ab ancillis eius lauari pedes, eoſdemque in molli lecto repo-
ni; & ad fluxum atque remiſſum, affectionibuſque plenum vitæ genus, iterum
propenſum illam intueri? Aut quis eum ludibrio non habeat, qui heri in cella
concluſus erat, & multorum conuerſationem vitabat; hodie autem cum inho-
neſtis mulierculis viuentem, & in tabernis ebrietati ſtudentem? Aut quis eum
non reprehendat, qui die heſterno ſua ſponte, quæcunque temporalia ſiue mun-
dana abiecit, inopiam amplectens; hodierno autem aſſidentem in iudicijs? Et
quæ iam damnarat, ſtudioſè rurſus ad ſe reuocantem, & ſuam mentem à cæleſti-
bus ad terreſtria traducentem, iudiceſque mancipiorum inſtar, ſequi geſtientem;
Et loco deprecationis atque meditationis eloquiorum Dei, cũ cauſidicis ſermo-
cinantem. Et pro ſimplicitate atque innocentia, verſutiam morum atque ſermo- D
num adſumentem. Vtinam autem ex ijs quæ videmus, tribunalibus, mente com-
Luc. 15. prehendamus etiam iudicium futurum, fugiamuſque vitæ huius ærumnas, ac no-
ſtrum viuẽdi modum cum pietate commutemus. Tunc enim, tunc inquam, gau-
dium erit inter Angelos, & lætitia bonis, propinquisq; recõciliatio. Luctus enim
eorum qui iniquo animo tulerunt eius receſſum, cõuertetur in lætitiam, propter
optimam iam vitæ filij rationem initam. Beati enim putantur ac prædicantur ab
amicis, ijſque maximè qui caſus eorum qui reuertuntur in vita, conſpiciunt, &
tanquam munera Domino Deo offerentes, beatificantur. Gloriatur genus de
ſtrenuis factis egregij athletæ, & alacres geſtienteſque percontantur quoſcunque
obuios. Virtus autem abſcondi nequit, audientque optimam ſuper eo inualeſcẽ-
tem famam, ac in his glorificabunt Dominum, ſeque amicos ac conſanguineos
Creatoris eſſe adſerent. Qui in dignitate ſunt conſtituti, hunc ab auctoritate ac
dignitate commendabunt. Milites eum à rebus militiæ geſtis, demirabuntur. E-
iuſdem artificij homines, hunc in ſimili ſecum arte exercitatum laudabunt. Ita E
cunctis, benè beateque agentes, virtus amabiles celebreſque efficit, in Domino.
Ideo in gloria, cæleſtique regno coronabuntur.

SCHOLIA.

Istius quoque Argumenti, elegans Chryſoſtomi reperitur Sermo; Ne ſcandalum cuiquam fratrum ponamus. &c. Et alius, de malis à nobis euertendis &c. De quo, & in Epiſt. ad Theod. lapſum. Et in homil. Quòd regulares fœminæ viris non cohabitent. Tom. 5. Et alius ſuper illud Matth. 18. Væ mundo à

[illegible], &c. apud eundem Chryſoſtomum, Tom.2. In eandem quoque ſententiam, plura in Mora- [illegible] apud [illegible] Baſilium cap. [illegible] Regul.33. Quod neminem ſcandalizare oporteat. item cap.2.3.4. [illegible] 4 3 ibidem. De non ſcandalizando proximo, etiam doctè & efficaciter agit [illegible]. Auguſti- [illegible] [illegible]laribus document[illegible] cap.22. Tom.4. in 2. quæſt. vet. & noui Teſtam. quæſt. 8[illegible] Ep[illegible] 33. [illegible] De quo etiam S. Ambroſius, ſuper primam ad Corinth.8. Tom 5. ſuper 2 ad Timoth. cap.3. De [illegible] ſacerdotali, cap.5. Tom.4. &c.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De vera atque perfecta Renuntiatione. Et quo pacto Anima Deum inueniet, cuius etiam cauſa ad nos venire dignatus eſt Dominus.

QVI vitam quietam excolit, & vita ſolitaria gaudet, optimum principium amplectitur. Verùm ſeipſum intueatur oportet, an ſicut à perturbationibus exterioribus ſe abſtraxit; ita & ab interioribus commotionibus, maximiſque dæmonum procellis, ſit immunis ac liber. Nam & in anima perturbationes ſunt atque commotiones improbiſſimarum cogitationum, magnæque malitiæ aduerſarum poteſtatum, de quibus ait Apoſtolus: Non eſt nobis colluctatio aduerſus ſanguinem & carnem; ſed aduerſus principes & poteſtates, aduerſus mundi rectores tenebrarum horum, contra ſpiritalia nequitiæ in cæleſtibus. Et rurſus: Arma militiæ noſtræ non carnalia ſunt; ſed potentia Deo ad deſtructionem munitionum, conſilia deſtruentes, & omnem altitudinem extollentem ſe aduerſus ſcientiam Dei. Itaque vniuerſum noſtrum certamen in eo eſt poſitum, vt ab jis quæ intra nos ſunt perturbationibus, conquieſcamus ac liberemur, & veris tumultibus renuntiemus, cum vniuerſa turba prauarum cogitationum, quæ ab aduerſis illis poteſtatibus nobis ingerũtur. Cũ aliàs fruſtra fieret renuntiatio; ſeceſſiſque ad ea quæ videntur loca. Vera ſiquidem renuntiatio hæc eſt: Interna animi pace atque quiete perfrui, eamque tueri. Quando igitur coram Deo in oratione perſiſtis, caue ne pulchra tua vaſa, in quibus Deo miniſtras, hoc eſt, cogitationes tuæ, ab hoſtibus tuis rapiantur. Et quo pacto precor, vel in quo, miniſtrabis Deo vniuerſorum, captis, id eſt, abreptis, & quaſi in captiuitatem abductis cogitationibus? Non enim indiget Deus, vt os vel lingua oret. Cultus autem Deo placens hic eſt: vt cogitationes, & tota fortitudo ac vis animæ, cum mente tota in [illegible]m abſque vlla diſtractione ferantur. Caue aurum tuum ære vel plumbo [illegible]as, hoc eſt, animam tuam improbis atque immundis cogitationibus con[illegible]mines. Quemadmodum enim virgo viro deſponſata, ſi corrumpatur ab alijs, [illegible]s efficitur marito: ita & anima ſordidis cogitationibus diſtracta, & pa[illegible] conditionibus obligata, abominabilis redditur cæleſti ſpõſo ſuo Chriſto. Quantum autem in ſe eſt, caueat indulgere atque conſentire illarum dulcedi[illegible] [illegible]c Chriſtus Dominus, eius in ſe amorem cernens, miſereatur ipſius, veni[illegible]ſque diſperdat inimicos corrumpentes eam, ſuadenteſque inimicitiam aduer[illegible]po[illegible]ſum ſuum: Et conſilia eorum diſſipet, qui illam à Chriſto auulſam corrumpere ſtudent. Cumque iam viderit Dominus animam colligentem ſe, & [illegible]m in ſe eſt, ſemper quærentem & exſpectantem Dominum ſuum, ac no[illegible]di[illegible]que ad ipſum clamantem (quoniam ſic mandauit, ſine intermiſſione oran[illegible]ſſe) citò faciet vindictam illius, aduerſus inimicos eius; & mundans eam ab [illegible]macula atque ruga, ſanctam & immaculatam ipſe* ſibi ſponſam exhibe[illegible]. Quòd ſi in eo, hæc ſe ita habere credis, vt reuera ſe habent; attendendum ti[illegible], num anima tua inuenerit lumen, quod ipſam deducat cum cibo & potu [illegible]o, hoc eſt ip[illegible] Chriſto, ad lucem inacceſſibilem. Si verò non habes, nocte diu[illegible]irito, vt accipias: Cœcus enim es. Quoniam ſic promiſſum eſt nobis; [illegible]ma Deum verum repertura eſt. Quandocunque ergo ſolem vides, ve

Ad vitam ſolitaria, quies animi requiritur.

Perturbationes animi quales?

Epheſ.6.

2.Cor.10.

Vera Renuntiatio quæ ſit?

Mentis diſtractiones vitãdæ.

Cultus Deo placens.

Alluſio perpulchra.

Collatio notanda.

Improbis cogitationibus nequaquam conſentiendum.

Verba conſolatoria, animumque addentia.

[illegible] Epheſ [illegible]

* al ipſam dia[illegible]

Ioan 6.

Mar[illegible] Luc[illegible] 18.

rum ſolem quærito, animamque tuam inſpicito, num lumen verum inuene[illegible] A
Ioan 1. Nam quæ videntur, vmbra tantum ſunreorum, quæ non vid[illegible] verorumque
Rom. 4. & 2 bonorum animæ. Quoniam ab his quæ foris apparent, alius eſt homo intus la
Cor 4. Epheſ. 3. tens, & oculi, quos excœcat Sathanas, & aures, quas ſurdas reddit. E[illegible] venit Ieſus
Marc. 7. 9. hoc ſaluare, & hominem ſanum facere. Venit enim filium hominis quærere, &
Matth 18. Luc 19. ſaluare quod perierat. Ipſi gloria, in ſeculorum ſecula. Amen.

SCHOLIA.

De vera atq; perfecta Renuntiatione, plura ad inſtitutum etiam noſtri Auctoris huc facientia, inuenies apud Baſilium Magnum, Tom. 2. in Regulis fuſius diſputat. Reſponſ. ad Interrogationem B *8. De nuntio rebus huius vitæ remittendo: vbi Renunciationis formula, proponuntur [illegible] explicantur ac quis Renuntiationem perfectam peragat, quæq; illa ſit, & in quibus conſiſtat, luculenter oſtenditur. Reſponſio ſanè digna, quæ in hanc materiam citetur, & cum hiſce S. Ephræm, conferatur. De qua etiam lege Iohan. Caſſianum lib. 4. de inſtitut. Renuntiant. præſertim cap. 34. 36. 38. 39. 43. Et Collat. 3 de tribus abrenuntiat. potiſſimum cap. 6. & 7. vbi quomodo ſingularum Abrenũtiationem ſit apprehendenda perfectio, copioſe oſtenditur. Extant & Beati Eſaiæ Abbatis in eandem materiam Orationes aliquot eligantes ac piæ, nimirum octaua in ordine reliquarum, quæ incipit: Si mundo renuntiaſti &c. ac 15. & 17 quæ de mundi renuntiatione plenè tractant. Quæ ſi non ſuffecerint, vide quoque S. Dorothei Sermonem, de Obedientia & ſubmiſſione propriæ voluntatis, vbi multa in hanc materiam lectu digna adducuntur. De qua, & pluribus in locis ſparſim apud S. Ephræm, alibi.*

Quando igitur coram Deo in Oratione perſiſtis, caue &c.] *De reuerentia Orationis; & de euagatione mentis, ac quomodo non ſit impoſſibile, mentem ne euagetur, reprimere, legatur S. Baſilius Magn.* C *lib. de Inſtit. Monach. cap. 57. Chryſoſtomus ſermonib. de orando Deum, ſiue de Oratione, Tom. 5 aliiſq; in locis de oratione à me ſupra citatis. Iohan. Caſſianus diuerſis capitibus, Collat. 9. & Nilus Abb. pluribus capitib. de Orat. Ipſeq; auctor noſter Ephræm in Serm atque tract. de Oratione, antea adduct. Nec non in ſua ad monachos Catecheſi, quæ incipit: Venite dilecti mei, &c. locus huc faciens, eſt ſub finẽ Catecheſ. Quomodo porrò ſine intermiſſione orandum ſit, & quocumque tempore piis ad Deum precibus (quod hic vult Ephræm) recurrendum, pulcherrimus reperitur locus in Sermone aſcetico ad pietatem excitante B. Maximi Monachi & Confeſſoris, quaſi in medio; vbi Frater interrogat Senem, quanam ratione mens ſine intermiſſione orare poſſit? vbi hoc optimè deducitur, & explicatur.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Quomodo Anima* quando tentatur ab hoſte, debeat cum lachrymis, interpellare Deum. D

*al. Sermo, Quomodo Anima cum lachrymis debeat orare Deum, quando tentatur a Diabolo.

ANima anguſtiis tentationum preſſa, ad te recurrit Sancte Domine, & cum lachrymis, tuum implorat auxilium, aduerſus corruptorem inimicum; & cum omni humilitate ſupplex te inuocat, contra affligentem ſe aduerſarium. Quoniam igitur audacter ad te accedit, celeriter exaudi eam; & quia ſummo deſiderii affectu ad te confugit, illam ſedulò viſita & protege. Si enim afflictam deſpexeris, perit. Si in anguſtiis conſtitutam audire diſtuleris, iam deficit. Si verò miſerationibus tuis viſitaueris illam, inuenitur. Si reſpexeris illã, ſaluatur. Si exaudieris illam, corroboratur. Aemulare pro illa, quoniã tibi deſponſata eſt. Hoc
2 Cor 11. etenim Paulus Apoſtolus, qui illam deſpondit tibi, affirmat, dum ait, te immortalem Zelatorem eſſe. Ne ergo deſpexeris illam, ne quando * arbitretur inimicus te illi libellum repudii dediſſe, atque abs te dimiſiſſe. Erudi me Domine, propter miſerationes tuas, & ne tradas me obſecro in manus corruptoris. Ecce enim intellexi cogitationes meas de longè, nec in me quicquam boni comperio, quod in conſpectu tuo memorari poſſit, niſi hoc ſolum, quòd præter te, alium ignorem. Immenſa* latitudo atque profunditas, eſt gratia curationũ tuarum, qui omnibus ad te venientibus ſanitatẽ largiris. Sanantur ſæpius, miſerationibus tuis mea vulnera, quæ eadem rurſus propriæ negligentiæ vitio, putreſcũt. Nũc obliuiſcor medi[illegible],

*al. ne quando dicat aduerſarius, &c.

*al. [illegible] eſt, [illegible] curationum [illegible]

A [illegible] dum ſanus ſum; qui idem & mei obliuiſcitur, in ægritudine mea. Quòd enim
[illegible] tu abeant peccata mea, quodque miſericordiam conſecutus, te iterum ad
[illegible] ndiam prouocem, ſcio; & quod ex immenſa pietatis tuæ clementia me to-
[illegible] non ignoro, inſtar indulgentiſſimæ matris; quæ licet irritetur à ſuo infantu-
[illegible] n tamen ob id deſplcere illum poteſt; vincitur enim viſceribus pietatis. Si Pulcherrima à minori ad maius Compara-tio.
[illegible] ſe illa; quanto magis indulgentia tua? Ecce Domine, & volucrum viſcera
[illegible] pullos ſuos funduntur, illosque certis horis viſitant, & eſcam eis deferunt,
cla[illegible] rantque vt nutriant illos, proprijs enim ſuperantur viſceribus. Quòd ſi ani-
[illegible] rationis expertia, adeò indulgētia ſunt; quanto amplius infinitis partibus,
[illegible] ta tua viſceribus pietatis victa, omnium ad ſe accedentium & verè eam requi Alia Compara-tio à minori.
[illegible] miſerebitur? Ecce rurſus fons aquis abundans, indeficienter ſcaturiens,
B [illegible] mque cunctos ad ſe venientes potans, laudē ab hominibus promeretur. Nec
[illegible] fontem laus ea redundat, quod gratis potum cunctis exhibeat, quàm in te
[illegible] s, qui eius affluentiæ merito, laudaris. Clarum enim eſt, quòd per beneficiū
[illegible] æ tuæ, potum ille vbertim præbeat. Ecce immenſum miſerationum tuarum
[illegible] s, fons iſte deſignat, vt qui cæleſtes corporeaſque virtutes liberaliſſimè nu-
[illegible] mnemque ſpiritum prouidè diſponis. Et cùm laudibus humanis non *indi- *al indigeat, vt refertatur ad fontem, vel gratiam.
[illegible] s, neque glorificatione vllius rei creatæ, glorioſus enim es in ſubſtantia maie-
[illegible] s tuæ, & magnificentia gloriæ tuæ; Charitas tuæ noſtræ ſalutis cupidiſſima,
ſe ipſa ad nos inclinat, vt dum ea à nobis glorificatur, in ipſa quoque nos magnifi-
cemur, laudeque ac gloria per illam potiamur: Certus ſum enim, quòd hæc cha-
ritas gratiæ tuæ, præſtoletur atque ſuſcipiat omnem ad accedentem. Cumque o-
mnia prænoſcas Domine, accedentis ad te cor intueris, ſiquidem exuit mundum:
priuſquam enim pertingat ad ianuam, tu ei aperis. antequam tibi procidat, manū
ei præbes. antequam lachrymas profundat, tuas ſuper illum miſerationes effun-
dis. antequam ſua tibi debita confiteatur, indulges atque remittis. Non imprope-
ras illi, dicens: quo pacto tranſegiſti tempus tuum? quomodo ætatem conſump-
ſiſti? Non perquiris quantitatem libelli, in quo deſcripta ſunt peccata eius. Non
reuocas in memoriam, quantum te per ſuam exacerbauerit negligentiam. Non
exprobras, quantum tua ſpreuerit ipſe beneficia: at humilitatem potius atq; cla-
morem, & bonum affectum cordis eius proſpiciens, clamas: Citò proferte ſto- Lucæ 15.
lam primam, & induite illum, & mactate vitulum ſaginatum. Ad requiem at-
que lætitiam eius conueniant Angeli, congaudeantque ſuper inuentione filij
perditi, ac conuerſione antea errabundi hæredis. Et velut negotiatorem ali-
[illegible] m cum multis opibus ad propria remeantem; ita peccatorem ex tota anima
ad te confugientem, ſuſcipit gratia tua. Cupit certè videre lachrymas, ſititque pœ-
[illegible] tiam intueri, gratulans ijs qui ſeriò pœnitentiæ ſtudio ſe dedunt. In me igi-
tur Domine, immenſa pietatis tuæ viſcera oſtende; & remitte mihi, vt ab impij
corruptoris liberer nexibus, quippe qui vbi me vulnerauerit, illicò & ſtans comi-
[illegible] det me. Et ſicut in mari turbato, diſcipuli ad te confugerunt, teque excl Matth. 8.
[illegible] &per benedictam vocem oris tui, procella venti ceſſauit, & tempeſtas ma-
[illegible] facta eſt tranquilla: ita quoque exaudi lachrymas meas, quoniam die noctuque
ſu[illegible] e. Annos duodecim medici laborantes, non potuerunt curare fluxum
ſanguinis, moleſtiam potius quàm ſanitatem ægrotanti præbentes. At quod non Matth 9. Marc. 5. & Luc. 8.
potuerunt illi, tu præſtitiſti, & quæ illi confundebant, tu ſanaſti, remediaque abſ-
que vllo labore largitus es. Cùm enim mulier illa fidei plena, ſe putaret latere;
E [illegible] m ad veſtimenti tui fimbriam tangendam, acceſſit Non quidem ſanctum tuū
corpus attigit; ſed ſola veſtis tuæ ora, curationem illi præbuit, & liberationē à de-
[illegible] c multorum medicorum. Libera *obſecro, & afflictam animam meam, ab *al libera & me obſecro, à confuſione & improperio tribulantis me inimici, &c.
[illegible] properijs tribulantis me inimici, pijſſime medice. Oſtende in membris meis,
[illegible] am ſapientiam tuam; & vulnera animæ meæ ſana, & incontaminata cuſto-
[illegible]; virtutū decorem iugiter inſere. Prædicetur in me diuina gratia tua; quo-
niam ipſa me liberauit, ô Agne immaculate, qui pro ſalute totius mundi occiſus
[illegible] mque ac terram pacificaſti. Ne me quæſo ad te importunè accedentem,
a[illegible] ceris, neque exprobrans mihi dixeris, in die illa terribili atque tremenda,
[illegible] mea cauſa paſſus ſis, quando nobis peccatoribus dices: Noſtis quid pro vobis
[illegible] pe p[illegible] ſſus: Cùm enim inuiſibilis eſſem, vobis me videndum exhibui, cùm im-

mortalis eſſem, propter vos morte condemnatus ſum. Cùm nullum in me peccatum cadere poſſet, propter vos accuſatus & iudicatus ſum. Cum omni crimine eſſem vacuus, propter vos alapis cæſus ſum: ita cùm crucifigerer, nō iraſcebar; cùm irriderer, non maledixi. Ego Dominus veſter, in quem omnino nullum cadere poterat pecatum vel crimen, propter peccata veſtra ac ſcelera, iſta omnia ſuſtinui: vos autem qui rei eſtis, quid pro me perpeſſi eſtis? Et propterea, ad hæc nullus veſtrum excuſationem habet. Sed memineris Domine, iſta te omnia ſuſtinuiſſe noſtra cauſa, propter infinitam pietatem tuam, bonitatemq́ue ac iuſtitiam, & non propter illa noſtra opera bona. Vt enim tunc pro nobis traditus es, bonus, ſanctus, & omnis peccati exors, & nunc idem es Domine. Neque enim mutabilis eſt, ſumma pietas diuinitatis ac clementiæ tuæ, quam habes ſecundum naturam. At nos, & tunc impij atque improbi, & nunc peccatores & infirmi ſumus. Munus ergo, quod nobis per immenſam pietatem tuam donaſti, à nobis quæſumus, ne abſtuleris. Nam ſi tunc quidem propter noſtram iuſtitiam liberaſſes nos, nunc verò quia peccauimus, iccirco iraſcereris, & gratiam tuam à nobis auferres, meritò diceremus, tunc noſtra iuſtitia liberaſti nos; modò autem, quia peccauimus, receſſiſti à nobis. Verùm, vt iam dixi, & tunc impij fuimus, & modò peccatores ſumus. Donum ergo iſtud, quod nobis, benignitate illa tua largitus es, in finem vſque firmetur in nobis. Equidem Domine, cum afflictione & attritione animi mei, iam etiam atque etiam clamo ad te; atque aduerſus hoſtē meum, te interpellare cogor. Reſpice Domine, & eſto mihi refugium, illiuſque prædones, qui ſingulis horis perterrefaciunt me, tua increpatione coerce; diſtrahunt enim me, atque ad res inanes attollunt, & non compungor. Impediunt me, neque vt te implorem, ſinunt. Norunt enim, ſi cum gemitu ac lachrymis ad te clamauero, ſe non poſſe ſubſiſtere. Hei quid agerem miſer; cui, cum adeò graui aduerſario, ad luctam prodeundum eſt. Sed me felicem, qui tuæ protectionis dextera conſeruor atque defendor, à quo in certaminibus præmia parantur vincentibus. Baſiliſcus quidem beſtia vtrimque nocens eſt, aſpectu ſcilicet, & acerbitate morſus. Sed iſte Draco ex parte vtraque, illo nequior eſt, & pernicioſior, in lucta & impudentia. At virtus tua ſancta, Domine, quæ deuorauit virgas, in dracones mutatas, increpet & draconem iſtum, qui impudenter admodum mihi inſidiatur, cum ſumma improbitate pugnæ, qua tamen ingentem theſaurum operatur ſuſtinentibus atque vincentibus: & vexatio quam eius afferunt comminationes, latentem continet felicitatem. Nam iſtius quidem ſeculi gaudium triſtitia atque dolore plenum eſt. Quæ autem ſecundum Deum triſtitia eſt ac gemitus, gaudium ineffabile, vitamq́ue æternam conciliat. Semper infirmus fui, indeſinenterq́; infirmor Domine, ſed indeficiens tua gratia aſſiduè viſitat, & ſanat me. Horis quoque ſingulis neglexi ac negligo mercedem curationum eius, cùm omnem pretij æſtimationem excedant remedia gratiæ tuæ, quæ tu gratis donas. Et quoniam lachrymis ipſa largiris, da & mihi obſecro, per meas lachrymas, curationem animæ meæ: Perſpicuum namque eſt omnibus, ſeculum hoc præſens, caueæ vbi cum beſtijs certatur, eſſe perſimile, vbi validus ille Draco cum omnibus decertans, ab aliquibus quidem ſuperatur & conculcatur, pleroſque autem vincit, & peſſundat ipſe; à quibuſdam deijcitur & irridetur, nōnullos deijcit & ſubſannat ipſe. Atque alij quidem ex colluctatione cum illo ſuperantur, alij vero coronantur. Hi quidem per acerbitatem eius, æternæ vitæ dulcedinem cōſequuntur, alij autem dulcedine atque blanditijs ipſius emolliti ac deliniti, amaritudinem æternorum ſuppliciorum incurrunt. Alij ſumma rerum omnium paupertate, ipſum facilè proſternunt, & vincunt. Alios verò terrenarum terū cupiditate deuinctos, ipſe proſternit ac ſuperat. His, dum ex animo Deum concupiſcunt, leuis ac nulla eſt illius pugna; At mundo affixis, eadem grauis eſt & intollerabilis. Beati illi, qui Deum ex toto corde diligunt, & per dilectionem eius contemnunt vniuerſa. Beati item, qui die noctuque peccata ſua lachrymis abluunt, vt a ventura ira liberentur. Beati, qui ſponte ſua, ſe hic humiliant; quoniam illic exaltabuntur in patria caleſti. Beati, qui hic continentes fuerint, quoniam ibi deliciæ paradiſi eos manent. Beati, qui hic ſua corpora ſponte in vigilijs & exercitationibus virtutis afflixerint, quoniam illic paradiſi exultatio ijs parata eſt. Beati, qui ſponte facti ſunt

Marginal notes: Matth. 26. & 27. 1. Pet. 2 — Tit. 3. 2. Tim. 1 &c — B — C — Baſiliſci cum Dæmone comparatio. — Exod 7. — 2. Cor. 7. — Matth. 19. — Matth 5 Luc. 6. — Matth. 25.

A ſunt templa Spiritus ſancti; quoniam illi ad dexteram ſtatuentur. Beati, qui charitatem Dei, corde & animo poſſederint; quoniam ipſi amici Chriſti vocabuntur. Beati, qui ſeipſos mundo, & concupiſcentijs eius crucifixerunt; quoniam die ac nocte meditatio eorum in Deum defixa eſt. Beati, qui verè lumbos ſuos præcinxerint, lampadeſque ſuas præparauerint, exſpectantes Dominum ſuum, quando reuertetur à nuptijs. Beatus, qui mentis oculis ſpeculari potuerit futura cæleſtis ſtudij bona, & contra, ſuppliciorum æternorum gehennæ mala; omniſque ſtudio ad illa conſequenda, & hæc euitanda contenderit. Beatus, cui ob oculos aſſiduè extrema illa hora horroris atque formidinis plena verſatur, ſtudetque placere Deo dum tempus adhuc ſuppetit. Beatus, qui tanquam omnis perturbationis, & immoderatæ affectionis expers, vitam Angelicam in hoc mundo duxerit; vt B cum Angelis in die illa, æterno cæleſtis vitæ gaudio perfrui poſſit. Conemur ergo fratres, ſuperna ſolum contemplari, ſuperna ſapere, ſuperna cogitare, de ſupernis diſſerere, ſuperna animo voluere, ſuperna meditari; ſuperna ſentire & intelligere, ſuperna loqui, ſuperna perficere, ſuperna pertractare: in omnibus & per omnia conuerſationem noſtram in ſupernis habere, ſuperniſque adſueſcere. Caueamuſque ad inferiora obtutus conuertere, vbi voluptates blandæ ac noxiæ, concupiſcentiæque inanis atque mortiferi ſeculi huius prauæ, dominantur. At præclarum eſt, oculis cordis ſemper videre atque proſpicere, ne quid noxij vnquam in pupillam oculi incidat; mentiſque aciem cogitatio aliqua improba, aut quid aliud indignum ac Domino Deo diſplicens, perturbet, obtenebretque. Sed C audi quæſo, qui legis, de meipſo autem loquor; & quid perpetuò cogitandum ſit nobis, accipe: Habemus Angelos quos iugiter cogitemus, habemus Archangelos, habemus Poteſtates atque Virtutes, habemus Dominationum gloriam, habemus Cherubim, & Seraphim, habemus nos ipſos. Habemus Deum ac Dominum vniuerſorum, bonumque ac ſanctum nomen eius. Habemus Prophetas, habemus Apoſtolos, habemus ſancta Chriſti Euangelia, diuinoſque ſermones eius. habemus Martyres, habemus Sanctos omnes. habemus Confeſſores, habemus ſanctos Patres noſtros & Patriarchas. habemus Paſtores, habemus ſacerdotes, habemus denique cęlos, & omnia quæ in eis ſunt. Hæc meditare ſemper, in iſtis mētem ac cognitionem tuam omnem iugiter defige. Eriſque filius Domini ac Dei altiſſimi, gratia Domini ac Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Cui ſit gloria & imperium, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

1. Cor. 3. Galat. 5. Pſalm. 1. Lucæ 12. Matth. 25. Galat. 6.

D

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

ANima anguſtijs tentationum preſſa, quomodo ad Deum recurrere debeat, valde eleganter ac hic demonſtrat S. Ephram. De quo etiam videre licebit S. Baſilium Magnum, non in vno loco, ac præſertim in Moralibus, vbi de Tentationibus homini ſupernenentibus agit, & quomodo ſe in ijs gerere oporteat, Regula 62. cap. 2. 3. 4. & Regula 63. cap. 1. &c. Nec non Gregor. Nazian. in oratione 17. in ordine, ad Ciues Nazianzenos graui timore perculſos, vbi inter alia docet ægram atque afflictam animam Deo propinquam eſſe, &c. Eandemq́; ſententiam in priore ad Cæſarium fratrem epiſtola recenſet, eamq́; ibi Petro Apoſtolo attribuit, in hac verba ſcribens: Anima namque afflicta, Deo E *vicina eſt, inquit Apoſtolus Petrus, vbi hac de re præclariſſimè diſſerit, &c. Sed eam in neutra Epiſtolarum Petri reperire potui. Annotat autem ibi Elias Cretenſ. hunc locum ex eo libello ſumptum eſſe, qui Doctrina Petri inſcribitur, &c. Huc quoque faciunt, quæ idem Nazianzenus longo Carmine, de animæ ſua calamitatibus conſcripſit Tom. 1. Et Chryſoſt. Homil. in Pſal. 9. ſuper illa verba: Patientia pauperum non peribit in æternum, &c. ac in illud Pſal. 93. Quis conſurget mihi aduerſus malignantes, &c. & Homil. 42. 62. 63. 64. 65. 67. ad popul. Antioch. Item in Orat. de Anima, eiuſq́; humilitate, ſub finem Tom. 5. & Doroth. Serm. 13 de tentationibus conſtanter perferendis.*

Annos duodecim medici laborantes, &c.] *Vbi in alio manuſcripto cod. Græc. pro ἐτῶν δώδεκα, reperitur δέκα καὶ ὀκτὼ, annos decem & octo. Verùm altera lectio, de numero duodenario, magis placet, cùm & ille numerus ex communi ferè ſententia Patrum, pertineat ad Hæmorroiſſam; ſicq́; paſſim legatur iſte locus ſcripturæ, Matth. 9. Marc. 5. & Luc. 8.*

Neque expro[illegible]brans mihi dixeris, &c.] *Al. Neque improperans mihi obiecer is, quid pro me [illegible] paſſus: In die enim illa terribili ac metuenda, nobis dices peccatoribus. Noſtis, &c.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Timore Animi.

Admirabilis S. Ephræm humilitas, atque modeſtia. EGO Ephræm peccator, ignauus ac piger in certamine ſpiritali, in quo aſſiduè ob negligentiam meam animique torporem vincor, B vobis ſtrenui pugiles, Deique amantiſſimi fratres, ingentem animi mei timorem atque tremorem, qui quodam die me miſerum atque diſtractum, tardumque ac deſidem inuaſit, recenſere volo. Narratio de ſe ipſo. Solus ſedebam in loco quodam quieto atque ſublimi, & inanes huius vitæ curas, tumultus, ac perturbationes mente reuoluebam. Et illachrymans dicebam quomodo vita hæc noſtra velut vmbra fugit, & inſtar velociſſimi Iob 8. 14. Pſal. [illegible] curſoris pertranſit, & tanquam flos matutinus marceſcit? Rurſuſque cum dolore ac gemitu: quomodo, inquam, ſeculum hoc prætereat, dum interim ignauia, rebusque ac cogitationibus inutilibus diſtrahimur, neſcimus. Hæc dum mecum expendo, repentè oculos in cælum ſuſtuli, & penè à ſenſibus alienatus, magno cum timore perculſus, oculis cordis Dominum meum ſumma in gloria ſeden- Colloquium Dei cum anima S. Ephræm. tem proſpexi, & ſic animam meam compellãtem audiui: Quamobrem ô anima, cæleſtem tuum thalamum lumine gloriæ plenum contemnis? Cur ô anima, C ſponſa mea, me immaculatum & immortalem ſponſum tuum odiſti? Cur ô anima, ſpernis illa bona, quæ ego in lumine vitę pręparaui tibi? Cur ô anima, te à me per res & cogitationes indecentes, atque inutiles alienaſti? Cur, omni cum ſtudio ac gaudio aduentum meum non præſtolaris? Cur ô anima, manibus tuis lam- Matth. 25. padem ardentem non tenes, exſpectans dum vocem illam audias: Ecce ſponſus venit, exite obuiam ei cum lætitia? Cur non feſtinas tibi veſtem decoram dignamque ad nuptias parare? Cur, cum gaudio ſanctum illum cæleſtem thalamum non ingrederis? Cur ô anima, me qui bonus ſum, & te à morte in vitam aſſerui, odiſti? Ego anima, tui cauſa mortem opetij, vt te ſpõſam mihi conciliarem. Ego anima, regnum tibi hæreditarium, quod omnibus bonis abundat, acquiſiui. Ego anima, homo propter te factus ſum, vt vitam tuã à corruptione liberarem. Ego D anima, ſalutem tuam cunctis operibus meis ſemper prætuli. Ego anima, cæleſtem tibi thalamum præparaui, Angeliſque mãdaui, vt in eo coram te miniſtrarent; vt cum gaudio illuc ingrediaris. Tu verò o anima, me cæleſtem tuum ſponſum, & ineffabilia quæ tibi parauí bona, ſpreuiſti. Sed quem quæſo præferre mihi Animi ſui timorem explicat. potuiſti: qui res omnes creatas mea indulgentia conſeruo? Quis pater vitam donat vt ego; quem tu anima reliquiſti, & inimicum odioque digniſſimum concupiuiſti? His ego fratres chariſſimi, in illa hora coram Domino conſtitutus, vehementer cõtremui & expaui; pręſertim dum formidabilia illa Domini verba, maximamq; animi mei confuſionẽ atq; turbationem animaduerterem. Vnde defecit præ timore atq; confuſione anima mea, cogitabamque vbi me abſconderem; Deflet ſe [illegible] ſuam amar[illegible] [illegible] miſericordiam implorat. quod tantam ignominiã ferre nequirem, dicebamque apud me: Venite mõtes, & E me peccatorem ac impiũ operite. Et demiſſo capite confuſus, alta voce meipſum deflere lamentabiliter cœpi, dicens: Cur ego inquiens, ex vtero matris prodij, vt Dominum meum ſanctum & bonum atque miſericordem exacerbarem? Cur conceptionem in vtero matris, & corporis incrementum, donaque cæleſtia, ac ſancta gratiæ tuæ remedia, quæ dediſti Domine, contempſi? Flens tamen procidi, & cum planctu ac dolore cordis mei illachrymans rogaui & exclamaui: Exaudi Domine fletum meum, & ſuſcipe verba deprecationis meæ, quæ ego peccator timore perterritus, coram te loquor clementiſſime, mitiſſime, & miſericordiſſime Domine. Ne feceris mihi obſecro, ſecundum cuncta opera mea; neque memineris iniquitatum mearum, quibus ego gratiam tuam benigniſſime Domine irritaui. Tantum mihi peccatori, hominum amator optime,

tempo-

A temporis concede, vt pœnitentiæ ſpatium habeam. Gratia tua, quæ delicta iuuētutis meæ tulit, & ſenectutis nunc errata perferat. Noui ego iuſiurandum tuum clementiſſime Domine, quod per temetipſum iuraſti, dicens: Viuo ego, dicit Dominus, quia nolo mortem peccatoris & impij; ſed magis vt conuertatur ab omnibus iniquitatibus ſuis, & viuat. Iuraſti hominū amator optime, pro tuis miſerationibus, te mortem peccatoris nolle; ſed potius vt conuerteretur & viueret. Miſereatur mei peccatoris, qui adiuro te per miſericordię tuę viſcera, vt mihi propitius ſis, atque ignoſcas. Miſerere mei Domine, & ne adiurationis meæ, te libertas offendat. Tu qui corda ſcrutaris & renes hominum, noſtraſque cogitationes perſpicis; noſti me acerbiſſimo animi dolore coactum, iſta auſum in conſpectu tuo eloqui. Reſpice ô Chriſte Saluator, fontes lachrymarum mearum, contritionemque ac gemitus indignæ meæ animæ. Veniat præceptorum tuorum iuſſio,

Ezech. 18.

Ibidem.

Pſalm. 7. & Hierem. 11. 17. 20.

B & me protegat, antequam formidabili iuſſu tuo, imparatus atq; confuſus deprehendar. Concedat mihi gratia tua, exiguum tempus veræ pęnitentiæ. Nequit clementiſſime Domine gratia tua peccatorem deſpicere lachrymantem. Ignoſcit omni animæ, quæ ſupplex ad te recurrit; & peccatorum quæ patrauit, veniam implorat. Exaudiuit ſanctus, & benignus Dominus vocem meam, & ploratum lachrymarum mearum, & miſertus eſt mei. Et nūc me reſpice, vt longanimis & miſericors Dominus; vt ego quoque fructum pœnitentiæ referam. Quamobrem ſupplico Domine, vt veræ pœnitentiæ ſpatiū mihi largiaris. Suggerit mihi quotidie viam ſalutis, & nunquam non me ad vitam trahit Saluator meus, vt ſaluus ſim. Quoties in mentem mihi venit illius diei ac horæ, in qua me repente timor

C hic inuaſit totus horreo, lachrymor, ac ingemiſco. Iterum mox omnium ſimul obliuiſcor, & precum, & lachrymarum, & timoris, & ſpatij pœnitentiæ mihi largitate diuinæ gratiæ, conceſſi. Sed vnde mihi iſta duritia, & negligentia? vnde tanta obliuio? vnde ita ſubitò fio impudens, & timoris expers, elatus, & iracundus? adeò vt planè nec timor Dei, nec iudicium futurum mihi verſetur ob oculos? Numquid iniuſtus eſt Deus? Nunquid diſſimulat, aut non intuetur opera mea? abſit. Omnes vos rogo obteſtorque, amici Dei, & fratres mei chariſſimi; vt pro me homine peccatore & minimo, apud Deum miſericordem, & benigniſſimum, intercedere velitis. Quæ mihi acciderūt, vel ideo pateſeci vobis, vt per vos miſericordiam à Deo obtineam. Neque dubito, quin ſi volueritis, mihi peccatori, veſtris apud Deum orationibus & ſupplicationibus, ſuccurre poſſitis. Noui multorum deprecationes apud Deum, etiam Apoſtolos è carcere & vinculis, & morte liberare valuiſſe. Quanto magis vos me peccatorem & impium à morte libera-

D bitis? Succurrite ergo qui timetis Dominum, preces veſtras pro me peccatore fundite, vt Diuina gratia in anima mea reſplendeat, mentemque tenebris circumfuſam illuminet, promptuſque ac dignus efficiar precibus veſtris mediantibus, qui pœnitentiam agam, & veniam merear. Et adueniente diuina gratia, dulceſcat omnis amaritudo mea. Gratiæ enim præſentia, ſimul cū cordis cōpunctione, animi dulcedinem & tranquillitatem affert. Exhilarent vndæ diuinæ gratiæ, iubarque Sancti Spiritus, noſtra pectora; faciuntque vt anima repentè omnium rerum terrenarum, cupiditatumque carnalium ac noxiarum obliuiſcatur. Fouent igitur vndæ diuinæ gratiæ intellectum ſimul & animam. Similiſque eſt gratia Dei in anima noſtra, horto regio pulchris arboribus, & fructibus bonis pleno, qui tum ſapore, tum odore, tum iucunditate & pulchritudine ſua, mirificam cūctis ſenſibus delectationem ac recreationem afferunt. Ita & diuinæ gratiæ fructus ac medicamenta nobis ſplendorem, dulcedinem, lætitiamque præbent. O beata illa anima, quæ operibus diuinę gratiæ reſplendet; illuſtratur enim eius ſplendore, afficitur dulcedine, contemplationiſque ac ſuauiſſimi illius odoris gaudio perfunditur. Iterum dico: O beata illa anima, quæ cunctis diuinæ gratiæ muneribus ornata eſt. Nihil anima illa intuetur in terra, ſed tota defixa hæret in Deo. Cum neque ſponſi ſuauitas & gratia, illam aliorſum ſe vertere permittat. Ecce proſtratus ad fores Domini mei procido, ſupplicans, obſecrans, atque adorans, & cōtinuò dicens: Ignoſce mihi ſcelera atque delicta mea, clementiſſime Domine. Licet enim ſupplici ſeruo, poſteaquam peccauit, non effugere manus Domini ſui, ſed omni potius cum ſubmiſſione & humilitate cordis, ab eo veniam exſpe-

Diuinæ gratiæ efficacia, atque præſtantia.

Gratia Dei in anima noſtra, horto Regio quomodo ſimilis.

Laudatur anima, diuinæ gratiæ muneribus decorata.

Ephræm ſupplex ad Dominum recurrit, & pro delictis veniam poſtulat.

ctare. Nam ſic etiam homines delinquentibus ſeruis ſuis offenſas ignoſcere con- A
ſueuerunt. Quòd ſi homines mortales, & improbi, errata conſeruis ignoſcunt, quanto magis Dominus noſter ſanctus & bonus, vniuerſorum conditor, omniumque creator Deus, cuius miſericordia, & manſuetudo, ac pietas, atque clementia eſt infinita, iniquitates atque delicta cunctis peccatoribus remittet, qui ſupplices ad eum aſſiduè confugiunt? Theſaurus ſiquidem miſericordiæ eius, ſaltem modicam animi noſtri reſipiſcentis atque dolentis de peccatis, requirit promptitudinem; & mox ſuas profundit diuitias, in requirentes illum cum contritione: Nam ſimilis videtur theſaurus ille fonti vberrimo, qui aquam haurientibus abundè præbet. Vnde facilè eſt cuiuis, explicare, quo pacto fons ille, diuinæ miſericordiæ fonti comparetur. Quemadmodum enim fons neminem ab aqua ſua arcet; ita gratię theſaurus, nullum prohibet hominem, cur minus particeps illius reddatur. B Modò igitur voluntas accipiendæ gratiæ adfuerit, illicò totus theſaurus gratiæ patebit. Haurite ex hoc fonte, Chariſſimi, cæleſtium donorum riuos atque fluenta, dum licet. Tempus enim veniet & hora, quando ex eo bibere, ac ſitim extinguere, planè nemini licebit. Quæſo obteſtorque vos, hæredes Dei, & Chriſti fratres, vt mei memineritis, aſſiduèque pro me Deum ac Saluatorem exoraueritis; vt per Chriſtum, ab hoſte maligno, qui me ſingulis horis oppugnat, liberer. Sanctiſſimæ Trinitati ſit gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Argumentum à ... ad ma... valde efficax.

Theſaurus diuinæ miſericordiæ, vberrimo fonti ſimilis.

Ex fonte diuinæ gratiæ, hauriendum atque bibendum.

SCHOLIA.

ANimi ſui timorem Auctor explicat, quæ, ipſi quodam die ac loco, extra ſe rapto euenerant, dum ſeculi huius vanitatem rerumque humanarum fugacitatem atque incertitudinem altiori mente reuoluit, cæleſtiaque profundius contemplatur, hic enarrat. Et inter alia, Deum ſibi in ſumma gloria apparuiſſe piè fingit, ſuamque animam multis verbis conſolatorijs allocutum fuiſſe; cuiuſmodi ſunt, quæ hic ab eo adducuntur plurima, magnam pietatem, ardentemque ſpiritum redolentia: & talia quidem quæ legentibus vel audientibus etiam animum quantumuis obduratum emollire, lachrymaſque ex oculorum palpebris excutere poſſint. Tota enim oratio affectibus vehementibus, verbiſque ac ſententijs ad monendos animos plurimum facientibus, referta eſt, ac ad Compunctionem fidelis animæ, cumprimis valde accommodata. Et ſiue hortatoria ac conſolatoria illa Dei verba ad Animam, ſiue etiam ſuſpiria ac lachrymas, conuerſionemque pia ad Deum Animæ, conſideres; pulcherrimum ſibi vitæ in melius commutandæ ſpeculum hinc propoſitum habebis. Scripta autem ſunt iſta ab Ephræm iam ſene, quod ipſe in corpore orationis ſatis inſinuat, vbi ait: Gratia tua quæ delicta iuuentutis meæ tulit, & ſenectutis nunc errata perferat, &c. adducitque ibi non pauca eaque pulcherrima, in laudem Diuinæ gratiæ, quæ fidelem animam vult eſſe munitam atque decoratam. De qua, ex profeſſo in ſequent. poſtea. C

Noui ego iuſiurandum tuum, quod per teipſum iuraſti clementiſsime Domine, dicens: Viuo D ego dicit Dominus, &c.] *Verba illa iuriſiurandi, ad quæ alludit Ephræm, ſunt Ezechiel 18. & 33. vbi tamen aliter atque aliter legitur: Nam in extrema parte cap 18. eſt:* Nolo mortem morientis dicit Dominus Deus; reuertimini & viuite.] *atque ita in Lat. vulg. vbi tamen illud vltimum:* Reuertimini & viuite,] *deeſt in edit. Græc. 70. Interp. in aliquibus porrò Codicib. ibi reperitur: Nolo mortem peccatoris dicit Dominus Adonai, ſed vt conuertatur à via ſua, & viuat anima eius, dicit Dominus Adonai. atque ſic ferè Theodoritus. Auctor verò noſter Ephræm potius hic ad verba Ezechiel. 33. cap. reſpexiſſe videtur, vbi eſt: Viuo ego dicit Dominus Deus: nolo mortem impij, ſed vt conuertatur impius à via ſua, & viuat, &c.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, E

Reprehenſio ſui ipſius atque Confeſſio.

FRatres, compatimini mihi, qui commiſerationis habetis viſcera; non enim otioſè diuina dixit ſcriptura: Frater qui adiuuatur à fratre, quaſi alta atque munita ciuitas. Nam fundati regni inſtar, fortis eſt ac potens. Alibique rurſus: Confitemini alterutrum peccata veſtra, & orate pro inuicem, vt † ſanemini. Accipite ergo cohortationem, electi Dei, ab eo qui decreuit atque promiſit quidem placere Deo, & mentitus eſt factori ſuo, vt ſupplicationibus veſtris liberer à peccatis, quæ me complectuntur ac detinent, ſanitatique reſtitutus exſurgam

Prouerb 18.

Iacob. 5.

† al. vt ſaluemini. & ſic Lat. vulg.

[illegible] e lectotabifici pe[illegible]ari: Quoniam ab infantia factus ſum vas inutile atque [illegible]. Et nunc de iu[illegible]io audiens, nihil facio, tanquam offenſis ac culpis [illegible] ſuperior; alios que mea admonitione ab inutilibus deterrens, hæc ip[illegible] plura a me peraguntur. Hei mihi, in quali damnationis ſtatu reperior. [illegible], in quo dedecore iaceo. Hei mihi, quòd in me non eſt, id quod later, [illegible]d apparet; vnde niſi velociter commiſerationes in me diuinæ refulſe[illegible]a mihi ex operibus ſpes ſalutis oſtenditur. Dum enim de pudicitia diſ[illegible] laſciuia cogito. Dum de puritate cordis verba facio, turpium affectio[illegible] dilatio in me dies noctéſque dominatur. Quam igitur excuſationem [illegible]? Hei mihi, quæ qualiſque mihi diſcuſſio imminet? Reuerà ſpecie tantùm [illegible]mi ctus ſum, & non potentia atque virtute. Quo igitur ore, quáue au[illegible] cedam ad Dominum Deum meum; qui abſcondita nouit cordis mei? Tam malis obnoxius cùm ſim, pertimeſco in oratione conſtitutus, ne ignis de cælo deſcendat, ac deuoret me. Si enim eos qui offerebant coram Domino [illegible]nem alienum in deſerto, egreſſus ignis à Domino, conſumpſit; quid ego exſpectabo, tanto delictorum pondere indutus atque circumdatus? Quid ergo; deſperabone propriam ſalutem? Abſit. Ea quippe aduerſarij eſt ſolicitudo ac ſtudium, vt cum aliquem ad deſperationem deduxerit, mox eum deijciat ſubſternatque. Ego verò non deſpero de meipſo, ſed Dei confido miſerationibus, veſtriſque pro me deprecationibus. Ne ergo deſiſtatis ab oratione, apud hominum amatorem Deum; vt à ſeruitute ignominioſarum paſſionum liberetur cor meum. [illegible] ammatum eſt cor meum, immutata eſt pia cogitatio mea, obſcurata mens mea, velut canis ad proprium reuertor vomitum, & non eſt pœnitentia mea pura, non ſunt mihi in oratione lachrymæ. Dumque ſuſpiro, ſicco faciem meam verecundiæ rubore ſuffuſam pulſo pectus meum domicilium paſſionum. Gloria tibi, qui ſuſtines. Gloria tibi longanimis. Gloria tibi clementiſſime. Gloria tibi benigniſſime. Gloria tibi optime. Gloria tibi, qui ſolus es ſapiens. Gloria tibi, qui animarum ac corporum benefactores. Gloria tibi, qui ſolē oriri facis ſuper malos & bonos, pluiſque ſuper iuſtos atque iniuſtos. Gloria tibi, qui cunctas nutris gentes, omnemque naturam humanam, tamquam hominem vnum. Gloria tibi, qui volucres cæli paſcis, & feras atque ſerpentes, ac aquatilia, velut paſſerculum v[illegible]: Omnia enim in te ſperant, vt des eſcam illorum in tempore opportuno. Magna quippe tua eſt poteſtas, & miſerationes tuæ, ſuper omnia opera tua Domine. [illegible]o precor Domine, ne me abijcias cum ijs, qui tibi dicūt: Domine Domine; & voluntatem tuam non faciunt; precibus & interceſſione omnium, qui in con[illegible]tu tuo gratos ſe atque acceptos reddiderunt. Tu autem noſti latentes in me [illegible]nes. Tu vulnera animæ meæ explorata habes. Sana me Domine, & ſana[illegible]. Socios vos mihi præbete fratres, in orationibus. Miſerationes à Dei boni[illegible] poſcite. Animam à peccatis exacerbatam, dulceſcere facite. Ex vera vi[illegible] vos qui palmites eius eſtis, tradite ſitienti de fonte vitæ. Qui ipſius miniſtri dign[illegible]i eſtis, me ad diuina eius obſequia præſtanda, corroborate. Illuminate [illegible], qui filij lucis euaſiſtis. Me aberrantem, in viam vitæ deducite, qu[illegible]ea perſiſtitis. Me intra regalem portam introducite, ſicut Dominus proprium [illegible]uum, qui hæredes regni euaſiſtis; quoniam comprimitur cor meum. Præueniant me commiſerationes Dei, veſtra deprecatione; antequam pertrahat vnà cum operantibus iniquitatem. Ibi quæ in tenebris, quæque in aperto geſta fuerint, reuelabuntur. Quod me tandem dedecus & rubor occupabit; quan[illegible] me condemnatum viderint, qui nunc me irreprehenſibilem dictitant? Spiri[illegible] [illegible] opere, paſſionibus obediui. Doceri nolo, & docere alios volo. Subrecuſo, & ſubiugare ceteros cupio. Laboribus grauari renuo, & alijs impo[illegible] eos deſidero. Operari nolo, & exactorem ac monitorem operis agere vo[illegible]orare alios nolo, & honorari gaudeo. Improperia ab alijs ferre non poſ[illegible] & tamen improperare ac maledicere geſtio. Contemni nolo, & alios pro [illegible]habere, ac ſpernere volo. Aliorum ſuperbiam ferre non placet, & tamen [illegible]e in alios delectat. Redargui detrecto, & reprehendere amo. Milereri [illegible]rum nolo, & tamen commiſerationes aliunde requiro. Increpari non volo, [illegible] parcae obiurgare alios volo. Condemnari recuſo, & damnare alios ſtudeo.

Seipſum reprehendere ac deplangere incipit & errata confitetur.

Leuit. 10.

Alluſio ad verba, Pſal. [illegible] Prouer. 26. & 2 Pet. 2.

[illegible] faciem meam, &c.

Matth. 5.

Matth. 6. & Luc. 12.

Pſalm. 103. Pſalm. 144. Matth. 7. & 25.

Ierem. 7.

Ecce quanta humilitate ſe reprehendat & peccata confitetur.

deo. Iniuriam mihi fieri nolo,& iniuria alios afficere volo. Obtrectari mihi A
non fero, & alijs obloqui cupio. audire alios non lubet, & tamen audiri opto.
celebrare alios nolo,& celebrari ac prædicari volo. antecellere mihi alios non
fero, & ſuperare contendo. In admonendo ſapiens, ſed non in agendo. Quæ
facere oporteret, dico, & quæ nec dicere fas eſſet, facio. Quis ſuper me non
ploret? Deplangite me ſancti ac iuſti; vt qui in iniquitatibus conceptus ſum
Deflete me, qui lucem diligitis,& tenebras odiſtis. Lugete me, cui tenebrarum
opera placent,& non lucis. Plangite me reprobum, qui probi eſtis. clementes
arbitri eum qui miſericordiam conſecutus eſt,& adhuc iudicem irritat. Plan-
gite me, qui extra omnem reprehenſionem eſtis, iniquitatibus demerſum. Plan
gite me, qui bonum diligitis,& malum odio perſequimini; mala amplectentem,
& bona auerſantem. Plangite me, qui vitam religioſam colitis, habitu ſolum vi-
tam † relinquentem. Plangite me, qui Deo grati & accepti eſtis, ſtudio homini-
bus complacendi deditum. qui perfectam poſſidetis charitatem, eum qui verbis
quidem diligit, operibus autem proximum odio habet. Plangite me, qui ſata-
gitis rerum veſtrarum, eum qui de rebus alienis curioſè laborat. Plangite me
patientiæ expertem, atque infructuoſum, vos qui patientia inſtructi fructificatis
Deo. Plangite me rudem atque inutilem, qui diſciplinam ac doctrinam con-
cupiſcitis. Plangite me vt indignum, qui altitudinem cælorum reſpiciam; vos
qui cum fiducia ad Deum acceditis. Plangite me, qui Moyſis patientiam habe-
tis, hanc ſponte deperdentem. Plangite me, qui Ioſeph pudicitiam poſſidetis,
eiuſce proditorem. Plangite me, qui Danielis temperantiam diligitis, ea ipſa
voluntariè priuatum. Plangite me, qui patientia Iob ornati eſtis, ab hac alie-
num redditum. Plangite me, qui voluntariam Apoſtolorum tenetis pauper
tatem, ab ea longè diſtantem. Lugete me duplicis animi hominem, ignauum ac
timidum, improbumque; vos qui fideles ac ſtabiles in Deum corde eſtis. Lugete
me riſu gaudentem,& luctum abominantem; qui planctum diligitis, & riſum
remouetis. Lugete me, qui templum Dei immaculatum conſeruatis, illud con-
taminantem ac inquinantem. Plangite me, qui ſeparationis ac ineuitabilis viæ
recordamini, immemorem atque imparatum ad idem iter. Deplangite me, qui
in mente iudicium quod eſt futurum poſt mortem, tenetis; conſitentem memi-
niſſe,& agentem contraria. Deplangite me inquam, hæredes regni cæleſtis, hæ-
redem gehennæ ignis. Hei mihi; quòd peccatum non reliquit in me incolu-
me vllum membrum, aut ſenſum quem non deprauarit: neque id eſt mihi curæ.
Iam finis pro foribus aſſiſtit, & de eo non cogito fratres. Ecce reuelaui vobis
vulnera animæ meæ, nolite ergo aſpernari me ægrotum; ſed medicum pro infir-
mo deprecemini: paſtorem pro oue, Regem pro captiuo, vitam pro morte; vt ſa-
lutem in Chriſto Ieſu Domino noſtro conſequar, de peccatis me detinentibus;
emittatq; gratiam ſuam, ac animæ lubricitatem confirmet. paratus enim ſum ad
reſiſtendum improbis paſſionibus; & dum eum ijs confligo, doloſa Draconis ma-
lignitas contentionem firmitatemque animæ, voluptatis illecebris diſſoluit, ab-
ripiorque ab ijs captiuus. Rurſus ſtudeo eripere illum qui cōburitur,& ignis odor
adhuc me iuueniliter & inconſideratè agentem, ad ignem attrahit. Rurſus con-
uerto animum ad ſaluandum eum, qui demergitur; & præ inexperientia, cum
ipſo demergor. Medicus paſſionum dum cupio fieri, ipſemet ab ijs occupor.
Loco medicinæ, ægrotantem obiurgo, ipſeque cæcus, cæcis ducatum præſtare
conor: vnde multis indigeo orationibus, vt proprias mēſuras cognoſcam, Chri-
ſtique gratia obumbret mihi, ac obſcuratum cor meum illuminet, & pro igno-
rantia, diuinam cognitionem habitare in me faciat: quoniam non erit impoſſi- E
bile apud Deum, omne verbum. Ipſe inacceſſum mare, peruium reddidit popu-
lo ſuo. Ipſe Manna pluit ijs, & ex mari coturnices, ſicut arenam maris. Ipſe
ex petra duriſſima, aquam ſitientibus præbuit. Ipſe ſolus eum qui in latrones
incidit, ſua benignitate ſeruauit. Miſericordia quoque in me moueatur eius
bonitas, vt qui in peccata prolapſus ſum, ligatusque tamquam vinculo à malitia.
Non eſt mihi loquendi libertas, apud Scrutatorem cordis ac renum. Nemo re-
peritur, qui ſanare animæ meæ poſſit dolorem, niſi ipſe qui nouit profunda cor-
dis. Quoties in meipſo terminos conſtitui, muroſque reædificaui inter me &
ini-

† intellige ſecularem, ſiue mundanam vitam

Mira S. Ephræm modeſtia, atque humilitas, cum compunctione animi.

Luc. 1.
Pſalm. 77. & Exod. 16
Num. 11.
Luc. 10.

... pecc ... & inter hoſtes qui ex aduerſo congrediuntur ad bellum? ... ſpexeriuit terminos, muroſque euertit: eò quòd termini non eſſent ... imore fortioris & potentioris, murique non fundati in ſynceraac ve... entia. Vnde & iam pulſo, vt aperiatur mihi: perſiſto in oratione, vt po... otiar, ac velut impudens miſericordiam à te depoſco Domine. Tu bo... es Saluator, ego mala retribuo. Tuam, in me peruerſum, longanimitatem ... non de verbis tantummodò otioſis veniam rogo, ſed etiam de actioni... piis, ignoſci mihi à tua bonitate deprecor. Libera me ab omni opere malo ... e, priuſquam me finis præoccupet; vt coram te gratiam in hora mortis in... iam. Nam in inferno quis confitebitur tibi? Salua animam meam de futu... ore Domine; Commaculatamque meam veſtem, propter miſerationes ac bon... tatem tuam dealba: vt & ego licet indignus prælucens, dignus efficiar re... cæleſti: gaudioque illo incomparabili donatus, dicam: Gloria ei qui affli... animam ex ore liberauit leonis, eamque in paradiſo deliciarum repoſuit. ... oniam tibi puriſſimo, ac ſanctiſſimo Deo conuenit gloria, in cuncta ſeculo... rcula. Amen.

Diuinam miſericordiam humiliter implorat.

Pſalm. 6.

Pſalm. 21.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

P... *a admirandæ humilitatis, ſingularisq; modeſtiæ, ac compunctionis animi, eſt iſta S. Ephram de ... ipſo Reprehenſio atque confeſſio, grauiq; frequenti antithesi roborata, qua animæ ſuæ vulnera dete... git, & peccata confitetur atque deplangit, veniam depoſcit, & diuinam miſericordiam implorat, ... iuſce argumenti, aliam etiam apud eum Orationem bene longam reperies poſtea Tomo 3. vbi va... um reprehendit, & peccata ſua confitetur; vitaq; ſuæ ante acta geſta commemorat, & quæ malè e... orat. & ad Deum recurrit, &c. Alia quoque eiuſdem Inſcriptionis, nimirum, De accuſatione ... reprehenſione ſui ipſius, extat Oratio in ordine ſeptima apud S. Dorotheum, haud inelegans, quæ inci... Perquiramus obſecro fratres, &c. Aliaq; ſimiles apud alios.*

Frater qui adiuuatur à fratre, quaſi alta atque munita ciuitas] *Locus eſt Prou. 18. Et in hac lecti... concordant 70 ſicut & in ſequ. Nam fundati regni inſtar fortis eſt ac potens, &c. Ceterũ in Lat. vulg. ... nullo aliter ſic: Frater qui adiuuatur a fratre, quaſi ciuitas firma: & iudicia quaſi vectes vrbiũ, &c. ... non diſſimilis eſt lectio, quæ in aliquibus codic. Græc. reperitur, de quibus conſule Schol. in edit. 70.*

... flammatum eſt cor meum, immutata pia cogitatio mea.] *Vbi, pro ἐυσεϐὴς, pia ſiue religioſa, in ... cod. Græco. eſt ἐυτελὴς, vilis atq; abiecta cogitatio. Verũ ἐυσεϐὴς hoc loco magis probatur, quadratq;.*

... umque ſuſpiro, refrigero faciem meam.] *Quo loco, pro ψύχω, refrigero, recreo; alibi eſt: ψύχω μὲ ... ἐρυθρὸν faciem meam, verecundiæ rubore ſuffuſam, &c. Vtraque tamen lectio ſtare, & com... ... c explicari, atque accommodari poteſt.*

... re me habitu duntaxat vitam relinquentem.] *Vbi, pro καταλείψαντα (antepenult. per (ει) ... uentem, vel, qui habitu ſolùm vitam ſecularem reliquit al. leg. καταλήψαντα antepen. per (η) ἀπὸ ... ταλαμϐάνω, vt ſit ſenſus: qui hanc vitam, nimirum monaſticam, habitu ſolo ſuſcepit, &c. vtrobique ... na eſt, & ſententia commoda atque aperta.*

... eo eripere illum, qui comburitur.] *Pro hoc, al. ſic: Studeo me ab eo auellere qui exurit, &c. ... rt aſſerectius ad alios referuntur, quorum ille ſalutem curabat., priori lectioni potius inſi... ... idetur quemadmodum & in ſequent. eum qui demergitur, & abſorbetur, &c.*

... a pluit illis, & ex mari coturnices] *Ad duplicem ſcripturæ locum hic alluſit; ad Num. ... ubi ... arrepta per mare coturnices, in caſtra detulit, &c. ac Pſal. 77 ibi: Et pluit ſuper eos vt puluerē carnes ... ſicut arenam maris, volatilia pennata, &c.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Adhortatio ad pietatem.

CHariſſime, Diuina gratia Chriſtianus es, Serua mandata Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſaluaberis. Scriptum eſt enim: In veritate comperi, quia non eſt perſonarum acceptor Deus: Sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iuſtitiam, acceptus eſt illi. Si autem volueris etiam ad perfectam vitæ rationem contendere, vt & melioribus potiaris: Scito, quòd niſi ita ſtatueris, iam te ex hac

Act. 10.

Sap. 4. vita migraſſe, mundumque iſtum cum omni gloria ſua [illegible]
re; non poteris aff[illegible]ctiones terrenas, & concu[illegible] mundanas [illegible]
† al. [illegible] quæ quidem demergunt homines in perniciem † carnis, atque perditionem [illegible]
[illegible] &c. rax enim eſt. qui ait: Si quis vult poſt me venire, abneget ſeipſum & tollat [illegible]
Matth. 16. ſuam, & ſequatur me. Qui enim voluerit animã ſuam inuenire & ſaluam f[illegible]
Mar. 8. perdet eam. Qui autem perdiderit eam propter me, inueniet eam. Quid [illegible]
Luc. 9. proderit homini, ſi vniuerſum mundum lucretur, animæ autem ſuæ detri[illegible]
rum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima ſua? N[illegible]
enim eſt labor, fundamentum iacere, ſed ædificium perficere. Quanto enim a[illegible]
plius ædificium erigitur in altum, tanto maior labor relinquitur ędificanti vſq;
Luc. 14. ad perfectionem operis. Audiamus ſalutarem vocem dicentem: Quis enim [illegible]
vobis volens turrim ędificare, nonne prius ſedens, computat ſumptus, qui nece[illegible]
ſarij ſunt, ſi habet ad perſiciendum: ne poſteaquam poſuerit fundamentum, &
Ibidem. non poterit perſicere, omnes qui vident, incipiant illudere ei, dicentes: Quia h[illegible]
Dictum memorabile & inſigne. homo cœpit ædificare, & non potuit conſummare. Bellum enim militum br[illegible]
ne: [illegible] monachi pugna, quoadusque emigret ad Dominum, durat. Idcirco omn[illegible]
cum ſtudio ac vigilantia, patientiaque opificium auſpicari oportet. Si igitur [illegible]
lectiſſime, leoni † inſidiari coneris, firmiter apprehende, ne fortè tibi confringat
† al. leonem ſingular[illegible], de quo in Schol. oſſa, inſtar vaſis teſtacei. Si verò & teipſum in mare præcipitem dederis, caue a[illegible]
ijcias animum, donec in terram deueneris, ne fortè in profundum ſubſidas qua[illegible]
lapis. Frater [illegible] ad certamen ingrediaris, ſobrium ac vigilantem te præbe, ne fort[illegible]
aduerſarius tuus victor euadens, ſupergaudeat tibi, & pro corona, contraria re[illegible]
feras. Quicunque igitur cupit eſſe monachus, ad fortiter ſuſtinendum, ſe promp-
tum exhibeat; ne ingreſſus dicat ignoraſſe ſe, quòd iſta ſibi euentura eſſent. Ecc[illegible]
præſciuiſti iſta frater, vt & tu cogitationem tuam componas, ſciens quod in hoc
† al. tua patientia. manifeſtabitur tua † probatio. Intellige quod dicitur, frater. Ne hodie pro fori[illegible]
bus conſiſtens, interrogatusque dicas, omnia ſuffero: cras autem in verbis † & o-
† al. in cogitationibus & locutionibus detractes. peribus detractes. Angeli enim Dei adſtant, audiuntque omnia de labijs tuis pro-
cedentia. Vide chariſſime, vt tua ſponte accedas, Deoque viuenti ac vero coniun[illegible]
garis, nemo te cogit. Caue mentiaris; quoniam ipſe perdit omnes, qui loquuntur
Pſalm. 5. mendacium. Hæc igitur ad Deum accedenti contingunt: primò quidem tenta-
Eccleſ. 2. tio, deinde tribulatio, poſtea labor: angor animi, ac tædium, nuditas, paſſiones,
anguſtia, contemptus. Atqui in his apparet patientia, atque probatio fidelium: &
in his omnibus ſuperior eſt, qui ſeipſum ex toto corde, gubernationi diuinæ of
fert, voluntatis eius imperio ſe ſubdens. Bonum enim tantum à nobis propoſi-
tum poſtulat atque requirit Deus, & ipſe nobis fortitudinem ſubminiſtrabit, cõ-
Pſalm 17. cedetque victoriam, ſicut ſcriptum eſt: Protector eſt omnium ſperantium in ſe.
Pſalm. 144. Rurſusque ait? Prope eſt Dominus omnibus inuocantibus ipſum in veritate. Vo-
luntatem timentium ſe faciet; & deprecationem eorum exaudiet, & ſaluos faci[illegible]
eos. Orate autem & pro nobis obſecro, vt quæ ſumus dicturi, ipſo benè iuuant[illegible]
ſine reprehẽſione peragamus: Nõ enim vt occupantes locum temerè, vos adho[illegible]
tari ſtatuimus; ſed inuocato prius Domino noſtro Ieſu Chriſto, datore & largito-
re gratiæ verbi, incipimus ſermonem exercere, vt ſimul & iuuem[illegible] & iuuemus.
Nam ſi medici, & qui dicuntur pigmentarij, ſiue pharmacopolæ, ſtudioſè inqui-
Elegans à minori comparatio. runt radices, ac ſpecies herbarum; neque tantum dico demonſtrant, ſed & in ſcri-
ptis tradunt; & in hoc diſpenſationem Diuinam puta, in ſolat[illegible] inf[illegible]morum,
ſecundum carnem. Nonne multo magis debemus theſaurum gratiæ ab eo dona-
tum promulgare? Nequaquam enim effugit pœnas ſeruus, qui per malitiam, ta-
† al. pecuniam Domini ſui. lentum † Domini ſui negligens, abſcondit. At quis ſuper me non ingemiſcat, qui
Mira [illegible] modeſt[illegible]. fictitium mihi nomen monachi attribuo? Quis ſuper me non plangat, qui pieta-
tem & patientiam deperdidi? Et quid agam, quando me viſitauerit Dominus
Chriſtus? Ideo precor chariſſimi, orate pro me ſeruo inutili, vt ex præſenti ſeculo
nequam liberer; & gratia eius, mihi labia aperiat, ad glorificationem Sanctæ, ac
conſubſtantialis & viuificæ Trinitatis, Patris, & Filij & Spiritus ſancti. Quia in
S[illegible]. manu eius, & nos & ſermones noſtri. Ipſe enim eſt, qui hominem docet ſcienti-
P[illegible]. am. Ipſi gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHO-

A

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

B[illegible] m[illegible]itum breue; Sed monachi pugna donec emigret ad Dominum, durat.] *Inſigne* [illegible] *memorabile dictum, per quod duplex nobis innuitur bellum, corporis ſcilicet & animæ, ſeculare* [illegible] *ritale, viſibile & inuiſibile, terrenum & cæleſte, intermiſſum & continuum, breue & diutur-* [illegible] *enim bellum militum huius mundi, corporale, ſeculare, viſibile terrenum, intermiſſum, & bre-* [illegible] *monachi, & eorum qui ſe totos Deo dediderunt, animaſq; ſuas Chriſto lucrifacere totis viribus* [illegible] *ur pugna potiſſimum animæ eſt, ac ſpiritalis, & ferè inuiſibilis ab inuiſibili hoſte illata, cæleſtis, con-* [illegible] *diuturna, donec migrauerint ad Dominum. Quod autem continuum nobis in hac vita ſit bel-* [illegible] *Iob affirmat. cap. 7. dicens: Militia eſt vita hominis ſuper terram: & ſicut mercenarij dies eius.* [illegible] *quidem illud continuum, vt induciæ omnino ſint nullæ: quod ipſum luculenter ac grauiter in-* [illegible] *monſtratq; Chryſoſtomus homil. 3. in caput Geneſ. 1. poſt med. ibi: Iccirco & vobis magna vi-* [illegible] *eſt, quoniam & continuum eſt nobis bellum, & induciæ nullæ, &c. Idemq; docet in homil. in*

B [illegible] *enditq; vitam noſtram in continuo verſari certamine, & propterea nos aſſiduè in armis aduer-* [illegible] *inuiſibilium hoſtium eſſe oportere, &c. Monachorum porrò bellum quomodo perpetuum* [illegible] *non* [illegible] *natur niſi cum hac vita, habes apud eundem Chryſoſtomum homil.* [illegible] *ad popul. Antioch. de monachorum vita, &c. Cæterum quod hic Ephræm de monachi pugna dicit, tu de militia & tua & cuiuſ-cunque boni Chriſtiani* [illegible] *cupientis, intellige: cui bellum perpetuum eſt vita præſens: quare & con-tinuò ei pugnandum eſt, vt homil. 62. idem tradit Chryſoſtomus, iuxta illud Apoſt. 2. Timoth. 2. Non e-nim coronabitur, niſi qui legitimè certauerit & illud Matth. 10. & 24. Qui autem perſeuerauerit vſ-que* [illegible] *nem, hic ſaluus erit, &c.*

[illegible] atur leoni inſidiari velis, firmiter apprehende.] *Variat hic mmſſ. exempl. Græcis S. Ephræm le*[illegible] *am in aliquibus, pro φυλάξαι λέ*[illegible]*τα, obſeruare leonem, aut ſi mauis, inſidiari leoni, reperitur,* σφ[illegible] *τα, id eſt, inuolare leonem. Verum priorem hic tamquam magis accommodam, ſequendam eponendamq; mihi duxi. Non enim videtur rectè cohærere: inuolare prius, ac deinde comprehendere. niſi* [illegible] *forte vtramque ſic coniunctim malueris: ſi Leoni inſidiari, atque inuolare eum coneris, firmiter ap-prehende* [illegible] *c Quæ le*[illegible]*io non improbanda, cum & cohærentia ſit optima.*

Vide chariſſime, vt tua ſponte accedas, &c.] *In alio manuſc. Græc paullo aliter ſic: Vide chariſſi-me, nemo te compellit: tuapte ſponte ad Deum viuum ac verum accedas, eiq; coniungaris, &c. quæ lectio etiam ſatis hic videtur accommoda & genuina.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Sermo ad pietatem, bonaque opera, Chriſti Athletam exercens.

QVi ſe verè Domino cōſecrare cupiunt, ob futuram regni promiſ-ſionem, & ad improbi aduerſarij repellēda tela, quibus variè ſin-gulorum animas impugnat; in primis fidem firmam, & ſpem cer-tam vnuſquiſque ſecum afferat oportet, quibus nequiſſima im- Epheſ. 6.
probi hoſtis tela ignea extinguere poſſit. Tametſi igitur millies voluntatem noſtram aduerſarius laxiorem atque remiſſiorē red-d[illegible]ur, & à ſpe atque amore in Dominum diuellere; animam diuerſimo-de oppugnans, ſiue per immiſſiones tribulationum per ſpiritus malignos in ip-ſam animam; ſiue per ſuggeſtiones improbarum, vanarum, illicitarum, atque impurarum cogitationum: in memoriam etiam reducendo peccata priora, ani-mamque ſic condemnando, & voluntatem ad malum relaxando; quaſi ſaluari
E foret impoſſibile, vt in deſperationem interim animam pertrahat: quodq; ex ea, improbarum cogitationum ſcelera pullulēt in corde, non autem à maligno ſpi-ritu peccatum illi intrinſecus comminiſcente ac ſuggerente. Atque iſtud malitię propoſitæ, quam agnoſci tamen nollet, argumētum eſt: quandoquidem ani-mæ [illegible] undanus adeſt ſpiritus erroris, diuino Spiritui contrarius, qui in deſperati-o[illegible] laqueos animam impellat: ſiue per corporis labores, infirmitatem pariēdo: ſ[illegible]r homines opprobria & anguſtias inferendo. Et licet his omnibus mali-gnu[illegible] animam de[illegible]are conetur: ſua tamen in Deum fiducia homo nequaquam e[illegible]at, imò eo magis ſoli Chriſto, & miſericordi, & qui animę infirmitates cura-re poteſt, aſſiduè adhæreat, ſemper eum amans, ac meditans: ſicque apud ſe cogi-

Remedia effi-cacia aduerſus tribulatio[n]es, ten[t]ation[es] ſugge[ſ]tion[es]que qu[as]cu[m]que Diabolicas.

Firma animę in Deum fiducia neceſſaria

tans ſtatnensque: quod ſi à Deo receſſero, deſlectens à recto virtutis tramite, ad A
quem abire potero? niſi forſan in perditionem meipſum reddam præcipitem, &
in manus fraudulenti hoſtis. Idcirco licet infinitis gladijs ignеorum telorum &
malitiæ paſſionum, necnon abſurdarum atque prauarum cogitationum quoti[illegible]e
vnumquemque fratrum malignus impugnet; licet etiam impetum faciat vt à via
iuſtitię nos auertat relaxetque, ac in deſperationem inducat: tanto magis ad De-
um cōfugere oportebit, & ſpem in eo defigere. Nam ſic animas vult probari, quæ
ad ipſum recurr[illegible]nt; vt vere conſtet, ſe omnia odio habentes ſolum Deum dil[illegible]-
xiſſe. Quin & à malitia hominum, mala plurima tales [illegible]rpeſſi ſunt, vt propius ad
Heb. 11. Deum accederent, eiuſ[illegible]ue voluntatem perficerent: vnde & amplius eorum in
Deum exarſit amor ac deſiderium; ita vt infinitas mortes deſpicerent, Deū ſolum
amantes, eumque ſolum hæreditare poſſidere cupientes. Omne quoque ſtudium, B
Pſalm 89. 2. Pet 3. Eccleſiaſt 18. & laborem ſuum atque certamen parui ducentes, nihilique facientes, vt ſperatis
illis bonis æternis perfrui liceret. Nā mille anni huius ſeculi, in æterno & incor
ruptibili illo mundo, tantam habent comparationem, quantam minima arena
maris cum tota arena eiuſdem. hoc ſeculum æternum eſt, infinitum, & incorru-
ptibile, atque immortale iuſtorum, regnumq; cælorum. Tales igitur animæ, quæ
intellectu atque prudentia certant, & ſpe eiuſmodi exſpectant, cunctaſque angu-
Rom. 5. ſtias ob ſpem in Dominum conceptam, peſſundant; & ſpe eadem conſtanter ſu-
Rom. 12. perant, non confundentur: ſed æternam veramque vitam conſequentur, proba-
Rom 8. tæ in tentationibus repertę, ſecundum illud Apoſtoli dictum: Quis nos ſeparabit
à charitate Dei? tribulatio, an anguſtia, an perſecutio, an fames, an nuditas, an pe-
Rom. riculum, an gladius, & quæ ſequuntur. Et rurſus: Tribulatio patientiam opera- C
Lucæ. 21. tur, patientia autem probationem, probatio autem ſpem, ſpes verò non confun-
Mat. [illegible] & 24. dit. Et Dominus: In patiētia, inquit, veſtra, poſſidebitis animas veſtras. Et iterum:
Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluabitur. Quæcunq; itaque homini tri-
bulationes à ſpiritu maligno inferuntur, ſi generosè ſtrenueque, ſpe & longani-
mitate ſuffultus, eas ſuſtinuerit; magis eum confirmabunt conſtabilientque, ac
A minori ad maius comparatio, per hypophoram. probatiorem reddent. Iam enim tu mihi ratiocinando collige: Quòd ſi vniuer-
ſi terrarum orbis te Regem ſolum conſtituerent, theſauroſque totius mundi tibi
ſoli offerrent; & ſi ſolus totum orbem rexiſſes ac tenuiſſes, ex quo creatum eſt ge-
nus humanum, vſque ad ſeculi conſummationem. commutares ne cum his ve-
Lucæ. 1. ram, ac ſine termino, ſempiternamque vitam, ipſum regnum cœlorum, cuius nō
erit finis, neque ſucceſſio? Perſpicuum eſt, ſi rectè diiudices, dicturum te; Abſit à
Matth. 16. Mar. 8. Luc. 9. me, vt cæleſte regnum cum corruptibili & tranſitorio commutem, quemadmo- D
dum dixit Dominus: Quid enim prodeſt homini, ſi mundum vniuerſum lucre-
tur, animæ autem ſuæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutati-
onem pro anima ſua? Vniuerſo itaque mundo, regnoque eius, pecunijs atque
ſubſtantijs, gloria & honore, ſola anima & pretioſior, & honorabilior eſt: [illegible]tum
2. Petr. 1 abeſt, vt regnum hominum, illi honore ſit præferendum: quoniam nullam om-
nino creaturam, placuit Deo, diuinæ ſuæ naturæ ſpiritus conſortem participem-
que facere; non cælum, non lunam, non aſtra, non terram, non mare, non quam-
cunque ceterarum quæ videntur, naturam, præterquam ſolum hominem, qui
Res terrenæ nequaquam cœleſtibus comparandæ, [illegible] præferendæ. ipſum ſuper omnia diligat. Si igitur maximas ac pretioſiſſimas quaſque mundi
creaturas, vel diuitias, vel ipſum etiam vniuerſum regnum terrenum, recta cogi- E
tatione complectamur; nequaquam iſta, cum æterno & cæleſti vitæ regno com-
parari, nedum illi anteponi patiemur: quomodo plures illud ipſum cum miſera-
bilibus ac contemptibilibus mundi rebus comparant atque commutant; veluti
cum aliqua concupiſcentia huius mundi, ſiue vana gloria, ſiue cum turpi lucro.
Quod enim quis ſeculi huius diligit, & cui quis alligatus eſt, tamquam mundanæ
& corruptibili rei; cum illo etiam regnum cęlorum comparat, atque commutat.
2. Petr. 2 Nam quod quis diligit, illud ſibi Deum conſtituit, ſicut dictum eſt: A quo enim
quis ſuperatus eſt, huius & ſeruus efficitur. Oportet namque eum qui verè vitam
æternam appetit, cæleſtiſque regni gaudijs perfrui deſiderat, cunctis rebus ſecu-
li huius ſuperiorem maioremque fieri, vniuerſoſque mundi terminos, & omnē
gloriam terrenam ſuperare, & vniuerſa materia vincula perfringere, & ſuper-
cæleſtem Chriſti gloriam complecti, nihilque ceterorum cum eius amore com-
mutare,

A [illegible]tare, aut quid etiam ſeculi huius fugacis vitæ amare. Qui enim vero amore ver[illegible] in Deum fertur, inſtar gladij bicipitis quemcunque amorem alium hu[illegible]s mundi interrumpit ac dirimit, omneque vinculum materiæ perfringit; nihilque eorum, quæ ſub aſpectum cadunt, animam illam derinete ac poſſidere poterit: non voluptas aliqua, non gloria, non diuitiæ, non vinculum amoris carnalis, neque quid earum rerum, quæ huius ſunt materiæ. Sed quæ ſolũ Deum diligit anima, pręter ipſum nihil allud diligit ſeculi huius: ſed vniuerſum ſuum amorem ac voluntatem, in ipſum ſolum transſcrens, ipſique ſoli alligata, omnem amorem terrenum atque materialem tranſcendit ac vincit. Enſis vtrimque acutus eſt dilectio ſpiritus, quæ quidem dilectio, enſis inſtar quamcumque materialẽ affectionẽ co[illegible]llit, omnibusque terrę limitibus ſupereminere facit, & adhęreſcere Deo,

Ta[illegible] enim re[illegible] in Deum eſt amor verus, &c.

Enſi bicipiti cõparatur Dilectio ſpiritus.

B eiuſque voluntatem per omnia explere. Magnorũ igitur certaminum eſt & fortium laborum, ingentes illas æternæ vitæ promiſſiones percipere: neceſſe enim eſt aliquem ſe totum ex toto, deuouere Deo, ſicut ſcriptum eſt: Ex toto corde & viribus, & fortitudine, & ex tota voluntate ſuſpendere, & crucifigere ſelpſum iugiter, anima & corpore, in cunctis ſanctis eius pręceptis; vt potiri queat vita ijs promiſſa, qui diligunt Deum, regnoque ſempiterno digni habeti volunt. Si enim in terreno, tranſitorio, & corruptibili regno, maximi ſudores, deſatigationes atque labore[illegible] ſuſcipiuntur, vt qui horum ſunt cupidi alios queant præcedere, & ad aliquam honoris æſtimationem, vel principatus tranſeuntis gloriam peruenire; quanto magis nos omnibus neruis ac viribus cum gaudio adlaborare & decertare oportuerit, pro æterno, immortali, & incorruptibi regno, & pro tantis incorruptibilis gloriæ coronis obtinendis? Iuſtum ſiquidem tibi videtur, vt tranſitoriæ

Deut. 6. 30. Matth. 22 & Marc. 12.

Argumentum à minori ad maius efficax.

C res terrenæ cũ omni ſua gloria corruptibili, tantis moleſtijs atque laboribus acquirantur; ad æternas verò bonorum æternorũ, incorruptibiles, & ſine fine duraturas, vt cum Chriſto regnare liceat, adſpirare; & ad hoc, vel modico aliquo hoc tempore in terris laborare ac decertare non decebit; vt in futuro ſeculo cum Deo regnare poſſis in ſeculorum ſecula? Equidem arbitror, vel etiam parum admodum ſapienti iuſtiſſimum viſum iri, hoc breui tempore certare, dimicare, ac currere, vt victoriam conſequatur æternam; quæ modico hoc tempore non viriliter certantem, ſed deſidem ac mollem, terreniſque voluptatibus iterum diffluentem deijcit, & æterno pudore ſuffundit. Nam ſi quis operibus bonis det operam, ſeque in rebus ſcripturarum occupet; omnes ſermones, ſiue ſcripturæ, ſiue ordines, ipſorumque externorum & à lege Euangelica alienorum Philoſophorum libri, de hiſce clamantes, hunc collaudant, & de hoc gloriantur, omnesque

Inſiſtit comparationi à minori, eleganti adhibita hypophora.

Bonorum operum laus, & gloria.

D [illegible]uæ de hoc perhibent teſtimonium, eum qui in diuinis ſcripturæ rebus ſuam [illegible]am traducit, celebrantes. Ille demum verè diuinus eſt Philoſophus, qui omni tempore prauis ſuis concupiſcentijs reſiſtit. Nam qui in ſolo nomine ſapientiæ ſibi [illegible]landitur & gloriatur, propriaſque ſibi concupiſcentias non ſubijcit; inſipiens h[illegible]c prorſus ac ſtultus reputabitur, quòd de tam modicis paſſionibus ipſe inquiri atque torqueri velit. Non igitur in multiloquio, Dei hominem decet ſe occupa[illegible]; ſed operibus veritatis attendat, & exercitia à diuinis ſcripturis propoſita amplectatur, ad eaque vitę ſuæ rationes componat, oportet. Etenim cuncti diuinarum ſcripturarum ſermones, vt & mundani, de operibus bonis loquũtur; & aduerſum mala vitæ inſtituta, ſuppliciorum pœnas decernunt. Quòd ſi igitur in ipſis bonis operibus virtutis, probaque atque honeſta cõuerſatione vitam traduxeris; Ecce iam de te cuncti ſermonem facient, memoriam tui alijs prodent, [illegible]amque in ipſis operibus virtutis, quæ à cunctis celebratur, tranſactam imita-

Diuinus Philoſophus quis.

1. Corint. 2. 1.

Prouer. 10.

Bonorum operum præmia, & malorum pœnę.

E buntur. Quamobrem in diuinis præceptis ſemper nos occupare ſtudeamus, vt c[illegible] ſpem hæreditatis tantorum bonorum perfruendæ conceperimus, etiam communicationem ſpiritus ſemper exſpectemus; vt anima & corpore hinc ſanctificati, cunctiſque mandatis Dominicis, per ſpiritus communicationem à nobis impletis, digni efficiamur Chriſto; ſicque filij ſupercæleſtis Patris, per communicationem Sancti Spiritus eius fieri mereamur, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti, ſecundùm Apoſtolicum ſermonem. Vt digni quoque red[illegible]amur fruitione æternorum cum Chriſto bonorum, in ſempiterna ſecula ſeculorum. Amen.

Diuinis præceptis ſtudio inſiſtendum.

1. Cor 13.

Rom 8.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES. A

HVius cum primis Argumenti atque Inſcriptionis ſeſe offert Beati Maximi Monachi & Confeſſoris Sermo ad Pietatem exercens per Interrogationem & Reſponſionem; Interlocutoriæ autem perſonæ ſunt, Frater & Senex, principiumq́; eiuſmodi: Frater interrogauit ſenem hiſce verbis: Amabo te mi pater, dic mihi, &c. Sermo totus aſceticus eſt, longus quidem, ſed pietatis ac ſalutaris doctrinæ ſucco plenus; & ideo in hoc argumenti genere lectu dignus. De quo ſi alios adhuc tibi Patres conſultari velis, vide S. Ambroſium ſuper Pſal. Beati immaculati; vbi inter alia ſic enarrat: Pietas amica parentibus, grata Deo, Dominum conciliat, neceſſitudines fouet: Dei cultura merces parentum, filio-rum ſtipendium: Pietas, inquam, iuſtorum tribunal, egenorum portus, miſerorum ſuffragium, indulgentia peccatorum, &c. Idemq́; Ambroſ. in lib. de Viduis ſic: Neceſſitudini generis, inquit, diuinæ religionis, pietas anteferetur: nulla enim merces Deo melior, quam ea, quæ habet pietatis munera, &c. verba pulcherrima ſunt, & iccirco ea produxi. Plura in hanc rem inuenies apud eund. Ambroſ. ſuper 1. ad Tim. cap 2. B *Tom. 5. lib. 1. de Abraham, cap. 2. & lib. 2. cap 8. Tom 4. & lib 8. in Luc. & ſuper Pſal. 35. Tom 3. Ac S. Auguſtin. de orando Deum, lib. De vera religione, Tom. 1. Enchirid. cap. 2. Tom. 4. Confeſſion. lib. 13. cap 1. Tom. 1. &c.*

Sermo ad pietatem, bonaque opera, Chriſti athletam exercens.] *Hunc titulum tamquam magis clarum & ad ſubiectam materiam accõmodum, ex quatuor collatis a me exemplarib. mmſſ. ita ex deleg, & hic repoſui, pro quo, alias legitur: Sermo ad pietatis certamen inungens, præparansq́;. Al. Sermo, ad pietatis religionisq́; cultum, decertantem exercens. Al. Eiuſdem ſermo Aſceticus, ſiue exercitatorius: Domine benedic. &c. Verum de hiſce iudicent eruditi, ego quod videtur repoſui.*

Qui ſe verè Domino conſecrare cupiunt, ob futuram regni promiſſionem, &c.] *Sic ſe lectio vnius manuſc. Cod. habet; In alio autem ſic reperitur: Qui verè & ex animo Dominum ſequi volunt, ad futuram regni promiſſionem adſpirantes, & nequiſſimi tela, quibus variè mortalium mentes impugnat, repellere volentes: in primis fidem firmam ac ſpem certam ſibi adſumat, neceſſe eſt quibus &c.*

Ad quem abire potero: niſi fortaſſe, &c.] *Alia lectio ſic: Ad quem abire licebit: niſi fortè cum* C *celeritate in perditionem: meq́; ipſum improbi hoſtis conſilys tradidero, &c.*

Abſit à me vt cæleſte regnum cum corruptibili & tranſitorio commutem.] *Pro hoc, ex alia manuſc. Græco, ſic tranſtuli: Abſit vt corruptibile regnum, incorruptibili & æterno comparem, &c. vtraque lectio bona & commoda videtur: Lectori tamen per me ſit liberum, ex ys ſequi quam maluerit.*

Omnem amorem terrenum atque materialem tranſcendit ac vincit.] *In alio manuſcrip. ſic: Tranſcendit ac ſuperat gladium vtrimque ſcindentem dilectio ſpiritus, quæ perfectè poſſidetur amore. Gladius autem ſpiritus omnem materiam mundanam perrumpit, &c. quæ etiam lectio non diſplicet.*

Et exercitia à diuinis ſcripturis propoſita amplectatur.] *Iſta ſub finem habentur Serm. pro quibus, al. ſic: Et ſtudys ſiue viuendi inſtitutis a diuina ſcriptura præceptis inſiſtat, &c. Verùm alibi, pro ἐνεχεσθαι inſiſtat, ἀντέχεσθαι, id eſt, obediat, hic legitur: magis tamen probatur ἐνέχεσθαι, vt reliqua conſentient.*

EIVSDEM D

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Diuina Gratia.

Diuina gratia, qua ſuſcipietur, qua nunquam ceis ſtudio tenere debeamus.

ENitere, vt diuinam gratiam iugiter in mente tua habeas, ne illudaris. Cole illam, vt cuſtodem tuam, ne iniuria affecta relinquat te. Venerare illam vt magiſtram tuam inuiſibilem, vt ne illa abſente verſeris in tenebris. Sine illa noli certamen inire, ne turpiter intereas. Sine comitatu illius, virtutis ſemitam ne ingrediaris, nam draco rugiens inſidias tibi ſtruet. Abſque conſilio ipſi- E us, non tractes quæ ad animam pertinent; multi enim ſunt, qui ſpecie recti mentem deprauant. Illa tibi nauiganti niſi adfuerit, vani labores tui erunt. Hac niſi aduerſus inimicos tuos, inunctus fueris, multis fruſtra ſuſceptis laboribus, turbiter victus lugebis. Illam niſi ſociam tibi habueris, doles ſerpentis ignorabis. Cum promptitudine igitur animi, morem ipſi gerito, & cuncta tibi perſpicua reddet. Studioſè præcepta illius imbibe, & citò abſque vlla ſolicitudine eris. Illam tibi familiarem atque domeſticam facito, & conſuetudinem eius honorificam experieris, nec te illudet. Sororem tibi adſume illam (vt monet

Prouerb. 7. &c.

ſcriptura) & ſemitam patris oſtendet tibi. Filium altiſſimi efficiet te, ſi illam tibi ſoro-

A p[illegible]orem adiunxeris. Inſtar matris, vbera præbebit tibi;& velut infantem ab
inſidiatoribus cuſtodiet te. Tamquam paruulum incautum gubernabit te,& in — Comparationes pulcherrimę.
virum perfectum te formabit. Amori eius atque indulgentiæ fidem adhibe,ea
enim omnis creaturæ principium eſt: Nondum eius erga te amoris vim cernis,
quoniam & lactantes pueruli,matris erga ſe ignorant ſolicitudinem. Patiens
eſto,& illius te ſubmitte conſilio;atque ita eius fructus, vtilitatemque percipies.
Neſciunt quomodo nutriantur, & infantes;at vbi paulatim creſcendo adoleue-
rint, virique euaſerint, naturæ vim in ſe admirantur.Sic & tu,ſi in diuina gratia
perſtiteris, ad perfectionem peruenies. Quod & ex Ioſeph intelligere potes, — Gen 37 39 40.
dum oues paſceret; non enim ſubitò ipſum ad ſumma perduxit, ſed multis qua- — 41.49.50 &
ſi præparationibus exercuit. Non agnoſcebat adoleſcens quid fieret, ſed ſe — Exod 1.
B ab illa regi ſinebat, vt vellet. quando autem diadema illi vt regi impoſuit, — Pſal.104.&
tum demum vtilitatem eius intellexit. quando in regio eum ſolio colloca- — Sapien.10
uit, tunc ideo ſe captiuum fuiſſe reſciuit, vt ab ea exploraretur. Sicut mater
†artibus proles imbuit; ita illum per patientiam, gratia Dei pietatem edocuit. — † Leg ſicut mater filium docet, ita,&c.
Vt magiſter proprium filium inſtruit, ſic illum gratia, in ſeruitute exercuit. — † al quemadmodum mater, &c.
Quemadmodum pater † filium percutit,vt fiat ſapiens;ſic ea ipſum laboribus ob-
iecit. Boniscius conſilijs ille morem geſſit, & vt filius primogenitus ab ipſa ho-
noratus eſt.Oſtendit illi gratia cuius naturæ eſſet,& filium iam effectum, regem — Diuina gratia quomodo in Ioſeph reſplenduit, & operata eſt.
conſtituit.Simul cum illo regnauit,& iccirco ad finem vſque eum direxit. Non
illum reliquit in principatu;quia nec ipſe ab ea deflexit,cùm tentaretur. Hono-
ris & æſtimationis eius ſtudioſa fuit;quia & ipſe illam in neceſſitate coluerat.eius
correptionem vt matris tulit,& decoris illius hæres eſt factus. Ipſius tamquam
magiſtræ reprehenſionem pertulit,& doctrinam atque ſapientiam rerum inuiſi-
bilium acquiſiuit.Quæ ad ſingulos pertinent,antea neſciebat;& obediens ei,cog- — Gen 37.41 42
nouit quæ ad homines ſpectant vniuerſos. Quid ageret ignorabat,& ad extre- — Sap.10.
mum, ipſis etiam Regibus, quæ facerent,ſuaſit. Vbi verſaretur, vix intelligebat, — Actor 7 &c.
& quid quouis tempore cunctis euenturum eſſet hominibus,prænuntiauit. Quo-
uſque alieno ſubderetur imperio,ignorabat: & quam longa adhuc atque acerba
reſtarent tempora,apertè reſpondit. Quodque abſque gratia, nemo vmquam
ea viderit,quæ oculis cerni non poſſunt, ex ijs quæ ab eo geſta ſunt, facilè con-
ſtare poteſt.Sapientes erant Aegyptij,ſed abſque ea, ſtulti & inſipientes. Vide- — Exod 7 &c. &
bantur & rerum ſub adſpectum non cadentium, velut incantatores,tenere ſcien- — Genes.41
tiam;verùm illorum ſcientia,inſcitiæ & tenebrarum erat plena. Affirmat & Pau-
lus, ſpiritalia nequitię eſſe; vt diſcamus & eos, rerum quæ oculis cerni neque — Epheſ 6.
eunt,ſcientiam habere,at incertam & impropriam,quoniam nihil planè norunt.
D Docere quoque licet ex geſtis Ioſeph, quòd gratia Dei quaſcunque res ſuperet
inuincibiles. Hanc nihil latet,& iccirco qui illam ſibi vendicat, non ſuccumbet
tentationibus. Ipſa autem latere nequit: eſt enim lux, quæ à tenebris non com- — Iohan.1.
prehenditur. Et Paulus,de ijs,qui Ioſeph ſunt ſimiles,loquens: Spiritalis, inquit, — 1 Cor.2.
homo omnia iudicat, ipſe autem à nemine iudicatur. Si quodnam ſit Dei
iudicium ſciremus, mundi iudicium damnaremus. Magiſtri ſtultorum erant
Aegyptij, quos & Ioſeph ne bonos quidem diſcipulos eſſe poſſe oſtendit. Si e- — Geneſ.41.
nim magiſtri fuerint inſipientes ac ſtolidi, multo magis diſcipuli ipſi tales erunt.
Quibus nulla vis eſt, verbis illi vtuntur bene ſonantibus. Et meretrices, licet
deformes, fucum ad fallendos homines adhibent. Ioſeph iuuenis erat abſque — Ibidem
litteris, tamen diuina adiuuante gratia, ſenes Aegyprios ſuperauit. Apoſtoli
etiam idiotæ erant & illiterati,ſed & loquaces Phariſæos vicerunt,cùm dicerēt:
Si iuſtum eſt non loqui quæ † nouimus, aut non facere quæ ad curam atque mede- — Actor.4.
lam hominum didicimus, vos iudicate? ad quę illi ſubticuerunt. Eadem gratia & — † al. quæ vidimus.
in Sanctis fuit: Spiritus enim ſanctus, inquit Chriſtus, docebit vos omnia, quæ vē- — Iohan.16.
tura ſunt. Quin & Apoſtolus affirmat nos Dei ſpiritum habere, per quem omnia — 1.Cor.2.
nouimus. Non habemus ſpiritum mundi;quo quidem ſpititu edocti ſapientes
Aegypti,nihil ſciuerunt. Neque mirandum, quòd ſpiritum,etiam mundi ſpiri- — Ibidem,
tum appellarit: nam & homines, & beſtiæ animam habere dicuntur. Non in- — Non ex nominibus res, ſed ex rebus nomina.
fert præiudicium gratiæ Dei, nomen: non enim ex nominibus cenſetur res,
ſed ex rebus nomina. Intelligite ex iuſto Ioſeph, per tentationes nos oportere

ad agnitionem pulchritudinis gratiæ Dei peruenire. Noui permultos optare ſe gratiæ filios eſſe; ſed quid illis prodeſt velle, niſi accedant & facta? Multi etiam per fidem, gratiæ filij ſunt appellati; ſed non multi propter negligentiam illa potientur. Non omnes poſtquam viri euaſerint, ſuas matres reuerentur. Itidemque gratia licet multos enutrierit, à paucis tamen honoratur. Pariendi dolores, laboresque educationis non omnes intelligunt. Ita & pauci ſunt inter nos, qui

Effectus diuinæ Gratiæ in Ioſeph demonſtratur.

benè ad gratiæ ſint munus affecti. Si noſſe cupitis quid operetur gratia; nobis id optimè declarabit Ioſeph. Cunctorum & bonorum & malorum curam gerit, vt benigna mater. Quapropter & Aegyptios ſuſtentauit. Paucos hæredes habet, quorum delectetur conſuetudine. Eoſque, ſi à recta vitæ ſemita deflexerint, adhuc ſuſtinet. Sin ſe impios oſtenderint, auerſatur: nec tamen ſua ipſis recludit viſcera, ne moriantur. Quòd ſi talem ſe gerit erga ingratos: cur conſuetudinero B eius ſubterfugimus? Si erga contumelioſos benignam ſe exhibet; quare non intelligimus ex eo quod vniuerſas bonitatis ſuæ diuitias in amantes effundat? Quare ſi aliquando ſeſe occultet, deſidiæ atque torpori ne ſuccumbamus; & ſi nos tentari permittat, animum ne abijciamus. Quid expediat nobis, optimè nouit naturam atque menſuram cuiuſque exploratiſſimam habet: & quantum cuique ſatis eſt, largitur. Beneficium quandoque differre videtur atque ſupprimere, quòd nobis ita expediat. Querimonias noſtras tolerat, vt ſolent medici cùm ęgrotantibus vſum vini ac cibi auferunt. Intelligite quæ dico; ne in rebus claris tempus conteram. Quæ ſit gratia, quæ natura, quæ cognitio, quæ electio, quæ firmitas atque conſtantia, quæque communicatio, ſpero noſtis. Ipſeque Paulus

1.Cor.12.

adſtruit gratiarum eſſe diuiſiones, eaſque ad vtilitatem ſingulis diſtribui. Ne igitur deſiſtamus, non accipientes; neque cùm accipimus, ſimilia requiramus. C Ne propter varietatem donorum, vtrum eadem ſit gratia, dubitemus. Verùm tempora & conditiones hominum, moreſque attendamus oportet. Neque nunc

Gen 37. 39 41 42. 43. 44. 45. &c.

Aegyptius dominatur, neque fame premitur Chananæus. Non in terris iam iuſtus Iacob: neque Iſraelis populus, qui ſit egreſſus Aegppto, vt Chananæi adeat hæreditatem. Non fratres paſtores. non mercatores Madianitæ. non Ioſeph coniector ſomniorum. Ex reliquis tamen ſacrorum voluminum locis, & eamdem eſſe fidem, & eamdem eſſe gratiam credimus Si enim cuncta eiuſdem eſſent generis atque ſimilia, tunc res non prouidenria, ſed natura ſic diſponi cenſeremus.

Gen.4.5.6. Eccleſ 44. & Heb.11.

Abel acquiſiuit gratiam, quippe qui per proprium ſanguinem moriens, Deo coniungi meruit. Enoch translatus eſt, ne videret mortem. Et Noe in gratia ſaluatus eſt à diluuio. Magna in præſenti vitæ ſtatu cernitur varietas, quoniam & diuerſa eſt electio. Ex gratia, probationis etiam differentiam intelligeD mus. Non iiſdem omnes ſubiecti ſunt tentationibus, quia nec eodem omnes præditi ſunt ingenio. Vna quidem cunctis corona eſt propoſita, ſed ad quam varijs certaminibus contendimus. Idque ex nauigantibus in mari, intelligere li-

Exemplum efficax, & ad propoſitum accommodatum.

cet: Vnum eſt mare, ſed nauigantium curſus eſt diuerſus. Naues cunctæ ſunt ſimiles, ſed quædam etiam ſecundo vento vtentes, naufragium faciunt; aliæ verò ſummis periculis iactatæ, ſaluantur. Et multæ ab vno eodemque vento, diuerſimodè commonentur: Loca enim & promontoria, ventos mouent & fluctus, ipſamque gubernatorum artem nunc impediunt, nunc dirigunt Non parum etiam refert, cuius formæ ſint naues, quæq; earum vela, & quæ gubernacula; vt vel hinc vobis innoteſcat, quis præſentis vitæ noſtræ ſit ſtatus. Si quid adhuc iam dictis addendum videbitur, vos ſupplete. Ego enim vt artis imperitus, parendi deſi- E derio adductus, quæ ſciebam ſcripſi, licet fortaſsè paullò arrogantius, quod tamen citra omnem indignationem, boni conſuletis ſpero. Cùm enim recuſare non poſſem, quæſtionis partem aggreſſus ſum, quam dum accuratius explicare vellem, par eſt me lapſum eſſe. Non nego infirmitatem naturę, non de operibus meis glorior, non repeto ſimilitudinem. Sermo meus, veſter eſt miniſter. Si vita non comprobat orationem, admonentem excipite. Eſto ſermo meus, veſtræ ſpeculum naturalis actionis. In illo tamquam in pellucida materia, virtutem veſtram cernite ſpiritalem. Miramini vos ipſi recognoſcentes, & ſcribentis errata reprehendite. quæ orationi deſunt, factis corrigere. Imperitiam arguite illius, qui virtutis formam deſcribere nō vereatur. Reſpuite hominem, qui verbo im

perfecto,

A perfecto, virtutis perfectum exprimat ſimulachrum. ſtudium ac bonam voluntatem agnoſcite, & ignorantiæ parcite. imperitiam cognoſcite, & ſtudium ne reiicite. Et quia ex paupertate mea, vobis quod potui libenter dedi; vos ex diuitiis veſtris, precationis & paternæ charitatis munera nobis abundanter rependite. Ego quamuis inops, diuitibus mutuum dedi; non ſortem volo, ſed fœnus repeto. non laudes, ſed preces depoſco. non mercedem, ſed mutuam beneuolentiam exigo. Neſcio an opus meum iuſſu veſtro dignum ſit: Noui autem, onus hoc mihi à vobis impoſitum; non quòd admonitione indigeretis, ſed vt in me potius liberales eſſetis. Qui fontem habent, gutta non indigent. Non egent lacte, qui gregem paſcunt. Qui panem frangunt, micis non habent opus. Qui mel conficiunt, iis non eſt neceſſe, vt mellis ſaporem explorent. Qui margaritam poſſident, illis Parœmiæ venuſtæ, & valde ſententioſæ
B vt vilem acquirant obolum, non eſt laborandum. Vos ex agro veſtro quem colitis, fructum nobis aliquem afferte; quoniam paradiſum obtinuiſtis. Præbete animæ cibum, quos lignum vitæ ſuſtentat. Quemadmodum enim ea quæ videntur, caduca ſunt; ita & noſtra ad vos oratio Sed vos iſta operibus perficientes, ſempiterna reddite. 2.Cor.4.

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

C *Plura in Diuina gratiæ commendationem qui volet, inter alios S. Ioan. Chryſoſtomum legat, homil. 46. in caput Gen. 21 ibi: Si diuinam gratiam nacti fuerimus, nullus nobis praualebit; ſed nos potentiores omnibus erimus, &c. ac paullo poſt ibid. maxima enim ſecuritas & inexpugnabilis murus eſt Gratia Dei. &c. Quod ipſum ibi & rationibus & exemplis quibuſdam efficacibus ſcripturæ illuſtrat, demonſtratque. Locus ad præſens noſtrum argumentum non paruum facit, ideoque lectu dignus Huc quoque pertinent, quæ idem adducit Chryſoſtomus alibi in Homil. 18. in cap 11. ad Rom. Et in Homil. 12. in Epiſt. 1. ad Corint. cap 4. Et Homil. 11. in priorem ad Theſſalon. ac Homil. 34 ad Hebr. aliiſque locis apud eund. De hoc etiam Argumento, lege B. Macarium Homil. 2. 16. 24. 26. 44. quibus in locis multa in hanc rem pulchra inuenies.*

Et inter Latinos ſanctus Ambroſius libro 1. de Caim & Abel, cap. 7 Tom. 4 ad Hebræos cap 6. To. 4. De Helia & Ieiunio, in fin. In tractatu de myſteriis To. 4 &c. Sanctus Auguſtinus lib primo diuerſ. quæſtionib. ad Simplic. To. 4 hypognoſti Reſponſ. 5. Tom. 7 ſuper Pſal. 92. Serm. 2. Tom. 8 Lib. 1. de prædeſt Sanctor lib. 2. de merit. & remiſſ. peccatorum Tom. 7. In epiſt ad Macedonium Tom. 2 Lib. de prædeſt. & perſeuerantia cap. 16. Tom 7. De correp. & gratia. Cap. 1. Tom. 7. Item de grat. & lib. arbitrio,
D *cap. 5. Tom. 7. alibiq; ſæpius apud eundem. Sanctus Gregor. lib. 8. Moral. & alibi frequenter. Sanctus Bernardus de lib. arbit. Item Sermon. ſuper Cant. 54. ac 77. Quibus iſta non ſuffecerint, videant etiam Iohannem Caſſianum in Collat. 3 cap 12. 13. 14. 15. 16. & ſequent. ex quibus clariſſimè patebit, Gratiæ diuinæ bona omnia adſcribenda eſſe, eiuſq; adiutorio ſemper homines indigere, ſicut idem etiam luculenter atque efficaciter oſtendit poſtea, præſertim in Collat. 13. cap. 3. 5. 6. 16. &c necnon collat. 23. cap 10. variiſq; aliis locis. Et denique ſanctus Ephram in pulcherrima illa ſua enarratione. quam facit de Timore animi ſui, ſup. adducta, cuius initium eſt: Ego Ephræm peccator, ignauus ac piger, &c. ab illo loco, poſt me d Gratia tua Domine, quæ delicta iuuentutis meæ aperuit, & ſenectutis nunc errata perferat, &c. uſque ad finem, ubi inſigne Encomium Diuinæ gratiæ reperies, alibique apud eundem ſparſim.*

Sicut mater artibus proles imbuit.] *Fort. & valde probabiliter hoc loco, pro τέχναις, legendum in*
E *Græco videtur τέκνον, vt ſit ſenſus: Sicut mater filium docet; ita illum, &c. vt conueniant ſequentia, niſi vtrumque ſimul coniungere malis, legaſq; vt poſuimus: Sicut mater artibus proles imbuit, &c. Vel, vt mater artes filium docet, &c. Sic enim & venuſta erit connexio, & ſententia optima.*

Si iuſtum eſt non loqui quę nouimus, aut non facere quæ didicimus, &c.] *Locus eſt Actorum quarto ad quem reſpicit: vbi paullo aliter ſic reperitur: Si iuſtum eſt in conſpectu Dei, vos potius audire quam Deum, iudicate, non enim poſſumus quæ vidimus & audiuimus non loqui, &c. Sequimur autem hic verba Ephræm qui non ad verbum hunc locum Actorum recitat, ſed aliquid de ſuo interſerit; vt illa, ad curam & medelam hominum, &c. vt ſæpe etiam alibi explicatiue, & amplificatiuè facit.*

EIVSDEM A

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Fide.

Ominus noſter in Euangelio ad perfectionem fidei ſuos adducé-
re volens diſcipulos, dicebat: Qui in modico fidelis, & in multo
Lucæ 16. fidelis eſt. Et qui in modico infidelis, & in multo infidelis erit.
Quid autem ſibi volũt hic modicum, & multum? Per modicum,
Quid ſit in modico & multo fidelem eſſe. ſeculi huius intellige promiſſiones, quas pollicitus eſt ſe præſti-
rurum omnibus in ipſum credentibus, videlicet victum atque B
amictum, & reliqua corpori neceſſaria, quietem, ac ſanitatem, & eiuſmodi: præ-
Matth 6. & Lucæ 12. cipiẽs, ne omnino de iſtis ſimus ſoliciti; ſed in ipſum ſolùm ſpem noſtram repo-
namus. Per multum autem intelligenda ſunt æternæ vitæ, & immortalis ſeculi
dona, quæ repromiſit daturum ſe illis, qui crediderint in ipſum, aſſidueque de
eiuſmodi ſoliciri, flagitauerint illa. Quoniam ſic nobis mãdauit Dominus, cùm
ait: Vos autem quætite primùm regnum Dei & iuſtitiam, & hæc omnia adijcien-
Matth. 6. tur vobis, vt ſcilicet ex modicis, & momẽtaneis probetur vnuſquiſque num cre-
dat Deo. Et ſi de præſentibus non fuerit ſolicitus, ſolùm autem in futuris atque
æternis curam, omnem repoſuerit; clarum eſt quòd & circa ea quæ videntur,
ſanam atque integram fidem intus reconditam ſeruet, vereque bona æterna
quærat. Debet enim vnuſquiſque eorum qui ſermonẽ audiunt veritatis, ſeipſum
probare atq; examinare, aut à viris ſpiritalibus probari & examinari, quomodo C
credat, & ſeipſum Deo deuouerit. Nunquid reuera ſecundùm eius ſermonem, in
veritate credat; aut opinionem in ſe duntaxat fidei habeat, quòd ſe credere exi-
Luc. 16. ſtimet. Quilibet enim ex verbis Domini, ſi fidem in caducis mũdi bonis poſitam
habeat, probatur & reprehenditur. Quo pacto? audi: Credere te dicis, quod reg-
no cælorum efficieris dignus, & filius Dei fies, cùm de cælo natus ſis, & cohęres
Alluſio ad verba Iohan. 1. Chriſti, quodq́; in omne ſeculũ ei cõregnaturus ſis; delitijsq; ineffabilis lucis, per
infinita & immenſa ſecula perfruiturus? planè dices credo: hac enim de cauſa, &
ſeculũ reliqui, & me Deo deuoui. Proba igitur te ipſum, nũquid terrenæ adhuc te
curæ detineãt, & ſolicitudines variæ de nutriendo ac veſtiẽdo corpore, aliaq́; ad-
hibẽda cura, ac procurãda requie; cùm tui iam iuris eſſe velis, ac tui ipſius curam
Argumentum a maiori, ad minus, & contra. gerere; de quibus iuſſus es, omnino non eſſe ſolicitus. Si enim te credis accepturũ D
æterna illa & immortalia, omniſq́; corruptionis expertia bona: Quãtò magis fu-
gacia iſta atque terrena accipies, quæ Deus etiam conceſſit feris, atque volucribus
cæli, & hominibus impijs. An non credis Dominũ ea tibi largiturũ, de quibus ipſe
pręcepit, dicens: Nolite ſoliciti eſſe quid edatis aut bibatis, aut quibus veſtiamini,
Matth 6. Luc 12 hæc enim cuncta gentes mundi inquirunt. Nouit enim Pater veſter cæleſtis, quòd
his omnibus indigeatis. Et ſubinfert, exprobrans hominibus modicæ fidei: Re-
ſpicite volatilia cæli, quoniam neque ſeminant, neq; metunt, & Pater veſter cęle-
Ibidem. ſtis paſcit ea, quantò amplius vos, qui multum differtis à volucribus? Et rurſus
Matth. 6. nos confirmans ait: Nolite igitur ſoliciti eſſe in craſtinum. Si verò adhuc de iſtis
*al. & non credis teipſum ſermoni ipſius. laboras, & non credis * ſermoni ipſius, Noſce rurſus, te quoq; non credere, quòd
bona æterna, quæ ſunt regnum cęlorum, ſis accepturus; & exiſtimas te credere,
qui in rebus paruis ac corruptioni obnoxijs, reperiris incredulus. Et iterum: E
Sicut corpus pretioſius eſt indumento: ita & anima corpore. Credis igitur ani-
Ibidem. mam tuam à Chriſto ſanandam, ab æternis & incurabilibus apud homines, ma-
lorum ignominiæ vulneribus; propter quæ etiam ad nos deſcendit Dominus,
vt credentium animas ab inſanabilibus apud homines malis curaret, & à ſordi-
bus lepræ malitiæ purgaret, qui ſolus curat, & verus medicus eſt? Dices, prorſus
credo: iccirco enim adſum, & iſtud ab illo exſpecto. Quare noſce, teipſum
diſcutiens, ne fortè carnales morbi te ad medicos terrenos abripiant, quaſi
Chriſtus, cui credidiſti, te curare non poſſit. Vide quomodo teipſum decipias,
A maiori ad minus. dum dę, putas credere, & nondum credis, vt oportet in veritate. Si enim æterna
& incurabilia immortalis animæ vulnera, ac morbos malitiæ, à Chriſto curari
credis;

A cordis; non quid impoſſibile putabis ab ipſo temporalia quoque corporis mala, atque morbos curari poſſe; ſi vtique ad ipſum ſolum, poſtpoſito medicinali curandi officio, confugeris? Nam qui animam creauit, ipſe & corpus fecit: Et qui in immortalitatem ſanat, corpus etiam à malis, morbiſque temporalibus omnino liberare atque curare poterit. Sed ſcio mihi reſpondebis, quòd & iſta ad corporis medicinam ſubminiſtrauerit Deus; herbaſque ac terræ pharmaca, & medicorum ſtudia ad morbos corporis curandos côceſſerit, corpori terreno ex differentibus terrenæ ſpeciebus medicinam componens? Conſentio & ego, ſic ſe iſta habere: ſed noueris velim, quibus ea data ſint, & quibus diſpẽſata. Dominus Deus ex multa ſua & infinita erga humanum genus liberalitate ac benignitate, poſtquam à mandato excidiſſet homo quod acceperat, ſubiectuſque eſſet ſententiæ iræ, &
B quaſi in captiuitatem, ac ſolitudinem, atque exilium, fodinamve, ex delitijs paradiſi in hunc mundum eiectus, & ſub poteſtate tenebrarum factus; carniſque paſſionibus ac morbis ſubijceretur, qui prius paſſionum atque morborum expers erat; omneſque præterea qui ab ipſo producti fuerant, ijſdem malis ac paſſionibus facti eſſent obnoxij; hæc tandem infirmis atque incredulis permiſit, nolens omnino deperdere hominum peccatorum genus, ſed propter multam bonitatem, & immenſam miſericordiam dedit in ſolatium ac refrigerium, & curam atque medelam corporum iſta, hominibus huius mundi, qui nondum ſe totos cõcredere Deo poterant. At tu qui vita ſolitaria gaudes, & ad Chriſtũ acceſſiſti, cupiens filius Dei fieri, & deſuper ex Spiritu ſancto naſci, primoque ac impaſſibili homine ſuperior euadere; & qui maiora accipis promiſſa, aduentum diuini be-
C neplaciti, & velut peregrinus ac hoſpes huius mundi factus, debes fidem aliquam magis nouam & admirandam, intelligentiamque, ac vitæ rationem & inſtitutũ præter omnes homines mundi tibi vindicare, cũ & vitam, ſicut cuncti alij degas. Ecce & mundus nubit, comedit, & bibit, auro & argẽto vtitur, mercaturã & artes exercet, ac diuitijs gaudet, quæ omnia Deus permiſit homini peccatis ſubdito: neque enim ſine Deo quidquam ad vſus humanos dicemus ordinatum. At tu ab his omnibus exemptus es, vt Deo perfectè placere poſſis. Sic ergo alienus * à cura, in curandis mundi malis, medicorumque induſtria adhibenda, eſſe debes; vt qui ad Chriſtum profugeris, qui cũcta ſe largiturum * ſuis ſeruis promiſit. Si autem quæ mundi ſunt ſapis, & pateris, ſimilis hominibus illis mundanis adhuc es incredulus, licet te fidelem & Chriſti ſeruum profitearis. Nouo enim quodam ac peregri-
D no conſilio, mente, fide, conuerſione, vitę denique ratione, mundum hunc & curare & obtinere debes, qui Chriſto perfectè placere, ciuſque veſtigia perſequi cupis, contrariaque hominibus mundi huius ſapere; quoniam noua quædam & admiranda * credis promiſſa, & ſempiternis te bonis ſperas eſſe fruiturum, cęleſtis que ciuitatis, ac regni incorruptibilis, delitiarumque perpetuarum, ac ſempiternæ fruitionis hæreditatem, cordis quoq; ſanctificationem, & purgationem perfectam, quæ tibi per Spiritum ſanctum fit, adepturum. Nam qui verè cupit eſſe homo Chriſti, æterniſque ſe bonis perfruiturum ſperat, paupertatem diuitias cum gaudio exiſtimare debet, & afflictionem recreationem, aſperitatem victus, delitias, improperium honorem, & contumelias gloriam ducere: hæc enim vera ſeruorum Dei gloria eſt. Neque verò ſolùm improperia ferre debet pugil ac miles Chriſti, quin & ſi fortè diuitiæ obuenerint, eas vt ſtercora reſpuere oporte-
E bit. Si gloria & principatus, non extollatur & ſuperbiat: Si laudes atque honores hominum, vt quæ ne ſint * quidem, exiſtimanda: quin etiam propter huiuſmodi res, quæ habentur glorioſæ, confundi atque lugere oportet, & propter eiuſmodi, contra lætari & gaudere, quæ habentur vilia, & abiecta putantur. Poteſt ſiquidem aliquis interdum opprobria ferre, gloriam autem & honorem nõ item. Sed efferri ſæpè ſolet mens, & à ſeipſa excedere quodammodo, & humilem viã iuſtitiæ derelinquere. Ait enim Paulus: Per arma iuſtitię, à dextris & à ſiniſtris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, vt in vtriſque per omnia probatus, idem & inconcuſſus inueniatur, extra ſe nunquam diſcedens. Talem enim eum eſſe oportet, qui verè placere cupit Deò, ſicque voluntatem ſuam habere debet fundatam. Et quemadmodum incus aliqua, licet quidem ſemper verberetur, non tamen dat tergum, neque concauitatis formam in ſe recipit,

Dei beneficium … Schol.

Genef. 3 &c.

Similia ſunt in S. Baſil.

De his vide Schol.

Vide Schol.

De vita perfectiori agit.

* Græciſmus hic paulo obſcurior.

* al. daturũ hominibus promiſit.

* al. auditioné ſeu famã quandam noua credis, &c.

* al. tanquam quæ nihil ſint, ea æſtimãda &c.

2. Cor. 6

Argumentum a … haud inefficax

recipit, ſed eadem ſemper manet, ſibique ſimilis: ſic & qui verum ſe vult gerere A Chriſtianum, inter diuerſas tribulationes atque tentationes, ſiue extrinſecus ab hominibus illatas contumelias, perſecutiones, damna, aut aliqua eiuſmodi; ſiue intrinſecus à ſpiritibus malignis inductas anguſtias diuerſiſſimas, vnus & idem Pſal. 60. maneat oportet, fortiter quæcunque obuenientia perferens. Pro munitione ac caſtro, & turre fortitudinis à facie inimici, ſemper Chriſtum Dominum habeat, Pſalm. 30. ad eumq; belli tempore, in regione inimicorum conſtitutus confugiat, & illud *al. potens, in 2 perſon ſcripturæ vſurpet: Eſto mihi in Deum protectorem, & in locũ refugii, vt ſaluum me facias. Sic enim quaſcunque poterit *ſuperare tentationes atque afflictiones *al: ibi conſtituens. ingruentes, omni tempore Dominum, ac firmam in eum fiduciam, atque ſpem, ob oculos* ſibi conſtituens. Quin & gloriæ humanæ laudes, honores, & principatus ac magiſtratus ſi ſe obtulerint, vt prædictum eſt, non concauitates, neque B formas in animam impreſſas relinquant, vt ijs oblectetur & acquieſcat, & propterea inflatus ſuperbiat. A dextris enim & à ſiniſtris tentatus homo, id eſt, per glo- 2 Cor. 6. riam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, idem & cõſtans, immotusque vtrobique permanere debet. Sic enim qui ſuper terram, fundamentum ſuum ædificat, ab inundantibus tribulationum fluctibus, & tentationum procellis, ſæuiſque improborum ſpirituum ventis impellentibus atq; concutientibus, Lucæ 6 non concidit neque commouetur, quoniam fundamentum ſuper petram poſuit. Qui ergo circa eiuſmodi habitum exercitationemq; bonam, fortitudinis dico & generoſitatis, longanimitatis & patientiæ, fidei, & ſpei atque fiduciæ, per verbum Dei prius ſe occupat, adſueſaciens ſe moribus bonis, ſanctoque viuendi inſtituto; & in reliquis virtutum ſtudijs ſe exercens, diuinumque ſermonem ſequens, poſtea autem virtutem ab alto in exſpectatione fidei ſuſcipiens; talis ve- C rè fundamentum, & domus, atque columna, & firmamentum efficitur in gratia Dei, multarumque animarum vitæ cauſa; ac plurimorum infirmitatem ſufferre valens. Quare & nos ad omne virtutis genus noſipſos excolentes, & quàm optima ratione ad complacendum Deo nos componentes, cogitationemque noſtrã accuratè & enixè ad omnem tentationem præparantes; Diuina confirmati gratia, æternorum bonorum euadamus hæredes. In Chriſto Ieſu Domino noſtro: Cui gloria & potentia, in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

D

PRO Declaratione, rectaq; intelligentia eorum, quæ hic ab Auctore noſtro Ephræm ferè de Fide adducuntur, operæpretium fuerit noſſe, Fidem in ſacra ſcriptura interdum eum ſignificare aſſenſum qui rebus à Deo nobis patefactis, vel primæ ipſi veritati præbetur, veluti eo loco Iacob. 2. Fides ſine operibus mortua eſt. & illo Pauli ad Heb. 11. Sine fide impoſſibile eſt placere Deo. Et paullo ante ibid. Fides eſt ſubſtantia rerum ſperandarum, argumentum non apparentium. Et 1. Cor. 13. Nunc manent fides, ſpes, charitas, tria hæc: maior autem horum eſt charitas, &c. Interdum ſpei robur, & quandam firmitatem denotat, quæ modus quidam ſpei eſt, proles autem fidei primo modo dictæ, quomodo accipiendum videtur Matth. 8. Quid timidi eſtis modicæ fidei, &c. Fides enim pro fide fiduciaq; ſimul ponitur, ſicut etiam demonſtrat non obſcurè ſanctus Auguſtinus, lib. 2. de conſenſu Euang. cap. 43. verba illa Marc. 4. enarrans: Nec dum habetis fidem, perfectam certè, quæ fides & confidentia eſt. Origenes & Chryſoſt. locis in Matth. idipſum adſtruere videntur. Eodemq; ferè ſenſu, videtur accipi Lucæ 8. Vbi eſt fides veſtra? Et, Matth. 9. Creditis quia hoc poſſum facere vobis? Et, ſecundum fidem veſtrã fiat vobis. E *Et: Confide filia, fides tua te ſaluam fecit. Et Marc. 2. Cum vidiſſet Ieſus fidem illorum, &c. Accipitur etiam pro tertio modo Fides, pro fiducia ſola: ita Matth. 6. Si fœnum agri ſic veſtit Deus; quantò magis vos modicæ fidei? & Matth. 17. Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis, &c. ac Iaco. 1. poſtulet in fide nihil hæſitans, &c. Ceterum non ſic exponimus, vt fiduciam ſine fide conſiſtere poſſe velimus; ſed locis iſtis fiduciam ſolam eſſe intellectam plane arbitramur, hoc modo: Poſtulet in fide, fiducia maxima, &c. Quibus ſic deductis atque expoſitis, optime intelligitur, quo ſenſu Auctor noſter eos incredulos hic vocet, & fidem non habere dicat, qui de terrenis nimium ſoliciti ſunt, & ad medicos potius terrenos, quam ad Deum, in morbis recurrant; quos reprehendit, & fidem non habere, hoc eſt, vera fiducia diuinæ miſericordiæ carere affirmat. Neque etiam a ſanctis Patribus iſte loquendi modus videtur alienus: Sic enim S. Cyprianus quaſi in principio lib. de mortalitate ſentit ac loquitur, in hæc verba: Deus tibi de hoc mundo recedenti immortalitatem pollicetur, & tu dubitas? Hoc eſt Chriſtum credentem*

[illegible] *ſuum magiſtrum, peccato infidelitatis offendere: hoc eſt in Eccleſia conſtitutã, fidem in domo fidei [illegible]ere. &c Sic quoque S. Hieronymus ad Demetriad. epiſt. 8. de Anania & Saphira loquens, au: [illegible]m. [illegible] ſubſtantiæ ſibi reſeruarunt, metuentes famem, quam vera fides non timet. &c. ita idem [illegible]m. in Dialog. contra Luciferian. de Centurione, & muliere ſanguinis fluxum paſſa agens. & alibi [illegible]oc. Patrum teſtimonia omitto, ne ſim longior; ſaltem Pauli locum addam 1 Tim. 5. Qui ſuorum [illegible]ome, ſticorum curam non habet, eſt infideli deterior, & fidem negauit. &c. quæ verba ſic expo-[illegible]ſ, [illegible] fidem factis negauit. Et Anſelm. operibus fidem negaſſe, non conditionis ſtatum mu-[illegible]rpretatur. Quare quo ſenſu dixit Apoſt. eos qui ſuos negligunt, fidem negare; dicere videtur & [illegible]m planè ſanctus Ephræm, eos qui Deo derelicto, medicorum idola colunt, & oracula terra conſu-[illegible] Quod Spiritus ip[illegible] ſanctus 2. Paralip. 16. reprehendit Aza Regis Iſrael exemplum propo-[illegible] Eccleſiaſt. 38 Fili, in tua infirmitate ne deſpicias teipſum, ſed ora Dominum, & ipſe curabit te. [illegible] [illegible]uitatem & memoriam ſimilaginis, & impingua oblationem, & da locum medico, &c. Ac paullò [illegible] [illegible]ic de ſacerdotibus, qui ſunt medici ſpiritales: Ipſi verò Dominum deprecabuntur, vt dirigat*

B *[illegible]m eorum, & ſanitatem &c. Vnde euidenter colligo, in infirmitatibus Deum maximè inuocan-[illegible] [illegible] [illegible]lumq; ſacrificijs & oblationibus. Dei ſacerdotes, qui ſpiritales ſunt medici, cumprimis ad-[illegible] poſtea verò terrenos medicos atque corporales. Quod cum non faciant homines, vel prapo-[illegible]d.ne, exclamat ſanctus [illegible]ter Ephræm eos incredulos eſſe, & fidem non habere, id eſt, fiduciam, [illegible]em pe[illegible] [illegible] qua cum fiducia eſt. Quaſi dicere vellet cum Propheta: Nunquid reſina non eſt [illegible] [illegible] aut medicus non eſt ibi. Hiere. 8. Quanquam tamen pro pleniori mentis Auctoris noſtri expli-[illegible]e. Lect[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]lione, dicere etiam hi[illegible] poſſumus iſta de medicis ac medicinis corporalibus, ad [illegible] [illegible] [illegible] perfectiores quibus ſæculũ [illegible]elinquere &c, & Deo ſe totos tradere conſtitutũ erat, dicta po-[illegible] [illegible] [illegible]modo [illegible] in eundem ſenſum [illegible] S. Bernardus ad fratres trium fontiũ, ſeu de S. Ana-[illegible] [illegible] [illegible], vt loquitur. Credo autem quod & ego ſpiritum Dei habeã, & conſilium Dei in [illegible] [illegible] quod in regione habitatis infirma & multi aliqui ex vobis laborant infirmitatibus. Sed [illegible] [illegible] [illegible]: Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Chriſti. Et [illegible] [illegible] [illegible] tunc fortior ſum. Compatior vtique & multum compatior infirmitati corporum; ſed [illegible] [illegible] [illegible], ampliusq; cauenda infirmitas animarum. [Et ſequitur ibi:] propterea minimè [illegible]mpetit religioni veſtræ medicinas quærere corporales. ſed nec expedit ſaluti. Nam de vilibus quidem [illegible]bis, & quæ pauperes deceant, interdum aliquid ſumere tolerabile eſt, & hoc aliquando fieri ſolet. At verò ſpecies emere, quærere medicos, accipere potiones, religioni indecens eſt, & contrariũ puritati, [illegible]xime q; ordinis noſtri; nec honeſtati congruit, nec puritati. hæc enim omnia gentes inquirunt. Scimus autem quia qui in carne viuunt, Deo placere non poſſunt. Spiritalia proinde ſpiritalibus comparanda, & quærenda potio humilitatis, & clamãdum in toto corde: Sana animã meam Domine, quia peccaui [illegible]bi. Hanc ſanitatem fratres dilectiſſimi, operam date. hanc ſectamini, hanc ſeruate, quia vana ſalus homi-num. Nec diſſimile conſcripſit ſerm. 30. in Cant. hæc inter alia, in medium adducens: Nam qui vo-[illegible] animam ſuam ſaluam facere, perdet eam. Quid hîc vos dicitis obſeruatores ciborum, morũ ne-[illegible]ores? Hippocrates, & ſequaces eius docent animas ſaluas facere in hoc mundo; Chriſtus & eius di-[illegible]ulis perdere. Quemnam v[illegible] [illegible] è duobus ſequi magiſtrum eligitis? At manifeſtum ſe facit, qui ſic diſpu-[illegible] oculis hoc capiti, & illud pectori, vel ſtomacho nocet. Profectò vnuſquiſque quod a ſuo magiſtro [illegible], hoc in medium profert. Num in Euangelio legiſtis has differentias, aut in Prophetis, aut in lit-[illegible] Apoſtolorum? Caro, & ſanguis reuelauit tibi hanc ſapientiam, non ſpiritus Patris. Eſt enim carnis [illegible] [illegible]ntia. Sed audi quid de ipſa noſtri medici ſentiant. Sapientia, inquiunt, carnis, mors eſt. Item, [illegible]ia carnis inimica eſt Deo. Num Hippocratis, ſeu Galeni ſententiam, aut certe de ſchola Epicuri de[illegible] [illegible]ponere vobis? Chriſti ſum diſcipulus, Chriſti diſcipulis loquor. Ego ſi peregrinorum dogmata in-du[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]e caui. Epicurus atque Hippocrates, corporis alter voluptatem, alter bonam habitudinẽ p[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ter vtrumq; [illegible] contemptum prædicat. Et poſt multa, in fine Serm. fruſtra ſibi quidam b[illegible]and[illegible], de exemplo Pauli hortantis diſcipulum non bibere aquam; ſed modico vti vino propter ſto-machum, & frequentes ſuas infirmitates. Qui attendere debent, primum quidem Apoſtolum minimè [illegible] [illegible]rem iſtiuſmodi ſuadere: ſed nec diſcipulum æquè expoſcere ſibi. Deinde non monacho hoc intima-[illegible]d E[illegible] [illegible] vita tenera adhuc & naſcentis Eccleſiæ pernecesſaria eſſet. Timotheus hic erat. [illegible]m. hi alterũ Timotheũ. & eo cibo eũ ſi vis, etiã auro. & protobalſamo, hactenus Bernar. Cuius doctri-[illegible] quantũ [illegible] [illegible] cum illa Auctoris noſtri Ephræm conueniat, quis non videt? quam tamen vterq; Sanctus [illegible] mel[illegible] expreſſit, quã verbis. Vnde de Bernardo in eius vita, Guilielmus Abbas lib. 1. cap. 8. ſic ſcri-[illegible] [illegible]idere hominẽ imbecillẽ, & languidũ conari, & aggredi quæcunque vellet, minus conſiderare quid [illegible] [illegible] [illegible] eiũ pro omnibus, circa ſeipſum negligentẽ, omnibus in omnibus alijs obedientiſſimum, ſed de ſe-[illegible] aliquando ſui Curatoris ſeu poteſtatis obedientem: ſemper enim priora ſua nulla reputans, maiora [illegible] [illegible]atur; ad non parcendũ corpori, ſed ſtudijs ſpiritalibus robur addendũ, corpus ſuũ varijs infirmita-[illegible] [illegible]uper [illegible] attenuatũ, ieiunijs inſuper, & vigilijs ſine intermiſſione atterendo. Orabat ſtans diu noctuq; [illegible]nec genua eius infirmata a ieiunio, & pedes eius a labore inflati corpus ſuſtinere nõ poſſent. Et poſt pau-ca: [illegible] [illegible]debant eum & [illegible] [illegible] [illegible]ationem eius homines medici, & mirabantur, tanquam vim, eũ in ſeipſo can-[illegible] inferre naturæ, ac ſi agnus ad aratrũ alligatus arare cogeretur, &c. Hinc quoque S. Ambroſius [illegible] [illegible] [illegible]m. 14. [illegible] [illegible] [illegible] in cap. contraria, de Conſec. diſt. 5. Contraria, inquit, diuina conditioni præcepta*

medicina

medicina ſunt, a ieiunio reuocant, lucubrare non ſinunt, ab omni intentione meditationis a[illegible]. Itaque qui ſe medicis dederit, ipſum ſibi abnegat. Ita idem Ambroſ. in Pſal. 118. Beati immaculati lib. 6. in Lucam, vbi in hanc ſententiam plura. Quam [illegible] S. Hieronymus confirmat, ad Euſtochium [illegible] bens, ac de Paula matre loquens, in hæc verba: Referam, inquit, quæ expertus ſum men[illegible] Iulio [illegible] tiſſimus æſtibus incidit in ardorem febris; & poſt deſperationem cum Dei miſericordia reſpiraſſet, [illegible] aici perſuaderēt ob refectionem corporis vino opus eſſe tenui, & parco, ne aquam bibens in hydropem [illegible] teretur. Et ego clam Beatum Papam Epiphanium rogarem, vt eam moneret, imo compelleret [illegible] bibere. Illa, vt erat pruden[illegible] & ſolertis ingenii, ſtatim ſenſit inſidias; [illegible] ſubridens, meū eſſe quod ille diceret, intimauit. quid plura? Cum Beatus Pontifex poſt multa hortamenta exiſſet [illegible], quærenti mi[illegible] quid [illegible] giſſet, reſpondit: Tantum profeci, vt ſeni homini pene perſuaſerit, ne vinum bibam. Et de ea idem [illegible] Pau[illegible] ſic idem S. Hieronymus: Laſciuientem, inquit, adoleſcentularum carnem, [illegible] & du[illegible] [illegible] eb[illegible] ieiuniis, malens ſtomachum dolere, quam mentem, &c. Habes quoque exemplum ſi[illegible] apud [illegible] phronium in prato ſpirituali c. 8. de Abbate Ammogine hydropico, qui ob nimiam auſterita[illegible] [illegible] mor[illegible] laborans ſenibus ad ſe iugiter venientibus ſic dicere ſolebat: Orate pro me Patres, ne intus [illegible] hydropicus fiat; ego enim vt in hac infirmitate diutius durem, Deum oro, &c. Capite deinde dec. [illegible] exemplum ponitur Barnabæ Anachoritæ, cuius pedi infixa arundinis feſtuca doloribus eum ex[illegible], nec paſſus eſt, vt eum medicus videret, &c. Dicebat autem his, qui ad ipſum accedebant, quo[illegible] [illegible] magis exterior homo [illegible] tanto magis interior viget. Et in hiſtoria tripart. lib. [illegible] cap. 1. de Beniamin eremita legimus, quod cum aquæ intercutis morbo vehementer laboraret, iis, qui infirmitatem eius mi[illegible] bantur, ſupplicare ſolebat, ne corporis ſui, ſed animæ curam haberent, eoſdem interea infirmo [illegible] oratione curans. Ac in Pall. hiſt. de Syluia ſeu Syluiana Ruffini Alexandriæ præfecti ſorore habemus, quod cum male haberet, medicis conſulentibus balnea adire, noluit illorum conſilium ſequi. Simile [illegible] memoriæ S. Gregorius dialog. 4. cap. 13. de Galla Symmachi filia, quæ cum intra puellares annos marito viduata ægrotaret, corpore toto in tabificam ſcabredinem verſa, medicis affirmantibus niſi iteraret matrimonium, vel morituram eo morbo, vel mentum piloſum inſtar viri habituram, neglexit medicorū conſilium. Poſſem multa alia eius generis exempla adducere, ſed ne ſim prolixior, vnum ſolum di[illegible] [illegible] ciam non omittendum, de ſancta Agatha, quæ, vt eſt in eius vita, de ſe[illegible] loquens, medicinam, inquit, carnalem corpori meo nunquam exhibui, ſed habeo Dominum meum Ieſum Chriſtum, qui ſolo ſermone reſtaurat vniuerſa, &c. Quæ verba expendens S. Thomas 2. 2. q. 97. art. 1. de Tentat. Dei, ad 3. Beata Agatha, inquit, experta erat erga ſe diuinam beneuolentiam, vt vel infirmitates non pateretur, pro quibus corporali medicina indigeret, vel ſtatim ſentiret diuinæ [illegible]nationis effectum, &c. Eundemque S. Thomæ locum illuſtrans eruditus ipſius Interpres Caietanus, reſpuere, inquit, medicinam licet, ratione ſp[illegible] talis profectus: Et hoc ſi infra limites rationalis obſequii fit, non eſt tentare Deum. ſed ſemetipſum offerre hoſtiam viuentem Deo. Et hoc modo Sancti illi qui propoſiti ſunt in exemplum ceteris, & præſertim religioſis, in hoc mundo dolores iliacos, vlcera, & cætera morborum genera, quæ in corpore patiuntur, ſuſcipere ſolent libenter, vtentes iis vt inſtrumentis diuinitus ſibi conce[illegible] ad carnis ſubiectionem atque mortificationem, & ad Dominicæ paſſionis participationem; ægreque ferrent ſi filialis dilectionis ſignum hoc deperderent, ſanitatem corporis recuperando atque hi licet infirmentur in carne, fortiſſimi tamen ſunt ad ſpiritalia, adeò vt nihil etiam mali videantur quandoque habere, ſicuti compluribus exemplis iam ante adductis, hoc ipſum clarum fecimus, demonſtrauimusque abūdè. Quæ cum ita ſint, nemini mer[illegible] hæc ſancti Ephræm dicta, peregrina hoc loco videri debent ac paradoxa; quippe qui ea ad reli[illegible]ſos ac perfectiores potiſſimum retulit, eos magno quodam zelo a medicinis corporalibus, curiſque ſecularibus [illegible] uocans atque dehortans. Quare vt concludam, dico iſta Auctoris noſtri verba (ne ab imperitis detorqueantur) ſecundum ſententiam piè re[illegible]e. i. accipienda & intelligenda eſſe, quomodo etiam ab aliis S[illegible] Patribus antea eiuſdem in eundem plane ſenſum accepta ſunt & comprobata; ipſeque Baſilius Magnus, quem præterire non poſſum, intellexit, optimeque, conuenienti temperamento adhibito ſimilia deduxit atque expoſuit, in pulcherrima illa ſua Reſponſione, quam facit ad Interrogationem LV. cuius princi[illegible] [illegible]. Quemadmodum vniuſcuiuslibet artis ſuffragium [illegible] ad hoc nobis a Deo eſt indultum, vt n[illegible] ra[illegible] [illegible] ramus infirmitatis, &c. Tom. 2. in Interrogat. Nunquid ex vera p[illegible] propoſito ſit, vti medicina. Ex quorum lectione, & cum his collatione, Lectori, vt [illegible] eramus, abunde hi[illegible] [illegible] factum erit.

S. Ephræm. de Fide: *Pro hac Inſcriptione, in antiquo quodam alio manuſcrip. exemplari Græc. ſic reperi, atque traduxi. Eiuſd. S. Patris Ephram ſermo de Fide ſuper illud Euang. Qui fidelis eſt in paruo, & in mult[illegible] fidelis erit. Veriùm prior generalior eſt, toti Orationi ſeruiens. poſterior non item; ideo eam potius quam hanc repoſuimus.*

Deinde vbi eſt; Sed in ipſum ſolum, ſpem noſtram ponamus.]*al. leg. ſed firma in i[illegible]ſum fiducia ſperandum eſſe iis, qui ad eum confugiunt, &c. Vtraque lectio bona eſt, & inſtituto Auctoris ſatis ac commoda.*

Vbi porro habetur: Et ſi de præſentibus non fuerit ſolicitus, ſolum autem in futu[illegible]s & [illegible] *Ex alio manuſc. cod. Græc. ſic tranſtulimus: Quoniam nobis circa eiuſmodi, minus ſolicitis, & [illegible]turorum atque æternorum duntaxat [illegible]agentibus, alia quæcunque neceſſaria ſe daturum promi[illegible]t. Et tunc apparebit, an de incorruptibilibus fidem habeat, vereque æterna bona quærat. & nunquid in i[illegible] quæ vid[illegible] tur, ſanam integramque fidem defixam ſeruet. Debet enim, &c.*

Credere

A [illegible]edere te dicis, quòd filius Dei fies, cùm de cælo natus ſis, &c.] *Alludere videtur haud obſcu-[illegible]or, ad illa Iohann. 1. dedit eis poteſtatē filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. & ex Deo [illegible]unt, &c. Sic quoque hic poſtea Ephram: Tu autem qui ad Chriſtum acceſſiſti, euadens filius Dei deſuper ex Spiritu ſancto naſci, &c. unde quo ſenſu illa ab eo ſint dicta ſatis perſpicitur.*

[illegible]im te credis accepturum ęterna illa & immortalia, omnisque corruptionis expertia bo-[illegible], *ἄφθαρτα, in alio manuſcr. Græc. eſt: παράμονα καὶ ἄφθονα, ſtabilia ſiue permanentia, omnisq; [illegible] expertia bona. Vel ἄφθονα, hoc eſt, copioſa, abundantia, vbi cuncta bona abundè ſuppetunt, quæ [illegible]mnem inuidiam ſuperant: aut ſi mauis, in qua nulla inuidia cadit, &c.*

Re[ſ]picite volatilia cæli, quoniam neque ſeminant, neq; metunt, &c.] Vbi pro θερίζουσι, *neque me[tun]t, al. leg. συνάγουσιν, neque congregant in horrea, &c. at in ſacro Cod. Græco & Lat. Matth. 6. [illegible]e ſerunt, neque metunt, neque congregant in horrea. Pro quo, Luc. ſic: Conſiderate coruos, quia non [ſe]minant, neque metunt, &c. abſque verbo (congregant) vt hic apud Ephram.*

[illegible]que voluntatem ſuam debet fundatam habere, qui verè cupit placere Domino, & quem-

B [ad]modum incus aliqua, &c. *In alio manuſcrip. eſt: Sic, voluntatis ſuæ certamen fundare debet; velut [ſi in]cus aliqua eſſet, quæ licet percuſſa, non tamen dat tergum, & coniunctim etiam hæc legendo. Vtrobique tamen ſimilitudinis vis exprimitur, & ſententia optima redditur; quam eādem & alibi licet verbis commutatis, hoc eod. tom. in tract. de Patientia & compunctione (cuius principium eſt: Chariſſimi, ſtrenuos nos in hoc vitæ ſtadio milites præbeamus, pro rege noſtro Chriſto, &c.) idem retulit Ephram, vbi [ſic] habes. Præbeamus ergo nos velut incudes, percuſſi, & nequaquam terga vertentes, & quæ ſequuntur ibi[d]em.*

[Q]ui ego circa eiuſmodi habitum exercitationemque bonam, per verbum Dei prius ſe occu-p[e]t, &c. *In aliis duobus antiquis Codicib. Græc. ſic per 2. perſonam iſta efferuntur: Ad eiuſmodi ergo [hab]itum, exercitationemq; bonam fortitudinis, &c. te occupa atque exerce, &c. ſed melius per tertiam [per]ſonam, vt ſequentia reſpondeant: nam mox ſubijcitur in perſona ead. talis verè fundamentum effi-[cit]ur, &c.*

E I V S D E M

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Aduerſus eos, qui dicunt Terræ motus à terrę inflatione fieri.

DIcite nobis qui veſtro è pectore verba depromitis, & non ex ore Domini: ſi quod à Pſalmiſta dictum eſt, vobis recenſuerimus, nunquid credetis? ait enim: Qui reſpicit terram, & facit eam Pſal. 103. tremere. Et commouiſti terram, & conturbaſti eam: ſana contritiones eius, quia commota eſt. Pſal. 59. Nec diſſimile in S. Iob dictum reperitur, diuino ſic ibi affirmante oraculo: Qui commo[uet ter]ram de loco ſuo, & columnæ eius concutiuntur. Qui præcipit ſoli & non Iob. 9. o[ritur]: & ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo. Qui extendit cælos ſolus, & graditur Ibidem. ſuper [fl]uctus maris. Qui facit arcturum, & oriona, hyadas, & interiora auſtri? Qui facit magna & incompræhenſibilia, & mirabilia quorum non eſt numerus, [illegible]e dicit? Qui extendit aquilonem ſuper vacuum, & appendit terram Iob 26 ſuper nihilum. Qui ligat aquas in nubibus ſuis: vt non erumpant pariter deor[ſum]. At [vo]s iſta audientes, non creditis; propterea quòd mentem Græcanica [e]brietate turgidam habetis. Vnde & deliranres, dicitis ex terræ inflatione, & non

E [e]x diuina prouidentia terræmotus fieri. Sed dicite nobis, quo pacto durante ter- Obiectio [ræ] motu, vnoque aruo concuſſo, altero verò non concuſſo, nō abſcindatur con[cuſſ]us à non concuſſo? Verùm quemadmodum ſedata aquarum inūdatione, ite[rum] aqua ſuum in locum tranquilla reducitur: ita & terra ad rationem vndarū, [poſt c]oncuſſionem à terræmotu productam, ſimiliter componitur atque firma[tur]. At dicite nobis rurſus modum, quomodo per terræmotum, montes Arme- Obiectio de montibus Armeniæ. [ni]æ inuicem diſſiti, in mutuum quaſi conflictum impellantur, ita vt ignis vide[antu]r excitari, plurimumque fumare, & ſic ſatis etiam longa loci intercapedine, [ru]rſusque locorum interuallis diſiuncti montes, ſinguli ſuo ordine ac loco con[quieſ]cant? Quis ergo hunc nobis modum adnunciauerit? Et quo pacto rurſum, Alia obiectio de nauigantibus [te]rræmotus tempore, in ſtuporem aguntur qui in mari nauigant; ipſaque etiam

naue huc illucque frequenter à fluctibus agitata, non latet eos tetræ motus [illegible] tabulatis atque cubiculis, cum cunctis etiam vaſis quæ in naue ſunt, præter [illegible]ne ſolitum inter ſe collidentibus atque concutientibus, nautæ ex terræmotus inuaſione redduntur attoniti. Audite igitur ac intelligite dictum Apoſtoli, vt vera ſapientia reddamini digni. Ait enim: Nemo ſeipſum ſeducat. Si quis videtur inter vos ſapiens eſſe in hoc ſeculo: ſtultus fiat, vt ſit ſapiens. Sapientia enim huius mundi, ſtultitia eſt apud Deum. Scriptum eſt enim: Comprehendam ſapientes in aſtutia eorum. Et iterum: Dominus nouit cogitationes ſapientum, quoniam vanæ ſunt. Quamobrem gentilium ſtoliditate, atque vana eorum ſapientia dementari cauete: quæque admiramini, potentiæ præpotentis Dei adſcribite, cum Propheta exclamantes: Magnus Dominus noſter, & magna virtus eius: & ſapientiæ eius non eſt numerus. Ipſi gloria in ſecula ſeculorum. Amen. B

1.Cor 3.
Iob.5.
Pſalm 93.
Pſalm.146.

SCHOLIA.

REprehendit hic Auctor noſter potiſſimum illos, qui Terræmotuum rationem ad ſecundas magis cauſas, quam ad primam referunt, eosq; ex terra inſlatione quadam potius, quam diuina prouidentia fieri contendunt, quaſi diuinæ potentiæ atq; prouidentiæ prorſus immemores. Quorum opinionem ideo tanquam ſtolidam atque abſurdam confutat; contrariumq; auctoritatibus Scripturæ ſimilitudinibusq; atque exemplis optimis hic adductis, adſtruit probatq; ad diuinam prouidentiam cauſas eorundem referendo, ſicut magis hoc ipſum in Terræmotibus illis inſignibus atque famoſis eluceſcit, quorum hic quædam exempla de montibus Armeniæ, aliisq; ponit. De quibus plura vide apud Euſebium in Chron. & Paulum Oroſium, lib. 3. cap. 3 ac 5. & lib 4. cap 12. lib 6. cap. 5. & lib. 7 cap. 3. 9. 13. 32 vbi ingentes atque horrendi Terræmotus deſcribuntur. Item apud Plinium, natural. hiſtor. præſertim lib. 2. cap. 85. per totum, & cap. 86. per totũ. &c. Ariſtot. 2. meteor. cap. 7 8. ac Dion. in Traiano. Fidem vero ſuperare videtur, quod narrat Procopius 2. belli Goth. de Veſuuio monte, qui aliquando ad Bizantium vſq; cineres effudit, magno habitantium damno; ita diuina ſæuiente ira in ſceleſtorum hominum perniciem.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Ne decipiamur Gentilium erroribus.

Mortalitas in vrbe Conſtantinop deſcribitur, & Hiſtoria facti memorabilis proponitur.

ADijciam autem & hoc dictis: Mortalitate gliſcente in vrbe Conſtantinopoli, multiſque morientibus, medicus quidam cognomento Domnus, plurimorum tũc ibi cladem, & aliorum timorem quo detinebantur, cernebat. Et ex his quidem qui moriebãtur, alij artifices erant, qui igne ſua opera conficiebant; alij in cellis ſubterraneis degebant. Qui verò in altioribus locis habitabant, & ſerenioris ſubtilioriſque aeris beneficio perfruebantur, peſtis contagium euadebant. Atqui iſta in Domno contigerunt, poſtquam animum ad vanam gẽtilium ſapientiam imbibendam appulit; & ab eiuſmodi, mentem ſuam lædi paſſus eſt. Et vt iſta hic effutire cœpit, biduo aut triduo poſt, morbo correptus iacuit ſemiuiuus, proprios ſubornans ſeruos, qui ipſum in ſuburbium eius ferrent, vt mortuus ibi ſepeliretur. Quem alius medicus cui nomen Macedonius, vidẽs deportari iam agentem animam, (erat autem ipſe vnus ex iis, qui futilem eius loquacitatem audire ſolebant) ait: Hic tametſi pulcherrima domo, ac ſereno aere perfrueretur, non eſt ſaluatus; ſed ecce obrutus eſt, nec ſuæ ipſi profuerunt nugę. Et Domnus quidem ad ſuburbia delatus, ibiq; mortuus ac ſepultus eſt. Macedonius verò ab ingruente mortalitate præſeruatus, vitæ priori renuntians, ſincerioris vitæ inſtitutum, monaſticum ſcilicet, amplexus eſt, ab illius impietate minimè conſumptus. Noſtrum porrò erit, diuina inſpirante ſcriptura duce, mentem noſtram rectè noſſe dirigere. Quibus enim mens diuinis doctrinis non eſt illuſtrata, remotam hi mentem à veritate poſſident. Quare diuinam nos audiamus ſcripturam, luculenter in ſecundo Regum libro proclamantem atque dicentem: Et addidit furor Domini iraſci contra Iſrael; commouitque Dauid in C

2.Reg 24.

... m: Vade, numera Iſrael & Iudam. Dixitque Rex ad Ioab principem exercitus ſui: perambula omnes tribus Iſrael, à Dan vſque Berſabee: & numera populum, vt ſciam numerum eius. Et paullò poſt: Dedit ergo Ioab numerum deſcriptionis populi regi, & inuenta ſunt de Iſrael, octingenta millia virorum fortium qui educerent gladium & de Iuda quingenta millia pugnatorum. Percuſſit autem cor Dauid eum, poſtquam numeratus eſt populus & dixit Dauid ad Dominum: peccaui valde in hoc facto, ſed precor Domine, vt tranſferas iniquitatem populi * tui, quia ſtultè egi nimis. Surrexit itaque Dauid manè, & ſermo Domini factus eſt ad Gad Prophetam, & videntem Dauid, dicens: Vade, & loquere ad Dauid; Hæc dicit Dominus: Trium tibi datur optio, elige vnum quod volueris ex his, vt faciam tibi. Cumque veniſſet Gad ad Dauid, nuntiauit ei, dicens: Elige tibi vnum fieri ex his: aut tribus * annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus menſibus fugies aduerſarios tuos, & illi te perſequentur: aut certè tribus diebus erit peſtilentia in terra tua. Nunc ergo delibera, & vide quid reſpondeam ei, qui me miſit. Dixit autem Dauid ad Gad: Coarctor nimis hiſce tribus: Sed melius eſt vt incidam in manus Domini, (multæ enim miſericordiæ eius ſunt) quam in manus hominum. Elegitque * ſibi Dauid peſtem, & dies meſſis ignium. Immiſitque Dominus peſtilentiam in Iſrael de manè vſque ad tempus conſtitutum: & mortui ſunt ex populo à Dan vſque ad Berſabee, ſeptuaginta millia virorum. Cumque extendiſſet manum ſuam Angelus Domini ſuper Ieruſalem, vt diſperderet eam, miſertus eſt Dominus ſuper afflictionem, & ait Angelo percutienti populum: Sufficit, nunc contine manum tuam. Erat autem Angelus Domini iuxta aream Areuna Iebuſæi. Dixitque Dauid ad Dominum, cùm vidiſſet Angelum cædentem populum: Ego ſum qui peccaui, & ego ſum paſtor qui iniquè egi: iſti qui oues ſunt, quid fecerunt? vertatur obſecro manus tua contra me, & contra domum patris mei. Venit autem Gad Propheta ad Dauid in die illa, & dixit ei: Aſcende, & conſtitue altare Domino, bonum * in oculis eius, in ſancta area Areuna Iebuſæi. Et aſcendit Dauid, iuxta ſermonem Gad Prophetæ, quem præceperat ei Dominus. Conſpiciensque Areuna, animaduertit regem & ſeruos eius tranſire ad ſe: Et egreſſus adorauit Regem prono vultu in terram, & ait: Quid cauſæ eſt, vt veniat Dominus meus Rex ad ſeruum ſuum? Cui Dauid ait: Vt emam à te aream, & ædificem altare Domino, ceſſetque interfectio quæ graſſatur in populo. Et ait Areuna ad Dauid: Accipiat, & offerat Dominus meus Rex Domino, ſicut placet ei: Ecce boues in holocauſtum, & plauſtrum, & iuga boum in vſum lignorum. Omnia dedit Areuna regi, dixitque Areuna ad regem: Dominus Deus tuus benedicat * tibi. Cui reſpondens Rex ait: nequaquam vt vis, ſed emam pretio à te, & non offeram Domino Deo meo holocauſta gratuita. Emit ergo Dauid aream, & boues, argenti ſiclis quinquaginta, & ædificauit ibi Dauid altare Domino: & obtulit holocauſta & pacifica: Et propitiatus eſt Dominus terræ, & cohibita eſt plaga ab Iſrael. Siue ergo bellum, ſiue fames, ſiue peſtilentia, ſiue quid aliud triſte atque acerbum ingruat; cuncta hæc ad emendationem, correptionemque noſtram: tum vt mens hominum ad pietatem impellatur, mortalibus inferri conſueuerunt eſt. Indigent namque ſingulæ ætates, diſciplina viſitationis Domini. Nam ſi timoris etiam tempore, nonnulli ad pietatem ſint inſenſibiles: quomodo non magis, ſi nulla Domini viſitatio fiat, penitus ad impietatem perditionemque, ſuam ipſi mentem conuertent.

*al ſeruo tuo, vt in vulg.

*in vulg eſt aut ſeptem annis, &c.

* ſta vſque ad immiſi... deunt in vulg.

* Deſunt iſta (bonum in oculis eius, in ſancta) in vulg.

*in vulg. I at. eſt & ſcriptur ... tum tuum.

2 Paralip 3.

Alluſ. ad Eph 6.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES. in præcedentia, De Gentilium erroribus, &c.

Tribulationes & flagella à Deo nobis propter vtilitatem noſtram immitti, quod ... ic ... multi Ephram perpetuò quoque alij docuerunt. S. Patres, & inter alios S. Baſilius in Homil. in Diuites auaros, ſuper illa verba ſcripturæ: In fame & ſqualore, &c. ac S. Ioânes Chryſ. ... ad pop. Antioch. Hom 4. ... 62. 63 60. &. ... Homil. 10. in Matt & in P... 83. & 93. S. Ambroſ. co... in ... e lib ſuper, Beati immaculati, litt 9 verſ. 1. litt. 10. verſ. 4. & verſ. 6. & litt. 14. verſ 2. & 18. verſ. Tom 4. Et ſuper Epiſt. ad Rom. cap. 5. Et ſuper 2. Cor. 4. Et ſuper epiſt. ad Coloſſ. cap. 1 Tom. ... &c. Nec non S. Auguſti... S. Ephr... H 2 ...

nus lib. 1 de verb. Domini ſerm. 18. Tom. 10 ſerm. de preſſ. mundi, ſerm. 2. De Machabæis ſuper Pſal. ſerm 2. Tom. 10, ſuper Pſal. 30 ſerm. 2. ſuper Pſal. 36, ſerm. 2. ſuper Pſal. 40. Tom 8 lib de vera innocentia, cap 204. Tom. 3 epiſt. 87. ad Felicitatem, Tom. 2. &c. Item S. Bernardus ſerm. 16. & 17. ſuper Pſalm. 90. Qui habitat, &c. A

Siue ergo bellum, ſiue fames, ſiue peſtis, &c. cuncta ad noſtram emendationem, correptionemque, &c.] *Bellum a Deo permitti ad noſtram emendationem ſcribit S. Auguſtinus lib. 1. de ciuit. Dei cap. 1. Tom 5. & lib 22. contra Fauſtum, cap. 74. Tom . Item S. Ambroſius in ſerm. S. de Heliseo & tumultu bellico. Tom 3. ac Cyprianus libro de mortalitate. Quod porrò fames meritis peccatorum infligatur, habes apud Baſilium, & Chryſoſt. in locis iam adductis. & apud ſanctum Ambroſium lib. 7. epiſt. Epiſt. 52. ad Romulum, ſuper illud: Ponam cælum æreum, & terram ferream Tom. 3. &c Idemq́; planè de peſte ſentiendum.*

Et addidit furor Domini iraſci contra Iſrael, &c.] *Locus eſt 2. Reg. 24. Et ſic in vulg. Lat. ſi q́; in Commentarijs Græcis biblic. vbi tamen pro θυμωθῆναι, iraſci, vt eſt ibi; hic apud Ephræm, quemadmodum & in Græca edit. 70 ponitur verbum ἐκκαῦσαι, inflammare, exardeſcere, excandeſcere, &c. At nos hoc loco, vulgat. ſequimur Lat. in interpretatione noſtra.* B

Peccaui valde quòd fecerim verbum hoc,] *Ita hic legit Ephræm, ita & S. Ambroſius, cum quibuſdam aliis Doct. pro quo tamen Græca editio 70. habet: Peccaui valde in eo quod feci nunc Domine, vel, vt eſt in vulg. Lat. peccaui valde in hoc facto. Et ſicut eſt 1. Paralip. 21. Peccaui nimis vt hoc facerem, &c. Deinde ſequitur hic:* Sed precor Domine, vt auferas iniquitatem populi tui, &c. *atque ita apud Ephræm Ceterum in edit. Græcis & in vulg. Lat. reperitur:* Sed precor Domine, vt transferas iniquitatem ſerui tui quia ſtultè egi nimis, &c. *ita pa. que 1. Paralip.* Sed obſecro aufer iniquitatem ſerui tui, quia inſipienter egi, &c.

Elegitque ſibi Dauid peſtem, &c.] *Iſta hoc loco, in vulg. Lat. 2. Reg. 24 deſunt vſque ad verb. (Immiſitq́;, &c. nec ponuntur in loco cit. Paralip. Sunt tamen in Græc. edit. 70. 2. Reg. 24. quibuſcum concordant.*

Immiſitque Dominus peſtilentiam in Iſrael, de manè vſque ad tempus conſtitutum.] *Ita eſt in vulg. Lat. Sed Græce ad Litteram hic eſſet,* vſque ad prandij horam. *Aſſequimur hoc loco vulg. in interpretatione.*

Indigent namque ſingulæ ætates diſciplina viſitationis Domini. *Fort. non malè legend. diſciplina & correptione Domini, vt eſt Epheſ. 6. quo hic reſpexiſſe videtur Auctor.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Ad euerſionem Superbię.

VAna eſt omnis exercitatio, omnis temperantia, omnis obedientia, omnis voluntaria paupertas, omniſque diſciplina multiiuga, humilitate deſtituta. Nam quemadmodum principium & finis bonorum
Simile accommodum. eſt humilitas; ita malorum initium, finiſque exiſtit ſuperbia. Verſutus autem ac callidus, multiformiſque eſt hic immundus ſpiritus;
Verſutia atque calliditas immundi ſpiritus, in variis ſe prodit. vnde etiam in cunctos dominari nititur, ſinguliſque per quas tranſire contigerit vias, in iis laqueos conſtituit: Sapienti per ſapientiam, forti per fortitudinem, diuiti per diuitias, formoſo per pulchritudinem. Eloquenti per loquelam, ſonoro atque vocali per vocis præſtantiam. bono opifici, per artis excellentiam, agili per agilitatem. Similiter autem & ſpiritales tentare non ceſſat: eum qui renuntiauit ſeculo, per abrenuntiationem; temperantem ac continentem, per temperantiam ac continentiam; in quiete ac ſilentio viuentem, per quietem & ſolitudinem; paupertatem colentem, per paupertatem: diſcendi ſtudioſum, per addiſcendi facilitatem; apprehenſu facilem, per apprehenſionis facilitatem. Religioſum per religionem, & eruditum per eruditionem; quæ autem reuerà cognitio eſt atque ſcientia, humilitati coniuncta reperitur. Sic ergo in cunctis iſta ſtudet ſeminare zizania. Ideo Dominus noſter ſciens paſſionis huius difficultatem, quòd vbi radices egerit, ibi hominem illum cum ſuo exercitio inutilem planè reddat: ſuppeditauit nobis aduerſus ipſum pro trophæo atque vexillo humilitatem, dicens:
Luc. 17. Quando omnia feceritis quæ præcepta ſunt vobis, dicite: ſerui inutiles ſumus. Quid ergo nobis ipſis leuitatem atque dementiam adcimus,

nius,

A rogat, cùm dicat Apoſtolus: Si quis exiſtimat ſe aliqnid eſſe cùm nihil ſit, ipſe ſe Gal. 6.
ſeducit. Opus ergo ſuum probet vnuſquiſque, & ſic in ſemetipſo tantùm gloriam Ibidem.
habebit, & non in altero. Cur igitur noſipſos decipimus, in alterutrum elati, ſicut
qui in mundo ſunt celebres; eoſque qui ſunt modeſtiores aſpernamur? Inueni-
mus quippe docentem Dominum, quòd quæ hominibus excelſa ſunt, abomina-
biles experiantur coram Deo. At vt continentes ac moderati, aduerſus infirmio-
res extollimur? Rurſus ab Apoſtolo corripimur dicente: Non enim qui ſeipſum Obiectio cum Interrogatione.
commendat, ille probatus eſt; ſed quem Deus commendat. Quòd ſi vt plus ali- 2. Cor. 10.
laborantes, ſuperbimus aduerſus eos qui vitam quietam ducunt? at Dominum
reperimus Mariam commendantem, quòd optimam partem elegerit. At verò
B tanquam animi tranquillitatem colentes, aduerſus eos extollimur, qui miniſte- Luc. 10.
rio diſtrahuntur? Iterum Dominum docentem inuenimus, atque dicentem:
Non veni miniſtrari, ſed miniſtrare; & ponere animam meam redemptionem Matth. 20.
pro multis: quare res eſt omnino repudianda ſuperbia. At quòd in deſerto lo-
co & puluerulento ſedemus, magnificè de nobis ipſi ſentimus? Nihil ſanè opus
loci nobis proderit, non operantibus in humilitate; Apoſtolo dicente atque hor-
tante: Non contemplemur quæ videntur, ſed quæ non videntur. Quæ enim vidē-
tur, temporalia ſunt; quæ autem non videntur æterna. At vt in lacu, aut ſpelunca 2. Cor. 4.
habitantes inflamur? ſigna ſunt iſta mortificationis, & rerum terrenarum con-
temptionis, atque incuriæ. Quod ergo tibi ipſe delegiſti ad rectius excolendam
virtutem, ne tibi ſit in lapſum ſuperbiæ: ſimiliſque reddaris imperito fabro ferra Comparatio ab abſurdo.
rio, qui ſuum non nouit opus, & pro gleba ferri, lignum adurere tentat. neceſſa-
rium igitur fuerit, fortiter humilitatem apprehendere. At opulentus es, & æ-
C quitatis atque iuſtitiæ * moderationem obtines? ſed ad Abrahami menſuram *Locus in Græco ſubobſcurus.
non perueniſti, qui ſeipſum terram dicebat ac cinerem. At populi tibi procura-
tio commiſſa eſt? & Moyſes populi curam ſuſcepit, neque mille hominum ſo-
lùm curam & adminiſtrationem; ſed & vulgi multitudinem. Poſtquam enim Exod. 14. 15.
Aegyptum percuſſit Deus in manu Moyſis & Aaron, exſiccauitq; mare rubrum, Pſalm. 71.
& per ſiccum traduxit Iſrael, tranſmiſitq; eos per ſolitudinem illam terribilem,
venerunt iuxta fines Moab; aſpicienteſque Moabitæ multitudinem populi, ſicut
ſcriptum eſt: Dixit Moab ad maiores natu Madian: Ita delebit hic populus om- Num. 22.
nes, qui in noſtris finibus commorantur, quomodo ſolet bos herbas vſque ad ra-
dices carpere: Cenſus enim habebatur populi, ſecluſis mulieribus ac pueris, & tri-
bu Leuitarum. numerus autem eorum à viginti annis & ſupra, omnes qui ad bel- Num. 1.
lum procedere poterant ex Iſrael, ſexcenta tria millia virorum, quingenti quin-
D quaginta, cunctorumque iſtorum ipſe dux erat. Cumque vnà cum Deo familiari-
ter ageret, eiuſque gloriam contemplaretur, non elatus eſt corde, neque humili-
tatem omiſit animi. Vnde ſacra quoque de eo teſtatur ſcriptura, dicens: Erat enim
Moyſes, vir mitiſſimus ſuper omnes homines, qui morabantur in terra. At for- Num. 12.
moſus es, & viribus vales, & corona ſeu diademate cingeris? ſed non perueniſti ad
menſuram Regis Dauidis, qui ſumma animi humilitate dicebat: Ego autem ſum Noua obiectio.
vermis, & non homo. At ſcientia præditus es, & ſapientia, atque temperantia?
non tamen ad menſuras Trium puerorum, ac Prophetæ Danielis perueniſti: quo- Pſalm. 21.
rum hic quidem dicebat; Tibi Domine iuſtitia, nobis autem confuſio faciei, ſicut Daniel. 9.
eſt hodie viro Iuda, & habitatoribus Ieruſalem, & omni Iſrael. Alij autem: in ani-
mo contrito, & ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur. Et ſi tantam homines iuſti hu- Daniel. 3. Ibidem.
militatem oſtenderint; quales nos peccatores eſſe oportebit? Supra modum e-
E nim efferri, ac ſuperbire carnis prudentia eſt. Et ſecundum Apoſtoli oraculum: Rom. 8.
Si ſecundum carnem vixeritis, moriemini; Si autem ſpiritu facta carnis mortifi-
caueritis, viuetis. Fierique nequit, vt quis paſſiones vincat, ni prius virtuti exco-
lendæ vacauerit. An non intellexiſti, qualia pro pietate beatus Paulus ſubierit? 2. Cor. 11. *in vulg. eſt, in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, &c.
Scribit enim in ſua ad Corinthios Epiſtola: In laboribus abundantius, * in pla-
gis ſupra modum. à Iudæis quinquies quadragenas, vna minus accepi. Ter
virgis cæſus ſum, ſemel lapidatus ſum, ter naufragium feci, nocte & die in pro-
fundum maris fui, in itineribus ſæpè, periculis fluminum, periculis latronum,
periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in ciuitate, periculis in ſolitu-
dine, periculis in mari, periculis in falſis fratribus, in labore & ærumna, in vigilijs

multis, in fame & ſiti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate, & quæ ſequu[illegible] A
Nunquid * adhæc vel hiſcere poterimus ? Quin & virtutem [illegible]tenere: Poſt tot
pericula, tantaque rectè facta, cum ſumma animi humilitate & modeſtia dicebat:
Fratres, ego meipſum nondum exiſtimo comprehendiſſe. Iſta vero dicebat: vt e-
lationem funditus tolleret, cum ſciret quantam iram in eos conciter, qui illam
amant. Verùm quid eſt ſuperbia? Simile * eſt efferri, ac ſi quis Deo exprobret
propriè rectè facta. Sicut enim in rebus humanis, ſi quis cum aliquid proximo
donauerit, mox aduerſus ipſum efferri ſupra modum incipiat, beneficia ſanè hu
ius inania reddentur; amicitiamque cum proximo ſic dirimet, vnde etiam talis
abominabilis redditur. Hinc quoque Dominus de noſtra ſalute ſolicitus, cupi
ens ab hac nos pernicioſa paſſione deterrere atque auertere, docuit dicens: Quan-
Luc. 17. do feceritis omnia, quæ præcepta ſunt vobis, dicite: Serui inutiles ſumus, quod B
debuimus facere fecimus. Cùm autem non facimus, neque ſeruorum quidem
Pſalm 146. inutilium appellatione digni ſumus: quoniam magnus Dominus noſter, & ma-
gna ac præualida dona eius. Et vt diſcas non ſolùm humiliter loqui, ſed & hum
Ioann. 13. liter ſentire, nos à Domino edoctos eſſe; qui ipſo nos facto inſtituit, dum linteo
Matth. 11. præcinctus, pedes lauit diſcipulorum. Ideo ait: Diſcite à me, quia mitis ſum, & hu
milis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris. Cùm verò triſtia at
que acerba præter voluntatem, ac ſi ad voluntatem fluerent, ſuſtines: tunc
teipſum ad menſuras viri pij & religioſi perueniſſe agnoſce. Expaui cum in
tellexi quemadmodum fraudulentam perruſceris cogitationem, quæ tibi nefaria
ſuggerebat: per hos dies a[illegible]endus es: atque adeò quàm multi ſunt ab huiuſmo
di ſuggeſtione de ſtatu mentis deturbati? Dic tibi ipſe, tu quis es: ad quam men-
ſuram perueniſti? Elias ne es; an res miraculoſas, inſtar illius feceris? Is enim ora-
3 Reg 17. 18. & Iacob 5. tione cælum clauſit, & non pluit annos tres, & menſes ſex. Iterumque oratione a- C
lia, ter ignem de cælo deduxit. Atqui cunctam fidem obtines? experimentum
præbe, ſigna atque prodigia oſtende, mortuos oratione excita, oculos cæcorum
aperi, dæmonas depelle, leproſos munda, claudos ſana, ſuper mare ambula tan-
quam in terra arida, aquam in vinum commuta; quinque panibus ac duobus
Ioan. 14. piſcibus, copioſam multitudinem oratione paſce. Verax enim eſt qui ait: Amen
dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ille faciet, ac maiora efficiet.
Sed accedens quis forſan dicturus eſt; Si quis igitur non fecerit, inquiens, res illas
diuinas, non habebit is ſpem ſalutis? Spem ſalutis habemus, etiam huiuſmodi
per nos non præſtitis, ſi imbecillitatem & modicam fidem confiteamur. Nam in-
firmus miſericordia indiget, & non elatione. Si autem miſericordiam requiri- D
mus, etiam humilitate opus habemus: vt per eam nobis ipſi miſerationes à Do-
Pſalm 135. mino conciliemus. Scriptum eſt enim: Quoniam in humilitate noſtra, memor
Pſalm 114. fuit noſtri. Et redemit nos de inimicis noſtris. Ac rurſus: Humiliatus ſum, &
liberauit me. Quod ſi ventis innixi, magnificè de nobis ſentimus; non aliud fa
cimus, niſi nos ipſi in abyſſum præcipites agimus. Noli igitur ſuperbiæ morbum
admittere, ne forte mentem tuam ſubitò deprædetur inimicus. Reſipiſce ergo
ab elata cogitatione propriæ complacentiæ. Noli retia proprijs inijcere pedibus.
Mentem tuam ab hoc veneno mortifero, per humilitatem deterge. Doceat te
Argumentum ab Exemplo, & a minori. forma atque exemplum eius, qui propriam verrit domum, ſeque in pauimentum
inclinat, & mundat. Quanto maiori ſtudio ac cura incumbere nos decet atque E
humiliari, ad purgationem animæ; neque in ea permittere, quæ odit Deus. In
humili enim anima, habitat ſimul Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus. Nam ſcri-
2 Cor. 6. ptum habetur: Quæ participatio iuſtitiæ cum iniquitate? aut quæ ſocietas luci
2 Cor 6. & 1. Cor 3. 6. ad tenebras? Quæ autem conuentio Chriſti ad Belial? aut quæ pars fideli cum
infideli? Qui autem conſenſus templo Dei cum idolis? Nos enim templum
Leuit. 26. ſumus Dei viui, ſicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis; & inambulabo, &
Eſaiç 52. ero illorum Deus: & ipſi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio eo
rum, & ſeparamini dicit Dominus: & immundum ne tetigeritis: & ego recipi-
Hierem. 31. am vos: & ero vobis in patrem, & vos eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus
omnipotens. Has ergo habentes promiſſiones chariſſimi, mundemus nos ab
2 Cor 7. omni inquinamento carnis & ſpiritus, perficientes ſanctificationem in timore
Dei,

* [illegible] vel aſpirare ne adiſtam [illegible] mus [illegible].

* Conſtructio Latina, eſt [illegible] ſim[illegible] Græcæ

A [illegible]. Cùm ergo certando exieris de medio rerum temporalium, ſeparatuſque fueris [illegible] fluctuationibus ac tempeſtatibus vitæ nequam, tunc abundantius decerta; [illegible] cum immundo ſpiritu ſuperbiæ ſocietatem habeas; vt te recipiat Dominus. [illegible]ndus enim verè apud Dominum, omnis qui elato eſt corde. An non conſideras [illegible]um, per quem tranſibimus † ignem? Quando igitur pertranſeuntes [illegible] mundi deprehenſi fuerimus & irreprehenſibiles; tunc cognoſcemus nos [illegible] uales ſumus. Dies enim Domini, vniuſcuiuſque opus declarabit, ſicut ſcriptum eſt; quia in igne reuelabitur. Rogemus ergo multa cum humilitate [illegible]um, vt à futuro nos timore eripiat, raptuque illo nos dignetur, quando [illegible] rapientur in nubibus obuiam Regi gloriæ in aera; hæredeſque cæleſtis regni euadamus, cum manſuetis atque humilibus. Nam quemadmodum ſecundùm Scripturam: Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum. Ita væ ſuperbis & altè ſapientibus, quia eorum eſt caminus ignis. In ſuperbia enim [illegible]ar. qui dixit: In fortitudine manus meæ faciam, & in ſapientia intellectus a[illegible]ram terminos gentium, & fortitudinem eorum deprædabor: & concutiam ciuitates habitatas, & vniuerſum orbem terrę: apprehendam manu quaſi nidum, & quaſi oua derelicta tollam; & non eſt qui effugiat me, aut contradicat mihi. Sed mittet dominator Dominus exercituum, in honorem tuum, ignominiam; & in gloriam tuam, ignem ardentem accendet. Et rurſus: Dixiſti in corde tuo: In cælum conſcendam, ſuper aſtra cæli exaltabo ſolium meum. Sedebo in monte excelſo, in lateribus Aquilonis. Aſcendam ſuper altitudinem nubium, & ſimilis ero Altiſſimo. Verum tamen ad infernum detraheris, in profundum † terra. Fugiamus ergo ſuperbiam, quam deteſtatur Deus diligamus verò humilitatem, qua cuncti iuſti complacuerunt Deo. Magnum quippe donum eſt humilitas, magna gloria, magna felicitas & honor poſſidentibus eam. In ipſa enim, curſus ſine defectu eſt, & ſapientia integra atque perfecta. Nam per ſuperbiam Phariſæus ille humiliatus eſt, & per humilitatem Publicanus exaltatus. Cum quo, nos immortalitatis hæreditate ac parte dignetur Dominus, cum omnibus iuſtis. Quoniam ipſi conuenit gloria, in ſeculorum ſecula, Amen.

Marginal notes: † Purgatorij ignem intelligit. — 1. Cor. 3. — 1 Theſſ. 4. — Matth. 5. & Luc. 6. — Eſa. 10. Verba Regis Aſſyriorum. — Eſa. 14. † al. ſuper aſtra Dei, ita vulg. Lat. — † al. in profundum laci, vt in vulg. — Luc. 18.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

D *Huc optimè quadrat eruditiſſimum ac ſpiritali contemplatione pleniſſimum Gregorij Nazianzeni cognomento Theologi Carmen. De Virtute humana, quod in ordine reliquorum octauum ponitur Tom. 2. ir. quo ſtu[illegible]um ac Superbiam cum primis deſtruere atque euertere in hominibus nititur, omnem[illegible] mentis elationem, ſtudiumq́; vel ſibi vel alijs placendi, ex anima noſtra elidere: ac contra, humilitatem atque modeſtiam amatoribus ipſius commendare atque conciliare: quod idem & hic ab Auctore nos[illegible] Ephræm, non minori efficacia, ac ſpiritu atque feruore præſtatur.*

Huic præterea Argumento ſeruit Baſilij Magni Homilia. De humilitate; cuius initium eſt: Debebat homo in gloria, quam apud Deum habebat, manere, &c. vbi in laudem humilitatis, & vituperium atque deſtructionem ſuperbiæ, non pauca inuenies lectu digna. Quo etiam referri poſſunt, quæ idem adducit Baſilius in Regulis breuioribus in Reſponſ. ad Interrog. 56. Quis ſit altum ſapiens. & quis ſuperbus, & quis in ſuperbiâ elatus? &c. De ſuperbia eiuſq; deteſtatione, etiam Nili Abbatis extat Oratio, in ordine reliquorum [illegible], quæ ſic incipit: Superbia eſt animi tumor ſanie plenus. qui ſi maturuerit, in magnum erumpit [illegible]orem. &c. Plura in hoc Argument. vide apud Chryſoſtomum Hom. 4. de verbis Eſai. Vidi Dominum, [illegible] ac Hom. 8. in Pſalm. 122. Tom. 1. Nec non Homil. 15. in cap. Matth. 5. & Homil. 59. in [illegible] 16. Matt. Homilia 66 in cap. Matt 20. & 21. ac Hom. 6. ex varijs in Matth. locis, in illud Matth. Cum vidiſſet Ieſus turbas, &c. Tom 2. Et in ſermone. Contra ſuperbiam, Tom. 5. inter didact. & paran[illegible] [illegible] principium eſt: Si quis natura in mentis valetudinem inciderit, &c. Ac apud Iohan Caſſian. [illegible]. De ſpiritu ſuperbiæ per tot.

[illegible]s enim habebatur populi, ſecluſis mulieribus ac pueris, &c.] *Ita Græca S. Ephræm hic [illegible] [illegible]ibus Interpretatio hæc noſtra conſonat: ita & lectio Græca apud Septuaginta. Sed in Latin. [illegible]ulio aliter. vbi illa Num. 1. ſic redduntur: Fueruntq; omnis numerus filiorum Iſrael, per domos [illegible] [illegible]ceſimo anno & ſupra, qui poterant ad bella procedere, Sexcenta tria millia virorum [illegible] quingenti quinquaginta. Leuitæ autem in tribu familiarum ſuarum non ſunt numerati [illegible]me[illegible].*

Scribit enim in ſua ad Corinth. Epiſtola: In laboribus abundantius, in plagis ſupra modum, A &c.]*Locus eſt 2.Cor 11.quem forte S Pater Ephrem cum illa membrorum tranſpoſitione, eo modo legit atque citauit; aut certè de accurata verborum recitatione, vſque adeò non laborauit. In Lat. autem vul. alia eſt tranſpoſitio,& ſic legitur: In laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis ſupra modum,&c. At nos hic Græcum codicem,& ordinem quem tenuit S. Ephram, in translatione noſtra ſequimur, non tamen lectionem improbando vulgatam.*

Nunquid ad hęc hiſcere poterimus?] *Fortè non malè hic leg. Aſpirare ne ad iſta poterimus? vel inhiare.&c. Verum quomodocunq; legatur parum refert, cum iſta omnia per verbum* ἀναχάναι, *quo hic eſt vſus Ephram, denotentur,& commodè ad mentem Auctoris explicentur. ſpectant autem hæc eo, vt exemplo S. Pauli, & nos omnem mentis elationem deponamus, humiliterq; de nobis ipſi loquamur ac ſentiamus: quomodo re ipſa fecit Paulus, poſt tot pericula & mala perlata, retleq; facta demonſtrata, ad quæ ne hiſcere quidem poſſemus: de quibus,hic pluribus.*

In fortitudine faciam,& in ſapientia intellectus auferam terminos gentium,& fortitudinem B eorum deprædabor,&c]*Verba hæc ſunt Eſa.10.quæ ſecundum Græcum cod.ipſius Ephram,& lect.70. à nobis hoc loco per futurum tempus,translata ſunt. Et non ſecundum præteritum,vt redduntur in vul. Lat. non ſine differentia,hoc modo: In fortitudine manus meæ feci, & in ſapientia mea intellexi, & abſtuli terminos populorum, & principes eorum deprædatus ſum, & reliqua. In quibus quia diuerſitas lectionis permagna eſt, viſum fuit hîc,& in alijs locis ſimilibus,non vulgat. ſed potius ſequi 70. cùm illos ſequatur & Ephram,& cæteri ferè Patres illorum temporum. Vulgatā autem Lat. tunc ferè ſequor, quando diſcrimen eſt perexiguum, at hoc loco ſatis cùm ſit magnum, non ſequor.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, C

Ad Correctionem eorum, qui vitiosè viuunt, & honores appetunt.

Habac. 1. & Act. 13.

† al. propter mea vulnera, &c.

ANGOR Fratres mei,& horreo, ac contremiſco, doloreque conficior, dum illud Prophetæ animo reuoluo: Videte contemptores, & admiramini, & diſperdimini. Ac primum quidem maximè ob † meam imprudentiam, atque ignorantiam: cùm omnem iniquitatis viam ſim ingreſſus, omnique genere peccati ſingula membra mea conſtricta teneat inimicus. Debuiſſem ſanè meipſum affligere atque deplangere, propter turpitudinem in qua verſor, ac deinde D aliorum ſatagere. Debuiſſem prius trabem ex proprijs oculis euellere, & ſic aliorum feſtucas cernere. Cæterùm qui nunc dominatur contemptus, vehementi dolore me obruit atq; demergit. Aſpicio enim præſentis diſciplinæ negligētiam, & ferre nequeo; at cum Propheta doleo, qui ait: Vidi præuaricantes, & tabeſcebam. Quæ enim nobis arma non intentauit inimicus; quibuſque fraudibus ac dolis nos vincere & occupare non eſt conatus? Hei mihi; quis impendentia nobis mala non deploret? Verùm ijs quæ dicuntur, attendite obſecro, qui hanc vitæ rationem delegiſtis,& pertimeſcite. Cùm enim angelicum feramus habitum, vnà cum diabolo militiam gerimus. habitus quidem eſt angelicus, at vita mundana. Numquid inter Angelos in cælis contentiones vigent & æmulationes, ſicut nunc inter monachos videmus? Radices quippè egit inter eos æ- E mulatio,& inuidia, atque obtrectatio. Diuerſimodè ſua ſingulis nobis miſcuit venena hoſtis callidus, arteque ac dolo vnumquemque noſtrum ſupplantare ſtudet. Hic quidem, inquit, ieiunium rectè obſeruat, verùm zelo & inuidia vincitur. Alius rurſum à fœda atque abſurda ſe concupiſcentia continet; ſed vana conſtrictus eſt gloria. Alius diligenter vigilias colit, ſed detractionis malo irretitus eſt. Alius ab hoc vitio alienus eſt, verùm inobedientia ac contradictione plenus. Alius à cibis temperat, verùm inani iactantia & arrogantia demerſus eſt. Alius in oratione patiens eſt ac potens, ſed indignatione atque iracundia ſuperatur. Alius rurſus paululum in rectè agendo proficit, ſed aduerſus negligentiores extollitur. Alios alio modo malitia ligatos tenet, & non eſt qui intelligat. Propterea rixæ atque diſſenſiones ſunt inter monachos. Hei mihi; quis

Matth 7. & Luc. 6.

Pſalm. 118.

Attentionem captat.

A [illegible]is non ſuſpiret? quis non lugeat? Quo pacto angelicum hoc inſtitutum, ac o[illegible]em confudimus? Reliquimus mundum; & quæ mundi ſunt ſa[illegible]mus. Poſ-ſ[illegible]s reiecimus, & à contentionibus non ceſſamus. Reliquimus domos, & ca[illegible]m cura atque ſolicitudine quotidie abſumimur. Non adſunt opes, ſed non a[illegible]perbia. Nuptias ſpreuimus, & ab inani cupiditate non re[illegible]mus. Exte-ri[illegible] mi[illegible]itatem ſimulamus, & animo honores appetimus. Videmur quidem paupertatis amatores, & habendi cupiditate deti[illegible]emur at[illegible] [illegible]. Ore quidem ac verbo paupertatem colimus: mente autem, auaritia morbo labora-mus. Quis igitur noſtram conditionem atque inſtitutum non dolet? Licet quip-pe monachorum, iuniorum præſertim ac nouitiorum, intueri & [illegible] ſtudia: Non[illegible] enim vel verbo, ſeculo renuntiarunt; & iam faſtu at[illegible] ſuperbia tu-

B ment. Nondum aſſecuti ſunt habitum, & iam ſuam arrogantiam oſtendunt. Nõ-d[illegible] inſtitutiones audierunt, & iam alios admonent. Nondum veſtibula viderũt, & iam penetralia commini[illegible]cuntur. Nondum primum aſcenderunt gradum, & iam ſuper nubes æqualiter volitant. Non[illegible]um p[illegible]atis ac rel[illegible]ion[illegible] ex[illegible]rcitia de-g[illegible]nt, & iam vana inſtructi ſunt gloria. Nondum primam d[illegible] vocem auribus perceperunt, & iam velut magiſtri alios obiurgant. Nondum in fratrum ſo[illegible]alitium aggregati ſunt, & iam ſibi auctoritatem vſurpant. Nondum portas monaſterij ingreſſi ſunt, & iam alios reprehendunt, condemnant, moleſtãt. Sed quid in his tempus conſumo? Varia enim eorum ſunt ſtudia: ſed non eſt qui in-telligat, non eſt qui propter amorem Dei mundo renuntiet: vt per obedientiam, ſeipſum fratribus ſeruum exhibeat. Verùm ſi increpetur, iuſtius † arbitratur ora-torio more contra[illegible]cere. Si quid iubeatur, ſeipſum excuſat. Quæ ſunt bona,

† al. [illegible] iuſtiori-bus etiam detre-ctat imperium.

C non imitatur; quæ autem inutilia, iis ſeſe accommodat. Vix à tribus diebus ſecu-lo renuntiauit; & cum eo qui conſen[illegible]it in habitu, contendit; nec vult cuiquam ſubijci, ſed technas & impoſturas ſibi excogitat: corporiſque laborem ac æ-[illegible]um non ferentes, al[illegible]us al[illegible]um contuetur. Obedientiæ iugum ſubijt, & alijs vult [illegible]perare. Si officij admoneatur, iraſcitur. Fac iſtud frater; Non faciam inquit, niſi & ille mecum venerit. Ille ſacrarum ſcripturarum vacat meditatio-ni, & ego eidem vacare debeo. Sæpè qui ante renuntiationem, domi ſuæ opifex fuerat, ignorabatque prius quæ ipſius eſſet dextera, quæve ſiniſtra; in monaſte-rio [illegible]itterarum † ſtudioſus, & interpres doctorque incedit. Frater, inquit, ille quie-ſcit, & me quieſcere oportet. Frater ille altioribus intentus eſt, & ego ſublimiora ſpectare debeo. Frater ille honoribus ornatus eſt, quare non ego? Frater ille pa-trum conſuetudine fruitur, cur non fruar ego? Frater magiſtratum aſſecutus eſt, & quare non ego? Illi auctoritas commiſſa eſt: nonne & ego dignus ſum, cui [illegible]oeatq; illud credatur & committatur? Hæc ſunt præclara iuniorum facta. hæ n[illegible]itiorum ſubmiſſiones. hi labores. hi nouellarum oliuarum f[illegible]ctus. Hæc ſtu-dia atque certamina, quibus ſe ad cæleſtis regni hæredit[illegible] peruenturos ſpe-rant; non conſiderantes, quod iſta animæ perniciem concilient, [illegible]que ſe Deo [illegible]os reddi. Vnde liquidò conſtat, nos ne ad exiguum qu[illegible]em tempus, ex-[illegible]erno vitæ inſtituto, dico ſeculari renuntiaſſe. Specie quidem & apparentia mundo renuntiauimus: reuerà autem quæ mundi ſunt curamus, nec habemus [illegible]o nos excuſemus. Habitu monachi ſumus, ſed moribus crudeles quidem & in-humani. habitu humiles, & moribus peſtiferi, ac ſcelerati. habitu religioſi, & mo-ribus [illegible]itioſi. habitu amici, & moribus inimici. habitu gratioſi, moribus odioſi. habitu exercitatores ſeduli, moribus ignaui athletæ. habitu † ſobrij, moribus prædones. habitu pudici, animo autem adulteri. habitu modeſti, moribus & pe-[illegible]re vagabundi. habitu mites, moribus arrogantes. habitu con[illegible]olatores, mori-bus contumelioſi. Habitu conſiliarij, moribus obtrectatores. habitu ſimplices, [illegible]s difficiles & pernicioſi. Habitu ab inuidia alieni, moribus inuidi & ho-[illegible]. habitu defenſores ac ſuſceptores, moribus autem proditores. Et vnde q[illegible] accidit nos tales eſſe? niſi inde quòd mutuam inter nos dilectionem perfe-[illegible] non habea[illegible] a p[illegible]ra inter nos non ſit concordia? n[illegible] vera in [illegible] humilita[illegible] ne[illegible] niſi quod præ oculis timorem Dei non conſtituamus? Q[illegible]dq[illegible] a Dei præcepta deſpiciamus, ac pro noſtro ea arbitrio detor [illegible]us, & pro nu[illegible] exiſtimemus? Verbo quippe Dei cæli [illegible] ſunt; & nos ipſum,

Parœmia ele-g[illegible].

† al. laborioſus, & di[illegible]gens, in-te preſque ex[illegible]ſtit.

† al. Ore [illegible] [illegible] que pr[illegible]dones.

Pſalm. 30

Matth. ... rum, ne vt fratrem quidem ſuſcipimus. Os illud eius terribile, & incomprehenſibile, ac formidandum locutum eſt: Qui vult, inquiens inter vos maior fieri, omnium nouiſſimus, & omnium ſeruus. At nos cum ... vel à limine regionem ſalutauerimus, inſoleſcimus; & vnus aduerſus alium extollimur, inuicemque inſultamus, & cuncti apud nos ipſos prudentes ſumus. Cuncti volumus eſſe duces, cuncti cū authoritate: cuncti cum imperio: cuncti reprehendere, cuncti præcipere, cuncti de litteris diſſerere, cuncti interpretari, cuncti eſſe magiſtri, cuncti Domini, cuncti curatores, cuncti œconomi, cuncti primi, ac cuncti ſecundi. Numquid ne Apoſtolus quidem vobis perſuadeat; Si totum, inquiens, corpus auditus, vbi odoratus? Si igitur omnes primi, ſi omnes principes ac duces, ſi omnes præceptores: vbi diuinæ diſpoſitionis ordo, atque differentia? Nec tamen fidē habebitis dicenti? Nemo ſibi † aſſumit honorem, niſi vocatus à Deo. Ac rurſus: Numquid omnes doctores? Numquid omnes interpretantur ſacras ſcripturas? Alibique iterum, quomodo dicatur: Nolite plures magiſtri fieri. Propterea principatus, ac poteſtates conſtituit Deus. Nam ſi in cęlis etiam, vbi omnes incorrupti & immortales, cùm miniſtratorij ſint ſpiritus, noluit Deus vnicum cunctorum eſſe ordinem; ſed vt cernitis in ijs quoque Poteſtates cōſtituit, & Dominationes, nemoque præſcriptum ſibi ordinem excedit, cum omnia debito ibi modo & ordine conſtituta ſint: cur nos iniuſtis in inuicem contentionibus exercemur? Angeli & Archangeli imperata ſibi non tranſgrediuntur; at nos inuicem collidimur, vnuſque aduerſus alterum inſurgimus: ac alius alium præcedere ſtudet; aliosque vilipendimus & deprimimus, quaſi aliquid amplius efficere valeamus. O mentis cæcitatem. Non ne creditis dicenti? Vnuſquiſque in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat. Cur ſaltem non timetis eum, qui ait: Quibus multum datum eſt, multum exigetur ab ijs; vt ſic ſaltem, humilitatem ſibi compararet. Non ſic fratres, vitam noſtram in confuſione trāſigamus. Non bona eſt gloriatio noſtra. Ne ſic abſque omni timore viuamus, quaſi iudicium illud tremendum non † audituri. Non ſic vitam noſtram traducamus, tanquam de ſingulis actibus noſtris, cum increpatione ac ſeueritate rationem non reddituri. Non ſic, obſecro vos. Ne proximis offendiculo ſimus ac ſcandalo; neve peccata peccatis accumulemus. Ne † præclarus per nos habitus, blaſphemetur ac vituperetur; ſed potius commendetur. Veniet enim & non tardabit formidanda illa dies & hora, qua interrogari atque examinati, non inueniemus excuſationem. Quid enim ipſi reſpondere tunc poterimus? Quid potuit nobis ipſe facere, & non fecit? An quòd ipſum Deum Verbum, in forma ſerui humilem non adſpexerimus; vt nos humiliari diſcamus? an quòd incomprehenſibilem ac ſanctam eius faciem conſputatam non agnouerimus; vt nos itidem contumelijs & iniurijs affecti, non ex aſperemur, & contra ferociamus? An quod ſanctum eius dorſum flagellis cæſum non vidimus; vt nos quoque per omnia noſtris præfectis obediamus; An quod faciem eius decoram atque tremendam, in terris non vidimus à ſeruo alapis contundi, ne & nos in contemptum adducti ſæuiamus? Nonne eum loquentem audiuimus: Ego à meipſo facio nihil, ne ſcilicet audaces ſimus, arrogantes; noſtrique arbitrij ac iuris? Nonne & dicentem audiuimus: Ego autem non repugno, nec contradico? ne inobedientes nos præbeamus ac contumaces. Nonne ſic nos commonentem audiuimus: Diſcite à me, quia mitis ſum & humilis corde? vt nos item mites ſimus, atque humiles. Nos autem inuicem nobis inuidemus, inuicem nos mordemus, & deuoramus. Sed quam ipſi excuſationem afferre poterimus? Ne quæſo fratres chariſſimi; nec ſic, inquam, nos carnis perturbationibus ſuperari patiamur; vt per eas, æternæ felicitatis iacturam faciamus. Ne propter caducum honorem ac momentaneum, gloria priuemur æterna. Ne propter contentiones, & æmulationes, atque rancores, horribili condemnemur gehenna. Si omnino ſaluari cupis; cur ita in proximo iudicando curioſus es? Semel te iugo ſubmiſiſti, cur illud iam excutis? Qua tandem ratione, obedientiæ fructus exiſtet? Neque dignitate atque auctoritate, mihi crede chariſſime, neque honore, neque magnificentia, neque quod primus, aut ſecundus dicaris, aut præfectus appelleris: neque quòd gloria ac fama ſis celebris, aut in vllo honoris dignitatisve gradu conſtitutus: concedetur vt in regnum ingrediaris cœlorum,

Margin notes: Matth. ... | † al. cuncti ... rectores, cuncti ... | 1.Cor. 12. | Heb. 5. | 1.Cor. 12. | Iacob 3. | 1.Cor. 7. & Ephes. 4. | Luc. 12. | † al. non ſubituri | † al. ne pulchrū nomen habitus, ob noſtram de ... vituperetur, &c. | Philip. 2. Matt. 26. 27. Mar. 14. 15. Luc. 22. 23. Ioann. 19. | Matt. 27. | Luc. 22. Eſaie 50. | Matth. 11. | Galat. 5.

A rum Non enim iſta remiſſionem tribuunt peccatorum, non à ſupplicijs libe-
rant, imò condemnant potius ac perdunt, niſi humilitas adfuerit, & obedien-
tia, charitas, patientia, atque longanimitas. Hæc ſunt quę ſaluant hominem: cùm
[illegible] aliter probari, ſalutemve conſequi poſſimus, niſi in cunctis imitemur Do-
minum. Nonne dicentem audiſtis: Non veni miniſtrari, ſed miniſtrare? Ac Matth. 20.
[illegible]: Non veni vt faciam voluntatem meam: ſed voluntatem eius qui mi- Iohan 6
ſit me Patris. Rurſusque alibi: Qui ſe humiliat, exaltabitur; & qui ſe exaltat, hu- Lucæ 14 18.
miliabitur. Nonne audiſtis, quos ipſe beatos prædicet: Beati, inquiens, pauperes Matth 5.
ſpiritu; quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum? Nonne audiſtis illud: Sedens ad- Pſalm. 49.
uerſus fratrem tuum loquebaris? Et qua ratione denunciet fore, vt eum arguat in
facie[illegible]. Nonne & illud audiſtis: Qui odit proximum ſuum, in tenebris eſt? Non 1. Ioan. 2 3
B audiſtis, Diabolum propter ſuam ſuperbiam & inuidiam, è cœlo excidiſſe? Non Eſai. 14.
audiſtis, quomodo ob ſuperbiam & rebellionem aduerſus Deum, à qua & quan- Ibidem.
ta d[illegible]turbatus ſit gloria? Non audiſtis, quomodo propter vnicum conuitium, Num. 12 &
Maria ſoror Moyſis correpta ſit lepra? Cur igitur ad tot tantaque exempla nos Exod. 15.
[illegible] dum inſtar, aures non dico corporis, ſed cordis noſtri obturamus? Hæc cer-
te au[illegible] quidem, at illorum memoriam non conſeruant. Cur non credimus
dicenti Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo? Obſecro igitur 1. Ioan 4
vos, o grex Chriſti electe: Vigilemus & cautè agamus, dum tempus habemus. Gal 6.
[illegible]mperate viuamus & reſipiſcamus, quoad remiſſionis tempus durat: ne fortè 1. Theſſ. 5.
ſubitò veniat dies ac hora illa tremenda atque luctuoſa, & fleamus amarè, fru-
ſtrà tunc dementiam noſtram agnoſcentes. Vigilemus, ne in maximam illam
[illegible]curramus ignominiam, confundamurq; coram Deo, & Angelis, atque homi- Parænesis ad
[illegible]bus. A vanis contentionibus deſinamus. Et vos in primis, quibus adhuc iu- Religioſos ſa-
uenilis viget ætas, humilitatem pro viribus amplectamini; vt intelligere poſſi- lubertima.
tis, quanta Patrum noſtrorum temporibus extiterit remiſſio atque indulgentia;
[illegible]antaque apud eos perfectio, quanta humilitas, quanta frugalitas, quanta de-
[illegible]que rerum humanarum contemptio atque deſpicientia. At nunc magnum ad-
eſt bellum. Nolite negligere. Neque exiſtimetis ad perfectionem vos perueniſ-
[illegible] Multis ad ſalutem conſequendam opus eſt laboribus, varijſque certamini-
bus. Non putetis in cingulo ac veſte longa, conſiſtere perfectionem monachi;
aut in eo ſalutem poſitam, quod mundas ac nitidas manus habeas; aut quod be-
nè d[illegible]s ſis, quodque ſcripturas interpreteris; aut quòd capite incedas abra-
ſo comamve nutrias; licet etiam proportione reſpondentes, congruenteſque
[illegible]rtutes deſint. Hæc autem, non vt deprimam habitum, eique detraham dico,
[illegible]d abſit: ſed vt habitui mores & opera congruere debere demonſtrem. Nam
[illegible]tus abſque operibus nihil eſt. Nolite ergo vos otio, delicijſque tra-
[illegible] cùm magno ſit opus labore, vt iuuentus, corporiſque motus coerce-
a[illegible] Et ſi moleſtiam ſentiatis ex dictis meis; me tamen vos commonuiſſe non
[illegible]tet. Malo enim cauterijs vos in curando corpore vri, quam vt illud to-
t[illegible] computreſcat. Neque verò putandum, quia morbos veſtros occultatis, ic
c[illegible]cos Deum latere Dico enim vobis, quæ à vobis occulte fiunt, mihi deſcri-
b[illegible]rpe eſſe. Nam ſi ea deſcribere voluero; non perſiſteris, ſed aufugietis. Qua-
propter [illegible] hortor & obſecro, vt humilitatem, obedientiam, charitatem, fruga-
litatem, & mortificationem, atque abnegationem colatis. Per hæc ſubijcite alij
al[illegible] mutuo, & obtemperate; per arma ieiunij, vigiliarum, orationis, optimæque
[illegible]onditionis. Ne in contentionibus fortes ſitis, & in Pſalmodijs imbecilles.
[illegible] cogitationibus eſſe vigiles, & ferarum inſtar contueri inuicem; in pre-
ca[illegible]us autem dormitare, & conquiniſcere. Ne ſitis in nu[illegible]is adferendis va- Comparationes accommodæ.
[illegible]tamquam tauri; & in laudando ac glorificando Deo, debiles, vti vulpes.
[illegible]orum contentionibus ſitis inuicti, & in rebus ſpiritibus oſcitabun-
d[illegible] in iocis ac luſibus ſitis hilares; cùm verò admonemini, truces ac tor- Antitheſes va-
[illegible]lrum præferentes: in ventre curando per diem ſani, at in nocturna næ, eæque ſu-
oratio[illegible] ægri, ac ſegnes. in conuerſationibus atque colloquijs arrogantes, & in caſtigatæ.
o[illegible]us d[illegible] luti. ad iubendum prompti, & ad parendum negligentes. in præ-
[illegible]lati & in obediendo mœſti. in mandando auſteri atque ſeueri, & in
[illegible]ando querult, ac murmuratores. Ne manicas vſque ad digitos, lin-

guam

guam verò vſque ad pectus. Ne admenſam agiles ac prompti
ignaui atque eneruati. Ne ad edacitatem valentes, & ad ieiunium
ad vini potationem læti, & in aqua bibenda moleſti ac triſtes. Ne ad c
endum experrecti, & ad diſcernendum quid bonum ſit, tenebris circum
coram mulieribus graues ac hilares, & cum fratribus aſperi ac feri. Sed
vos filij Dei dilectiſſimi, vt bonorum zelum ſuſcipiatis; & quidquid ad hon
2 Cor. 6. tem, & grauitatem morum, ad ædificationem, ac ad bonam famam pertinuer
amplectamini: ante omnia autem humilitatem, charitatem, benignitatem, m
ſuetudinem, humanitatem atque æquitatem, inutilibus reiectis contentioni
vobis mutuo cedite. In vigilijs, & orationibus impigri eſtote & alacres, vt carn
vitia ſuperare poſſitis. Ne rebus ac paſſionibus inanibus tantorum bonoru
cturam faciamus; neve momentanea iſta ſectantes, immortalem gloriam dep
damus. Demus quæſo operam, dum adhuc in carne ſumus; vt quæ grata & ac
Epheſ. 6. Ibidem pta ſunt Deo, perficiamus. Feſtinemus atque inſtemus; magna imminet temp
ſtas. Ne ſimus negligẽtes. Non eſt nobis cum inimicis quos videmus colluctati
vt perſpecti, propulſari & arceri per nos queant. Inuiſibiles ſunt hoſtes, qui nos
oppugnant: & propterea magnum negligentioribus adeſt periculum; ſicut cõtr
Antidota præſtantiſſima. ingens vincentibus ſiet mercedis retributio. Cogitemus igitur, quomodo ca
eos vincere, reſiſtereque ipſis valeamus. Si enim (exempli gratia) ad ventris, gu
que inſaniam nos prouocauerint? ieiunio & abſtinentia cum illis pugnemu
ad mulieris nos concupiſcentiam inimicus titillauerit; patientiæ remedio ad
bito ſenſum coerceamus, & è veſtigio profugiet. Si ad iracũdiam nos incitaue
pace armemur. Si excandeſcere nos fecerit, manſuetudinem aſſumamus. S
odium incenderit, charitatem ac beneuolentiam complectamur. Si ad honor
atque ambitionem prouocauerit, noſtri ipſorum deſpicientiam adhibeam
ad gloriã, vilitatem & abiectionem obijciamus. Si ad ſuperbiam inſtiget, Domi
ni humilitatem contemplemur. Si ad æmulationem erga proximum irri
Gen. 4. 25. 27. Heb. 11. 12. lapſum Caim animo reuoluamus. Si ad inuidiam, Eſau perditionem cogitemu
Si ad detractionis vitium nos impulerit, ſilentio os noſtrum obſtruamus. Si erg
hiſce modis, ipſi reſtiterimus; à nobis profugiet, & conſiſtere nequibit. Redib
autem ad vos gratia illicò, & tamquam victores vos coronabit. Credite fratr
chariſſimi, me omnium eorum, à quibus vt abſtineretis, vos cohortatus ſum, r
um eſſe. Sed quamuis vos puri ſitis, ego autem cœno peccatorum deturbatus, v
tamen rogo, vt bona, ac vera, minimeq́; fucata veſtra pœnitentia, me quoq
berare ſtudeatis. Credite enim, me nihil obſeruaſſe eorum, de quibus hacten
† al. Ego verò damnatione dignum me reddo in ijs quæ dico & non facio. locutus ſum. Verùm vos factis mea decorate verba. Confido enim fore, vt v
immaculati inueniamini. Ego autem ſuper ijs † damnabor, quæ dico & non fac o
Salutem ergo noſtram ne negligamus fratres; neque quaſi in prouerbijs, hæc
cta cenſeamus. Nihil enim à ſcriptura alienum, falſum ve protulimus. Fax
ſericors Dominus, vt vos omnes diuini verbi huius ſemẽ ſuſcipientes, inſtar b
næ ac fertilis terræ fructum afferatis; alij trigeſimum, alij ſexageſimum, a ero
† al. ipſeq; vos in regno ſuo, lætitia cumulet ſempiterna. Amen. centeſimum: vt virtutum fructibus onuſti atque exornati, gaudium afferatis Do-
mino noſtro Ieſu Chriſto; ipſeque † vos lætos excipiat in requie ac regno ſuo, in
ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

AD hoc Argumentum pertinent, quæ S. Baſilius Magnus contra Ambitionem, & inanem glo
am, adducit in Conſtitutione Monaſtic. cap 10. & .ubi Ambitionis appoſitiſſima ponuntur F
theta plura. Nec non cap. 25. quomodo ab omni ambitione Monachus eſſe debeat alie
Et de hoc malo non pauca inuenies apud Gregorium Nazianzenum in Apolog. Oratione prima
inter alia, in eos inuehitur, qui Epiſcopatus ac dignitates captant, ſacri q; ſe ingerũt, priuſquã di
& præeſſe deſiderant, antequã ſubeſſe didicerint, &c. Ac in Oratione eius viceſima, quæ eſt in laude
filij Magni Cæſarienſis Archiepiſcopi, vbi inter alia, præpoſteras Præſulum electiones non parum re
hendit, & quomodo S. Baſilius gradatim ad Epiſcopatum peruenerit, oſ. dit. Nec diſſimile reperi in
Oratione eiuſdem 21. quæ eſt in laudem Magni Athanaſij Archiepiſcopi Alexandrini. Et in O a
27. quæ eſt de ſeipſo: & ad eos, qui ipſum Cathedram Conſtãtinop. aff. ctare dicebant, &c. Ac in O
vbi in

[illegible] *ſique grauiter euidenterq; demonſtrat. Præfecturas ac dignitates fugere, maximè eſſe pru-* [illegible] *autem affectare, imprudentia ſumma, &c. quod idem etiam in Oratione 32. in præſentia 150.* [illegible] *ū habita, luculenter oſtendit, ac alibi. De quo, plura vide apud Chryſoſt. Homil. 43. ad Popul.* [illegible] *n. Tom. 5. vbi ex profeſſo de hoc vitio tractat, ambitioniſq; malum atque tyrannidem fuſius* [illegible] *Et in alio ſermone. De inanis gloria cupiditate: inter didact. & parænet. eod. Tom. 5. pluribuſq;* [illegible] *is, apud eund.*

[illegible] *inter Latinos, S. Auguſt. lib. 5. 4. 5. de Ciuit. Dei. S. Ambroſ. ſuper Luc. lib. 3. &c. vbi aduerſus ambitionem, multa adducuntur. S. Gregor. in Regiſt. & in Paſtorali. Tertullian. lib. de habitu muliebri,* [illegible] *ubi etiam vnde, & cur ambitio dicta ſit, interpretatur. S. Bernard. de conſideratione ad Eugenium* [illegible] *lib. 3. ac alibi. Et innocent. de vilitate conditionis humanæ, de eodem copioſiſſimè, aliiſq; alibi.*

Ad correctionem eorum, qui vitioſè viuunt & honores appetunt.] *Pro hoc Argumento atque* [illegible] *ione, in alio manuſcrip. Græco ſic reperi atq; traduxi: Eiuſd. Parænеſis ſiue adhortatio, ad eorum*
B [illegible] *onem, qui cùm vitioſe viuant, honores affectant. Verum quomodocunque legatur, parum refert:* [illegible] *num concidant, & quod in vno exprimitur, in altero ſubintelligatur.*

[illegible] *uiſſem ſanè meipſum affligere atque deplangere, &c.] Verbum eſt κόψασθαι, quo hic vti-* [illegible] *eq; videtur metaphora ab ijs, qui manuum comploſione ſuum oſtendunt dolorem, &c. Quæ* [illegible] *hoc loco coniunctim ad literam leguntur atque redduntur, poſſent fort. non male etiam diuiſim* [illegible] *. Debuiſſem ſanè meipſum affligere, & turpitudinem propriam deplangere: ac ſic deinde pro* [illegible] *olicitus, &c.*

[illegible] *id iubeatur, ſeipſum excuſat, &c.] fort. aliter ad verbum magis ſic: Si quid iubeatur, ſeipſum* [illegible] *aut ſimulat ſcilicet obedientem: eſt enim hic Græcè, ὑποκρίνεται, ſed non additur ibi (obediē-* [illegible] *uod* [illegible] *nſus gratia adiecimus. Aut ſi malis ſic: Si quid iubeatur, ſimulat quidem obedientiam:* [illegible] *non in bonum æmulatur, ſed ad res inutiles ſe accommodat. Quanquam tamen in tranſlatione tex-* [illegible] *m tem ſententiam Auctoris ſatis à me eſſe expreſſam. Sed iſta penitius erudito Lectori examinanda* [illegible] *elinquimus.*

C Nec [illegible] cuiquam ſubijci, ſed technas ac dolos ſibi excogitat, &c.] *fort. iſta & quæ conſequuntur,* [illegible] *non incommode poſſent: Nec vult cuiuſquam ſuperioris imperio ſubeſſe: ſed artificioſas ſibi ex-* [illegible] *itiones comminiſcitur: & ne corporis aliquam exaſtuationem ferre oporteat, alius in alium reſpicit,* [illegible] *c.*

At nos cùm nondum vel à limine religionem ſalutauerimus, &c.] *Aut ſi malis ſic: Verum nos* [illegible] *um nondum monaſticæ vitæ, ſiue religionis veſtibulum conſpexerimus, &c. σχῆμα enim hoc loco Au-* [illegible] *or metaphoricè appellat religionem, & viuendi rationem religioſam ac monaſticam, &c. Niſi fortè in ſignificatione etiam magis propria per σχῆμα, hic habitum religionis intelligere potius velis, hoc ſenſu: At nos priuſquam etiam habitum Religionis adſpexerimus, &c.*

Ipſeq; vos lætos excipiat in requie, ac regno ſuo. &c.] *Pro hac lect. in alio Cod. ſic reperitur: Ipſeq;* [illegible] *re* [illegible] *ete vos faciat in ſuo Regno: Quoniam ipſi cōuenit gloria, in ſecula ſeculorum Amen: Al. ſic: ipſeq;* [illegible] *s in regno ſuo reficiat atque lætificet in ſeculorum ſecula. Amen. Aliàs quoque iſta coniunctim leguntur hoc modo: Vt vos virtutum fructibus oneratos ac decoratos, lætus excipiat in regnum ſuum Dominus no-* [illegible] *Ieſus Chriſtus, lætitiaq; cumulet ſempiterna. Amen.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De morbo Linguæ, alijſque Vitijs.

Diuerſę in cunctis hominibus repetiuntur cupiditates, vt vnuſquiſque aliquod certamen habeat, in quo mentem aſſiduè exerceat. Sunt enim qui gulæ luxuique ſunt dediti, & ab adulterio abhorrent. Alij ſuperbia turgent, & à furto abſtinent. Al[illegible] j auaritię ſtudent, & corporis voluptates ſpernunt. Quidam ornatum veſtium negligunt, & luxuria diffluunt. Nonnulli vino de[illegible]or, & à ſuperbia ſunt alieni. Alij à fornicationibus remoti ſunt, ſed oc[illegible]am in animo diſſimulationem atque hypocriſim fouent. Sunt qui veſti[illegible] ornatum damn[illegible]t, & obtrectatione gaudent. Sunt quidam vitio ali[illegible] ſuperiores, cum in alio interim toti volutentur. Nonnulli ab vna ali[illegible]nt reprehenſione remoti, & in alia fœdiſſimè verſantur. Quidam dum la-

[illegible] perexnadi [illegible] næ no[illegible]

quum vnum euaſerunt, in alio ſunt vitiorum cœno ſepulti. Multa enim ac [illegible] nita ſunt vitiorum genera, decipiunturque paulatim homines, & ex † minimis principijs in maiora ſcelera præcipites ruunt. Cumque hominem circumuenire ſtudet inimicus, in quod virium procliuior inclinet eius natura, cum primis cōſiderat; vt dum ſuis ipſe gaudet vinculis, ne exſolui quidem velit. Probè enim nouit callidus & verſutus hoſtis, quibus ac qualibus nos vinculis obſtringat, & ſi nos inuitos, in ſuos caſſes, coniecerit, fore, vt celeriter confractis illis, mens noſtra iterum in libertatem ſe vindicet. Quapropter iucunda ac grata vnicuique vincula inijcit, in quibus libentius conquieſcat. Poteſt enim mens noſtra Deo duce, ex inimici ſe laqueis eximere. Nunc verò iiſdem obſtricti gaudemus, ipſaque captiuitate ſuperbimus. Qui enim inuidiæ vinculis conſtringitur, quoniam à libidine alienus eſt, ſe liberum plane exiſtimat. Et qui calumniç vitio obnoxius eſt, quia rapinas ac furta odit, nullo ſe prorſus modo vinctum eſſe arbitratur. Sua quemque latent vincula; & laqueos ſibi paratos ignorat, ebriorum inſtar; qui vino perfuſi, nec ſe vinciri ſentiunt, neque obiectos ſibi laqueos præ ebrietate vidēt. At benigniſſimus Deus, hoc veluti iugum aliquod, varijs quaſi occaſionibus, omnibus imponit; dum ſingulis pro ratione virium, tentationis onera partitur.

Comparatio venuſta & accommoda.

Tempore quo tabernaculum ab Hebræis conſtructum eſt, a cunctis tam pauperibus quàm diuitibus aliquid ad participationem ſalutis, offerebatur. Pro ſua quiſque facultate munus afferebat: alius aurum, alius margaritas, alius lapides pretioſos; pauper pilos ac pelles compoſitas. Mulieres opulentæ ſericum, inopes viduæ lanam tinctam. Atque ita vniuerſus tabernaculi apparatus, ex diuitum ſimul ac pauperum muneribus conflatus, omnes commendauit. Suſcipiebat enim ſingulorum vota Dominus, tam pauperum quàm diuitum, volens in eo oſtendere, ſe, quemadmodum ea; quæ ad tabernaculi conſtructionem quiſque pro ſuis facultatibus obtulerat, accipiebat; ita & pro cuiuſque opere preces, ac vota ſingulorum, abſque vllo perſonarum reſpectu, ſuſcipere. Sicut enim inimicus noſter varijs nos occaſionibus perimere conatur: ita diuerſis occaſionibus, Dominus ad ſalutem perducere ſtudet. Et quemadmodum latro, vel vnico confeſſionis verbo factus eſt ciuis paradiſi; ita vno verbo blaſphemiæ, redditur quis reus gehennæ ignis. Vt propter vnum maledicentiæ verbum, Maria, quamuis eſſet alioquin vates, damnaretur, lepra multata eſt; quo tandem genere ſupplicij digni ſunt illi, qui ſunt ſine vllo delectu contumelioſi? Et cùm id quod erat Maria diceret, veritas tamen reprobata, quòd maledico animo loqueretur. Ita quoque ſi quis alicui iure maledicat, ipſius iuſtitia eſt iniuſtitia referta. Vel enim hominē iure coargue, vel ne clanculum maledicas; vel increpa liberè, vel ne occultis inſectare contumelijs.

Exod. 25. 26. 35. 36. &c.

Exod. 35.

Lucæ. 23.

Num. 12. & Exod. 15.

Nota.

Pro nihilo enim habetur iuſtitia, cùm admiſcetur illi dolus & improbitas: quemadmodum & improbatur illa ſanctitas, quæ immunditiam ſibi coniunctam habet. Inutilis quoque ea eſt caſtitas, quæ permiſcetur libidinibus. Vana eſt & illa fides, quæ præſtigijs ac vaticinationibus obſtricta eſt. Inanis illa eſt concordia, in qua cernitur ſimulatio. Nullius eſt illa beneficentia, quæ comitem ſibi habet ſuperbiam. Nihili fit ieiunium, ſi detractio adſit. Deſpicitur & charitas, ſi zelo vel æmulatione turbetur. Res naturales attendens, diſce ab ijs † quæ ſcripta ſunt Veritatis pulchritudo deformis redditur, quando ſuper improbitate extenditur. Quin & cibus interficit, in quo aconitum latitat. Caro licet munda, communis immundaq́; habetur, eò quòd ſacrificijs & immolationibus coinquinatur. Ex iis igitur, quæ manifeſta ſunt, latentia atque occulta intelligi debent. Deſcriptione enim Mariæ propheti ſſæ, nobis veritatis exemplum exhibuit. Nam aperte corpus illius lepra occupauit; quia clam lepra peccati animam ſuam infecerat. Ex manifeſto eius malo, peccatum innotuit quod latebat. Ex teterrima ipſius lepra, docemur quàm graue ac deteſtabile vitium ſit obtrectatio. Corpus quod lepra infectum cernebatur, velut ſpeculum quoddam fuit animæ, quæ non perſpiciebatur, cuius indicabat maculam. Ex illa carnis corruptione, patefactum eſt quomodo hominis maledici ac detractoris corrumpatur animus. Per hominem verò exteriorem, hominem ſuum interiorem intellexit. Nam ſicut illa deficerat à fratre ſuo; ita & ab ipſa proprium corpus defecit, vt ex ſemetipſa charitatē

† Locus aliquis factorum voluminum hic inſinuatur.

Num. 12.

Graue & deteſtabile vitium, Obtrectatio

add[illegible]

A adhæreret. Diſcamus igitur & nos, hinc concordiam & mutuam beneuolentiam
ſouere. Quemadmodum enim ob corporis mutationem doluit illa; ſic illi, quòd
à proprio fratre alienior facta eſſet, indignatus eſt Deus. Ideoque corpus homi-
nis ob varia peccata, varijs ſæpe morbis affici, & immutari videmus. Membra
enim corporis ei redduntur inimica, quia ipſe à Deo & proximo ſe alienari per-
mittit atque vt diſcat ex illa corporis contrarietate, concordiam & pacem
fouere cum alijs. Peruulgatum eſt totis caſtris, Mariam repentè lepra corre- Num. 12.
ptam eſſe, quòd linguam in mitiſſimum fratrem, qui pro ipſa deprecabatur
Dominum, exacuiſſet. Vnde iuſtus vltor, meritas de prophetiſſa, propter pe- Ibidem.
tulantiam linguæ eius, pœnas ſumpſit. Suſurrationes enim & detractiones abo-
minatur, quibus homines inſipientes delectantur. Plurimis licet ſignis atque
miraculis claruiſſet Moyſes, vbi modicè lingua lapſus eſt, è terra promiſſionis
B excidit. Magnum & horrendum mare viam ei præcludere non potuit, ſed verbũ Num. 20. Exod. 14. 15.
vnicum iniquè ab eo prolatum, velut murus aliquis ipſi obſtitit, ne vlterius pro-
gredi poſſet. Si Moyſen, qui Dei inſtar factus erat Pharaoni, vel ſolum verbum
excluſit à terra promiſſionis; quanto magis nos, maledicentia linguæ noſtræ, Num. 11. 14. 15.
quam in Deum & homines quotidiè exacuimus ac ſtringimus, à regno Dei ar-
cebit? Ignis ſanctus iuſtos deuorauit ſacerdotes, qui cùm ſancta tractarent, Leuit. 10.
actionibuſque ac functionibus illis ſacerdotalibus ſancti eſſent, verbis tamen
polluerant. Si tales tantique viri talia ſint perpeſſi; quomodo hoc vitium
quaſi paruum, lingua noſtra contemnit? Quapropter conuitijs ac maledictis fra-
tres noſtros inſectari deſinamus. Terra tunc prætermiſſis impijs atque impuris,
deuorauit maledicos. Mare Aegyptios abſorbuit, & terra contumelioſos, † ma- † Auctores diſcordiæ notantur
ledicos, & ſuſurrones. Dux exercitus, famis tempore, verbum iniquius protu-
C lit; propter quod meritas pœnas luit, cùm populi pedibus conculcaretur in por- 4. Reg 7.
ta. Ex hoc proximo ſubitoque iudicio, de futuro tibi ſit exploratum, iuxta ver-
bum Saluatoris: quo dixit, de omni etiam verbo otioſo, reddendam eſſe ratio- Matth. 10.
nem in die iudicij. Varijs igitur occaſionum laqueis, miſerandum mortalium ge-
nus inuadit inimicus. Alij enim tamquam ære grauati alieno, detinentur. Alij,
vt fideiuſſores trahuntur. Ipſaque natura & experientia docemur, alios alio-
rum occaſione ac nomine, quotidie perire. Et qui nihil vlli debent, non minus
quàm debitores, demergi. Quo quidem exemplo, iuſtorum & iniuſtorum pa-
tefiunt debita. In proprijs quippè rebus, contingat vt iuſtus ſit innocens: at in
alienis, reus inuenitur. Nam ſi quis eo præſente veritatem ipſam irrideat, aut
D virum aliquem iuſtum maledictis inſectetur, ipſe autem ad ea conticeſcat; non- Obtrectatoribus nec aures præbendæ.
ne ſilentium hoc eius, ipſi vertetur in crimen? Audiendo enim talem, & non re-
prehendendo, maledicta eius comprobare videtur tamquam vera. Atque hoc ex
magnorum etiam Principum intelligi licet poteſtate. Si quis enim vel iure in Re-
gem peccantem inuehatur; qui præſentes ſunt, ea quæ aduerſus Regem dicuntur,
audire renuunt: Si quis autem adeſſe pergat & audire, iam idem in vtrumque ſup-
plicium conſtituitur: vnuſque propter vitium linguæ, alter propter auditum
damnatur. Narrat aliquid obtrectator, & tu illi præbes aurem; & quam ille ſuo
ore inferre ſtudet necem, tu eam aurium tuarum ſinu excipis, acerbiſſimumque
mendacij fermentum in animo tuo commiſces. Vnde mors principium ha-
buit? Nonne per aures Euæ, dum eam ſerpens alloqueretur, aditum ſibi patefe- Gen. 3
E cit? Poteſt enim improbus dæmon, per os loquentis, tacentem occidere &
quem proprio lædere nequiret ore, per auditum interficit. Quoſque opere in-
ſontes videt, cogitatione perimit. Dæmonas ipſos clamoribus veritatem Luc. 4.
confitentes, Saluator noſter, obmuteſcere iuſſit. Neque enim ipſe, qui erat veri-
tas ipſorum opera atque induſtria ſibi fidem haberi voluit; ſed quæ vera ſunt, per
veros prædicatores nuntiari. Cur Apoſtoli, dæmonem à quo laudabantur, audi- Act. 16.
re renuerunt? nonne ideo, ne mundæ ac caſtæ eorum aures, impuris illorum vo-
cibus contaminarentur? Si laudes diaboli, velut maxima probra vitarunt ho- Ibidem.
mines ſancti; quis obtrectationes probare poterit? Verſipellis inimicus, ſpecie Mar. 1.
veritatis decipere ſolet eum, à quo toleratur. Ideo Saluator, ne vera quidem à dæ- Luc. 4.
monibus audire voluit. Eadem etiam pluuia, irrigantur herbæ bonæ & malę; cùm
ſit eiuſdem rationis aqua, & quidem bona natura, in herbarum tamen vitium in-

fluit. Et ſerpens, quamuis dulciſſimis veſcatur, ſubitò ea in amaritudinem ve-
tit, quam ſi in aliquem effuderit, væ illi. Sicque ex veritate mendacium confing-
tur, velut cicuta mortifera: nam ſub verborum eius dulcedine, amaritudo latet
Matth. 26. exitioſa. Ad fallendos ſimplices, linguæ dulcedinem antiquus ſerpens adh be,
Mar. 14. cuius rei exemplum tibi ſit Iudas Iſcariotes, qui ſub blando oris oſculo, & lin
Lucæ 22. gua pacem ſimulante, dolum occultans; aduerſus Dominum, qui ſcrutator e
Ioann. 18. cordium, molitus eſt proditionem. Quòd ſi in ipſum Creatorem, talis viſus eſt
mendax; in te qualis erit? O inſipiens. quis mendace ſceleſtior; niſi is, qui ſuas
vltrò aures verbis illius accommodat? Seipſum ſponte morti obtulit Seruator,
Matth. 27. & ſermonibus mendacij aurem nequaquam præbuit. Os ſuum aperiens, ace
† al. accepit. tum enim felle † guſtauit, qui ſceleſti verba auribus excipere recuſauit. Os pr
ditori oſculandum exhibuit, & deceptori reſponſum dare noluit. Sic & tu
os tuum maledicis oſculandum præbe, aures verò minimè. Nam ſi tuum illis o
præbueris, oſculum illos condemnabit. Sin aures ijs accommodaueris, iam t
verborum guſtus occidet. Melius autem fuerit, ſi odorem pariter & guſtum ve-
neni euitaueris. Cur fumum celerrimè fugis, mendacem autem eum voluptat
ac ſedulitate auſcultas? à fœtore abhorres, & apud maledicum ſedes? Singula cor
† al. Qui enim ore. &c. vide Schol. poris membra decenter à rebus noxijs tibi ſeruanda ſunt. Si corpus à libidine a
enum ſit, os tuum à detractione cuſtodi. Qui enim † corpore libidini indulgere
nequit, ore ſanè mentiri poteſt, calumniari, & obloqui. Si vnum e membris t s
valeat, & aliud langueat; totus laboras, vno membro laborante. Exemplum a
militibus cape: Nonne totum corpus militis ferreo thorace munitur? accid
autem & illud, ob laxiorem conſtitutionem lædi: nam ſi per tenuem aliquam r
mulam telo aditus pateſiat, ſtrenuo militi mortem affert: Quãto magis per aper-
Gen. 3. tas aurium fores, morti ingreſſus dabitur. Magna ſiquidẽ eſt auris feneſtra, q p-
pè per quam mors in mundum ingreſſa, cunctas deuorauit gentes ac nationes, &
inſatiabilis adhuc remanet. Seris igitur ac vectibus obſtruendę ſunt tibi auriu
fores, ne maledicentia & obtrectatio ſubintrare poſſit. Ne detrectionis vitiu
Ab exemplo volucrum. paruum ducas, & tamquam interficere non valeat. Ex volucrum aucupio diſce,
quæ parua videntur, non ideo contemnenda. Contingit enim vt auis in laqueum
incidens, minima capiatur vnguicula, & alarum vires franguntur ac debilita
tur ob vnguem vilem; & cùm totum ſit corpus extra laqueum, totum tamen r
tinetur. Diuus quoque Apoſtolus, vnam & eandem in homicidas, & maledicos,
1. Cor. 6. luxurioſos, atque adulteros ſententiam ſtatuit: Nemo, inquiẽs, iſtorum regnum
Ibidem Dei poſſidebit. Et æquè, ait, iſtos iuſti iudicij tempore, cæleſti hæreditate priuan-
Gen. 9. dos. Vt autem æquale cunctos manere ſupplicium intelligas: Qua de cauſſa
Chanaan in maledictionem æternam incidit? nonne ideo quia iuſtum irri
Neque enim ob aliud facinus aliquod graue damnatus eſt; ſed ob leuem irriſio-
Contra irriſiones, & iniurias. nem, in horrendam illam ſententiam incurrit, & propter petulantiam lin-
guæ, tam acerbas pœnas dedit. Mundæ erant cogitationes eius, ſed os eius
ipſum perdidit. Si ob modicum riſum, in tantam ille calamitatem decidit,
quis non pertimeſcat, irriſionesque ac ludibria fugiat; ex quibus execrationes
& maledicta eiuſmodi emanant. Iuſtus enim ille, Chanaan à benedictionibus
Geneſ. 9. excludens, tradidit illum maledictionibus; deſcripſitque in eo iudicium fut
rum, quod ſubituri ſunt, qui ludibrijs atque irriſionibus delectantur. Si ca-
lumniator prætextu amicitiæ, ſimulat ſe exhilarari ac riſu oblectari; & Cha-
naan dum hilaritatẽ fingit, & riſu gaudet, maledictionem ſibi cõciliauit. De ma- B
lis ac damnis, quæ in ludibrijs & irriſionibus latitant, Sapientiſſimum audi Salo-
Prou. 14. monem ea explicantem: Qui, inquit, irridet hominem, exprobrat factori eius:
Hominis enim deriſio, in Creatorem vergit. Tu quod in riſu videtur, ſimplici-
ter ſpectas: quid autem in eo fraudis ac doli reconditum ſit, neſcis. Iuſtus
Noe dolum agnouit, eumque ignorantiam Chanaan non patefaciens, illum à
benedictione excluſit, vt vel ex eo, cognita riſus pernicie, fratrem irridere de
2. Reg. 16. 19. ſinas. Semei, in Regem innocuum maledicus fuit. Rurſusque Apoſtolus, hor
1. Cor. 5. rendam in maledicos ſententiam pronuntiauit. Nos quid lucri ſibi faciant ma-
3. Reg. 2. & 2. Reg. 16. 19. ledici, conſideremus. Semei, non ob adulterij, aut furti crimen, perniciem ſibi
conciliauit: ſed quod maledictis ſit viſus, ex quibus cõſulitur calumnia; qua & quę
ge

A geſta ſunt aperiuntur, & quæ non geſta finguntur. Animus enim dolore ſtimula- Ibidem.
tus, quemcunque ſermonem gignit improbum. atque ſic animus affectus Se-
mei conuicijs innocentem Regem affecit; illum vt Saulis interſectorem accu-
ſans, qui frequẽtius Saulem à morte liberauerat. Et quia falſo crimine eum incu-
ſabat, meritò à iuſto iudice damnatus eſt. Conſtitutus erat ei à Salomone termi-
nus, quem tranſire non poterat, ac quem ſe ſeruaturum receperat; illum autem
vt animi lijt calumniator, in mendaclum proceſſere promiſſa. Ita per mendaci-
um, calumniæ nota iuſto inuſta fuerat, vt dignas facti ſui pœnas, meritò calumni-
ator lueret: vt qui linguam in hominem innoxium exacuerat, qua velut gladio
cum occiderat, acutum quoque gladium, contra in ſe ſit expertus; vt & in hoc, & 3 Reg. 2.
futuro ſeculo ſibi exitium conſciuerit, æternumq́ue ſibi ſupplicium præparaue-
rit. Quis igitur à maledictis non abhorreat, ne duplici ſupplicio mulctetur.
B Quin & eodem iudicio, Apoſtolus molles atque adulteros, & maledicos con- 1 Cor. 6.
damnauit. Nam Eſau, primogenitis propter intemperantiam ſe ſpoliauit. Habes Gen. 25. 38 & Heb. 12
& tu primogenita tua, quæ ne occaſione luxus atque intemperantiæ, deperdas,
caueto: Magnus enim ille vir, nulla re magna ſe perdidit; ſed vili ſe dedecora-
uit. Si veritatem amiſeris, ſtultus ac ſimilis Eſau fies. Rem admirandam audi; quo-
modo verba factis præſtiterint, ipſaque fides naturam ac generationis ordinem
ſuperauerit: Primogenituræ donum, quod videtur auferri non poſſe, ſermo Gen 25. 41. 48.
ſubingrediens ademit. Et quæ Eſau naturaliter ſibi vindicabat, ea fidei ſtudio aſ-
ſecutus eſt Iacob. Fides & iuſiurandum, vnanimiter generationis vim demon- Ibidem.
ſtrant. Et primogenita quæ per carnem conceduntur, ſpiritaliter accepta ſunt; Spiritalis intelligentia.
quæq́ue iuſiurandum exuit, ea fides ſuſcepit. O rem admiratione dignam, quæ
inter primogenituræ venditorem, & emptorem eiuſdem, conſecuta eſt. Nam
qui ea ſe ſpoliauit, quaſi ſenſus videtur fuiſſe expers; & qui eadem ſe veſtijt, inno-
cens permanſit. Sed quomodo Eſau primogenita exuit, quæ deponi nequeunt?
aut quomodo illa Iacob induit, quæ adiungi non poſſunt? Quòd ſi mercaturam Nota.
illam, pueri illi adeò ſupra naturam exercuerunt, vt omninò explicari conueni-
enter nequeat: quis quæſtionem illam aggredi audebit, qua ineffabilis vnigeniti
filij Dei generatio continetur? Dic mihi rurſum, cur Iacob primogenita à Ma- Gen. 48.
naſſe ablata, tranſtulerit in Ephraim? nonne ideo, vt maior illi gloria decusq́ue
inde accreſceret? plena enim eſt primogenitura ſignis admirabilibus, & mune- Primogenituræ myſteria maxima.
ribus eximijs, atque innumerabilibus. In ea deſcriptum continetur Baptiſma; in
ea fides obſignata eſt. in ea, noſtra deſignatur fortitudo. in ea, glorioſæ virginita-
tis figura repræſentatur. Hanc pretio Iacob mercatus erat, & gratis eam Ephra- Gen. [illegible] & 28.
im tribuit. Et in hoc, neque Manaſſes culpandus eſt, neque Ephraim in admira-
tione habendus: ſed potius donantis auctoritas, in quam non cadit reprehenſio,
ſuſpicienda eſt. Quis igitur gentium primogenituram reprehendere tentabit?
Quòd ſi Iudæi id facere voluerint; reprehendant primùm, quòd Manaſſæ adem- Contra Iudæos.
pta ſit. Qui enim illam ab eo abſtulit, non peccauit, vt ſuam in hoc auctorita-
tem oſtenderet: ademit autem illam ipſis, quia peccauerant; vt iuſtum ſuum
in eo iudicium declararet. Quòd ſi à nemine, iure coargui poſſit Iacob, quamuis
à Manaſſe qui non peccauerat, primogenituram abſtulerit: quomodo quiſquam
ipſum reprehendere audebit, qui vt iuſtus iudex primogenituram à Iudæis, qui
Dominum occiderant, abſtulit? Si igitur iuriſiurandi vis tanta fuit, vt ab Iuriſiurandi vis.
E Eſau potuerit auferre primogenita; cùm enim iuraſſet ſolùm, noluit periurij
notam incurrere: quibus tradentur ſupplicijs, qui non ſolùm iureiurando ſe Periurij pœnæ.
obſtringunt, ſed & periurijs iuſiurandum violant? Si Eſau ab ijs, quæ cum Grau[illegible]
domino ſuo pepigerat, recedere noluit; quomodo tu pacta quæ pro ſalute tua
ſanxiſti, rumpere audebis? Si Herodes, quæ in ſuam promiſerat perniciem, ſerua- Mat. 6
uit; & tu à fœderibus, quæ æternæ vitæ gratia pepigiſti, reſilies? Et quemadmo-
dum oratio ſeſe inſinuans, primogenituræ munus abſtulit; ita & conuitium ſub-
inde latum, cæde actionem contaminare poteſt. Lingua enim non minus nocet, Linguæ mala.
quam gladius. Et cogitatio ac ſermo impudicus inquinat, vt adulterium. Occul-
ta ſimulatio, laquei inſtar inſidias tendit. Et peruerſum conſilium, quouis vene-
no veneno ſius eſt ſuſcipientibus. Si enim Eſau, ſolo ſermone primogenitura ſe Gen. 25
priuauit, eamq́ue deperdidit: quanto amplius & quidem facilius, ſeruus inutilis

Pſalm 4.

temperantiam amittet. Et vanitatem diligendo, atque mendacium quærendo, veritatem quis ſui promiſſi deſpicit. verbiſque fidem abnegando, tenebris obducitur, exuendo ſe ijs quæ ad fidem pertinent: ſicut contra, verbis fidem profitens, fide ſe veſtit. Sermo interea dum exercetur, ad effectum ſe operis producit,

Sententiæ æque ac vere dicta.

improbaque deliberatio non minus quàm opus malum damnatur. Aſpectus illicitus, improbum opus arguit. Iracundia perinde, atque gladius ferit. Beſtialiſque inuidia, haud ſecus, quem telum vulnerat. Exitij foueam calumnia ſtruit.

Cogitata non aliter, ac facta cenſentur.

Cogitationes malas fugiamus: Cogitata enim non aliter ac facta cenſentur. Bonis cogitationibus incumbamus, quibus operum propoſita eſt merces, apud eum qui conſilia cordium explorat. Operis inſtar eſt cogitatio; quippè in qua, tamquam in cauſſa omnium effectiua, arbitrij noſtri ratio nititur.

Contrarietas rerum.

Suum autem quæque res habet contrarium. Tenebris lux contraria eſt, amaritudini dulce, & vigilia ſomno. Qui creauit hæc omnia, nihil reliquit, cui non adiunxerit contrarium.

Argumentum à minori

Nam ſi mortalis homo, ſuo ingenio componit inter ſe contraria; aduerſuſque labores, quietem adhibet, remediaque ac medicamenta terra marique opportunè comquirit; vt ſuam cuique morbo, vt res tempuſque poſtulat, curationem prudenter adhibeat: quanto magis immortalis ille omnium rerum procreator, cuncta ſuo diſpoſuit ordine, atque ita moderatus, vt ad manum cuique ſint, quibus ab inimicis ſeſe defendat? Inſtructus es ergo armis, ô homo, aduerſus quoſcunque hoſtes

Arma efficacia aduerſus hoſtes.

& aduerſarios tuos. Hæc tibi ad ſalutem conceſſa ſi neglexeris, victus, in die iudicij, quomodo teipſum excuſes, non habebis. Præſto tibi contra aduerſarij machinas ſunt, arma diuerſa. Si ignita ſua in nos tela hoſtis emiſerit, habemus & nos orationis ſcutum inexpugnabile. Si libidinis in nos bellum mouerit; ſociam nobis in pugna, animi dilectionem, aduerſus illum aſſumamus. Si nos iniquitate captiuos, ducere conatus fuerit, ad iuſtitiam confugientes, ſaluti noſtræ conſulamus. Si te per odium atque malitiam vulnerare ſtuduerit, ad fraternam charitatem accurrito. Si te per arrogantiam atque ſuperbiam oppugnauerit, humilitatem opponito. Si corporis concupiſcentiam aduerſum te incitauerit, temperantiæ thoracem velociter induito. Si laſciuiæ iacula in nos contorſerit; galeam caſtitatis, in eum aſſumamus. Si diuitiarum nos cupiditate ſtimularit, paupertatis beatitudinem habemus. Si gulæ nos vitio adortus fuerit, ieiunij nobis alas aptemus. Et quia euerſionis cauſſa eſt inuidia; præſto nobis aderit charitas, ſi velimus, quæ corrigere queat & ædificare. Et ſicut ſua inimico ſunt arma ad oppugnandum; ita & nobis adſunt noſtra, ad defendendum. Si nos perſequatur vt Pharao; adeſt ma-

Pſalm. 113. 135.
1 Reg 17.
Iudic 3.
4 Reg 19.
Daniel 1.2.3.
Neem 9.
Gen 39.

re, quod eũ ſubmergat. Si laqueos nexuerit in terra eſt, eſt qui nos liberet in cęlis. Si irruerit in nos vt Goliath; aderit, qui eum humiliet, Dauid. Si vt Siſara elatus intumuerit, per eccleſiam tolletur è medio. Si inſtar Sennacherib, nos bello petierit, ſacco & cinere delebitur. Si Babylonicum tyrannum imitatus fuerit, ſancti ac temperantes non deerunt, vt Daniel. Si vt Neeman elatus fuerit; aderunt ieiunijs addicti, qui eum deijcere poſſint. Si luxuriæ flammam accenderit; qui caſtum Ioſeph imitentur, aderunt. Quæ enim eius reperitur machina, quæ à nobis non diſſoluatur? Qui morbi aut quæ mala, quibus ſua parata non ſint remedia? Quodnam fucatum & adulterinum comparet; ad quod redarguendum, fornax non ſit parata? Quas ipſe ſtruere poterit inſidias, quæ nobis non ſint exploratæ? Quam ipſe moliri poterit machinam, cui deturbandæ non ſint apti vel homines idiotæ? Quas afferre ſecum poterit vires, vt illas nequeant vel fœminæ ſuperare? Quã

Daniel. 3.
Dan 6 14.
Dan 1.
4. Reg. 5
Act. 8.

fornacem paret, quam non fideles pueri reſtinguant? Lacum effodit, ſed eum Daniel contempſit. Epulas parauit, ſed illas pro nihilo duxit Ananias. Superbiam inimicus ſeminauit, ſed eam Moyſis humilitas conculcauit. Naaman adulatus eſt auro, ſed illud deſpexit, reiecitque Eliſæus. Simon Magus pecuniam obtulit, ſed meritam in eum ſententiam pronuntiauit Petrus. in Chriſto Ieſu Domino noſtro. Cui gloria & potentia, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum.

Amen.

SCHO-

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

De linguæ morbo, ſiue maledico Sermone, & Detractione, vide Baſilij Magni Homil in Pſal. 33. ſuper illud: Prohibe linguam tuam à malo, & labia tua, &c. Eiuſdemq; Librum de Inſtit. monach. cap. 33. ac 34. Et in Regul breuiorib. in Reſponſ. ad Interrog 24. 25. 26 27 &c. Iſ ſumq; Ephrem ſer. in oppoſitione Virtutum ac vitiorum, cap De maledicentia & maledicis. Et in S. Pachomij Regul. 34. 93 vbi qua pœna hoc vitio laborantes ſint mulctandi oſtenditur, præſertim inter Religioſos. De hoc malo linguæ, copioſiſſimè etiam agit S. Gregorius Nazianzenus, in Carmine quod ſcriptum reliquit, ſuper ſilentio quod ieiuniȷ tempore coluit; quo inter alia, quot quantaq; mala è morbo linguæ oriantur, pleniſsimè demonſtrat, vt & cæteri ad eam ſummo ſtudio compeſcendā, refrenandamq; coerceantur. Incipit autem eius Carmen: Lingua ſile, &c dignißimum ſanè quod legatur. Idemq; in oratione habita coram Epiſcopis. Et S. Iohan Chryſoſt. homil. 43. in Matth. Tom 2. ac Homil 2. 5 32 ad popul. Antioch. Tom. Et inter Latinos, S. Ambroſ lib. 3. de viduis, parte 4. Tom. 1. & alibi. S. Auguſt de conflictu vitiorum, cap. 8. Tom 9. De mendacio. cap 16. Tom. 4. Ad fratres in erem. Serm 3 Tom. 10. S. Hieron. ad Ruſticum monachum, & alibi ſæpè S. Bernard. ſuper Cantic. Serm. 24 & 73. &c.

Res naturales attendens, dice ab ijs quę ſcripta ſunt.] Videtur hic Auctor non obſcurè aliquem locum ſacrorum ſignificare voluminum; vbi docemur res naturales non amare vt finem, &c. vt illud: Fallax gratia & vana eſt pulchritudo, &c. Prouerb 31. in quem etiam locum, Patres orthodoxi ſcribentes, idem plenius docent. oſtenduntque

Ex hoc proximo iudicio, de futuro tibi ſit exploratum.) Proximum hic appellat iudicium, damnationem illius. quæ ſtatim in ſequenti die peccatum obtrectationis in Duce illo exercitus, propter

C verbum iniquius famis tempore prolatum, conſecuta eſt, quippe qui populi pedibus conculatus, mortuus eſt in porta: vt habet Regum hiſtoria, quam hic adducit S. Ephrem; eſt autem e. 4. Reg 7.

Os ſuum aperiens. acetum cum felle guſtauit,) In alio manuſc. cod. Græc. pro ἐγεύσατο guſtauit, reperitur ἐδέξατο, qui cum felle acetum accepit, &c. Verùm ἐγεύσατο guſtauit, hic magis probatur, conſonantq; verba Euang. Matth. 27.

Qui enim corpore libidini indulgere nequit, ore ſanè mentiri poteſt, &c.) In alio manuſcript. Græc. hic pro σῶμα, legitur στόμα, hoc ſenſu: Vt enim non poſſit os indulgere libidini, mentiri certè poteſt, calumniari, & ol loqui, &c. ac ſic fortaſsè etiam melius, clarius, & ad mentem Auctoris magis.

Si vnum ex membris tuis valeat, & aliud langueat, totus laboras, &c.] Fort. non male ad verbum magis ſic: Si vnum ſit ex tuis membris innoxium, alterum verò obnoxium, totus es reprobus vno membro reprobato. Vel, totus laboras vno membro laborante, &c.

Qui irridet hominem, exprobrat factori eius, &c.] Alludit ad verba Salomonis, quæ partim continentur Prouerb 14. vbi in vulg. Lat. eſt: Qui calumniatur egentem, exprobat factori eius. Et, partim Prou. 17. vbi eſt: Qui deſpicit pauperem, exprobrat factori eius, &c. Nam & irriſione eiuſmodi con-

D temptus ſubeſt, & ſæpè non ſine calumnia.

Semei in Regem innocuum maledicus fuit, rurſuſque Apoſtolus horrendam in maledicos ſententiam edidit.] Locus hic licet prima fronte mutilus videatur, & ſententia hiulca. niſi aliud addatur; tamen quia in tribus manuſc. Græc. ita reperi, latinuq; poſtea hic explicatur, nihil in eo immutare viſum eſt: de quo tamen & eruditus iudicet Lector.

Cogitata non aliter ac facta cenſentur, &c.] S. Ephrem, volens à prauis illicitiſq; cogitationibus mentem noſtram auertere, docet bonis cogitationibus incumbendum eſſe, & ab improbis abſtinendum: eò quod cogitata non aliter ac facta cenſeantur, & operis inſtar conſilium ſit atque cogitatio. Ipſeq; Deus non ſolum de malefactis, ſed etiam de malis cogitatis pœnas perſequatur. Atque hunc noſtrum Auctorem ſecutus S. Hieronym. non ſolùm enim opus (inquit) ſed & cogitatio mali operis pœnam iuet vide Hieronym. libro 1. cap 4. Oſee, &c. Quod ipſum pluribus quoque verbis, eius perſequitur præceptor Gregorius Nazianzenus. præſertim in priore aduerſus Iulianum Apoſtatam Oratione. Nec non S. Baſilius Mag-

E nus in Ethicis. Idemq; in Sermone, in verba illa Moſeos: Attende tibi ipſi: vbi multa enarrantur præclara, ſuper his quæ per cogitationem admittuntur; & quomodo quis ſibi ipſi ſerio attendere debeat, ne vel cogitatione offendat, &c. Et Athenagoras in pulchra Oratione, quam pro Chriſtianis ad Imperatores conſcripſit. Quibus pro confirmatione atque concluſione adiciam, quæ in Homilia de lenium, ac aterum periculis, Tom. 5. in hæc verba grauiter adducit Chryſoſtomus. Et ſi nonnunquam cogitamus, nec facimus, diſponimus nec implemus; tamen (inquit) cogitata pro factis tenemur, licet nondum opere compleantur. Facere enim cordis, cogitare eſt; quia corporis eſt cogitata perficere. Cor cogitando tenetur in crimine, licet corpus immune videatur ab opere: Reus eſt iam animus qui cogitauit, licet immune ſit corpus ab opere, quod non fecit, &c. Atque ideo cogitationes malæ, ex animis noſtris planè radicitusq; euellendæ ſunt.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Non eſſe ridendum, ſed lugendum potius atque plorandum.

INitium euerſionis atque interitus animæ monachi, eſt riſus & impunitas atque licentia. In his cùm te monache conſpexeris, in malorum te concidiſſe abyſſum noueris. Ne deſinas igitur orare Dominum, vt ab hac te morte liberet. Riſus atque licentia, perdit fructus monachi. Riſus & licentia, monachum in turpes animi paſſiones conijcit, neque ſolum iuuenes, ſed & ſenes. Riſus & procacitas, monachum deprimit. Dixit quidam Sanctorum de licentia loquens; Licentia ventus eſt æſtuãs, monachi fructus corrumpens. De riſu autem, iam audi: Riſus, beatitudinem luctus exterminat. Riſus non ædificat. Riſus non cuſtodit, imò deperdit, ædificiaque deuaſtat. Riſus Spiritum ſanctum contriſtat: animæ obeſt, & corpus corrumpit. Riſus virtutes expellit, non meminit mortis, neque ſupplicia cogitat. Aufer à me riſum Domine; luctumq; ac gemitum mihi concede, quem à me ipſe requiris Deus. Initium luctus eſt, aliquem noſſe ſeipſum. Sit verò luctus * noſter non ſecundum hominem, neque vt videatur ab hominibus; ſed ſecundum Deum, qui nouit etiam abſcondita cordis: vt apud eum mereamur beatitudine perfrui. Hilari itaque atque amœnoſimus adſpectu, gloriantes in Spiritu ſancto, ſuper donis Domini: cogitatione autem & animo plorantes atque gementes, Deum exoremus, vt ab omni ſpecie mala nos conſeruet, ne cæleſti eius priuemur regno, æternisque bonis, quæ præparauit diligentibus * ipſum. Luctus ædificat, & cuſtodit. Luctus animam lachrymis tergit, mundamque eam reddit. Luctus temperãtiam gignit, voluptates excindit, & virtutes perficit. Quid plura? Luctus ab ipſo Deo prædicatur beatus, & ab Angelis conſolationem accipit. Vnde & quidam ex diſcipulis Domini dixit: Riſus veſter in luctum * conuertetur, & gaudium in mœrorem. Humiliamini * igitur ſub potenti manu Dei, & exaltabit vos. Sed quid ego peccator faciam, qui nec lugeo, nec defleo cum compunctione, meipſum? Dico enim, & non facio. Væ mihi, quã parui pendo eiuſmodi. Væ mihi, quàm ſum negligens ſalutis propriæ, Væ mihi, quoniam ſcienter pecco: Scio cùm malè facio, nec tamen à malo declino. Væ mihi, quia inexcuſabilis ſum. Verbis quidem inter eos, qui ad dexteram futuri ſunt, re autem in ijs numeror, qui ad ſiniſtram ſtatuentur. Verùm tibi Domine ſoli bono, noſtrarumque offenſionum immemori, confiteor peccata mea. Etenim me tacente, tu omnia noſti Domine, nihilque occultum à facie oculorum tuorum. Sed quoniam tu per Prophetam tuum dixiſti Domine: Dic tu primum peccata tua, vt iuſtificeris. Peccaui Domine, peccaui, & non ſum dignus reſpicere ac contemplari multitudinem cælorum, præ multitudine iniquitatum mearum. Quia ob modicam voluptatem, ignem æternum pro nihilo reputaui, regnumque tuũ cæleſte non ſum conſecutus. Quid igitur infeliciſſimus ego mortalium faciam? Plangam meipſum, noctu dieque, donec tempus adhuc ſuppetit, quo lachrymæ meæ ſuſcipi poſſint. Sed dona mihi Domine lachrymas compunctionis, qui ſolus bonus es, & * miſericors, vt ijs tibi ſupplicem, emundari maculas cordis mei. Væ mihi, quid agam? Quo pacto gehẽnam ignis, & tenebras exteriores, vbi fletus eſt & ſtridor dentium, effugiam? Væ mihi, quid faciam, quomodo tartara, ſempiternaque tormenta & vermem nunquam moriturum, euadere potero? Væ mihi, quid faciam, quomodo comminationes impiorum, qui tormentis præſunt, Angelorum, ſubterfugiam? quoniam horrẽdi ſunt, & abſque miſericordia. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, vt ſedens fleam dies ac noctes, Deumque, cuius prouocaui iram, placatum reddam. Peccaſti ó anima mea, pœnitentiam age. Nam ecce dies * noſtri velut vmbra prætereunt. Adhuc modicum, & migrabis ex hoc ſeculo, formidabilia peragrabis loca, ó anima mea. Ne differas de die in diem conuerti ad Dominum. Væ mihi ó anima, operibus immundis

Marginalia: Matth. 5. & Luc. 6. ac Iacob. 4. — *al. luctus veſter — 2 Cor. 7. — 1. Theſſ. — 1. Cor. 2. — *al. ijs qui complacuerunt ei. — Matth. 5. — Luc. 16. — Iacob. 4. — *al. conuertatur. — *al. confortamini igitur, &c. — Matth. 25. Peccatio. — Heb. 4. — Eſa. 43. — Luc. 15. — 1. Cor. 6. — *al. & amator hominum benigniſſimus. — Matt. 8. 13. 22. 24. 25. & Luc. 13. — Hierem. 9. — *al. dies tui. — Iob 8. & Pſalm. 143.

A mundis à te diuinam fugaſti miſericordiam, ſanctoſque Angelos cuſtodes tuos. Eccl.5.
Ne des igitur tibi requiem anima mea, neque ſileat pupilla oculorum; ſed proci-
dens optimo & benigniſſimo Deo, ora eum, vt mittat tibi auxilium ab alto. Fra- Paræneſis grauis & ardua.
tres, horrenda atque tremenda, non multò poſt, pertranſituri ſumus loca; fieriq́;
non poterit, quin per illam ingrediamur viam. Nullus eorum quos hic habe-
mus, nos comitari iſthic poterit; non parentes, non fratres, non amici, non ge-
nus, non diuitiæ, aut quid his ſimile. Caueamus igitur operum bonorum eſſe
negentes, vt ea in tempore neceſſitatis noſtræ inuenire poſſimus Sobrij ſimus
& vigilemus in præſenti ſeculo, ne poſt corporis ſeparationem, nos ſibi vendicēt
principes tenebrarum. Et quis illa hora nos adiuuabit, redimetq́ue ex manibus
eorum? Si diuina tunc protectione repetiamur deſpoliati; ſæui atque crudeles ibi
B tenebrarum aderunt principes, qui nec Regem timent, nec tyrannos curant, non
paruum, non magnum? niſi ſolum eum, qui in pietate vitam ſuam tranſegerit, in
operibusq́ue ſe bonis occupauerit: ab illius ſibi conſpectu timebunt, recedentq́;
timore perculſi, magno cum ſtudio tranſitum præbentes, ſicut ſcriptum eſt: Quo- Sap.4.
niam gratia Dei & miſericordia in ſanctos eius, & reſpectus in electos illius. Rur- Sap.3.
ſusq́ue ait: Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt, & non tanget eos tormentum. Eſaiæ 58.
Anteibit enim iuſtitia eorum ante faciem ipſorum, & gloria Dei cooperiet eos. Pſalm 144.
Tunc inuocabunt, & Dominus exaudiet eos: clamabunt, & ipſis dicet: Ecce ad
ſum. fidelis enim eſt qui promiſit. Beatus qui in hora emigrationis ex hac luce, Rom.4.
inuenietur liber. Ne igitur torpeſcamus fratres, neque res alienas ac noxias ad
nos rapiamus, quæ penitus ſunt corruptibiles. Illa via quæcunque deſtruit. Nam
hora ſeparationis animæ à corpore præoccupante, voluptates marceſcunt, deli-
C tiæ, ac vana gloria pereunt; diuitiæ cum auaritia, & cupiditate dominandi defici-
unt, aduenante hora ſeparationis, cuncta iſta, & his ſimilia finem capient. Do- Precatio.
mine horam illam animo mecum reuoluens, procido tuæ bonitati, rogoq́ue, ne *al. perſequentium me.
me tradi patiaris in manus nocentium * mihi: Neque glorientur inimici tui, ad-
uerſus ſeruum tuum benigniſſime Domine, dentibus ſtridentes, animamq́ue me-
am peccatricem exterrentes. neque dicant: In manus noſtras veniſti, nobis es tra-
ditus veruntamen hic eſt, quem expectabamus, dies. Ne Domine, ne quæ-
ſo obliuiſcatis miſerationum tuarum. Ne Domine, ne obſecro, ſecundum ini- Pſalm.34. 19.
quitates meas retribuas mihi; & ne auertas à me faciem tuam. Ne precor, dixeris Pſalm 101. Pſam 26.
mihi: Amen dico tibi, non noui te. Tu autem Domine corripe me, verùm pro Matth 25. Luc.13.
tua miſericordia, vt inimicus meus non ſupergaudeat mihi. Eius autem minas Pſalm.34 37.
D exſtingue, omnemq́ue efficacitatem eius deſtrue, & da mihi viam iniuriæ exper-
tem atque inoffenſam. Exorari te ſine Domine, non quidem propter iuſtitias me-
as, neque enim quid vnquam boni feci, ſed ob miſerationes tuas, & propter infi-
nitam bonitatem tuam, ſalua animam à plaga mortis oppreſſam. Recordare bo-
ne Domine, quòd & peccans, & ad mortem vſque vulneratus, ad alium non con-
fugerim medicum, neque manus meas expanderim ad Deum alienum, niſi ad tu- Pſalm. 43
am ſolius bonitatem. Tu enim es Domine vniuerſorum Dominus & Deus, qui Matth.7
habes poteſtatem omnis ſpiritus. Tu dixiſte Domine: Petite & dabitur vobis, pul-
ſate & aperietur vobis. Munda me Domine antequam moriar, ab omni peccato.
Ne repellas deprecationem meam benigniſſime Domine. Indignum os clamat
ad te, & cor non mundũ, animaq́; peccatis contaminata. Exaudi me Domine pro-
pter bonitatē tuam; non enim repellis orationem verè pœnitentium tibi. Verùm
E mea pœnitentia non eſt pura, ſed corrupta. ad horam vnam pœnitentiam ago, &
duabus iram tuam prouoco. Confirma cor meum in timore tuo bone Domine.
Statue pedes meos, ſuper petram pœnitentiæ. Vincat malitiam quæ in me eſt, tua
*bonitas Domine. Vincat in me tenebras, lumen gratiæ tuæ. Domine qui aperu- *al tua charitas Domine.
iſti cæcorum oculos, aperi tenebris circumfuſos oculos mentis meæ. Qui ſolo Matth.9 20.28.
verbo mundaſti leproſos, abſterge maculas animæ meæ. Fiat in me gratia tua bo- Luc.7.18.
ne Domine, ſicut ignis, comburens in me cogitationes immundas. Tu enim ſo- Matth 8. Marc 1. &
lus bonus es, lumen quod omne lumen excedit, gaudium ſuper omne gaudium, Luc.5.
requies ſuperans omnem requiem, vita vera, ſalus in æternũ permanens. Tibi ſo-
li bono, ego omnis ſupplicij reus, ego qui quamcunq; pœnam mereor, procido,
rogans:

rogans. Tibi ſoli redemptori ſupplico, ne in finem aduerſarius me præoccupet. A
Sed tu Domine, vti ſolus bonus, & malitiæ noſtræ immemor, atque miſericors, reſuſcita membra mea, quæ peccatum diffregit, & viuifica animam meam, quam iniquitas occidit; mentemque illumina, quam improba concupiſcentia obcæcauit. Libera me ab omni opere malo, & inſere in me charitatem perfectam, Bone Ieſu Saluator mundi, nomenque ſerui tui libro vitæ inſcribe, perfectum mihi bonum largiens, vt relata victoria aduerſus diabolum, citra ruborem atque confuſionem, procidens adorem te, coram throno regni tui, cum omnibus iuſtis.
Matt 1c. Quoniam tibi conuenit honor, & gloria, in ſecula. Amen.
Marc.7. Obſecro autem & vos Fratres mei dilectiſſimi, electi Dei, vt pro me peccatore Ephræm, precibus veſtris intercedatis apud Deum, ſicut Apoſtoli ſuper Chananæa; digni pro indigno, honorandi ſuper vili atque abiecto: vt oratio mea per acceptabiles veſtras preces, dirigatur ante conſpectum Dei. Quia ipſi conuenit Imperium, Maieſtas, & gloria, Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, ante omne ſeculum, & nunc, & in omnia ſecula ſeculorum. Amen. B

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

QVia ſuperiori, De malo ſeu vitio linguæ, tractatu ſiue Sermone, etiam contra Riſum, irriſionesq́, ac irriſores agitur; viſum eſt in diſtributione materiarum poſt illam, conuenienti ordine hanc immediate ſubijcere: De non ridendo, ſed lugendo potius atque plorando. Cum qua, conuenit quod alibi in Monachorum Regulis, cap. 37. aduerſus Riſum, in hæc verba adducit S. Baſilius Magnus: Cum, inquit, Dominus eos, qui nunc rident, condemnet; manifeſtum eſt quòd nunquam tempus ſit riſus fidelis animæ: & maximè, cùm adeò multi ſint, qui per præuaricationem legis Deum inhonorent, & in peccatis ſuis moriantur; pro quibus vtique triſtari indeſinenter conuenit, atque lugere. hæc ibi. Quòd porro luctus riſu vtilior ſit ac melior, etiam eleganter oſtendit Chryſoſtomus, ad pop. Antiochenum, homil. 15. vbi de calamitate Ciuitatis Antiochiæ agit, luctusq́, vtilitatem exponit. Et S. Auguſt. ſuper Pſal. 51. T. 8. & alibi frequenter. S. Ambroſ. De offic. lib. 1. item ſuper Pſal. Beati immaculati. ac De fuga ſeculi, Tomo 1. pluribusq́, alijs in locis. De fletu autem ac lachrymis, multa habet idem Ambroſ. de obitu Valentiniani. ac ſuper Lucam lib. 9. de lachrymis Petri inter alia tractans. Et vt conſtet de efficacia fletus ac lachrymarum, eam eleganter his verbis S. Hieronymus ſuper Eſai. expreſſit: Oratio Deum lenit, ſed lachryma cogit; hæc vngit, ſed illa pungit, &c. Plura vide apud S. Gregorium, in Regiſt. vbi tractat illud; Axa filia Cale, &c. item lib. 8. ac 12. moral. & in paſtorali, &c. Necnon S. Bernar. ſuper Cant. ac De contemptu mundi, ac S. Ephræm, hoc loco, & alibi in Serm. De compunctione. item De Iudicio & compunctione, &c. C D

Non eſſe ridendum, ſed lugendum potius atque plorandum.] *Pro hoc, in alio manuſc. Græco ſic eſt: Non oportere mente diſtrahi, neque ridere; Sed potius plangere. In alio cod. talis Inſcriptio reperitur: Quòd non debeamus ridere, & extolli; ſed nos potius ipſos deflere. Quam ex his malueris, ſequere.*

Verbis quidem inter eos, qui ad dexteram futuri ſunt, re autem in ijs numeror, qui ad ſiniſtram, &c.] *In alio, verbis aliquantulum commutatis, at ſenſu non diſcrepanti, ſic: Verbis quidem inter eos futurus, qui a dextris erunt, operibus autem ijs, qui à ſiniſtris futuri ſunt, adſociabor, &c. Sententia vtrobique clara eſt.*

Fratres, horrenda non multò poſt, pertranſituri ſumus loca, &c.] *Poſt iſta verba, ſubijciuntur in Latino quodam paruo Cod. Ephræm, antea ab alijs euulgato, aliqua de alijs Patribus, vti de S. Antonio, & S. Athanaſio exempla, quæ hic in collatis noſtris Græcis deſunt, nec admodum inſtituto atque argumento huius loci ſeruiunt; ideoq́, tanquam parerga & irreptitia, conſultò a nobis in verſione hac noſtra, reſecta atque omiſſa ſunt.* E

Domine horam illam animo mecum reuoluens, procido tuæ bonitati, &c.] *Quæ hic coniunctim, in alio manuſc. diſiunctim leguntur, cum eiuſmodi interpunctione ac ordine. Quare horam illam, mente nobiſcum reuoluamus. Procido bonitati tuæ Domine, ne, &c.*

Poſt illa porrò verba Epilogi: Inſere in me charitatem perfectam bone Ieſu Saluator mundi nomenque ſerui tui libro vitę inſcribe,] *ſic immediate ſequitur atque concluditur, in antiquiſſ. Manuſc. Cod Græc. Cryptaferrat. dignumq́, me fac æterno tuo Regno, cum ijs qui verè ſanctum tuum nomen dilexerunt, & mandatis tuis obſequuti ſunt. Quoniam tu ſolus bonus, & amator hominum benignus: Tibiq́, gloria, Patri & Filio, & ſpiritui ſancto, nunc & ſemper; & in ſecula ſeculorum. Amen, nec aliud additur.*

A

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Quod Ludicris rebus abſtinendum ſit Chriſtianis.

IN rebus ludicris non eſſe tempus à Chriſtianis conſumendum, omnes nouimus,& ex diuinis quidem ſcripturis hauſimus, præſertim cum Dominus cominando in Euangelio dicat: Væ vobis, Luc.6.
qui ridetis nunc; quia ibi lugebitis & flebitis. Rurſuſque alibi: No- Luc 12
B lite,inquit,in ſublime tolli: hęc enim omnia gentes faciunt: Eſaias autem Propheta,aut potius ipſe Deus per Prophetam ait: Væ Eſaię 5.
iis, qui cum tympanis,ac tubis,& citharis vinum bibunt. Quin & Beatus Dauid, Pſalm 130.
tamquam animi elationem abominans,& in Domino glorians,dicebat: Domi- Iacob 4.
ne non eſt exaltatum cor meum,neque elati ſunt oculi mei. Atque Iacobus frater Domini: Lugete,inquit,& plorate,riſus veſter in luctum conuertatur,& gau- 1 Cor 10. Exo 32
dium in mœrorem. Quin & beatus Apoſtolus Paulus, idololatras vocat ludẽtes, Epheſ 4 Ibidem.
dum ait: Nolite idololatræ fieri,ſicut ſcriptum eſt.ac rurſus:Omnis ſermo malus Epheſ
ex ore veſtro non procedat,ſed potius ſermo bonus. Siue manducatis,ſiue bibitis,
ſiue aliud quid facitis,omnia in gloriam Dei facite. Idemque denuò ait:Fratres,e- Ibidem.
ſtote imitatores Dei,& ambulate in dilectione. Fornicatio autem & omnis immunditia,aut auaritia,nec nominetur in vobis:aut turpitudo, aut ſtultiloquium, Matth. 22.&
aut ſcurrilitas,quæ ad rẽ non pertinet:ſed magis gratiarum actio. Aliaq; multa in Mar 12.
ſacris ſcripturis huc ſpectant,& non eſt qui intelligat. Verùm in nobis impletur 2 Tim 4.
ſermo Domini:Erratis,neſcientes ſcripturas. Impletur quoque Pauli prophetia Ibidem:
in nobis, quę ſic habet: Veniet tempus quando ſanam doctrinam non ſuſtinebunt:ſed ad ſua deſideria coaceruabunt ſibi magiſtros prurientes auribus: & à veritate quidem auditum auertent,ad fabulas autem conuertentur. Hæc in nos peruenerũt ô dilecti,& ecce iam cernimus quod dicitur,re ipſa comprobatum. Quis enim hodie ſcripturas ſacras ſuſtinet? Quis ſedulò Chriſti mandatis intentus eſt? Quis ſapiens,& cuſtodiet hæc? Quis oſtendet nos non eſſe præuaricatores legis? Multi potentes,omnes ſapientes ſecundùm carnem,inquit Apoſtolus. Multi nobilis, multi ſcientes, ſcribæ,& legiſperiti,& doctores, & pauperes, ſerui,& liberi; ſolitariam vitam ſectantes,& virgines,& in cœtibus aliorum viuentes,& ſenes,& iuuenes. Quis autem horum omnium demonſtrare poterit, conuenire Chriſtianis citharizare,aut tripudiare,aut cymbala pulſare,aut tibijs ludere, aut acclamare,aut haruſpicem agere,aut phylacteria quæ vocant facere, aut eadem circũgerere,aut dæmonia conſulere,aut inebriari, aut tolerare eos qui eiuſmodi res impias ſectantur? Quis vt ante dixi,hęc Chriſtianorum eſſe oſtenderit? Quis ex Prophetis? Quod Euãgelium? Cuiuſmodi Apoſtolorũ liber? Si omnino iſta Chriſtianis conueniunt:omnia vana,& erroribus plena,& Lex,& Prophetæ,& Apoſtoli,& Euangelia. At ſi Dei hæc ſunt verba,& vera,& diuinitus inſpirata,vt reuera ſunt: nefas ſane fuerit,Chriſtianos quæ iam diximus,agere. Nam ecce ab Oriẽte ad Oc- 2 Tim
cidentem vſq;,& à finibus orbis terrarum, Diuina ſcriptura per eccleſias,& in omni Rom 1.
loco legitur. Lex,& Prophetæ,& Apoſtoli. Dominus vniuerſorũ,& cũcti Dei feri- Eſa 47
[illegible]ces. Neq; vſquã reperitur,hæc Chriſtianis permiſſa eſſe. Verũ ſicut ſcriptũ eſt. Rom
Vnuſquiſq; noſtrum propria errat via,& tranſgreditur,& eſt tranſgreſſor,& mẽtitur & ſine Deo;& per præuaricationẽ legis Dei inhonorat. Et ne dum vobis ap- 1 Iohan Epiſt
pareat quod dixi,ſine Deo: Nõ enim hic meus eſt ſermo,ſed S. Iohãnis Theologi, dicentis:Omnis qui recedit,& non permanet in doctrina Dei,Deũ non habet. Quis hoc infelicior:& eo,qui Deũ iſtud mandantem atque loquentem per Legẽ, & Prophetas,atq; Apoſtolos,contemnit,abominabilior? quię; væ illud,à Domi- Eſa
no per Prophetam prædicatum,ſecum portat: Væ per quos nomen meum blaſ- Rom
phematur inter gentes. Ne quæſo fratres mei; ne quæſo,ſic dies noſtræ conſumamus pœnitentiæ. Verùm Dauid Prophetam clamantem,& nos exhortantem,atque dicentem audiamus: Venite exultemus Domino. Feſtinanſque ſubiungebat: Pſalm 94

Præoc-

Præoccupemus faciem eius in confeſſione, præoccupemus, antequam ſol[illegible]
celebritas. præoccupemus antequam apertè veniat, & nos otio atque deſ[illegible]a
[illegible] 5. torpentes inueniat, antequam clamor ille ſiat: Ecce ſponſus venit. Tunc q[illegible] p-
[illegible]th. 5. rati erunt gaudebunt. tunc qui miſericordes fuerint, exultabunt. viles & abie[illegible]
Daniel 7. conflictabuntur: & digni lætitia ineffabili gloriabuntur. Sed præoccupemus fra-
Matth 25. tres, & curramus, dum per tempus licet, antequam ſellæ, ac throni conſtituan
tur: antequam nos ab inuicem ſegregemur. Præoccupemus faciem eius in co[n]-
Pſal 94. feſſione; & in pſalmis iubilemus ei. In pſalmis inquit, & non in rebus ridiculis
Ibidem. In pſalmis, & non in canticis dæmoniacis. Ait: Venite adoremus, & procidamus
ante eum, atque ploremus: non autem cymbalis ludamus, ant citharis. Ver[u]m
Pulchrum Pſal modiæ Encomium. ploremus inquit, in Pſalmis & hymnis. Pſalmus enim dæmonas propellit. Pſal
mus telum in timoribus nocturnis. Pſalmus diurnorum requies laborum. Pſal[illegible]
mus infantibus tutela. Pſalmus ſenibus conſolatio: mulieribus ornamentum d[e]-
Eadem & alibi ab Auctore in laude Pſalmorum adducuntur. centiſſimum. hic feſta colluſtrat. hic eum, qui ſecundùm Deum eſt, dolorem pr[o]-
creat. Pſalmus ſiquidem ex lapideo licet corde, lachrymas excitat. Pſalmus A[n]-
gelorum opus: cæleſtis vitæ ratio & inſtitutum, ſpiritaliſque quidam ſuffitus. H[ic]
mentem illuminat, hic in cælum reducit, hic hômines Deo familiares col[illegible]
reddit, animam lætificat, otioſas collocutiones remouet, riſumque exterminat
de iudicio nos admonet, diſſidentes reconciliat. Vbi Pſalmus cum comp[illegible]
one, ibi & cum Angelis ſuis, Deus adeſt. Vbi autem aduerſarij cantica; ibi ira Dei
& vę, remuneratio riſus. Vbi libri ſacri & lectiones, ibi lætitia iuſtorum, & auſc[ul]-
tantium ſalus, ac diaboli confuſio. Vbi autem citharę ac chori, & plauſus manu[um]
ibi virorum tenebræ, & mulierum perditio, Angelorum triſtitia, & diaboli fe[illegible]
O improbum diaboli conſilium. Quomodo vnumquemque fraudulenter [illegible]p
plantat, fallitque, ac mala pro bonis facienda ſuadet. Hodie, vt videre licet, pſal
lunt ex ordinatione Dei, & cras ſtudioſè choreis incumbunt iuxta doctrinam S[a]-
thanæ: hodie abrenuntiant Sathanæ, & poſtero die iterum ſequuntur ipſum: h[o]-
die coniunguntur Chriſto; & cras abrenuntiant ac abnegant, inhonorantq; eu[m]
hodie Chriſtiani, & cras Ethnici. hodie pij, & cras impij: hodie fideles & ſeru[i]
Matth, 6. Chriſti, & cras apoſtatæ inimicique Dei. Nolite errare fratres mei, nolite errar[e]
Ibidem. Nullus ſeruus poteſt duobus dominis ſeruire, ſicut ait Chriſtus Dominus: Quia
Gen. 1. 9. &c nemo poteſt Deo ſeruire & mammonæ, ac cum diabolo choreas ducere. Ad ima
Rom. 8. ginem Dei formati ſumus, non dedecoremus imaginem ipſius Dei: ſed tanquam
milites Chriſti, illum ſequamur, illi ſeruiamus. Noli hodie pſallere cum Angelis
& craſtino die in tripudijs eſſe cum dæmonibus. Noli hodie ſacras lectiones au
dire, tanquam Chriſto dilectus auditor; ac cras citharis intentus eſſe, vt præuar
cator & Chriſti inimicus. Noli hodie pœnitere de peccatis, & cras in perditio[nem]
tuam, ſaltare in choreis. Ne hodie ieiunijs & temperantiæ operam des; [illegible]
tem ebrius venias, huc illucque agiteris, ac omnium irriſione ludaris. Ne [ob]ſe-
cro fratres mei; ne ſic tempus pœnitentiæ deperdamus, quod nobis ad pœni[t]en-
tiam atque ſalutem conceſſit Deus. Meminerimus illius, quod comminando di
Luc. 6. xit Dominus. Væ vobis qui ridetis nunc, quoniam lugebitis poſtea, ac rurſus: Be-
Matth 5. ati qui lugent. Nemo vos ſeducat, Chriſto dilecti mei fratres. Non eſt iſta Apo-
Galat 1. ſtolorum doctrina, qui dicunt: Si quis vos doceat eiuſmodi, quæ vos non docui-
2 Theſſ 1. mus, anathema eſto. Non ſunt enim Chriſtianorum illa, ſed infidelium gentili-
Luc 12. um, qui non obediunt Euangelio, ſicut ait Dominus: Quoniam cuncta iſta gen-
Galat 3. tes faciunt, quibus non eſt vlla ſpes ſalutis. Noſtis fratres mei, [q]uia quotquot in
Rom 6. Chriſto bapti[z]ati ſumus, Chriſtum induimus. Quo pacto ergo Chriſt[u]m exuen-
Epheſ 6. tes, Antichriſto ſeruire volumus? Mandatum ab Apoſtolo accepimus inceſſan-
1 Cor 1[illegible] ter orandi, & omnia in gloriam Dei faciendi. Tu autem ad iſta non conſide[r]as:
ſed auditum auertis, & oculos claudis. Nouiſſima verò amara, quaſi abſynthi-
Prouer 5 um, & acuta, quaſi gladius biceps, tibi erunt. Iterum dico. ne decipiamini fra-
tres Chriſto dilecti; non ſunt iſta Chriſtianorum, ſed gentium Deum non haben-
tium. Conſideremus fratres, quòd homo vanitati ſit ſimilis, & dies eius vt fl[o]s
Luc 12. fœni, ſic præteribunt: vno temporis momento, & cuncta ceſſabunt. Quid fruſtra
Pſal 143. [illegible] & turbaris ô homo; vnico febris impetu, tuæ ſaltationes atque laſciuiæ finem ca-
[illegible] ac Matth. 24 & pient. Vna hora, te ab ijs quibuſcum tripudiare ſolebas, ſeparabit. Vna mox [illegible]te

cede[illegible]

A ardet, & caro tibi marceſcet, pedeſque ad malum curſum diſpoſiti deficient: ma-
nus tibi diſſoluentur, oculi tui tabeſcent, lingua ex improuiſo quieſcet, & incom- Iob.33.
pacta tua vox deficiet, gemitus tibi abundabit, & lachrymæ inutiles tibi profun-
dentur. Cogitationes tuæ peribunt, & nemo erit, qui iuuare poſſit; (Deum enim Pſalm 145.
contempſiſti & dedecoraſti) ac cuncti te relicto recedent: nemoque præſto erit, Rom.2.
præter inuiſibiles dæmones, quibus obſecutus es. Qui autem tecum miſſus erit ange-
lus truculentus, deiecto vultu à longè conſiſtens, aſſenſum à Domino exſpecta-
bit, vt infelicem tuam animam rapiens, abducat in preparatum ſibi locum, vt me- Marc 4.
tat quę ſeminauit: vbi colitur, & exſuperat, redundatq; fletus, tribulatio, anguſtia, Luc 6.13.
ſtridor dentium & væ. Quid fruſtra turbaris miſer? Ibi ebrioſorū oculi tabeſcent, Matth 8.24 25.
ibi tripudiantium carnes marceſcent, ibi dolore affligentur, atque eſurient, qui
cum citharis ac tibijs vinum bibunt. Ibi magno cum dolore plorabunt, & denti-
B bus ſtridebunt, vultumque percutient, fornicatores, adulteri, fures, homicidæ, di-
uinatores, venefici, incantatores, falſarij, maſculorum concubitores, puerorum Ibidem.
corruptores, raptores, ſanguiuori atq; crudeles: hi omnes, & eorum ſimiles, abſ-
que pœnitentia ad finem vſque peccantes, & per latam ac ſpacioſam incedentes
viam, quæ ducit ad perditionem, idoneum omnino ibi diuerſorium reperient. Gal.5.
Neque enim licet & hic cum dæmonibus, choreis delectari, & ibi cum Angelis Rom 1.
ſaltare, ſicut ait Dominus: Væ qui ridetis nunc, quia ibi lugebitis & flebitis. Fieri
non poteſt fratres, vt modò Chriſtiani, modò Ethnici ſimus. Nuſquam, vt antè Matth. 7.
diximus, conceditur agere aliquid Chriſtianis hominibus huiuſmodi. Dominus
ſiquidem noſter & Saluator, in hunc mundum veniens, cuncta illa, vt dictum eſt, Luc.6.
C fundit' deleuit, ac ſuſtulit: hoc eſt, vniuerſam doctrinā diabolicā, qua malè inſtru- 2 Theſſ 2.
ctus homo, factus eſt tranſgreſſor mandati Dei creatoris ſui, & è paradiſo exſul; 1.Cor 6.
didicitque omne quod ſub cælo vocatur malum. Atque hæc cuncta, vt iam dixi 2 Tim.1.
mus, veniens Chriſtus repreſſit, exterminauitque, & per ſemetipſum, & per diſci- Gen.3.5 6.
pulos ſuos, dicens: Euntes docete omnes gentes; baptizantes eos, & docentes ſer-
uare omnia, quæcunque mandaui vobis: ac ſi dicat: Dicite ipſis, pœnitentiam agi- Matth.28.
te, appropinquauit enim regnum cælorum. Non dixit, ebrietati vos tradite, non
choreis: ſed pœnitentiam agite. Lugete & vigilate, orate, & ſemper eſtote parati; Matth 3.5.
quoniam aduentus Domini appropinquauit, & regnum cęlorum pro foribus eſt. Mar.3.
Quocirca ſimus parati ac digni; vt cùm venerit Dominus noſter, inueniat nos cū Luc 21.
pœnitentia paratos, nullumque ex nobis condemnet: ſed hæredes ſui nos regni Rom.13.
conſtituat. Quoniam ipſi gloria, in ſecula ſeculorum. Amen. Iacob 5.
D Matth 24 25. Luc 12.28. Galat.6

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

Hoc facit S. Baſilij Homilia, in Ebrietatem & luxum. quæ apud eum incipit: Monent me quidem fratres, ad hunc ſermonē veſpertina ſpectacula, &c. vbi multa contra Ebrietatem, item contra choreas, atque ſpectacula, riſum, & cantiones prophanas, in medium adducuntur.

Et S. Iohan Chryſoſt. Homil. ad eos qui ad theatra currunt. Tom. 5. Idem, Homil. 6 in Matth. vbi de ludorum enormitate agit, quæq; in theatris [illegible] poſt ludos exactos turpiter committi ſolent, valde reprehē-
E *dit. A canticis porro prophanis atque laſciuis, ad eccleſiaſtica & ſpiritalia, idem nos cohortatur ac traducit Chryſoſt. Homil. 2 in Matth. & alibi, ipſeq; Ephræm hoc loco ſi vſquam aliàs.*

De luſibus & choreis, videri etiam inter Latinos poterunt, S. Auguſt. Serm 1. De decollat. S. Iohan. Baptiſta. Serm. 2. de Calend. Ianuar. vbi inter alia oſtendit, non debere fidelem animam, quæ Angelorum con[illegible] concupiſcit, dæmoniorum luſibus delectari, &c. De ludorum autem ſcenicorum, & [illegible] ſpectaculis, plenè agit lib. De catechizand. rudibus. cap. 16. Tom. 4. Et Hom. 21 Tom. 10. &c.

Idem S. Ambroſ. ſup. Beati immacul. verſ. [illegible] Tom. 5. De fuga ſeculi, cap 1. Tom 1. & alibi ſæpe. Tertullianus, & Cyprianus in Lib. de ſpectaculis. Arnobius lib. 2. 4 7. &c. Huc referri ſolent quatuor Spectaculorum genera, quæ a Tertulliano, Cypriano, Epiphanio, Iſidoro, Rabano, alijsq; improbantur; nempe, ludi Circenſes in circo, artes ſcenicæ in theatro, agones in ſtadio, & munera ſiue gladiatorij ludi in amphitheatro: de quibus ſingulis, Tertullian lib. de ſpectac. cap 9 10. 11. 12. 10. 17. 18. 19. De Theatri laſciuijs & impudicitijs, poſt Tertull. vide etiam Cyprianum. Epiſt 2 & lib. de ſpectac. cap. 2. 5. 6. Lactant. libro 6. cap. 2. Auguſtinus de Ciuitate Dei, cap. 4. 5 6. 7. 8. 9. 10. 11 12. 13. &c. Et vt de Amphiteatri quoque

malis, ac turpitudinibus periculiſq; maximis conſtet, rem memoratu dignã ex S. Auguſtino referam, de Alypio quodam iuuene probis ac caſtis moribus prædito, qui cùm auerſaretur & deteſtaretur tal a, quidam eius amici ac condiſcipuli, cùm forte de prandio redeuntibus obuius eſſet, recuſantem vehementer & reſiſtentem, familiari violentia duxerunt in Amphiteatrum, crudelium & funeſtorum Ludorum diebus, hæc dicentem: Si corpus meum in illum locum trahitis, & ibi conſtituitis, nunquid & animum at oculos meos in illa ſpectacula intendere poteritis? adero itaque abſens, & ſic & vos & illa ſuperabo. Quibus auditis, illi nihilo ſecius eum adduxerunt ſecum, idipſum explorare cupientes, vtrum poſſet efficere. Quo vbi ventum eſt, ac ſedibus quibus potuerunt locati ſunt, feruebāt omnia immaniſſimis voluptatibus. Ille clauſis foribus oculorum, interdicit animo, ne in tanta mala procederet; atque vtinam & aures obturaſſet. Nam quodam pugna caſu, quum ingens clamor populi totius vehementer eum pulſaſſet, curioſitate victus, & quaſi paratus quidquid illud eſſet, etiam viſum contemnere & vincere, aperuit oculos. Et percuſſus eſt grauiore vulnere in anima, quam ille in corpore, quem videre concupiuit, cecidítq; miſerabilius, quam ille, quo cadente factus eſt clamor, &c hæc Auguſtinus lib. 6. Confeſſ. cap. 8. de Alypio, vnde reliqua de his conijce.

Multi potentes, multi ſapientes ſecundùm carnem, inquit Apoſtolus; multi nobiles, mul ſcientes, &c] *Alluſio fit ad verba Apoſt. 1 Cor. 1. vbi tamen iſta paullo aliter, cum particula negante (Non) leguntur, hoc modo: Videte vocationem veſtram fratres, quia non multi ſapientes ſecundum carnem non multi potentes. non multi nobiles, &c. atque ita eſt in vulg. Græc. & Lat. ita & S. Chryſoſt. dictum locum legit atque exponit, Homil. 5. in 1. Cor. 1. Non enim, inquit, indoctos duntaxat, ſed & pauperes, & contemptibiles, & ignobiles vocauit Deus, vt potentes confunderentur, &c. Quanquam tamen nec malè iſta verba cum aliorum additione, hic per modum alluſionis affirmatiue enuntientur, & ad mentem inſtitutumq; Auctoris ſatis aptè accommodentur.*

Quis demonſtrare poterit, licere Chriſtianis haruſpicem agere, aut phylacteria facere, eadenque circumferre, aut dæmonia conſulere, &c.] *Contra iſtos pluribus agit S. Chryſoſt. non vno in loco, ac præſertim Homil. 21. ad popul. Antioch. in Catecheſi ad illuminandos. Et in Oratione ipſis Calend. habita, contra nouiluniorum obſeruatores, quæ reperitur eod. Tom. 5. inter didact. & parænet. ac Homil. 3. in cap. Matth. 23. ſuper illa verba dilatant enim phylacteria ſua, & magnificant fimbrias, &c.] vbi quænam ſint iſta phylacteria, & vnde dicta, non obſcurè oſtendit, dum ait: Hæc phylacteria, quaſi quadam cuſtodientia Latinè vocabant, ſicuti multæ mulierum modo faciunt, Euãgelia ex collo dependẽtes: & aliunde in memoriam reducantur, quod obliuioſi crebrò facere ſolent, filo digitum ſtrictius ligantes, & hæc ibi. Vt autem conſtet quam graue & enorme malum ſit iſtis vti, & eiuſmodi facere; antiqui Canones extra Chriſtianorum cœtum eijciebant Incantationum, & phylacteriorum, breuiumq; obſeruatores quales coniugum vincula ſoluere, humanorumq; corporum atque etiam beſtiarum morbos curare profitebantur contra medicorum inſtituta non abſque graui Dei offenſa. verba ſacra vanis ſuperſtitionibus, dæmonumq; nominibus temerantes, diuinumve honorem dæmonibus tribuentes, ſicut etiam in Voc. Incantatio, Sortilegium, Superſtitio, Diuinatio, Augurium. latius oſtendunt Summiſtæ.*

Nouiſsima verò amara quaſi abſynthium, &c.] *Ita Prouerb. 5 legitur in Lat. vulg. ſed hic ad verbum magis ſic eſſet: Poſteriora verò acerbiora felle inuenies & acutiora bicipiti gladio, &c. ſeq. in Græco Cod. S. Ephram, & apud 70. eſt. Verum quia differentia eſt exigua, vulgatam Lat. in verſione hic ſequi viſum eſt, cùm & al. quaſi abſynthium, Græcè reperiatur.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De ijs, qui animas ad impudicitiam pelliciunt, cùm dicant nihil mali eſſe.

Ezech. 3. & 33.

AD Prophetam Ezechielem dixit Deus: Et tu fili hominis, ſpeculatorem dedi te domui Iſrael: audiens ergo ex ore meo ſermonem, adnuntiabis eis ex me. Si me dicente ad impium, Morte morieris non adnuntiaueris ei, neque locutus fueris, vt auertatur à via ſua impia, & viuat: impius ille in iniquitate ſua morietur, ſanguinem autem eius de manu tua * requiram. Si autem tu adnuntiaueris impio, & ille non fuerit conuerſus à via ſua impia; ipſe quidem in iniquitate ſua morietur, tu autem animam tuam liberaſti. Atque hæc audientes chariſſimi, cum metu & tremore noſtram operemur ſalutem. Non negligentes mutuas admonitiones, neque ad gratiam * & voluptatem inuicem loquentes, ſed quod cuiuſque noſtrum decet ſalutem. Quoniam hiſce delectatur Deus. Inimicus enim tendere laqueos non deſiſtit. Quamobrem & nos in mutua charitate fouenda,

*al. vindicabo, ſiue vlciſcar. Philip. 2.

*al. neque ad voluptatis gratiam loquentes, &c.

A ſouenda, haud eſſe deſides oportet. Potens namque eſt Deus, laqueos eius con-
fringere, & ab eius nos verſutia liberare. Mihi verò cor dolet, & interiora mea
igne vertuntur, ſuper ijs quæ ad meas delata ſunt aures. Vnde & rurſus fraterno
te iuuare conſilio, incipio; ne decipiaris ab hominibus voluptati deditis, qui im-
piè operando mentem ſuam deſperatam retinent. Sunt enim illi Sodomitarum
ſoboles. Nam quorum quis æmulatur opera, horum & filius vocabitur. Simili- 2.Tim.3. Titum 1. &c.
um ergo tu operationes, imitationemque fuge, vt cum calculo iudicis, ipſum
quoque cognomẽ effugere queas. Inſtitutum enim eſt illorum flagitioſum, mo-
res peruerſi, adulatores peſſimi. Quorum alij apertè decipere conantur, alij eti-
am ſpecie pietatis & ſummiſſionis, id agunt. ſecundùm quod ſcriptum eſt: ha-
bentes ſpeciem quidem pietatis, virtutem autem eius abnegantes. Vnde etiam, 2.Tim.3.
B ne à liberorum propagatione redarguantur, nequitia ac voluptatibus fruuntur:
ablatus ſiquidem ac ijs eſt Dei timor, & agnitio eius. Et non tantùm iſta faciunt, † al. ſed etiam in aliis ſibi la-
ſed etiam * alijs eadem facientibus conſentiunt. Atque adeò quidem, magnum cent, qui eadem
hoc & graue flagitium extenuant, vt cunctos homines ad diuinorum manda- faciunt.
torum præuaricationem alliciant. Quomodo enim qui leonem occidere vo- Comparatio e-
lunt, vbi iaculum exacuerint, atramento ferrum oblinunt, ad ſplẽdorem obſcu- legans, atque accommoda.
randum, vt ſic lethalem ipſi ictum infligant: Ita quoque hi per extenuationes, &
impiam aſſentationem, turpiaque lucra, inuitant ſibi morigeros, ad perniciem
animæ ſuæ. Et quemadmodum ex quibuſdam latebris, multitudo venenatarum
beſtiarum egreditur: ad eundem etiam modum, ex corde ſimilium hominum,
multitudo peſſimarum cogitationum procedit. Cor namque peruerſum (vt ha- Prouerb.6.
bet ſcriptura) machinatur mala omni tempore. Quamobrem neceſſe fuerit, bre-
uiter ex diuinis ſcripturis, quædam protuliſſe in medium, ad improborum ho-
minum reprehenſionem atque euerſionem; illorum verò, qui pœnitentiam
agere voluerint, correctionem, ſecuritatemque. Eſt enim in Prouerbijs: Con- Prouerb.6.
ſerua fili mi præcepta patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ: liga ea in cor-
de tuo iugiter, & circumda gutturi tuo. Cùm ambulaueris adduc ea, & tecum
gradiantur: cùm autem dormieris, cuſtodiant te, & euigilans loquere cum eis.
Quia mandatum lucerna eſt, & lex lux, & via vitæ increpatio diſciplinæ, vt cuſto-
diant te à muliere mala, & à blanda lingua extraneæ. Ne te vincat pulchritudinis
eius deſiderium; neque illius aſpectu capiaris ac nutibus. pretium enim ſcorti,
vix eſt vnius panis: mulier autem viri pretioſam animam capit. Nunquid poteſt Ibidem.
quis ignem abſcondere in ſinu ſuo, vt veſtimenta illius non ardeant? aut ambu-
D lare ſuper prunas, vt non comburantur pedes eius? Sic qui ingreditur ad mulie-
rem proximi ſui, non erit mũdus, * neque omnis qui tetigerit eam. Non grandis * in vulg. Lat. non erit mun-
cæcæ culpa, ſi furtiuè quid aliquis ceperit: furatur enim vt eſurientem impleat ani- dus, non teti-
mam: deprehenſus quoque reddet ſeptuplum, & omnẽ ſubſtantiam domus ſuæ gerit eam.
tradet, & liberabit ſe. Qui autem adulter eſt, propter cordis inopiam, perdet ani-
mam ſuam. Turpitudinem & ignominiam congregat ſibi, & opprobrium illius
non delebitur in æternũ. Quia zelus & furor viri non parcet in die vindictæ, nec
acquieſcit cuiuſquam precibus, nec ſuſcipiet pro redemptione dona plurima.
Fili mi, cuſtodi ſermones meos, & præcepta mea reconde tibi. Fili, honora Do- Prouerb.7.
minum, & valebis: præter eum verò ne timueris alienum. Serua mandata mea, &
uiues, & legem meam quaſi pupillam oculi tui; liga * eam in digitis tuis: ſcribe * al. liga ea.
* illam in tabulis cordis tui. Dic ſapientiæ, ſoror mea es: & prudentiã voca ami- * al. ſcribe illã.
cam tuam: vt cuſtodiat te à muliere extranea, & improba, quæ verba ſua ad grati-
am cõponit. De feneſtra enim domus meæ per cancellos proſpexi, & video par-
uulos, conſidero vecordem iuuenem, qui tranſit per plateas iuxta angulum, &
propè viam domus illius graditur in obſcuro, adueſperaſcente die, in noctis tene-
bris & caligine. Et ecce occurrit illi mulier ornatu meretricio, præparata ad * de- * al. ad capiẽdas
cipiendas animas, garrula & vaga, quietis impatiens, nec valens in domo conſi- animas, &c.
ſtere pedibus ſuis: nunc foris, nunc in plateis, nunc iuxta angulos inſidians. Ap-
prehenſumque deoſculatur iuuenem, & procaci vultu blanditur, dicens: Victi-
mas pro ſalute deuoui, hodie reddidi vota mea, iccirco egreſſa ſum in occurſum
tuum, deſiderans te videre, & repperi. Intexui funibus lectulum meum, ſtraui ta-
petibus pictis ex Aegypto: aſperſi cubile meum * myrrha, & aloe, & cinnamomo. * al. aſperſi cu-bile meũ croco

& domum in- nomen [illegible] in [illegible] cod. S. Ephræm.

Veni inebriemur huberibus, & fruamur cupitis amplexibus, donec [illegible] es: non eſt enim vir in domo ſua, abijt via longiſſima. Sacculum pecuniæ ſecum tulit: multos poſt dies reuerſurus eſt in domũ ſuam. Irretiuit eum multis ſermonibus. & blanditijs labiorum protraxit illũ. Statim eam ſequitur quaſi bos ductus ad victimam, & quaſi agnus laſciuiens, & ignorans, quòd ad vincula ſtultus trahatur, * donec tranſfigat ſagitta iecur eius: velut ſi auis feſtinet ad laqueum, & neſcit quòd de periculo animæ illius agitur. Nunc ergo fili mi, audi me, & attende verbis oris mei. Ne abſtrahatur in vijs illius mens tua, neque decipiaris ſemitis eius, multos enim vulneratos deiecit, & fortiſſimi quique interfecti ſunt ab ea. Viæ inferi domus eius, penetrantes interiora mortis.

* In Græco eſt: inſtar cerui ſagitta vulnerati in iecore. &c.

Quòd ſi in mulieribus tanta hæc ſit ignominia; multò ſanè magis in ijs, qui turpitudinem exercent in inuicem, grauius formidabiliusque iudicium iræ futurum eſt. Sed dixerit fortaſſe quiſpiam: Et vnde hæc conſtant? Ex ſacris ſcripturis tibi iſta conſtare faciã. Scriptum habes in Geneſi: Abraham habitauit in terra Chanaan. Lot verò moratus eſt in oppidis quæ erant circa Iordanem, & habitauit in Sodomis. Homines autem Sodomitæ peſſimi erant, & peccatores coram Domino nimis. Intellige ergo vim ſermonis, quia & peſſimi, & peccatores, tales demonſtrantur, neque his contentus, adhuc adiecit nimis. Ruſuſque ait: Dixit autem Dominus ad Abraham Clamor Sodomorum & Gomorrhæorum multiplicatus eſt & peccatum eorum aggrauatum eſt nimis. Per hæc oſtendere volens enormitatem, abominationem, grauitatemque ſceleris id genus hominum.

Gen. 13.

Contra Sodomitas.

Gen. 18.

Sacræ ne igitur ſcripturæ habenda eſt fides, an voluptarijs illis hominibus, veritatisque expertibus? Siquidem voluptatibus addicti, impudenti ore ad inuicem dicere ſolent: Non iſta iudicabit Deus, ſunt enim corporalia. hæc autem opponunt, vt diuinæ iuſtitiæ timorem à proximorum cordibus auferant, quo ſic abſque vllo timore atque erubeſcentia, deſideria propria perficiant, neque ſit a quo reprehendantur. Quàm multos verba huiuſmodi decipiunt? quàm multos corrumpunt? quàm multos perdunt? Omnis quidem lubricitas lubricitanti periculoſa eſt: qui autem alios ad malum adducit, & à pietate abſtrahit, præcipitiumque ſternit: iudicium abſque miſericordia conſequetur. quemadmodum ſcriptum eſt: Veros & abſque mendacio ſermones Domini falſificare ſunt auſi? blaſphemantes iuxta proprias concupiſcentias. Etenim ſi hac turpitudine diſtrictos, pœnitentiamq; nullam agentes, non iudicabit Deus, ſicut illi nefariè inſulſeq; loquuntur: nulla iam erit Dei in iudicando iuſtitia. Verum non ita ſe res habet, nequaquam, abſit. Fidelis enim Dominus in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis. Nam ſi de verbis otioſis rationẽ reddituri ſumus in die iudicij: multò ſanè magis de impuris prophaniſque actionibus iudicium ſubibimus; niſi per pœnitentiam, iuſtum & infallibilem iudicem placauerimus. Quo pacto autem dictum illud Apoſtoli audientes, non ſuffunduntur pudore. Non enim, ait, vocauit nos Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem. Vt non immeritò dictum ſit de ijs: propter quod tradidit eos Deus in deſiderijs cordis ipſorum, in immunditiam, vt contumelijs afficiant corpora ſua in ſemetipſis. Rurſusque ait: propterea tradidit illos Deus in paſſiones ignominiæ. Nam fœminæ eorum immutauerunt naturalem vſum in eum vſum qui eſt contra naturam. Similiter autem & maſculi, relicto naturali vſu fœminæ, exarſerunt in deſiderijs ſuis in inuicem, maſculi in maſculos turpitudinem operantes, & mercedem (quam oportuit) erroris ſui, in ſemetipſis recipientes. Et ſicut non probauerunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobum ſenſum, vt faciant ea quæ non conueniunt; repletos omni iniquitate, malitia, fornicatione, auaritia, nequitia, plenos inuidia, homicidio, contentione, dolo, malignitate, ſuſurrones, detractores, Deo odibiles, contumelioſos, ſuperbos, elatos, inuentores malorum, parentibus non obedientes, inſipientes, incompoſitos, ſine affectione, abſque fœdere, ſine miſericordia. Qui cùm iuſtitiam Dei cognouiſſent, non intellexerunt, quoniam qui talia agunt, digni ſunt morte non ſolum qui ea faciunt, ſed etiam qui conſentiunt facientibus. Vides quòd quæcunque loquuntur vel faciunt, reproba ſunt, & reproba mente profecta. Quamobrem caueamus aurem fallacibus eorum verbis præbere, ne & prædicta in nos veniant. Caueamusque locum tribuere voluptarijs mortiferisque cogitatio

Rom. 1.
1. Tim. 6.
2. Tim. 3. 4.
2. Pet. 2. &c.

Rom. 1. 2.
2. Pet. 2. 3.

Pſalm. 144.
Matth. 12.

1. Theſſ. 4.
Rom. 1.
Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

A[...]nibus,ne quoque in nos dicatur,quod ſcriptum eſt:Euerterunt ſenſum ſu-
[...]linauerunt oculos ſuos , vt non viderent cælum,neque recordarentur Daniel 13.
[...]rum iuſtorum. Ait autem & beatus Petrus Apoſtolus: Nouit Dominus Petr.
[...] tentatione eripere , iniquos * verò in diem iudicij reſeruare crucian- *al. peccatores vero,&c.
[...]is autem eos,qui poſt carnem in concupiſcentia immunditiæ ambulāt,
[...]ationemque contemnunt,audaces,ſibi placentes,ſectas non metuunt in-
[...]ere,blaſphemantes.Vbi Angeli fortitudine & virtute cùm ſint maiores,
[...]nt aduerſum ſe execrabile iudicium. Hi verò velut irrationabilia peco- Ibidem.
ra,naturaliter in captionem,& perniciem,in his quę ignorant blaſphemantes,in
corruptione ſua peribunt,percipientes mercedem iniuſtitiæ: voluptatem exiſti-
mantes diei delitias, coinquinatiōis *& maculæ: delitijs affluentes, in conuiuijs
ſuis luxuriantes vobiſcum : oculos habentes plenos adulterij,& inceſſabilis deli- *al coinquinationes.
cti. pellicientes animas inſtabiles,cor exercitatum auaritia habētes, maledicti-
onis filij: derelinquentes rectam viam errauerunt , ſecuti viam Balaam ex Bo-
ſor,qui mercedem iniquitatis amauit , correptionem verò habuit ſuæ veſaniæ: Num.22. Iudæ 1.
ſubiugale mutum animal,hominis voce loquens,prohibuit Prophetæ inſipien-
tiam. Hi ſunt fontes ſine aqua,& nebulę turbinibus exagitatę,quibus caligo tene- Numer.22. Iudæ 1.
brarum reſeruatur in æternum. Superba enim vanitatis loquentes,pelliciunt in
deſiderijs carnis luxuriæ, eos qui paululum effugiunt, qui in errore conuerſan-
tur: libertatem illis promittentes,cùm ipſi ſerui ſint corruptionis. A quo enim
quis ſuperatus eſt,huius & ſeruus eſt. Si enim refugientes coinquinationes mun- Ioan 8.
di,in cognitione Domini noſtri, & Saluatoris Ieſu Chriſti, his rurſus implicati Rom 6. Heb. 6.
ſuperantur:facta ſunt eis poſteriora deteriora prioribus. Melius enim erat illis, Matth. 12.
non cognoſcere viam iuſtitię,quam poſt agnitionem,retrorſum conuerti ab eo, *al implebitur
quod illis traditum eſt ſancto mandato. Contigit * enim eis illud veri Prouerbij: autem apud eos
canis,reuerſus ad ſuum vomitum:& ſus lota in volutabro luti. Sed,adiſta,quid illud Prouerb.
[...] ponere potuerunt vaniloqui illi ac nouatum mentium deceptores? Quos quidē Prou.26.
[...]alius redarguit diſcipulus, dicēs: Iudas Ieſu Chriſti ſeruus , frater autem Iacobi, Iudas in Epiſt. Cathol.
his qui ſunt in Deo Patre dilectis,& Chriſto Ieſu cōſeruatis,& vocatis: miſericor-
dia vobis, & pax * in charitate adimpleatur. Chariſſimi, omnem ſollicitudinem *al & pax & charitas.
faciens ſcribēdi vobis de communi veſtra ſalute, neceſſe habui ſcribere vobis, de-
precans ſupercertari *adhuc ſemel traditæ ſanctis Dei. Subintroierunt enim qui- *al deeſt hic [...] vulg.
dam homines(qui olim præſcripti ſunt in hoc iudicium) impij, Domini noſtri
gratiam transferentes in luxuriam,& ſolum dominatorem,& Dominum noſtrū
Ieſum Chriſtum negantes. Commonere autem vos volo, ſcientes ſemel omnia,
D[...] Dominus populum de terra Aegypti ſaluans , ſecundo, eos qui non credi- Num.14.
[...]r,perdidit: Angelos verò,qui non ſeruauerunt ſuum principatum,ſed dere-
[...]runt ſuum domicilium,in iudicium magni diei,vinculis æternis ſub caligi-
ne [...]ſeruauit. Sicut Sodoma & Gomorrha,& finitimæ ciuitates, ſimili modo ex- Geneſ.19
fornicatæ, & abeuntes poſt * carnem alteram, facti ſunt exemplum, ignis æterni, *al. [...] carnē alteram,al carnē [...]
pœnam ſuſtinentes. Similiter & hi ſomniantes, carnem quidem maculant, do-
minationem autem ſpernunt, maieſtatem autem blaſphemant. Cùm Michael
Archangelus, cum diabolo diſputans,altercaretur de Moyſi corpore,non eſt au- Zach.3.
ſus iudicium inferre blaſphemię,ſed dixit: Imperet tibi Deus. Hi autem quęcunq; Eccl.21.
quidem ignorant,blaſphemant: quæcunque autem naturaliter, tanquam muta
animalia norunt,in his corrumpuntur. Væ illis, qui in via Caim abierunt,& er- Geneſ.4.
E[...]ore Balaam, mercede effuſi ſunt,& in contradictione Core perierunt. Hi ſunt in Num.22. Num.16.
epulis ſuis,maculæ: conuiuantes ſine timore,ſemetipſos paſcentes, nubes ſine a- Iudæ.
qua,quæ à ventis circumferuntur, arbores autumnales,infructuoſæ,bis mortuæ,
eradicatæ,fluctus feri maris,deſpumantes ſuas confuſiones,ſydera errantia: qui-
bus procella tenebrarum ſeruata eſt in æternum. Prophetauit autem & de his
ſeptimus ab Adam, Enoch dicens. Ecce venit Dominus in ſanctis millibus ſuis Apoc.10.
An[...]um,facere iudicium contra omnes:& arguere omnes impios, de omni
[...]peribus impietatis eorum,quibus impiè egerunt,& de omnibus duris , quæ
locuti ſunt contra * eum peccatores impij. Hi ſunt murmuratores, queruloſi, ſe- *al contra Deū
[...]dum deſideria ſua ambulantes, & os eorum loquitur * ſuperbiam, mirantes Pſal. *al ſuperba
[...]nas quæſtus cauſa. Vos autem chariſſimi, memores eſtote verborum, quæ

prædicta ſunt ab Apoſtolis Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui dicebant vobis quoniam in nouiſſimis temporibus venient illuſores, ſec[illegible] deſideria ſua ambulantes in impietatibus. Hi ſunt qui ſegregant ſemetipſos, an[illegible]les ſpiritum non habentes. Vos autem Chariſſimi, ſuperædificantes v[illegible] ſanctiſſimæ noſtræ fidei in Spiritu ſancto orantes, vo[illegible]ſos in dilectione Dei ſeruate, expectantes miſericordiam Domini noſtri Ieſu Chriſti, in vitam æternam. Et hos quidem arguite iudicatos: illos vero ſaluate, de[illegible] nc * ine [illegible] rapientes. Aliorum autem miſeremini in timore: odientes & eam, quæ carnalis eſt, maculatam tunicam. Ei autem qui potens eſt vos conſeruare ſine peccato & conſtituere a[illegible] conſpectum gloriæ ſuæ immaculatos, in exultatione. Soli * ſapienti Deo Saluatori noſtro, per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, gloria & magnificentia, imperium & Poteſtas, ante omnia ſecula; & nunc, & in omnia ſecula ſeculorum. Amen.

1.Tim. 4. 2.Tim. 3. & 2.Pet. 3.

* ſeparantes ſubdeſunt in vulg. Lat.

*Deeſt hic ſapienti in vulg.

Quin & in lege Moſaica ſcriptum habemus: Quicunque dormierit cum maſculo, coitu fœmineo, vterque operatus eſt nefas, morte moriantur ambo. Sanguis eorum ſuper eos. Ecce detecti & confutati ſunt ſtulti ac [illegible] id genus ſermonem ſermone. Quocirca [illegible], caue decipiaris ab iis, qui [illegible] ab iis qui in hypocriſi pelliciunt animas inſtabiles. Eorum [illegible] m veſt[illegible] contemplare atque ſectare eos qui cum timore, & conſcientia pura Domino ſeruiunt. Atque verò hæc ita à me dicta accipies: quia temetipſum iuſtum & operam irreprehenſibilem facere velim, ſiquidem damnatis omnibus, & ignominia plenus ſum. Sed recordatus eorum quæ abs te dicta ſunt, [illegible] in quanta pericula incurrant Neophyti, ex conuerſatione improba, & cō[illegible] ſcenſione ind[illegible] ta: Huius rei gratia, his ego verbis vti cōpulſus ſum. Decet [illegible]amq; omnem Chriſtianum, aut potius omnem hominem, de ſalute proximi ſui anxium eſſe atque ſollicitum, quoniam inter nos membra ſumus. I[illegible] atque aut[illegible] o[illegible]ndiculo a ſcandalo vos ad Dominum confugere oportet, timentes interminationem eius qui dixit: qui autem ſcandalizauerit vnum de puſillis iſtis qui in me credunt, expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Oportet autem nos aduigilare, & ſobrios eſſe, alterum que ab altero admoneri, & adhortationem ſuſcipere, antequam præoccupemur à malis. Quemadmodum enim qui ſeminant in lachrymis, in exultatione metent: Ita qui ſeminant in carne ſua, de carne & metent corruptionem, & non eſt acceptio perſonarum apud Dominum. Attendamus * igitur nobis ipſis, cum lachrymis pœnitentiam agentes Chriſto Domino: vt à futuro illo nos liberet timore. Siquidem Prophetam dicentem audimus: Quis adnuntiabit nobis locum æternum? Quis adnuntiabit nobis, quòd ignis ibi ſit vrens? Et rurſus ait: Et egredientur, & videbunt cadauera virorum, qui præuaricati ſunt in me. Vermis enim eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur: Et erunt vſque ad ſatietatem * viſionis omni carni. Tu verò pro me deprecare obſecro, vt & ego merear fructum acceptabilem Domino noſtro Ieſu Chriſto præſtare. Ipſi gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Leuit. 20.

Matth. 18. Mar. 9. Galat. 6.

Pſalm. 125. Galat. 6. Rom. 2. & Deut. 10.

*al. Timeamus [illegible] ſ [illegible], 66. &c.

Iſa. 66.

Mar. 9.

*al. & ab omnibus aſpicientur

SCHOLIA CVM VARIIS LECTION.

Docere ac perſuadere hic nititur Au[illegible]or noſter Ephram non [illegible] vitanda peccata, ſed & peccatorum occaſiones eſſe amputandas: [illegible] tare non tantum vult Imprud[illegible] etiam vitari, ſed & eorum laqueos declinari, qui animas ad impudicitiam quoque modo pellicere poſſent. Hinc quoque non ſolum peccata, ſed quæcunq; peccatis confinia ſunt, ipſe Dominus in lege prohibere ſolent. [illegible] ic enim N[illegible] quibus vino interdixit, quidquid vino finitimum erat, ab vuis [illegible] vſque ad acinum prohibuit. [illegible] autem hoc ad religionem, niſi huius nos periculi admonere voluit? Similiter cum Idololatriæ [illegible] et aurum etiam ex quo idola fiunt, contingere vetuit. Quod quia Iudæorum quidam ſub Machabæo in prælio aduerſus Gorgiam [illegible] uare noluerunt, in prima acie [illegible] ſe memor [illegible]ur. Dum enim [illegible] corp[illegible] requirerent, deprehē[illegible]am eſt eos de donarijs idolorum tul[illegible] res cauſam eorum [illegible] ri eſt 2. Mach. 12. [illegible] imile quoque deſil[illegible] Iſrael habes Num. [illegible] obſcure exempla [illegible] gitur, qui pe qua tuta paterna domus clauſtra egreſſa, videre cupiens [illegible] regionis alienæ, [illegible] eius centi[illegible] vi oppre[illegible] magnarum poſtea ruinarum cauſa [illegible] vt habetur Geneſ. 34. [illegible] ſolum corrupti mores nobis ipſis vitandi ſint, ſed & in vita impro[illegible] aliorum de[illegible] plura a[illegible] 49. Ezech. 22. Mich. 7. ac Eccl. [illegible] cap. 9. 10. & c. epiſtola, orthodoxos Patres, qui eadem loca [illegible]

[illegible] ſtrarum. Nec etiam a pr[illegible] to, at[illegible] amento Au[illegible] al ens [illegible] infra [illegible] quentes Doc[illegible] Homilia 6 [illegible] 18. [illegible] [illegible] andalis, &c. [illegible] inter alia [illegible] que conſu[illegible] ano-[illegible] um, qui [illegible] andalis & peccati anc. [illegible] Tom. 5. [illegible] vitus & virtutibus, qua Homilia eſt [illegible] Homi[illegible] pulcbri [illegible] [illegible] Sapientia: Agnoſce quòd in medi[illegible] laqueorum [illegible] c. Item [illegible] ad pop. [illegible] Matth. 24 Bibit cum ebrius, &c. Item Homil 50 ad pop[illegible] qui a[illegible] ant, [illegible] [illegible] dum pertrahunt. De cuius ſcandali grauitate reperies eiuſd[illegible] m. Contra concubinarios [illegible] [illegible] Si grauiter quis peccet, &c. Idem in Pſalm. 139 ubi: Cogit[illegible] unt, &c. Et in Pſalm 140. [illegible] omnibus operantibus iniquitatem, &c. ac Homil 22 in Geneſ. [illegible] idens Deus quod malitia [illegible] multiplicata eſſent, &c. pluriмisq. alijs locis apud eundem. Huc referri poſſunt quæ inter [illegible] t in eandem materiam, Aug[illegible] de ſingul. cleric. & in lib 6. Confeſſionum de Alypio [illegible] amico ſuo, quem narrat a[illegible] ad ludos Circenſes abductum fuiſſe, unde alius egreſſus erat quà[illegible] rat, &c. verba S. Auguſtini ad longum antea citauimus. S. Hier[illegible] ymus de [illegible] dem, agens de ba[illegible] [illegible] leric. & mulier. Idemq. ad Euſtochium. Necnon C[illegible] de ſimplici[illegible] Prælatorum. S. [illegible] in R[illegible] & ſuper Ezechielem. [illegible] dorus lib. 2 Soliloq [illegible] alibi. Hue denique pertinent [illegible] Au[illegible] ore[illegible] Ephræm [illegible] Tomo, quam duobus ſequentibus [illegible] in hanc rem adducuntur.

[illegible] namque peruerſum, vt habet ſcriptura, machinatur mala [illegible] tempore, &c] Ita hic ha-[illegible] aca S. Ephræm, quibuſcum & [illegible] conſonant. Sed in vulg Latin. Prouerb 6. [illegible] tur: Cor machi-[illegible] itationes peſſimas, &c. Verum prior lectio melius hic inſtituto atque propoſito ſeruit Auctoris. [illegible] nos eam in verſione retinuimus, quod & alibi, vbi noua aliqua & præclara eſt ſententia, vel [illegible] atine [illegible] ne explicatiue aliquid verbis Scripturæ additur, a [illegible] ſere ſeruatur, alias vt antea et[illegible] commonefecimus [illegible] nihil addatur, vel differentia in lect. ſit parua, quaſi ſemper in verſione Scriptu-[illegible] imus vulg. quemadmodum, & in pluribus alijs, tum hic quam alibi patebit.

[illegible] nus quidem lubricitas lubricanti periculoſa eſt: qui autem [illegible] lios ad malum adducit, &c] [illegible] ntentia Au[illegible] hic cunctis reddatur clarior, al[illegible] eam verbis exprimam, hoc modo: Omni[illegible] dem lap[illegible] labenti periculoſus exiſtit: at qui ceteris etiam auctor eſt mali eoſque a[illegible] propoſito [illegible] et, ac præcipites agit, iudicium abſque miſericordia ſubibit, &c Vel ſi mauis adhuc alia Interpre-[illegible] ionem, hanc dabo: Et quidem quicunque labitur, ipſe periclitatur: at qui alijs quoque ſuadet, & eos [illegible] ocat a pietate, agitq. præcipites, iudiciũ in ſe parat ſine miſericordia quemadmodum [illegible] ptũ eſt, &c. [illegible] entiam clariſſimam, & ad mentem Auctoris accommodatiſſimam tam puto redditam.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De abſtinendo à cupiditatibus carnalibus: & de certamine, ac de multa ſecuritate, ad Fratrem qui excidit.

QVi in medicorum curantur officinis, non lętantur malis alienis, neque ſpernit quiſque proximum cauſſa morbi, ſed p[illegible] ius ſtudet, vnuſquiſque morbo ac p[illegible] ione, conceptoque à [illegible] dolore liberari; proximo autem manum pro poſſibilitate præbere, ad facilius laborum dolores tolerandos. Oportet igitur & nos [illegible] utrum [illegible] conſolari ac admonere, potiſſimum verò tentationis tempor[illegible] vt hic vere ab amara ſeruitute peccati, ac tyrannide diaboli liberari queamus, & [illegible] tela exſtinguere, antequam nos ignis ille præoccupet in[illegible]; [illegible] que plorantes ploremus in dolore cordis noſtri, & non qui ſit conſo[illegible] [illegible] Primum itaque veniam ac remiſſionem peccatorum meorum d[illegible] [illegible] ro te amicè admonere aggredior, ſic ſacra Scriptura dicente. Argue [illegible] entem, & diligit te; inſipientem autem, & odio te habebit. Da ſapienti [illegible] nem, & addetur ei ſapientia. Doce iuſtum, & feſtinabit te accipere. [illegible] equidem quomodo poſt tantas admonitiones, teipſum ſic neglexeris; [illegible] um Deo pepigiſti fœdera ita conculcaueris pedibus, m[illegible] [illegible] timore, te [illegible] m in gladium impuleris? Quis ita benè c[illegible] unctus eſt [illegible], vt hunc [illegible] m dignè deploraſſe poſſit? periculoſum [illegible] enim cepere ta-[illegible] o turpeq; dictu. Quis ſic in fide ac ſcientia reperitur ſufficiẽs, qui enarret ſup[illegible] [illegible] parata [illegible] q[illegible] inclinari ſi pat[illegible] ur morbo corruptionis hau[illegible] us, & igno-

Rom. 15 & 1 Theſſ 5 Iacob 4

Prouer. 9

al. periculoſum [illegible] natus [illegible] quæ [illegible] pe[illegible] lo[illegible]

minioſi

[illegible] operis, fœtori[illegible] extremi. Sed quæ ea eſt excuſatio? Quia [illegible] pra[illegible]
[illegible] moleſtus, & metuo ne fortè malè me tractet. Quæ iſta duritia, aut quæ c[illegible]
[illegible]tas? Admonet enim Dominus: Nolite timere eos qui occidunt corpus [illegible]
[illegible]mam autem non poſſunt occidere: ſed potius timete eum, qui poteſt & anima[illegible]
& corpus perdere in gehennam. Vbi doctrina Apoſtolorum, & Prophetarum, ac
Pſalmorum meditatio? Ante certamen athleta inungitur, vt tempore certam[illegible]
nis coronari mereatur. Miles antequam ad prælium deſcendat, exercetur; vt be[illegible]
[illegible] tempore probatus oſtendatur: at nos pacis milites ſumus, & in tranquill[illegible]tate
[illegible] gubernatores. Oblitus ne es cuius cauſſa mundum reliqueris, & à parentib[illegible]s
tuis carnalibus te abſtraxeris: mundanus ne timor tuum animum occupauit. Do-
Prouer. 5. leo vices tuas frater. Verùm quoniam meam, inquis, mentem, illorum verba de-
prauant; meminerimus illius quod ait Parœmiaſtes: Fauus diſtillans labia me[illegible]e-
tricis; dulcedinem concupiſcentiæ, fauo ſignificans. quodque infert dicens: quæ
Matth. 7. ad tempus nitidum guttur efficit, poſtea verò bile amarius inuenies, & acu[illegible]
ancipiti gladio. Et alibi hoc dicit de ijs, qui induti ſunt veſtimentis ouium, in-
trinſecus autem ſunt lupi rapaces, & operarij iniquitatis. Et vt ait Apoſtolus
Rom. 16. per dulces ſermones, & benedictiones, ſeducunt corda innocentium. Numqu[illegible]d
Heb. 9 & hoc percipis? Quid ſi centum annos nequitiæ atque libidini vacauerimus, no-
uiſſimè verò nos mors atterat, & poſt mortem iudicium? Et ſi dixeris, te ex prin-
cipibus eſſe atque optimatibus; ſcito & eos ex primoribus populi fuiſſe, qui Bea-
tæ inſurrexerunt Suſannæ in Babylonia. atqui beatus Ioſeph emptitius erat apud
Dan. 13 Aegyptiam. Nonne dicentem audiſti: Ne acceptor ſis perſonæ contra animam
Gen. 37. 39. Eccl. 4 tuam; neque confundaris in caſu tuo: eſt enim confuſio adducens peccatum &
eſt confuſio adducens gloriam & gratiam. Non eſt ergo nobis iuſta excu[illegible], C
cùm neque deſertam incolamus terram. Quòd ſi quis vim patiatur, clamans in
ſuccurſum conuocat populum. Sed videamus, ne ex nobis errari cauſſa naſcatur:
Eccl. 19. abominabilis enim ac grauis hæc res eſt. Cauendum, ne indecentes apud nos mo-
Matth. 11. 2. Cor. 2. tus regnent. Ne veſtis mollis, ne odoramenta in veſtibus, fœminarum more. Sed
Ephes. 5. anima potius optimo fragret odore Spiritus ſancti, per vitam bonam. Pedes n[illegible]
ſint ad ſpeciem exculti atque abſterſi. Hæc ſiquidem cura vehementer caſtitat[illegible]
obeſt. Ne veſtimentum ſupra crura ſublatum; ſiquidem hoc animæ imprudenti[illegible]
arguit. Aſpectus ne ſit inordinatus. ad riſum non ſimus proni, neq; ridicula pr[illegible]
Iacob. 4. 5 feramus. Dominandi ne ſimus cupidi, neque auari. Non ventri atque ebrietat[illegible]
Rom. 13. 14. 16 dediti. non duri atque difficiles, nec irreuerentes. Nō inquieti & laboris inimic[illegible]
Galat. 5. Nec ſint nobis ſermones obſcœni, & geſtus qui paſſionem exprimant. Non vox D
ad amorem & deceptionem compoſita. Hæc enim & his ſimilia vituperio & re-
prehenſione ſunt digna, tanquam illicita, & à Chriſtianis aliena. Omniſq; in his
2. Pet. 2. ſe occupans, ſæuum atque graue ſibi iræ iudicium præparat. Quoniam non voca-
Iaco. 5 uit nos Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem. Neque vſque ad ſan[illegible]
1. Theſſ. 4. reſtitimus, aduerſus peccatum decertantes. Neq; pro Saluatore noſtro Ieſu Chri-
Matth. 10 Mar. 3. ſto, ad præſides & Reges ducti ſumus. audeo dicere quòd iuſtificata ſit Sodoma
Lucæ 21. præ nobis. Neque coram tribunali iudicis ſumus adducti; & tormenta, pietatis er-
Iu[illegible] Heb. 11. gó, paſſi. Neque caminum luculento igne ſuccenſum vidimus, neque ſartagi-
nes accenſas conſpeximus. non verucula acuta ignita. non lebetes cera & pice
efferueſcentes. Neque feris, cauſſa pietatis obiecti ſumus, & ſuſtinuimus. neque
decoctæ ſunt manus noſtræ à carnificibus, quorum vel ſolum adſpectus, cor eius
qui ſupplicijs obijcitur, commouet. Nondum intuiti ſumus enſes acutos infer- E
Heb. 11 ri nobis, & expauimus. Nonne hæc omnia ſuſtinuerunt Martyres Chriſti? At
metuit quia dynaſta eſt, & cum imperio? ſed noſce potentiori illum principi
ſubiectum, qui ſingulorum exquiret opera, & conſilia peruestigabit cordium.
1. Cor. 4. Hæc autem dico, non vt iudicans, abſit. Sed quaſi commilitoni compatiens.
1. Pet. 1. Apoc. 2. &c Iaco. 3. Nam ſcriptum eſt: In multis offendimus omnes. Niſi enim Deus, qui nos effinxit
atque creauit, etiam vnita ſibi carne, dignatus eſſet palam ſuper terram ince[illegible]re
ac per benedicta ſanctaque eius veſtigia terram ſanctificare, arbitrarer vel ip[illegible]am
terram ſcelerum meorum multitudine eſſe pollutam. Ceterùm præceptum nos
inuicem admonendi atque conſolandi habemus in verbo veritatis; ne vna[illegible]

cum

A [illegible] morte, neque incorruptibilia vnquam commutemus cum corruptibilibus: Iacob. 4. 5.
n[illegible] te brutis ipſis animantibus videamur irrationabiliores. Verùm tanquam
ra[illegible] obſequentes, vocem Creatoris noſtri Dei audiamus, qui ait: Sancti eſtote, Leuit. 11. 19. 1. Pet. 1.
q[illegible]am ego Sanctus ſum. Adhuc enim modicum quid reſtat, & mandatum e-
[illegible]r horribile ſeparationis animæ à corpore.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

NON diſſimiles hiſce duæ apud Baſilium Magnum reperiuntur Epiſtolæ: vna ad Monachum [illegible]us caſtitate exciderat, reprehenſionem & caſtigationem eius continens, ac ad reſipiſcendum adhortatio[illegible]nem grauem, cuius principium eſt: Salutis gaudium non dicimus, quòd in iſtiuſmodi impiè gaudere non liceat, &c. Altera apud eum epiſtola, eſt ad alium Monachum etiam elapſum, quæ ſic incipit: Duplici timore mens mea percellitur tui cauſſa, &c. Vtraque Epiſtola grauis eſt, & digna quæ legatur ac cum iſtis S. Ephræm conferatur. Et huc facit duplex Chryſoſtomi Paræneſis elegans, ac longa, ad Theodorum lapſum, ſiue de reparatione lapſi, de quo vide Epiſt. 5. & 6 Tom. 5. &c. Eodemq́; fere ſpectant, quæ aduerſus impudicos, eorumq́; laqueos iam antè poſita & à nobis citata ſunt: & quæ de abſtinendo ab omni conſuetudine pernicioſa, hic conſequuntur atque ſubijciuntur, multaq́; alia eiuſdem penè argumenti [illegible]oc eodem Tom. alibi, ſed plura Tom. 2. reperientur inter Parænesſes, quibus hæc non parum illuſtrari amp[illegible]cariq́; poſſint.

B

Quæ ad tempus, viridum guttur efficit, poſtea verò bile amarius, &c.] *Ita ex Græco Cod. Ephrem tranſtulimus, cui etiam concordat lectio apud Septuag. Sed in vulg. Lat. ſic eſt: Et nitidius oleo guttur. Nouiſſima autem illius amara quaſi abſynthium, & acuta quaſi gladius biceps, &c. Locus eſt Prouerb. 5 quem egregie explicat illuſtratq́; Hugo de S. Vict. ad ſocium volentem vxorem ducere.*

Rurſus in Græco Cod. apud S. Ephræm, ſic iſta citantur verba Eccleſ. 4. Ne accipror his perſonæ cõtra animam tuam, neque confundaris in caſu tuo Eſt enim confuſio adducens peccatum, & eſt confuſio adducens gloriam & gratiam, &c] *Verùm ordine ac verbis nonnihil mutatis, atque diuerſis à [illegible] vulg. vbi Latinè ſic reperitur: Ne accipias faciem aduerſus faciem tuam, nec aduerſus animam [illegible]m mendacium. Ne reuerearis proximum tuum in caſu ſuo: & pro anima tua ne confundaris dicere [illegible]um. Eſt enim confuſio adducens peccatum, &c.*

Ne veſtis mollis, ne odoramenta in veſtibus, fœminarum more, &c.] *Contra veſtimentorum [illegible]erfluitates, ornamenta, & odoramenta agit, quæ eadẽ grauiter quoque reprehendit Chryſoſtomus Ho[illegible]m. [illegible] in Geneſim. Homil. 50. in Matth. Homil. 60 & 68. in Iohannem. Homil. 7. ad Coloſſ. Hom. [illegible] ad Philip. &c. Item 39 ad Popul. & Hom. Quod Regulares fœmina viris non cohabitent. Tom. 5. ibi: Etenim veſtes non ſunt datæ, vt ornemur, &c. S. Hieronym. in Epiſtol. ad Nepot. & in Epiſt. ad Ruſticum Monach. Idem ad Furiam. Et ad Euſtochium. S. Ambroſ. lib. de Virgini. Cyprianus de habitu virginum, &c. Innocent. de vilit. condit. hum.*

Ne veſtimentum ſupra crura ſublatum, &c.] *De veſte ſuper crura non tollenda, dicit hic Sanctus; quia monachi & religioſi veſtes ad talos demiſſas reuerenter geſtabant, quare contra uenientes reprehen[illegible]um petulantia videretur eſſe atque laſciuiæ, veſtes ſupra crura attollere, præſertim verò ſi non vte[illegible]re[illegible] feminicruralibus ſiue tibijs, vt volunt nonnulli. Cæterùm de his plura in Regulis ſiue conſtitutio[illegible] monaſtic. inuenies apud S. Baſilium, Pachomium, Caſſianum, & alios, qui de ijs conſcripſerunt.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De abſtinendo ab omni conſuetudine pernitioſa: Et de continentia.

E

INTERROGATIO.

An bonum ſit de aliorum rebus curioſum eſſe.

RESPONSIO.

BOnum eſt vnumquemque ſibi ipſi attendere, & omnia ſecundùm
Deum agere, exemplumq́; bonorum operum ſeipſum cunctis ex 1. Tim. 4.
hibere. Quòd ſi de alia re quapiam laboras, tuam ipſius perſcruta- Tit. 2. 3.
re conſcientiam, an ſecundũ Deum hoc agas nec ne; multæ enim
hoſtis ſunt inſidiæ. Hoc igitur aduerte, ne ex inuidia atque æmu-
latione, ſtudioue placẽdi hominibus, iſtud agas. Sed dixeris fortè:

Diſſe-

Differentiam ſingularum Inſidiarum intelligere cupio: audi ergo cooperantem gratiam: Qui liuore quodam atque inuidia id facit: talis eſt, vt cùm quis aliquem ſecundis rebus vtentem conſpexerit, ſe autem anguſtijs & tribulationibus premi, hunc tamquam ſub prætextu pietatis, quaſi abutentem ſuo ſtatu, calumniatur. At qui ſecundùm voluptatem viuit; talis eſt, velut ſi quis cum aliquo agere

Comparationes ſententioſæ & accommodæ.

atque verſari deſideret, (vt honeſtius hoc verbis eloquar) neque labori votiſque illius annuat res deſiderata, videat autem eum ad alios ſe diffundentem, & illo irritatur; idque vt ſub velamine pietatis ei, quaſi qui non conſeruet temperantiam, maledicat: vt videre licet in ſtulto aliquo iuuene erga amaſiam ſuam. Qui verò ſecundùm hominem agit; eiuſmodi eſt, qui cùm clam perperam ac nequiter agit, coram ijs, quibus eſt ignotus, ſtudium honeſtatis ſimulat atque virtutis. At qui ſecundùm Deum elaborat; non ſuæ ſalutis ſatager, alteri verò offendiculum ſcandalumve ponet; ſed omnia excogitat & perficit, vt placeat Domino Deo, dicenti: Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo, & proximum tuum ſicut te ipſum. Memores igitur illius, qui dixit: Scrutans corda & renes Deus. Et, qui reddet vnicuique ſecundùm opera ſua; omnia ſecundùm Deum faciamus: Deus enim non irridetur. Quòd ſi te ipſum trahi videris à cogitatione aliqua, ad perfruendum formoſo adſpectu vel pueri vel mulieris, te laqueis inimici proximum eſſe noueris: Sin admonitus quoque non deſtiteris; iam te laqueis irretitum agnoſce, vnde nec facilè voluptatem vinces. Si enim ex ipſa te noxia conuerſatione eximere nequiuiſti, aut potius noluiſti; quomodo te non volet non aduerſarius, vel ex hoc tuo actu iugulare? Quòd ſi dixeris: Conuerſor quidem, ſed detrimentum inde non patior. Et hoc malè affecti animi Indicium eſt. Quo enim pacto fieri poteſt, vt quis in prunis deambulet, & plantas pedum non comburat? Si item aliquem ſuam violantem virginitatem atque pudicitiam conſpexeris, ſed morum honeſtatem præſeferentem, ac ſimulantem; ab illo tibi caue, cùm dolus in eo ſubſit. Quid enim profuerit arbor, ſub qua draco latitat? licet etiam in ſe fructus geſtare videatur ad veſcendum aptos? Honeſtè cibum ſumere, ac reuerenter potu refici, & citra inanem gloriam ſapere, ſuoque tempore dormire nobis à prouidentia diuina conceſſum eſt: fornicari autem, vel ſtuprum inferre, aut libidinoſum eſſe, vel quã aliam ſordidam concupiſcentiam carnalem explere, nullo nobis modo eſt permiſſum. Si volueris caſtè viuere, & modeſtè te gerere; continentiam ſectare, & noxias à te conuerſationes amputa. Quamdiu enim quis ſcandali occaſiones non vitat, impoſſibile fuerit, à corde eius perturbationes prauarum cogitationum, & incendium improbarum concupiſcentiarum recedere: ſiquidem aſpectus qui apparet, & ſermones paſſionem motumque in animo illius excitant. Nam ſicut ſpongia humidis admota, ſubiectam humiditatem haurit, participatque: ita quoque cogitationis infirmitate laborans, ſi ad carnales homines acceſſerit, aut multum cum ijs ſermonem miſcuerit, commune cum ijs damnum participabit. Vnde & propterea ebrius abſque vino, ſubmergitur: Nam ex quo, ipſe damno præſenti repletur, non amplius ſpiritalem ſermonem admittit. Siquidem effrænata cupiditas, animum eius præoccupans detinensque, impedimentum ſermoni ſpiritali ponit, atque ipſi aditum intercludit: Nam ſi quis accuratè perdiſcere velit, inueniet eodem ſe modo habere paſſiones, non ſolùm circa voluptatis amorem, ſed in quacunque re alia interdicta. Quandocunque enim concupiſcentia per res ſenſibiles in animum ſeſe inſinuarit, mox ipſum cogitatione circumdat & obſidet, diuinoque ſermoni ingreſſum præcludit. Et quemadmodum, ſi quis ſpõgiam aceto intingat, & priuſquam hanc exprimat, vino eam irrorare velit, quod non admittit; cùm præoccupans aceti fluxus ac liquor, ingruentibus vini guttis impedimento ſit: ad eundem modum & concupiſcentiæ illecebris pleni, licet etiam admoniti non audiunt; quin & de continentia verba facientes, ac de ea meritò legentes, à turpi paſſione tamen non recedunt. Iccirco neceſſarium eſt nonitijs religioſis, vt rariſſimè de cogitationibus ſecretis inter ſe conferant, atque confabulentur. Quoniam ipſa recordatio rei, motũ qui non erat generat, ſordes menti concilians, & paulatim ad paſſiones eam reſuſcitans. Oportet autem ſanctos & probatos ſenes, eiuſmodi cogitationes execrari. Nam intemperati libidine victi, freque-

Deut 6.10. Pſal.7. Rom.2.8. Apoc.2.22. Galat.6.

Locus in Græco eſt ſubobſcurus. Prouerb.6.

Noxiæ conuerſationes & ſcandali occaſiones vitandæ.

Confirmat à ſimili.

Aliud ſimile.

Contra cogitationes impuras atque motus.

...ter cùm de pudicitia diſſerere incipiunt, animum ad diſſolutionem, &
...nationem eiuſce virtutis appellunt. Quapropter pœnitentiam agere vo-
... fortiter apprehendere oportebit cogitationem pudicam, carnemq́ue ca-
... per exercitia bona; & de improbis ac turpibus rebus, cogitationem aſſi-
... recordatione amoliri. In hoc ſiquidem mens noſtra, Diuina repletur
... eademq́ue inhabitans ac prædominans gratia cunctos inimicos ingredi
...es impedit, aditum iis præcludens. Oportet igitur ante oculos ſuam im-
... tem conſtituentes, lubricitatem mentis ac cogitationis diligenter ab o-
... erſatione noxia cuſtodire, ne & ſub piæ cogitationis prætextu laqueum Conuerſationes malæ vitandæ.
... iniiciant. Non ir quippè aduerſarius noſter eiuſmodi allegare atque
...erre ait enim: Ne puerulus orphanus, aut pupilla pereat, adiuua. verſare cum
... labore ærumnaq́ue iam confecta; vt per hæc, nos amarores interim efficiat
... rerum, quarum operationem perficere ſine reprehenſione ac ſcelere non
...mus. Quocirca prouidè in timore Dei nos exerceamus, & quietem in Do-
...o totis viribus conſectemur oportet; manifeſtè ſcientes, nullum in damno a-
nimæ lucrum reperiri. Audiamus itaque ipſum Apoſtolum dicentem: Cum me-
... & tremore, veſtram ſalutem operamini. Et neque ſiquis adhuc iuuenis ſit, hoc Philip. 2.
paru pendat; neque ſenex negligat: vtriuſque enim incertus eſt finis. Contemple-
mur autem Agricolas; hi enim terram adæquantes, ſeminant: & vireſcentibus Ab Agricularũ exemplo.
... is ſolerter eas ſeruant, volucres ac quadrupedia inde arcentes: ne dum adhuc
ſemen eſt tenerum ac molle, à talibus euellatur, & nullius bonæ frugis reddatur.
Et quando iam ad meſſem excreuerit, nec tunc quidem cura ac ſollicitudine va-
cant; ſed anxii hærent, ne fortè grandine fruges concutiantur, aut locuſtę meſſem
deuorent, aut ventus æſtuans fructum corrumpat. Vnde & aſſiduè vota Deo nun-
cupant, ſupplicibuſq́ue Deum vocibus interpellant, vt ſaluos & innocuos ipſis
Dominus ſuos fructus concedere dignetur. Tunc verò fructus in ſua reconden-
... horrea, magno cum gaudio feſtum celebrant Sic quoque & eos qui ſpiritalem Parænefis pulchra & ſalutaris.
vitam aggrediuntur, vigilate & ſobrios eſſe, ac diuini verbi ſemẽ cuſtodire opor-
tet; & à ſcopo diuini amoris non deflectere, donec fructum Domino perfectum
obtulerint, corpusq́ue in tumulo reconditũ fuerit. Tunc enim certus erit fructus,
& in ſecuritate multa, neque furto abripi poterit amplius. Concedat autem nobis
Dominus, fructus gratos & acceptabiles præſtare ei, vt miſericordiam coram ipſo
inueniamus, in die illa horribili atque tremenda, quando illuminabit abſcondi-
ta tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium. Cui gloria atque magnificen- 1. Cor. 4
tia, & laudatio, in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA.

H... (faciunt, quæ ſuper illo (Quòd caſtitas ſit vitæ ſpiritalis fundamentum:) in opuſc. de inſtitutione ... perfecta, alibi adducit S. Baſilius Magnus, præſertim de mulierum congreſſibus colloquiiſque vitandis. non quod natura ſit odio habenda: cùm hic ſexus, vt ſimplicior ac pudicitior, magna ſit, laude ac charitate dignus. ſed periculum vitandum, ſicut ibi pulchrè ait Baſilius. Et de hoc vide eundem in Oratione de Têperantia ſiue Continentia, & Incontinẽtia. Item in illud Moyſis dictum: Attende tibi ipſi. &c. Et in longa ac pulchra Admonitione eiuſdem, ad filium ſpiritualem, quæ incipit: Audi fili admonitionem patris tui, &c. reperitur in fine Operum S. Baſilij, vbi multa in hanc materiam grauia adducuntur. Et Ephram, in locis antea adductis, ac per nos illuſtratis. item de Virtute, c. 5. Tom. 2. aliiſq́; locis pluribus.

E Quòd ſi dixeris, conuerſor quidem, ſed inde detrimentum non patior, &c.] *In eandẽ planè ſententiã alibi ſic Magnus ſcribit Baſilius: Quòd ſi quis dicat, ex aſſiduo ſecũ mulieribus colloquio, congreſſuq́, ac conuictu non admodum lædi: hic ſine dubio, aut maris naturæ particeps non eſt, & portentum eſt quoddam inſolentiſſimum. ac præter omnium opinionẽ admirabile, & in vtriuſque ...xus (vt ita dicam) confinio poſitum, cuiuſmodi eſſe illos ferunt, qui Eunuchi nati ſunt: ſiquidem hoc illis etiam volumus tribuere quod nullo modo fœmina ... libidine afficiãtur, aut moueãtur: Concupiſcẽtia enim ſpadonis deuirginans iuuenculam, inquit Sapiens, aut ſi expers non eſt, cum totus immerſus libidinibus obruatur, ebrius* Eccl. 20 *aut phrenitide correptus ſimilem ſe eſſe non ſentit. qui grauiſſimis affecti morbis. morbum à ſe tamẽ abeſſe omnem exiſtimant, &c. Et vt antecedentia eius verba ponamus, quòd eadem à noſtro etiam hic Auctore ...pata ſint: Animaduerte enim, inquit, quid hac de re dicat Sapientia: Abſcondet quis ignem in ſinu ſuo, & veſtimenta ſua non comburet? Aut, ambulabit quiſpiam ſuper carbones ignis, & pedes non comburet* Prou. 6

buret? Ita Baſilius in conſtitution. Monaſticis, cap. 4. Vnde reliqua cum hiſ. e Patris noſtri Eph
conferenda, quibuſcum valde in pleriſq; conſonant. cuiuſmodi etiam multa in eamdem quaſi ſenten
ab eodem adferuntur Baſilio, in libro de vera Virginitate, ad Letoium Meliten, ſem Epiſcopum, &

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Aduerſus improbas mulieres.

NVlla par fera improbæ, ac maledicæ fœminæ. Quid enim inte
quadrupedia, leone terribilius? aut inter reptilia, dracone crud
us? Verùm nihil ad malam mulierem. Quòd autem malitia leo
& draconem mulier improba ſuperet, fidem huius facit Sapien
Eccl. 25. & Prouerb. 1. dum ait: Commorari leoni & draconi placebit, quàm habitar
cum muliere nequam. Etenim leones in lacu Danielem ve
Daniel 6. 3. Reg. 21. ſunt at Naboth Iezabel occidit. Cete ventre ſuo Ionam ſeruau.t. Dalila ver
Ion. 1. 2. Iudic. 16. Sampſonem ſeptem crinibus capitis eius abraſis, tradidit alienigenis. Draco
Marc. 6. & aſpides ac belliæ cornutæ, Ioannē in eremo timuerunt: Herodias verò in con
3. Reg. 18. 19. uiuio ipſum decollauit. Corui Heliam in monte ſuſtentarunt. at Iezabel ipſum
4. Reg. 9. 3. Reg. 19. poſt beneficium pluuiæ acceptum, ad internecionem perſecuta eſt. Timuit ergo
† al. viam vnius diei, & ſic vulg. Lat. hoc loco Elias, & fugit in deſertum viam † quadraginta dierum, conquieſcensque experi
uit animæ ſuæ, vt moreretur, & ait: Sufficit mihi nunc Domine Deus, tolle ani-
mam meam à me; neque enim melior ſum, quàm patres mei. Hei mihi; Propheta
ſibi timuit à muliere, qui vniuerſi terrarum orbis pluuiam in lingua portabat
Qui ignem de cœlo ſolo verbo deduxit, & in oratione mortuum excitauit, mu
Eccl. 25. erem timuit. Nulla ſiquidem malitia, cum mulieris nequitia eſt conferenda.
Prouer. 21. cut etiam de hoc, mihi perhibet teſtimonium Sapiens, vbi dicit: Non eſt cap
Gen. 3. nequius, ſuper caput colubri, & non eſt ira, ſuper iram mulieris. O malum di
Gen. 39. bolicum, & acutiſſimum telum. Quoniam per mulierem, à principio, Adamum
2. Reg. 11. in paradiſo peruertit. Per mulierem caſtiſſimum Ioſeph in carcere concluſi
3. Reg. 19. Per mulierem, Dauidem ad Vriam Hethæum dolo occidendum concitauit. Per
Iud. 16. mulierem, ſapientiſſimum Salomonem ad præuaricandum induxit. Per mulie-
Mat. 6. & Luc. 1. rem, Eliam fugauit. Per mulierem Sampſonem oculorum lumine priuauit, &
Præcurſorem Chriſti decollari fecit. Per mulierem, cunctos oppugnat, cunctos D
dedecorat, cunctos occidit, cunctos vituperat, cunctos violat. Siquidem mul-
er impudens nemini parcit, non ſacerdotem veretur, non Prophetam veneratur,
non honorat canitiem. O malum malorum peſſimum, mala mulier. Et ſi qui
dem ſit improba, ſua improbitate ditatur: Sin diuitias quoque habuerit ſuæ Im
probitati fauentes, iam duplex malum, & animal intolerabile, morbus incurabi-
lis, & fera immanis. Noui equidem & aſpides aſſentarionibus adductas manſue-
fieri, leonesque ac pardos ſi deliniantur, cicurari, atque miteſcere. Ceterùm mu-
Marc. 6. lier nequam & impudens, ſi violetur inſanit, ſi adulationibus demulceatur, effer-
Luc. 1. tur. Et ſi virum habuerit principem, noctu diuque verborum quaſi machinis
admotis, ad cædes fraudulentas impellit, ſicut Herodem Herodias. Et ſi vir ipſi
fuerit pauper, ad iracundiam & pugnas eum prouocat: ſin vidua exſtiterit, ipſa
per ſeipſam cunctos iniuria afficit, & calumniatur. Non enim timore Dei ſuam
ipſa linguam refrænat, non in futurum iudicium reſpicit, non in Deum nutum E
ac voluntatem defigit, non amicitiæ leges ſeruare nouit. peruerſa mulier, pro ni-
Iob. 2. hilo reputat, proprium virum in mortem tradere. Etenim iuſtum Iob propria
vxor in mortem tradidit, dicens: Benedic Deo & morere. O propoſitum impro-
bum! O mentem impiam. Viri viſcera ebullientium puſtularum, velut à carbo-
nibus peruſtâ, & vniuerſam eius carnem vermibus coopertam videns, non eſt fle-
xa ad commiſerationem. ipſum totum per omnia ſuſpirijs & anxietatibus ple-
num, continuiſque vlceribus ſolutis exagitatum cernens, ad miſericordiæ viſce-
ra non eſt emollita: ſicut neque contemplando eum, qui olim in regali purpurea
veſte,

... vero in ſterquilinio ſedet, nudus atque putreſcens. & non reuocat in ... principum cum eo amicitiam, conſuetudinemque. & quàm per ip... antea magnificata ſit, & glorificata: Sed benedic inquit Deo, & morere. O Iob 2.
... iam muliebrem. O fomentum dolorum efficax. O amicitiam coniugalem. ... ne enim ſatis erat ei temporaneus hic dolor, quin & æternum ipſi ſupplicium ... blaſphemiam conciliare cupit. Noſſe vis huiuſce malitiæ mulierem aliam, ... usab hac haud diſparem: Ecce mihi † Dalidam, quo pacto virum propri- †al Dalilam. ... onſo eius capite, ligatum tradiderit in manus Philiſtinorum quoniam pro- Iudic.16. ... membrum, ac coniugem quem fouerat, quem obſequioſè coluerat, quem ... xa erat, quemq́; magis quàm ſemetipſam diligere ſimulauerat: quem he... bat, hodie fefellit, quem heri amando fouebat, hodie decipiendo ſepeliuit.
B ... ſpecioſus non erat; Et quis eo pulchritudine clarior? qui ſeptem crines in Ibidem. ... te geſtabat, qui ſeptiformem lumen deſignabant gratiæ. Atqui non erat fortis? ... q ... s illo fortior? qui leonem terribilem ſolus in via percuſſerat, & vnica aſini Iudic 14 & 15. ... la ſiue mandibula, mille viros alienigenas deiecit. Quin & tantæ erat ſan... oniæ, vt etiam quandoque ſitiente eo, & in inopia aquæ, orante, ex arrepta in ... eius mandibula aſini emortua, aquæ ſcaturirent: quibus hauſtis refocilla... um, & vires recepit. Atque hunc tantæ ſanctitatis, pulchritudinis, & for... s virum propria mulier deturpauit, & velut hoſtem vinctum in alienige- Iudic.16. ... manus tradidit, quem excœcantes illi, ludibrio habuerunt. & cui neque ... s, neque alienigenæ reſiſtere quibant, hunc propria coniux deiecit. Et vnde ... tuerunt, niſi ex mera huius viri bonitate? Myſterium namque fortitudi- Ibidem. ... us inter dormiendum, noctu per dolum deprædans, illum iam nudum at-
C ... nermem circumuenit. Quamobrem nos admonet Propheta, dicens: Ab ea Mich 7. ... dormit in ſinu tuo, cuſtodi clauſtra oris tui. Quæ enim vmquam beſtia, dic ... i, in maritum ſuum talia exercuit? Quæ dracæna coniugem proprium inre... ere voluit? Quæ vnquam leæna ſuum maritum ad cœdem tradit? Verè ſic ſe res habet: Non eſt malitia, ſuper malitiam mulieris. Qui igitur vxorem impro- Eccl 25. bam nactus eſt, intelligat ſuorum ſe delictorum tuliſſe mercedem. Ait enim Sa... Mulier improba viro peccatori dabitur. Et Chriſtus ipſe in Euangelio Prouer. 21. d... Omnis qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam, iam mœchatus Matth 5. eſt eam in corde ſuo. Verè tremenda hæc eſt admonitio, & multa vigilantia opus ... et. Quid enim eſt mulier? Laqueus comptus, & homines in voluptate illi- Quid ſit mulier. ciens, quæ ſplendida quidem facie, & excelſo collo, oculis annuit, & genis ar... lingua verò dulciter canens, vocealios decipit, & ſermone pellicit, ve- Prouer 7.
D ... es trahens, & pedibus ludens, forma placens, & corpore fornicationem exer- Eccleſ 9. ... ns, factiſque occidens. Multos enim vulneratos, ait Parœmiaſtes, deiecit, & ... merabiles occidit. quocirca & propter ſpeciem, inquit, mulieris, multi pe... rierunt: & ex hoc, concupiſcentia quaſi ignis exardeſcit: Quid eſt mulier? nau... fragium ſuper terram, fons nequitiæ, theſaurus immunditiæ & malitiæ, mortife... ra co... erſatio atque confabulatio, oculorum pernicies, animarum exitium, cordi... ſpi... ulum, iuuenum perditio, ſceptrum inferni, & concupiſcentia præceps. Quid eſt mulier? cauſſa diaboli, requies ſerpentis, diaboli conſolatio, dolor inco... abilis, caminus ſuccenſus; eorum qui ſaluantur, offenſio. malitia in... curabilis, diurna confabulatio, hoſpitium laſciuorum. & officina dæmonum.
E Quid eſt mulier? amor flagitioſus, beſtia impudens, incontinentiſſimus impe... rus, effrænatum os rerum arcanarum, triumphus tenebrarum, dux delictorum, oblectamentorum magiſtra, inſatiabilis concupiſcentia nequitiæ, & æterni ſupplicij conciliatrix. Quid mulier? prudentia terrena, viri ſocordia, concum... s incontinentia, excitata cura, vipera veſtita, pugna voluntaria, quotidia... amitas, procella domus, viri naufragium, immanis belua, adulterorum ... uerſorium, arma diaboli, expetita rabies, exornata mors, vt non immeritò d... ta ſit à Sapiente: Breuis omnis malitia, ſuper malitiam mulieris. Quòd ſi tu Eccl 25. ... b h... modi cupis affectione, beluaque refugere; audi quid Parœmiaſtes di... cat Oculi tui recta videant, & palpebræ tuæ præcedant greſſus tuos. Et non con Prouer 4 ... piſcat pulchritudinem mulieris cor tuum: nec capiaris nutibus illius: Mulier Prouer ... enim viri pretioſam animam capit. Nunc ergo fili mi audi me, & attende verbis Prouer Ibidem.

oris mei, ne abſtrahatur in vijs illius menſtrua, neque decipiaris [illegible] eius. A
Multos enim vulneratos deiecit,& innumerabiles occidit. Et ne reſpicias in mulieris ſpeciem,ſed auerte ab ea oculos,& non permaneas in loco eius. Quando enim videris mulierem formoſam atque illuſtrem, fulgentibus oculis,præclara forma,genis nitentibus,adſpectu ſuo eximiam quamdam ſpeciem præſeferentem,& exardeſcat animus, libido augeatur:Cogita terram eſſe, quod miraris,cineremque,quod incendit; & comprimetur inſania tua cupiditas.Explica quoque faciei pellem cogitatione,& cernes tunc omnem eius pulchritudinis vilitatem. Nihil enim niſi oſſa,neruos,fœtoreſque reperies.Cogita & iam eamdẽ ſeneſcentem,commutatam,morientem,totumq́; illum euaneſcentem pulchritudinis florem. Cogita quid admireris,& erubeſce. Erubeſcens reſipiſce,& pœnitentiam age. B

† vulg. Lat. ſic: & for[illegible] quique [illegible] ſunt ab ea.

Antidotum aduerſus impudicum aſpectum mulierum efficax.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

De malitia,& intolerandis moribus prauarum mulierum,multa hic pulchra atque notanda adducit Auctor noſter Ephræm,præter quæ,ſi plura adhuc voles,tibi cum primis in hanc rem verba citabo Eccleſiaſtici 25.cap.quæ ſic habent:Omnis plaga triſtitia cordis eſt. Et omnis malitia nequitia mulieris.Et omnem plagam & non plagam videbis cordis: & omnem nequitiam, & non nequitiam mulieris,&c. Quæ verba ab alio paullo apertius conuerſa inuenio adhunc modum:Summa plaga eſt mœror animi,ſummaq; malitia,malitia mulieris.Cedo quamuis plagam modo ne plagam: & quamcunq; malitiam,modo ne malitiam mulieris,& quæ ſequũtur reliqua,ibid.quæ tamen omnia non ad omnes promiſcue mulieres,ſed ad quamdam malitiam potiſſimum pertinent,contra quas hoc cap.25 ab Eccleſiaſtico & iſto tract. ab Ephræm noſtro plene agitur.De vtriſque vero tam bonis quam malis,idem copioſe agit Eccleſiaſticus,cap.ſequenti 26 vbi vtriuſque generis ſpeculum formaq; proponitur.Ceterum vt ad aliorum etiam Patrum aduerſus improbas mulieres,veniam teſtimonia: Ad præſens hoc Argumenti genus referri apte quoque poſſunt,quæ a S. Ioanne Chryſoſtomo afferuntur,narranturq; alibi in quadam Homilia,in exilium Adæ,& de prauis mulieribus,&c. Et in Oratione eiuſdem,De muliere & pulchritudine,cuius principium eſt : Qui vxores ducturi ſunt,leges apud Paulum de nuptijs poſitas prius legant,&c.eſt inter adiectas poſtrema Pariſienſi editione,Tomo 5.Et in eiuſdem Homilia 15.ex varijs in Matthæum locis,quæ eſt De collatione S.Ioannis Baptiſtæ,& de muliere mala,&c. quæ incipit : Heu me quid agam? vnde ſermonis exordium faciam? &c. vbi multa huius argumenti & quaſi cum his eadem,ut medium afferuntur,lectu digna. Idemq; Chryſoſtomus(ſuper illud Matthæi 19. Non expedit nubere &c.)multa cum hiſce S.Ephræm ſi non eadem, ſaltem valde ſimilia atque coſinia affert,ibi: Quid aliud eſt mulier,niſi amicitiæ inimica, ineffugabilis pœna,neceſſarium malum,naturalis tẽtatio,deſiderabilis calamitas,domeſticum periculum,& quæ ſequuntur ibid. Huc quoque valde pertinent quæ varijs in locis copioſe & eleganter adducuntur a Patribus Latinis, Auguſtino de cohabitatione Clericorũ, & mulierum.item libro 8.Soliloquiorum.ac in libro de ſin.Cler.al.biq; apud eumdem ſæpius . præterea à S.Ambroſio libro 1.de Officijs,& lib.1.de Dauid.S. Hieronymo ad Ruſticum monachum. Item in Epiſt. ad Nepotian.ibi: Hoſpitiolum tuum aut raro,aut nunquam mulierum pedes terant.&c. ac in Epiſtola ad matrem. Idemq; contra Iouinianum,ibi:Vxorem pauperem alere difficile eſt diuitem ferre tormentum eſt,&c pluraq; alia apud eumdem alibi.Videatur etiam Hugo de S.Victore in libello ad ſocium volentem nubere,vbi illud Prouer.5.explicat:Fauus diſtillans labia meretricis, &c.Rabanus ſuper illud Matth 26.Acceſſit ad eum vna ancilla,&c.Et ſuper illud Matth.21.Nuntiauit diſcipulis ſuis.&c. alijsq; alibi. C D

Quando videris mulierem formoſam atque illuſtrẽ fulgentibus oculis,prǫclara forma,genis nitentibus &c.cogita terram eſſe id quod miraris,cineremque,quod incendit,&c] *Plane ſimilia apud S.Iohan.Chryſoſtomum reperies in Oratione iam ante citata,de muliere & pulchritudine; vbi inter alia ſic habet:Cum igitur venuſtam aſpexeris mulierem,fulgidum habentem oculum, vultu hilarè coruſcãtem , eximium quemdã decorem aſpectu præſeferentem,vrentem mentem tuã,& concupiſcentiã augentem:cogita terrã eſſe id quod admiraris.ſtercus quod te vrit,& conquieſcet furens animus. Detege ipſi cutem vultus,& tunc videbis omnem venuſtatis vilitatem. Ne ſubſiſtas ſuperficie tenus,ſed interius penetra cogitatione:nihil aliud inuenies quam oſſa,& neruos,ac venas. Sed non ſufficiunt iſta. Cogita mihi,ea alterari,ſeneſcere,ægrotare,ſubſidentes oculos,canas genas florem illum omnem defluentem:attende quid admireris,& pudeat te iudicij tui. Lutum admiraris ,& ſtercus , & puluis te vrit,ac cinis. Pulchritudinis enim eius,quã aſpicis,ſubſtantia, nihil aliud eſt quã pituita.diſtillatio ſanguis,& alimẽti computreſcẽtis ſuccus.his quippe & oculi,& genæ,& reliqua omnia rigãtur,&c. Quoties ſi tecum reputes,quid intra pulchros illos oculos ſubſit,quid intra rectum naſum,quid intra os,& genas,nihil aliud dicturus ſis venuſtatem corporis,quam ſepulchrum calce illitum. Totus ſordibus intus plenus eſt,&c. Vide plura apud Chryſoſtomum,in oratione eadem:vbi efficaciſſimum proponitur. Remedium , aduerſus impudi-* E

A [illegible] um aſpectum mulierum. De quo etiam idem Chryſoſtomus alibi. Homil. 5. in 1. Theſſal. ibi: A[illegible]rium enim eſt. &c. nec non Homil. 3. ad Titum, ſub finem, vbi dicit: Si vxor proprie, &c. ac Homil. [illegible] d[illegible] pulum Antiochenum quaſi circa medium. Quin & in Homilia Tom. 5. Quòd regulares fœminæ [illegible] habitent, oſtendit Chryſoſtomus grauiter eas peccare, quæ ſuis aſpectibus viros ad adulteriũ [illegible] parrandum, incitant: tametq; cum zelo ibi in huiuſmodi fatuas virgines exclamat, vt dicat, [illegible] cum viris ſepeliendas, &c.

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Antirrheticon ſiue Controuerſia, de Virginitate & Continentia.

B FRATREM ſiue ſororem aggrediens Dæmon improbus, ſic eos affatur: Ecce quotidie fornicationis ſtimulis concitaris: quouſque moleſtiam eam ſufferes, & patiens eris? Ad quem Frater: Donec, inquit, Dominus reſpexerit in humilitatem & laborem meum, remittatque vniuerſa peccata mea. Cui improbus Dęmon: Verùm vt ab eiuſmodi pugna atque conflictu libereris, præſtiterit ſe[illegible] cupidi[illegible]ati ſatisfeciſſe, & mox reſipuiſſe: cùm neque illud graue aut magni [illegible]omenti ſit peccatum. *Quo pacto reſiſtendum Diabolo ſuadenti peccatum carnis.* Ad quæ Frater: Non indigeo abs te, ait, pœnitentiæ rationem edoceri: Certò enim noui, pœnitentiæ locum homini ex magna Dei be[illegible]nitate, ad vltimum vſque ſpiritum concedi. Quòd verò leue hoc peccatum [illegible]is: quo pacto ergo, ſi in iſta re leui reprobus apparuero in conſpectu Dei mei,

C [illegible]n magis inueniar reprobus, ſi me tentatio alia maior inuaſerit? At Diabolus: [illegible]l in eo mali eſt, inquit, & mox ad pœnitentiam reuerti poteris. Cui Frater: [illegible]t quis me ſecurum de pœnitentiæ loco inueniendo reddet, ſi carnem meam corrupero; ac non potius me cum operantibus iniquitatem, raptum iri? quandoquidem vmbra eſt vita noſtra ſuper terram. *Iob 14.* Idem enim iſtud eſt, vt paucis multa, ac ſi perſuaderes, vt arrepto gladio meipſum abſcinderem. *Pſalm 101. 143.* Ad quæ improbus: Leue, inqu[illegible], eſt illud concupiſcentiæ peccatum, ad horam dumtaxat durans, & mox præteriens. Cui Frater: Audi vitæ hoſtis, & animarum noſtrarum impugnator, q[illegible]æ apud Deum ijs propoſita ſint pæmia, qui piè ac ſanctè viuẽdo, breue hoc quod dicis, tempus tranſigunt. Et contra, quæ eos ſupplicia atque infamiæ maneant, qui ita breui temporis ſpatio ſe vinci ſinunt. Nonne caſtus ille Ioſeph, ex eo quòd *Gen. 39.*

D v[illegible]um iſtud momentaneum ſuperauit, ab omnibus omnium ſeculorum hominibus laudatur in cælo & in terra; contra autem, Aegyptiæ illius dedecus perpetuo † deridetur? Similiter autem & beata Suſanna, quòd victrix illius concupiſcẽtiæ exſtiterit, ſempiternis apud omnes gentes præconijs celebratur: Nõ enim ſuo lapſu confuſa eſt, neque comminationem mortis pertimeſcens, ſuam prodidit pu[illegible]itiam. *† al. perpetuò reprehenditur, & accuſatur. Dan. 13.* Cæterùm ſeniores illi ac iudices populi, qui gubernare populum videbantur, huic incontinentię vitio ſuccumbentes, lapidibus obruti, mortui ſunt, *Ibidem.* cum ſumma nomini ſuo ignominiæ nota iuuſta, ac apud omnes etiam poſteros *Ibidem.* re[illegible]cta. Neſcis Diabole, fera animãtia, quæ carnibus veſci conſueuerunt, difficilius ab eiuſmodi vitio poſſe remoueri? Tu verò mihi perſuadere conaris, me, ſi ſemel carnis deſiderium perfecero, nõ amplius à carne tentatum iri.

E Dominus Deus, qui Spiritum ſuum ſanctum dedit hominibus, increpet te; qui tamquam leo *1. Pet. 5.* mihi inſidiaris, quęrens per peccatum deuorare meam animam. Sed Saluator no[illegible]t Chriſtus id tibi nequaquam permittet: quia benignus eſt, ac potens, & miſericors. Subijcit improbus Dæmon: Res nullius prorſus momenti eſt iſta; quid ergo nunc affligeris? Crucior, inquit Frater, quòd homines fallas: amara ſiquidem tua e[illegible] d[illegible]lcedo, & dogmata tua profundæ malorum foueæ: & munera tua † mors atque perditio. *† a. morte atq; perditione ſunt plena.* Mihi etenim perſuadere vis, vt abijciam gratiam Domini & contriſtem Spiritum ſanctum, in quo ſignatus ſum in die redemptionis. *Epheſ. 4.* Et ea in re dicis [illegible]l eſſe mali, ſuggeriſque mihi, vt membra Chriſti faciam membra meretricis: *1. Cor. 6.* [illegible]oque temporis momento diuitias perdam immortales, dum irrito Domi[illegible]eum, faciendo membra ſua, membra meretricis. Et dicis mihi, nullius hãc

1. Theſſ. 4. rem momẽti eſſe? Quaſi etiam res nihili eſſet, ſanctificationem abijcere, ſine qua A
nemo Dominum videbit. Hortariſq; me, vt irritem atq; exacerbem Dominum,
quo in die illa tremenda coram formidabili Dei tribunali conſtitutus, à iuſto au-
Hierem. 3. diam iudice: Serue nequam, & voluptatis potius quàm Dei amator: polluiſti ter-
ram meam in fornicationibus tuis, & in malitijs tuis. Et dicis mihi id nihil eſſe;
2. Pet. 2. cùm & ſcriptum de eo ſit: Qui etiam angelis peccantibus non pepercit, ſed ruden-
tibus inferni detractos, in tartarum tradidit cruciandos, in iudicium magni diei
Gen. 7. Gen. 19. reſeruari. Et originali mundo non pepercit, ſed octauum Noe iuſtitiæ præconem
cuſtodiuit, diluuium mundo impiorum inducens. Et ciuitates Sodomorum &
Gomorrhæorum in cinerem redigens, euerſione damnauit, exemplum eorum
qui impie acturi ſunt, ponens. Atque hanc tu rem leuem facis, & peccato carere
affirmas? Ecquis vnquam tibi morigerus, & peccatis emancipatus, in bonis dies B
† al. in bonis ſuos dies tranſigens, ſupplicij æterni hæres non euaſit. ſuos tranſegit, † ſempiterniq́ue regni hæres euaſit; & non potius æternis ſupplici-
js atque tormentis deſtinatus eſt? Qui verò Chriſti veſtigijs inſiſtit, eiuſque viam
ſectatur, ſemper gaudet atque exultat in Spiritu ſancto, exſpectans ſpem beatam
magni Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Noui equidem, quod ſi abs te victus
fuero, magna me triſtitia affectum iri; teque mea geſtientem ruina, ad patrem tu-
† al. Diabolum um † Sathanam, cum læto hoc nuntio abiturum. Interim ego coram Patre meo
cæleſti, id ſi commiſero, pudore ſuffundar. Quare ſatius mihi fuerit, te canis in-
ſtar mihi adlatrare, quam in hoc, me abs te irrideri atq; ſubſannari: miror autem
de te Diabole, quòd hominibus perſuadere conaris, vti momentaneam hanc vo-
luptatem vitæ æternæ præferant. Dominus noſter fortis, & adiutor noſter. Do-
minus refugium noſtrum, & redemptor. Dominus protector noſter, & non ti-
mebimus te. Strenuè igitur aduerſus ipſum chariſſime decerta. gehennæ tibi ti- C
† al. verſutia, doloque malo circumueniat. morem & æterni ſupplicij amaritudinem propone, ne te ſua aſtutia † decipiat.
Sed dixerit fortaſſè quiſpiam: Et vnde gehennæ timorem atque ſupplicium addi-
ſcere potero? Humanum dicam: Numquid aliquando ingreſſus es balneum?
Numquid ibi aſpexiſti homines nimio ſolutos calore ad frigidiora transferri lo-
ca? Verùm in illa flamma, quæ peccatores excipiet, nullus dabitur refrigerij lo-
cus, nullæ ibi erunt fores, nullus exitus, nullus ſplendor, nulluſque illic ventus ir-
rorabit: neque ſi quis magna voce ob flammæ cruciatum exclamauerit, præſto e-
† al. ſi ab operibus ſuis condẽnatus ſit. rit qui adiuuet, conſoletur ve ipſum, ſi † propter opera ſua mala condemnatus fu-
erit. Scriptum eſt enim: Iudicium ſine miſericordia illi, qui non facit miſericor-
Iacob. 2. diam. Et non eſt gaudium impijs. An non ipſam quoque vidiſti fornacem, qua ca-
leſit balneum? In illo autem igne, loco lignorum, papyri, & ſtipularum, impij ac
peccatores diuino igne coque ſempiterno comburuntur: & ipſorum peccata in D
Rom. 2. ipſos exeunt, ac vehementiorem in ipſos flammam accendunt. Quoniam ſcrip-
tum habetur: Ira, & indignatio, tribulatio, & anguſtia, in omnem animam homi-
nis operantis malum, Iudæi primùm & Græci: Gloria autem & honor, & pax om-
ni operanti bonum, Iudæo primùm & Græco: Non enim eſt acceptio perſonarum
Deut. 10. & Epheſ. 6. apud Deum. Quamobrem vigilemus, & ſobrij caſtique coram Domino ſimus
chariſſimi, in orationibus & eleemoſynis, cum omni humilitate, donec tem-
† al. à ſupplicijs. 1. Tim. 2. pus adhuc pœnitentiæ nobis reliquum fuerit: vt à † malis, quæ diximus, libe-
† al. Ipſi gloria, &c. abſq; (Quoniam) & ſine adiunct. Precemini, &c. rari poſſimus. Vult enim Dominus omnes nos ſaluos fieri, pro magna bonitate
ſua. Quoniam ipſi † gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Precemini quoque pro me miſero peccatore obſecro, vt pariter Domino E
complaceamus.

SCHOLIA.

DE Continentia ſeruanda, & modo conſeruandi eam. Item, Quomodo vera Continentia quaſi vnumq; virtutes contineat, vide quæ habet Baſilius Magnus lib. de Inſtitutione monachorũ cap. 9. et 10. Item Chryſoſt. ad pop. Antioch. Homil. 22. quæ eſt de Pœnitẽtia, Continentia, & Virginitate, vbi multa in hanc rem lectu digna adducuntur, admoneturq́, inter alia frequẽter dicere virgo: Cuſtodi me Domine, vt pupillã oculi tui, &c. Plura in eamdẽ reperies materiã apud Greg. Nazian. Tom. 2. in ſuis præceptis ad Virgines, quæ ſic ibi incipiunt; Palma tua eſt ô Virgo, tua eſt victoria certe, &c. Et in Oratione eiuſd.

[illegible] Tom.1. [illegible] inter alia docet in carne præter carnem viuere angelicum eſſe,&c. De modo por- [illegible] one reſiſtendi Diabolo ſuadenti peccatum carnis,vide etiam quæ ſupra ab Auctore hoc noſtro [illegible] ſunt,in Serm Quomodo Anima cum lachrymis debeat orare Dominum,quando tentatur à [illegible] olo,&c. Quæque Iohan.Caſſianus pluribus tradit capitibus Lib.6 de Spiritu fornicat.præſertim [illegible] 6. [illegible].12 13.15.17.19.& 23.de Caſtitate,potiſſimum vero cap.3.4.5 6.7.8.& 18. Quibus acce- [illegible] S. Hieronymus ſcribit ad Euſtochium,de Virginitate ſeruanda,& in Epiſt.ad Ruſtic.monach. [illegible] non S. Auguſtin.lib.8.Confeſſion.idemq; in Soliloq.& de ſingularit.cleric.S.Ambroſ.lib.1.de Vi- [illegible] arte [illegible].& lib.2.Offic cap.6.Tom.1.idemq; in 1.ad Theſſal.cap.4 ſuper illud: Hæc eſt voluntas Dei [illegible] catio veſtra,&c.S.Bernard.in Epiſtol.13.ad Henric.Senonen.Archiepiſcop.

[illegible] etiam res nihili eſſet ſanctificationem abijcere,&c.] *Alludit ad 1.Theſſ.4.vbi per Sancti- [illegible] Apoſtolus non obſcurè continentiam ſeu caſtitatem intelligit,dum dicit: Hæc eſt voluntas [illegible] ficatio veſtra,vt abſtineatis vos à fornicatione: vt ſciat vnuſquiſque vas ſuum poſſidere in [illegible] ne & honore,& non in paſſione deſiderij,&c Quomodo autem caſtitatis virtus ſanctifica- [illegible] ſecundum Apoſtol.pulchrè oſtendit Iohan.Caſſianus lib.6.cap.15.ac 16.Et Baſilius,de Inſti- [illegible] monach.cap.78.Nec non SS.Auguſtin.& Ambroſ. in 1.ad Theſſ.cap.4.ac Chryſoſt.in eamdē [illegible] iſt.cap. [illegible].Homil.4.vbi inter alia ſanctificationem ſiue ſanctimoniam vocat excellentem men- [illegible] tatem.&c.aliique in eamdem ſcripſerunt ſententiam alibi,quos vide,& cum his confer.*

[illegible] anum dicam:] *Sic ad verbum eſt in textu Græco,reſpicitq; Auctor,ni fallor,ad illud Rom 6. [illegible] num dico propter infirmitatem carnis veſtræ,&c.ac ſi diceret: ab humanis cogitationibus,ab ijs [illegible] ſuetudinem cadunt,vel ab hominibus ſiue inter homines fiunt &c.ſicut & illud Pauli ibi ex- [illegible] omus: volēs enim rē clarius exēplo declarare Ephram,ita hic loquitur: quaſi dicere vellet: [illegible] minem loquar Vel apertius ſic: Exemplo autem clarum id faciam: nā & exemplum ſubijcit, [illegible] em comp[illegible] atque declarat: & ſanè inſigne exemplum eſt quod ponit,obſeruatuq; digniſſimum.* [illegible] ecen[illegible] oue pro me miſero peccatore,&c.] *Hoc ad finem adiunctum reperi in antiquiſſi- [illegible] c.C[illegible].pro quo al.ſic: Quæſo obteſtorq; fratres mei chariſſimi,vt & pro me miſero pecca- [illegible] brani Deum deprecemini,vt ſimul ei placare poſſimus. Nec iſtam quis dixerit peregrinam hoc [illegible] additionem,cum & alibi ſimiles ab Auctore poſt finem adhibita repertantur.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De † Caſtitate.

D Caſtitatem,dilecte frater, palmæ ſimilem exiſtima: Siquidem palma,corde cùm ſit albicante, circum circa verò ſcatet ſurculis & aculeis,quibus eius candor muniatur. Oportet igitur erga quoſcunque homines exhibere charitatis officia,ex puro corde,maximè autem in domeſticos fidei: In eos verò, qui religioni aduerſantur, & voluptatibus indulgent, ita ſeueritas ac triſtitia noſtra temperanda eſt, vt in ea interim ſcientiam cum prudentia,temperantia, ac pace, conſeruemus. Idque ex doctrina Apoſtoli,ſic dicentis: Seruum autem Domini non oportet litigare: ſed manſuetum eſſe ad omnes,docibilem, patientem, cum modeſtia corripientem eos qui reſiſtunt veritati: ne quando Deus det illis pœnitentiam ad cognoſcendam veritatem;& reſipiſcant à diaboli laqueis,à quo captiui tenentur ad ipſius voluntatem. O caſtitas,cui abominationi ſunt delitiæ,venuſtas corporis,& ornatus veſtium. O caſtitas,dapibus atque epulis, ebrietatique inimica. O caſtitas,oculorum frœnum,quæ è tenebris ad lucem † totum corpus
E transfers. O Caſtitas, quæ carnem caſtigas, & ſeruitutem redigis, ac cæleſtia velociſſimè penetras. O Caſtitas, mater dilectionis,& angelicæ vitæ ratio. O Caſtitas,quæ mundo es corde,ac dulci gutture,hilariq; adſpectu. O Caſtitas,quæ homines Angelis ſimiles reddis. O Caſtitas, quę Dei amicum ita exaltaſti in patria eterna,& eos qui emerāt ipſum,redimeret. O Caſtitas, donum Dei, benignitatis,diſciplinæ,cognitionis,atque ſcientiæ plena. O Caſtitas,portus tranquillus in ſumma pace ac ſecuritate conſtitutus. O Caſtitas,cæleſtis prudentia,& ſancta prędicatio. O Caſtiras,quæ cor poſſidentis te lætificas,& animæ ad cæleſtia alas ad[illegible]s. O Caſtitas,quæ ſpiritale gaudium paris,& mœrorem aufers. O Caſtitas,quæ malum odio habes,& bono adhęres. O Caſtitas,quæ paſſiones minuis,& animū à pertur-

Marginal notes: † al De Caſtitate, & Temperātia, ſiue Continentia. — Caſtitatis & palmæ comparatio. — 2.Tim.2. — Ibidem. — † al ad lucem mandatorum Dei. — † al. acutè contemplaris,& celeriter percurris. — Gen 19. 45. &c. Exod.1.

perturbationib⁹ liberas. O Caſtitas, quæ iuſtos illuminas, & diabolo tenebras offundis, celeriq; curſu ad brauiũ ſupernæ vocationis, in Chriſto contendis. O Caſtitas, A
quæ pigritiam depellis, & patientiam affers. O Caſtitas, onus leue quod in aquis non ſubmergitur, æternæque diuitiæ, in anima hominis Chriſtum amantis reconditæ; quas qui poſſederit, in tempore neceſſitatis inueniet. O Caſtitas, pulchra poſſeſſio, quæ à feris non vaſtatur, & ab igne non comburitur. O Caſtitas, quæ in manibus haud pœnitendas contines diuitias, deſidiamque fugas. O Caſtitas, currus ſpiritalis, poſſeſſorem ſuum in ſublime euehens. O Caſtitas, quæ in manſuetorum & humilium animis habitas, homineſque diuinos efficis. O Caſtitas, quæ roſæ inſtar, in medio animæ & corporis, flores, vniuerſamque domum odoris fragrantia reples. O Caſtitas, præcurſor atq; cohabitator Spiritus ſancti. O Caſtitas, quæ Deum placas, eiuſque promiſſa perfers, & apud quoſcunque homines gratiam inuenis. Hanc ſancti cuncti amarunt. Hanc ſanctus Iohannes Euangeliſta B
amplexus eſt, amplectendoque ſuper pectus Domini gloria recumbere meruit. O Caſtitas, quæ non à Virginibus ſolum, ſed & ab iis, qui ad pœnitentiam conuerſi ſunt, poſſideris atque excoleris. Hanc ergo nos quoque ſerui benedicti Saluatoris toto pectore diligamus complectamurque; vt inhabitantem Spiritum Dei in nobis gaudio perſundamus. Quem † decet omnis gloria, honor, & adoratio: nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

Ioan. 13. 21.

† al. Cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA.

De Caſtitate, eiuſq; natura & effectu, ac fine, copioſè pleneq; pluribus capitibus tractat Iohan Caſſianus Collat. 12 per tot. nec non Lib. de ſpiritu fornic cap 4. 6. 9. 14 15. 17 19. 21. Et S. Auguſtinus C
Confeſſ. lib. 6. ac 8. Idem de ſingularit. Cleric. & lib. 2. de ciuit. Dei, cap. 26. item lib. de mendacio, cap. 19. 20. Tom. 4. Idem in ſerm. de Natiuit. Domini, alibiq; ſæpe S. Ambroſ. lib. 2. de offic. cap. 6. 7. Tom. 1. Et in 1. Theſſal. 4. Tom 5. ac lib. 1. de Vidu. Tom. 1. aliiſq; alibi.

Circumcirca vero ſcatet ſurculis, & aculeis. &c.] *In Græc. eſt: σκολόπων γέμει. Videtur enim hic haud obſcure per σκολόπας, intelligere aculeatos illos quaſi ſtimulos, qui adnaſcuntur ſtipiti palmæ, quos & Dioſcorides, & Hermolaus, & Marcellus, & alii aculeos, ac ſurculos appellant.*

O Caſtitas, quæ non à virginibus ſolùm, ſed ab ijs, qui conuerſi ſunt ad pœnitentiam, poſſideris, &c.] *Innuitur haud obſcure differentia inter Virginitatem, & Caſtitatem, atque continentiam. De quibus vide Caſſianum lib. 6. de ſpiritu Fornicat. cap. 4. & Collat. 2. cap. 11. &c. Et S. Ioannem Chryſoſt. Homil. De Pœnitentia, Continentia & Virginitate, ad pop. Antioch. ac S. Auguſt. contra Iulianum lib. 4. &c. Necnon S. Ambroſ. lib. 1. de Viduis, parte 1. Tom. 1. vbi triplicem docet eſſe Caſtitatis virtutem:* D
Vnam coniugalem, aliam viduitatis, tertiam virginitatis, &c. de quibus ibi fuſius ac plenius.

EIVSDEM.

S. PATRIS EPHRAEM SYRI.

Sermo, De Virginitate.

DE Virginitate & animæ ſanctificatione, à Paulo Apoſtolo optimo conſiliario omnes docemur, quippe qui virginitatis gradum & preſtantiorem, & ſuperiorem mundo arbitratur. Nam qui vxorem habet, inquit Apoſtolus, ſolicitus eſt quomodo placeat vxori. At qui in virginitate permanet, cogitat quæ ſunt Domini, & quomodo placeat ei. Illa enim ſæpè abducit ad pœnam, hæc vero in vitam ducit æternam. Beatus ille homo, qui ſolicitus eſt quomodo placeat Domino, ſuumque corpus integrum purumque ſeruare curat, vt ſit templum † ſanctum, & immaculatum Chriſti Regis noſtri. Sponte factus es templum Dei, ô homo; tibi igitur ipſe die noctuque attende: ne templum corrumpatur, quod pro tua voluntate formaſti, ac poſſediſti. Ipſe tuapte volũtate, tuaque virtute tẽplum Dei factus es, non quidem vi coactus, ſed ſpontanea voluntate inductus. Noſti & E

1. Cor. 7.

† al. templum irreprehenſibile ac mundum immaculati & ſancti Regis.

ipſe

A [illegible] manifeſtè, qui factus eſt templum Dei altiſſimi, quod Spiritus Dei templum 1.Cor.3. 6.
[illegible]ndum inhabitet, ſanctificetque illud, vt ſit vtile ac commodum ſuo Domino.
[A]udi chariſſime frater, quæ tibi dico, & verba paruitatis meæ pectori tuo impri-
[me.] Præcingere ſyncera ac integra fide, ſpe, & charitate; & ſta velut potens,
[tem]plum Dei à cunctis ſordidis immundiſque cogitationibus ab hoſte ſemina-
[tis] cuſto[d]iens. Eſto autem ipſe oculus totus, aſſiduè obſeruans proſpectanſque
[tem]p[l]o ibi illius prædones infeſtos, qui aduigilant irrepuntque ſemper, vt aliquem
[ſ]ol[id]em, ac deſidem, leuemque inueniant, infeliciſque illius templum, corpo-
[ri]s ſcilicet, deſtruant, ne amplius ſit vtile Domino. Attende igitur tibi ipſi, ne
per [negli]gentiam, piratas illius maligni intromittas. Intelligis * o frater, qui ſint *al. an ignoras ô frater. &c.
[i]lli piratæ maligni illius, & homicidæ? Cogitationes ſordidæ atque moroſæ, cõ
c[oncup]iſcentiæ prauæ excandeſcentiæ, & perturbationes, iræ, & contentiones, paſſi- Piratæ atque
B [oneſque] ac malarum affectionum obſecundationes. Hi ſunt piratæ illi impuden prædones hoſtis maligni qui ſint.
t[iſſim]i ac peſſimi, qui nunquam ceſſant, nec vllius malitiæ ſaturitatem capiunt.
[Q]uamuis vincantur, ſemper ſe tamen intrudunt atque ingerunt. Inuerecun-
[d]a eſt radix concupiſcentiæ, quæ licet quotidie vellatur, horis tamen ſingulis
[p]ullulat. Fac, eam radicitus è corde tuo exſtirpes mi frater, ne horis ſingulis pul-
[lulet, g]erminetque. Et licet eam millies exciderіs, bis tanto excreſcet atque ger-
[mina]bit, niſi penitus radicituſque illam euulſeris. Contende igitur aſſiduè, vt
[te]mplum ſis Dei ſanctum & immaculatum. Quòd ſi templum tuum ſic Deo
[pr]æparaueris; ipſe Deus ſanctus pro mercedis retributione, delitias ac iucundi-
tatem para[dis]i tibi largietur: & pro paſſionibus ac perturbationibus, cogi-
[ta]tionibuſque ſordidis deuictis, requiem ſempiternam. Stude ergo templum 1.Cor. 3. 6. &
[ſa]nctum tuum cuſtodire, vt ſit decens atque decorum, acceptumque DEO. 2.Cor 6.
C Quamobrem attende tibi ipſi, ne loco ſancti & immaculati Dei, inimicum at-
que ſcеleſtum, introducas in templum; corrumpatürque tuum templum, per
[i]mpudentiam hoſtis, honeſtatis inimici: quippe qui impudens eſt ac effrons.
quem licet ſæpius increpando foris eiicias, ipſe tamen vſque impudenter intro-
ire tentabit. Et ſi illum in templum corporis tui admiſeris, nulla in Deum im-
maculatum, ſanctumque, erit culpa referenda. Non enim vltro à te receſſit Deus, Grauis ac multiplex Antitheſis.
ſed tu illum repuliſti; introduxiſti ſceleſtum illum, & ſanctum perdidiſti. Regem
odiſti, & tyrannum dilexiſti. A fonte vitæ receſſiſti, & in cœno volutaris, or-
batuſque lumine, tenebris communicas. Atque ſic propter mollitiem ac ſegni-
tiem tuam, tradidiſti teipſum in manus impuriſſimi hoſtis. Deo quidem ſan-
D cto complacuiſſet ſemper templum tuum inhabitare, niſi ipſe optimum Domi-
num, cuius nulla eſt ſatietas, cupientem tibi donare ſuum regnum, contriſtaſſes.
[De]us ſiquidem in illorum habitat corpore, qui templum ipſi facti ſunt ſanctum 2.Cor.6
& immaculatum. Quòd ſi ergo optas ſemper Deum in templo corporis tui habi- Leuit.26.
tare omnibus diebus tuis, quibus viues ſuper terram; ipſe Deus ſanctus in ſuo pa-
[radi]ſo, in luce incomparabili, & vita immortali, in ſecula ſeculorũ magno cum
gaudio te ibi reficiet. Audiſti illud ſanè, vel etiam legiſti, quod dies vna in luce
* [ill]a regni Dei, melior ſit millibus annis ſeculi huius. Aperi cor tuum frater, & *al. in luce & regno Dei &c.
quæ d[ic]untur attentè auſculta: Deum tuum deſidera cunctis diebus vitæ tuæ. 2.Pet
Dulc[edo ſ]u[a]p[t]e & illuminatio, atque lætitia perpetua eſt, deſiderare Deum.
Quod ſi ſemper eum deſideres, ſemper eum inhabitatorem habebis. Deus ze- 2 Cor 6.
lator eſt, & immaculatus ac ſanctus: ſemperque in anima timentium ipſum in- Pſalm 144.
habitat, facitque voluntatem diligentium ſe. Cupis eſſe caſtum & immaculatum
templum Dei? imaginem eius in corde tuo ſemper habeto: imaginem inquam,
non colorum varietate in ligno, aliaue materia deformatam; verum illam, quę
per bona opera, vti ieiunia, vigilias, honeſtas actiones, continentiam; & ora-
tiones mirabili quodam modo, purè iugiterque depingitur in anima. Colores
vero imaginis illius cæleſtis * Domini, rectè facta ſunt, & cogitationes mundæ, ac *al. Cæleſtis Regis.
[ter]renarum rerum nuditas, cum lenitate ac vita ſancta omni tempore. Abſ-
que certamine nemo coronatur in vita, & in vita potiſſimum monaſtica. Nemo 2.Tim.2.
[abſque c]ertamine coronam immarceſcibilem, vitamque æternam adſequetur: De certamine ſpirituali
[Pal]æſtræ enim ſiue arenæ ſimile eſt hoc ſeculum, in qua perfecti athletæ quid ala-
critate & manſuetudine ſua poſſint, viribuſque quantum valeant, intrepide de-

L 4 monſtrant,

monſtrant. Meticuloſi contra ac molles, ob ſuam mollitiem atq; ignauiam, certamini cedunt fugientes. Legitimi perrò atque perfecti pugiles, continentiſſimique monaſticæ vitæ cultores, amœnitatẽ ſibi paradiſi in ſuo certamine ante oculos ſtatuũt, exſpectãtes ſemper in eo, bonis illius omnibus perfrui, in luce æterna A.
S. & in vita immortali. Vis in agone atque certamine tuo victor euadere? Virtuti-
2. bus ſicut veſtimentis ſemper induere, quibus indutus, eas caue exuas, ſed ijs muni-
tas fugi- tus aſſiduè in certamen prodi. Timeto vinum, ne ebrietate vincaris, & virtutibus nuderis: quemadmodum antiquus ille iuſtus, nudatus eſt veſtibus. Noſti ne potẽ-
Geneſ. 9. tiam vini? Si minus noſti, audi, ego iudicabo: Noe vir iuſtus, ſanctus, atque perfectus in generatione illa, quæ ſibiipſi pernicies exſtitit, qui & à Deo meruit de pie-
Geneſ. 7. tate ſua commendari atque laudari, dum ad eum dixit: Te ſolum vidi iuſtum, in
2. Pet. 2. generatione hac corrupta. Iuſtus igitur hic, qui inundationes aquarum, tempo- B
Geneſ. 9. re vniuerſalis diluuij vicerat, * à modico viliq́ue vino victus eſt dormiens. Aquæ infinitæ non potuerunt vincere ipſum: Vinum autem vile, inter dormiendum iuſti viri corpus nudauit, qui poſtea pater ac caput gentium euaſit. Sanctum
Geneſ. 19. quoq; Loth, vinum in ſomno, continentiæ virtute ſpoliauit, cùm ex eo præter naturam, furtim filiæ conceperunt. Si ergo iuſtis ac ſanctis vinum non peper-
Vini immodice ſumpti damna. cit; te vilem atque abiectum, quanto magis ſuperabit? Semper tibi à vino time ô iuuenis, quandoquidem vinum nunquam parcit corpori: ignemq́ue malæ concupiſcentiæ continuò in ipſo accendit. Vide ne corpus tuum nimia mollitie laxatum, illius pateat incendijs; neve occupatus cogitationibus prauis, & meditatione peſſima, licet etiam per coniunctionem corporum, opus in actum non prodeat, reus tamen nefarij illius operis (immorando nequiſſimæ cogitationi per vmbram & peccati ipſius imaginem) reddaris. Si verò eiuſce imaginis vel C
vmbræ peccati cogitatione, præoccupatus fueris: quidquid dixeris, aut egeris, ſemper te pœniteat, ſicq́ue ſemper peccati ſimulachra expiabis. Hęc enim ſemper ante oculos mentis verſatur, ſemper contemplationẽ fingit, colloquia multiplicat, ac iucundam cogitationem efficit. molleſcit virtus animæ ſe in illa occupan-
Pulchrè dictu, & notatu digna. tis, vincitur inuiſibiliter, & peccat latenter. Omnibus quidem ſpectantibus, propalam apparet plenus pietate atque religione: ipſe verò ſibi malè conſcius torquetur interius, ſemper pœnitens, & aſſiduè dolens; quandoquidem à propria redarguitur conſcientia. Habet autem hoc ſibi familiare concupiſcentia mala, vt mox vbi peccatum ſuum conſummauerit, iiſdem veſtigijs dolor ſubſequatur. Vultu quidem exterius religionis præſefert ſpeciem: interius autem nullam prorſus fiduciam in Deum habet. Quis ergo non triſtetur, & quis non deploret? D
In momento & ictu oculi, mens hominis ad peccatum conſummandum flectitur, & mox ſponte Deum peccando offendit, cæleſteq́ue à ſe donum, ſanctifica-
1. Cor 3. tionem ſcilicet, ac virginitatem repellit. Quamdiu enim templum corporis ſui
Grauiſſimè dicta. ſanctum purumq́ue fuerit, Deus excelſus in eo habitabit. Si verò corrumpatur polluaturq́ue templum, è veſtigio Sanctus & immaculatus Dominus illud relinquit, locoq́ue ſancti ac cæleſtis luminis, ingreditur commoraturq́ue in eo
*al. voluptas concupiſcentiæ prauæ, &c. ſpiritus immundus, quo cum ſubintrat concupiſcentia maligna * ac ſordida, perpetuo furens atque inſaniens. Quis igitur hæc audiens, non illicò in lachrymas ſoluatur; ſuoq́ue iſta omnia pectori non inſculpat? Quandoquidẽ Deus ſanctus à templo receſſit, ac pro eo, à cõcupiſcentia mala illud occupatum manet. Quod ſi hoc intelligat, reuoluatq́ue mente, quiſnam illud deſeruerit, vnde, ac quo exciderit, & à quo ſeparatus ſit, nunquid vnquam lachrymis atque gemitibus ſatia- E
Ab exemplo. ri poterit? Si quis nimia mollitie in certamine victus, conſpexerit alium in eodem certamine colluctando ſuperiorem, victoremq́; coronis ac pręmijs donatũ, & omnium adſtantium laudibus celebratum: tunc illum, quod certamen ſubterfugerit, vehementer pœnitere incipiet, ſeipſumq́ue talis præ magno dolore torquebit, & intra ſe dicet: Cur ſic vnico temporis momento, improba cogitatione
A ſimili. victus, certamen fugi? Ecce alios video certaminis victores, qui magna cum gloria, ſummiſq́ue laudibus certamen ſuum perfecerunt: ego verò confuſus tanquam certaminis eiuſdem deſertor latebo? Sic quoque in die retributionis erit. Quando enim molles & peccatores aſpexerint ibi iuſtos ac ſanctos magna lætitia perfuſos; alios quidem in paradiſo delitiarum, alios in regno, alios etiam

in nubi-

A in habitus volantes cum claritate: ſcipſos autem miſeri illi viderint igni inex- 1 Theſſ.4
tinguibili, ac tenebris exterioribus emancipatos: tunc dira eos pœnitentia in-
ſilet, & horror ac dolor inutilis. Quamobrem hortor te, frater chariſſime, vt
ſemper imitari velis Sanctos illos atque perfectos, & inculpatæ vitæ patres, qui
viua, puraque ſemper templa immaculatiſſimi Domini exſtiterunt. Inſiſte ve- Sapien.5.
ſtigijs Sanctorum patrum, qui in caſtitate virginali, & vita pudica atque religio-
ſa, in orationibus, & ieiunijs emicuerunt. Ama exercitium rerum diuinarum.
Deſidera orationem, familiare cum Deo colloquium. Omnis enim oratio ſan-
cta & pura, cum Deo familiariter agit. Oratio autem perfectè Deum deſideran-
tium magna cum lætitia, fiduciaque multa, ipſum etiam cælum iugiter penetrat.
In ipſa Angeli atque Archangeli exultant, & coram throno ſancti & excelſi vni-
B uerſorum Domini, illam ſtatuunt. Tunc enim maximum ijs affulget gaudium,
ſi quando coram ſancto Domino, preces iuſtorum diligentium Deum, offerant.
Studè igitur frater, vita atque virtutibus imitator fieri Sanctorum patrum. In ſe-
mitis viæ ac vitæ illorum ambula. Continentiæ virtutem excole, quemadmo-
dum & illi: excole eam mente, excole ſpiritu, excole corpore, excole & habitu,
motu item & lingua, adſpectu, cogitatione, ac riſu; vt per omnia velut perfectus
athletha oſtendaris. Attende tibi ipſi, ne quando in oratione huc illucque mens Mentis attentio in Orat. neceſſaria.
vagetur. Cùm verò Deo adſiſtis orans, cum timore & tremore, coram illo
te compone. Cogitationes ac ſolicitudines quaſcunque rerum terrenarum, cir-
cùm quaque ex corde tuo * abſcinde. Eſto autem totus orationis tempore, velut * al. abſcide atque euelle.
vnus ex his Angelus; ſicque contende, vt oratio tua ſit ſancta ac pura, immaculata &
C irreprehenſibilis: vt cùm illam ſurſum aſcendere viderint portæ cæleſtes, gau-
dentes, vltrò confeſtim ei aperiantur: vt ipſam cernentes Angeli & Archangeli, Eccleſ.5.
ac ſancti lætantes illi occurrant, & coram ſancto atque excelſo throno immacu-
lati Domini ipſam offerant. Sic ergo ſemper orationis hora eſto Deo coniun-
ctus, vt Cherubim & Seraphim. In verbis * eius meditare mi frater, eaque cum * al. In verbis hiſce meditare frater, &c. ſed alterū melius.
timore & gaudio dulciter decanta. Cibos ſpiritales præbebunt animæ, & dul
ceſcere eam facient ab amaritudine vani ſeculi huius, alleuiabuntque ipſam à
ſarcina ac pondere ſolicitudinum rerum terrenarum. Cuncta quæ audiſti, ſerua-
re contende. Deum ſemper in anima tua quieſcere facito: vt ibi inueniaris fidu-
cia plenus, in hora illa terribili atque tremenda, quando venerit Chriſtus Domi- Rom 2. Apoc 22.
nus reddere vnicuique, ſecundùm opus ſuum. Cui ſit glotia atque potentia, in ſe-
cula ſeculorum, Amen.

D

SCHOLIA.

*DE laudibus nobiliſſimæ huius Virtutis, videri quoque inter alios poterunt. S. Gregorius Nazian-
zenus, præſertim in Adhortat. ad Virginitatem. & in elegantiſſimo ac longiſſimo ſuo Poemate
quod in laudem Virginitatis conſcripſit, cuius etiam S. Hieronymus meminit in Catalogo. Baſilius Ma-
gnus in libro de vera atque incorrupta virginitate, ad Letoium Epiſcopū Melitenſem. Gregorius Nyſ-
ſenus in ſermon. de Virginitate. ac Chryſoſtomus eandem tomo 5. eleganti oratione, aut potius libro cele-
brat, cuius principium eſt; Iudæi virginitatis laudem aſpernantur, &c. Et inter orthodoxos Patres
Latinos, etiam copioſeq; de Virginitate, ſummisq; eius præconijs conſcripſerunt, SS. Ambroſius Epiſ-
copus Mediolanenſis, Auguſtinus Hipponenſis, & Hieronymus Stridonenſ. Ambroſius quidem libris
E tribus ad Marcellinam ſororem ſuam, quorum primus incipit; Si iuxta cæleſtis ſententiam veritatis
&c. Secundus; Superiore libro, quarum Virginitatis munus ſit, euoluimus, &c. Tertius de Virginibus
liber, ſic inchoatur: Quoniam quæ habuimus, digeſſimus ſuperioribus libris duobus, tempus eſt ſoror ſan-
cta &c. Poſt quem S. Auguſtinus, Hipponenſis Epiſcopus, pulcherrimum de ſancta Virginitate librum
exarauit, cuius initium tale eſt: Librum de bono coniugali nuper edidimus, in quo etiam Chriſti vir-
gine admonuimus atque monemus, &c. Deinde S. Hieronymus, duabus maxime epiſtolis, grauiter ple-
neque idem argumentum tractauit atque illuſtrauit: priori quidem, ad Demetriadem, de Virgini-
tate ſeruanda, cuius principium eiuſmodi eſt: Inter omnes materias, quas ab adoleſcentia vſq; ad hanc
ætatem, vel mea, vel notariorum ſcripſi manu &c. vbi etiam a B. Cypriano egregium de Virginitate vo-
lumen editum affirmat idem Hieronymus, vt & a multis alijs tam Latino ſermone quam Græco. Poſte-
riore autem epiſtola ad Euſtochium, de cuſtodia virginitatis, quæ hoc incipit modo: Audi filia & vide, &
inclina aurem tuam, & obliuiſcere populum tuum, &c. Reliqua apud Ephram vide, cuius de Virginitate
ſtudium quanti fecerit Gregor. Nyſſenus, in vita Ephram, quam ipſe luculenta oratione deſcripſit, re-
peries;*

ſcries, vbi inter alia ſic eſt: Quis legens ea, quibus Ephræm Virginitatem commendat, non ſe Deo caſtū corpore & animo conetur offerre? &c. A

Timeto vinum ne ebrietate vincaris, & virtutibus nuderis, &c.] *Vini damna exponit, & ebrietatem modis omnibus fugiendam, exemplis ſcripturæ luculenter demonſtrat. In cuius vitij deteſtationem, plura lectu digna inuenies apud S. Baſilium Mag. in homil. aduerſus ebrietatem. & S. Auguſt. ad ſacras Virgines, vbi ebrietatem dicit omnium flagitiorum matrem, culparumq́; materiam, radicem criminum, fontem atque originem vitiorum, naufragium caſtitatis, &c. Adduq́; ibidem, vinum moderate potatum, medicamentum eſſe, plus iuſto ſumptum venenum, iucunditatiſq́;, non autem ebrietatis creata eſſe vini materiam, &c. Huc facit quod S. Hieronymus de Noe ſcribit in epiſt. ad Oceanum: Noe, inquit, ad vnius horæ ebrietatem, nudauit fœmoralia ſua, quæ per ſexcentos annos contexerat, &c. Idem ſuper Epiſt. ad Titum. aliiq́; alibi.*

B

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

SERMO,

De paſſionibus ſiue perturbationibus animi.

CVpio exponere omnem meam acerbitatem, omnemque malitiam, atque inſipientiam, negligentiamq́ue coram Maieſtate tua ac gloria, Chriſte Saluator. Dicam rurſus omnem iucunditatem, atque dulcedinem, quam in me tua bonitate demõſtraſti, benigniſſime Deus. Ab vtero matris meæ factus ſum exacerbator, & contemptor gratiæ tuæ, ac ad bonum tardus: Verùm tu Domine vniuerſam meam malitiam deſpexiſti, propter multas commiſerationes tuas, Fili Dei. Erigitur mihi caput mediante gratia tua Domine, verùm quotidie propter peccata demittitur. Ad vitam me rurſus eadem tua gratia allicit, ſed ego ad mortem promptior pergo; nam hæc peſſima ignauiæ conſuetudo, me * ſecum diſſoluit, eneruatq́ue, dum interim morem ipſi gero. Grauis ſanè eſt, imò peſſima paſſionum conſuetudo. Perſtringit enim tamquam indiſſolubilibus vinculis mentem, eademq́ue ſemper optata ac deſiderabilia mihi obtingunt vincula, quòd ſic ligari velim. Ex conſuetudine laqueis capior, illaqueatusq́ue gaudeo. In acerbiſſimam profunditatem immerſus, adhuc lætor. Vincula mea quotidie inimicus renouat: cernit enim me vinculorum meorum varietate delectari. Veterator inimicus meus, non me deuincit vinculis quæ ego nolim, ſed ſemper eiuſmodi mihi laqueos nectit ac vincula, cuiuſmodi ego magna cum voluptate complector. Nouit enim meæ voluntatis propenſionem eſſe vehementiorem; & in ictu oculi, quæ voluerit vincula iniicit. Hic eiulatus atque ploratus, & luctus. hoc probrum & infamia, quòd ego vinculis propriæ voluntatis conſtrictus detinear. Cùm enim vnico momento conterere vincula poſſem, ac me à laqueis quibuſcunque liberare; hoc facere recuſo, negligentia atque ſocordia detentus. conſuetudineq́ue ac malo voluntatis propoſito paſſionibus deſeruiens. hoc grauius eſt & intolerabilius, ac dedecoris luctus, quòd ad inimici mei voluntatem ego concurram. Vinculis conſtringor, quæ ipſe mihi iniecit, paſſionibusq́; immorior, quibus * ipſe glorior. Cùm enim vincula confringere poſſem, nolo; cumq́ue laqueos euitare conceditur, inde voluptatem non capio. Acerbiuſné quidquam eſt eo luctu ac planctu? Eſtne aliud vllum grauius dedecus? Sic quippe affirmo, non eſſe quid ea infamia acerbius, quando inimici placita homo explet. Cùm enim ſint mea mihi vincula perſpecta, ea tamen in ſingulas horas cunctos ſpectatores cælare contendo, pietatis formam præ me fero, propriaq́ue me arguit conſcientia iſta agentem, ſic me compellans quotidie: Cur te ſobrium ac vigilantem non præbes miſer? an ignoras aduenisse & appropinquaſſe diem horribilis iudicij, quo cuncta declarantur? Reſurge tamquam potens, dirumpe vincula tua; in te ſolutionis atque ligaminis eſt poteſtas. Iſta licet ſemper mihi dicat, reprehendatq́ue conſcientia, non tamen è vinculis ac laqueis liberari volo. Super hiſce quotidie lugeo atque ſuſpiro, & ijs ego animi paſſionibus implicatus reperior. Miſer ego & ſegnis, ac ad bonum animæ meæ

C (margin) · D (margin) · E (margin)

* al. me ad ſe attrahit, dum ipſi pareo.

Paſſionum animi pericula ac damna.

Hoſtis laquei atque inſidiæ variæ.

* al. in quibus ipſe gloriatur.

Reprehenſio ſui ipſius atq; confeſſio.

Conſcientiæ vetrogratuita.

[illegible], dum laqueos inimici ac mortis non pertimeſco. Corpus meum [illegible] ac pietatis habitu amictum eſt; anima verò indecentibus co- [illegible]atur atq; impeditur. Coram ſpectatoribus ſtudioſè obſeruor: in- [illegible] quam fera immitis propemodũ exiſto. Dulcem ac ſuauem affecto [illegible], dum ago cum hominibus; cùm interim ego propoſito ac voluntate [illegible] acerbus ſim atque peruerſus. Et quid tandem in die iudicij faciam: quan- [illegible] omnia coram tribunali manifeſtabit Deus? Ipſe ego noui, me ibi à ſuppli- [illegible]ari, niſi hic iudicem per lachrymas placauero. Et propterea miſerati- [illegible]a non reprimit, quòd conuerſionem ipſe meam exſpectet. Non enim [illegible] videre cupit in igne ardentem: cùm omnes homines ad vitam ingre- [illegible]. Quocirca tuis confiſus miſerationibus Domine Fili Dei, ſupplex [illegible]do rogoque, vt in me tuos oculos conuertas. Animam meam ex ini- [illegible]m cuſtodia educito, reſplendeatq́ue in mente mea radius lucis, antequam [illegible]dandum me manens iudicium abeam, vbi nulla penitus reliqua eſt pro [illegible]tatibus pœnitentia. Ecce enim alterutra cogitatione coarctor, aut exire è [illegible]ore, aut non amplius peccare. Rursuſque timor me miſerum & impium [illegible]pit ac detinet, quo pacto me imparatum ſubducam, qui omni planè virtute [illegible]or. Magnus continenter cor meum timor diſcruciat, manendi in carne, [illegible]ndi ex ea; & vtrum è duobus magis mihi expetendum ſit, ignoro. Quo [illegible] me ipſum ad omne opus bonum, tardum video. Atque ideo vitam in car- [illegible]ere, mihi metus eſt ac terror. Nam in laqueorum medio quotidie inccdo, [illegible] ſum mercatori ſegni atque ignauo, iacturam in horas facienti, totius [illegible]m. ſimul & lucri. Sic & ego detrimentum bonorum patior cæleſtium, va- [illegible]ra peditus diſtractionibus, quæ me ad mala pertrahunt. Sentio quippe in [illegible]ſo, quomodo ſingulis horis decipiar, nolenſque in rebus quas odi, inueni- [illegible] obſtupeſco in creaturæ pulchritudine perpetua, & quomodo mea mens in [illegible]o rerum venuſtiſſimarum tam ſit indecora. Obſtupeſco ſuper voluntate [illegible] adeò praua, & quomodo etiam in tribulationibus ſemper diuerſimodè pec- [illegible] Obſtupeſco de mea pœnitentia quotidie, quomodo firmum fundamentum [illegible] habeat ædificij: Nam ſingulis diebus fundamentum ædificij colloco, pro- [illegible] rurſum manibus laborem diſſoluo. Non *bonum adhuc ſumpſit prin- cipium mea bona pœnitentia. Nondumq́ue in me ceſſat peſſima inertia. Ignauiæ [illegible]ancipatus ſum, & inimici me voluntati accommodo, promptiſſimè quæuis ipſi grata perficiens. Quis dabit capiti meo aquam longè immenſam atque inenar- rabilem, & oculis meis perpetuos fontes; vt inde ſcaturiant lachrymæ, ploremq́; [illegible]er cordiſſimum Dominum ſemper: vt ſuam mittens gratiam, me pecca- torem è furibundo extrahat mari, fluctibus peccatorum meam animam pertur- bante, procellisq́ue in horas ſingulas exagitante. Nam cupiditatibus meis vulne- ra [illegible]rantur, cum illæ curationis inuolucra & faſcias non admittant. In ſpe pœ- [illegible]æ mea eſt præſtolatio, ſed inanibus hiſce eius promiſſis deceptus, quouſq; [illegible]cio? Hac detentus exſpectatione, ſemper in ore pœnitentiam habeo, & nun- quam ad pœnitentiam deuenio. Verbis ſtudioſè pœnitentiam profiteor, verùm oper[illegible] à pœnitentia abſum quàm longiſſimè. Si res ſecundæ ad voluntatē flu- unt, meæ etiam obliuiſcor naturæ: Sin contrà, in rebus premor aduerſis, mur- murator euado. Sancti quippe Patres Deo deuoti, in tribulationibus atque ten- tationibus probati ſunt, coronaſq́ue immarceſcibiles à Deo cæleſti per ipſas, [illegible]m gloria ac laude acceperunt, ac famam nomenq́ue ex tribulationibus con- [illegible] imago pulchra generationibus euaſerunt futuris. Sæpius autem cum Pa- [illegible]us & Sanctis, conſidero etiam caſtum atque pudicum, decorum atque mode- [illegible], temperantiſſimumq́ue Ioſeph, cæleſti pulchritudine plenum, cum chari- [illegible]tiſſimi, quàm egregiam patiētiam obtinuerit in tentationibus: Non enim va[illegible] grauiſſima fratrum inuidia ac liuor pulchritudinem animæ illius iniuria a[illegible]tere; vt neque callida aſpis in proprio antro florentem pueri pulchritudi- [illegible]em abolere: in florem continenter illius modeſtiæ atque pudicitiæ, aſpectum [illegible]bat, vt acerbum venenum ſuæ in eum inſaniæ euomeret. Neque rurſus [illegible]eres, aut vincula, decorem animæ, floremq́ue pueri Deo deuoti, * tabeſce- [illegible] Si porrò miſer ego atque infelix, ſine vlla tentatione pecco, Domi-

numque

[Margin notes:]
[illegible] hebetis grauiſſima.
Precatio
Alluſio ad verba Apoſtol. Philip. 1.
Alluſio ad verba Rom. 7.
* al. Nondũ accepit principiũ in me bona pœnitentia. &c.
Hierem. 9.
Pulchræ apta metaphoræ.
Tribulationibus [illegible] Sancti [illegible]
Ab exemplo Ioſeph.
Gen. 37. 39. Pſalm. 104.
Ibidem
* al. obſcurare.

numq́ue exacerbo; cum expertus ſim multas tuas & ineffabiles miſerationes, magnitudinem miſericordiæ tuæ imploro & inuoco, dicens: Salua me Domine, & largire ſupplici famulo tuo poſtulata animæ ſuæ, quæ è theſauro viſcerum miſericordiæ tuæ depoſcit Domine, & aſſiduè fontis inſtar, ſcaturiat gratia tua, in corde & ore mei ipſius famuli tui: ſitq́ue cor meum ac os, diuinæ gratiæ templum purum, & immaculatum, quod cæleſtem Regem excipiat, vt ne ſit tanquam latibulum improbatum cogitationum, & ſpelunca latronum prauis deſiderijs. Sed digitus gratiæ ſemper * moueat linguam meam, tanquam neruos citharæ, ad gloriam tuam benigniſſime; vt ſine vlla intermiſſione glorificem te ac benedicam, cum amore & deſiderio, corde, ac ore, per vniuerſum tempus vitæ meæ. Qui enim in te collaudando & glorificando piger eſt ac ſegnis Domine, is ipſe à futura vita alienus eſt. Concede mihi Chriſte Saluator petitionem cordis mei, fiatque lingua mea velut cithara; vt hinc teſtamentum exprimere queam ex multis rebus ſiue ſcripturis, quamuis pauca crimina: ibiq́ue iterum ſaluari merear, ſub tegmine atque protectione * manuum tuarum, quando contremiſcet omnis anima, ex tremenda gloria tua. Etiam Domine fili Dei vnigenite, exaudi ac ſuſcipe tanquam donum aliquod, preces ſerui tui. Peccator ego ſum, gratia ſaluatus. Gloria illum decet, qui peccatorem in miſerationibus ſaluat. Ipſi gloria, in ſeculorum ſecula. Amen.

[margin: ...tio pia.]

[margin: † al. vincat linguam meam: ſed alterum rectius aptiusque]

[margin: * al. ſub protectione gratiæ tuæ. &c.]

SCHOLIA.

ANimi ſui paſſiones ac vulnera Auctor magna compunctione atque humilitate exponit, diuinæq́, in ſe gratia & miſericordia affluentiam confitetur ac prædicat. ſed ſuũ in bene agendo torporem ac ad mala proclinitatem, ingratitudinemq́, erga omnis boni liberaliſſimũ datorem Deum accuſat, atq, deplangit, rurſumq́, ad diuinæ bonitatis fontem vbertim ſcaturientem recurrit, diuinum auxilium in tot perturbationibus atque anguſtijs implorans, inſigne nobis in ſe exemplum, ad imitandum exprimens relinquensq́; vt & nos peccatorum noſtrorum vulnera agnoſcere, confiteri atq, deplangere, & ad miſericordiſſimum Deum quouis tempere recurrere diſcamus. Atque huc fere pertinent, quæ De timore animi, etiam ſupra ex Ephram adducta ſunt, quorum principium eſt: Ego Ephram peccator, ignauus, ac piger in certamine ſpirituali, &c. ac quæ de Reprehenſione ſui ipſius atque confeſſione, ibi ſeorſim tractat, eum eiuſmodi initio: Fratres compatimini mihi, &c. vbi multa hiſce adducuntur ſimillima, ſicut & ſparſim ſæpè apud eundem poſtea alibi. Si porrò Ephram tantæ Sanctitatis vir, adeo ſe affectibus ac paſſionibus animi grauatum & exagitatum confiteatur atque deploret; quid de nobis ipſi ſentiemus, qui ne vmbram quidem illius viri refeimus, & proprijs paſſionibus ita valde indulgemus, redundamus, & obruimur: quanto inquam magis eas in nobis omni acerbitate atq, dolore accuſare, confiteri, & deplãgere, D *bellumq́, cum illis quocunque tempore ſuſcipere debemus, ne penitus eorundem fluctibus vndiq, periculoſiſſimis demergamur, & pereamus? Certandũ ergo fortiter eu vaſtiſſimo hoc rerũ mundanarũ pelago, exemplo vigilantis atq, prudentis alicuius naucleri, qui in medijs procellis ita clauũ nauigij tenet ac regit, ne nauis cedat fluctibus, & demergatur. Certant quippe aduerſus eam grauiter maria, quibus gubernatoris arte ac prudentia viriliter obſiſtendum eſt. Quod verò in mari tempeſtates & vndæ, hoc in anima noſtra turbulenti ſunt affectus atq, paſſiones, præſertim dum extrinſecus illata aliqua aut iniuria, aut calamitate, aut tribulatione, aut tentatione, aut aduerſitate quacunq, velut flatibus quibuſdã vehementius concitantur, mentisq́, noſtræ nauiculam planè obruere conantur. At qui in hac vita ſic rationis ac prudentiæ clauum moderatur, vt contra eiuſmodi vndarum impetum, puppim animæ ſuæ ſeruet incolumem atque infractam, is profectò præſtantiſſimi & prudentiſſimi naucleri meretur nomen. Cum autem eò deducta res eſt, vt nauis non amplius obſecundet clauo, ſpes omnis iam pe[...] ſalutis. Et in hoc verſantur ſtatu, qui ſpreto rationis imperio ac ductu, ſe totos paſſionibus atque affectibus regẽdos aut potius ſubuertendos permittunt traduntq́,, quorum numerus, proh dolor, valde magnus eſt, & conditio deploranda. De ijs porrò ſedandis & moderandis, atque ad mediocritatem aliquam bonam reuocandis, cum plures ſcripſerint, inter alios tibi S. Ambroſium citabo, lib. 1. de Iacob & vita beata, cap. 1. 2. & 15. Tom. 4. ac lib. 1. de offic. cap. 3. Tom. 1 & lib. 2. de Abraham, cap. 6. 8. 11 Tom. 4. &c. Poſt quem, etiam vide S. Thomam Aquinatem, qui longum & inſignem de affectibus & paſſionibus hiſce ſermonem compoſuit. Et poſt illum Dionyſium Carthuſianum, qui librum vnum ex varijs Patribus collectum, De paſſionibus animæ conſcripſit, &c.* C E

Vitam in carne dicere, mihi metus eſt & terror: nam in laqueorum medio incedo, &c.] *Hunc locum egregie exornat, & amplificat Chryſoſtomus Homil. 15. ad popul. Antioch exponens inter alia ibi dictum illud Sapien. Agnoſce quòd in medio laqueorum pertranſis, &c. Locus eſt Ec[c]l. 9 ad quem et ani hic reſpexiſſe omnino videtur S. Ephram.*

Quis dabit capiti meo aquã longè immenſam, &c.] *In Græco Cod. S. Ephram additur [...]*

[illegible] immen im, [illegible] quod idem & in Sermone de Pœnitentia (cuius initium eſt: Dominus no-[illegible] descendit, &c.) poſtea ab Auctore inſertum reperies, ac alibi. Sed in textu ſa-[illegible] Hierem. [illegible] illud non adijcitur, nec in Græc. nec Lat. Sed hoc non refert, cùm Sancti Patres [illegible] quid int[illegible] rferant, & poteſt etiam fieri quòd Ephræm ſuo tempore ita legerit, ſicut etiam [illegible] e apparet, quòd eandem lectionem alibi quoquè ſeruarit & iterarit.

[illegible] ie [illegible] a mea velut cithara, vt hinc teſtamentum exprimere ac referre queam, ex mul-[illegible] ie ſcripturis ac tabulis, &c.] *Sententia in Græco nonnihil intricata videtur, & ſubobſcu-[illegible] o [illegible] larior reddatur, per allegoriam haud inconuenienter intelligenda & exponenda erit; [illegible] ad tabulas creditorum & debitorum, id eſt, expenſi & accepti, vel pecuniarias, &c. hoc ni-[illegible] um [illegible] t poſſim perſtruere hinc quidem ex tabulis vel pauca peccatorum debita, ibi verò viciſſim [illegible] e car ſub protectione gratia tuo, &c. quæ quidem mihi legitima verborum Ephræm hoc loco [illegible] r ſe ſententia, cui aliter placet, aliam meliorem eruat, proferatque, per me licet.*

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, De Conpunctione,

SERMO I.

EDeſſena ex vrbe benedicta, quodam diè diluculo ſurgens, cum duobus fratribus egreſſus ſum. Sublatisque in cælum oculis, ſimile illud ſpeculo nitidum, aſtrisque ornatum, ac ſuper terram cum gloria fulgens, adſpiciebam. Ego verò cum admiratione tacitus mecum iſta reuoluens: ſi hæc, inquam, tanto cum decore reſplendent; & ſancti Diuinæ obtemperantes voluntati, in hora illa, [illegible] ad iudicandum Dominus venerit, quanto magis in gloria Saluatoris, in-[illegible] i luce fulgebunt? Subitò autem in memoriam mihi venit terribilis ille [illegible] ſti aduentus; vnde contremerunt omnia oſſa mea, corporeque ſimul & ani-[illegible] us exhorrui. atque ſic concuſſus, & perturbatus magno cum dolore cor-[illegible] re cœpi, & ingemiſcendo dixi: Quomodo ego peccator in illa hora terri-[illegible] formidanda, inueniar? quomodo ego coram tribunali tunc tremendi iu-[illegible] abo? quomodo ego elatus & ſuperbus, cum iuſtis atque perfectis conſi-[illegible] omodo ego hœdus cum ouibus à dextris Chriſti ſtatuar? aut quomodo [illegible] or infructoſa, cum iuſtis & ſanctis illis, qui in hac vita iuſtitiæ fructum [illegible] nt, collocari potero? aut quando ſe mutuo in aula illa cæli cognoſcent [illegible] quid tunc faciam miſer? quis me tunc agnoſcet? In cæleſti tunc thalamo [illegible] debuntur, & in igne æterno impij. Tunc Martyres ruſus ſua oſtendent [illegible] enta, ſuasque virtutes religioſi viri, Confeſſoresque. Sed infelix ego, quid [illegible] am, niſi ſocordiam ac negligentiam meam? O anima ſuperba atque ela-[illegible] anima peccatrix. O anima impudens. O anima, quæ ſemper vitam tuam [illegible] quam diu rerum terrenarum cupiditate traheris? quàm diu praua impro-[illegible] cogitationum conſuetudo in te dominabitur? An ignoras malis cogita-[illegible] s, ſingulis horis fieri, vt tanquam ignorantiæ tenebris, & cæca quadam caligine, mens obducta, viam non reperiat, qua ſe conuertat ad Dominũ? [illegible] lterius exſpectas, & differs negligens? An quòd venire tartabit cæleſtis [illegible]: Non tartabit miſer, ſed vt fulgor horribile, mox è cælo aduentus eius [illegible] Quapropter aduigila, vt paratus illa hora inueniaris, ne luctu afficiaris ſem-[illegible]. Aliena peccata ne reſpexeris, quin tua potius defleto. Neque conſide-[illegible] feſtucam in oculo fratris ac proximi, ſed trabem, quę in tuo eſt, aſſiduè po-[illegible] imaduerte. Vbi ex oculo tuo trabem eripueris, tunc ex fratris quoque [illegible] ſtucam eximes. Quòd ſi te curare non potes, eſt quòd grauem cæcitatem [illegible] efleas. Quomodo enim alijs, ipſa cæca, lumen præbere poteris? prius ergo [illegible] medere o anima, & poſtea aliorum ſanitati attende. Nullam ſocordiæ [illegible] cuſationẽ habebis. Cuncta enim tibi neceſſaria largitus eſt benigniſſimus [illegible] dic[illegible] um, intellectum, prudentiam, & cognitionem rerum ſpiritalium, [illegible] bi prodeſſe poſſint, decerne & amplectere. Tunc duo illi fratres, qui me-[illegible] ant, & ipſi [illegible] lachrymantes, his me verbis interpellabant: Quid ita acerbè

Pulcherrima meditatio & contemplatio.

Auctor deflet peccata ſua, & Dei miſericordiam implorat.

Matth. 25. Luc. 3 6.

Sanctorũ Martyrum & Confeſſorum inſignia.

Contra cogitationes improbas.

Matth. 24. & Lucæ 17.

Matth. 7 & Luca 6.

Cuncta ſaluti neceſſaria prouidit Deus.

[illegible] cum ſocordia.

plangis, ô pater? Et ego ad ipſos: meam, inquam, ſocordiam, ô filij chariſſimi, de- A
fleo. Cùm enim cognitionis nobis lumen tribuerit Deus ter optimus, ego quoti-
die illud repellere, atque extinguere conor: Nam ſi diuinæ voluntatis mandata
perfeciſſem, beatus ſane in hora illa forem, & non ſolùm ego, ſed & omnes qui
obediunt voluntati eius. Iccirco fratres, nullam penitus ibi excuſationem habi-
turi ſumus, quoniam ſcienter ac ſponte peccamus cuncti. Diuinam itaque pro-
uidentiam, & in nos munificentiam, quantaque nobis quotidie pro ſua bonitate
largiatur Deus, ſedulo conſideremus vniuerſi. Semper eius gratia corda noſtra
viſitat: & ſi locum ſibi paratum inuenerit, ingreditur, ſemperque in anima noſtra
quieſcit: ſed ſi cor immundum offenderit, illicò recedit. Rurſusque miſericor-
dia tactus, cogit eam ad nos peccatores inuiſendos venire: quoniam omnes mu-
tabiles ſumus, libera voluntate non natura, elati ſemper inuenimur & ſegnes, in- B
uidi, & improbi, mala alij contra alios aſſidue cogitantes, prauiſque ac laſciuis &
impudicis cogitationibus oblectantes, in ijſque velut in fœtidiſſimo vitiorum
cœno, perpetuo iacemus. Vnde fit, vt cùm ad nos viſitandos gratia ingredi cupiat,
improbarum cogitationum fœtorem turpiſſimum in cordibus noſtris reperiat,
qua re illico recedit, cùm locum introeūdi ac quieſcendi, in nobis ſicut volebat,
non inueniat. Veruntamen cor noſtrū dulcedine luminis ſui pulſat, vt reſipiſcat
& intromittatur ipſa, vt ſic lucis dulcedine allectus homo ipſam inquirat: nequit
enim penitus nos gratia deſerere; à propria enim ſua benignitate eò adigitur,
vt omnium noſtri miſereatur. Cernis prouidentiam Dei? Cernis Christi in nos
pietatis viſcera? quanto deſiderio ſalutem noſtram ſitiat: & quantopere nos ſal-
uari cupiat? Felicem atque beatum illum, qui purum ſemper cor diuinę gratię pa-
rare ſtudet; vt cùm ad introeundum venerit, offendens in eo ſuauiſſimum odorem
virtutum, atque animæ ſanctitatem, ſeculis omnibus ibi manſionem faciat. Quid C
igitur miſericordiſſimo Deo, pro tot tantiſque bonis ac donis, nos miſeri retri-
buemus? aut quam illi gratiam referemus, quod de cælo è ſinu Patris deſcendit?
quod pro nobis in vtero Virginis incarnatus ſit? quodq; noſtri cauſa alapis cæſus
ſit, ſerui inſtar? Tametſi in terra mille annos viueremus, ne pro vno quidem cola-
pho, illi vnquam vllo modo, prout deceret, reddere æquiualens, dignasq; gratias
referre poſſemus. Iſtud ego, filij mei chariſſimi, pertimeſco: (exploratiſſimam
enim habeo negligentiam meam,) ne omnes, qui me iam intuentur, ac beatum
prædicant, fictamque pietatem ac religionem meam collaudant, ibi me irrideāt,
cum me ſempiternis ignibus cruciari adſpicient. Parce, parce Domine, clemen-
tiſſime Saluator Chriſte, Fili vnigenite, mihi ſeruo tuo inutili, ne coram tremē-
do tribunali, cum tremore & ignominia magna deprehendar, ludibrioque ſim D
cunctis ſpectantibus, tam Angelis quā hominibus. Verùm hic me Saluator meus,
tanquam clementiſſimus Pater, & filiorum amantiſſimus, erudi & corripe: ibi
autem vt cæleſtis Deus, & ſolus abſque peccato, ſuſcipe me. Niſi enim in hac vita
Saluator, miſero peccatori ſanam mentem dederis, tuoque lumine cor eius illu-
ſtraueris, vt quotidie peccata ſua per pœnitentiam abluat, illic coram tribunali
tuo, abſque defenſione quomodo conſiſtere poterit? Antequam ego in terra eſ-
ſem, placuit tibi pro infinita miſericordia tua Domine, in vtero matris meæ pec-
catricis formare me. Et in lucem indignus iam editus, factus ſum dignus, vt vas
fierem gratiæ tuæ, & velut cithara bona, quæ verba ſalutis omnibus audientibus
dulciter occineret. Hæc ego ignauus & peccator dona accepi, & tantæ tuæ gratiæ
me per deſidiam, ingratum præbui. Tu Domine ex ore inertis famuli tui, dul-
cia ſanctitatis cantica exprome. Tu mentis meæ tenebras illumina, vt quando E
voluit gratia, mentem tenebris circumfuſam colluſtrauit; vt laudes tuas dulciter
perſonaret. Huius ego rei gratia, rurſus ad te ſupplex recurro, ô Fili Dei vnigeni-
genite, ac Saluator animarum noſtrarum, deprecans, vt ſicut hic gratia tua mihi
quantumuis indigno, fuit cunctis horis lux, protectio, ſuſceptio, perfugium,
& gaudium: ita & illic ſub vmbra alarum tuarum, in horrendo illo iudicij die
protegar; vt ad dexteram tuam collocatus, & in regnum tuum ſola miſericor-
dia ac gratia tua admiſſus, immenſam bonitatem tuam omni tempore collau-
dem, celebremque mundiſſime opifex, qui inutilis ſerui tui peccatoris lachry-
mas nequaquam ſpreuiſti.

Diuinæ gratiæ in nos promptitudo, ac largitas, benignitas oſtenditur.

Diuino ubique ſit ... commoratio, & pro ijs gratiarum actio.

Diuinam implorat miſericordiā Auctor.

Matth. 25.

SCHO-

SCHOLIA.

DE Compunctione hic acturus S. Ephræm, primum de ſeipſo narrationem quandam haud inmi-[illegible] dam atque inutilem præmittit, quomodo ſcilicet ipſe quadam vi[illegible]e, ſummo diluculo cum [illegible] [illegible] ſtribus ciuitate Edeſſa egreſſus ſit, ſublatisq; in cælum oculis mira illud aſtrorum conſtellatio-[illegible] pulchritudine ornatum, reſplendensq; viderit; adeò quidem, vt ex tanto illo ſidereo ſplendore atq; [illegible]e, mentem altius in admirationem & contemplationem incredibilis illius traduxerit lucis, qua [illegible] ma[illegible]s homines iuſti & ſan[illegible]i, qui diuinæ obtemperarunt voluntati, in illa hora, quando ad iu-[illegible]um Dominus venerit fulgebunt in gloria Saluatoris: De quibus Dominus in Euang. Matth. 13. [illegible] ti fulgebunt ſicut Sol in regno Patris eorum, &c. ac Sap. 3. Fulgebunt iuſti, & tanquam ſcin-[illegible] in arundineto diſcurrent, &c. nec non Dan. 12. Qui autem docti fuerint, fulgebunt quaſi ſplendor [illegible] menti: & qui ad iuſtitiam erudiunt multos, quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates, &c. Hæc & ſi-[illegible] milia ſecum Ephræm perpendens, horribilemq; illius iudicis aduentum ob oculos ponens, animo [illegible] e[illegible] ius exhorruit, contremueruntq; (vt ait) omnia oſſa ipſius. Atque ſic animo conſternatus, & [illegible] ulſus, magna compunctione atque dolore cordis, vim lachrymarum effundere, ſuaq; peccata [illegible] Dei miſericordiam implorare incepit: quod quidem quanta hic faciat commiſeratione & [illegible] [illegible] orationis docebit, ad quem lectorem remitto, & qui a lectu dignus eſt, etiam cohortor atque [illegible]

[illegible] [illegible]erius exſpectas, & differs negligens?] Hæc per interrogationẽ, in vno Cod. legi atque con-[illegible] tamen in alio manuſc. Græc. etiam abſque interrogatione habeantur, efferanturq; hoc modo: [illegible] [illegible] exſpectas & differs, &c. non interrogando, ſed affirmando ſic potius. Verum elegantior & [illegible] [illegible] hoc loco videtur lectio per interrogationem, vt cum reliquis conueniat.

[illegible] [illegible] arce Domine clementiſſime Saluator Chriſte, &c.] Pia precatione ſuum hic concludit [illegible] em Author, ſuaq; peccata deplorat, & ad diuinæ miſericordiæ viſcera recurrit, &c. Eſt autem [illegible] di[illegible] equens, ſimiles precatiunculas in ſuis ſermonibus adhibere, ſicut & paſſim in ijs alibi com-[illegible] bit; adeò verum eſt, quod de eo in ipſius vita, eleganter ac lepide conſcribit Gregor. Nyſſenus: [illegible], [illegible]quit, illius (agit autem de Ephræm) nihil aliud niſi precatio interpellabat; precationem rur-[illegible] tiones excipiebant, &c.

EIVSDEM.

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Sermo * Secundus, de Compunctione.

* al. [illegible] Sermo [illegible] De Copunctione

COmpungere ô anima mea, cõpungere ſuper vniuerſis bonis quæ à Deo accepiſti, & non cuſtodiſti. Compungere de omnibus, quæ feciſti, malis. Compungere in cunctis, in quibus te diu patienter Deus exſpectauit. Compungere, & pœnitentiam age, ne tenebris tradaris exterioribus. Reſipiſce miſera & afflicta anima, ne corã horrendo Chriſti tribunali confundaris. Hei mihi peccatori, qui [illegible]em cordis mei, ob ignauiam meam contaminaui. Nam negligentia & pi-[illegible] a, mei cordis libertatẽ obſcurarunt. Improba concupiſcentia mihi, vt Do-[illegible] ſeruo, imperat; egoq; mox cum timore, infantis inſtar obedio: meq; dum [illegible], oblector. Quis porrò mihi condoleat, aut ſolatium præbeat? Solus * ipſe Sa[illegible]r meus, qui propriam bonitatẽ poſſidens, in me deſperabundum reſpexit. [illegible] i peccatori, quoniã ſolus ego vulneratus ſum. Hei mihi, quoniam mun-[illegible] e creaſti Domine; ego aũt me, mea negligentia peccando fœdaui. Similis [illegible]em Angelis, meipſum abieci. Multiplicatæ ſunt iniquitates meæ Domine, [illegible] plicatæ ſunt, & nõ eſt finis multitudinis earũ. Quo pacto aũt ſupplicabo ti[illegible] [illegible]luator meus, qui os meũ conuitijs ac maledictis repleui? aut quomodo col[illegible] bo te, qui conſcientiã pollutam habeo? aut quomodo te diligam Domine, [illegible]io plenus ſum? Quo pacto veritatem inhabitatricẽ mihi obtinebo, qui me-[illegible] mendacijs muniui? Quonam pacto inuocabo te, quia tua non cuſtodiui [illegible]? Verùm cũ ſis ipſe mendacij expers, ne quæſo me abiectũ deſpexeris; neve deteſtandum me abieceris, neq; penè deſperatum me deſerueris. Valde enim læ-atur inimicus meus, dum me de propria deſperantẽ ſalute cernit: in hoc quippè olo gloriatur atque exultat, vt me per deſperationem captiuũ adſpiciat. Verùm [illegible] e[illegible]r viſcera miſericordiæ tuæ, ſpem eius confunde; meq́ue ex dentibus ipſius eripe.

Elegans com[illegible]

* al. [illegible] ipſe Saluator, &c.

Pſal. 39. [illegible]

[illegible]

Iohan. [illegible] & Rom. [illegible]

Nunquam eſſe deſperandum. eripe: & à fraudulenta atq; maligna eius mente, totoq; quem in me mouet cona- A
tu, libera. ideo cunctos vos hortor, qui conſcientia ſcelerũ, & iniquorum operũ,
angimini: ne de vobis ipſi deſperetis, neq; aduerſarium veſtrum lenificetis. Sed au-
dacter ad Deũ accedite, & coram ipſo plorate, & nequaquã vos ipſos deſperetis.
Lucæ 15. Vehementer enim ſuper pœnitentiã agentibus gaudet Dominus noſter, ample-
ctiturq; libenter confeſſionem noſtram, ac conuerſionẽ exſpectat, & recipit. Ait
Ezech 18. Matth. 11. enim: Poſt hæc omnia, ad me reuertere. Rurſusq; per ſancta ſua edicit Euangelia:
Venite ad me oẽs qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Nemo igitur
ſeipſum deſperet, etiãſi peccauerit; requirentibus. n. ipſum, mercedis retributor
Eccleſ. 18. Coloſſ. 3. &c. erit, aſpernantibus verò & nullam pœnitentiã agentibus, rigidum ſe prębebit at-
que auſterũ. Qua ergo via poterit quis eum inquirere, & inuenire? Primùm qui-
1 Iohan. 4. dem omniũ, mutua erga fratres ſeruanda eſt charitas. Nam Deus, teſte ſcriptura,
1 Pet. 5. eſt charitas. Si quis igitur charitatẽ poſſederit, Deum poſſidebit. Si quis humili- B
tam poſſederit, Chriſti ſimilis eſt: qui aũt ſine humilitate eſt, à Chriſto alienus eſt.
Antitheſes variæ eæque ſententioſæ. Si quis obedientiam poſſederit, Deũ poſſidet, & ipſum imitatur: qui verò contra-
dixerit, etiam Chriſto alienus redditur. Si quis pręfecto paret, Angelos imitatur;
qui aũt reſiſtit ei, diabolo familiarem ſe reddit. Si quis veritatẽ diligit, verè Chri-
ſti ſeruus eſt, & amicus: qui autẽ mendacio gaudet, Chriſto odibilis efficitur. Qui
fratrẽ ſuũ amat, à Deo amatur: at qui odio proximũ perſequitur, Deo exoſus erit.
1 Iohan 4. Si quis proximũ apud alios calumniatur, cum diabolo condemnabitur: qui autẽ
proximi cauſa patitur, Chriſtũ talis hæreditare poſſidebit. Si quis in peccatis ab-
Eccleſ. 18. 19. Matth. 18. & 1. Theſſ. 3. errantem deteſtatur, ſeipſum condemnat. Qui aũt lapſo compatitur ac cõdolet,
mundam ſuam animam efficit. Qui erratũ proximi publicat, ſuam animam con-
taminat: at qui cõpaſſionis quodam affectu illud occultare ſtudet, irę tempore is
protegetur. Si quis ſuperbia inflatur, quaſi de vita a ſe rectè inſtituta, ſeq; perfectũ C
Matth 6. 23. Lucæ 14. exiſtimat: laborẽ hic perdidit, & mercedẽ recepit. Qui vero rectè à ſe facta per hu-
militatem celare nititur; hic à Domino exaltabitur, ſuamq; ab ipſo mercedẽ ac-
cipiet. Si de bonis quis gloriatur ſucceſſibus, citò hic cadet: qui aũt ſeipſum humi-
Ibidem. liat atque extenuat, in ſublimiorem ſe altitudinẽ euehet. Qui ad iracũdiam celer
eſt, extra Dei iuſtitiam eſt, neque enim cum ipſo Chriſtus demorabitur. Qui verò
Matth 5. Lucæ 6. manſuetudinem poſſidet, & benignitatẽ atque ęquitatem amplectitur, hic domi-
ciliũ eſt Spiritus ſancti. Si quis fratrem delinquentem auerſatur, hic ſeductus eſt,
mentemq; vanam poſſidet: qui aũt in charitate copatitur, in virtutibus perfectus
eſt. Si quis fratrem peregrinũ faſtidierit, hunc auerſabitur Deus: qui verò in cha-
ritate eum excipit, Deũ ipſum ſuſcipit. Si quis fabricationibus delectatur & ædifi-
ciis, æternis ſe bonis ſpoliare ſatagit: at qui in ſpiritalibus occupatur & certat, hic D
æternorum bonorũ dulcedinem nouit. Qui ſplendidarum veſtium elegantiam
curat, diuina ſtola exuetur: at qui ſe veſtibus & conſuetudine obtegit, ſpiritalẽ is
ſtolam induere ſedulò cogitabit. Si quis precationis ac pſalmodiæ tẽpore, negli-
gens, diſtractaq; mente fuerit, Deum hic ad iracundiam prouocat: qui aũt prõptè
ac ſedulò pſalmodia delectatur. Spiritus ſancti hic particeps efficitur. Rurſuſque
ſi quis circa ſcripturarum vtilitatem, ac lectionem non elaborarit, eaſque amdè
non euoluerit, arborem ſe is infructuoſam reddit: at qui ſtudioſè illas excuſſerit
Pſalm. 1. & Hierem 17 atque examinarit, fructum duplicat, inſtar ligni ſecus decurſus aquarum plãtati.
Si quis in nocturnis precibus, ſomno ſe dedecerit, eumq; prætulerit: carnalem ſe,
non ſpiritalem eſſe demonſtrat: qui autem ſibi vim facit, ad vigilias cum alacri-
Prouerb 10. Matth 6. tate: hic cum deſiderio Chriſtum quærit. Si quis in verbis inanibus multus ſit, ab-
ominabilem ſeipſum coram Deo & hominibus reddit: qui autem ſilentio ſe ac- E
Deut. 15. commodat, Deum glorificat, & à multis diligetur. Si quis ex fratribus abundans,
Matth. 5. indigentiori non ſuppeditat: hic ſanctimoniæ expers eſt, & bonis ipſius alij ad de-
Lucæ 9. Epheſ. 4. litias abutentur: qui verò præbet indigenti, regnum cęlorũ poſſidebit. Si quis tan-
quam validus ac ſanus, in Infirmiorem, impotentioremque effectur: is à Deo ma-
Matth. 23. ledicetur, & ab ipſo audiet: Quòd omnis qui ſeipſum exaltat, humiliabitur, at qui
ſuccurrit, atq; compatitur, à Domino audiet: Quòd vni ex minimis meis feciſtis,
Lucæ 14. 18. mihi feciſtis. Si quis conturbet fratres, vnũ apud alterum traducens, hic Angelis
Matth 25. Rom. 1. & hominibus execrabilis erit: qui aũt iraſcentes atque lugentes placat ac mitigat,
Matth. 5. hic filius Dei vocabitur. Si quis ieiunium deſpicit, & carnalia deſideria perficit,
à puri-

[illegible]itate & caſtitate alienus eſt: qui vero ſeipſum ieiunio conficit, operator 1.Cor.6.11.
[illegible]s puritatis ac continentiæ, pudicitiæque exiſtit. Si quis edacitate, epulisque
[illegible]tatur, hic apertè gaſtrimargiæ ſpiritui ſeruit: qui autem temperantiæ ſeipſū
[illegible] aſtringit que, facile paſſiones cogitationesq́; improbos refrenabit. Si quis De Gaſtrimargiæ ſpiritu, vide in Schol.
[illegible]minis delectatur, & apud eas alacrem hilaremque ſe reddit; paſſionibus pra-
[illegible] deſeruit, & cum conſcientia bellum gerit: has verò qui auerſatur, ſeque à cō-
[illegible]dine eiuſmodi abſtrahit, belli moleſtia liberatur, pacemque cum conſci-
entia retinet. Si quis carnali * conſanguinitate gaudet, fiduciam in ea reponens, *al. carnali ſanguinis nobilitate, &c.
h[illegible] ſeipſum ſecundum Deum non tradidit, ſed illudit, & illuditur ſuis cogi-
tationibus: at qui à carnali ſe conſanguinitate retrahit, in eamque cœco non
f[illegible]tur affectu, hic verè mundo renuntians, diuino ſe ſeruitio emancipiat. Si quis Aduerſus murmura.
B [illegible]ceptum ſuperioris obmurmurat, obedientiæ mercedem apertè deperdit:
[illegible]rò longanimiter atque alacriter mandatum exequitur, hic præclaram ani- 1.Pet 1.4.
[illegible]lchritudinem conſeruat. Si quis admonitus auerſatur; & admonentem Heb 12.
da[illegible]ns, in eum ſtultè immodeſteque inuehitur atque inſurgit, Chriſtum is re Tit.2.3.
pe[illegible]mnique ſe commodo atque vtilitate diſpoliat. Eiuſmodi nos omnes
co[illegible]onibus fratres, probos efficere, ac decertare debemus: ideoque nobis
ipſi at[illegible]ndamus chariſſimi, vt ne per carnales affectiones atque paſſiones, æter-
[illegible]b[illegible]eſtituamur. Hei mihi, cuiuſmodi præparatæ ſunt delitię atque ob- Matth.10.
[illegible]ta, nec eſt qui enitatur atque decertet, quique ſeriò agat, aut qui deſide- Luc.14.
[illegible] ſed contra potius, præſentia anteponimus, & temporalia, minimeque perma-
[illegible]tia. At bona illa immortalia atque æterna, nec cogitatione quidem comple-
[illegible]mur. O excœcationem. O impoſturas inimici. Hei, qualia tormentorum ſup-
C [illegible]cia peccatoribus mei ſimilibus, & negligenter viuentibus parata ſunt; & non
e[illegible] qui te[illegible]ormidet, ac contremiſcat: ſed tanquam nugas æſtimanmus quæ dicun-
tur, grauati atque opreſſi, tanquam ſopore ac veterno paſſionum corporis, con-
[illegible]cti enim ſumus iis velut catena aliqua ferrea, nec eſt qui certet, quin & ſie liga-
[illegible] adhuc gaudemus. O peſſimum inuentum impuriſſimi Draconis. Quo pacto
cunctorum mentes excœcat, vt contrarium ſentiamus, noxiaque præ futuris di-
[illegible]amus bonis. Venite igitur fratres mei. Venite Patres. Venite Chriſti ſerui, cō- Pſalm.94.
p[illegible]n[illegible]amur corde, & die noctuque plangamus coram ipſo. Venite, & nobis ipſi
h[illegible]ra[illegible] illam, ineuitabilemque neceſſitatem in memoriam reducamus, compun-
ct[illegible]eplangamus. Venite, & ineffabilia atque inenarrabilia illa bona ad mentē Matth 24 25.
reuocemus, & compungamur. Venite, & tremendi illius atque horribiliſſimi tri-
D b[illegible]al[illegible]s, & confuſionis, quę nobis futura eſt eo tempore, recordemur, ac nos ipſos
de[illegible]remus. Venite, & nobiſcum ipſi recolamus fratres, qua ratione iuſti quidē Sap. 3.
f[illegible]unt ſicut ſol; peccatores autem tanquam ollæ aduſtio, inuenientur. & cō Matth.13.
pu[illegible]cti corde, bonorum operum æmulationem reſumamus. Adeſte ergo fratres
[illegible], & nos ipſos per charitatem in timore confirmemus Domini, vt æternis bo-
nis potiamur. Venite procidamus ei in compunctione, contritioneque cordis, ac
ſi[illegible]icitate. Bonus quippè eſt & miſericors, ſaluatque pœnitentiam agentes. Eccl 2.
Ro[illegible]emus ergo eum, vt & nos in regnum ſuum introducat. Quia ipſi debetur glo Eſa.45.
r[illegible]a, & adoratio, Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, in ſecula ſeculorum. Amen. Ezech.18 33

E

SCHOLIA.

Q[illegible]antopere Ephrem hic noſter in mentibus hominum ad Compunctionem excitandis laborarit, ſi aliunde, (cum frequens quoque ſparſim, & incidenter alibi hoc agat) ſanè ex quatuor hiſce eius h[illegible]s quibus ex inſtituto atque profeſſo argumentum de Compunctione tractat; ac præſertim ex hac [illegible]da in ordine, vbi cum ſua anima ſermonem inſtituit, eamq́; magno affectu ad Compunctionē exci- [illegible] &c. cuiuis abunde conſtabit. Poſt quem, ſi fortè & alios in eandem opus videre materiam tibi v- [illegible] Chry[illegible]ſtomum citabo, qui duos elegantes, lectuq́; digniſſimos etiam De Compunctione cordis cen- ſ[illegible] Libros, vnum quidem ad Demetrium, alterum vero ad Stelechium: quos in poſtrema Pari- [illegible] editione Tom. [illegible] inter Didact. & paranet. reperies. Nec ſilentio prætereunda hic videtur eiuſdem Homilia, de Compunctione, & de Dauid & Achab. & in Ionam Prophetam, quæ haud parum etiam ad [illegible]em hic facit præſentem. De eodem quoque, ſi placet, vide S. Bernard. ſuper Cantic. Serm.16. vbi de qua-

druplici Compunctione tractat. F. in Serm. de Ep. han. Domini, cuius principium est: Necessarium vobis: &c. ubi quatuor genera lachrymarum recensset.

Cunctos vos hortor, qui conscientia ſcelerum angimini, ne de vobis ipſi deſperetis, &c.] *Cum nihil eque moliatur ſalutis humanæ inſidiatur cacodæmon, quam homines ad peccandum pertrahere, & poſt peccatorū ac ſcelerum patrationem miſeros in deſperationis laqueum conijcere, in hoc quippe ſolo gloriatur atque exultans, vt per deſperationem eos captiuos videat: ideo aduerſus deſperationem, hic Ephram pro efficacisſimo remedio atque antitodo, Compunctionem & pœnitentiam mox poſt commiſſa peccata, adhibendam docet, & ad Deum toto conatu recurrendum, qui vere ac ſincere ipſum requirentibus, mercedis retributor erit, vt latius hic ab Auctore oſtenditur. notandumq; hic locus eſt contra Deſperationem. de quo plura vide apud S. Chryſoſt. homil. 40 & 41. ad popul Antioch. quibus iſta non parum illuſtrantur.*

Si quis edacitate epuliſque delectatur, hic apertè Gaſtrimargiæ ſpiritui ſeruit, &c.] *De Gaſtrimargiæ ſpiritu, alibi ſæpius reperies apud Ephram, & apud Iohan. Caſſian. lib. per tot. ac Collat. 5.* B *cap. 2. 3. 4. 10. 11. 20. 21. 22. 25. 26. Interpretatur autē Gaſtrimargiæ vocabulum, gulæ concupiſcentia ſecundum Caſſianum lib. 5. cap. 1. & ventris ingluuies, collat. 5. cap. 2. & deſiderium gulæ, cap 26. collat. ead. vbi inter alia dicit, quod deſiderium gulæ, id eſt gaſtrimargia, per ſe non eſſet adeo noxia, niſi intromitteret grauiores alias paſſiones, &c.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Compunctione, Sermo III.

C

Pſal. 41. 2 Cor. 1. Math. 7. Luc. 6. 11.

LArgitor cūctorum bonorum, ac fons ſanitatum, & theſaurus miſerationum, tu ſolus es Deus bonus & miſericors, qui ſemper bona præſtas petentibus. Et quia ipſe mecum aſſiduè immenſa tua remedia, ac dona optima, quæ ſingulis mihi diebus impertiris, experior: Propterea confidenter te Chriſte Deus meus clementiſſime, ſupplex exoro, vt gratia tua ſuper me iugiter veniat, quę mentem meam varijs diſtractam colligat, occultaque rurſus mea vulnera ſanet. Ecce enim diſtractiones atq; elationes mentis, ſemper occulta mea vulnera inſtaurāt

Pſal. 140. redintegrant. Verum tu Domine mitiſſime atq; longanimis, qui ſemper curas gratia & miſerationibus, ſana vt miſericors ac pius frequentes infirmitates mei peccatoris. Ego verò dignas curationibus tuis mercedes reddere prorſus nequeo Domine: Tua enim remedia atq; medicamenta, omnem æſtimationem excedūt D pretij. Non cælum, non terra pro merito tuarum curationum, dignum quid tibi retribuere poſſunt. Sunt autē curationes tuæ bonitatis, multæ tuæ miſericordiæ. Nullo ſiquidem æſtimari vendique poſſunt pretio, remedia atque medicamenta cœleſtia & ſancta. Sed lachrymis illa Saluator, fletuque amaro indulges omnibus. Quis igitur non admiretur? Quis non obſtupeſcat? Et quis tantam clementiæ tuæ bonitatē non prædicet Saluator animarū noſtrarū? qui pro tuarū curationū præmio, etiam noſtras ſuſcipere dignaris lachrymas. O lachrymarū vis, quouſq; pertingis, quæ multa cum fiducia nullis impedita retinaculis, ipſum cælū penetras?

Lachrymarum vis atque potentia. O vis lachrymarum, quæ, ſi velis, ante ſanctum atq; excelſum immaculati Domini thronum, cum gaudio adſiſtere potes? O vis lachrymarum, in cuius præſentia atque conſidentia Angelorum ordines, cæleſteſque omnes virtutes ſemper exultant. O lachrymarum potentia, quomodo in ictu oculi, quaſi præpetibus ſublata E pennis, in cælū reuehis atque aſcendis; & poſtulata à Deo ſancto obtines? Occur-

Precatio Auctoris lachrymoſa. ritque tibi hilariter, indulgentiā ac remiſſionē peccatorū deferens. Largire igitur mihi indigno famulo tuo Domine lachrymas, illuminationē cordis, atque fortitudinem:, vt fontes lachrymarū iugiter cum dulcedine fundēs, cor meū illuſtretur in oratione munda: vt magnum illud delictorum meorum chirographum modicis lachrymis deleatur, ignisque ardens ibi exiguo fletu extinguatur. Nam hic ſi peccata mea defleuero; illic inextinguibilem ignem euadam. Quia enim ſingulis diebus tuam Domine longanimitatē prouoco, ob oculos mihi & meam amaritudinem, & tuam clementiam cōſtituo. Sed meam vincit amaritudinem, longa-

[illegible] ac patientiæ tuæ benignitas. Nam & aues qu[illegible] ſuos enutriunt filios; & licet ab iis qua[illegible] que [illegible] iam tamen illos negligunt, deſpiciuntve: [illegible] Quod ſi aues ſic pietati [illegible]antur; quanto [illegible] [illegible]us trahitur, vinciturque Domine: vt miſ[illegible] [illegible] n & mater à ſuo deſpecta puerulo, corde tamen ideo [illegible] [illegible]ere n[illegible] quit: viſceribus enim pietatis ſuperatur. [illegible] [illegible] pietatis affectu trahitur; quanto magis gratia tuæ clem[illegible], anima [illegible] tor Domine, ſuis quotidie vincitur miſerationibus, ad [illegible] [illegible] ſaluandum cunctos ſemper deſiderantes te! Quandoquidem ergo ab [illegible] hoſte, qui me ſemper affligit, anguſtor: clamabo cum lachrymis die ac [illegible] implorans miſericordiam, vt ab impugnationibus teliſque eius me [illegible] Quis enim poterit improbi illius conſilia conatuſque perferre, gratiæ [illegible] [illegible]ſtitutus Domine? In horas quippe ſingulas, cogitationibus & acti[illegible] [illegible] a[illegible]git animam. Verum tua potentia Chriſte, quæ fluctibus maris im[illegible] ipſum quoque † increpet, vt à me ſermo tuo vincatur, diffugiatque [illegible] [illegible]nim diebus ſuas in me machinas, fraudeſque renouat, [illegible] [illegible] uare ſtudet, & à dulciſſima optimaque meditatione diuinorum [illegible] [illegible] torum auocare. Quare gratiam tuam celeriter emitte Domine, vt [illegible] hunc draconem, cum vniuerſis cogitationibus ſuis ſordi[illegible] [illegible] depellat. Ipſa tua ad hoc indicaris parabola, mi Domine, [illegible] em quemdam in ciuitate fuiſſe, qui nec Deum timebat, neque [illegible] reuerebatur. In eadem verò ciuitate viduam fuiſſe pauper[illegible], quæ [illegible]lum quotidie adibat, dicens: Vindica iam me de aduerſario meo. [illegible] diu ille inclementer deſpexiſſet mulierem variè vexatam, præ[illegible] tandem viduæ patientia, ipſumque quantumuis immitem, & immiſericor[illegible] ad † æquitatem reuocauit. Vidua iniuriam paſſa, immiſericordem ini[illegible]que iudicem adit, vt ipſam de ſuo vindicet aduerſario: Ego autem longani[illegible] & miſericordem, benignumque meum accedo Dominum, poteſtatem in [illegible] terra citiſſimè exaudiendi habentem. Os diuinum, ſanctum, & mentiri [illegible]m, Deus benedicte, atque redemptor, fac obſecro celeriter (ſicut promiſi[illegible] [illegible] tam omnium in te ſperantium, die noctuque. Ne tardes vindicare me [illegible]e. Ex manibus inimici eripe me, & ad te dirige: vt illo per gratiam tuam [illegible] te ſolum benedicam, teque ſolum glorificem ô longanimis & miſeri[illegible] [illegible] mnes homines cupis ſaluos fieri. Et quia vitæ meæ tempus in vani[illegible] [illegible]cit & cogitationibus turpibus, dona mihi medicamentum [illegible]ax, quo [illegible]è ab occultis meis curer vulneribus: Et conforta me, vt ſaltem ad vnam [illegible] promptè laborem in vinea tua: Nam ad vndecimam iam horam tempus [illegible] meæ vitæ peruenit. Scapham negotiationis meæ, diuin[illegible] ſ tuis man[illegible] [illegible]a, & prudentiam mihi vili abiectoque negotiatori con[illegible]cede, vt nego[illegible] [illegible] m perice[illegible] poſſim, quamdiu adhuc tempus ſuppetit. Etenim naui[illegible] [illegible] finis inſtat, magnaque tempeſtas imminet, & temp[illegible] e varijs di[illegible] ac deſidem euocat. Huc age ô piger inquit: omne lucrum negotiationis [illegible] tempore vitæ tuæ reportatum, oſtende. [illegible]t hora mortis me terret mi[illegible] [illegible]cio enim opera mea, & contremiſcit mihi anima: intueor negligẽ[illegible] [illegible]ris mei, & exhorreſcunt oſſa mea. Separationis enim hora mihi ante [illegible] [illegible], & ex eius conſideratione vehementer timeo. Quin & pro gaudio, [illegible] [illegible]pior, dum me opera gaudio digna non feciſſe cerno. Magnus enim pa[illegible] [illegible]ortis tempore, omnibus peccatoribus mei ſimi[illegible]ibus: Ruti[illegible] Ingens [illegible] eſt, dum anima à corpore ſeparatur, vniuer[illegible]ſtis, cunctiſque virtutis [illegible] athletis. Magnus item ſeparationis tempore, dolor atque triſtitia eſt [illegible] [illegible]mparatis, atque torpentibus; dum ſuæ temiſſ[illegible] [illegible] entiæ, to[illegible] re[illegible]o temporis vitæ, adeò negligenter tranſ[illegible]cti. Grauiterque tunc [illegible] [illegible]lore excruciatur, qui hic dum viueret, ſalutis ſuæ curam neglexit, [illegible] vt etiam pœnitentiæ eius cruciat[illegible], ipſum quoque mortis ac [illegible] [illegible]nis t[illegible]orem excedat. Contra verò, iuſti & ſancti pietatis atque reli[illegible] [illegible]hletæ, in hora mortis ac ſeparationis exultant, cernentes ante oculos

M 4 magnum

[illegible] Luc. 18. Ibidem. † al. ad iudi[illegible] ſionem per[illegible] mouit. 1. Tim. 2. Matth. 20 Matth. 2[illegible] Verba animæ compunctæ [illegible]

magnum illum ſudorem atque laborem ſuorum certaminum, vigiliarum, & ora- A
tionum, ieiuniorum, & lachrymarum, humi cubationum, ac ciliciorum. Exultat
illorum anima, ex corpore ad requiem commigrare incitata. Formidabilis item
eſt mortis præſentia omnibus peccatoribus, laxeque ac molliter viuentibus; &
quibus in hac vita vaniſſima, ſe puros integroſque ſeruandi, nō fuit cura. Dolorq;
vehementiſſimus, ſeparationis tempore peccatorem occupabit, quando neque
omnino quid loqui licebit, & ſeueriſſimum præceptum egredi hora illa vrgebit.
Apoſtrophe ad ipſam animam. Heu heu ô anima, quamobrem nunc vitam ſalutēque tuam negligis? Cur alijs di-
ſtracta, ita otioſè dies vniuerſi temporis tui tranſigis? Ignoras, repētinam ac ſubi-
taneam fore vocationem tuam? Quid obſecro illic tunc actura es; ſi hic ita iam
fueris negligens? Ante tribunal tremendi iudicis, quid pro excuſatione tua habe-
bis quod reſpondeas? Quomodo ſubrepat tibi inimicus tuus, non intelligis mi- B
ſer? Et quomodo tibi diuitias cœleſtes indies furetur, neſcis ô diſtracte ac negli-
1.Pet. 5. gens? Sobriam te præbe ac vigila, belli tempore, ô anima. Precibus intenta eſto,
cum lachrymis ora, & ad Deum cum cordis dolore exclama: & ſtatim tibi in au-
xilium mittet Angelum miſericordem, qui te ex ipſo belli periculo liberet, & a
confuſione inimici. Diligenter cura, ne ſeparationis hora, in triſtitiam incidas ac
gemitum, inutiliterque plores in æternum. Et venient cuncta in mētem tibi ho-
ra illa, diceſque intra teipſam, acri dolore concitata: Omnia iſta ego quotidie,
mente reuoluebam, mihique ipſe ante denuntians, dicebam: Percurram dies me-
os quibus in terra ſum vt vltrà non peccem, neque iterum à diuinis mandatis ex-
cidam; ſed cum alacritate magna, quæ ipſi placent, peragam ſemper. At nunc ina-
nis, abſque vllo penitus boni operis merito, reperior. Ad te ipſam ô anima reuer-
tere, aſſiduè decerta, ſemperque time: Deum tuum concupiſce, illique per bona C
Matth. 24. 25. Luc. 12. opera obſequere, vt cùm mortis hora, ſeparationiſque tempus aduenerit, te para-
tam, magno cum gaudio, exſpectantem ipſum, inueniat. Intellige, ô anima, inſti-
tutum tuum, Deique vocationem. Non enim liberum animum, cunctis rebus ter-
Pulchra mortis conſideratio. renis liberatum, contriſtat angitq; migrationis hora. Sed mors hominem deſidia
torpentem, & peccatorem contriſtat. Contriſtat remiſſum ac negligētem, & quæ
Deo placent, omittentem. Contriſtat multa poſſidentem, qui curis & negotijs ſe-
cularibus ſuam deuinxit animam. Contriſtat & opulentum, quòd eum licet inui-
tum, ab hac vita ſeparet. Contriſtat etiam patres, quòd à chariſſimis eos liberis ſe-
greget. Contriſtat mundanum, quoniam diuitias ſuas deſerit. Cōtriſtat & fratres,
quoniam cum luctu eos ab inuicem diuidit. Omnes iſti ſuperueniēte mortis ho-
Apoſtrophe ad ſuam animam. ra contriſtabuntur, quoniam ſeculi rebus nimium diſtricti fuerunt. At tu quare D
triſtaris, & ingemiſcis ô anima, mundo libera, ſeculique rebus exuta? In liberta-
tem vocata, in ea ſic ſemper permane, & in via Dei generosè perge, alacriter quæ
ipſi ſunt placita perficiens. Quòd ſi Deo, ex toto corde & anima adhæreas, nunquā
mortis horam reformidabis: quin & ipſa mors, migratioque de corpore, tibi po-
Precatio. rius gaudio futura eſt. Salua me patiēs, & longanimis Domine. Salua me Fili Dei,
qui ſolus ſine peccato es Chriſte. Et concede mihi Saluator, æternæ vitæ medita-
tionem; vt præter eam, aliud nihil in corde meo vmquam habeam, tuamque vo-
luntatem, cooperante mihi peccatori gratia tua, perficiam ſemper, promptusque
reddar, ad beneuolè tua mandata exequenda, vt rectè in pecunia abs te Rex cæle-
Matth. 25. Luc. 19. ſtis accepta, negotiari queam, peractaque bona negotiatione in tuo agro Salua-
tor, laudem abs te, ô Domine, conſequar, dicamque cum fiducia & gaudio cordis, E
Matth. 22. Matth. 25. dum veneris Domine: Beatus ſum, quia veniſti Domine, vt induas me veſte digna
nuptijs ſponſi immortalis, quam tua ego acquiſiui gratia. Accendam & lampa-
dem, quam mihi tua Chriſte largita eſt gratia atque benignitas. Egrediarque cum
gaudio obuiam tibi, collaudans ac benedicens, glorificanſq; ſponſum immorta-
lem: vt iuſtorum atque Sanctorum, qui tibi placuerunt, fieri merear particeps, in
ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA.

*HIc tertius a nobis in ordine Sermo de Compunctione poſitus eſt, iuſta ſeruata œconomia atq; diſpo-
ſitione, ſi eorum quæ tractantur in ſingulis habēda ſit ratio, & reſpectus ad inuicē. Cùm enim prius*

mui;uni

... animæ ... occupauit, vt eam compunctam. Deoq; gratiorem redderet: hic ſe totum ad ... Dominum conuertit Dominum, pias ei preces cum lachrymis offerendo; & vt ille omnis ... quæ ... delicta abluere, & Dominum placare poſſit, humiliter orat & obſecrat. Mul... & ... vtilitatem lachrymarum, inter alia h.c affert: quod idem facit & copioſè in Sermone ... quam alibi. Reliqua in progreſſu videbis Oration.

... m remedia Domine omnem æſtimationem excedunt pretij, &c. *Cauſſam reddit, cur ... curationibus Christi Domini non poſſe referre mercedes: quod ſcilicet, ea (vt dicit) nul... aut comparari queant pretio. Confirmatq; hoc ipſum argumento à maiori, hoc pacto: ... non terra pro meritò tuarum curationum dignè retribuere poſſunt; quomodo ergo ego pec... ... tibi, æquiualensq; referre potero? Poſtea quæ & qualia ſint iſta Saluatoris remedia ... pulchrè demonſtrat ibi: Sunt autem curationes tua bonitatis, multæ tuæ miſericordiæ, ... quomodo à peccatoribus obtineri poſſint, cuiq; ob oculos ibidem ponit.*

... lachrymarum potentia, quomodo in ictu oculi, præperibus ſublata pennis, in cælum aſcen... *Hoc ipſum & Chryſoſt. affirmat. Lib. 2. de Compunctione cordis Tom. ... vbi quo pacto Compun... alas adnectat, quibus in cælum aſcendat, eleganter oſtendit, dum eam ibi cum delitiis co... ... animæ plumbi pondus imponere, & in infernū demergere dicit, illam autem animæ alas ... & in cælum euolare facere, &c. de quo, alibi pluribus apud S. Ephrem.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI, De Compunctione, & ſalute animæ, Sermo.

VEnite cuncti fratres, bonum à me peccatore Ephræm conſilium accipite; quandoquidem iam nos occupat, ô fratres mei, dies illa magna atque terribilis: & nos chariſſimi, ſoluti cura vagamur animo. Cùm dies interim noſtri velut vmbra fugiant, & non aduertimus quantopere prætereant, iuſtuſque Iudex quantum appropinquet. O quantum requiremus tempus malè à nobis impenſum; ludentes atque ridentes, & mente huc atque ... euagantes, & non inueniemus. O quantum plorabimus & flebimus ibi, ... bus illudimus hic atque ridemus. O quantum ſuſpirabimus, dentibus ... debimus; quando coronatos & gloria decoratos inſtar agnorum, vi... s eos, qui nunc pro Chriſti nomine ſuſpiria edunt, laboreſq; exantlant in ... e & ieiunio. O quantum lugebimus, pectusq; percutiemus, contemplan... loria multa, eos, quos hic pro nihilo frequenter reputauimus. Quantum ô ... s mei chariſſimi, clamabimus, & obſecrabimus pro miſericordia, & non e... miſereri poſſit: quoniam tempus pœnitentiæ aliud agentes, perperam con... mus; nec aliud pœnitentiæ tēpus nobis erit reliquum. Hoc pœnitentiæ tē... tur, illud defenſionis. hoc ſeminandi, illud metendi. Quapropter & Apo... r. Nolite errare; Deus non irridetur. Quæ enim ſeminauerit homo, hæc & ... Quoniam qui ſeminat in carne ſua, de carne & metet corruptionem. qui ... inat in ſpiritu: de ſpiritu metet vitā æternā, in futuro nimirū ſeculo. ... autem fratres, cōſideret quomodo ſeminet, & quid ſeminet, & vbi; in ... ut in ſpiritu. Quoniā de ſpiritu metet vitam æternā. Beati qui ſeminant in ... is: in exultatione enim metēt ibi, in hora meſſis. Attēdite fratres, & ſcri... memineritis: Exijt qui ſeminat, ſeminare ſemē ſuum. Et quis exijt, ac ſemi... onus pater familias, Dominus noſter Ieſus Chriſtus. Sed quid ſeminauit? ... m Euangelii, ſancta ſua præcepta. At vbi ſeminauit, & in qua terra? in cor... ominū, per vniuerſum terrarū orbem. Sed nō omnes obediunt Euāgelio, ... omnes faciunt noualia, vt vbi ceciderit ſemen, fructificet: verū in terra in... , & inter ſpinas ſuſcipiunt verbum; atque inter curas, & diuitias, ac volupta... li, ambulantes ſuffocant illud, & nō proferunt fructum. Vos autē chariſſimi, ... a veſtra ad ſuſcipiendum Euangelicum verbum præparate; & nequaquam ... m veſtram ſuffocabit ſolicitudo nimia vani ſeculi huius. Non ob delitias, ... ceſſitatis cauſſa, currite. Si quæ ſunt ſatis tantūmodo perſequamini, nō erit multū laboretis: ſin delitias conſectamini atq; diuitias; hic iā labor varius, ... ſus inſtabilis, tribulatio infinita, & vita anxietate plena. Porrò vnum eſt neceſſa-

Iob 14. Matth. 8. 24. Apoc 5. 7. 17. Sap 3. 5. Apoc 7. 10 Gal. 6. Ibidem. Pſalm 13 Matth. 13. Ibidem. Pſalm 18. Rom. 10. Matth 13 & Luc 8 Matth 6 & Luc 12. Rom. 14 1. Tim 6.

neceſſarium, vt ait Dominus: verumtamen iſta aliquatenus oportebat facere, A
Luc 10. propter ipſam corporis neceſſitatem, & illa aſſiduè, ob ſalutem animæ. Cum ni-
Matth 6.16. hil ſublimius ſit anima, cuius cauſa fratres curamus, ſolicitique ſimus ac præpa-
Luc 12. remur quotidie. Ne in corpore curando vniuerſum vitæ tuæ tempus conſumas:
ſed quandocunque corpus eſurit, & delitias appetit, cogita tunc & animam tuam
Nota. ſuo cibo refocillari velle. Et quemadmodum corpus niſi pane ſuſtentetur, viue-
re nequit: ita & anima, niſi ſpirituali alimento reficiatur, mortua eſt. Ex dupli ci
ſiquidem parte conſtituitur homo, ex anima ſcilicet & corpore. atque ideo di-
Matth 4. bat Saluator: non in pane ſolum viuit homo. Quare tu vt bonus diſpenſator,
Luc 4. animæ cibum præbens ipſi animæ, & corporis, corpori: non ſolum corpus, ſed &
animam nutries atque fouebis, eamque minime deſolatam atque famelicam re-
Epheſ.5. linques. De qua, ac quali quidem anima, ait Apoſtolus: quæ in delitijs eſt viuens, B
Anima quibus mortua eſt. Caue igitur, tuam à gula animam interimi permitteris: Sed nutri ac
nutrienda ſit. foue illam in verbis diuinis, in Pſalmis & hymnis, & canticis ſpiritalibus, in lecti-
onibus ſacrarum ſcripturarum, in ieiunijs, in vigilijs, in lachrymis, in ſpe ac me-
ditatione futurorum bonorum, æternorum, & incorruptibilium. Hæc & his ſimi-
lia, nutrimentum, ac vita ſunt animæ: potiſſimum vero lachrymæ propter Deum
Pſalm. 41. diſtillantes, panis ſaluſque animæ, exiſtunt. Idcircò & magnus Propheta Dauid
Ab exemplo dicebat: Fiant mihi lachrymæ meæ, panis, die ac nocte. O felicem animam Pro
Dauid. phetæ Dauid, ſi quis nutriretur lachrymis. Beatus hic ac ſanctus & irreprehenſi-
bilis Propheta, manſuetiſſimus, ac receptaculum Spiritus ſancti, dies noctéſque in
lachrymis tranſegit: Nos autem, qui infinitis malis ſumus obnoxij, ne ad vnam
quidem horam compungi, ac pœnitere volumus. Ille, forma nobis datus eſt &
exemplum, & pœnitentiæ via: quare imitemur eum fratres, in lachrymis, in Pſal-
Pſalm.38. mis, & ieiunijs. Ille etenim lachrymas præmittens, magnamque fiduciam ha-
bens, audacter valde ad Dominum dicebat: Lachrymas meas, ne ſileas. Quod
ſi tanta eſt fiducia, ac libertas flentis: beatus homo, qui lachrymas fundit prop-
Ibidem. ter Deum, præmittitque illuc; vti cum ſancto Propheta Dauid, confidenter cla-
Pſalm. 6. mare poſſit ad Dominum, dicendo: Lachrymas meas ne ſileas. Propheta namque
Pſalm.38. ille ſanctus, vidit ſe tutò illuc præmiſiſſe lachrymas; etenim per ſingulas noctes
Pſalm 19. ſtratum ſuum lachrymis rigauit, & idcirco cum fiducia clamabat: lachrymas
Iob 10. meas ne ſileas. Noui inquit Domine, quòd iuſtus ſis Iudex, & non eſt in te in
Rom 2 3 & iuſtitia. Noui quòd nullus ſit, qui de manu tua poſſit eruere. Noui quod iudica-
2.Tim. 4. turus venies orbem terrarum. Noui benigniſſime Deus, quòd ab Oriente & Occi
Matth.8 24. dente, ab Aquilone & Auſtro, omnes gentes, & vniuerſa natura humana coram D
Ioel.2 3 &c. tremendo tuo tribunali adſiſtent, vt iudicentur, examinenturque omnes, ac refe-
Pſalm 38. rat vnuſquiſque ſecundum opera ſua. Atque ideo ad te clamo: lachrymas meas
Ezech 18 33. ne ſileas. Noui enim quòd ſi lachrymarum mearum memor fueris, iniquitatum
mearum non recordaberis; cùm vel perexigua lachryma, multa poſſit abo-
lere peccata: & ideo tuam exoro bonitatem, vt lachrymas quoque meas in me-
Dan 7. dium adducas. Quando igitur poſiti erunt throni, & iudicium ſedebit, aperientur-
que libri, & vniuſcuiuſque actiones, & opera publicè ab Angelis atque Archange-
lis legentur: tunc lachrymarum mearum memineris, vt iuſtus iudex. Ne in medi-
um protuleris iniquitates meas, & lachrymas meas ne ſileas: ſed lachrymarum
mearum, in hora illa recordare, vt cum fiducia ad tribunal illud tuum formida-
bile accedere poſſim. Quicunque enim lachrymas illuc præmiſerit, confidenter E
ad iudicium tuum accedet. Noui quantum apud te valeant lachrymæ. Noui tuam
erga homines liberalitatem. Noui tuam bonitatem. Noui tuam indulgentiam.
Noui tuam longanimitatem. Noui tuam clementiam. Noui pietatis tuæ viſcera.
Noui immenſas tuas commiſerationes. Noui ineffabilem tuam miſericordiam.
Pſalm 50. Noui Domine, noui inquam, nec abſcondo: incerta enim & occulta manifeſta-
Luc. 7. ſti mihi. Noui quomodo peccatrix illa illachrymans, iuſtificata ſit, & immacula-
Matth 26. tos pedes tuos contingere meruerit. Noui quomodo princeps ac vertex Apoſto-
Deut 4.24. lorum Petrus flens amarè, veniam impetrarit, ac coryphæus permanſerit. Noui
Pſalm 85 102. quòd non ſit Deus alius præter te, miſerator & miſericors, & iuſtus. Miſerationes
144. enim tuæ, ſuper omnia opera tua. Miſereris, quia cuncta potes parcis cunctis, quia
Matth 12. cuncta tua ſunt Domine, vitæ ac animarum amator. Noui quòd & de omni verbo

otioſo,

A [illegible] rus [illegible] monem omnis homo: quoniam cogitatio hominis confite- Pſalm. 6.
bitur [illegible] i. Horum omnium per Spiritum ſanctum preſcius, ad te clamo Domine: Pſalm. 38.
lachrymas meas ne ſileas. Vides Prophetæ ſapientiam? Cernis veram illius pœ-
nitentiam? Cernis feruentiſſimam fidem? Vna nocte peccauit, & per ſingulas no- 2 Reg. 11. 12.
ctes fleuit, ac vigilauit, lectum rigauit, & vulnus eluit, lachrimarumque vi [illegible] Pſalm. 6.
e [illegible] s eſt beatus. O lachrimarum virtutem ad cælos vſque pertingentem, &
magna cum fiducia, abſque impedimento ingredientem. O lachrymarum vir- Lachrymarum
[illegible] quandoquidē & vniuerſę virtutes cæleſtes tuam poteſtatem admirantur. vis maxima.
O virtutem lachrymarum, quanta potes: tu ſi quidem diuino adſiſtis throno, in
[illegible] o. O lachrymarum virtutem, quæ ab inferis ad cęlos vſque reducis deſide-
[illegible] ante te. O virtutem lachrymarum, quæ medicinalis officina es peccatorum.
B [illegible] peccatores efficiuntur beati, vnde & Dominus noſter, beatos tales prædi-
cat, dicens: Beati qui nunc fletis, quoniam ridebitis, in futurum ſcilicet. Non Matth. 5.
qu [illegible] m dixit beatos illos, qui defleent mortuum, aut damnum domus, aut neceſſi-
tatem, aut quid aliud ſeculi huius: ſed beati, inquit, illi, qui lugent de peccatis ſuis. Ibidem.
[illegible] c enim ad modicum tempus plorant: illi autem in ſempiterna conſola-
b [illegible] r ſecula. O quantum gaudium eſt in cęlis, ſimulac peccator in terra lachry- Luc. 15.
ma [illegible] fuderit, malamque peccandi conſuetudinem abiecerit, ac peccatum od [illegible]
r [illegible] ns: iniquitatem odio habui & abominatus ſum, & ab omni via mala [illegible] Pſalm. 118.
h [illegible] es meos. O quantus rurſum dolor erit in cęlo, quando homo qui abr [illegible] Iſa. 42.
n [illegible] t S [illegible] a & operibus eius, coniunctusque Chriſto, iterum conuer [illegible]
f [illegible] rit retrorſum, oblitus pactorum: & inhæſerit antiquis, quibus ſe rectè ad [illegible]
[illegible] ar [illegible] autem ſibi vult aliud, conuerti retrorſum; niſi gentilium & infidelium
C [illegible] formas ac dicta, quæ vſurpabat priuſquam renuntiaret?

SCHOLIA.

I[illegible] quatuor [illegible] De Compunctione Homilias, quas hic iam ordine ſuo debito coniunctim poſuimus, [illegible] antea aliquē [illegible] ordine ſeparatim in alijs atque alijs manuſcript. Græc. reperirentur, videtur hæc quarta atque poſtrema non parum mihi redolere aureum illum ſtylum S. Chryſoſtomi. Qui tamē ſub nomine S. Ephram. eam inter alia eius monumenta manuſcripta repperi, non auſim alteri potius quàm illi cuius titulum gerit adſcribere; tum etiam quòd magnum atque ardentem ſpiritum Ephram referat, frequentibusq́; eius aphoriſmis, ac ſententioſe dictis abundet.

Neque omnes faciunt noualia, vt vbi ceciderit ſemen fructificet, &c.] *Hæc per allegoriam accipienda [illegible] dentur, ducta metaphora ab agricolis [illegible] agros de nouo proſcindere & excolere ſolent.* D *Quemadmodum enim in agris tum fieri noualia dicuntur quando iterum ad cultum rediguntur, & ad [illegible] [illegible] aptantur [illegible] hoc autem an ſingulis annis, an alternis, iam hic non diſputo: ita in cordibus quoque hominum noualia fieri cenſentur, quando denuo [illegible], hoc eſt, verbo Dei ſuſcipiendo præparantur. [illegible] [illegible] dicit Auctor, non omnes facere noualia, vt vbi ceciderit ſemen fructificet. [illegible] hoc de cordium [illegible] [illegible] intellige, quaſi dicat: non omnes renouant, excolendoq́; præparant corda ſua, vt verbum Dei, [illegible] [illegible] præcepta, in [illegible] tamquam in terra bona & culta ſeminari eum fructu poſſint. Ideoq́; addit: Vos autem [illegible] ar [illegible] ſimi, corda [illegible] ſtra præparate, & nequaquam mentem veſtram ſuffocabit ſolicitudo vanæ ſe[illegible] [illegible] &c. alludendo ad verba Matth. 13 & Marc. 4 ac Luc. 8.*

O [illegible] animam Prophetæ Dauid, ſiquis nutriretur lachrymis] *Sic ad verbum hic eſt in Græco [illegible] Ephram: Quæ tamen ne cui fortè duriuſcula videatur lectio, poſſet fortaſſe mitigari & accom[illegible] [illegible] propoſito reddi, ſi pro (ei tis, ſi quis,) legeretur [illegible], vt ſit ſenſus: qui nutriretur: vel, qui [illegible] batur, referendo hoc ad ipſum Dauid, cuius animæ felicitas prædicatur, quod lachrymis nutri[illegible] [illegible] et tamen prior lectio Textus etiam per comparationem a minori explicari hoc modo: Si quis [illegible] [illegible] lachrymis; felicem [illegible] animam Prophetæ Dauid, quod [illegible] licet multo amplius nutriretur, [illegible] eum eiuſmodi legatur interpunctione: O felicem animam Prophetæ Dauid. Si quis nutriretur lachrymis; Beatus ſane hic Propheta dies noctesq́; in lachrymis tranſegit, &c. quaſi diceret: ſi quis alius nutriretur lachrymis; Propheta ſanè Dauid maximè, ſecundum illud: Fiant mihi lachrymæ panis die ac nocte, &c. Pſalm. 41.*

EIVSDEM

EIVSDEM A

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Pœnitentia. Sermo Primus.

DOminus noſter, qui è ſinu Patris deſcendit, nobisque factus eſt via ſalutis, ipſe nos beata ac diuina illa ſua voce de Pœnitentia inſtruit, dicens: [Matth. 9. Marc. 2. Luc 5.] Non veni vocare iuſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam. Et rurſus: Non indigent qui ſani ſunt, medico, ſed qui malè habent. Si hæc ego dixero, nolo me audias; ſi verò Dominus illa dicat; quare contemnis, & vitam tuam negligis? Quòd ſi inſanabilium tibi conſcius ſis vulnerum, cogitationum, & actuum in te latentium; quare occulta illa tua vulnera negligis, nolens ea medico, vt cureris, oſtendere? [Ibidem.] Quouſque propria cogitatione diſtractus, negligis vulnus tuum, vt amplius putredine repleatur inſanabili? Quamobrem chariſſimè, teipſum odio habens, reſpuis liberari ab occultis vulneribus tuis? Quid times medicum? Non eſt durus neque verò immitis atque immiſericors. [Luc 7.] Non vtitur ferro, ne medicamento quidem auſtero vel cauterio: ſolo verbo ſanat. [†al. plenus bonitate eſt & miſericordia.] Si ad eum accedere velis, omnibus bonis † abundans eſt, & miſericordia plenus. Propter te ex ſinu Patris aduenit, & propter te incarnatus eſt; vt ad eum ſine timore & vacillatione accedas. Propter te factus eſt homo, vt te à grauibus tuis vulneribus liberet: & cum multa dilectione, omnique bonitate, te ad ſe vocat. C Accede peccator, & ſanaberis facilè: abs te pondus peccatorum proijce; preces offer, & lachrymas putredini vulnerum tuorum impone. [Lachrymarum præſtantia atq; vtilitas.] Hic enim medicus cæleſtis, & bonus Deus, lachrymis atque gemitibus vulnera curat. Accede peccator ad bonum hunc medicum, & pro optimo medicamento lachrymas offer. Sic enim vult cæleſtis medicus, vnumquemque ſuis ſanari lachrymis. Nullius eſt negotij, lachrymis curari hoc enim medicamentum non ſtrictius deuincit, neque exacerbat vulnus, ſed breui te compendio & ſine moleſtia ſanat. Tuas exſpectat medicus videre lachrymas, accede & noli timere. Oſtende ei vulnus, & pro medicamento lachrymas ac gemitus offer. Ecce enim oſtium pœnitentiæ apertum eſt, feſtina peccator, priuſquam illud occludatur. Non exſpectat ad tuam negligentiam tempus; vt neque ipſum oſtium, te ſegnem & deſpicientem cernens, tuum ſemper [Matth. 25.] contemptum ſuſtinebit. Quare tuam odiſti vitam miſer? Quid præſtantius tua anima, ô homo infelix? At tu eam, ô peccator, ſpernis. Ignoras dilectiſſime, qua [Luc. 15.] hora cæleſtis medicus oſtium medicinæ ſuæ occludi iuſſurus ſit. Accede obſecro, [Matth. 21.] feſtina vt cureris. Gaudium ex tua conuerſione afferre velis cæleſti exercitui. Sol iam ad veſpertinam inclinat horam, & propter te adhuc exſpectat, vt ad manſionem occurras. [Aduerſarij conatibus non cõſentiendum.] Quouſque inimicum tuum immundum perfers? Quouſque aduerſario tuo impuriſſimo conſentis, impudenter eius voluntatem perficiens? Ille enim te quærit in ignem æternum proijcere: hoc eius eſt ſtudium, hoc ipſius munus, quod ſuis largitur amatoribus. Ipſe concupiſcentijs ſuis peſſimis & immundiſſimis, continuum cum omnibus hominibus bellum gerit. Ipſe rurſus ſceleſtus aduerſarius, in deſperationem perducit obedientes ſibi. Indurat eorum cor, & exſiccat lachrymas, vt nõ compungatur omnino pec- [Ioan 8.] cator. Fuge hunc ô homo, odio & abominationi blanditias eius habe. Deteſtare malignum, & fuge doloſum: homicida enim eſt ab Initio, vſque ad fi- [Matth. 11.] nem. fuge ipſum ô homo, ne te interficiat. Audi dilectiſſime beatam illam [†al. ego vos reficiam, &c.] vocem Domini aſſiduè dicentis: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego vos † requieſcere faciam in regno meo. Tollite iugum meum ſuper [Eccleſ. 5. Rom 10 & Epheſ. 2.] vos, & diſcite à me quia mitis ſum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris. Requiem dicit, & vitam tibi promittit. Quid negligis ô homo? & cur differs de die in diem? Accede, ne timeas; bonus & miſericors eſt, diues & nullius indigens Dominus noſter: non requirit chirographum omnium peccatorum tuorum. Perfugium à cunctis vitijs ipſe eſt, ſanat vulnera donatque

A na[illegible] vitam ſine inuidia, vt benignus medicus. Suſcipit facilè coram ipſo procidentes; quandoquidem Deus magnus, & præcognitor futurorum eſt, ſciens vniuerſas cogitationes noſtras, quando quis ad eum adorandum accedit, vt ſanetur. Sap 8. Pſalm. 7.
Videt cor eius, omneq́; propoſitum accedentis ad ipſum, & quòd immutabilem piamq́ue cogitationem habeat accedens. Tunc benigniſſimus Deus, ob magnam Hierem 29. 31. ſuam bonitatem protinus ab inquirentibus ſe inuenitur: & priuſquam homo oculos ad Deum attollat, dicit ipſi; adſum. Sap. 6. Et antequam ad eum accedat, theſaurum coram loquente, & ſe inquirente, aperit. Priuſquam effundat lachrymas, miſerationum ſuarum theſauros effundit ſuper eum. priuſquã ipſum imploret, reconciliatur ei, & priuſquam ipſum oret, miſericordiam ab eo conſequitur. Charitas enim Dei ſic requirit, & ſic vult. Et qui in veritate accedunt ad eum,
B non cunctatur audire. Neque rurſus accedenti ad ipſum improperat, dicendo: Cur tanto tempore ſeruiſti inimico, me autem Deum tuum, volens ſpreuiſti? Non quærit præteriti temporis quantitatem, ſed tantummodò humilitatem, lachrymas, ac gemitus ſibi procidentis intuetur Dominus. Et quia futurorum præ- Sap. 5. ſcius eſt, quippè Deus & creator noſter, è veſtigio cuncta peccata noſtra, & offenſiones cogitationum & actuum remittit: primamq́ue ſtolam afferri ei iubet, cum Luc. 15. annulo etiam in manu dextera; omneſq́ue Angelos ſibi gratulari præcipit, ſuper anima iſta peccatoris inuenta. Beati enim nos cuncti ſumus homines, qui Dominum adcò habemus bonum, dulcem, malitiæ immemorem, benignum, pium, Pſalm 102. Rom.. miſericordem, & longanimum, ſemper iniquitates noſtras, ſi tamen ipſi voluerimus, remittentem. Ecce enim hortatur. Ecce longanimiter ſuffert. Ecce cuncta nobis bona ſua largitur in hoc ſeculo, & in futuro, ſi voluerimus ipſi. Venite Matth 14. 26.
C ergo, obſecremus, quandiu in præſenti vita tempus nobis ſuppetit. Donec enim Marc. 13. 14. 1. Pet. 4. 5. hic ſumus, ſemper Deum exorare atque placare poſſumus. Facilè nobis eſt indulgentiã depoſcere, opportunum nobis tempus eſt ianuam miſericordiæ eius pulſare. Sap 5. 2 Cor. 6. Fundamus lachrymas, quandiu tempus eſt ſuſcipiendi noſtras lachrymas, ne abeuntes in ſeculum illud, abſque fructu & vtilitate vlla plangamus: ibi enim pro nihilo ducentur lachrymæ. Quantum hic voluerimus, tantum benigniſſimus remittet Deus: Hic enim nos obſecrantes audit. hic nobis ſupplicantibus ſibi, remittit. Hic noſtra peccata & iniquitates, nobis reſipiſcentibus, delet. Hic oratio & obſecratio, ibi verò eſt vltio. Hic remiſſio, ibi inquiſitio. hic longanimitas, ibi ſeueritas. Antitheſis grauiſſima. hic indulgentia, ibi accurata exploratio. hic voluntatis libertas, ibi iudicia. hic ſecuritas, ibi anguſtia. hic voluptas atque fruitio, ibi tormenta & egeſtates. hic riſus, ibi verò luctus ac gemitus. hic negligentia atque
D incuria, ibi autem ſupplicium. hic contemptus, ibi ignis ſempiternus. hic ornatus veſtium, ibi † vermis non quieſcens. hic elatio, ibi humiliatio. hic rapinæ, ibi dentium ſtridor. †al. ibi tormentum & vlulatus. Hic cuncta deaurata, ibi tenebrarum caligo. hic deſidia, ibi nulla delictorum venia. Atque omnia iſta ſcientes, fratres mei dilectiſſimi, cur noſtræ ſalutis adeò ſumus ignaui? Non igitur mens noſtra, fratres, in amore atque dulcedine rerum terrenarum defixa hæreat; ne planctus ibi noſter amarus fiat. Quamobrem ſanari contemnimus, quamdiu tempus adhuc ſupereſt? per Iſa. 49. modicas lachrymas exiguo hoc tempore, ac per pœnitentiam remittit benig- 2. Cor. 6. niſſimus Deus cuncta peccata noſtra. Plange hic modicum, ne plangas ibi in ſecula ſeculorum; & ne humilieris in tenebris exterioribus. Gratus hic eſto: Matth. 25.
E ne ibi in ignem proijciaris inexſtinguibilem. Quis nos non lugeat, & quis non defleat? odio habentes vitam, mortem diligimus. Tecum ipſe reputa frater chariſſime, & quæ potiora atque vtiliora animæ tuæ ſunt, vide, ac tibi delige. Quę enim tibi difficultas eſt, vt de peccatis in hac vita lugeas, & pœnitendo melior factus hic obſecres, potius quam vt ibi in igne æterno, abſque aliqua vtilitate plangas? Luc. 12. Coloſ. 4. hic enim lachrymis indulgentiam, conſolationemque omnem adſequeris: ibi autem quamuis lachrymeris, ſupplicium conſequeris, & ad pœnam perges, ob decem millium talentorum debitum. At tu Matth 18. Luc. 16. parum quid, in hac vita perſolue; rogando Dominum, vt tibi animæ tuæ debita remittat. Si autem hic nolueris ex multis pauca reddere; ibi multis adhibitis cruciatibus, omne tuum debitum perſoluturus es. Atque iſta veſtrę charitati, fratres Deo deuoti, dico; non quòd ego dignus ſim, & à ſorde in hac vita mundus,

dus, purè viuens : Sed ex multo dolore ac triſtitia, tribulationeque cordis iſta A
Iob 25. commemoro, aſſiduè mecum cogitans, quid nobis immineat, dum interim nos
†al. ego autem negligenter viuimus. Ego autem † hic fratres, immundus ſum, & impiè viuo,
o fratres, &c. actu & cogitatione, nullius boni prorſus mihi conſcius: quin & nunc, & ſemper
peccator ac remiſſus, voluntati meę deſeruio. Atqui hæc ideo charitati veſtræ
dico, quoniam dolore cordis mei ſemper angor, ob futurum Dei iudicium hor-
ribile. Omnes enim contemptores ſumus perpetuò, exiſtimantes nos in hoc ſe-
1.Ioan 2. 1.Cor.7. culo vano victuros in æternitatem : cùm ſeculum hoc tranſeat, & cuncta quæ
Iacob.4. in eo ſunt. Et nos dilectiſſimi, rationem de his omnibus ſumus reddituri, tam-
Eccli.12. quam ſcientes bona, & facientes mala. hicque contemnentes, ibi cruciabimur,
quoniam dilectioni Dei, & regno eius prætulimus terram, & omnia quæ in ea
ſunt. Aurum & argentum non liberabit nos ab igne illo formidabili. Veſtes &
Ezech. 18. Galat. 6. delitiæ, in noſtram condemnationem reperientur ibi. Frater ibi proprium non
1.Cor.15. liberabit fratrem, neque pater viciſſim ſuum filium : ſed ſtabit vnuſquiſque in
ordine ſuo, in vita, & in igne. Multi ſunt ſancti, iuſti, ac pij deſerentes mundum
cum actibus eius, qui pręclaro inſtituto atque conſilio liberæ voluntatis, bona-
que ſpe præceptis Dei obtemperantes, confidunt ſe diuinis fruituros bonis in pa-
radiſo deliriarum: Chriſtum enim expetentes, omnibus corruptibilibus prætule-
Magna ſuper runt ipſum. Quapropter etiam quotidie in Deo exultant, & in Chriſto illumi-
eos iubilatio, nantur, ac in Spiritu ſancto conquieſcunt, indeſinenter gaudentes. Exultat in
qui relictis om- eis ſanctiſſima Trinitas. lætantur ſuper eos Angeli & Archangeli. congaudet
nibus, ſecuti ſunt Chriſtum. ſuper eos delitiarum paradiſus. Verè ſunt hi laudabiles, glorioſi, atque beati
per omnia: quoniam Angeli & homines beatos eos prædicant, quòd Dei dile-
ctionem vniuerſo prætulerint mundo. Et Deus ſanctus, iuſtus, & verus, largi-
tur eis cæleſte ſuum regnum, maioremque ijs gloriam donat, vt videant ipſum C
cum ſanctis Angelis ſemper in gaudio. At multi ſunt homines, qui terrena appe-
tunt, & corruptibilia mundi, quorum mens ſemper in corruptibilibus defixa hæ-
ret; & propemodum vt animantia rationis expertia, ciborum ſaturitate, ſua
nutriunt corpora, quaſi immortalem, hanc vanam ſibi vitam ducerent. Quid
Pſalm.48. agis homo? quid vitam vt rationis expers traducis? Prudentem atque intelli-
gentem, & diſcernendi compotem te creauit Deus. Ne ſimilis fias tua impruden-
tia, dementiaque iumentis inſipientibus. Modicum ſaltem vigila, ô homo, te
Ibidem. ipſum recollige, & agnoſce vt ſapiens, quoniam propter te Deus excelſus de
Matth.22. cælo deſcendit, vt te ex terra in cælum eleuaret. Ad nuptias cæleſtis ſponſi voca-
tus es, quid contemnis, & quorſum hæſitas? Quo pacto ad nuptias ire poteris,
Matth.22.25. quæſo te, veſtem pretioſam ac nuptialem non habens, nec lampadem ardentem D
†al. Audies pa- tenens? Et quomodo intrabis, ſi per contemptionem ingrederis? Audies † mox
lam vocem, &c. formidabilem illam vocem Domini: Amice, quomodo huc intraſti ad nuptias,
non habens veſtem nuptialem, mei regni. Per contemptionem intraſti, vt tua
Ibidem. nuditate iniuriam faceres conuiuijs meis. Iubetque Rex ſuis miniſtris, dicens:
†al. hunc ne- Ligatis manibus & pedibus, proijcite hunc † miſerum in caminum ignis, vt com-
quam, &c. buratur ibi, in ſecula ſeculorum. Quoniam ego ipſe à multis temporibus veni,
& omnes vocaui ad nuptias : hic autem vocationem meam ſpernens, non ſibi
præparauit indumentum ad nuptias. Ideo iubeo tormentis affici miſerandum,
Ibidem. quia regnum meum ſpreuit atque contempſit. Non ergo hæc times ô homo?
non contremiſcis, cùm veniat? non erubeſcis, cùm prope ſit ſponſus, vt reſplen- E
Matt. 22. 24 25 deat? Ignoras iam omnia parata eſſe, cæleſtemque tubam Diuinum nutum præ-
1.Cor.15 ſtolari? Et quid acturus es ibi in hora illa, ſi [illegible] ante eam non te præparaueris?
†al. ſi Deo pa- Donec tempus ſuppetit, teipſum in horam illam diuinæ beatitudinis prępara.
ratus non fue- ris? Dei enim beatitudo dignis continget: Beatitudine autem ſe dignos præſtiterunt
1 Cor.15. 1.Theſſ.4. ſancti. Cæleſtis enim tuba de cælo reſonabit, dicetque: Surgite dilectiſſimi Chri-
ſti: Ecce Rex cæleſtis aduenit, redditurus omnibus vobis requiem, & gaudium, in
Matth.24 25. vitam æternam, pro labore illo piæ exercitationis veſtrę. Surgite, & cernite Chri-
ſtum Regem, ſponſum immortalem, quem deſiderabatis. Illius enim amore ac
Ibidem. deſiderio, facti eſtis incolæ ſuper terram. Surgite, cernite decorem & magnam
eius gloriam. Surgite, cernite regnum eius, quòd parauit vobis Surgite, intuemini
Chriſtum deſiderabilem vobis. Surgite, & videte Dominum, cuius vos aſpe[illegible]us
ſine

A Ibi ſatietate delectabit, quem dilexiſtis, propter quem paſſi eſtis, propter quem
tribulationes ſuſtinuiſtis, propter quem pietatis ac religionis ſtudia coluiſtis. Ve-
nite nunc, & videte eum cum fiducia, quem expectabatis. Gaudete & exultate cum Ioan 16.
ipſo lætitia inenarrabili, & gaudium veſtrũ nemo tollet à vobis. Venite perfrui- Eſa. 64. 1. Cor. 2.
mini bonis, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, neque in cor hominis aſcẽ-
derunt, quæ vobis donauit ipſe deſiderabilis Dominus. Rapientur enim ſancti in
nubibus lucidis obuiam ei. Euolabunt etiam iuſti & digni Deo in ſublimitate ae- 1. Theſſ. 4.
ris, cum gloria inenarrabili, videre ſponſum cæleſtem & immortalem. Quis pu-
tas ita dignus reperietur tunc, vt rapiatur in nubibus aëris, hora illa, magno cum
gaudio obuiam Chriſto? Omnes quidem digni, tunc rapientur in gloria; ſed cun-
cti impij ac peccatores deorſum relinquentur cum confuſione maxima. Beatitu-
B do atque lætitia erit dignis, ſupplicia autem & confuſio peccatoribus vniuerſis.
Beatus ille, qui hic ſtuduerit dignus inueniri in horam illam: contrà verò, miſer
atque infelix is, qui ſeipſum tunc indignum reddiderit. Nubes in illa hora, omnes
ſanctos e terra in cælum rapient. Rurſuſque impios Angeli abripient, vt in ca- 1. Theſ. 4. Matth 13.
minum ignis inexſtinguibilis immittant. Quis dabit capiti meo aquam longè
in menſam, & oculis meis rurſus fontem lachrymarum iugiter ſcaturientem, Hierem. 9.
donec tempus erit lachrymas meas ſuſcipiendi, ploremque meipſum die ac no-
cte Deum rogans, †ne in hora ipſius aduentus inueniar indignus. & ne terribilem † al. vt tunc dignus inueniar.
illã Domini vocem audiam: Diſcede à me operarie iniquitatis, neſcio te, quis, & Matth 7.
vnde ſis. Deus altiſſime, qui ſolus ſine peccato es, & immortalis, largire mihi pec- Luc. 10. 13.
catori in illa hora multas miſerationes tuas: & ne tunc mea appareat impietas,
quæ nunc eſt occulta, coram ſpectatoribus Angelis, Archangelis, Prophetis, A-
poſtolis iuſtis, ac ſanctis. Verùm ſalua me impium gratia, & miſerationibus tuis,
C & induc me in paradiſum delitiarum, cum omnibus iuſtis. Suſcipe deprecationẽ
ſerui tui Domine, precibus & interceſſione Sanctorum omnium, qui complacu-
erunt tibi. Gloria Chriſto. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

Poſt quatuor illas Homilias de Compunctione præmiſſas, ordo atque coherentia materiarũ depoſcit, vt alias de Pœnitentia mox ijs ſubijciamus, coniunctimq́; demus; cùm & noſtrum in hac editione ſit inſtitutum, idem ſequi & in reliquis, materiasq́; a ſe mutuo dependentes, ſibive finitimas ac magis vicinas (quæ in manuſcriptis Græc. ſæpe nullo penitus ſeruato ordine reperiuntur) quantum commode fieri potuerit, ſimul pro maiori Lectoris commoditate, coniungere, coniunctasq́; ſic edere.

D Non vtitur ferro, ne medicamento quidem auſtero, vel cauterio; ſolo verbo ſanat, &c.] *Comparationem & differentiam ponit inter medicamenta humana & diuina. q. d. Medicinæ ab hominibus ſæpe duriter atque auſtere, & parua cum miſericordia ægrotis exhibentur: At medicus hic noſter Chriſtus, nequaquam in medicando eſt durus, neque etiam immitis, atque immiſericors, quod ipſum & pluribus poſtea comprobat. Rurſus: Medici terreni frequenter in curandis morbis atque vulneribus vtuntur ferro, medicamentisq́; auſteris, ac cauſticis ſiue aduſtiuis: Cæleſtis autem medicus non ferro, non auſtero pharmaco ac cauſtico vtitur: ſed ſolo verbo ſanat. Si ad eum accedere velis, plenus bonitate eſt & miſericordia. &c. Cauſtica porro pharmaca ſeu medicamenta hic vocat Ephræm, quæ extrinſecus impoſita [illegible] ſua adurunt, quòd ſint vehementer calida, ſicca; Græce καυστικά, ab vrendo dicta: De quibus plura apud Iohan. Caſſianum inuenies, Lib. 10. cap. 7. & Collat. 6. cap. 11. ac alibi. quibus in locis hac voce quaſi Latina videtur vti, quemadmodum & S. Ambroſius in expoſitione Pſal. 38. Grauiora, inquit, vulnera*
E *cauſtico medicamento, vel admoto igne curantur, &c.*

Neque rurſus improperat accedenti ad ſe, &c.] *Pro hac lectione, in alio manuſcrip. ſic reperitur: Neque accedenti impio exprobrat, cur tanto tempore, ipſo Domino ſuo ſpreto, ſeruierit inimico. &c.*

Fundamus lachrymas, quamdiù tempus eſt ſuſcipiendi noſtras lachrymas, ne abeuntes, &c.] *Alius manuſcriptus Codex pro eo ſic habet: Effundamus lachrymas, donec tempus ſuppetit: Oremus [illegible] ſcipi lachrymas, ne abeuntes. &c. Varietatem examina, atque concilia.*

Quid agis homo? quid vitam vt rationis expers tradu[illegible]is?] *Pro hoc, in alio Cod. manuſcrip. ſic legitur. Quid agis ô homo, vitam tuam inſtar iumenti inſenſati hic tranſigens, &c. ſitq́; alluſio ad Pſal. 48.*

Varias & Lectio in verbis finalibus huius Homil. dum in vno Cod. eſt: Suſcipe deprecationem ſerui tui Domine meritis Sanctorum, qui complacuerunt tibi in ſecula ſeculorum. *In alio:* qui placuerunt tibi, quoniam tua eſt gloria in ſecula. *In tertio autem, quod hic ſequimur, exemplari ponitur* Precibus & interceſſione Sanctorum omnium, qui complacuerunt tibi. Gloria Chriſto. Amen.

EIVSDEM

S.PATRIS EPHRAEM SYRI,

De† Pœnitentia, Sermo ſecundus.

† al. De Pœnitentia & Confeſſione.

DIſcamus ò peccatores, quid ſit miſericordia. Diſcat auarus, quo pacto ſe in alios benignum exhibeat. Compatiamur nobis mutuo in pace fratres, pleno affectu, omnique benignitate, antequã nos poſſit improbus aduerſarius diſpoliare. Quæ mihi per Spiritum ſanctum denuntiata ſunt, cunctis manifeſta cupio. Tametſi B demens ego ſum, didicerimque (cum ſim imperfectus) quæ non ſeruo: diſcat alius, & ſeruet. Vt tamen ſermo, ſiue ex me, ſiue ex vobis, non moriatur, aut abſque fructu maneat; neque etiam regis talẽtum ad negotiandum in eo, abſcondamus, quod vitæ quæſtu plenum eſt. Nolim me ducem ſequaris diſcipule, ſi à via recta deflexero: & ſi peccantem me conſpexeris, ne inſiſtas veſtigiis meis. Deum, & ſcripturas ſacras, quibus anima nutriatur, contemplare. Quæ tradunt, præcipiuntque exequere; & ſicut edoctus es, ita in iis ambula, & perſeuera. Doceri ab aliis vehementer cupio, qua ratione vitam traducam: docendi munus perhorreſco. Iniquitatibus me ſcatere comperio, dum meipſum examino. Vulnera mea obligo, ſed expiare conor. Mutuum cum fœnore exſpecto. Ne diſcendi labore fatigeris; nã & ego magiſter tuus torqueor. Quid inani cruciaris dolore, o fili? quorſum fruſtra lamentaris? Malignus ille perpetuas menti tuæ offundit tenebras, vt ſis ei pars hæreditatis. Quoniam Sathanas ſubdolè ac fraudulenter multos mœ- C rore conatur afficere, gloria expellere, & in gehennam detrudere. Furto tibi ſublatus eſt theſaurus, ſed adhuc bonæ negotiationis tibi aperta remanet via: tempus adhuc tibi ſuppetit recuperandi theſaurum; modo ne deſperes. Quare ſedulò ac ſolicitè eum collige, atque recupera. Et ſi telo vulneratus ſis, penitus animo ne concidas. ad mortem vſque perferas, ne timeas ictum. Oſtende tuam in certando ſcientiam ac robur, vt refulgens gloriæ corona reſeratur tibi. Et ſi à latrone ſpoliatus ſis, à curſu incepto caue deſiſtas, in bello contingit vt & feriamus & vulneremur. Etiamſi pruina tuum agrum læſerit, iterum ac tertio fodito, impigreque ipſum excolito, & diligenter ſerito. Ecce plenæ tibi nubes ac pluuiæ adueniunt. Ne te latro pellat via. Non terrearis, neque onere in medio viæ relicto, procede. Ex conflictu vbi vulneratus es, victoriam referre cõtende. Quomodo antea tuo theſauro ſpoliatus es, poteris rurſus tibi eumdem recuperare. Nam in loco, in quo D

Allegoriæ ſententioſæ.

3. Reg. 21. 22. Rex Achaab fudit ſanguinem iuſti Nabothe inſontis, ibi canes linxerunt ſanguinem impii Achaab, ſicut ſcriptum eſt. Naboth eiecit propria vinea, te autem peccatum remouere vult à Chriſti præceptis. Achaab autem Sathanæ typum geſſit: at Ieſabel figuram iniquitatis. Vterque vero tuum ſitit ſanguinem, ſicut ſanguinem Nabothe expetiuit impius Achaab, qui ſicut dolo iuſtum illum peremit, ita & iuſto Dei iudicio pœnas luit: ad occidendum celer fuit, ſed ipſemet periit; ſimulatque vltus eſſet, iuſtus Deus apparuit. Et nunc quidem inuiſibilis nobis eſt colluctatio, ſicut ait ſcriptura: Noſtra autem colluctatio, non eſt cum ſanguine & carne. Sathanas latenter atque doloſe homines impugnat: Dominus autem manifeſto hunc ictu vulnerat, nobiſque robur addit, ad conculcandas cunctas E vires inimici. Non eſt tibi leuis, riſuque digna colluctatio frater: ſiquidem bellum tibi magis magiſque augetur, vt & ipſe proberis iis qui legitimè certant. Et ſi ſepties cecideris, ſuperare contende. Similis es cadaueribus, non expertus verbera. Multi cum hoſtibus non congrediendo, manuſque conferendo, inexperti manſerunt. Dum enim ſuos ipſi vident hoſtes, de induſtria mox ſe omni ſtudio inter mortuos coniiciunt. Eſt quiſpiam qui bellicam aciem cernens illicò pertimeſcat, latibulumque aliquod occultum, in quo ſe abſcondat, inueſtiget. alius verò telum ſibi ex corpore abſtrahens, magno conatu in hoſtem ſuum irruit. Cui nocet impius peccata peccatis accumulans, niſi ſibi? Sic æ- grotus ſeipſum deplorans, deſperando? Potius igitur ſibi ſanitatem ægrotus depoſcat. & peccator agere pœnitentiam ſtudeat. corpore languens, medicinam

4. Reg. 9.

Typus Achaab, & Ieſabel.

Ephe. 6.

2 Tim. 2.

Prou. 24.

Matth. 25.

A [illegible] beat ſimiliterque peccator animam purget. Quis numo è marſupio e[illegible] marſupium ipſum adſpernatur, & abijcit? Aut quis vnquam mercator re[illegible]ctis [illegible] nis, collectas reliquias ac merces, in mare proijcit? Caue, teipſum [illegible] armis quæ habes, ijſque coram hoſte tuo abiectis, ei terga vertas, tempore [illegible] certaminis: quamdiu te ei non dederis, belli occaſio remanet. Et ſi mare cun[illegible]a tua abſorpuerit, te autem viuum reliquerit, ſatis diues es ſi vitam obtines. Quòd [illegible] nauis a[illegible] uius euerſa fuerit, ipſe arrepto ligno ſeipſum ſaluabit. At tu, in ligno [illegible]s Redemptoris, teipſum confirma coram cathedra miſericordiſſimi ac glo[illegible]mi Regis. Tempore certaminis atque conflictus, qui feriunt vulnerantur, non [illegible] antes ſcamma. Qui hodie vincit, paullò poſt vincitur, aliâs vera cum lau[illegible]at. Non erubeſcit verberari athleta, confidens fore vt a Rege, ſi vicerit, [illegible]oretur. Ne differas de die in diem ad Dominum conuerti. In peccatis vixiſti? [illegible]s certè pœnitētiæ ex animo adhibe: & nequaquam te repellet, quin & mercedem conſtituet legitimam. Caue moreris, de die in diem adhibere pœnitentiam. Quòd ſi non audieris, vel intellexeris de improbis actionibus, & intumeſcentibus malis eorum, qui poſtea ad Chriſtum conuerſi ſunt; illos ego tibi enarrabo: [illegible]os, quos ab errore dæmonum curauit Deus, imitari diſcas. Abraham [illegible] [illegible]s erit erat, & Chaldæus. Latro quoque de ſeipſo, operibus ſuis perhi[illegible] [illegible]. Quin & magnus Moyſes, cędem quoque patrauit. Paulus antea [illegible] or, & hoſtis fuit. Tu autem Raab in memoriam reuoca, vt fide ſal[illegible] [illegible] peccatrix mulier ad Chriſtum confitendo, ſalutem conſecu[illegible] [illegible] ſi ſaluati ſunt, ne ſigillatim tibi cunctos, qui pœnitentiam e[illegible] [illegible] eſſe. At [illegible]uiuſmodi lucrum ex ipſius accipies aduentu, C [illegible] gentiles ſuppliciter Deum deprecantes, obtinuerunt? Quid boni tibi frater, [illegible] morte, quamdiu viuus in peccatis verſaris? Quære pœnitentiam ad ipſam adducere feſtina, vt vitam tibi largiatur æternam. Ipſi gloria, in ſecula. Amen.

Allegoriæ & Parœmiæ admodum ſententioſæ.

Quid ſit ſcamma habes in Schol.

Pœnitentiæ exem[illegible] efficaciſſima.

Exod. 2. Act. 9. Ioſu. 6. Heb. 11.

Luc. 7.

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

D T[illegible] *Oratio allegoriis & parœmiis pulcherrimis, ſententijſq; grauiſſimis referta eſt, ac varijs anti[illegible], exemplisq; optimis ornata, plurimum ad corruptos humanæ vitæ mores emendandos, & [illegible] fraudulentas veterani aduerſarij inſidias vitandas, nequiſſimaque eius tela repellenda faciens, ſicut [illegible] melius corpore patebit. eſtq; exhortatoria plane ad pœnitentiam, & in bono perſeuerantiam.*

In loco in quo Rex Achaab fudit ſanguinem iuſti Nabothe inſontis; ibi canes linxerunt ſā[illegible]em impij Achaab, ſicut ſcriptum eſt.] *Locus ſcripturæ hic citata, eſt 3. Reg. 21. vbi in [illegible] Lat. [illegible]betur: Hæc dicit Dominus: in loco hoc, in quo linxerunt canes ſanguinem Naboth, lambent quoque [illegible] uinem tuum. In edit. porrò. -o. additur* [illegible] *legiturq; in omni loco, in quo, &c. ſed ab alijs Cod[illegible]* [illegible] *al eſt: In ceteris autem parua aut nulla hic eſt differentia lection. niſi quod mutauerit tan[illegible]modo hic Auctor futurum in præteritum, legeritq; linxerunt, pro lingent ſeu, lambent, vt eſt in lect. B[illegible] loquitur enim hic de prophetia illa vt impleta, & non de implenda, ſicut ibi.*

Tempore certaminis, qui feriunt vulnerantur, non vitantes ſcamma, &c.] *Quandoquidem frequens [illegible] nomen Scamma, apud S. Ephræm, aliosq; Scriptores ſacros occurrit, viſum eſt breuiter vim & [illegible] eius hic explicare: Conſtat autem illud vocabulum eſſe Græcum, quo paſſim Auctores [illegible] tuntur* E *[illegible] ſta[illegible], arena ludorum cauea, ſeu loco in quo pugiles certabant, ita dictum a verbo* σκάπτω, *id eſt fodio [illegible]d locus [illegible] et foſſa circumſcriptus. De quo S. Hieronymus epiſt 61. contra errore[illegible] Iohan. Hieroſoly[illegible]m [illegible]: Cur tu anquit, omiſſis ſuper quibus pugna eſt. de ſcammate & loco certaminis egrediens, in pere[illegible] longe alienis diſputationibus immoraris? Et S. Ambroſius lib. 1 Offic. cap. 16 Quid epulari ge[illegible] [illegible]equam ſtadium ſoluatur? adhuc populus ſpectat, adhuc athletæ in ſcammate ſunt, & tu iam otiū [illegible]. Idemq; in lib. de Elia & ieiunio cap. 13. In ſcammate ſi quis te manu leuat, exors quidem palmæ, ſed immunis iniuriæ es. & cap. 21. progreſſus in ſcamma, neceſſe eſt vt excipias puluerem: ac rurſus: Luctater in ſcammate, puluis in ſtadio.*

EIVSDEM

S.PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Pœnitentia, & Conuerſione.

NEergo vano percellamur timore, ac timore quidem qui non eſt ti-
1.Ioan.4. mor: perfecta enim charitas foras mittit timorem. Et quis timor mundanus, ad timorem diuinum comparatus? Quæ gloria hominis corruptibilis ad Dei magnificentiam, ineffabilemque potentiam, ac gloriam immarceſſibilem? Cum igitur adhuc terrenarum rerũ cupiditate diſtrahimur, mentem noſtram per fidem ad inuiſibilia adijcere nequimus: quamuis vel ex ijs, quæ cernuntur, & audiuntur, ineffabilem immortalis Dei potentiam coniectantes timeamus ipſum. Rex volens tranſponere aliquam petram, niſi vectibus atque adminiculis vtatur, eam ſuo mouere loco non poterit: Ipſe autem in terram adſpiciens, tremere eam facit. Non igitur
Pſalm 59. 103. mente obſtupeſcis, conſiderans cuiuſmodi montes & pondera vel ſolo adſpectu moueat. Et quo pacto rurſus ſolo verbo diuinæ voluntatis ſuæ, vniuerſum firmet
Pſalm. 92 orbem. Non admiraris autem & ſuper coruſcatione fulguris, & ſonitu tonitrui,
Pſalm.17.76. quòd non modò his terreantur homines, verum & aues, & feræ, & quæ in aquis viuunt? Sed quæcunq; dixerimus, non adſequemur. Quare procidamus ipſi, & plo-
Pſalm 94. Precatio remus coram bonitate eius, confitentes, atq; dicentes: Tu noſter Deus, & non eſt alius Dominus. Tibi peccauimus, tibi genibus aduoluimur: neque enim eſt qui
Pſal.85 102.144 Iacob 5. reſiſtat tibi. Si vis, potes nos ſaluare Domine. Bonus es Domine, & miſericors. Et licet ſimul rapiendo cecidimus, per pœnitentiam ſanari ſtudebimus. Si verò vt homines abrepti perturbationibus ſumus; ne in finem vſque, animum noſtrum
1 Cor 1 7 Matt.3 4. Luc.3 Act.2. deſpondeamus: ſed agnoſcentes illum, qui nos vocauit, Deum, & vocationem qua vocati ſumus, ipſum dicentem audiamus: Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum cælorum. Neque verò ſuper aliquibus peccatis limitauit pœni-
Remedium pœnitẽtiæ ad quãcunque plagã peccati, conceſſum. tentiam, ſuper quibuſdam autem non: ſed ad omnem plagam peccati, nobis magnus ille animarum noſtrarum medicus, dedit magnum hoc remedium. Peruerſos igitur animæ noſtræ mores excidamus; & loco cauteriorum, timore vtamur diuino, in quo poterimus peccati impetus reprimere, vt non confundamur in reſurrectione mortuorum: quando omnia prodibunt in lucem, ſiue boni quid ege-
Iacob 4. †al.veſtra. rit quis, ſiue mali. Ait enim ſacra ſcriptura: Quæ eſt vita † noſtra? Vapor eſt, & ad modicum parens, & deinceps exterminabitur. Concupiſcentias igitur aculeatas D atque ſpinoſas omittamus, caſta cogitatione inſultus libidinoſarum cogitatio-
Leuit 11.19. 1.Pet.1. num repellentes. Quia ſcriptum eſt: Sancti eſtote, quoniam ego ſanctus ſum. vt gratia Saluatoris noſtri Dei, partem ſortiamur immortalem, obliuiſcaturq; noſtrorum peccatorum Dominus per ſuas miſerationes, noſtramque conuerſionẽ,
Matth 20. Rom. 8. & veram pœnitentiam. Et ſi quis eorũ, qui videntur abundantius laboraſſe, murmuret de magna miſericordia Domini, vti quòd celeriter adſumptus ſis, pro te rationem eſt redditurus, omnis creaturæ Dominus, dicens: Amice non facio tibi iniuriam. Nonne denario conueni tecum? Deus enim qui iuſtificat, quis eſt qui condemnet? Ipſi gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Pœnitentia, & Patientia.

QVis obſecro ſecum cogitans, expendensque vitam hanc fugitiuam eſſe, & rurſus vt exſulem, ac tamquam tabernaculum quod
Math.7.24.25 Luc. 13. diſſoluitur, non retinet ſuam animam prudenter munitam, ne irruat ſuper ipſum horribilis ac magna illa, quæ improbos ac peccatores manet, Dei ſententia? Cuiuſmodi nobis ſuffecerint fontes lachrymarum, vt antequam periculum tormentorũ æter-

norum

A [illegible] faciamus, flammam gehennæ reſtinguamus? Et quis placatum pro no-
[illegible] ed[illegible]er iudicem, ne nos peccatores condemnet. Quis putas, remiſſionem no-
[illegible]peccatorum, ſanctis orationibus à benigniſſimo Deo implorabit? Quisnam
[illegible] iram in miſerationem, & rurſus iuſtitiam in miſericordiam conuertet? niſi
[illegible] qui ſupplex ipſum deprecatur iudicem, quique ligat onus peccatorum ſuo Elegans hypo-
[illegible] portatque ac ſoluit, & quando voluerit ſubleuat. Ligamus enim vehemen- [illegible], atque antitheſis.
[illegible] onera, peccando: rurſusque ſubleuamus, ſi fortè pœnitentiam egerimus. In
[illegible] igitur eſt ſoluere & ligare; ad Deum verò pertinet, procidentibus ſibi con- Q[illegible] hic ſit li-
[illegible]re. Verè etenim benignum habemus Dominum, præuia pœnitentia ſarci- gare, & ſoluere.
nas [illegible]ruorum ſoluentem. Quare ante noſtram hinc emigrationem, ſupplici
conf[illegible]ione inſtanter ipſum deprecemur iudicem, vt nos à minis ſuis liberet. Si
B Noe & Daniel, ac Iob amici atque Prophetæ Dei, magnam in Domino haben- [illegible] exemplis.
tes [illegible]uciam, ſteterint pro filijs, Deum deprecantes, vt ſuam ab ipſis vltio-
nem auerteret, nihil omnino profecerint, neque eorum ſuſceptæ ſint preces: A[illegible]
[illegible]es agemus, ſi nos ipſi neglexerimus? Quis autem nos ab ira Dei liberabit, [illegible] 4
niſi ſolus qui iudicat & iuſtificat Deus? Conſidera quantum pro beneficijs à Deo [illegible] Tim. 4.
a[illegible]tis tribuerint ſancti Martyres in terra certantes? Quanta ijs in Deum, per
Martyrium fuerit fiducia? Crimina deleuerunt, & non tantùm munera accepe- Heb. 11
[illegible] in hac vita, ſed quod amplius eſt, etiam cælorum regnum, atque paradiſum
[illegible]t. Quoniam pro compenſatione, ſanguinem ſuum pro pretioſiſſi- [illegible] SS.
mo & incomparabili ſanguine Domini, fuderunt. Ac deinde etiam in ſtadio ac [illegible]
c[illegible]u, non filijs duntaxat, ſed & coniugibus diuinum præferentes amorem atque
[illegible]erium, coronati ſunt; vt quibus placuerit per probationem verberum ve- [illegible] Tim. 2
C [illegible]e ac ſequi, coronas eorum certaminis accipiant: tantoperè enim Chriſti Sal-
uatoris amor ac deſiderium, mentem eorum ad ſuum pertraxit ſtadium, & vt pro
corruptibilibus, incorruptibilia bona conſequi liceret. At nos ſerui, quid Domi-
no ac Regi pro tot tantisque bonis retribuemus? qui etiam ſæpè ne verbo qui-
dem nos à fratre offendi patimur, obliuioni interim tradentes propria vulne-
ra, occulta & manifeſta quæ nouit Deus; & neque niuis ex aere defluxum ſuſti-
nentes. Alij ob amorem Dei diſſecti meruerunt accipere coronam: Nos autem Hebr. 11
cum [illegible]ne tormentis Martyres eſſe queamus, potius contraria agentes, inutiles
permanemus: & à beſtijs interea, intellectualibus, inquam, illis ſpiritibus ac im-
probis dæmonibus capimur. Quid facis o homo, virtutis contemptor? Dedit Prou. 17. 27
te Creator, tanquam aurum conflandum atque probandum, per contumelias [illegible] 27.
D ſcilicet, & diuerſi generis tentationes, vt vas electionis ac puritatis in multa
patientia & longanimitate efficereris. Siquidem vir expers tentationum pro-
b[illegible] nequit, maximè verò ſolus ego, qui hæc compoſui, quique in cunctis,
non inutilis ſolùm, ſed & peccator ſum, qui omni virtute deſtituor; qui non
ſo[illegible]nus vocari frater, quoniam tribulationem, quæ mihi coronam gloriæ
c[illegible]ciliaſſet, ſubterfugi, reprobus permanens, quique Martyrum celebrare lau-
[illegible]s auſus ſum. Quando enim ſimilium præconia laudesque attingo, acerbè de-
fl[illegible] grauiterque arguor, ſtimulis conſcientiæ agitatus, & malorum meope-
r[illegible]m [illegible]rit retributio, in iudicio futuro. Non enim ſum dignus in altitudinem
[illegible]ere oculos, eorum depreſſus grauamine. Si enim Martyrum celebra-
re encomia incepero; beſtiæ inſtar, me inter cogitationes aggredietur conſci-
[illegible], redarguatque à Deo, qui occultiſſima quæque omnium contuetur homi-
E [illegible]m. Ait enim Apo[illegible]: Et tu quis es, qui gloriaris in alienis operibus, cùm Rom. 8.
[illegible]e valde ſis inops? Quam ipſe daturus es rationem Dei, qui ex tenebris te in 1 Cor. 4
[illegible] adduxit? An [illegible]es prædicare virtutes, quas ipſe non imitaris? Aut potius 2 Cor. [illegible]
[illegible]amdiu ego non tacebo, qui ipſe nihil omnino boni poſſideo, edicere veſtra?
[illegible]au[illegible]em benigniſſimum habeam Dominum, non ceſſabo Sanctorum Marty-
[illegible] referre laudes. Sic reput[illegible]; ego ſolus indignus ſum, & omni virtute carens, ta-
[illegible] apud argentarios pecuniam depono, vt quando venerit Dominus, cum vſu-
[illegible] repetat. Et vt talenti actionē ac crimen effugiam, ne cum homine illo im- Matth. [illegible]
p[illegible]o qui talentū in terra defodit, condemner. Præbeoque conſilium cupienti Lucæ 19
[illegible]ri non vt me peccatorem imitetur, verùm vt verba mea velut lumen acci-
[illegible]t. Quamquam id minus eſſe opus dicere arbitror: Omnes enim norunt

voluntatem Dei, parui ac magni, & nobiles, & mendici. Et nouit quiſque, an quod ſibi ſit vtile conſideret; tum etiam quæ Dei ſit voluntas, & quomodo o[illegible]r
Matth 24. 25 teat ſaluari, audiſtis arbitror. Præparata nobis eſt gehenna, & ignis inexſtin[illegible]
Lucæ 2[illegible] bilis: ſtridor dentium, & tenebræ exteriores. inſuper & vermis & formidab[illegible]
Pſalm 96 fluuius exurentis ignis ante conſpectum iudicis, vehementiſſimè trahentis, [illegible]
nobis per minas à benigniſſimo Domino intentati, niſi mandata eius diuina [illegible]
uauerimus, niſi flāmam illam lachrymarum rore aſperſerimus; niſi per pœn[illegible]
tiam gehennæ incendium reſtinxerimus, niſi ſobrietate ac pudicitia vermen[illegible]
lum occiderimus, niſi infallibilem Iudicem, quamdiu in hac mortali ſumus vita,
ritè placauerimus; niſi in hoc ſeculo eum, qui tibi iudicaturus eſt, in confeſſion[illegible]
præoccupauerimus, niſi pœnitentiam noſtram ei exhibuerimus, quæ ſola flect[illegible]
Matth 25 re poteſt iudicem. Diabolo enim ac angelis eius, non nobis tormenta a[illegible] poſui[illegible]
Deus: ſed propter noſtram improbitatem atque malitiam, ſupplicio intolera[illegible]lium multamur tormentorum. Et quæcunque callido atque verſuto Draconi intentatæ ſunt minæ, eas noſtra ſpontè ſuſtinemus. Diſcedite enim, inquit, in ign[illegible]
Matth 25 æternum, paratū improbiſſimo draconi, ac angelis eius. Non ait: & hominibus.
Lucæ 13 nam ſi in præſenti vita tantam aduerſitatem, ſuppliciorumq́; hic genera inenarrabilia perferunt, qui improbè viuunt; quanto magis infallibile & incorrupt[illegible]m illud, dico iudicium iudicantis, dira præbebit & intoleranda iis qui malè in eum delinquerint, nobis inquam peccatoribus, in futuro tempore. O quāta noſtra eſt cœcitas. Rogemus Deum, vt nos exaudire dignetur, aperiatque portam à nob[illegible] occluſam introitus ad ipſum, hoc eſt, ſupplicationis & orationis. Quid facis ô homo, qui inſipientia laboras? Semper porta Domini cunctis patet hominibus, paruis ſimul ac magnis, & nobis ipſis moleſtum eſt, eam aperire nobis, quin & nobis ipſi hanc obſeruamus. in noſtra enim poteſtate eſt, eam nobis vel aperire, vel claudere. Quòd ſi à peccatis abſtinuerimus, ſemper ap[illegible]rtum erit oſtium miſerationem Domini, nobis mortalibus: At ſi peccauerimus, continuo occludetur. Famulis ad ipſum Deum in oratione accedentibus, ianua à Deo non præcluditur,
Matth 7. tur, ſed omni tempore patens eſt quærentibus eum. Quoniam ipſe dixit, qui pe-
Luc 11. 18.
Iohan 14. 15 16. tentibus poſtulata concedit, petendum, quærendum, atque pulſandum eſſe, vt confeſtim & incunctanter detur. Caue, tibi ipſe crudel[illegible]s ſis, miſer. Caue quoque Deum inhumanum dixeris. Sed nos rei ſumus, qui per malitiam nobis aditū in-
Conſolatoria & reconciliatoria verba optima. tercludimus, & ianuam precationibus fabricamus. Pace igitur facta, tibi ipſi reconciliare: animamq́ue, quam ligaſti vinculis, ſolue ac libera. Stat enim Deus adhuc te exſpectans, vt tu homo reconcilieris Domino. Ipſe enim ſemper tuum ſitit reditum, vt i viuentem honorificè excipiat. Concilia igitur & conſocia ex D
ternum hominem eum interno, ac deinceps ex acerbiſſima ſeruitute dæmonis, te in libertatem adſere. Sicq́ue quam tibi occluſeras ianuam, ſemper ſupplicationis tuæ præſidio, apertam reperies. In quo, Patri gloria, & Filio, & Spiritui ſancto, in ſecula ſeculorum, Amen.

SCHOLIA.

HAec ſunt, quæ de Pœnitentia huc ſimul ex noſtro Auctore cōgeſſimus; præter quæ, ſi plura eiuſdem velis, ſparſim in varijs alijs apud ipſum locis reperies: ex profeſſo aūt, in Tertio iuxta noſt[illegible]a diſtinctionem Tomo, longiſſimū De Pœnitentia ſermonem, aut potius librum, cuius principiū eſt Pœnitentia fertilis eſt fluuij, &c. Aliumq́; inſignem atque prolixū ibid. habes poſtea in Ionam Prophe E
tā, & de Pœnitētia Niniuitarū, &c. Tractarūt & hoc Argumentū illuſtres Eccleſiæ ſcriptores alij, tam Græci quam Latini: Baſilius Mag. homil. de Pœnitentia, cuius initiū eſt: Arrogantiam eorum qui p[illegible]nitentiam abrogare audent, non ferens, &c. Tom. [illegible]. Idem 3. in Ethicis ſiue moralibus [illegible] 11. cap. 1. 2. 3. 4. &c. ac in duabus ſuis Epiſt. ad monachum elapſum, Tom. 2. &c. S. Chryſoſt. ad pop. Antioch. Homil. [illegible] 40. 41. & 80. vbi inter alia huius materiæ, de admirabili Niniuitarum pœnitentia agit, [illegible] quid pe pœnitentia oſtendit. Et præter illas ad popul decem adhuc aliæ de Pœnitentia, eod Tom. 5. ponuntur, inter didact. & parænet. poſt quas, & alius immediate Sermo ſubijcitur eiuſd argumenti. vbi pœnitentia exēpla præclariſſima ex ſcriptura [illegible]ontibus deſumpta adducuntur. Ac alius ibid. de Pœnitētia [illegible] Conf[illegible] [illegible]ne aliusq́; breuior, de Conf[illegible]ſione peccati. Inſigne quoq́; Pœnitentiæ encomia pon[illegible] idem Chryſ[illegible]ſt in [illegible] [illegible]ſermo priori in Eſaiam, non longe ab initio, circa finem Tom. 1. Vide de hoc etiam argumento Gregor. N[illegible] [illegible]

Orat

A *[illegible] Pœnitentia. B. Eſaiam Abbatem in Oratione 21 de Pœnitent. cuius initium eſt: Quæſiui*
[illegible] ab beate Eſaia fuit, quid eſſet Pœnitentia, &c. Iohan. Caſſianum. Collation. 20. per tot. quæ eſt Abb.
Pinuphi. De Pœnitentiæ fine, ac multiplici fructu, ſatisfactionisq; indicio. Tertullian lib. de Pœnit.
[illegible] om. 2 Cyprian. epiſt. ad Antonian. ac lib. de lapſis, & ad Nouatian. Scripſit & de Pœnitentia, S. Am-
broſius [illegible] 2. & S. Auguſt. inſignem librum de Pœnitent. medicina, aliaq; in idem argumentum alibi.
[illegible] em Pacianus lib. & duæ epiſt. ad Sympronian ac de pœnit. & Confeſſ. ſiue Parær. ad Pœnitent. Ful-
gentius lib. 2. de remiſſ. peccatorum ad Euthym. aliq; plures, quos hic breuitatis cauſa prætereo.

Quæ obſecro ſecum cogitans vitam hanc fugitiuam eſſe, & vt exſulem, &c. *Alluſio videtur*
manifeſta ad illud Iob 9. Dies mei velociores fuerunt curſore, fugerunt.: pertranſierunt quaſi naues
poma portantes, & ſicut aquila volans ad eſcam, &c. item ad iſtud 14. Homo natus de muliere, breui
viuens tempore, fugit velut vmbra, & nunquam in eodem ſtatu permanet, &c. ac Pſalm. 143. Homo
vanitati ſimilis factus, dies eius ſicut vmbra prætereunt. &c. Ineſt autem hiſce verbis Ephræm haud
inelegans metaphora, à rebus, quarum iſta nota ſunt nomina, deducta, & verbis ſcripturæ iam adductis
B *late expreſſa, quibus fugacitas & inſtabilitas vitæ indicatur humanæ, &c. quare hic admonetur homo,*
vt animam ſuam prudenter pœnitentiæ ac patientiæ reliquarumq; virtutum operibus munitam retine-
at, vt poſt huius vitæ exſilium, ad vitam peruenire liceat, vbi vera vita eſt, & ſempiterna. De reliquis
vide in progreſſu huius Orationis.

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Patientia.

QVi Deo placere cupit, eiuſque hæres per fidem euadere, vt & ipſe Rom. 8
C filius Dei appelletur, ex Spiritu ſancto genitus, ante omnia longa- Galat. 3. 4
nimitatem apprehendens ac patientiam, debet fortiter omnes
quaſque ſufferre tribulationes, anguſtias, atque neceſſitates, ſiue Aduerſitates quæcunque fortiter perferendæ.
corporales morbos ac paſſiones, ſiue improperia atque iniurias
ab hominibus, ſiue etiam diuerſas inuiſibiles anxietates, quæ à
ſpiritibus malignis inferuntur animæ, ad impediendam illam quo minus ingre-
diatur ad vitam, inducere quoq; eam cupientibus in omnem relaxationem atque
mollitiem, negligētiam, ac deiectionem animi, obliuionemq; ſui, pro ratione 1 Cor. 10.
diuinæ diſpenſationis, permittentis ſingulas animas varijs probari tribulationi- 2 Pet. 2.
bus atque preſſuris: vt appareant qui toto corde & anima Deum diligunt, quique
D in omnibus, quæ à maligno inferuntur, ſtrenuos in perferendo ſe præbent, nec
ſpem in Deum abijciunt; verùm ſemper redemptionem per gratiam in fide ac
patientia multa exſpectantes, quamobrem etiam ab omni ſe tentatione expedi-
re potuerunt; atque ita promiſſionem adepti, cæleſti regno digni redduntur. De- Matth. 16. Marc. 8.
bet igitur anima ſermonem Domini ſequens atque amplectens, crucem eius fer- Luc. 9. 14.
re quotidie, ſicut ſcriptum eſt: Qui non accipit crucem ſuam, & venit poſt me,
non poterit eſſe meus diſcipulus. Hoc eſt paratum eſſe, ad ſufferendum amore
Chriſti tribulationem ac tentationem quamcunque, ſiue manifeſtam, ſiue oc-
cultam, & ſpe à Deo ſemper aptum eſſe atque pendere: quoniam in eius pote- 1 Cor. Iacob. 1
ſtate eſt vt affligatur anima, ſi permittatur ab eo, & vt omni tentatione atque an-
guſtia per eum liberetur. Si porrò fortiter ſtrenueque non perfert, ſuſtinendo
quamlibet tentationem ac tribulationem; verùm triſtatur ac tædio afficitur, in-
E dignatur, & angitur, parumque de certamine laborat, vel etiam deſperat, quaſi
non vnquam liberanda, quod ipſum etiam malitiæ * ipſius eſt inuentum ac *al. mal[illegible] inuentum.
artificium, in ſocordiam atque ignauiam, puſillanimitatemque conijcientis ani-
mam, & ſpei compotem non effectam, quæ ſemper miſericordiam exſpectet
Domini in fide certa, nihilque hæſitante. Cuiuſmodi quidem anima vitam in
[illegible]o non promeretur, quoniam cunctorum ſe Sanctorum ſequacem non præ- Iuſti quomodo per varias tribulationes placuerint Deo.
buit, neque Domini veſtigia eſt perſecuta. Conſidera ac cerne, quo pacto ab
initio Patriarchæ, Prophetæ, & Apoſtoli, ac Martyres per tribulationum atque
tentationum vias pertranſeuntes, ita potuerint placere Deo; qui fortiter quam-
cunque perferentes tentationem atque tribulationem, etiam inter anguſti-
as gauiſi ſunt, propter ſpem tribulationis mercedis, quæ exſpectatur, ſicut ait

Scri-

Eccl.2. Hebr.12.
Scriptura: Fili, accedens ad ſeruitutem Dei, dirige cor tuum & ſuſtine. Rurſusque Apoſtolus dicit: Quòd ſi extra diſciplinam eſtis, cuius participes facti ſunt omnes: ergo adulterini, & non filij eſtis. Alibique iterum: Omnia quæ ſuperinferuntur tibi, tanquam bona amplectere, ſciens abſque Deo nihil fieri. A

Matth 5 * in vulg. deeſt (verbum) Ibidem.
Atque Dominus: Beati eſtis cùm maledixerint vobis, & perſecuti vos fuerint, & dixerint omne * verbum malum aduerſum vos, mentientes, propter me: gaudete & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cælis. Et illud: Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum. Patiuntur verò perſecutionem, ſiue palam ab hominibus, ſiue occultè à ſpiritibus malignis, quippe qui animam Deum amantem atque inquirentem oppugnant, ac in varias anguſtias conijciunt, ad impediendum, quo minus in vitam ingrediantur: & ſimul quoque vt probentur, an verè Deum diligant, perferendo quamcunque tribulationem, & ſpem in finem vſque retinendo, liberationemque in fide ſe accepturos ſperantes. An contra, per impatiētiam ſeſe contrahens inter ærumnas, ac tædio affecta, patui pendens, ſpe orbatam ſe eſſe præſeferat, nec verè diligere Deum. B

Rom 5 8.16. Heb 3 10.11.

Tribulationum effectus.
Diuerſæ porrò ærumnę, atque tribulationes, tentationesque demonſtrant quæ animæ dignæ ſint, quæque indignæ, & quæ fidem, ac ſpem, & patientiam habeant; quæque non habeant: vt vbi patuerit eas in omnibus probatas, fideles, dignasque animas eſſe, quæque ad finem vſque pertulerint, ac fidei ſpem obtinuerint, atque ita per gratiam liberatæ ſint; meritò regni hæredes efficiantur. Patientiam igitur & ſpem cum primis vnaquæque anima Deo placere cupiens, fortiter teneat: ſicque omnem maligni impetum, ac tribulationem perrumpere, & effugere poterit. Neque enim vſqueadeò Deus animam in ipſum ſperantem, ipſumque ſuſtinentem, tentari permittit, vt tædio vincatur, & opprimatur malis, totaque tentationibus & anguſtijs obruatur, quas ſufferre nequeat. C

1.Cor.10.
Nam vt Apoſtolus ait: Fidelis Deus eſt, qui non patietur nos tentari, ſupra id quod poſſumus: ſed faciet cum tentatione prouentum, vt poſſimus ſuſtinere. Non enim quantum vult malignus, tentat affligitque animam, ſed quantum ipſi à Deo permittitur. Solùm anima viriliter perferendo, ſpem teneat quæ eſt in fide, auxilium atque præſidium ab ipſo exſpectans, & fieri non poterit vt derelinquatur. Sed quantum illa contendit ad Deum, ſpe ac fide confugiens, & ab illo opem, ac præſidium, liberationemque ſine hæſitatione exſpectans; tanto eam celerius Dominus ab omni circunſtante moleſtia liberat. Nouit quippe ipſe, quantam ſubire poſſit probationem atque tētationem anima, & tantam quoque permittit: modò ipſa toleret ad finem vſque, ac non confundatur. D

Rom.5.
Sicut dictum habetur: Tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem, probatio verò ſpem, ſpes autem non cōfundit. Rurſusque alibi: Sicut Dei miniſtri in multa patientia, in tribulationibus, in neceſſitatibus, in anguſtijs, & quæ ſequuntur. Atque Dominus: Qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Et denuò: In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Alibique dicit: Quis ſperauit in Domino, & confuſus eſt? aut quis permanſit in mandatis eius, & derelictus eſt? aut quis inuocauit eum, & deſpexit illum?

2 Cor.6. Matt 10. 24. Lucæ 21. Eccles 2. Pſal 36.

Confirmat exemplis, & ſimilibus pulcherrimis
Si enim homines exiguo intellectu ac mente præditi, probare & diſcernere norunt, quantum pondus atque onus ſingula ferre queant animalia, veluti mulus, aut camelus, tantumque addunt oneris, quantum vires animalis tolerent. Et ſigulus vaſa formans, niſi in fornacem ea immiſerit, vt igne probata ſolida ac dura reddentur, humanis vſibus ſeruire nequeunt: nouit autem quanto ea tempore oporteat in igne relinquere, donec vtilia efficiantur. neque contra, vltra quàm ſit opus, ea in fornace relinquit, ne aduſta corrumpantur. neque viciſſim ea minus in fornace relinquit, quàm neceſſe ſit; ne diſſoluantur, neminique ſunt vſui. E Si inquam in rebus corruptibilibus & apparentibus, tanta conſideratione atque cogitatione præditi ſunt homines; quanto magis Deus, qui incomprehenſibilis eſt, & ineffabilis ſcientia & intellectu, totusque ſapientia plenus, nouit, quantis probationibus, atque tribulationibus, tentationibusque indigeant animæ ipſi placere volentes, vitamque æternam conſequi deſiderantes; ſicque fortiter, prompteque omnem in ſpe tribulationem perferunt, ad finem vſque. Tuncque probati, & apti regno cælorum redduntur. Quemadmodum

enim

A [illegible] cannabi ac lini ſpecies non eſt idonea, vt ex eo fila ſubtiliſſima fiant,
n[illegible] diutius elaboretur atque exerceatur, imò quanto magis illud torquetur, tan-
to p[illegible]us aptiusque efficitur: Sic & anima Deo deuota, multas probationes atque
tentationes ſubiens; afflictionesque fortiter tolerans, purior vtiliorque ad ſpiri-
tal[illegible] * extenuationis & humilitatis opificium redditur, tandemque cæleſtis regni — * Alludit ad id quod iam dixit: ita ſubtiliſſima, &c.
[illegible]nem poſſidere meretur. Quemadmodum enim vas recens cōfectum, igneq́;
non probatum, humanis inidoneum eſt vſibus. aut ſicut infans ad res mundi tra-
[illegible]andas ineptus eſt; cùm neque plantare poſſit, neque ſemen recondere, neque — Similia
q[illegible]unque aliud mundi opus perficere, infans enim eſt. Ita etiam animæ, ſi di-
uina gratię ſint effectæ participes, dum nutriuntur dulcedine ac requiete ſpiritus,
nec[illegible]m varijs probatæ tentationibus ac tribulationibus à nequam ſpiritibus, per
quas patientia demonſtratur, ſunt adhuc infantes, atque, vt ita dicam, nondum — A[illegible] fit ad Hebræ
B idoneæ ad regnum, cùm nōdum ſint exercitatæ, vt dictum eſt. Si verò extra diſci-
pl[illegible]am eſtis, cuius participes facti ſunt omnes, ergo adulterini, & non filij eſtis.
Itaque tribulationes atq; tentationes homini conducūt, animamq́ue probatā ac
[illegible]am efficiunt; ſi generosè alacriterque in diuina confidentia ac ſpe, qualia-
cunque ingruentia toleret, fide non vacillante redemptionem & miſericordiam — Tribulationum & tentationum vtilitas.
à Domino exſpectans. Sicque impoſſibile erit ipſam ſpiritus promiſſione, libe-
rat[illegible]que à vitioſis paſſionibus fruſtrari, quin mereatur tanquam probata at-
que [illegible]delis ſpem in Dominum habere, & in finem vſque patientiam retinere.
Q[illegible]emadmodum enim ſancti Martyres multa tormenta palam ſuſtinuerunt, &
[illegible] mortem vſque, ſuam * in Dominum ſpem, bonamq́ue confeſſionē ſeruarunt; — * al. in ſua in Dominum ſpe, pulchraque confeſſione perſtiterunt, &c.
[illegible]e probati coronas iuſtitiæ accipere promeruerunt. Qui autem plura ac gra-
[illegible]ora [illegible]ſtinuerint tormenta, abundantiorem etiam gloriam, ac in Deum fiduci-
C am obtinuerunt. Quicunque verò à fide receſſerunt, pertimeſcentes flagella at-
que tribulationes, nec permanſerunt in præclara confeſſione vſque ad finem, ij
di[illegible]endi libertate deſtituti, & hic & in iudicij die confuſi cernentur. Ad eundem
modum & animæ tribulationibus traditæ, vt à ſpiritibus probentur nequitiæ, in-
u[illegible]ter & diuerſis modis cruciatæ, ſiue occultè inter labores atque moleſtias
tribulationum, improbaſve cogitationes, ſiue manifeſtè inter corporales perturbationes, fortiter perferunt, ac ſpem retinent, mercedisq́ue à Domino retributi-
onem exſpectantes, eorum iuſtitiæ coronas promerentur, eandem intus redem-
ptionē accipientes, eandemq́; cum ſanctis Martyribus loquēdi fiduciā in Domino
D reper[illegible]t in die iudicij. Idem enim martyriū tribulationū, quod illi per Tyrānos,
hi per ſpiritus pertulerunt nequitię, qui eos agitabant. Quantoq́; plures à maligno
preſſuras atq; inſultus perferūt, bona in finē vſq; ſpe ſuffulti, tāto abundantiorē
i[illegible] Deo gloriam cōparant. Et hinc quidē ſecundū ſpem exſpectationis eorū libe-
rabuntur, ſanctique ſpiritus conſolationē promerebuntur: inde verò æternorum
bon[illegible]rū, cæleſtisque regni hæreditatem acquirent. Quæ verò animæ metu atque — Iſta ad protaſin, ſeu priorem periodi partem pertinent.
timore perculſæ, afflictiones eiuſmodi ſubterfugerint, ſeq́; negligentiæ & impa-
tientiæ dederint, ac in deſperationem coniecerint, recedentes à via recta, & miſe-
ric[illegible]am Domini in finem non exſpectauerint: qua quæſo ratione tales animæ — Matth 10. 24
tanquam reprobæ compertæ, vitam conſequi æternam poterunt? Nam vſque ad — Hebr 12. 1. Pet. 4.
mortem quæuis anima debet propter Dominum pro nobis mortuum, longani-
mem ſe ac patientem exhibere, ſuamque in eum ſpem defigere ac retinere, & ſic
E vitam atque ſalutem promereri ſempiternam. Nam qui perfectè cupiunt æternę
gehennæ ſupplicia, quæ peccatores manent, euadere, cæleſtique regno perfrui;
[illegible]bulationes æternæ hic gehennæ, per tentationes, quæ à maligno inferuntur,
[illegible] perſuſtinent: Sicque in finem vſque ſuſtinuerint, miſericordiam Domini per
[illegible]em [illegible] fide exſpectantes, & à tentationibus, ac tribulationibus, atque anguſti-
[illegible] p[illegible] gratiam liberabuntur: intusq́ue communicatione ſancti Spiritus digni
[illegible]tur, & illic æternam effugient gehennam, æternumq́ue regnum Domi-
ni [illegible]reditate poſſidebunt. Talem quippe Dominus conſtituit viam quæ ducit — Matth 7.
ad vitam, anguſtam ſcilicet & arctam, ſicut ſcriptum eſt; ideo & pauci ingrediun- — Lucæ 13
tur per eam. Eiuſmodi ergo ſpe nobis propoſita, talibusq́ue promiſſionibus vl-
[illegible] a veraci Deo oblatis, quemcunque impetum atque afflictionem improbi
[illegible]s fortiter toleremus, ob ſpem nobis repoſitam in cælis. Quantaſcunque
enim

enim ærumnas propter Dominum perferamus, quid æquiualens ſuſtinemus, ſi- A
ue ad futuram nobis repromiſſam vitam æternam reſpiciamus, ſiue ad internam
quæ ſuſtinentibus contingit animabus, Spiritus-ſancti conſolationem; ſiue ad
* al. è tenebris vitiorum & caligine paſſionũ. liberationem ex tenebris * improbitatis, & ad debitorum remiſſionem pro mul-
titudine noſtrorum peccatorum, ſicut dictum eſt ab Apoſtolo: Dum iudicamur
1.Cor 11. autem, à Domino corripimur: vt non cum hoc mundo damnemur. Ac rurſus
Rom 8. Non enim ſunt condignæ paſſiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ
De patientia & compunctione. reuelabitur in nobis. Præbeamus ergo nos veluti milites ſtrenuos, pro Rege no-
ſtro promptè alacriterque mortem oppetentes. Cùm enim adhuc in ſeculo ver-
ſaremur, quando adhuc rebus implicabamur humanis, non patiebamur eiuſmo-
di, neque tales ſuſtinebamus ærumnas: verùm nunc quando aduenimus ſtudio
melius complacendi Domino, huiuſcemodi in nos maligni ſpiritus excitantur
incurſiones, tentationes, ac tribulationes. Vides ergo nos iſta omnia propter B
Dominum perpeti; inuidente nobis maligno, atque conante peruertere, aut po-
tius à via vitę auertere, & in relaxationẽ atque negligentiam nos inducere, ne ſer-
uiendo ac complacendo Deo, ſaluemur. Quantum itaque in nos malignus inſur-
git, tantum nos in patientia inueniamur viriles ac ſtrenui, prompti atque ala-
cres, paratos nos exhibentes ad tolerandum vſque ad mortem, propter ſpem
in Chriſtum, ſicque omnes ipſius inſidiæ mox diſſoluentur. Pro defenſore enim
ac propugnatore noſtro habemus Chriſtum, qui tribulatis nobis atque oppreſ-
ſis, in ipſumque ſperantibus patientiam præbet, illosque confundit, nobis inte-
rim laborum præmia, hoc eſt, regnum cælorum per Dominum reportantibus.
Simus ergo tanquam incudes quædam; quamuis cædamur non tamen cedamus,
neque notas in nobis admittamus relaxationis, aut negligentiæ, atq; deſidiæ, per C
Matt 5. Luc 16. flagella & tentationes. Cæſi vincamus in lucta aduerſarium, per patientiam. Sic
Matt.26.27. namque Dominus noſter hoc vitæ certamen tranſegit, flagellatus, contumelijs,
Marc.14.15. atque iniurijs affectus, perſecutiones paſſus, deluſus, conſputatus, extremo & in-
Luc.22.23. Iohan.18.19. fami ſupplicio Crucis affectus ab impijs, omniaque propter noſtram ſuſtinuit ſa-
1.Petr.2. lutem, nobis vitæ relinquẽs monumentum atque exemplum, vt qua ipſe via tri-
Epheſ.2. bulationum, tentationum, mortiſque ambulauit; eadem & illi via, qui in ipſum
Hebr.12. Philip.2.3. verè credunt, incedant, cohæredesque ipſius effici cupientes. Vt quemadmodum
ipſe per multas paſſiones, poſtremò autem in cruce moriens, vicit crucifixus, mo-
riensque peremit ac condemnauit peccatum, per carnem aduerſarias poteſtates
Coloſſ 2. deſtruens atque euacuãs, ſicut ſcriptum habetur. Exſpolians principatus & pote-
* in vulg. eſt: traduxit confidenter palam. ſtates in cruce, traduxit * palam, triũphans illos in ſemetipſo. Sic & nos, ſi omnẽ
impulſum moleſtiamque inimici, fortiter alacriterque etiam ad mortem vſque D
pertulerimus; tunc aduerſarium per fidem atque patientiam, & ſpem in Domi-
num, ſuperabimus. Sicque probati reperti, & hic eandem promerebimur redem-
ptionem, Sanctique ſpiritus ſanctificatione replebimur, & ſempiternam illam
vitam hæreditate obtinebimus. Nam in certamine ſpiritali, victoria cõtra aduer-
ſarium per paſſiones & mortem paratur. patiendo igitur ac moriendo propter
Dominum, alacriter aduerſarium vincamus. Ideo quamcunque tribulationem
atque tentationem ingruẽtem, nequaquam laborioſam duramq; putetis, ſed op-
portunum potius omnem inimici impetum perferẽdum ducatis, mortem Do-
mini cum deſiderio ſemper ante oculos ſtatuentes. Et ſicut dictum eſt à Domino:
Matth 16.20. Quotidie tollentes crucẽ eius quæ eſt mors, ſequamur ipſum: ſicque facilè quam-
Marc 8. cumque ſufferemus tribulationem, ſiue occultam, ſiue manifeſtã. Si enim mor-
Luc.9.14. tem pro Domino ſubire exſpectamus, & ob oculos conſtituentes, ſemper concu- E
A minori ad maius. piſcimus; quanto magis qualeſcunque tribulationes graues atque moleſtas, op-
portunè facilè cum gaudio ſuſtinebimus? Iccirco enim graues nobis atque mo-
leſtę, intolerabileſque tribulationes videntur, quòd mortem Domini ob ocu-
los ſemper poſitam non habemus, & in ipſo mens noſtra omni tempore cum de-
ſiderio non ſit defixa. Qui enim Chriſtum poſſidere deſiderat, etiam pro ipſo pati,
congruum eſt vt concupiſcat. Itaque Chriſti amatores in hoc oſtenduntur, quan-
do aduerſitatem quamcunque ipſis ingruentem, ſtrenuè prompteque ob ſpem in
Deum, perferunt. Proinde Dominum obſecremus, vt nobis intellectum præ-
beat, ad cognoſcendam voluntatem ipſius, eamque alacriter perficiendam, in
omni

A omni patientia ac longanimitate, cum gaudio, quod ipſe nobis largiatur, confirmans nos in omni beneplacito ſuo; vt probati eoque digni reperti, æternam conſequamur ſalutem. In Christo Ieſu Domino noſtro: Cui gloria & potentia, in ſecula ſeculorum, Amen. Colo. 1. Epheſ. 4. Hebr. 6. 12.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

QVi Deo placere cupit, debet fortiter obuias quaſque ſufferre tribulationes, ſiue corporales morbos, ſiue improperia ab hominibus, ſiue inuiſibiles anxietates a malignis ſpiritibus, &c.] *Inſinuantur hic tres modi, quibus virtus patientiæ exerceri ſolet: Alia enim ſunt quæ à Deo alia quæ a proximo: alia quæ ab antiquo aduerſario ſuſtinemus. A Deo quippe flagella, corporaleſq; morbos toleramus. Ab hominibus damna, perſecutiones damna, improperia, & contumelias. A*
B *ſpiritibus malignis tentamenta & incitamenta ad malum, variaſq; alias ærumnas inuiſibiles, &c. In quibus omnibus, quomodo ſe per patientiam exercere & gerere debeat homo, copioſè ſatis & eleganter inter alia hic oſtendit Ephram: & poſt eum inter Latinos S. Gregorius ſuper Ezech. homil. 7. quem etiam in hoc vide, ac cum ſtis conſerto.*

Fili accedens ad ſeruitutem Dei, dirige cor tuũ & ſuſtine. *Ita cum Septuaginta legit hic noſter Author: pro quo, in vulg. Lat. habetur: præpara cor tuum ad tentationem. Deprime cor tuum & ſuſtine. At nos in verſione hic ſequuti ſumus 70. diſcedendum enim à vulgat, cùm res ita expoſtulat, vt hoc loco.*

Idem enim martyrium tribulationum, quod illi per Tyrannos, hi per ſpiritus nequitiæ pertulerunt, &c. *Hanc ſolam lectionem ex tribus delegi atque retinui: pro qua, in alio manuſc. repertum: Idem enim martyrium tribulationum, quod illi per crucem, & hi per tribulationes malignorum ſpirituũ, qui eos exercebant, tolerarunt, &c. In alio tertio Cod. ſic: Idem enim martyrium tribulationum, quod*
C *illi per crucem, hi per ſpiritu nequitia, qui eos exagitabant, pertulerunt, &c.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Sermo adhortatorius, De Patientia & Compunctione, Benedic Domine.

D CReator noſter Deus, infirmitatem mẽtis noſtræ, & verſutiam aduerſarij ſibi exploratam habens, ſacras nobis donauit ſcripturas, veluti armamentaria atque theſauros medicamentorũ. Sunt autem in armamentarijs, tela & arma diuerſa. Ait enim Dauid: Et poſuiſti vt arcum æreum brachia mea. ac rurſus: Emiſit ſagittas, & diſſipauit eos, & fulgura multiplicauit, & conturbauit eos. Et alibi dicit: Et accipiet armaturam zelus, & armabit creaturam ad vltionem inimicorum. Induet thoracem * iuſtitiæ, & accipiet pro galea Iudicium certum. Sumet ſcutum inexpugnabile, æquitatem: acuet autẽ diram iram in lanceã, & pugnabit cum illo orbis terrarum contra inſenſatos. Ibunt directè emiſſiones fulgurum, & tanquam à bene curuato arcu nubium exterminabuntur, & ad certum locum in- Pſalm. 17. 2. Reg. 22. Sap. 5 * al. iuſtitiam.
E ſilient. Et à petroſa ira plenæ mittentur grandines, excandeſcet in illos aqua maris, & flumina concurrent duriter. Contra illos ſtabit ſpiritus virtutis, & tãquam turbo venti ventilabit * illos. Et Eliſæus dixit: Noli timere, plures enim nobiſcũ ſunt, quàm cum illis. Cumq; oraſſet Eliſæus, ait: Domine aperi oculos huius, vt videat. Et aperuit Dominus oculos pueri, & vidit: Et ecce mons plenus equorum & curruus * ignis in circuitu Eliſæi. Eſaias verò: Et poſuit os meum, quaſi gladium acutum: in vmbra manus ſuæ protexit me, & poſuit me ſicut ſagittam electam, In pharetra ſua abſcondit me. In Ezechiele autem dicit: Et tu fili hominis, ſume tibi gladium acutum, radentem pilos: & aſſumes eum tibi. Idcirco & Apoſtolus nos inſtruit dicens: Induite vos armaturam Dei: vt poſſitis ſtare aduerſus inſidias diaboli: vt cum nos inuaſerit inimicus, armis iam dictis nos munitos offendat. Arma autem noſtra non carnalia ſunt, ſed potentia Deo: quoniam non eſt nobis * al. diuidet illos. 4. Reg. 6. * al. & curruum igneorũ in. Eſa. 49 & 51. Ezech. 5. Epheſ. 6. 2. Cor. 10. Epheſ. 6.

colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem: ſed contra ſpiritalia nequitiæ. Cete- A
rùm in theſauris ſacræ ſcripturæ, multa ac varia recondita ſunt ſalutis adminicu
la, & de pœnitentia, ac de ſalute animæ ſermones, vt ſi quis contra diabolum in
acie conſtitutus vulneretur, mox ſtudioſè ad medicamentorum theſaurum re-
currere diſcat: adhibitoque ad vulnus curandum pharmaco pœnitentiæ, & ſani-
Prouerb.7. tate recuperata, iterum pro ſuo Domino, in prælium deſcendat. Cumque deſpi-
cientia atque deſidia telū ſit inimici, quo multos vulneratos deijcit, nobis aduer-
Pſalm.26. ſus negligentiam, pro vexillo patientiam adſumamus oportet, frequentius no-
biſcum id ſcripturæ recolligentes: Viriliter age, & conſortetur cor tuum, & ſuſti
ne Dominum; vt verbo iſto confirmata anima, facilius iniectas ab inimico per-
turbationes perferre queat, & velut baculo innixa, aut tanquam vehiculo ſuſten-
tata ſubleuetur labore. Quare crebris illud vſurpemus ſermonibus, & nobiſcum B
Ibidem. & cum alijs colloquentes: Viriliter age, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Do
minum. Plurimum enim nobis conducet hoc dictum, ſiue ieiunemus, ſiue vigi-
lemus, ſiue oremus, ſiue operemur, ſiue quid aliud faciamus: ſiquidem ad incep-
tum virtutis opus perficiendum, alacritatem in nobis excitat. Donec igitur ſup-
Galat.6. petit tempus, decerta: vt & ſuo tempore metas non deficiens. Non delecteris
odio. Deteſtare inuidiam, rixas, atque cōtentiones, & vanam gloriam. Auerſare
autem mores prauos, & detractiones. Adhuc enim modicum, & inuidia hæc, &
inimicitia aduerſus proximum ceſſabit: paullò poſt namque ſeparabimur ab
inuicem. Et quorſum fratres, in nobis liuorem atq; inuidiam regnare permitti
mus? Cur teipſum ô homo extollis, qui paullò poſt in terram & cinerem reſol-
ueris? Ama compunctionem, appete tolerantiam. Dilige continentiam, vt mul C
tis diſtractionibus curiſque vanis libereris. In lachrymas orans prorumpe, vt re-
quiem inuenias, quo abiturus ſis. Opus tuum cura, vt ſapiens & intelligens. Nam
impudentia & riſus, nihil tibi in hora mortis proderūt, ſicut neque ſcurrilia. Hæc
Ephe.5. enim in cordibus ſtultorum vigent, & dominantur. Sed neque fallax ſimulatio,
niſi ex corde timueris Deum. Ama humilitatem ex corde vero, & inuenies gra-
Iob 13. tiam apud Deum omnipotentem, & hic & in futuro. Quòd ſi verò te ipſum exal-
Eſ. 14. 64. taueris, ſicut folium quod à vento in arbore rapitur, facillimè commoueberis.
Iob 8.14. Quæ enim in hac vita ſunt dulcia, fugient velut vmbra. Ne ſis domus amaritudi-
nis, ne te corrumpat venenum eius, antequam proximo acerbitatis virus imper-
Ezech. c. 12. rias. Ne erubeſcas in corde humili reuerentiam ſeruare. Qui enim peruertunt te,
Pſalm. 34. nequaquam in die neceſſitatis tibi proderunt. Deū time totis viribus tuis, & ipſe
Iohan.14. tibi monſtrabit viam, qua te ſaluari oporteat. Poſſide autem humilitatē ac man-
ſuetudinem, & superueniet in te gratia timoris Domini. Nihil habet inquinamē D
1 Cor 3. 6. tum carnis, præter condemnationem & ignem inexſtinguibilem. Sanctificatio
1. Pet 5. autem, & in hoc ſeculo laudē & gloriam, & in futuro coronam immarceſſibilem
poſſidebit. Corpus tuum frater, templū eſt Spiritus ſancti in te inhabitantis. Cu-
*al. ne inhabitante in te, &c. ram ergo templi habe, ne inhabitantem * in eo contriſtes. Sed fortè dixerit quiſ-
piam: Et ego me vellem ab omni inquinamento purū conſeruare, ſed quid agam:
neque enim vinco. Similis eiuſmodi eſt ei, qui hoſtes vult vincere abſque pugna
atque labore; quandoquidem & contra nos, ipſi tela ijs porrigimus, qui nos op
pugnant. Cùm enim ſegniter atque incautè diſponimur ad muniendas fores ani-
mæ, nonne inſidiatores ſalutis ſumus propriæ, aditum pateſacientes aduerſarijs
Quando enim oculis noſtris, liberè in contemplandis quæ non oportet vtimur;
cùm ne proprium quidem corpus, fas eſt eum ſecurè, qui in virtute exercetur,
*al. quomodo non ipſi nobis damna conciliamus? contueri, * hinc nobis damna conciliamus. Quando rurſus auditum noſtrum E
flagitioſis rumoribus, & canticis meretricijs accommodamus; an non ipſi nobis
malum acceſſimus? Similiterque os noſtrum detractionibus ac turpiloquijs con-
taminantes, non refrænantes linguam noſtram: verùm ſicut ſcriptū eſt: Lingua
Iacob.3. conſtituitur in membris noſtris, quæ maculat totum corpus, & inflammat rotam
natiuitatis noſtræ, inflāmata à gehenna. nares vnguentis odoriferis, & aromati-
bus opplentes; manus quoque inordinatè admouentes ijs quæ non oportet, &
pedes in viam non rectam dirigentes. Cumque ſic iſta agamus, quomodo tempe-
rantiæ donum Domino perſoluere poterimus? imò ne faciem quidem terræ per
continentiam, ſtrenuoſque labores adæquantes. Sed qui fieri poteſt, vt fumum
atteca-

A arceamus. quo minus per eas quæ patent, ingrediatur fores, igne contra aſſiduè ſuccenſo? Quòd ſi fumum propellere velis, fores obſerato, ne tua per res ſenſibiles nigreſcat domus. Tempore hyemali, tuas fores munitas ſerua, ne à frigore lædatur offendaturque corpus tuum. Circa vtilitatem portò animæ, quomodo vſque adeo nos pigros oſtendimus? Rationem nos dare cordiū ſcrutatori oportebit, de cuſtodia templi nobis concrediti. Domum ex luto, lapidibus, ac lignis fabricatam, vbi corpus foueatur, curamus ſedulò, ab ea præſtantiorē negligimus. Magna igitur confuſio tunc erit, & iudicium præceps durumque ei, qui polluerit templum Domini, niſi præuia pœnitentia conſecutus ſit remiſſionem, lachrymiſque ſuis maculas ſibi expiauerit. Odio habentes vanam gloriam, ſocordiam, atque iracundiam, firmaſque inutiles, contemplemur optima viuendi inſtituta Sanctorum, quorum etiam imitemur vitam. Sobrij ſimus & vigilemus; ne fortè
B nos fœminarū coarguat induſtria atque ſedulitas. Diſce ſolicitudinem pati cum humilitate iunctam Rebeccæ, & virtutem ſanctæ illius mulieris admiraberis, quomodo aduenam hoſpitio exceperit. Scriptum enim eſt: Deſcenderat autem Rebecca ad fontem, & impleuerat hydriam, ac reuertebatur. occurritq; ei ſeruus, & ait: Pauxillum aquæ mihi ad bibendum præbe de hydria tua. Quæ reſpondit: Bibe Domine mi. Celeriterque depoſuit hydriam ſuper brachium ſuum, & potauit eum, quoadusque ceſſauit bibens, & dixit: Et camelis tuis hauriam aquam: atque multis ante ſeculis, Euangelicam impleuit vocem, qua ſic loquitur Dominus. Si quis te angariauerit ad miliare vnum, vade cum illo, alia duo. Sic & ſancta hæc gratiam duplicauit, dicens: Bibe Domine mi; & camelis tuis hauriam aquam, donec cuncti bibant. Et hæc dicens, non eſt contenta verbis, donec & o-
C pere ſermonem compleret. ſecundùm illud: Non enim in ſermone eſt regnum cœlorum, ſed in virtute. Omnem enim, inquit, hydriam euacuauit in canalem: & cucurrit ad puteum, ad hauriendum, & hauſit apuam omnibus camelis. Et hic animæ eius virtutem contemplare: nihil enim ſegniter, nihil ſuperbè, nihilque arroganter factum comperies. Hominem peregrinum appellabat dominum, & viatori tanquam vera ancilla, miniſtrabat. Ita quoque & Iacob egit, lapidem ab ore putei reuoluens, & potans oues Laban fratris matris ſuæ. Sed fortè quis prætereà hic dixerit, propter cognationem id accidiſſe; verùm ab operibus, Moyſes cōuincetur talis. Dicit enim ſacra ſcriptura: Fugiens * autem Moyſes de conſpectu Pharaonis, moratus eſt in terra Madian, & ſedit iuxta puteum. Erāt autem ſacerdoti Madian ſeptem filiæ, paſcentes oues Iothor ſui patris. Superuenerunt autem paſtores, & eicceſrūt eas: Exurgens autem Moyſes, liberauit eas, & adaquauit oues earum. Magna eſt gratia, quæ refulget in mentibus Sanctorum tuorum
D Domine: cùm matrē virtutum, à ſimulatione alienam charitatem, indutæ ſint. Quocirca omni labore ac ſtudio ama diuinarum ſcripturarum audire dogmata. Quotidie de corpore nutriendo ſumus ſoliciti, optimè condiendo cibos eius, de animæ autem alimento nihil penitus curamus; cùm contra conueniat potius, Chriſto dilecti fratres, cibum carnis deſpicere, vt anima in Spiritu nutriatur ſancto. Comede quotidię panem, quem diuina largitur ſapientia, & bibe aquam ex ſpirituali ſcaturientem petra, vt mens tua corroboretur, ad illuminationem intellectus. Nam corporeorum ciborum fruitio, quoadusque buccella pertranſierit guttur, & è veſtigio ceſſat eorum ſapor, atque voluptas. Sed quorſum extolleris ò homo, & ſplendido veſtitu delectaris? Quando enim quis toto die indutus
E pretioſa veſte fuerit, vbi nox aduenerit exuitur ea: ventreque cibis repleto, conuertitur ad ſomnum, & ſæpè beſtiolę atque vermiculi ſuper eum repunt impune, ipſo interim dormitante atque ſtertente inſtar mortui abſque vllo planè ſenſu. Mane autem facto, ſe lecto citiſſimè mouet; induenſque ſe veſtimentis ſuis ſplendidis, putat ſe in vanitate extolli, qui paullò ante in tenebris iacebat, & paullò poſt in ſepulchro diſſoluetur. Si ergo volueris gloriari, in Domino gloriare. Si autem & opes tibi fuerint, rectè ijs vtendo & agendo, theſauriza tibi theſaurum in cœlis, beneficentia. Nam ſi ad mortis vſque horam cuncteris, Angelis ſæpè tunc animam ad emigrandum ſolicitantibus, quibus etiam nolles diuitias tuas relinquens. Ne ergo verearis initium bonæ capeſſere vitæ. Si enim vel guſtaueris ipſam dulcedinem ſancti Spiritus, illuminabitur tibi mens tua, ad incorruptibi-

Margin notes: Allegoriæ pulcherrimæ. — 1 Cor. 6. — 1. Cor. 2. 6. — Geneſ. 24. — Matth. 5. — 1 Cor. 4. — Geneſ. 24. — Geneſ. 29. — Exod. 2. * al. Receſſit aūt Moyſes a facie Pharaonis, & ſedit in terrā Madian, ſedit ſuper puteum. — Alluſio ad verba Matth. 6. Lucæ 12. Ioan 6. & Rom 14. — 1 Cor. 10. — Gal 6. Phil. 3. Matth. 19. Marc. 10. — Pſal 48.

Pſalm. 33. lium rerum curam & meditationem. Idcirco dicit Spiritus ſanctus: Guſtate & vi-
dete, quoniam ſuauis eſt Dominus. Felix ille, qui in hora mortis inuentus fue-
Rom. 12. & 1. Pet. 2. hoſtia ſancta beneplacens Domino, multoque cum gaudio migrat è corpore, &
relinquit vanitatem huius vitæ; quē militiæ cæleſtis Angelorum exercitus con-
templantes, collaudabunt, velut conſeruū fidelem atque probatum in Domino.
Precatio pia. Rurſusq; audeo impuro ore, obteſtari te ſanctum, & immaculatum, puriſſimum-
que Dominum: & ex corde malo atque adultero, quotidie ad te ſanctum, & re-
demptorem ſuſpiria gemitusque emitto. Siquidem quotidie ab aduerſario ad
impurarum cogitationum meditationem pertrahor. & cælum adſpicere con-
Pſal. 5. fundor. Siquidem confuſio & improperium mihi, præ multitudine iniquitatum
mearum ingeritur. Supplicio autem tuæ bonitati, compatere vt miſericors, ex-
pelle ex mente mea corruptorem doloſum, & vindica me ante mortem à porti-
Pſal. 16. 30. 70. one impiorum. Recordare mei Domine, in miſericordia & miſerationibus: &
85. 87. Iſa. 37. inclina aures tuas in orationem ſerui tui, ne cum ſuperbis ego condemner, ne à
Eſa. 11. conſpectu oculorum tuorum repellar, ne ſiam ſempiternę particeps perditionis,
1. Pet. 4. ne in profundum demergar abyſſi, ne in penetralibus concludar inferni, ne mihi
ſubſternant putredinem, & diuerſorium meum, ne ſit vermis, ne in æternis con-
cludar tenebris ſub montium fundamentis, vinculis conſtrictus ſempiternis, ne
Matth. 7. truculento tradar angelo, neque in igne comburar inexſtinguibili. Recordare
Lucæ 11. mei Domine, & ſalua me ſancte, qui inter ſanctos requieſcis. Dixiſti Domine
Iacob 1. petite & dabitur vobis. Miſericordiam ac commiſerationes depoſco: præbes e-
Pſal. 44. 71. nim abundanter cunctis, & non improperas, Domine Deus omnipotens. Bonus
Matt. 6. Luc. 11. enim es, & benignus. Da nobis gratiam inuenire, in conſpectu gloriæ tuæ Domi-
Pſal. 31. 96. & 118. ne. Glorificeturque in nobis tuum ſanctum nomen Domine. Glorificent nos
iuſti, cum lætitia & exultatione in æterna tabernacula tua Domine, liberatos è
ſuperborum manibus. Quis horridum audiens verbum ad te ſingulis horis cla-
1. Pet. 4. mitare reticebit? Ait enim ſacra ſcriptura: Si iuſtus vix ſaluabitur, impius & pec-
cator vbi parebunt? At nos tuis miſerationibus confiſi, inſiſtimus orationi
deprecantes, vt ab inexſtinguibili liberemur igne, metuque futuro. Olim ſiqui-
Dan. 14. dem Angelus tuus Domine, comam Prophetæ Habacuc apprehendens, in mo-
Ezech. 8. mento temporis eum ſtatuit in Babylone ſuper lacum leonum, vbi incluſus de-
tinebatur Daniel, rurſusq; confeſtim in terram ſuam ipſum reſtituit. Nos autem
Lucæ 16. tua Domine gratia refoueat, & ſine timore traducat per chaos illud ingens atque
horrendum, quod firmatum eſt in medio iuſtorum & iniuſtorum, vt liberati di-
cere poſſimus: Gloria Patri, qui nos liberauit ex tenebris inferni, & poſuit nos in
paradiſo voluptatis. Gloria Filio, qui nos liberauit ab inexſtinguibili igne, ac
verme æterno, noſque dignatus eſt hæreditate cæleſtis atque ſupernæ Hieruſa-
lem. Gloria Spiritui ſancto, qui nos liberauit ex corruptela peccatorum, & con-
fuſione ſempiterna, noſque coronauit in exultatione, in lumine vero, & exſupe-
ranti gloria, in ſecula ſeculorum, Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

CReator noſter Deus, ſacras nobis donauit ſcripturas, velut armamentaria atque theſauros medicamentorū, &c.] *Quid intelligat per Armamentaria, & cur iis diuinas compararit ſcripturas, ſatis perſpicue hic oſtendit Auctor. Vim autem nominis explicat, dum dicit:* Sunt autem in armamentarijs tela & arma diuerſa, &c. *Nam ſi etymologiam vrgeamus, Armamentaria ſiue ὁπλοθῆκαι, (vt & hic eſt in Græco textu Ephram) repoſitoria armorum dicuntur, & ferè naualium, dicta ab armamentis, id eſt, armorum collectionibus: vnde Liuius de bello Macedon. Conflagrârunt, & horrea regia, atque armamentaria cum ingenti apparatu machinarum & tormentorum, &c. Quemadmodum autem in armamentarijs diuerſa tela & arma aduerſus hoſtes viſibiles adſeruantur: ita & in theſauris ſacræ ſcripturæ varia ſunt remedia & medicamenta ſalutis, ad tuēdam animam, hoſteſq; inuiſibiles repellendos opportuna, ſicut hoc ipſum pluribus ſcripturæ locis, exemplisq; Auctor conſequenter illuſtrat, confirmatq;.*

Et Eliſæus dixit: Noli timere, plures enim nobiſcum ſunt, quàm cum illis, &c.] *Vbi pro (Eliſæus) vt eſt in vulg. in Græco textu Ephram, ſicut & in edit. 70. reperitur (Eliſae) legiturq; ad verbum magis ſic: Et dixit Eliſae: Ne timeas, quoniam plures, qui nobiſcum, ſuper eos, qui cum illis. Et de-*

precatus

A *præc... Eliſæ, & dixit: Domine aperi, quæſo, oculos pueri, & videat. Aperuitq́; Dominus oculos eius, & vidit: Et ecce mons plenus equorum & curruum ignis circa Eliſæ. Locus eſt 4. Reg. 6. vbi partim vul... partim Græco textui Auctoris; & ... in verſione nos pro rei exigentia accommodauimus, quem ad-mo... um ... in ſubiecto hic loco Eſaiæ, aliyſq́; plurimis.*

E poſuit os meum quaſi gladium acutum, in vmbra manus ſuæ protexit me, &c.] *Pro quo (vt de... varietate lection. conſtet) in edit. 70. ad verbum ſic: Poſuit os meum quaſi gladium acutum: & ſub protectione manus ſuæ abſcondit me. Poſuit me quaſi ſagittam electam: & in pharetra ſua abſcondit me. Locus eſt Eſai. 49. Ceterum pro illo poſteriori* (abſcondit me) *quā etiam ſequitur lectionem S. Hieronymus ... Cyrillus, apud Euſebium lib. 11. Euang. demonſtrat. & hoc loco apud Auctorem noſtrum Ephram, in Græco habet: ἐσκέπασέ με, texit ſiue protexit me, &c. quod etiam in tranſlatione ſecuti ſumus.*

Ceterùm in theſauris, multa ac varia ſalutis ſunt adminicula, &c. *Ita ad verbum hic eſt in Græ-*
B *co. vbi licet prima fronte Auctor de theſauris ſuorum operum agere videatur, & materias in iis à ſe tractatas notare; alluſio tamen potius ac verius fieri deprehenditur ad theſauros diuinarum ſcripturarum, in quibus plurima ſalutis recondita ſunt adminicula, & de pœnitentia ac ſalute animæ ſermones var... ſicut & in armamentariis tela & arma inueniuntur diuerſa, vt ante oſtenſum eſt; vbi ſicut & hic, etiam ſacra volumina, ac ſalutarem in iis doctrinam commendare voluit: quamobrem & iſta ad maiorem perſpicuitatem, cum clauſula explicatiua adiecta, ſic vertimus:* Ceterùm in theſauris ſacræ ſcripturę multa ac varia ſalutis adminicula, &c. *Locus inſignis eſt in laudem ſacræ Scripturæ, qualis & in immediate hic ſequenti Oratione non citra energiam amplificationem adhibetur.*

Fugiens autem Moyſes de conſpectu Pharaonis, moratus eſt in terra Madian, &c.] *Verba ſcripturæ ſunt Exod 2. vbi quâ nonnullis interiectis ſequuntur* (paſcentes oues Iothor patris ſui *(hic & apud ... leguntur, ſed deſunt in vulg. Lat. nec ibi nomen hoc (* Iothor *) exprimitur. ſed pro eo, paullo poſt, ibid. Raguel ponitur. Quod porrò additur de superuenientibus paſtoribus. qui eiecerunt filias ſacerdotis Madian, quæ venerant ad hauriendum aquam, &c. in edit. 70 eſt ἐξέβαλλον, expellebant, ſed hic apud*
C *Ephram ἐξέβαλον, eiecerunt, legitur, ita & apud S. Auguſt. & in vulg. Latin.*

EIVSDEM*

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Patientia, & Conſummatione huius ſeculi.

* al. Eiuſd. De Patientia & ſeculi cōſummatione, ac de ſecundo aduentu Domini, &c.

D Ac de ſecundo aduentu Domini. Et de regno iuſtorum ſucceſſione carē-te, ęternoque ſupplicio peccatorum. Argumentum quoque confeſſionis. Nec non ad meditationem Diuinarum ſcripturarum exhortatio: inſidięque nonnullæ inimici: ac quę quantaque tranquillitatis mentis, atque quietis, ſilentiique ſit vtilitas.

ILluſtris eſt vita iuſtorum: ſed quomodo illuſtratur, niſi per patientiam? Hanc dilige ô * Chriſtiane, tanquam fortitudinis matrem: Admonet enim Pſalmus, dicens: Exſpecta Dominum, & cuſtodi vias eius. Paulus quoque modum acquirendæ virtutis docens, ait: Tribulatio patientiam operatur. Hanc exercens, ſpem
E fontem omnis boni inuenies: ſpes autem non confundit. Subditus igitur eſto Domino, & ora eum, inuenieſque deinceps illud: Et dabit tibi omnes petitiones cordis tui. Quid hoc beatius, quàm conſequi talis regis beneuolas aures? Quis non exoptet iudicis aures ſibi apertas atque obſequentes: Operarius es virtutis ô frater, conduxit te Chriſtus in vineam ſuam; dum tempus habes, operare bonum. Audi Paulum dicentem: Quodcunque ſeminauerit homo hoc & metet: ſemina in ſpiritu, vt de ſpiritu metas vitam æternam. Quoniam qui ſeminat in carne ſua, inquit, de carne & metet corruptionē. Audi bonum adhortatorem commonentem: Seminate vobis in iuſtitia, vindemiate fructum vitæ. Ne ſis negligens in laborando, ſpē tibi fructus ante oculos conſtituens. Vbi enim ſunt certamina, ibi & prǫmia. vbi bella, ibi etiam honores. vbi colluctatio, ibi

* al. ô monache.
Pſalm 36.
Rom. 5.
Ibidem.
Pſal. 36.
Galat 6.
Ibidem.
Oſeæ. 10.
* Alludit ad luctatores.

Pſalm.26.30. quoque corona. Ad hæc reſpiciens, inunge * teipſum per patientiam. Sancti
vocibus ſemper tecum loquere, ac dicito: Viriliter age, & conſortetur cor tuum,
Planè pulchra, & notatu digna. & ſuſtine Dominum. Præpara in exitum opera tua, & ad agrum colendum accin-
gere: ager eſt præſens hæc vita pro bono ligone, vetus tibi teſtamentũ, vnà cum
nouo ſumito. Sepi agrum ac fundum tuum ſpinis, ieiunio, oratione, atq; doctri-
na. Si hoc munitus ſis ſepimento, non te fera inuadet fraudulenta, diabolus in-
Similitudo accommodata quam. Vineæ pulchræ inſtar, animam tuam excole: Et ſicut vinearum cuſtodes
manu pulſant, ac voce clamitant, iiſque fragoribus inſidiatores arcent: ita & tu
clama oratione, iubila cantu pſalmodiæ, & fraudulentam fugabis beſtiã vulpem,
Cantic.2. hoc eſt diabolum, de quo dicebat ſcriptura: Capite vobis vulpes paruulas, & reli-
qua. Obſerua ſemper inimicum, ſi fortè moroſa atque abſurda cor tuum cõfixe-
Epheſ.6. 1.Theſſ.5. rit concupiſcentia. Si animum tuum quaſi funda petierit, & in eum cogitationes B
immundas iniecerit, reſiſte & oppone ei ſcutũ fidei. Indue te galea ſpei. Extrahe
gladium ſpiritus, quod eſt verbum Dei. Et ſic armatus aduerſus hoſtem, ſuſtine, &
ne ſis in bello negligentior, ſed ſobrium atque vigilantem te præbe in omnibus
non enim eius ignoramus conſilia. Gaude autem in Domino ſemper, ſicut ſcri
Philip 4. ptum eſt: Modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus. Timor Dei verſetur in
corde tuo, ne timidus ſis miles, neque ignauus ac piger operarius, ne fugias coro-
*al. ô Chriſtiane nam. Tempus breue eſt, ſed iudicium longum: Ad quod reſpiciẽs ô * monache,
Pſalm.26.34. 1.Reg 17. admone cor tuum, & cum Sancto illo loquere, ac dicito: Viriliter age, & confor-
tetur cor tuum, & ſuſtine Dominum. Imitare Dauid, & vno iactu lapidis proſter-
ne aduerſarium: aſſiſtunt enim Angeli ſpectatores vitæ tuæ. Quoniam ſpectacu-
1.Cor.4. lum facti ſumus mundo, & Angelis atque hominibus. Si te victorem in bono
opere viderint, gaudebunt: at ſi victum, cùm id ſufferre nequeant, triſtes recedẽt: C
Timor Dei gladio cōparatur. gaudebunt autem ſuper te, dæmones. Pro framea igitur ac gladio, timorem ap-
prehende Domini: Nam timor Dei, velut gladius anceps eſt, omnem concupi-
ſcentiam prauam excidens. Semper ergo mente timorem Dei ſumito, memor
ſemper nouiſſimi atque tremendi illius diei, quando cæli ardore ignis ſoluentur,
Matth 24.25. Marc.13. Lucæ 21. &c. & terra cum omnibus operibus quæ in ea ſunt, comburentur. Quando aſtra tan-
quam folia decident. Sol & Luna tenebris obſcurabuntur neque dabunt lumen
ſuum. Quando apparebit Filius Dei, & de cælis in terram deſcendet, cælorumque
De extremo iudicio. virtutes commouebuntur. quando Angelorum diſcurſiones, vocesque tubarum
ſuperuenient; ignis in conſpectu eius ardens atque percurrens, exuret totum
Apocal.16. Matt.24.25. orbem. In circuitu eius tempeſtates maximæ, terræque motus horribiles, ac ful
gura, qualia nunquam euenerunt, neque fient, vſque in diem illum: vt & vel ipſæ D
virtutes cælorum, tremore magno corripiantur. Nos igitur, quales oportebit tũc
Exod.20. eſſe fratres mei; cuiuſmodi nos timor ac horror inuadet? Perpende frater Iſrae-
*al. vocesq; tubarum. litas in eremo, quomodo caliginem atque obſcuritatem, clangoremque * tu-
barum, ac vocem ipſius loquentis Dei, in medio ignis perferre nequiuerint;
ſed operam dabant, ne Dei vox atque oratio ad illos accederet: non enim fe-
rebant in veritate, quod peragebatur; tametſi neque cum horrore deſcenderat,
neque cum ira alloquebatur ipſos, ſed omni potius conſolatione, certiores eos
A minori ad maius negatiuè, & contra. reddebat, eſſe cum illis Deum. Audite ergo fratres chariſſimi, ſi neque cum
conſolatione valuerunt ſufferre aduentum eius; quando nec cæli incenſi igne,
ſoluti ſunt: nec terra cum his, quæ in ipſa ſunt exuſta: neque tubæ dederunt ſo-
num, ſicut ventura illa tuba reſonabit, excitabitque cunctos qui à ſeculo dor-
1 Cor 15. 1.Theſſ.4. mierunt; neque ignis deuorauit vniuerſum mundum, neque quis alius rerum E
futurarum obuenit terror, & non potuerunt tolerare; quid obſecro facturi ſu-
mus, quando in furore & ira intolerabili deſcendet, ſedebitque in ſolio gloriæ
Pſalm 49. Rom.2. ſuæ, omnemque terram ab ortu ſolis vſque ad occaſum, & cunctos fines orbis
aduocabit, vt dijudicet populum ſuum, reddatque ſingulis iuxta opera ſua.
Hei, hei mihi: quales & quo animo tunc oportebit nos eſſe; quando nudi ac
timidi ibi apparebimus, prodituri ad horrendum illud tribunal. Hei, hei mi-
hi: Vbi tunc carnis fortitudo? Vbi pulchritudo fallax atque inutilis? Vbi tunc
humana voluptas? Vbi tunc impudens inuerecundaque audacia? Vbi tunc or-
natus veſtium? Vbi tunc voluptas peccati, verè immunda & ſordida? Vbi tunc,
Rom.1. qui maſculorum ſtercora in voluptate ponunt? Vbi tunc, qui cum tympanis, &

muſi- is

A muſicis inſtrumentis vinum bibunt, opera verò Domini non conſiderant? Vbi Eſa. 5. 24.
tunc eorum negligentia, qui in deſidia atque impietate hic vitam tranſegerunt?
Vbi tunc delitiarum illecebræ? Cuncta illa præterierunt, & mollis aëris inſtar, Sap. 2.
diſſoluta ſunt. Vbi tunc auaritia & rerum terrenarum cupiditas, quæque ex ip-
ſis oritur immiſericordia? vbi tunc immanis ſuperbia, quæ cuncta deſpicit,
ſeque ſolam æſtimat quid eſſe? Vbi tunc inanis ac vana hominum felicitas, &
gloria: vbi tunc potentia? vbi tunc † Tyrannus? vbi tunc Rex? vbi Princeps? vbi † al. tyrannis.
Dux? vbi Magiſtratus? vbi qui in opibus, vbi qui in multitudine gloriabantur
diuitiarum ſuarum, & Deum contemnebant? Tunc aſpicientes, verè mirabun-
tur, conturbabuntur, commouebuntur, tremor apprehendet eos. ibi dolores, vt
parturientis, in ſpiritu vehementi tunc conterentur. Vbi tunc ſapientia Sa- Pſalm. 47.
B pientum? Vbi vanæ eorum aſtutiæ? Væ væ, conturbati ſunt, & moti ſunt ſicut Pſalm. 106.
ebrius à vino; & omnis ſapientia eorum deuorata eſt. Vbi tunc ſapiens? vbi ſcri- 1. Cor. 1.
ba? vbi conquiſitor huius ſeculi vaniſſimi? Mi frater, expende quales, & quo
tunc animo oporteat nos eſſe, in reddenda ratione omnium tam paruorum
quàm magnorum quæ egimus, vſque ad minimum: nam & de verbo otioſo rati- Matth. 12.
onem reddituri ſumus iuſto Iudici. Quales oportebit eſſe nos, vt gratiam hora il-
la coram ipſo inueniamus? At verò quo nos gaudio afficiemur, ſi ad dexteram
Regis ſeparabimur? Cuiuſmodi nos tunc oportebit inueniri, quando nos iuſti
amplectentur ibi, amplectentur, inquam, te ibidem, Abraham, Iſaac, & Iacob,
Moyſes, Noe, Iob, Dauid, Sanctiq; Prophetæ, Apoſtoli, ac Martyres, & quotquot
Sancti, Deo in vita carnis ſuæ complacuerunt. Et quoſcunque hinc audis, eo-
rumdemque vitam admiraris, ac modò eos contemplari velles, ibi venient ad
C te, & amplexabuntur te, ſuper ſalute tua gloriantes. Quales nos eſſe tunc
neceſſe erit? quale illud erit gaudium atque ineffabile, quod capiemus; quan-
do Rex ijs qui à dextris erunt, cum hilaritate dicet: Venite benedicti Patris Matth. 25.
mei, poſſidete paratum vobis regnum, à conſtitutione ſeculi. Tunc mi frater,
accipies regnum decoris, & diadema ſpeciei de manu Domini, & de cetero cum Sap. 5.
Chriſto regnabis. Tunc hæreditate percipies bona illa, quæ Deus præparauit 1. Cor. 2.
diligentibus ipſum. tum porrò ſecurus eris, nulloque amplius pauore perfun-
deris. Recogita mi frater, cuiuſmodi ſit, in cælis & cum Chriſto regnare; qua-
le ſit, perpetuo eius ſancto frui aſpectu: Quale ſit, ipſum datorem luminum poſ-
ſidere. Tunc enim non vltrà tibi erit ſol in lumen diei, ſicut ait Eſaias; neque Eſaiæ 60.
ortus lunæ illuminabit noctem tuam: ſed erit tibi Chriſtus lux perpetua, & Deus
gloria tua. Ecce, frater mi, quanta gloria repoſita ſit timentibus eum, cuſtodien-
D tibusque mandata eius, iam audiſti. Poſteà verò, peccatorum quoque exitium co-
gita, quando ad tremendum introducentur tribunal: quanta eos coram iuſto iu-
dice confuſio tunc apprehendet, nullam habentes excuſationis ſuæ viam? quan-
ta eos cùm ad ſiniſtram Regis ſegregabuntur, verecundia corripiet? quantæ in
eos tenebræ irruent, quando in ira ſua loquetur ad eos, & in furore ſuo conturba- Pſalm 2.
bit ipſos, dicens: Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui præpara- Matth. 25.
tus eſt diabolo & angelis eius. Heu heu, quanta preſſura & anguſtia ſpiritus
afficientur, quando ſuperuenerit clamor, omnibus audientibus: Conuertan- Pſalm 9.
tur peccatores in Infernum: omnes gentes quæ obliuiſcuntur Deum. Heu heu,
quas voces inter lamenta gemituſque emittent, quando abducentur, amariſſi-
me cruciandi in æternum. Heu, qualis eſt locus ille clamoris, atque ſtridoris den-
tium, tartarus appellatus, quem & ipſe horret Sathanas? Heu, qualis eſt ge-
E henna ignis in exſtinguibilis: heu qualis eſt, non dormiens, & venenatus ille ver-
mis? heu, quàm graue malum eſt, deſtinari tenebris illis exterioribus? heu, qua-
les ſunt angeli tormentis præpoſiti, qui immites atque immanes in ſupplicijs il-
lis iugiter conuiciando exprobrant, & grauiter admodum increpant. Tunc qui
in tormentis reperientur, intentis vocibus clamabunt, & non erit qui ſaluet eos
apud Dominum, nec exaudientur. Tunc intelligent ſibi res vitæ huius om-
nes inanes eueniſſe: & quæ hic videbantur dulcia, felle quouis atque veneno
acerbiora. Vbi tunc falſi nominis voluptas peccati? Cùm non ſit alia voluptas, Verè voluptas
quàm timere Dominum, & diligere ipſum. In hoc verè voluptas eſt. Iſtud verè quæ, & in quo
tamquam ex adipe & pinguedine animam replet. Tunc damnabunt ſeipſos, &

opera quę fecerunt mala. Tunc confitebuntur iudicium Dei eſſe iuſtum, dicentes. A
Audiebamus enim hæc, & à prauis noſtris actionibus noluimus recedere. Sed tūc
nihil profuerit, eiuſmodi commemorare. Hei, hei mihi peccatis incomparabili-
1. Paral 36. bus prægrauato: nam ſuper numerum arenæ maris peccaui, & ab ijs, velut à multis
ferreis catenis incuruor: Non enim audeo ſurſum oculis intueri altitudinem cæ-
lorum. Ad quem igitur confugiam, niſi ad te benigniſſime, idemque clementiſſi-
Pſalm. 50. me. Miſerere mei Deus, ſecundùm magnam miſericordiam tuam. Et ſecundùm
multitudinem miſerationum tuarum, dele iniquitatem meam. Amplius laua
me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meam
ego cognoſco: & peccatum meum contra me eſt ſemper. Tibi ſoli peccaui, & ma-
lum coram te feci. Cùm ergo fecerim, ad te confugio, propter multam tuam cle- B
mentiam. Ad iracundiam te prouocaui, & ad te, ob magnam miſericordiam tuā
Ibid. Pſal. 50. recurro. Te aſpernatus ſum, & ad te propter ſummam bonitatem tuam atque be-
nignitatem confugio, obſecranſque clamo: Auerte faciem tuam à peccatis meis,
& omnes iniquitates meas dele, propter ſanctū nomen tuū, ac ſolum. Nihil enim
Ibidem. quod tibi offeram habeo, non opus bonum, neque cor mundum: verùm miſera-
tionibus tuis confiſus, in eas meipſum proijcio, vt cor mundum in me crees, &
Luc. 1. ſpiritu principali confirmes me. ne iterùm facilè in peccatum relabar, ſed ex
hoc tempore ſeruiam tibi in ſanctitate & iuſtitia, omnibus diebus vitę meę. Quia
te prædicant omnes Virtutes cælorum. Tuumque eſt regnum, & potentia, in ſe-
cula ſeculorum. Amen.

Obſecro ergo vos Fratres, vt iſta exſpectantes, ſtudeamus immaculati, & ir-
Tubæ & ſacræ ſcripturę comparatio elegās. reprehenſibiles ei inueniri in pace. Quando praua aliqua tibi ſuperuenerit cogi- C
tatio, hunc gladium extrahe, id eſt, timorem Dei recogita, omnemque fortitu-
dinem confringes inimici. Loco autem tubæ, diuinas ſcripturas adhibe. Quem-
Simile. admodum enim tuba ſonans, congregat milites; ſic & diuinæ ſcripturæ ad nos
clamantes, cogitationes noſtras congregant ad timorem Dei. Sunt etenim
cogitationes noſtræ militum inſtar, reſiſtuntque aduerſarijs Regis. Et rurſus:
Quemadmodum tuba, belli tempore ſonans, ſtrenuorum militum alacritatem
in aduerſarios excitat; ita & diuinæ ſcripturæ te promptiorem ad omne opus
bonum reddunt, teque aduerſus improbas paſſiones ac vitia, magis animant cor-
roborantque. Iccirco mi frater, quantum potueris, vim tibi inter, quo frequenti-
Scripturę ſacræ incumbendum, & Diaboli machinis reſiſtendum. us in ijs verſeris, vt cogitationes tuas congregent, quas inimicus inuento ſuo ma-
ligno diſpergit, improbas ſuggerens, vel etiam tribulationes ſæpè inferens, aut
res ſecundas ac lætas exhibens. Hæc quippe ſua calliditate ac dolo operatur, vt
hominem à Deo alienum reddat. Cùm enim antiquorum aliquem, cogitationi- D
bus lædere atque deijcere nequiuerit, tum iam tribulationibus eum afficit, vt
mentem illius obſcuret, occaſionemque ſuperſeminandi reperiat, quæ voluerit;
incipitque tunc ſuggerere homini cogitationes eiuſmodi, ac iureiurando dice-
Rom. 3. re: Ex quo bonum operari cœpi, malos dies experior: faciamus igitur mala, vt
1. Pet 5. rurſus eueniant bona. Tunc, niſi quis ſobrius inueniatur ac vigil, deuorabit eum,
Prou. 1. tamquam infernus viuentem. Quòd ſi neque per eiuſmodi nocere ei potuerit,
tunc proſpera affert ei, & in ſuperbiam eleuat ipſum, fraudemque multiplicem
Pſalm. 72. ſubminiſtrat eidem, cunctis malis intolerabiliorem atque deteriorem: Hæc e-
nim eſt, quæ ſuperbum & ſine timore reddit hominem. hæc in profunditatem
voluptatum, mentem detrahit. hæc in cælum facit ponere os blaſphemiæ. E
Pſalm. 72. Scriptum eſt enim: Et poſuerunt in cœlum os ſuum. Hæc hominem ignorare
facit Deum: atque adeo ne imbecillitatem quidem propriæ naturæ cognoſcere,
neque cogitare diem mortis atque iudicij poſſit. Hæc enim omnium malorum
eſt via, per quam qui gaudet incedere, in penetralia mortis perueniet. Hæc eſt
Matth. 7. via, de qua Chriſtus dixit: Lata & ſpatioſa eſt via, quæ ducit ad perditionem.
Ecce audiſti mi frater: quare inimicus nunc quidem proſperitates, interdum
anguſtias adhibeat: In quod enim inclinationem hominis animum viderit,
eo aduerſus illum ſe amat, eumque protinus ſub iuſtitiæ imagine vmbraque,
fraudulenter oppugnat. Quapropter mi frater, ſobrium te præbe ac vigilantem
ſolerter, operamque da ſemper, vt lectioni diuinarum ſcripturarum adhæreas,
quæ te doceant, quomodo effugere oporteat laqueos inimici, & vitam æter-
nam

nam aſſequi: Nam ſacrarum ſcripturarum lectio, mentem vagabandam contra- Lectionis ſacrarum ſcripturarum vtilitas.
hit & colligit,donatque in Deum cognitionem. Scriptum eſt enim: Vacate &
videte,quoniam ego ſum Deus. Audis,Frater,quòd Dei ſcientiam accipiat,qui
ſimplici veroque corde diuinis vacat ſcripturis? Idcirco mi frater,vide ne negli- Pſalm. 45.
gas animam tuam,ſed lectioni ac precibus ſedulò incumbe, vt mens tua illumi-
netur fiasque perfectus & integer,in nullo deficiens. Gloriantur alij de magna-
tum,principumque ac Regum familiaritate atque colloquio: at tu coram Ange-
lis Dei gloriare,colloquens & cum Spiritu ſancto per ſacras litteras conferens:
Nam Spiritus ſanctus eſt,qui loquitur per eas. Da operam igitur, vt diuinarum
ſcripturarum lectionem familiarem tibi reddas,& perſiſtas in oratione. Quoti-
eſcunque enim per eas Deum interpellas,toties tibi corpus ſanctificatur, & ani-
ma ac ſpiritus. Hoc ergo prænoſcens mi frater,quòd quoties in ijs verſaris,ſan-
B ctificeris: cura vt frequentius conuenias eas. Et licet labores manibus, mente
ora. Nam & beata Anna, mater Prophetæ Samuelis orabat, & labia eius tan- 1.Reg.1.
tummodo mouebantur: Oratio autem ipſius, in aures Domini Sabaoth introi
uit,conceſſaque eſt ei petitio ſua. Ideo frater chariſſime,licet manus occupatas Semper orandum.
teneas, mente tamen ora: Nam & tacentes exaudit Deus. Quòd ſi legere fortè
neſcias,adhibe eum,à quo audire queas atque proficere; Scriptum quippe eſt: Si
videris ſenſatum, euigila ad eum,& gradus oſtiorum illius exterat pes tuus. Hoc Eccleſ.6.
enim conducit frater, non ſolùm ſcientibus quid legant, ſed & ignorantibus:
Nam multi ſunt legentes,ſed quæ legunt non intelligunt. Vide ergo ô † Mona- †al.ô Chriſtiane.
che,ne donum Dei,quod in te eſt,negligas, quod gratis tibi à Chriſto eſt colla-
tum. Sed ſtude & inquire, quomodo placare poſſis Deo, vt beatitudine Sancto- Pſalm.118.
rum perfruaris. Scriptum eſt enim: Beati qui ſcrutantur teſtimonia eius; in to-
C to corde exquirent eum. Vide, ne te interrumpat inimicus,cùm volueris lege-
re,tædium tibi afferens,teque in mentis diſtractionem conijciens,ac dicens: Fac Suggeſtionibus inimici non parendum
primùm rem iſtam, quoniam & exigua eſt, ſicque poſtmodum ſecurior leges.
Quando enim ſuggerit eiuſmodi, ſimul inducit te ad opus manuum prompte
peragendum,hæc autem omnia ſuggerit,vt te ab occupatione abducat, & impe-
diat.Cùm enim hominem viderit diabolus ſtudiosè & cum vtilitate legentem,
eiuſmodi occaſionibus,alijſque varijs impugnat eum, ſtudens ipſum impedire.
Tu ergo ne paruetiſci, ſed eſto quaſi Ceruus ſitiens, deſideransque adire fontes
aquarum,id eſt,ſacras ſcripturas: vt ex ijs bibas, refrigeresque ſitim tuam, varijs Pſalm 41.
te morbis adurentem. Bibe ſimul & illam,quæ inde ad te manat vtilitatem. Il-
D luc verò mea ſpectat oratio,vt quando tibi donauerit earumdem intelligentiam
Dominus,ex ijs verbum,quod tibi vtile ſit,ne te prætereat; ſed ingenio ac mente
tua meditaberis illud,inſcribeſque cordi tuo, & memoria tua iſtud conſeruabis
indelebile,ſicut ſcriptum eſt:In iuſtificationibus tuis meditabor: Rurſuſque ait: Pſalm.118.
In corde meo abſcondi eloquia tua,vt non peccem tibi. Et iterum: In quo corri- Ibidem.
git adoleſcentior viam ſuam,in cuſtodiendo ſermones tuos. Vides frater, quod
in recordatione verbi Dei,corrigit homo viam ſuam? Quis enim memor eſt ver- Ibidem.
bi illius,& non corrigit viam ſuam? niſi ſit ille fortè planè reprobus, & miſerri-
mus nihil prorſus cogitans? quin & quorum videtur ſibi recordari, obliuiſcitur. Pſalm 49.
Tali enim homini dicit Deus: Quare tu enarras iuſtitias meas,& aſſumis teſtamẽ-
tum meum per os tuum? Iubet ergo auferri ab ipſo, etiam quod videtur habere.
Sed quid videtur habere talis? Videtur habere fidem, per quam & ſe Chriſtianum
E appellat,ſed operibus eam negat,& eſt infideli deterior. Ideo auferri ab eo iubet 1 Tim.5.
Spiritum ſanctum,quem accepit in die redemptionis, quemque videtur habere. Ephes 1.2.4.
Eſt talis homo inſtar fictilis vaſi vini, rimam habentis, & per eam,vinum de- Similitudo.
perdentis: quod quidem omnes qui adſpiciunt, neſcientes quid acciderit, arbi-
trantur plenum eſſe: ſed re explorata,eo diſtillante, mox palam fit omnibus, va-
cuum illud iacere.Ita & homo eiuſmodi,in die illa iudicij perquiſitus, inanis in-
uenietur & vacuus. Et tunc cunctis manifeſta erunt,quæ ad illum pertinent. Ta- Math.7.
leſque ſunt, qui in die illa ad Regem dicent: Domine, nonne in nomine tuo
prophetauimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Reſpondenſque Ibidem.
Rex,dicet ipſis: Amen dico vobis,neſcio vos vnde ſitis. Vides frater,quòd
nihil

nihil penitus habeat, qui eiuſmodi eſt. Tu ergo memoria tene quæ audis, & cor- A
Matth. 13. Marc. 4. Luc. 8. rige viam tuam. Vide ne permiſeris, obliuione illud tolli de corde tuo. Vide ne ſinas volucres cæli deſcendere, & ſemen filij Dei comedere. Ipſe enim dixit: ſemen eſt verbum, quod audiſtis. Abde ſemen in terræ viſcera, vt fructum percipias; hoc eſt, abſconde verbum in medio cordis tui, vt fructifices Domino in timore.

Quomodo lectioni ſit incũbendum. Porrò cùm leges, ſtudioſè & accuratè legas, magnâ cùm tranquillitate atq; induſtria percurrens verſum. Et non ſtudeas dumtaxat libri folia euoluere, ſed ſi opus fuerit, non pigeat etiam bis terve ac ſæpius eumdem repetere verſum, vt vim orationis intelligas. Cùm autem te ad ſedendum, ac ad legendum, vel etiam ad alium legentem audiendum paras, Deum cum primis ora, dicens: Domine Ieſu Chriſte, aperi aures, & oculos cordis mei, ad audiendum & intelligendum ſermonem tuum, faciendamque voluntatem tuam Domine, quoniam incola ego

Oratio præparatoria ad lectionem. Pſalm. 118. ſum in terra. Non abſcondas à me mandata tua. Reuela oculos meos, & conſiderabo mirabilia de lege tua. In te enim ſpes mea Deus meus, vt tu mentem meam illumines. Etiam mi frater, obſecro, ſic ſemper Deum ora, vt tibi cor illuminet, aperiatque virtutem ſermonum ſuorum. Multi enim decepti ſunt prudentia ſua, iudicioque confiſi, & cùm dicerent ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt, non intelligentes ſcripturas. Incideruntque in blaſphemias & perierunt.

Rom. 1. 2. Pet. 2. Si ergo, inter legendum, occurrat tibi verbum aliquod intellectu difficile, vide ne te malignus doceat, dicere intra te, quòd non ſic ſe habeat, vt dicit verbum iſtud; quomodo enim

Matth. 16. Pſalm. 11. ſic eſſe poteſt, & eiuſmodi? Sed ſi credis Deo, crede & ſermonibus ipſius, & dic ad malignum: Vade poſt me Sathana: Ego enim noui, quòd eloquia Dei, eloquia caſta ſunt; ſicut argentum igne examinatum, probatum terræ, & purgatum ſeptuplum: nihilque in ijs obliquum vel tortuoſum eſſe: ſed omnia bona, & his qui intelligunt, & recta his qui cognitionem inueniunt. Ego autem inſipiens C ſum, & non intelligo. Noui tamen ſpiritaliter omnia ſcripta eſſe: ait enim

Rom. 7. Apoſtolus, quòd ſpiritalis ſit lex. Deinde ſic, reflexis in cælum oculis, dicito: Domine credo ſermonibus tuis, non contradico, ſed confido ſermonibus Sancti Spiritus tui. Tu igitur Domine, ſalua me, vt inueniam gratiam coram te; ego enim aliud non quæro Domine, niſi ſolùm ſaluari, & miſericordiam tuam indulgentiſſime, conſequi. Quoniam tuum eſt regnum atque imperium, in ſecula. Amen.

Silentium ac quies fratris Religioſi. Poſſide autem & mentis tranquillitatem atque quietem frater, pro mutuo munitiſſimo: Nam quies ſuperare te faciet paſſiones tuas: tu enim de loco ſuperiori pugnas, illæ autem de loco inferiori. Acquire igitur cum timore Dei quietem, & non nocebunt tibi quæcunque tela inimici. Nam quies cum timore Dei D

4. Reg. 2. iuncta, currus igneus eſt, in cælum poſſeſſorem ſuum efferens. Fidem illius tibi faciat Propheta Elias, qui quietem ac timorem Domini amãs, aſſumptus eſt quaſi

Inſigne Encomium quietis atque ſilentij. in cælum. O quies, Monachorum profectus. O quies, ſcala cæleſtis. O quies, via regni cælorum. O quies, compunctionis mater. O quies, pœnitentiæ conciliatrix. O quies, peccatorum ſpeculum, quæ homini ſua ſcelera atque delicta oſtendis. O quies, quæ lachrymas nequaquam impedis. O quies, manſuetudinis procreatrix. O quies, humilitatis contubernalis ac ſocia. O quies, quæ ad pacificum ſtatum hominis perducis. O quies, timori Dei coniuncta, quæ menti tamquam feneſtra lucem infers. O quies cogitationum inſpectrix, & diſcretionis adiutrix. O quies, omnis boni genitrix, ieiunij firmamentum, & gulæ impedi- E mentum. O quies, orationis ſacræque lectionis vacatio. O quies, cogitatio-

Matth. 11. num ſerenitas, & tranquillitatis portus. O quies, animæ ſecuritas. O quies, iugum ſuaue, & onus leue, reficiens portansque portantem te. O quies, animæ ac cordis lætitia. O quies, oculorum & aurium, linguæque frænum. O quies, procacitatis interemptrix, & impudentiæ inimica. O quies, pietatis ac religionis mater. O quies, paſſionum carcer. O quies, omnis virtutis cooperatrix. O quies, voluntariæ paupertatis hoſpita & amica. O quies, Chriſti ager, fructus optimos proferens. O quies, diuino timori coniuncta, murus ac propugnaculum decertare cupientium propter regnum cęlorum. Ita mi frater, hanc optimam tibi partem compa-

Luc. 10. ra, quam Maria elegit: Hæc enim Maria quietis exemplar extitit, ſedens ſecus pedes Ieſu, ipſique ſoli adhærens, quare & eam laudauit Dominus dicens

Maria

A Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Cernis frater, qualis ſit Ibidem.
mentis tranquillitas ac quies, cuius poſſeſſorem & ipſe laudat Dominus. Hanc
mi frater poſſide, & delectaberis in Domino tuo, ad pedes eius ſedens, ipſique ſo-
li vacans atque adhærens; vt confidenter dicere queas & tu: Adhæſit anima mea Pſalm 62.
poſt te, me ſuſcepit dextera tua. Propterea ſicut adipe & pinguedine repleatur ani- Ibid. paulò
ma mea. Hãc quæſo partem mi frater tibi vendica, quouis melle dulciorem. Me- ante.
lior enim eſt buccella panis in ſale, cum quiete ac tranquillitate, quàm menſa Prou. 16.17.
ſumptuoſis inſtructa dapibus, cum diſtractionibus & curis. Audi dicentem Do-
minum. Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego vos reficiam.
Reficere te cupit Dominus à curis, ab ira, à tribulationibus, atque † diſtractioni- Matth 11.
bus huius ſeculi. Vult te liberum eſſe, à graui opere atque labore laterum Aegyp- † al. tentationibus.
B ti. Vult te in ſolitudinem adducere, hoc eſt, ad ſanctam quietem, vt vias tuas illu- Exod 5.
minet columna nubis, vt cibet te manna, pane ſcilicet tranquillitatis atque quie- Exod. 13.33.
tis, vt hæreditate percipias terram bonam, ſupernam nempe Hieruſalem. Ita cha- Pſalm. 118.
riſſime hanc dilige, ac conſequere, vt delecteris in via teſtimoniorum Chriſti, ſi-
cut in omnibus diuitijs. Ita frater, quietem cum timore Dei poſſide, & Deus pacis
erit tecum. Quoniam ipſi conuenit gloria, in ſecula. Amen.

Obſecro igitur vos Fratres mei † dilectiſſimi, vt ſtudeatis ſingulis diebus horum † al. à Domino dilect.
memoriam facere, Fidei ſcilicet, ſpei, charitatis, humilitatis; ſigilloque aſſiduè Epilogus.
muniamur orationis, & meditationis diuinarum ſcripturarum, atque quietis. Iſta
enim ſi vobiſcum adſint, & abundè ſuppetant, non otioſos, neque infructuoſos 2 Pet. 1.
vos conſtituent, in cognitione Domini noſtri Ieſu Chriſti. Nam Chriſtianus †, † al. monachus
cui hæc præſto non ſunt, ſed negligit ſalutem ſuam, cæcus eſt, & manu tentans, Ibid. 2. Pet 1.
C obliuionem accipiens purgationis veterum ſuorum delictorum. Acciditque illi, Prou. 26. &
quod verò dicitur prouerbio: Canis reuerſus ad vomitum ſuum: & ſus lota in vo 2. Pet 2.
lutabro luti. Si enim refugientes inquinamenta mundi, in cognitione Domini
noſtri Ieſu Chriſti, his rurſus implicati ſuperantur; facta ſunt ipſis nouiſſima pe Matth. 12.
iora primis: Melius quippe erat illis, viam veritatis non agnouiſſe, quàm poſt ag Luc. 11.
nitam, denuò retrorſum conuerti. Proinde dilectiſſimi, ſerui fideles, electique 2. Pet. 2.
milites Chriſti, Monachi ac religioſi, amplectamur prædictorum armaturam in
cordibus noſtris, eorumque quotidie abſque vlla intermiſſione meminerimus; vt 1. Tim. 6 &
bonum certamen certare poſſimus, omnemque virtutem inimici conculcare, vt 2. Tim. 2.4.
à superuentura in filios diffidentiæ ira liberemur, inueniamuſque miſericordi- Epheſ. 2.5.
am ac gratiam in die illa tremenda, coram iuſtiſſimo Iudice, qui reddet ſecundùm Col. 1.2.
vniuſcuiuſque opus. Cui ſoli conuenit gloria, atque potentia, in ſecula ſeculo- Rom. 3.
D rum. Amen. Matth. 16.

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

Titulus ſiue inſcriptio Orationis loco argumenti ſeruit, quòd vniuerſa hic contenta ſummatim breuiterq; comprehendat, digna ſanè ſuo Auctore Homilia, quem etſi non deſint qui Chryſoſtomũ eſſe velint, quod & ſub nomine eius in quodam manuſcripto Græc. Vatic. reperiatur, ego tamen vt in hoc quod ſentio dicam, illam potius Sancto Ephram adſcribendam cenſuero, ſub cuius auctoritate ac nomine in pluribus manuſcriptis Græcis tam Vatican. quàm alijs eamdem repperi. Stylus præterea (ſi rem penitius inſpicias) idem eſt cum alijs S. Ephram, pleraq; ſententia ac ſcriptura loca hic eadem cum alijs in eamdem rem alibi ab eodem adducti. Reſpondent planè quæ de timore Domini, & præſertim de extremo iudicio, ac de conſummatione ſeculi tractantur, confirmantq; diuinarum ſcripturarum alibi adhuc ab
E *eodem repetita encomia: ac denique ampliſſimæ ſilentij ac quietis laudes ſub finem hic adducta, quas prius adhuc ſub eiuſdem nomine, licet non eodem orationis filo, ab alijs impreſſas inuenies.*

Seminate vobis in iuſtitia, vindemiate fructum vitæ.] *Locus eſt Oſee 10. quem ad verbum ita hic refert Ephram, concordatq; editio 70. niſi quòd ibi addatur præpoſitio (in) legaturq;:* vindemiate in fructum vitæ. *In vulgata verò Lat. alia reperitur lectio:* Seminate vobis in iuſtitia, & metite in ore miſericordiæ, &c. *pro qua al legitur:* Seminate in veritate iuſtitiam, &c.

Viriliter age, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum.] *Locus eſt Pſal. 26. eodem prorſus modo hic, & in edit. 70. ac vulg. Lat. citatus, quo in patientiæ commendationẽ, hoc loco vtitur S. Ephram, eodemq; inſtituto eumdem in proximè antecedente Orat. etiam de Patientia, bis accommodatè poſuit atque adhibuit, vnde & totam hanc Orationem potius Ephram quàm alterius cuiuſcunque colligimus; licet tamen & alia iſtius argumenta non deſint, vt iam dictum eſt.*

Loco

Loco igitur frameę, timorem Domini apprehende, &c.] *Quia timor diuinus velut gladius biceps eſt (vt hic & alibi oſtenditur) omnemq́; concupiſcentiam prauam in nobis diſcindit, & quaſcunq́; vires inimici debilitat atque confringit, eo ſemper nos munitos eſſe debere docet: Cùm antẽ optimè fideliſſimeq́; ille à nobis adſeruetur frequẽti recordatione vltimi noſtri finis, atq́; horribilis illius iudicij extremi, quando de omnibus diſtrictiſſima exigetur ratio; non abs re de ijs, quæ in conſummatione huius ſeculi & ſecundo illo aduentu Domini euenturæ ſunt, deinceps agit: vt tales hic iam eſſe donec vita & tempus ſinunt, ſtudeamus, quales tunc illic in tantis vndiq́; anguſtijs reperiri optaremus, iuxta illud Eccleſ. Memorare nouiſſima tua & in æternum non peccabis, &c. Locus ſanè hic lectu notatuq́; digniſſimus eſt plurimũ ad cõmonendos animos faciẽs. de quo poſtea in ſermonibus de Iudicio extremo, fuſius ac plenius.*

Hæc eſt via, de qua Chriſtus dixit: Lata & ſpacioſa eſt via quæ ducit ad perditionem.] *Quare lata & ſpacioſa dicatur via quæ ducit ad perditionem. vt eſt Matth. 7. optimè Magnus declarat Baſilius in Reſponſ. ad Interrog. 240. in Regul. breuiorib. eleganti hoc Simili: Sicut declinatio, quæ à recta via, magnam habet latitudinem: ita qui è via egreditur, quæ ad regnum ducit cælorum, in magna erroris latitudine verſari reperitur. Hæc autem duo vocabula, inquit ibi Baſilius, πλατεῖα & εὐρύχωρος id eſt, lata & ſpatioſa: idem prorſus eſſe exiſtimo: εὐρὺ enim, hoc eſt, latum, etiam apud eos, qui in externis litteris eruditi ſunt, πλατὺς, id eſt, amplum dicitur. Spatium igitur, id eſt, locus erroris amplus eſt, cuius extremum perditio. Hæc ibi Baſilius.*

Poſſide quietem frater, pro muro firmiſſimo, &c.] *Ampliſſimum Encomium quietis ac ſilentij tranquillitatisq́; animi ponit, lectu certè longè digniſſimum. quò etiam plurimum facit. Ignatij cognomento Xanthopoli methodus degendi vitam monaſticam in quiete ac ſanctè, valde elegans, nondum quod ſciam edita.*

Melior eſt buccella panis in ſale, cum quiete ac tranquillitate, quàm menſa pretioſis inſtructa dapibus, cum diſtractionibus & curis.] *Ita quaſi ad verbum, ex Græco Cod. Ephræm hũc locum Prou. 17. reddidimus. pro quo, in editione 70. ſic:* Melior eſt buccella ſicca cum gaudio, quam domus multorum bonorum, & iniuſtarum victimarum cum iurgio. *At in vulg. Lat. Melior eſt buccella ſicca cũ gaudio, quam domus plena victimis cum iurgio. Legit autem hic S. Ambroſius 2. Offic c. 31.* Melior eſt panis in ſuauitate cum pace, &c. *Lector varietatem obſeruet & conciliet.*

Si enim refugientes inquinamenta mundi, &c. *Alluſio clara eſt ad 2. Pet. 2. pro quibus, in alio manuſcrip. Ephræm Græc. ſic reperitur:* Propterea qui fugerunt coinquinationes mundi, ſicut ſcriptum eſt; præſertim eũm in baptiſmate abnegauerint, in agnitioni Domini noſtri, atque his rurſus implicati ſuperantur, facta ſunt ipſis nouiſſima deteriora prioribus, &c.

Occurrit & varietas in fin. Homil. vbi eſt: qui reddet ſecundum vniuſcuiuſque opus: Cui ſoli gloria, &c. *pro quo, in alio manuſcrip. ſic:* qui reddet vnicuique ſecundùm opera ſua. Quem decet gloria vnà cum omnipotente Patre, & ſancto Spiritu, nunc, & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

EIVSDEM† D

†al. Eiuſdem S. Patris Ephrem, De Beatitudine Animæ, Liber.

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Beatitudines.

1 Cor. 9 Col. 3. Pſalm 39 118. Habac. 3. &c. — BEATVS, qui à cunctis rebus terrenis vanæ huius vitæ, totus eſt liber in Domino, ac Deum ſolum bonum atque miſericordem amplectitur.

Matth. 13. Marc. 4. &c. — Beatus, qui virtutes excolit, & velut terra fertilis exculta, vberes vitæ fructus profert, in Domino E

Eccli. 33. Prou. 3. — Beatus, qui bonus virtutum cultor eſt, vineamq́ue ſpiritalem plantauit, ac vindemians, torcularia ſua fructu vitæ ſuæ replet, in Domino.

Matth. 18. 2. Cor. 1. 7. — Beatus, qui ſpiritali gaudio ſuos reficit conſeruos, ex fructu virtutum, quas ſuo excoluit labore, vt fructum referret in Domino.

Ph[illegible] 1 Act. 2. Eccli. 1. Prou. 3. — Beatus, qui Angeli cæleſtis inſtar, ſacræ communioni atque orationi vacat, puras quotidiè ſibi cogitationes retinens, nec aditum improbo patefacit dæmoni, quo animam ſuam captiuam à Deo Saluatore abducat.

[illegible] 2. Ioel 2. [illegible] 13. — Beatus, qui prudenter & cum iudicio planctum quærit, & cum compunctione lachrymas in terris coram Domino fundit, velut pretioſas margaritas.

[illegible] m. 118. — Beatus, qui vitæ ſanctimoniam, vt lucem ſectatur, & corpus ſuum non coinquinat tenebroſis maligni operibus, coram Domino.

[illegible] ol. 6. — Beatus, qui corpus ſuum in ſanctificationem ſeruat Saluatori, & non dede

corat

A corat animam ſuam operibus diabolicis, ſed compoſitam retinet mentem in
Domino.

Beatus, qui odio habet omnem turpitudinem peccati, & ſeipſum hoſtiam vi- Rom. 12.
uentem & benè placentem Domino obtulerit. Philip. 4.

Beatus, in cuius pectore ſemper Dei memoria inſederit; erit enim totus ille, Philip. 1.
tamquam Angelus cæleſtis ſuper terram, cum timore & amore, Domino ſacrifi- Tob. 14.
cium offerens. Pſal. 49. & 106.

Beatus, qui pœnitentiam, qua peccatores ſaluantur, amplectitur ac diligit, ne- 2. Cor. 7.
que iternm velut in Saluatorem noſtrum Deum ingratus, animum ad peccan- 1. Pet. 2. &
dum appulit. 2. Pet. 3. &c.

Beatus, qui in ſua ſedens cella, inſtar ſtrenui militis, regni theſaurum, id eſt, cor- Tit. 2 Col. 1. &
B pus ſuum cum anima, ſine reprehenſione conſeruauerit, in Domino. Iacob. 1. &c.

Beatus, qui in cella ſua in Domino, tamquam Angelus cæleſtis, caſtas retinet 1. Tim. 5.
cogitationes, ſuoque collaudat eum ore, qui omnium ſpirituum poteſtatem ha- 1. Pet. 3.
bet.

Beatus, qui factus eſt ſicut Seraphim & Cherubim, & in diuino ac ſpiritali offi- Eſa. 6.
cio numquam eſt ſegnis, ſed aſſiduè glorificat Dominum. Apoc 4.

Beatus, qui ſemper ſpiritali gaudio plenus eſt, nec in portando ſuaui iugo Do- Thren. 3.
mini, pigreſcit: coronabitur enim in gloria. Matth. 11.

Beatus, qui ſe putum & incontaminatum ab omni ſorde ſeruat peccati, vt con- Iacob. 1 &
fidenter atque audacter in domum ſuam, Regem gloriæ Dominum noſtrum Ie- 1. Cor. 6 Luc. 10.
ſum Chriſtum ſuſcipiat.

Beatus, qui ad immaculata myſteria Saluatoris cum reuerentia, & tremore, at- 1. Cor. 11. &
C que horrore accedit, certò ſciens ſe vitam in ſeipſo recipere ſempiternam. Ioan. 6.

Beatus, cui ob oculos quotidiè verſatur memoria mortis, fœdaſque deſtruit Eccli. 7.
cupiditates, quæ in ignauorum latitant cordibus, quoniam in hora ſeparationis Galat. 5.
animæ à corpore, conſolationem accipiet.

Beatus, qui aſſiduè animo ſecum timorem complectitur gehennæ, & per veram Eccli 7.
atque ſynceram pœnitentiam, lachrymis ac ſuſpirijs Dominum ſibi propitium Matth. 10. &
reddere ſtudet; quia ex magna & horrenda anguſtia liberabitur. Luc. 12.

Beatus, qui ſponte ſe aſſiduè humiliat; quoniam ab illo coronabitur, qui pro Matth. 23.
nobis ſeipſum vltrò humiliauit. Luc. 18.
Philip. 2.

Beatus, qui omni cum pietate ac reuerentia in cella ſua ſedet, quemadmodum Luc. 10.
Maria iuxta pedes Saluatoris: & in Domino & Saluatore noſtro Chriſto ſuſcipi-
endo, ſolicitus eſt ſicut Martha.

D Beatus, qui diuino timore incenſus, ſemper in ſe Spiritus ſancti ardorem reti- Sap. 1.
net, & ſpinas ac tribulos prauarum cogitationum exurit. Rom. 8. & 15.

Beatus, qui operibus malignis manum ſuam non polluit, ſicut ſolent propha- Pſalm. 118.
ni, enim ſuper hoc, in die illa tremenda, iudicium erit coram Domino. Eſa. 1. 59.

Beatus, qui pulchras ac bonas quotidiè cogitationes excolit, & ſpe improbas Matth. 5.
cupiditates, quæ per deſidiam generantur, vincit, quibus oppugnari ſolent athle-
tæ Domini.

Beatus qui in opere Domini ſe gerit, inſtar ſtrenui militis, deſides excitando, & Pſalm. 118.
puſillanimes in via Domini & Saluatoris adhortando. Hierem. 48.

Beatus, qui in Domino fructibus bonis abundarit, vt ſanctos Dei Angelos ſibi Matth. 7. 12.
cuſtodes habeat, ſicut fructifera arbor à proprio cuſtodiri ſolet agricola. Luc. 6.

E Beatus, qui cum prudentia ſpiritali manſuetudinem amat, & ſupplantari non Pſalm 17 36.
ſe permittit à ſerpente improbo, cùm omnem ſpem ſuam in Domino bono & Matth. 10.
miſericorde defixam habeat.

Beatus, qui Sanctos colit, ac proximum diligit, & Inuidiam qua Caim concita- Rom. 13 ac 15 &
tus fratrem occidit, ex ſua propellit anima. Gen. 4.

Beatus, qui factis ipſis reprehendit tyrannum, & † à conſpectu flammæ volup- † al. & volupta-
tatum non inhorruit: nam rore Spiritus ſancti perfundetur anima illius. tum flammis
non trepidauit.

Beatus, qui menti ſuæ tenebroſam diaboli nebulam offundi non eſt paſſus, ne-
que proprio † lumine, iuſtorumque lætitia eſt priuatus. † al. dulci luce.

Beatus, qui puris oculis cordis ſemper contuetur Dominum: quoniam hic à Pſalm. 140.
cupiditatibus, cogitationibuſque improbis liberabitur. Matth. 6
Luc. 11 Epheſ. 1

1.Cor. 15. Beatus, quibona & honeſta amat colloquia,& praua acturpia, quæ corrumpunt mores bonos,deteſtatur; quoniam non reddetur mancipium diaboli.

Coloſ. 1.2.& 2.Tim.2.Apoc. 2.18 ac 19. Beatus,qui proximum ſuum admonet cum timore Dei,nec animam eius decipit:aſſiducq́ue ferream magni Paſtoris virgam pertimeſcit.

Pſal.33.36. Eccli.36. Beatus,qui ex mandato Dei morem gerit proximo,& tribulationes æquo perfert animo:coronabitur enim talis,velut confeſſor in Domino.

Eccli 23. Prou. 13. Beatus,qui ex præſcripto Dei temperans eſt ac continens, nec ventris cauſſa damnatur,delitijs ac ſordibus indulgens:magnificabitur enim talis in Domino.

Iacob.1.& 5. Sap.3. ac 10. Beatus, qui ſe ab ignauiæ vitio, velut parum virilis vinci nequaquam patitur, ſed perfectam amplectitur patientiam,cuius ſubſidio muniti, ſancti Dei omnes, ſuas acceperunt coronas. B

Epheſ 5. Beatus,qui non inebriatur vino,quaſi gulæ luxuiq́ue deditus,ſed ſemper ſe oblectat in recordatione Domini,in quo cuncti Sancti ſeſe oblectare ſolent aſſiduè.

Matth. 6. Luc.12. Epheſ.5. Beatus,qui ex Dei voluntate, ſuas facultates diſpenſar, & non repudiabitur à Deo Saluatore noſtro,velut auarus,& immiſericors in proximum.

Pſalm.12. Beatus,qui precibus,ac lectionibus,boniſq́ue operibus intentus eſt ſemper: illuminabitur enim talis,ne vmquam in morte obdormiat.

Matth.13. Beatus,qui bona euaſit ſagena ſpiritalis, multoſq́ue piſces optimo ſuo capit Domino:commendabitur enim eiuſmodi valde in Domino.

1 Tim. 4. Tit.2. Beatus,qui proximo bonum ſuę præbet exemplum virtutis,nec illius offendit conſcientiam, faciens ea quæ non conueniunt; benedicetur enim talis in Domino.

2.Cor.6. Eccleſ.7. Iacob.1. Beatus,qui longanimus eſt & miſericors,barbaræq́ue ſe iracundiæ ac bili mancipium non facit:quoniam talis exaltabitur in Domino. C

Matth. 5. Beatus,qui in charitate ſublimis eſt,velut ciuitas ſuper montem poſita, quam cùm adſpexit hoſtis,receſſit cum timore,ab eius ſibi munitione metuens, in Domino.

Matth 5. Luc. 8.11. Beatus,qui fide clareſcit Domini,& tamquam coruſcans lucerna ſuper altum candelabrum ardens,animas tenebrarum caligine obductas, quæ infidelium atque impiorum partes ſequuntur,illuminat.

Hieiem 4.12. Matth.13. Beatus, cuius anima inſtar palmæ arboris floret in rectitudine fidei: neque peruerſis hæreticorum infidelium ac impiorum ſectis, tamquam ſpinis impellitur.

Epheſ 4. Hierem 7. Matth 12. Beatus qui amore ſempet capitur veritatis, & os ſuum tamquam impium inſtrumentum,non accommodat mendacijs,aſſiduè formidabile illud præceptum Domini,de verbis otioſis,reformidans. D

Matth.7. Beatus.qui non iudicat proximum ſuum vt inſipiens, ſed vt prudens atque ſpiritalis enititur trabem eijcere ex oculo proprio.

1.Ioan.2. 2.Pet.1. Beatus,qui palpebras oculorum ſuorum cohibet, neque cogitatione aut ſenſu ſeipſum decipit,ſtudio curandæ cutis vacans,vnde paullò poſt diſtillat ſanies atque putredo.

Matth.24 25. Luc. 21. Beatus,cui ob oculos verſatur dies emigrationis ab hac vita, quiq́ue ſuperbiam abominatur,priuſquam imbecillitas naturæ noſtræ in ſepulchro putreſacta redarguatur à morte.

Iob 17. Ezech.37. Beatus,qui mente ſua verſat mortuos tumulatim in ſepulchris dormientes, omnemq́ue fœtidam à ſe repellit concupiſcentiam: nam in gloria excitabitur, E quando cœleſtis tubæ clangor audietur,filios hominum expergefaciens.

1.Cor.15. Beatus qui prudentia,ſpiritali,ſtellarum chorum gloria reſplendentem contuetur,& ex cælorum pulchritudine, amore ac deſiderio rapitur contemplandi Creatorem vniuerſorum,

Deut.5 9.16. Exod.19. Heb.12. Beatus,in cuius mente verſatur ignis ille,qui deſcendit ſuper montem Sion, clangorque tubarum reſonat, & Moyſes in medio cum timore atque tremore conſiſtit:quique ſalutis ſuę non eſt immemor.

Hierem.17. Pſalm.117.145. †al velut arbor ſerit is prope aquas poſita,&c. Beatus,qui non confidit in homine,ſed in Domino,qui iterum venturus eſt cum gloria multa iudicare totum vniuerſum,in iuſtitia: erit enim velut † aqua iuxta aquas redundans,& fructum facere non ceſſabit.

Beatus, cuius mens,tamquam nubes pluuijs,diuina gratia plena eſt,animasque morta-

A mortalium ac incrementum fructuum vitæ capiendum irrigat: quoniam gratiâ
ipſorum, in ſempiternum cedet gloriam.
Beatus, qui ex Dei præſcripto quotidiè ſunt vigiles ac ſobrij, ſiquidem à Deo Matth. 24. 25.
protegentur in die iudicij, & vt filij ſponſi in exultatione & lætitia eum adſpi- 1.Pet.5.
cient. Sed ego meique ſimiles, inertiæ ac voluptatibus dediti, gementes ac flentes
contuebimur fratres noſtros in gloria incomparabili, nos ipſos autem in tor-
mentis. Atque iſta in ſe dum mecum perpendo chariſſimi, in lachrymas prorum-
po, quippe qui poſt curſum inceptum mox deficiam, & in medio, quod aiunt, ſta-
dio, à curſu deſiſtam, miſerandum ſpectaculum adſpicientibus me præbens. Quo- Alluſio ad locũ Apoſt. 1.Cor.9.
modo ergo ſegnitiem ac negligentiam meam maximam non debeo non deplo-
rare? Alij ſiquidem in ſacco ac ferro ſeipſos humiliarunt: alij verò inter ſepta De iſtis, vide noſtra Scholia.
B clauſtrorum, ieiunijs vacantes, Domino ſeruierunt. alij etiam columnis alligati
certamen abſque reprehenſione ſubierunt. alij in deſerto ac ſolitudine virtutem
coluerunt. alij denique obedientiæ coronas acceperunt. Ego autem miſer, mei-
que ſimiles ignaui atque ambitioſi, forma quidem ac habitu pij religioſique ſu-
mus, ſed reipſa pietatem atque religionem exuimus. Quis mihi hic citra ſtupo-
rem mentis enumeret paſſiones Sanctorum Martyrum, non virorum dumtaxat,
ſed & fœminarum? Illi Dominum ſuum ſequentes, humiliabant ſeipſos: nos au- Heb. 11.
tem honores & ſalutationes in foro expetimus. Illi, pietatis amore, in cuſtodijs Matth. 23.
concluſi, famem, ſitim, vincula & cruciatus ſunt perpeſſi: nos verò ne minimum Luc. 11. 20.
quidem laborem atque moleſtiam ſufferre æquo animo poſſumus, ſed delitias Heb. 12.
ac voluptates, totis conſectamur viribus. Illi contumelias atque contemptus ad
mortem vſque libenter ſuſtinuerunt: at nos etiam bona conſilia & admonitio-
nes adſpernamur. Illi focum ac flammas non curarunt: at nos ne durum quidem Dan. 3.
C verbum perferimus. Illi ad cruciatus & tormenta gaudentes atque lætantes, pu-
blicè incedebant: nos autem eorum audientes certamina, demiramur quidem, Act. 5.
verùm imitari ea nolumus. Quocirca multis opus eſt nobis gemitibus ac lachry-
mis, ne è regno eijciamur cælorum, cùm magna certantibus propoſita ſit gloria. 1.Tim. 6.
Ne ſimus igitur negligentes, ac pigri in diuinis officijs: non enim iniuſtus eſt De- 2.Tim. 2. 4.
us, vt obliuiſcatur operis ſeruorum ſuorum, qui quidem ſe totos diuinæ eius vo- Heb. 6.
luntati ſubmiſerunt deuoueruntque; qui propter ſanctum nomen eius, huic ſe-
culo renuntiarunt, qui proprijs relictis parentibus ſe longæuos fecerunt. qui ad
fores eius pulſant hora tertia, ſexta, nona, veſperi, & manè, aut potius tota die ac
nocte, & exiſtimas eiuſmodi humilitatem à Deo paruipendi? abſit. Clauſuras Luc. 11. 12. 18.
namque tolerant, manibus operantur, ieiunijs, vigilijſque incumbunt, inſultus Pſalm. 54. 70.
D malignorum ſpirituum ſuſtinent, genua ad orationem flectunt, frontem aſſiduè
in pauimentum concutiunt, diuinam eius bonitatem ſuppliciter deprecantes. Et Nota varia athletarum Chriſti certamina.
horum ipſe preces deſpiciet? abſit. Homo quantumuis horridus atque auſterus,
ab alijs ad eum officioſè ac blandè accedentibus, placari ſe permittit, & Deus, qui
benignus eſt & bonus, qui diues eſt in miſericordia, & ingratorum quoque miſe- Ioel 2. Rom. 10.
retur, eiuſmodi afflictionem, religionem, gemitus, lachrymas, patientiam, ſan- Epheſ. 2.
ctitatem, humilitatem, taciturnitatem, ſubmiſſionemque aſpernabitur? Nullo ſa-
nè modo. Caueamus ergo animos deſpondere, & in diuinis officijs negligentes
eſſe chariſſimi: quin potius confidenter atque audacter pulſemus. Nam quanto
diutius perſeuerraueris pulſando, tanto locupletior tibi merces erit. Aſſiduè vigi- Matth. 7. & Luc. 11. 21. 13.
E la. Qua enim hora minimè exſpectas, mittet Dominus, qui te congregent in hor-
reum vitæ, in cœtum iuſtorum: vt deinceps perpetua fruaris quiete, ab omni ſo- Matth. 3. 13. 24. 25 &
licitudine liber, vbi non eſt bellum neque aduerſarius. Sublatus ſiquidem ibi erit Luc. 12. 21. &c.
hoſtis, qui nobiſcum in pugnam deſcendat, ſimul cum belli occaſionibus. Eſt au-
tem belli occaſio, cupiditas pulchritudinis ad congreſſum. At in cælo neque nu-
bent, neque nubentur: ſed ſunt ſicut Angeli Dei in cælis. Rurſus occaſiones belli Marc. 12. Luc. 20.
ſunt, diuitiæ, & gloria in terris, verùm hæc cuncta corruptibilia ſunt, cùm ſint ter-
rena. Iccirco & quidam nos Sanctorum inſtruẽs, ait: Nolite diligere mundum, ne-
que ea quæ in mundo ſunt. Si quis diligit mundum, non eſt charitas Patris in eo. 1.Ioan. 2.
Nam concupiſcentia carnis, & concupiſcentia oculorum, & ſuperbia vitę non eſt
ex Patre, ſed ex mundo eſt. Et mundus tranſit, & concupiſcentia eius. Qui autem
facit voluntatem Dei, manet in æternum. Sicut enim qui in ſenticetum incidit, à

Similitudo elegans,& apta propoſito.

vepribus & ſpinis pungitur, quouſque exſilierit in locum mundum; at vbi iam A inde ſe extricarit, non amplius timet ſpinas illas. Ita & ſancti homines, dum in ſimilem locum ſentibus ac ſpinis plenũ incidunt, pro calceis, ſtudio atque induſtria vtuntur: vnde fit, vt per medium illarum euntes, ab ijs minimè vulnerentur. Inertiæ verò ac otio dediti, ab ijs detrimẽtum capiunt, intereuntq́;. Atque hoc ſignificans Dominus, filio, qui reuerſus erat mandauit dari calceamenta pro pedibus, cum ſtola & annulo, vt audacter atq; intrepidè caput calcaret ſerpentis. Similem verò dicit eſſe loco ſpinis referto præſentem vitam, in qua ſpinarum inſtar renaſcũtur peccata. Locus autem purus eſt, cœleſtis Hieruſalem, quæ eſt ciuitas Regis magni, vbi exſulat triſtitia, dolor, & gemitus. Qua vtinam perfrui nobis omnibus liceat, gratia & benignitate Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen. B

Luc. 15.

Heb. 12 & Apoc. 21.

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

B*Eatitudines,& ſpiritalis vitæ Regulas hic plurimas adducit Ephram, quibus Euangelicæ legis capita & præcepta, conciliaq́; ad bene beateq́; viuendũ ſaluberrima proponit,& indicat; eodem quaſi ſenſu, iiſdemq́; fere verbis cũ Chriſto beatos eos, bonisq́; omnibus cumulatos prædicãs, qui verè ſecundũ Deum cunctas vitæ ſuæ rationes inſtituunt atque componunt. Quos quidem ipſe Chriſtus via ac vitæ noſtræ dux ſecuriſſimus, in Euangelij initio, ſacra voce oris ſui, Matth 5. & Lucæ 6 beatos affirmauit, ſicut latius ibi videre licebit. Nec diſſimiles a Gregorio Nazianz. afferuntur Beatitudines, elegantiſſimis verſibus comprehenſæ, quorum in Latina traductione principium eſt eiuſmodi: Felix a mundo abſtractus, qui viuit eremo in rigida,& mentem tollit ad aſtra ſuam,& quæ ſequuntur ibidem, Tom. 2.* C *Agit autem hic Ephram pluribus & fuſius de eiuſmod. Beatitudinibus, quarum varietas non parum legentem oblectabit,& lectio fructum ſpiritalem vbertim cunctis ſubminiſtrabit.*

Beatus, qui ad immaculata myſteria Saluatoris cum reuerentia, & tremore, atque horrore accedit, &c. *Sacroſanctam Synaxin,& tremenda altaris myſteria commendat,& quomodo ad ea digne accedendum ſit, paucis hic indicat de quo,& in proxime antecedenti agit Beatitudine 16. in ordine:* Beatus, qui ſe purum & incontaminatum ab omni ſorde ſeruat peccati, vt confidenter in domum ſuam Regem gloriæ ſuſcipiat *alibiq́; de eodem ſparſim & obiter ſæpe; ex profeſſo autem magis ſuprà in initio huius Tom. vbi de Feſtis diebus,& de dignitate diuinorum myſteriorum tractat, quo cap. plures in hanc rem Auctores citauimus,& inter alios, Chryſoſtomum Homilia 60.& 61. ad populum Antiochenum, contra indignè ſumentes diuina myſteria.& in Sermone de non deſpicienda Dei Eccleſia, ſacrisq; myſterijs, eodem Tomo. 5 inter adiecta. De hoc,& alius plane inſignis exſtat locus apud S. Ephram poſt ea, in Serm. de Iudicio extremo,& compunct. ibi: Et licet procul a nobis ſit Siloe, quo cæcus miſſus erat, calix tamen tremendi tui ſanguinis Domine, lumine ac vita plenus, nobis ecce præſto eſt,&c.* D

Atque iſta in ſe dum mecum perpendo chariſſimi, in lachrymas prorumpo, quod poſt curſum inceptum mox deficiam,& in medio quod aiunt ſtadio, à curſu deſiſtam,&c. *Hæc in Beatitudine 57. adducit Auctor, magna animi humilitate ſeipſum deplangens,& peccata accuſans. Quod autẽ in medio ait ſtadio, ſuum curſum deficere, alludere videtur ad verba Apoſt 1. Cor. 9.* Illi qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed vnus accipit brauium. Sic currite, vt comprehendatis. *vbi Chryſoſtomus: Quemadmodum enim (inquit) ex his qui in ſtadium deſcendunt, non multi coronantur, ſed ad vnum defertur corona,& non ſatis eſt tantum in ſpectaculo ſedere, neque v gi tantum, & certare: ita & hic, non ſatis eſt fidem habere,& quomodocunque certare: imo niſi nos in curſum exercuerimus, vt ad metam vſque nos inuictos præbuerimus, & ad propoſitum præmium peruenerimus, nihil ſane profecerimus,&c. atque ideo Auctor, quòd in bono non perſeueret, dicit ſe poſt curſum rectæ vitæ inceptum mox deficere,& in medio (quod aiunt prouerbialiter) ſtadio, a curſu deſiſtere, & minime comprehendere. atque hoc eſt quod Homil. 40. in Matth. reprehendit Chryſoſtomus: Quam inquit, excuſationem habebis,* E *cum alijs metam currentibus, tu vel ad conſtitutum terminum peruenire grauer is,&c.*

Alij in ſacco & ferro ſeipſos humiliarunt: alij etiam columnis alligati certamen ſubierunt,&c. *Notat ſummam vitæ auſteritatem in aliquibus perfectioribus Chriſti athletis, quales fuerunt priſci illi ſancti Monachi,& Eremitæ, de quibus Palladius in hiſtoria Lauſiaca. Caſſianus in ſuis collationibus. Theodoritus in ſua hiſtoria religioſa,& in oratione de Charitate, noſtrisq; Scholijs in eamdem, vbi prolixius hæc ipſa etiam in particulari, de pluribus perſecuti ſumus, quo Lectorem diligentem remittimus.*

Si quis diligit mundum, non eſt charitas Patris in eo: Nam concupiſcentia carnis, & concupiſcentia oculorum,& ſuperbia vitæ non eſt ex Patre,&c. *Ita hic Ephram: ſed in vulg. 1. Ioan. 2. quò ſit alluſio, ſic legitur:* Quoniam omne quod eſt in mundo, concupiſcentia carnis eſt, & concupiſcentia oculorum,& ſuperbia vitæ, quæ non eſt ex Patre, ſed ex mundo eſt.

EIVS-

A

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Beatitudines Aliæ.

BEatus, qui præſentem hanc vitam odit ac déſerit, & in ſolo Pſalm.118.
Deo omnis meditatio vitę ſuæ eſt.
Beatus, qui odit ac deteſtatur peſſimũ peccatũ, Deũq; ſolum Rom.5 6.
bonum atque benignum, & redemptorem peccatorũ diligit. 1.Tim.1.2.
B Beatus, qui eſt purus ſuper terra, tãquam Angelus cæleſtis, &
imitator factus Seraphim, caſtas aſſiduè cogitationes colit.
Beatus, qui caſtus eſt † Deo, ac ſanctus, & purus à cunctis ſpur- † al. coram Deo.
citijs, cogitationibusqae ac operibus improbis.
Beatus, qui totus in Domino eſt liber, a cunctis rebus terrenis, & huius vitæ va- Math.19.
nitatibus. Marc.10.
Beatus, in cuius mente verſatur formidabilis illa futuri iudicij dies, & qui la- Math.24.25.
chrymis vulnera animæ ſuæ curare ſtudet.
Beatus qui prorſus eſt vt nebula in lachrymis, aſſiduèque flammam ignis im-
probarum paſſionum, atque concupiſcentiarum reſtinguit.
Beatus, qui in via ambulat mandatorum Domini, manſiones iugiter ſyncerè Pſalm. 118.127.
ſibi faciens, per fidem & charitatem.
C Beatus, qui in bonis moribus proficit, mentem in rebus diuinis ac continentia
exercendo, & à Deo ſe regnum cæleſte accepturum ſperat.
Beatus, qui horribilis mandati Domini, de verbis otioſis meminit, & ori ſuo Math.12.
cuſtodiam ponit, ne excidat à mandatis eius. Pſalm. 38.
Beatus, cuius anima facta eſt iuſtar ligni nuper ſati, ſemper lachrymas ſecun- Pſalm 1.&
dùm Deum, tamquam flatum aquæ continens. Hierem.17.
Beatus, qui pro optimis ſurculis, virtutes ac vitas Sanctorum, perfectorumque
Patrum, in ſua plantat anima.
Beatus, qui plantas ſuas irrigat precationibus ac lachrymis, vt fructus gratos
proferant Domino.
Beatus, qui flamma diuinæ charitatis incenſus, ſordidas quaſcunque cogitati-
D ones, & animæ ſuæ inquinamenta comburit.
Beatus, qui ſuapte voluntate eſt velut terra pulchra ac bona, fructificans ſemen Matth. 13.
bonum in trigeſimo, ſexageſimo, & centeſimo. Marc.4. Luc.8.
Beatus, qui ex inſtituto inuentus eſt ſemen bonum in agro, quod in ſuo agro ſe- Ibidem.
minauit Dominus.
Beatus, quicunque electam & cæleſtem illam inuenit margaritam, venditiſ- Matth.13.
que vniuerſis ſuis in terra bonis, coemit † illam ſolam. † al. poſſedit eã ſolam.
Beatus, quicunque in agro abſconditum theſaurum inuenit, ac gaudens vendi- Math.13.
dit ſua omnia, & poſſedit illum ſolum. Luc.12.
Beatus, qui animo ſuo verſat aſſiduè diem ex hac vita diſceſſus, ſtudetque ſedu- Math.24.
lò paratus & intrepidus hora illa inueniri. Luc.12.
Bearus, quicunque in hora illa emigrationis, quando cum timore atque do- Matth.24 25.
lore anima ſeparabitur à corpore, fiduciam repererit. Venturi enim ſunt Ange- Animæ à corpore ſeparatio qualis futura.
E li, qui animam à corpore iam ſeparatam accipiant, ſiſtantque ante tribunal
immortalis ac tremendi iudicis. Magnus nos timor inuadet, ô Fratres, in hora
mortis, quando cum tremore atque dolore ſeparanda erit anima à corpore. Si- Rom.14.
quidem in hora illa diſceſſus, præſentabuntur animæ ſua quæ geſſerit opera diur- 2.Cor.5.
na atque nocturna, ſiue bona ſiue etiam mala. Impellentibus autem eam iam An-
gelis, vt exeat è corpore, illa reſpiciens ad ſua opera, egredi pertimeſcet: pec-
catoris verò anima cum timore è corpore recedet, & trèmebunda abibit, ſtatu-
enda ad tribunal immortalis Iudicis. Cùm autem iam emigrare cogetur è cor-
pore, contuebiturque ſua opera, tunc cum timore dictura eſt ipſis: Concedite
mihi vnius adhuc horæ ſpatium, donec egrediar. At cuncta eius oper[?]mul
vna voce reſpondebunt, dicentque ei: Tu nos feciſti, iua opera ſumus, tecum

† al. ad iudicem.

vnà ad † Deum ibimus. Deſpicientes igitur vanitatem huius vitæ, fratres mei chariſſimi, Chriſtum vnicum deſideremus, bonum ac ſanctum redemptorem animarum noſtrarum. A

Matth. 24. 25. Mar. 13. Luc. 12.

Ignoramus fratres, qua hora ac tempore noſter exitus futurus ſit. Nemo noſtrum, diem & horam ſeparationis animæ à corpore exploratam habet. Nobis enim ſuper terram abſque omni ſolicitudine ambulantibus, & delitijs ac voluptatibus ſeruientibus, repentè formidabile mandatum à Domino emittitur, ſeparationis animæ à corpore.

Ibidem.

Migratque peccator die ac hora non exſpectata, animam plenam peccatis habens, nec iis excuſationem reperiens. Quamobrem hortor moneoque chariſſimi, vt efficiamur liberi, neque vanæ & fugacis vitæ huius ſeruitute detineamur.

Pſalm. 17.

Hæc vita offendiculis & laqueis mortis plena eſt: ab his mentem noſtram aſſiduè quaſi alis quibuſdam extollamus.

1. Pet. 5.

Improbus dæmon perpetuò noſtris animabus ſtruit inſidias, vt cùm eas ſcandalis affecerit, ad æterna ſupplicia pertrahat. B In medio ſcandalorum ac laqueorum incedimus chariſſimi: quare attendamus nobis, ne in laqueos malignæ mortis incidamus.

Eccleſ. 9. Luc. 21.

Cuius licet laquei dulcedine ſint pleni; caueat anima noſtra, ne laqueorum iſtorum dulcedine relaxetur. Solicitudo quippè rerum terrenarum ac pecuniarum, nec non prauarum cogitationum atque actionum, laquei ſunt diaboli. Caue, dulcedine laqueorum mortis capiaris frater. Caue, diſſolutus laxeris meditatione improbarum ac turpium cogitationum. Quòd ſi aditum ſibi in animam cogitatio mala fecerit, iniqua meditatione iugiter eam oblectat, vt in † laqueos mortis ſempiternæ ipſam tradat.

† al. vt illaqueet, æternæque morti eam tradat.

Niſi enim precibus, ac lachrymis, abſtinentia, atq; vigilijs, improba cogitatio expellatur: fit in anima velut laqueus quidam periculoſus. Idcirco à diligentia, & liber eſto à cunctis rebus terrenis, vt ab omnibus cogitationibus vanis, actionibusque iniquis libereris. Caue, ad momentum quidem temporis in improbæ cogitationis meditatione relaxeris. C Caue frater, ne cogitatio peruerſa in anima tua immoretur. Aſſiduis ad Deum precibus, ieiunijs, ac lachrymis confugito, vt ab vniuerſis ſcandalis laqueorum pariter & paſſionum libereris.

Admonitio valde ſalutaris.

Caue, tibi longam adhuc in terris vitam perſuadeas ô frater, & interim in meditatione peſſimarum cogitationum, actionumque molleſcas, ac diſſoluaris: edictum autem ex inſperato emiſſum à Domino, te peccantem offendat, nullumque tibi pœnitentiæ ac remiſſionis tempus reliquum tribuat. Et quid dicturus es morti, in hora illa tuæ emigrationis ô Frater? Accidit enim, vt ne puncto quidem temporis, te patiatur præceptum Domini in terris remanere.

Nota.

Venit ex inſperato mors, & hominem reperit peccatorem ac diuitem, ſibi multos adhuc annos, quibus ſe quietè ſuper terram victurum credit, computantem, ſummamque pecuniarum ſuarum atque vſuræ, in digitis ſupputantem, & in D multa annorum tempora, numerum ſuarum diuitiarum partientem. Venit autem mors ex inſperato, vt dixi, & omnem eius computum vnà cum diuitijs & ſolicitudinibus vaniſſimi † temporis, in momento deſtruit.

† al. vaniſſimæ cogitationis.

Venit rurſus mors eadem ad virum iuſtum ac ſanctum, quem bonas & cæleſtes diuitias precibus ac ieiunijs ſuis congregantem, mortemque aſſiduè ob oculos habentem, nullatenuſque mortis aduentum, corporiſque ſeparationem metuentem; inuenit. Sic & tu ſemper velut intelligens ac ſpiritalis, quotidie mortem, ac ſeparationem animæ à corpore, apparitionemque ad tribunal Domini meditare atque exſpecta.

Eccli. 7. Matth. 25.

Lampadem tuam quotidie tamquam prouidus ac prudens atque paratus inſtructam habe, eamque iteratò ſingulis diebus ac horis, cum lachrymis atque orationibus, vt omni tempore parata ſit, aduerte. E Quamdiu tibi eſt integrum, neque oppugnaris, ſeriò tuis rebus conſule frater chariſſime.

Dan. 9. 12. Matth. 24. Luc. 21.

Veniet enim tibi tempus incredulitatis, mollitiei, ignauiæ, atque duritiei plenum, quod præ confuſione ſua, quę ſint potiora cogitare non ſinet. Attendite chariſſimi mei, quo pacto omnia iam mala vigeant, quomodo peſſima quæque quotidie ſuos progreſſus faciant, quomodo ſcelera atque nequitiæ paſſim accreſcant, quæ omnia futuram confuſionem, magnamque illam tribulationem ſuperuenturam in omnes fines terræ, protendunt?

† al. futuram ſuper vniuerſam faciem terræ, &c. 1. 1. et 5.

Propter noſtra peccata, quotidie iſta contingunt aduerſa. propter noſtram relaxationem atque ignauiam, vitia in terris regnant. Simus ergo vigiles Dei amatores, & ſtrenui aduerſus hoſtem improbum bellatores, vt illum quotidie debellando, in pugna ſuperemus, velut perfecti † amatores

† al. bellatores Dei.

A res Dei. Inſtruamur & moribus huius belli, ſiquidē inuiſibilis eſt hoſtis, quo cum
illud ſuſcipitur: ſunt autem in hoc poſiti mores belli iſtius, vt nos rebus ſpolie-
mus terrenis. Si mortem aſſiduè ob oculos conſtitutam mediteris, non peccabis. Eccls 7.
Si rerum terrenarum deſiderio exutus fueris, in pugna non ſuperaberis. Si terre-
na oderis, momentaneaque iſta chariſſime deſpexeris, tunc victoriæ palmam Math.16.
tanquam optimus belligerator conſequeris. Cùm enim res terrenæ deorſum ad
ſe trahant & paſſiones oculos cordis in bello obfuſcent, hanc ob rem nos in con-
flictu belli, improbus vincit hoſtis, quò terrenarum rerum nimium ſatagamus,
& cupiditatibus ſeruiamus. Nam quotquot ſumus, terrena diligimus chariſſimi,
& in terris mētem noſtram defixam habemus, nimia noſtra mollitie atq; ſegni- Lucæ 24.
tie diffluētes. Dies inclinat ad veſperam. Tempus noſtrum effluxit, & hora mor- 2.Theſſ.2. 1.Iohan 2.
tis inſtat: nos autem fratres tanquam increduli, horam adhuc matutinam eſſe Lucæ 21.
B putamus. Ecce præ foribus eſt regnum cælorum, & nos interim ab hoc vniuer- Matth 24. Marc.13.
ſum noſtrum auditum auertimus. Signa & prodigia à Domino prædicta, iam cō-
tigerunt. Peſtilentiæ, fames, terrę motus, terrores, bella, ac gentium motus, &
quæcunque ſunt eiuſmodi, nobis pro ſomnijs referri videntur; neque quidquam
eorundem cōmouemur auditu, vel etiam adſpectu. Electi ne videant magnam Eſa.57. Matth 24
illam confuſionem atque preſſuram, quæ iniquum hunc mundum obruet, ante Lucæ 21.
tribulationem colliguntur. Iam tempus aduenit meſſis, & maturuit ſeges. Fini- Ioel.3. Apoc.14.
tum hoc nunc eſt ſeculum, & Angeli arreptis ſuis falcibus, nutum mandantis
Domini præſtolantur. Timeamus ergo chariſſimi, hora iam eſt vndecima diei, & Math.20.
prolixum adhuc iter nobis ſupereſt. Ad hoc incumbamus, vt in * via nos Domi- *al in manſione.
nus offendat. Sobrij ſimus, & euigilemus à ſomno velut inſomnes. Ignoramus, Rom.13.
qua hora Dominus vniuerſæ terrę venturus ſit. Quare a nobis onus atque ſolici- Matth.25. 1.Pet.5.
C tudinem rerum terrenarum deponamus. Vetat enim Dominus, ſolicitos omni- Math 6.
no nos de quacunque re ſuper terram eſſe; cōmendatque mutuam inter nos cha- Iohan 13. 15. Rom.8 15.
ritatem Deus. At à nobis potius charitas exterminata eſt, & è terris profligata.
Non inuenias ſuper terram, charitatē ſecundùm Deum perfectam, apud omnes
exſulat, omnibus eſt odio charitas: potius autem in terris hodie regnat inuidia,
contentiones, atque confuſiones, peccatis plena ſunt omnia. Cūctos pariter Ini-
quitas occupauit, & iniuſtitia. Vnuſquiſque noſtrum terrena * concupiſcit, cæ- *al inquirit.
leſtia ſpernit, & momentanea atque fugacia iſta ſectatur, futura diligit nemo. Philip.3.
Cupis cæleſtis fieri? ſint tibi ſemper odio atque deteſtationi quæcunque res ter- Math 19.
renæ: in his quæ perfectionis ſunt te exerce, & ad cæleſtia regna aſpira. Caue aūt
tecum cogitando, ſic dixeris Monache: Magnus in execratione conſiſtit labor,
D ego verò puſillus ſum & imbecillis, exercitiorum laborem ferre non poſſum.
Auribus tuis, pulcherrimi optimique conſilij verba percipito, & quæ tibi Chriſti
amantiſſime atque chariſſime frater, dicturus ſum, memoriæ manda. Si ad aliam Comparatio
longinquam regionem ſeu patriam, tibi foret peregrinandum, non poteris to- elegans & accommoda.
tius itineris interuallum, vnico temporis momento abſoluere: ſed pedetentim
quotidie per multa loca ac tempora proficiſcens, poſt magnos tandem itineris 2.Cor.6.
exanthlatos labores, peruenies quò tendebas. Sic quoque de cæleſti regno, & pa-
radiſo delitiarum agitur, quò per ieiunia, per abſtinentiam, & per vigilias vnuſ-
quiſque peruenire poteſt. Siquidem abſtinentia, lachrymæ, preces, vigiliæ, at- Matth.6. & Lucæ 6
que dilectio, ipſæ ſunt vię quæ in cælum ducunt, ad Dominum. Caue verearis
pulchrum initiū bonæ viæ ſuſcipere, quę in vitam ducit æternam, recta ad Deum.
E Per illam ſolam ingredere viam; & ſi promptus in te fuerit animus, mox eadem
via ante pedes tuos, * præparabitur. Non ſine gaudio & oblectatione, per iter il- *al dilatabitur *al. dirigetur.
lud virtutum manſiones facies. Greſſus animæ tuę, ſingulis manſionibus firmio-
res reddentur. In hac via quæ ducit ad cælum nullam inuenies difficultatem.
Dominus ipſe cæleſtis, per ſeipſum factus eſt via vitę his, qui cum gaudio ad Pa-
trem luminum peruenire cupiunt. Tu mihi Chriſte Saluator factus es via vitæ; Iohan 14.
ad Patrem tuum ducens. Sola hæc gaudium in ſe continet, finiſque eius regnum Iacob 1.3.
cælorum eſt. Factus es tu mihi Domine * Ieſu Fili Dei, via vitæ, & illuminatio, *al. Domine Ieſu Deus.
hauſique per meipſum ex fonte dona, plenus deſiderio. Facta eſt tua gratia in
corde ſerui tui lux atque lætitia, dulcior in ore famuli tui, ſuper mel & fa- Pſal 18.
uum. Facta eſt gratia tua in anima ſerui tui velut theſaurus, paupertatem meam Eccls.24.

ditauit, egeſtatem & ſordes à me depulit. Facta eſt gratià tua ſeruo tuo refugium A
Pſal. 45. 90. & virtus, protectio & exaltatio, gloriatio & cibus totius vitæ. Quomodo ergo
ſeruus tuus, ô Domine, magnam gratiæ ac charitatis tuæ dulcedinem ſilere po-
Pſalm. 118. terit? Indignum os meum aperui: ſed quo pacto lingua mea largitorem bono-
rum quotidie pro dignitate, laudare & glorificare poterit? aut quomodo rurſus
ego peccarór excludere audebo gratiæ tuæ fluctus in corde meo pullulantes, ac
ſuauitate diuerſiſſimorum munerum plenos? Canam ergo gloriam, cælorum
Domino, qui famulo ſuo dona cæleſtia per multiformem ſuam gratiam eſt lar-
* al. gloriam tuam. gitus. Magnificabo gratiam * tuam Chriſte Saluator; in hac etenim celebranda,
mihi ipſe laudem & magnificentiam in ea inuenio. Non ceſſabo Domine, lingua
mea gratiam tuam collaudare. Non ſilebit mea cithara in modulandis canticis
ſpiritualibus. Ad te Saluaror, qui gloria es vitæ meæ, deſiderio tui trahor. Tua
Matth. 13. gratia mentem meam ad ſequendum te, mira quadam dulcedine impellit. Fiat B
tibi cor meum terra bona, quæ ſemen tuum bonum ſuſcipiat: perfundatq́; illam
rore vitæ æternæ, gratia tua. Eademq́ue gratia è terra cordis mei, metat ſibi pro
fructu optimo, compunctionem, adorationem, ſanctificationem, cuiuſmodi
Matth. 18. Lucæ 15. Ibidem ſemper tibi ſunt gratiſſima. Conuerte meam animam, cum oue illa perdita at-
que inuenta, ad ouile paradiſi delitiarum. Anima mea tuo illuſtrata reperiatur
lumine. Et ſicut ouem illam inuentam, in humeris tuis ſuſtuliſti; ita quoque in-
dignam hanc meam animam, ad te manu tua trahito, offerasq́ue vtramque im-
maculatiſſimo atque immortali Patri tuo, coram Angelis & Archangelis, Che-
rubim & Seraphim, vt cum omnibus Sanctis, in delitijs illis paradiſi, dicere mihi
liceat: Gloria Patri immortali, & Filio immortali, & Spiritui ſancto immortali. C
Adoratio, honor, atque imperium tibi Domine, qui cæleſtia dona mihi vili at-
Lucæ 15. * al. offeram. que inutili famulo tuo dediſti; vt gloriæ drachmam ipſe * offerat Regi vniuer-
ſorum. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

Beatitudines aliæ, &c.] *Hanc inſcriptionem ſequentium Beatitudinum, in pluribus nos collatis manuſcrip. reperimus, idcirco & eam hic retinuimus: inuenitur autem ea pro varietate Codicum diuerſimodè, dum alibi legitur: Eiuſdem Beatitudines. al. Eiuſd. Beatitudinum vna. al. S. Patris Ephram, De beatitudine animæ Liber. al. Beatitudines iſta a ſuperioribus non ſeparantur, ſed cum iis velut coniuncta ponuntur atq; continuantur. Et in tanta varietate, quod in pluribus reperitur, magisq; ordini ac diſpoſitioni materiæ ſeruire videtur, ſequi potius viſum eſt.* D

Variat & hic lectio: Beatus qui in bonis moribus proficit, &c. & à Deo ſe regnum cæleſte accepturum ſperat.] *Pro quo, al ſic: & ſpem apud Dominum defixum habet, quòd cæleſte eius viſurus ſit regnū. In alio autem Cod. Græco: Et ſpem in Domino certam habet, de videndo ipſo, in cæleſti ſuo regno, & gloria.*

Beatus qui ſuapte voluntate eſt velut terra pulchra, ac bona, fructificans ſemen bonum in trigeſimo, ſexageſimo, & centeſimo.] *Hac Beatitudine 15. hic in ordine alludit clariſſimè, ad illa, quæ de ſeminibus dicuntur, Matth. 13.* Alia ceciderunt in terram bonam: & dabāt fructum, aliud centeſimum, aliud ſexageſimum, aliud triceſimum. *de quo & Marc. 4. & Lucæ 8. Sed hic obſerua varietatem lectionis in verbis Ephram, dum enim hic legitur, fructificans ſemen bonum in trigeſimo, & ſexageſimo, & centeſimo. in alio manuſ. immutato ordine habetur, in centeſimo. trigeſimo, & ſexageſimo. In alio porrò Cod. adferens fructum centeſimum, & ſexageſimum. & trigeſimum.*

Hanc ob rem nos in conflictu belli improbus vincit hoſtis, quòd terrenarum rerum nimium ſatagamus, &c. *Pro quo, in alio manuſcrip. ſic: Ideo nos in bello, qui terreni ſumus, ac ſolicitudinibus rerum terrenarum pleni, cupiditatibusq́; feruentes, vincit aduerſarius. Terrenis enim pariter omnes adhæremus, &c.* E

Sed pedetentim quotidie per multa loca ac tempora proficiſcens, poſt magnos tandem itineris exantlatos labores, peruenies quò tendebat.] *Alia lectio breuior eſt, & ſic habet: ſed quotidie paulatim te mouendo, tandem eo peruenies, quò ſperabas. Sic & de cæleſti regno, &c.*

Canam ergo gloriam cælorum Domino, qui famulo ſuo dona cæleſtia per multiformem ſuā gratiam eſt largitus.] *Alia lectio ſic: qui ſupplici famulo ſuo dona conceſſit cæleſtia per magnam ſuam benignitatem, &c.*

Ad te Saluator, qui gloria eſt vitæ meæ, deſiderio tui trahor.] *al. Ad te, me rapit amor ac deſiderium tui, ò Saluator, gloria vitæ meæ, &c.*

A

EIVSDEM
S. PATRIS EPHRAEM SYRI,
De * Beatitudinibus & Miſerijs.

*al. Eiuſ. De Renunciatione, ac de Beatitudinibus, atque miſerijs.

BEati qui Deum amant: & propter eius amorem terrena quæcunq; contemnunt.

Beati, qui die noctuque lachrymantur: quoniam ab ira futura liberabuntur. Matth.5.

B Beati, qui ſe ſponte humiliant: quoniam ibi exaltabuntur. 1.Petr.5.

Beati temperantes: quoniam delicijs paradiſi reficientur. Matth 5.

Beati, qui vigilijs atque pijs exercitationibus ſua corpora cõficiunt: quoniam gaudia paradiſi ſibi præparata inuenient.

Beati, qui ab improbis ſordidiſque cogitationibus ſe puros cuſtodiunt: quoniam Spiritum ſanctum ſecum habitantem retinebunt. Sap.1. Matth 5. Rom.8. & 1.Cor 3.

Beati, qui ex toto corde Deum potius quàm totum mundum diligunt: quoniam inter amicos Chriſti ipſi computabuntur. Matt.16. 22. Lucæ 9 10.

Beati qui ſponte ac voluntariè crucem ſuam ferunt, & verè Chriſtum * diligũt: quoniam ad ſupernam Hieruſalem peruenient. *al. Chriſtum ſequuntur.

Beati, quibus in veritate præcincti ſunt lumbi, & præparatis lampadibus ſuis cæleſtem ſponſum expectant: quoniam cum ipſo regnaturi ſunt in regno cœlorum. Lucæ 12.

C Beatus, qui oculis cordis ſemper defixus eſt in contemplatione futurorum bonorum, quoniam ea conſequetur. Matth.5.

Beatus, cui quotidie ob oculos verſatur dies defenſionis, atque iudicij, ſtudetque illo die inueniri probatus. Matt.24 25

Beatus, qui carnis voluptates ſuperauerit: quoniam in nouiſſimo iudicij die fiduciam inueniet. Rom 8. Galat 5.

Beatus, qui in terris luxerit: quoniam in cælis vnà cum Angelis Dei gaudebit. Matth.5.

Beatus, qui propter Deum, in hoc mundo aduerſis affligitur: quoniam fructus laborum eius in cælis germinabunt. Hebr.11. 1 Petr 3.

Beatus, qui non comedit panem ſuum gratis, magis autem laborauit, operando manibus ſuis, ſecundùm Apoſtolum, quod bonum eſt; vt habeat vnde tribuat neceſſitatem patienti: quoniam requieſcet in ſinu Abrahæ. 2.Theſſ 3. Epheſ.4. Act.20 Lucæ 16.

D

Væ autem illis, qui peccatis implicitis iacent, & acceptabile tempus pœnitẽtiæ non agnoſcunt: quoniam ibi æternus eos pœnitentiæ dolor, licet fruſtra capiet. De miſerijs & damnis.

Væ illis, qui dictitant: interea dum per tempus licet, carnis voluptatibus indulgeamus, & vbi conſenuerimus pœnitentiam agemus: quoniam ſicut laqueus ſuperueniet ijs repentinus interitus, & vana ſpes illorum deperibit. 1.Theſſ.5.

Væ illis, qui ſua ſponte peccant, dicentes: Cras pœnitentiam agam, & interim ignorant, quid ſuperuentura pariet dies, vel etiam nox, quæ in medio interiacet. Prouer.27.

Væ illis, qui cùm bonum cognoſcant, manum dant improbis: quia in die emigrationis ex hac vita, Angeli mali animas eorum rapient. Geneſ.44. Hierem.18. 1 Mach.16.

E Væ illis, qui prauis ſuis actionibus proximos ſuos ſcandalizant: quia in die iudicij rationem reddituri ſunt, etiam eorum, quibus verbo, vel exemplo ſuo malo aliis ſcandalum atque offendiculum * pepererunt. *al. præbuerint.

Væ illis, qui dum mundo renunciauerint, iterum quæ mundi ſunt ſapiunt: quia in eos, aratri parabola retorquebitur. Lucæ 9.

Væ illis, qui poſtpoſita cura animæ ſuæ, ſequuntur appetitum carnis: quia vita & ſpes omnis illorum, in terram diſſoluetur. Rom 8 & Galat.5 ac 2 Petr 2.

Væ illis, qui non ſtudent cunctis viribus ſe hic præparare, ac vitam ſuam inſtituere; vt ibi gratam acceptamque coram Iudice defenſionem ſui habeant.

Væ illis, qui patientiam deperdiderunt, & quid agent cùm eos viſitabit Dominus? Rom 2.

Date

Ep'logus ... Rom ... 2 Pet. Date operam chariſſimi, vt exiguo hoc vitæ curiculo, vobis ipſi non deſitis; A
ſed per pœnitentiam, ac lachrymas, longanimum & miſericordem Deum vobis concilietis, qui nos ad ſe reuertentes ſuſcipiat, & vitam præbeat. Curam ſalutis noſtræ abijcere caueamus, mundiq́ue voluptatibus nequaquam indulgeamus, cùm enim ad horam durant, poſt ſe dolorem relinquunt, & mox ad alios fugiut, Omnisq́ue gloria mundi huius, è terra vna, in aliam terram migrat, & præter ſolum peccatum, pœnamq́ue peccati, aliud nos ſequitur nihil. Nemo nobis illa die (Notanda.) poterit auxiliari, non amicus, non propinquus, nec alius quiſpiam: niſi ſola hic acta pœnitentia, & virtutes pœnitentiæ cooperatrices, vera charitas, humilitas, (1. Tim. 6.) obedientia, abſtinentia, & omne denique ſecundum Deum opus bonum, quod geſſerimus. Iſta nos ex hac vita comitabuntur. Iſta contrarijs poteſtatibus, quæ (Rom. 2. 14.) nos in noſtro ex hac vita exitu occupare nitentur, reſiſtent. Iſta nos ante Chriſti B
Saluatorem noſtrum ſtatuent: vt eum adoremus, & glorificemus, cum Patre & Spiritu ſancto, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

Variat & hic titulus ſiue inſcriptio in Codicibus per nos collatis, dum in vno reperitur: Eiuſdem de Renuntiatione, ac de Beatitudinibus atque miſerijs. *In alio:* Eiuſd. de Beatitudine, & miſeria. *In alijs vero:* Eiuſdẽ S. Patris Ephræm, De Beatitudinibus & miſerijs. *quod quia in pluribus reperitur, magisq́; argumẽto & inſtituto ſeruit Auctoris, reponendũ hic cẽſui. Ratio porrò Inſcriptionis, hæc adduci poteſt: Quia de bonis & commodis, felicitatibuſq́; eorum hic agitur, qui piè, ſanctèque ſecundum Deum cunctas vitæ ſuæ rationes in hoc ſeculo inſtituerunt; contra vero de malis, ac damnis atque miſerijs illorum, qui à lege mandatorum Dei ſe ſegregarunt, & à via ſalutis defecerunt, quibus hic toties Væ, comminatur S. Ephræm, deplangendo infelicem eorum vitæ conditionem ac ſtatum.* C

Beatus, cui quotidie ob oculos verſatur dies defenſionis ſtudetque illo die inueniri probatus] *Ita in pluribus abſque alia adiectione legitur exemplaribus, in vnico duntaxat inueni hic additum:* quoniã gaudio & lætitia afficietur ineffabili. *& in hoc, magna felicitas atq; beatitudo de qua hic agitur. Appellatur autem iudicij extremi dies, hic & alibi ſæpius ab Auctore* dies defenſionis, *quod ſcilicet ibi, quiſque abſque patrono & aduocato pro ſeipſo reſpondere, cauſamq́; propriam dicere, ac defendere tenebitur: nemo enim in illa die (vt paullò poſt hic ſubijcit Ephræm) poterit nobis auxiliari, non amicus, non propinquus, nec quicunq; alius, niſi ſola hic acta pœnitentia, & virtutes pœnitentiæ cooperatrices, vera charitas, & humilitas, obedientia, abſtinentia, ac omne denique ſecundum Deum opus bonũ quod geſſerimus, &c. Hæc ſunt, quibus in illa die defenſionis atque iudicij, homo vere defendi, & probatus inueniri poterit.* D

Beatus, qui non comedit panem ſuum gratis, magis autem laborauit, operando manibus ſuis, ſecundum Apoſtolum, quod bonum eſt, vt habeat vnde neceſſitatem tribuat patienti, &c.] *Verba Apoſtoli, ad quæ fit alluſio, ſunt iſta ad Epheſ. 4.* Qui furabatur, iam non furetur: magis autem laboret, operando manibus ſuis, quod bonum eſt, &c. *quibuſcum hæc conſonant quadrantq́;. Poterũt tamen & ex alio Cod. Græco Ephræm, ad verbum magis ſic reddi:* Beatus qui non gratis panem ſuum comedit: ſed ex laboribus manuum ſuarum, ſicut Apoſtolus, etiam alijs neceſſaria ſuppeditat, &c. *vt ſit alluſio ad 2. Theſſal. 3. vbi eſt: Neque gratis panem manducauimus ab aliquo, ſed in labore, & in fatigatione, nocte & die operantes, ne quem veſtrum grauaremus, &c. Idem de Paulo quòd manibus laborarit, & non ſibi ſolùm, ſed & alijs, habes, 1. Theſſ. 2. 4. & 1. Cor. 4. Item Actor. 18. & 20. Comedit porrò gratis panem ſuum, qui otio & deſidia torpeſcit, & in ignauia viuit, nihil boni operando, quales ibi præſertim Epheſ 4. & 2. Theſſ. 3. non leuiter reprehendit Apoſtolus, ſicut & in ead. loca ſcribens disertis* E
verbis oſtendit Chryſoſtomus. De quibus etiam plura ab inſtituto Auctoris noſtri non aliena, inuenies apud Iohan. Caſſianum, lib. 10 De ſpiritu Acediæ, capitib. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 18. 19. quin & cap. 22. poſtea de monachis per Ægyptum, refert, quod manibus ſuis operari ſint ſoliti, vt non ſolùm proprijs neceſſitatibus ſatisfacerent, verùm & ſuperuenientes ac peregrinos reficerent, & eis qui in carceribus erant neceſſaria ſubminiſtrarent, &c.

In fine ſic habetur: Iſta nos ante Chriſtum Saluatorem noſtrum ſtatuent, vt eum adoremus & glorificemus, &c. *Pro quo, in alio manuſcrip. Græc. ſic repperi, atque conuerti:* Iſta nos in præſentiam Chriſti Saluatoris noſtri adducent, vt ſimul nobiſcum adorent, glorificentque Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum; nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen *Commendat autem nobis hic ſerio bona opera Auctor.*

SEQVVN-

A

SEQVVNTVR

CHRISTIANAE AC PERVTILES ALIQVOT SANCTI PATRIS Ephræm Syri Interrogationes & Reſponſiones.

B *Eodem Interprete & Scholiaſte G. Voſſio.*

INTERROGATIO.

QVomodo blaſphematur Deus; & quænam repetit is, cui omnis honor & Apoc. 4. 7. 14.
potentia, quique omnis ſanctificationis dator eſt? 1. Theſſ. 4.

RESPONSIO.

DOminus per Prophetam ait: Væ his, per quos nomen meum Eſa. 52.
blaſphematur inter gentes. Hæ igitur minæ, in dedecorãtes ima- Ezech 36. Rom. 2.
ginem Dei, conueniunt. Cùm ad imaginem & ſimilitudinẽ ſuam Gen. 1. 5. 9.
ipſe fecerit nos: Debeatq́; propterea omnis Chriſtianus ſeipſum Eccl. 17. Rom. 8.
ſeruare, ac cuſtodire, & in ſeipſo imaginem Dei honorare, ac ſan-
ctificare per bona opera; vt dicere queat: Sanctificetur in me no- Matt 6. Luc. 11.
C men tuũ Domine. Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videãt opera veſtra Matth. 5. 9
bona, & glorificent Patrem * noſtrum qui in cælis eſt. Cernitis quo pacto glorifi- * al. veſtrum.
cetur Deus per opera bona? Et quemadmodum operibus bonis Deus glorificatur;
ita contra, malis actionibus blaſphematur, & ignominia afficitur nomen eius.
Nam cùm infideles atq; gentiles intuentur Chriſtianos: quòd inſtar Ethnicorum
& infidelium ipſi quoque in crapula, & ebrietate vitam degant: ludentes, atque Luc. 21.
ſaltantes cum citharis & tympanis, cum tibijs ac choris: non amplius dictitant, Rom. 13.
quòd inſenſati ſint Chriſtiani, dum legem atque præcepta Chriſti traſgrediũtur:
Verum blaſphemantes, aſſerunt: eos, ſicut à Chriſto traditum mandatumq́ue ac-
ceperunt, ita & facere. Cùm eis non liceat ſermonem, mandatum ve magiſtri ſui
tranſgredi: atq; ita exiſtimant ſeſe habere Chriſti doctrinam atq; myſteriũ. Sicq;
D blaſphematur propter nos Dei nomen, atq; ita impletur in nobis quod ſcriptum Eſa. 52. &
eſt. Væ, per quos nomen meum blaſphematur, inter gentes. At nos fratres cha- Eccl. 36. ac
riſſimi, hæc relinquentes iis, qui illa expetunt: per bona opera ſanctificemus no- Rom. 2.
men Dei. Cui honor & gloria, in ſecula ſeculorum, Amen. Rom. 26.

SCHOLIA.

DOminus per Prophetam ait: Væ his, per quos nomen meum blaſphematur inter gentes.] *Comminationis verba ſunt ab Eſaia Propheta primum prænunciata, & poſtea à Paulo ad Rom. repetita, & hic commodè ab Auctore noſtro adhibita, & aduerſus blaſphemos eleganter retorta, atque explicata. Quæ eadem & a S. Ambroſio illuſtrata inuenies, in Comment. ſuper Epiſt. ad Roman.*
E *cap. 2. ſuper illud:* nomen Dei blaſphematur, &c. *vbi ſic habet: Dei nomen, inquit, blaſphematur inter gentes, quando Iudæos præ nexis ſuis traditos ſibi non aduertebant, ſed idolis ſuis dabant gloriam, quaſi Iudæorum Deũ viciſſent in Iudæis. Ita & tempore Apoſtolorum, Dei nomen blaſphemabatur in Chriſto, quia Iudæi Chriſtum Deum negando, blaſphemabant Patrem, ſicut Dominus dixit: Qui me recipit, non me recipit, ſed eum qui me miſit. Et ideo inter gentes blaſphematur, quia credentibus gentilibus Iudæi ſuadere nitebantur Chriſtum Deum non credendũ, vt blaſphemium gentium vel Fotini auctoribus ſit profectum. hæc ibi Ambr. apud quem plura videre licebit eodem lib. ſuper cap. 14. ad Rom. vbi exponit quod ſequitur:* Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Chriſtus mortuus eſt, &c. *Verùm de [illegible] hoc loco & inſequentibus agit Ephræm, docens non ſolùm ore ac verbis, ſed & malignis operibus nomen Dei ſanctum blaſphemari. Nam quemadmodum, inquit, bonis operibus Deus glorificatur; ita contra malis actionibus nomen eius blaſphematur, atque ignominia afficitur, &c. De enormitate peccati blaſphemiæ multa lectu digniſſima idem adducit Auctor noſter in ſuis Parænesibus Tom. 2. præſertim parænes. 43 quæ eſt, de non iurando, nec blaſphemando, & alibi ſparſim ſæpiſſimè.*

INTER-

INTERROGATIO.

Rom.2. QVid ſibi vult dictum illud Apoſtoli: Per præuaricationem legis, Deum inhonoras?

RESPONSIO.

QVemadmodum qui Regis litteras accipit, & in ijs verſatur, ſi omni cura, honore, atq; timore, & ſtudio eas ſuſcipiat, reuereatur, & amplectatur; & expeditè ſibi præſcripta atq; mandata expleuerit, in Regem gloria & honor redundat: quòd ſi reiecerit, atque contempſerit litteras, & tabellarium contumelijs, & ignominia affecerit, in Regem ipſum cõtumelia vergit. Ad eundem modum, violantes ſcripta magni Regis, immaculatum videlicet ipſius Euangelium, ſua ipſi tranſgreſſione, præcipientem Chriſtum contemnunt.
Matth.21. Lucæ 13. Sic & de Iudæis oportet intelligere, qui cùm ſcripturas digito ipſius Dei exaratas accepiſſent, tabelliones contumelijs affecerunt, verberibus exceperunt, lapidarunt, & occiderunt; ſicque præuaricatores diuinæ ſe legis oſtenderunt, dicentis
Exod.23. Actor 3. Matt 26. 27. Iuſtum & inſontem non occides. Ipſumque auctorem vitæ ſanctũ & iuſtum, contumelijs affecerunt, & alapis percuſſerunt, conſpueruntque ſanctum, & mundiſſimum, tremendumque eius vultum, coram quo contremiſcunt cæli, & terra, & cuncta quæ in eis ſunt. Quamobrem & ad ipſos ait Saluator:
Iohan 8. Matth.27. Ego honorifico Patrem meum, & vos inhonoraſtis me. Denique verò etiam occiderunt. Intellexiſtis quomodo per legis trãſgreſſionem inhonoretur Deus: ita quoque filij, & qui dicuntur Chriſtiani, dum incautè atque incõſideratè hic viuunt, præuaricatione Euangelij, ipſum Deum dedecorant, contraria diuino myſterio faciẽtes, Saluatoriſque noſtri Ieſu Chriſti præcepta, nugas æſtimantes; & à veritate quidem auditum auertunt, ad fabulas autem conuertuntur, ſicut præmonuit Apoſtolus:
2 Tim 4. Ibidem. Quoniam veniet tempus, quando ſanam doctrinam non ſuſtinebunt. Et ecce id quod ab Apoſtolo dicitur, reipſa iam cernimus comprobatum. Quis etenim tolerat ſcripturas diuinas? Quis Chriſti præceptis eſt intentus? Quis ſapiens, & cuſtodiet
Pſalm 106. 1.Cor 1.4. hæc? Quis oſtendet non eſſe nos præuaricatores legis? Omnes ſapiẽtes ſecundùm carnem: multi nobiles, multi docti, ac ſcribæ, & legisperiti, & Reges, & principes, & diuites, & pauperes, & ſerui, & liberi, & doctores, & monachi, & virgines, & alij mixti. Quis horum omnium poterit affirmare aut oſtendere, Chriſtiano homini
Apocal.14. licere, citharœdorũ more ludere, aut tripudiare, aut cymbala pulſare, aut choreas ducere, aut acclamare, aut haruſpicem agere, aut phylacteria quæ vocãt facere, aut furari, aut dæmonas conſulere, aut ebrietati ſtudere, & his ſimilia? Quis iſta Chriſtianorum eſſe oſtenderit? quod Euangelium, qui Apoſtolorum libri; quis & qualis Propheta? Ecce enim per vniuerſos fines orbis terrarum, diuina ſcriptura in Eccleſijs legitur, lex Prophetæ, Apoſtoli, ipſeque vniuerſorũ Dominus & nuſquam reperitur, Chriſtiano iſta licere. Sed vnuſquiſque a propria errat via, tranſgrediturque, & eſt tranſgreſſor legis, cuius præuaricatione inhonorat Deũ; & per ea, quæ conſtituta ſunt à lege, Prophetis, & Apoſtolis. Ecce habetis quo pacto ignominia afficiatur Deus. Quare deſine præuaricari, Deumque inhonorare ô Chriſtiane. Deſine deinceps gentilium formas induere, & paganos imitari. vt non illuc abiens, in varias neceſſitates, anguſtias, & ignominias incidas. Vis ſcire
Matth.5. Lucæ 13. Luc.6 12. Rom 11.12. 1.Tim 6. quomodo velit Dominus Chriſtianum choreas ducere, atque ſaltare? Audi: Beati qui lugent. Beati qui eſuriunt, & ſitiunt. hæc prima eſt Chriſtiani feſtiuitas. Et rurſus: Contendite intrare per anguſtam portam. Et iterum: Amen dico vobis, quia lugebitis & flebitis, mundus autem gaudebit; vos verò contriſtabimini. Et denuò ait: Nolite altum ſapere, hæc enim omnia gentes huius mundi faciunt. Ne igitur adſimilemini illis. Audire vis catalegmata, & ſaltationes Prophetæ Dauid?
Pſalm.34.68. Pſalm.41. Pſalm.101. Pſalm.6. Pſal.24. Pſalm.118. Audi quid dicat. Lugens, & contriſtatus incedebam, & in ieiunio operui animam meam, & poſui veſtimentum meum cilicium: & factæ ſunt mihi lachrymæ meæ, panis die ac nocte, & cinerem tanquam panem manducabam & potum meum cum fletu miſcebam. Et iterum ait: Lauabo per ſingulas noctes lectum meum, lachrymis meis ſtratum meum rigabo. Et rurſus: Oculi mei ſemper ad Dominum. Et iterum: Ab omni via mala prohibui pedes meos. Intellexiſti, quo tripudij genere ſit vſus Dauid? Sic igitur, & tu choreas duc Chriſtiane. Vis quoque noſſe beati Pauli feſtiuitates, & diſſolutiones, delitias, atq;

ſaltati-

A ſaltationes? Huc agite, audiamus fratres, quid ſuadeat beatus Paulus. Agite, audite
quomodo adhortetur nos; admoneatque dicens: Imitatores mei eſtote fratres. 1.Cor.4.11. Philip.3.
Sed quid Paulus egit, vt nos imitemur? Agite igitur, inquiramus quidnam Pau-
lus fecerit, & hoc imitemur: vt & digni eius parte habeamur. Siquidem à multis
dici audio: Apoſtolum ego auſculto, & ſicut docuit, ita facio. Attende quid di-
cas, ne mẽtiaris, neve aliud dicas, aliud agas. Quoniam ſi verax fueris, beatus eris,
& in præſenti, & in futuro ſeculo: at ſuſpicor, vereorque vt non reperiaris men-
dax. Quoniam diminutæ ſunt veritatis à filijs hominum, & omnes declinauerũt. Pſalm.11.
Veruntamen beatus Paulus omnes cohortatur, dicens: Imitatores mei eſtote. Pſal.13.
Imitare Paulum Christiane, qui dicis, quia omnia quæ ait Apoſtolus, amplector Rom.3. & 1.Cor.4.11.
facioque. Qui Pauli vult eſſe imitator, in terris non tripudiat, non lætatur, non
delitiatur. Imitatores mei eſtote fratres. Nunquid choreis, nunquid cithara- Ibidem
B rum luſu delectatus eſt Paulus; nunquid diabolica cantica cantica cecinit? Abſit. Contra choreas & diabolica cãtica.
Vnde igitur ſuas didicẽre choreas, qui ſe Pauli doctrinam ſectari aſſerunt? Quis
talia Chriſtianos edocuit? Non ſanè hæc eos docuit Petrus, non Iohannes, nec
quis alius diuino numine afflatus: Verùm iſta draco antiquus docuit, eorum qui
verè ſunt Chriſtiani inimicus, magiſter omnis impuritatis, qui docuit fornica-
ri, docuit etiam cymbalis canere, qui docuit idola colere, docuit etiam ludere.
Iccirco Apoſtolus idololatras ludentes denominauit, dicens: Neque idololatræ 1.Cor.10.
efficiamini: ſicut quidam ex ipſis, quemadmodũ ſcriptum eſt: Sedit populus man- Exod.32.
ducare & bibere, & ſurrexerunt ludere. Audite * igitur vos qui luditis, aut poti- * al. Auditis.
us qui ludibrio eſtis, quòd inter idololatras, vos retulerit Paulus? Quare deinceps
C erubeſcite, atque deſinite ab ethnica, & impia hac rabie atque inſania. Paulus iſta
non edocuit, neque mater noſtra eccleſia. Quicunque ſanctorum Apoſtolorum 1.Cor.3. act.15.
fieri cupitis diſcipuli, ab hac idololatria recedite. Nolite ſeduci fratres: Nõ enim
ſunt iſta diſcipulorum Chriſti, non ſunt iſta Chriſtianorum, non ſunt iſta piorũ Matth.6.
ac religioſorum hominum, non ſunt iſta ſaluari, vitaque æterna perfrui cupiẽti- Epheſ.4.
um: hæc enim cũctæ gentes, quibus nulla ſalutis ſpes eſt, faciunt. Hæc, quibus an-
te oculos futura vita, Deique timor non eſt, agunt. Rurſus Paulus clamat: Nolite 1.Cor.10.
fieri idololatræ, ſicut quidam ex ipſis. Et quinam iſti? Clarum quòd Iudæi. At
quomodo idololatræ facti ſint, dic Paule? Sedit, inquit, populus manducare, & Exod.32. & 1.Cor.10.
bibere, & ſurrexerunt ludere. Sed nunquid ſufficiunt iſta? nonne alia adiecit? Cer-
tè & illa, audire volentibus ſuffecerint. Quicunque enim Pauli ſunt imitatores,
credent ipſi. Quotquot diſcipuli Chriſti, audient omnino. quemadmodum ait
Theologus: Nos ex Deo ſumus. Qui nouit Deum, audit nos: qui non eſt ex Deo, 1.Iohan.4.
D non audit nos. Agite igitur Pauli imitatores, & Chriſti diſcipuli. Agite, audiamus
rurſus, quid clamet Paulus: Ecce namq; cohortatur, dicens: Imitatores mei eſto- 1.Cor.11.
te fratres, ſicut & ego Chriſti. Sed dic beate Paule, qui poſſit quis tuus imitator fie-
ri? In medium tuam ſanctam doctrinam profer; tuas nobis expone actiones, de- Pulchra ac pia ad Apoſtolum apoſtrophe.
litias, diſſolutiones atque ſaltationes; vt percipiamus, imitemurque? Nouimus
ſiquidem cuncti, te beatum eſſe, & cum Chriſto regnare in ſecula, ſine termino.
Dic ergo nobis, quo pacto certaueris, illaque dignatus ſis gloria? Ediſſere nobis ô
Paule, vt & nos imitemur te, digniq; tecum efficiamur bonis illis æternis. Quòd ſi
choreas duxeris, tripudiabimus. ſi fleueris, flebimus. ſi ieiunaueris, ieiunabimus.
Quæcunque peregeris fidei, dicito & faciemus. Dic inquam nobis Paule, quomo-
do oporteat Chriſtianos ſeſe hic gerere: vt alij quidẽ te non audiẽtes pudore ſuf-
E fundantur, alij verò ijs qui abs te dicuntur, credentes, confirmentur. Ad quæ re-
ſpondet Paulus, & dicit: Teſtificor in Domino, vt nõ deinceps ambuletis, ſicut & Epheſ.4. Rom.4.
cæteræ gentes ambulant, in vanitate ſenſus ſui, tenebris obſcuratum habentes in-
tellectum, alienati à * gloria Dei. Deponentes mẽdacium, loquimini veritatem. * al. à vita Dei.
Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram. Nolite locum dare diabolo. Qui fu- Epheſ.4 & 1 Pet. 4
rabatur, non amplius furetur. Omnis ſermo * turpis, ex ore veſtro non prodeat. * al. malus.
Vbi iam ſunt, qui diabolica cantica canunt, & ſibi Paulum imitari videntur? Pau-
lum ipſum dicentem audite: Omnis ſermo * malus, ex ore veſtro non procedat: * al. turpis.
ſed ſi quis bonus ad ædificationem. Omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & cla- Epheſ.4. Coloſ.3.
mor, & blaſphemia tollatur à vobis, cum omni malitia. Sed dic Paule maiora?
Iam dixiſti: imitatores mei eſtote, at nunc maiora ediſſere: Imitatores ergo Dei Epheſ.5

Ibidem. Ibidem. eſtote, vt filij dilecti. Audite, & contremiſcite, qui vultis eſſe Chriſtiani; & à gentium operibus recedite. Eſtote igitur imitatores Dei. Quin & rurſus clamat Paulus: Fornicatio & omnis immunditia, aut auaritia, non nominetur in vobis, aut
1 Theſſ.5. turpitudo, aut ſtultiloquium, aut ſcurrilitas. Nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria. Imitatores mei eſtote. Corripite inquietos, conſulamini puſillianimes, ſuſcipite infirmos, patientes eſtote ad omnes. Imitatores mei eſtote. Videte, ne quis malum pro malo alicui reddat; ſed ſemper quod bonum eſt ſectamini. Imitatores mei eſtote. Semper gaudete. ſine intermiſſione orate. Abnegemus impietatem, & ſecularia deſideria. Imitatores mei eſtote fratres. Hoſpitalitatem nolite obliuiſci: charitate fraternitatis inuicem diligentes, ſpe gaudentes, in tribulatione patientes, orationi inſtantes. Imitatores meæ eſtote imaginis. Imitatores ergo eſtote beati Pauli, vt cum Chriſto in infinita regnetis ſecula. Vbi ſunt, qui dicunt: Quæcunque dicit Apoſtolus, facimus. Et quis te felicior, ſi verax fueris? ſed vide ne inueniaris mendax, dicens & non faciens; Ecce enim rurſus te adhortatur Paulus: Imitatores mei eſtote. In omnibus exhibete voſmetipſos ſicut Dei miniſtros, in multa patientia, in tribulationibus, in neceſſitatibus, in anguſtijs, in plagis, in carceribus, in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, in longanimitate, in ſuauitate, in Spiritu ſancto, in charitate non * ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei. Imitatores mei eſtote fratres. At quis ita ſe præbet ſtrenuū, vt Paulum imitetur, fiatque vas electionis? Si ergo Petrum & Paulum, atque Iohannem imitari volueris ô Chriſtiane; illorum ſermones ſerua. Illorum doctrinam cuſtodi. Imitare illorum certamina. Noli diligere mundum, neque ea quæ in mundo ſunt. Noli delectari hoc ſeculo. Ne multum dormites, neque in ridiculis tempus cōteras. Imitare Paulum: rurſus enim eadem dicam. Diſce ô Chriſtiane, quomodo oblectaret ſe Paulus; quomodo genio indulgeret; quomodo ludos celebraret, feſtoſque dies ageret, ac tripudiaret in mūdo iſto: Et tu imitare illum, non verbo ſolùm, ſed & facto. Dic igitur ſancte Paule. Non enim deſiſto inuocare te ô Beate: Enarra nobis iterum, quomodo delitiatus, & lætatus ſis in hoc mundo? Ad quæ Paulus: Delitiæ inquit meæ, hæ ſunt. Per triennium nocte, & die non ceſſaui, cū lachrymis monere vnūquemq; veſtrū. hęc mihi celebritas: In laboribus abundantius, in plagis, in carceribus, in mortibus frequenter. A Iudæis quinquies quadragenas, vna minus accepi. Ter virgis cæſus ſum, ſemel lapidatus ſum, ter naufragiū feci, noctes & dies in profundo maris egi, in itineribus ſæpè, periculis fluminū, & periculis ex gentibus, ac periculis latronū, periculis in ſolitudine, & periculis in mari, in labore & ærumna, in vigilijs multis, in frigore & nuditate. Hę ſaltationes Pauli, & inceſſus. Imitatores mei eſtote fratres, ſicut & ego Chriſti. Argentū, aut aurū, aut veſtem nullius concupiui. Omnia oſtēdi vobis. Imitatores mei eſtote. Ego enim non ſolùm alligari, ſed & mori paratus ſum, propter nomē Domini noſtri Ieſu Chriſti. Ad deſtinatum perſequor, ad brauium ſupernæ vocationis Dei. Sic curro, non quaſi in incertum: ſic pugno, non quaſi aerem verberans, ſed caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo. Omnis autem qui in agone contendit, ab omnibus ſe abſtinet. Sic currite fratres, vt comprehendatis. Imitamini ſanctos, & ſic currite, vt cum ijs coronemini, atque regnetis. Deſiſte igitur deinceps Chriſtiane, ab ethnicorum & paganorum operibus: ne per legis tranſgreſſionem Deum inhonores, teq; ipſum dedecores, & iram theſaurizes, in die iræ, & reuelationis, & iuſti iudicij ipſius Dei; quando iudicabit occulta hominum ſecundum Euangelium * meum. Vbi etiam Angeli cum tremore aſtabunt. Vbi non de operibus ſolum, verùm & de verbis otioſis reddenda nobis erit ratio. Hæc nobiſcum animo complectamur fratres; quoniam homo ſicut fœnum dies eius: & ſicut flos agri, ita efflorеſcet. vnico temporis momento, & cuncta deficiunt. Quid ergo fruſtra turbaris ô homo? vnico febris impulſu tuæ tibi ceſſabunt ſaltationes atque laſciuiæ. vnica hora ſeparaberis à choreæ conſocijs. vnica nocte marceſcent tibi carnes, pedes deficient, & oculi tabeſcent, lingua ſubticebit, & inordinata vox deficiet. Suſpiria in te abundabunt, lachrymę tibi defluent, nullusque aderit qui te iuuare poſſit. Cuncti te relinquentes abibunt, vnuſquiſq; in propria; & nullus tibi aſſiſtet, niſi quibus inſeruiſti, dæmones inuiſibiles. Sæuus autem Angelus eminus conſiſtens, exſpectabit nutum à Domino, vt miſeram tuam ra-

Marginal notes: 1.Theſſ.5. & Rom 12. — Tit.2. — Hebr.13. — Rom 12. — 2 Cor 6. & 1.Cor 4. — * al. non ſimulata. — Actor.9. — 1.Iohan.2. — Pulcherrima admonitio — Actor.20. — 2.Cor.11. — 1.Cor 12. — Actor.20. — Actor.21. — Philip.3. — 1.Cor 9. — Ibidem. — Rom 2. — * fort. ſuum. — Matth 16. — Matth.12. — Pſalm.102. — Eccl.14. Iſa.40. — Luc.12. Iaco.1. — 1.Petr.1. — Iohan.16.

Section letters in right margin: B, C, E

A am rapiat animam, quam ad præparatum ſibi locum deferat, vt metat quæ ſemi- Matth 13. 24. 25. Lucæ 13.
nauit: vbi excolitur, & exſuperat, redundatque fletus, lamentatio, luctus, ge-
mitus, tribulatio, anguſtia, ſtridor dentium, & Væ. Ibi tabeſcent temulentorum
oculi. Ibi manus tripudiantium marceſcent. ibi affligentur dolore, & ſuſpira-
bunt, qui cum citharis & tibijs vinum bibunt. Ibi plorabunt, & dentibus ſtride Eſa 5. 24.
bunt fornicatores & fornicatrices, fures, augures, venefici, magi, incantatores,
petalographi, falſarij, & quotquot latam, & ſpatioſam ingrediuntur viam. Væ
autem ipſis. Non enim licet hîc ſaltare atque tripudiare, & ibi, ſicut ait Dominus. Matth 7. Lucæ 6.
Væ qui ridetis nunc, quia lugebitis, ibi ſcilicet. Neque poſſibile eſt fratres, nunc
quidem Chriſtianum agere, nunc verò Ethnicum fieri. Nemo enim poteſt duo- Matth 6.
bus Dominis ſeruire. Nuſquam ergo, ſicut prædictum eſt, cõmittat Chriſtianus, Lucæ 16.
vt tale quid à ſe fiat. Venit namque Dominus noſter, vt cuncta eiuſmodi deſtru-
B eret, & doctorem ipſorum diabolum pedibus conculcaret. quin & ex ipſius nos
liberans manibus dixit: Ego ſum paſtor bonus: Venite poſt me, ego ſum via. Ve Iohan. 10.
nite ad me omnes, ego ſum veritas. Venite ad me, ego ſum vita. Venite ad me Iohan. 14.
omnes, ego ſum lux mundi. Venite ad me omnes, abrenuntiare Sathanæ, abijcite Iohan 8. 12.
à vobis diſciplinam eius. Venite ad me omnes, exuite veterem hominem cum
actionibus ſuis, & induimini nouum. Venite ad me omnes, vetera tranſierunt: Epheſ 4. Col 3.
ecce, noua facta ſunt omnia. Venite ad me omnes: Lex per Moyſen data eſt, gra 2. Cor 5.
tia & veritas per me Ieſum Chriſtum facta eſt. Quicunque in lege iuſtificamini, à Iohan. 1.
gratia excidiſtis. Venite ad me omnes, quoniam venientem ad me non eijciam Galat. 5.
foras. O immenſam Dei bonitatem, quo pacto omnes ad ſe inuitat: omnes vult Iohan. 6.
ſaluari. Gloria ipſius erga homines, liberalitati. Non amplius igitur fratres iuſti- Sap. 16 Luc. 2.
ficamini in lege, ſiquidem vmbra legis præterijt. Quicunque enim ſub lege ſunt, Galat 3.
C ſub maledictione ſunt. Nos namq; de maledicto legis, redemit Chriſtus Saluator Ibidem.
noſter. Non amplius in lege iuſtificamini. Non amplius veſtibula coronemus.
Non amplius choreas componamus, diabolica cantica recitãtes. Non amplius,
tibijs ac citharis decipiamur. Non amplius in lege iuſtificamur: ne gratia excida-
mus, neque ſub maledicto ſimus. Chriſtus enim nos à maledicto legis redemit. Ibidem.
Ipſi ſit gloria in ſeculorum ſecula. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ LECTIONES.

D QVemadmodum qui Regis litteras accipit, &c.] *Similitudinibus atque exemplis pulcherrimis
vſq; aptiſſimis luculenter oſtendit Auctor, in quos dictum illud Apoſt. Rom. 2. quadret:* Per
præuaricationem legis, Deum inhonoras, &c. *primùm quidem in Iudæos hoc ipſum retor
quendo; poſtea in malos Chriſtianos. In Iudæos quidem, vbi dicit: Sic & de Iudæis oportet intelligere,
qui cùm ſcripturas digito ipſius Dei exaratas accepiſſent, tabelliones contumelijs affecerunt, &c. In,
Chriſtianos vere, dum ait: Ita quoque filij, & qui dicuntur Chriſtiani, præuaricatione Euangelij, ipſum
Deum dedecorant, contraria diuino myſterio facientes, &c. ſicut ibi latè ac fuse demonſtrat, amplifi-
catq; tota reliqua parte orationis ſequente, ad finem vſque. Plura porrò, in idem hoc Dictum Apoſt. qui
volet Chryſoſtomum alioſq; orthodoxos Patres, ſuper eundem locum Rom. 2. videat, & cum elegantiſ-
ſima hac Ephram expoſitione, quæ tota eſt moralis digreſſio, digna ſanè quæ legatur, & omnium manibus
teratur, ſedulè conferat.*
Omnes ſapientes ſecundùm carnem multi nobiles, multi ſciẽtes, ac ſcribæ, & legiſperiti, &c.]
Alluſio fit ad locum Apoſt. 1. Cor. 1. & 4. quam ſuprà in Tract. Quòd ludicris rebus abſtinendum ſit
E Chriſtianis] *in Schol. ibid. expoſuimus, & lectionis varietatem oſtendimus: cuiuſmodi & inter hanc, &
illam Ephram, deprehenditur; cùm ibi reperiatur:* Multi potentes, multi ſapientes ſecundùm carnẽ,
multi nobiles, multi ſcientes, &c. *hic autẽ paullò aliter, vt videre licet, ſed vtrobique tamen accom-
modatè ad inſtitutum Auctoris, & alluſionè ad iam citatum locum Pauli 1 Cor. 1. & 4.*
[illegible]is affirmare poterit, licere Chriſtiano homini haruſpicem agere, aut phylacteria quæ vo-
cant facere, &c.] *De iſtis vide, quæ ſuprà adnotauimus in Schol. illius* Quòd ludicris abſtinendum
Chri[illegible]anis ſit.] *vbi quam valde iſta Chriſtianorum repugnent inſtituto, pluribus vſq; grauiſſimis SS.
Patrum auctoritatibus commonſtrauimus. Sunt autem hæc, & pleraq; hic ſequentia, in multis etiam ad
verbum quaſi cum illis Ephram eadem, aut ſaltem ſenſu non diſſimilia. Sed hoc cum & in Baſilio, &
alijs Patribus obſeruetur, vt eadem, vel quaſi eadem alijs atque alijs locis ad inſtitutum accõmodata,
repetantur, minus hic mirandum cenſeo.*
Vis ſcire, quomodo velit Dominus Chriſtianum choreas ducere, atque ſaltare?] *Proponit ex*

Scripturis licitum quoddam ac ſaltationes tripudij genus, quod quale ſit, operæpretiũ fuerit ex his ſequentibus diſcere, vitaq́; ac moribus exprimere: eſt autem illud iuſtitiæ & ſimilibus potiorum: Beati, qui lugent: Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam, *aliaq́; id genus plurima. quæ ad longum ibi ex Scripturarum fontibus deprompta recenſentur. ſunt autem lectu & imitatu digniſſima.*

Audite vis catalegmata, & ſaltationes Prophetæ Dauid?] *Vocem hanc Græcam κατάλεγματα, quod magnam in ſe emphaſim habeat, etiam in Latina interpretatione hic retinere viſum eſt: tum etiam quod maior ei vis inſit, quam vt commodè vno vocabulo Latino reddi poſſit, niſi forte dicamus, recenſiones, vel enumerationes, a verbo καταλέγομαι, id eſt, recenſeo, enumero, &c. Vel, pro cantica etiam Dauidica, hoc loco vocem eam ſumamus, hoc modo:* Audire etiam cupis cantica, & ſaltationes Prophetæ Dauid, &c. *vt ſcilicet diſtinctio ſit à canticis prophanis, & diabolicis: a quibus plurimum Chriſtianos, hic & alibi dehortatur, ac reuocat. Verùm iſta penitius ſecum expendant, iudicentq́; eruditiores*

Ne per legis tranſgreſſionem, theſaurizes tibi iram in die iræ, & reuelationis, ac iuſti iudicij ipſius Dei.] *Sic hoc loco legit Ephram, pro quo in vulg. Lat. Rom. 2. reperitur:* in die iræ, & reuelationis iuſti iudicij Dei, &c. *Sed in Græco textu ibi etiam adhibetur coniunctio καὶ, legiturq́;:* Et iuſti iudicij Dei: *vt hic apud Ephram. Sicq́; hunc locum Chryſoſtomus legit, ac Baſilius, pluresq́; alij. Alias porrò, pro (in die iræ)* in diem iræ, *habetur.* B

Quando iudicabit Deus occulta hominum ſecundùm Euangelium meum.] *Vbi fort. legendum* Euangelium ſuum, *pro meum, præſertim ſi ſub perſona Ephræm hæc verba de Chriſti Euangelio, vt eſt Matth. 24. & 25. enuntientur: Si autem ſub perſona Pauli ſtandum eſt in alluſione ad locum Rom. 2.* in die cùm iudicabit Deus occulta hominum, ſecundùm Euangelium meum, &c. *legendumq́; ſic* meum, *potius, quam ſuum, etiam hoc loco. Quanquam tamen in hanc ſententiam fuiſſet lectio, ſi hic additum fuiſſet.* (ſecundùm Euangelium meum, vt ait Apoſt.) *vel quid ſimile: vt eſt poſtea in tract. De varijs tormentis Inferni. vbi ſic habet: De hac eadem die clamat Paulus: In die, qua iudicabit Deus occulta hominum, ſecundum Euangelium meum, &c.*

Ibi [illegible]bunt, & dentibus ſtridebunt, fornicatores, & fornicatrices, incantatores, petalographi, fal[illegible] &c. *Variat hic lectio in duobus manuſcriptis Græcis biblioth. Cryptæferratæ. dum in vno legitur πεταλόγραφι, in altero, πλατόγραφοι, ſed mendoſè vt videtur. pro πλαστογράφοι, id eſt, falſarij vt hic illud vertimus. Dicuntur porrò Petalographi, meo quidem iudicio, foliorum ſeu laminarum inſcriptores: nam Petala, à Græcis dicuntur arborum frondes, & πέταλον, Latinè folium, vnde petalon, foliatum, id eſt, quod habet folia. Et hinc Etymologica iſtius ratio commodè cuiuis innoteſcit, conſtatq́; foliorum inſcriptores, & falſarios hic notari.* C

INTERROGATIO.

Pſal. 138. QVomodo de Hæreticis ſcriptum legimus: Eos qui oderunt te Domine, ode-
Pſal. 118. tam. alibique dictum eſt: vt inimicos Dei oderitis eos. alio autem in loco
Leuit. 19. Non oderis omnem hominem. D

RESPONSIO.

Matth. 7. HAereticos tanquam blaſphemos, & Dei inimicos, Scriptura non homines; ſed canes, & lupos, & porcos, & Antichriſtos appellat, quemadmodum ait
Ibidem. Dominus: Nolite ſanctum dare canibus. Et Iohannes dicit: quia Antichriſti facti
1. Iohan. 2. ſunt multi. Hos itaque non oportet amare, neque cum eis verſari, aut cum ipſis
1. Cor. 5. orare, cibumve ſumere, neque in domum eos recipere, neque Aue illis dicere: ne
2. Iohan. 1. prauis illorum operibus communicemus.

SCHOL. Hæreticos tanquam blaſphemos, & Dei inimicos, Scriptura non homines, ſed canes, & lupos, & porcos, & Antichriſtos appellat.] *Quod hæretici canibus, lupis, & porcis comparentur, habes Matth. 7. ibi:* Nolite ſanctum dare canibus, neque mittatis margaritas veſtras ante porcos, &c. *vbi & Luporum appellatio ijs tribuitur, dum poſtea dicitur:* intrinſecus autem ſunt Lupi rapaces, &c. *In quem locum Matth. ſi præter Ephræm, etiam Chryſoſtom. alioſq́; Patres conſulueris, quam aptè eiuſmodi appellationes in hæreticos retorqueantur, inuenies. De varijs porrò alijs Hæreticorum nominibus, plura inuenire licebit apud antiquiſſimum Iren. lib. 3. cap. 3 ac 39 Et lib. 4. cap. 2 ac 60. Nec non apud S. Ignatium in Epiſt. ad Trallianos. & ad Philadelphienſes, & ad Antioch. Ac apud Epiphan. lib. 1. contra hæreſ. 26. &c. item S. Athanaſ. in Orat. 2. contra Arianos, & alibi.* E

INTERROGATIO.

Quod genus peccati eſt irremiſſibile?

RESPONSIO.

Matth. 12. ILlud quod eſt in Spiritum ſanctũ, ac omnium hæreticorum. Quoniam in Spiritum ſanctũ blaſphemis non remittetur peccatum, neq; in hoc, neque in futuro ſe-

A in ſeculo, atteſtante ipſo Domino. Siquidem Deo ipſi reſiſtunt, apud quem eſt redemptio. Et quis adiutor eorum erit? Pſalm 129. Pſalm 7.

SCHOL. *De grauitate, & irremiſſibilitate iſtius peccati, plura vide apud S. Baſilium Magnum Tom. 2. Regul. 35 cap. 1. inter eius moralia. item in Regul. breuioribus, in Reſponſ. ad Interrogat. 273.* quomodo quis blaſphemet in Spiritum ſanctum. *Chryſoſt. Homil. 42. in Matth. & Hom. 2 in Pſal. 50. alibiq; ſæpiſſime. Et S. Auguſt. pluribus in locis, præſertim lib. de correct. Donatiſtarum ad Bonifacium, ac lib. 4. contra Creſconium Grammaticum. Item lib. de vera & falſa pœnitentia, cap 4. Tom. 4. lib 1. de verb. Domini Serm 11. Tom. 10. ac lib. de blaſphemia in Spiritum ſanctum, & S. Ambroſ. in ca. 12 Matt. li. 1. de pœnitentia cap. 5. lib. 2. de pœnitētia cap. 3. 4. &c. Sed de hoc pleniſſimè S. Thom. Aquin. in ſecunda parte ſecundæ partis Summæ Theolog. quæſt 14. artic 1. 2. 3. alijq; alibi.*

INTERROGATIO.

B Quod peccatum, præter hæreſim, cæteris exiſtit grauius?

RESPONSIO.

QVemadmodum omnium virtutum excelſiſſima eſt Charitas: ita vniuerſorum vitiorum grauiſſimum eſt, odiſſe proximum. Nam qui fratrem ſuum odit, homicida eſt, ſicut ait Apoſtolus. Qui odit fratrem ſuū, Deum ipſum odio habet. Qui odit fratrem ſuum, in tenebris eſt, & in tenebris ambulat: & neſcit quò vadat: quoniam tenebræ obſcurarunt oculos eius. Ecce quantorum malorum cauſa ſit odium? Charitas autem multitudinem peccatorum operit. Inuidia vix curari poteſt, aut ne vix quidem. Eſt peccatum ad mortem omnis impœnitentia: Cæterùm maſculorum concubitores, & præſtigatores ac venefici, diuini, C & qui mercedem retinent, quique fratrem ſuum oderunt: non ſecus atque homicidæ, ſeueriſſimè damnantur. 1. Iohan. 3. 1. Iohan. 2. 1. Iohan. 5. Iacob. 5.

SCHOL. Quemadmodum omnium virtutum excelſiſſima eſt Charitas: ita vitiorum grauiſſimum eſt odiſſe proximum.] *Ex oppoſitione virtutis & vitij, breuiter atque efficaciter, quam magnum ſit malum, quanterumq; malorum cauſſa, odium in proximum, demonſtrat, de quo tamen latius ac plenius ſupra in Orat. De Charitate. Item, de habentibus, & non habentibus charitatem, in tract. de Virt. & vitijs per oppoſit. noſtriſq; in eaſdi Scholijs, ac in proximè hic ſequētibus, vbi de alijs quoq; atrocioribus, magnisq; inter alia abominādis peccatis agit, de quibus ſeueriſſimè exigetur ratio in die iudicij.*

Interrogârunt Chriſto dilecti auditores: Commemora nobis & reliqua, vt audiamus?

D

DOCTOR.

TVnc omnis homo conſtitutus in medio regni & iudicij, inter vitam & mortem, inter gaudiū & neceſſitatem, cunctique præ timore humi obtutum defigentes, coram tribunali ſe conſtitutos adſpiciunt interrogari, diſtricteq; examinari, præſertim autem eos, qui ſuam negligenter vitam tranſegerunt. Dumq; hęc intuentur, rurſum vultu demiſſo, ſecum ipſi ſuas omnes reputant actiones. Deinde & quiſq; ante conſpectum ſuum propria contuetur opera, ſiue bona ſiue mala. Et qui bonis operibus cōſpicui fuerint cum gaudio appropinquabunt tribunali: vt qui ſunt coronam recepturi. Quòd ſi quis atrocibus peccatis obnoxius, impœnitens ex hac vita exceſſerit, tunc ea ante ſe videns repræſentari, ſeque ab ijs conE demnari atque conuinci, dolore afflictus, dicet: O quomodo non decertaui miſer, ſed vniuerſum tempus meū deperdidi, illudens atque illuſus. Quomodo pœnitentiam non egi? Quamobrem odio fratrem meum habui, inuidusq; ei fui, ac contumeliis illum inceſſi, & non ſum reconciliatus? Certè certè vt inſipiens feci, & [illegible] ludiebam de hoc die formidando. Quomodo inquam pœnitentiam nō egi apud illum, qui tollit peccata mundi: Verùm ludibrio habitus, annos meos compleui, ieiunio ſeſe macerātes, & orationibus intentos adſpiciens, ſubſannabam: qui quidem nunc illuſtres coram Iudice adſiſtunt, præmia repetentes. Sed quid agam? nam tempus pœnitentiæ prætetijt. Dumque ſecum iſta cogitāt, vocem interim audiunt Iudicis dicentis: Oſtendite mihi opera veſtra, & accipite mercedē. Et in illa hora commouebuntur vniuerſi Chriſtianorum ordines. Pontifices, & Negligentium & impœnitentium verba Iohan. 1. Vox Iudicis. Chriſtianorum Ordines.

1 Cor. 15. Sacerdotes, & Leuitę; ſinguli reſurgent in proprio ordine, ſicut ſcriptum eſt. Con-
* al. quia appropinquauit hora. cutientur tunc timore Reges, Principes ac Duces, potentes & ſapientes, & paupe-
Matth. 16. res, ſerui & liberi: quia * inſtat hora, vt vniuſcuiuſque opera legantur coram An-
Apoc. 2. 14. Rom. 2. 14. gelis, & hominibus, aperianturque conſilia cordium, vt referat quiſque in corpo-
re, quæ geſſit, ſiue bona, ſiue mala.

SCHOL. Interrogarunt Chriſto dilecti auditores. Commemora nobis, &c.] *Variat hæc interrogandi formula in manuſcriptis, nam in alio Codice ſic legitur:* INTERROG. Dic nobis reliqua vt audiamus & intelligamus? *Sed parum refert, quomodo legatur: cum differentia ſit duntaxat in modo interrogandi, ſicut hic in plerisque aliis.*

Tunc omnis homo conſtitutus in medio regni, & iudicii, &c. *Magnas proponit neceſſitates atque anguſtias, quæ humano obuenient generi in extremo illo iudicii die, quando ſinguli propria ante oculos cernent opera, ſiue bona ſiue mala: diſtrictéque de omnibus, quæ in mortali hac vita geſſerint, examinabuntur: vt pro ratione operum ac meritorum, tranſeant, vel ad gaudium, vel ad pœnam. Valde autem ad commouendos hominum animos, & ad bene ſanctéque hic viuendum, & pœnitentiam agendam faciunt quæ hic & deinceps apud Ephræm ſequuntur, lectu audituque digniſſima.*

O quomodo non decertaui miſer. &c. *In alio manuſcripto Græc. iſta ſic leguntur: O quomodo non decertauimus miſeri; ſed tempus noſtrum deperdidimus ludentes atque ludificati: quamobrem non vigilauimus, & pſalmodiis vacauimus? quare non ieiunauimus? Cur pauperum miſerti non fuimus? Cur iniurioſi in proximos fuimus? Cur inuidia laborauimus, & mala commiſimus? Cur pœnitentiam pro impetranda venia non egimus? ſed ridentes, & in deliciis viuentes altumque ſapientes, vitam noſtram triuimus. Nunc vero quid agemus miſeri, quia pœnitentiæ tempus non eſt reliquum. aduenit hora, de qua audiuimus ſæpe, & irriſimus. Dumque ſecum iſta cogitant, vocem audiunt Iudicis horribiliter clamantis atque dicentis:* Oſtendite opera veſtra, &c. *vt hic ſequitur.*

INTERROGATIO.

Dic nobis & cætera, poſtea futura Magiſter; quæ vel audituri, vel paſſuri ſunt iſti?

MAGISTER.

HEi mihi fratres mei Chriſto dilecti: Ad reliqua vobis explicanda paratus ſum, ſed timore perculſus impedior, & vox mea deficit, lachrymæque mihi exundunt, dum tremendam hanc narrationem aggredior. Diſcutitur ſigillum Chriſtianiſmi, quod quiſque noſtrum accepit in Eccleſia, confeſſionis, fidei, & Baptiſmi. Requireturque ab vnoquoque tunc fides incontaminata, nullique hęreſeos notę obnoxia, & ſignaculum integrum, ac tunica impolluta, quemadmodum & in ſe-
Pſal. 75. ptuageſimo quinto ſcriptum reperitur pſalmo: Quoniam omnes qui in circuitu
Pſal. 28. & 95. eius, afferent munera. Et iterum: Afferte Domino gloriam & honorem.

SCHOL. Dic nobis & cætera, poſtea futura Magiſter, &c.] *In alio Græco Codice ſic reperitur.* Interrogauerunt tunc Chriſto dilecti: Dic nobis & alia poſt iſta Magiſter. quæ ſunt ipſi audituri, vel paſſuri? *In alio porro ad hunc modum legitur:* Ad hæc qui aderant auditores ſtudioſi, Chriſtique fideles, dixerunt: Dic nobis & reliqua, vt iis auditis pœnitentiam agamus? Quibus ille: Attentè, obſecro, accipite fratres mei chariſſimi, &c. *Lectiones omnes bonæ ſunt, & inſtituto Auctoris accommodæ. Oſtendere autem hic nititur, quomodo in diſtricto illo vniuerſalis iudicii examine, à ſingulis Chriſtianis requiretur Baptiſmatis ſigillum illibatum, fides integra, & nullo inquinamento hæreſeos polluta, tunicaque incontaminata, iuxta pulchram illam Confeſſionem, quam in ſacro Baptiſmate coram pluribus profeſſi ſunt teſtibus, dicentes: Abrenuntio tibi Sathana, & cunctis operibus tuis, &c. Sed de iſtis copioſiſſimè atque pleniſſime in poſt ſequentibus, de Abrenuntiatione.*

E

Chriſti amatores dixerunt: Nunquid de omnibus ibi ſcrutinium fiet, paruis pariter ac magnis?

MAGISTER.

Matth. 25. TVnc fratres, ſcrutinium atque examen fiet, de vnoquoque qui nomen dederit ſanctæ Eccleſiæ. Inquiritur quiſque ſecundùm propriam virtutem po-
Sapien. 6. Lucæ 12. tentes verò potenter tormenta patientur, ſicut ſcriptum eſt: Quoniam cui mul-
Matt. 7. tum eſt datum, multum exigetur ab eo. Et, qua quiſque menſura emenſus fu-
Marc. 4. Lucæ 6. erit, eadem ipſi remetietur illinc. Veruntamen ſiue magni, ſiue parui, cuncti æqualiter profeſſi ſumus, & ſinguli pariter ſignaculũ illud pretioſum accepimus, vniuerſique ſimiliter diabolo renuntiauimus, inſufflando ei. Et vnuſquiſque

noſtrum

A [illegible] ſimili modo, coniunctus eſt Chriſto, adorando ipſum. Siquidem cognô[illegible] vim ſacræ piſcinæ, & abrenuntiationis inimici.

SCHOLIA.

[illegible] amatores dixerunt: Nunquid de omnibus, &c.] *In vno Codice Interrogatio cum ſua R[illegible] deeſt. In alio manuſcrip. Cryptaferrat hæc quidem ſunt, ſed abſque alia noua Interrogatione præ[cede]ntibus connectuntur, & cum iis continuatim leguntur. In alio porro exemplari antiquiori, quod [illegible], melius & accommodatius etiam hoc loco, videtur Interrogatio cum Reſponſione adhiberi, vt en[illegible].*

[illegible] etur quiſque ſecundum propriam virtutem, &c.] *Vult dicere, quod quilibet pro ratione [illegible] talentorum ſibi creditorum, rationem redditurus ſit in die extremi iudicij: vt ſit alluſio ad illud M[atth.] 25.* Et vni dedit quinque talenta, alij autem duo, alij verò vnum, vnicuique ſecundùm

B p[ropria]m virtutem, &c. *quem locum etiam hoc ſenſu explicatum, illuſtratumq́; inuenies a Chryſoſt. Ho[milia] in cap. Matth. 25. vbi de varijs talentis agit. ac Baſilius in Moralibus Reg. 58 cap. 4. & in Reſpon. ad Interrogat. 62. ac in Reſponſ. ad Interrog. 253. & 254. Tom. 2. Atque hoc ſubiectis Scripturæ lo[cis c]onfirmat hic Auctor:* Nam potentes, inquit, potenter tormenta patientur, *ſicut ſcriptum eſt, [Sap.] 6.* Et cui multum eſt datum, multum exigetur ab eo, *vt eſt Luc. 12 &c. Aliam enim, & maiorem [ratio]nem reddituri ſunt. Principes, Reges, Duces. Epiſcopi, Paſtores, aliiq́; qui præſunt, quam qui illorum cur[æ] regiminiſ ſubiecti ſunt: aliam docti, & ſapientes, aliam indocti, ac rudes, aliam diuites, aliam pauperes, &c. Rationem tamen ſinguli ſuæ Abrenuntiationis in ſacro baptiſmo factæ reddituri ſunt.* [No]n cum [illegible], inquit, æqualiter profeſſi ſumus, & ſinguli ſignaculum illud pretioſum accepimus, v[na] [illegible] diabolo renuntiauimus, inſufflando ei, &c. *Sed iam ad Abrenuntiationis vim pergamus.*

EIVSDEM

C S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Abrenuntiatione in ſacro Baptiſmate facta: &,

Quomodo ea requiretur à nobis, in extremo iudicij die. Item de varijs tormentorum locis in inferno. Et de Compunctione ac pœnitentia animæ.

Eodem G. Voſſio Interprete & Scholiaſte.

D INTERROGATIO.

Obſecramus te Magiſter, vt & Abrenuntiationis vim nos doceas?

MAGISTER.

ABrenuntiatio, quam in Baptiſmo facimus, nominata quidem apparet parua; ceterùm intellecta, admodum magna: quam qui ſeruare valuerit, beatiſſimus erit. Paucis namque verbis cũcta quę nominantur mala, quæque odit Deus, valere iubemus, & abrenũtiamus: cuiuſmodi ſunt, non vnum duntaxat, non duo nec decem; ſed quodcunque appellatur malum. puta: Abrenuntio *Abrenuntiatio in ſacro Baptiſmate, quanti ſit momenti.*

E Sathanæ, & cunctis operibus eius. Quibus inquam operibus? Audi: Fornicationi, adulterio, immunditiæ, mendacio, furto, inuidiæ, veneficio, diuinationi, [in]cantationibus, excandeſcentiæ, iræ, blaſphemiæ, inimicitiæ, contentioni, æmulationi. Abrenuntio, inquam, ebrietati, ocioſiloquio, ſuperbiæ, laſciuiæ, at[qu]e acediæ. Abrenuntio riſibus, cithararum luſibus, canticis diabolicis, tragi[cis] ſcilicet, inclamationibus puerorum corruptionibus, augurationibus, ſpiri[tuum i]mmundorum interrogationibus, laminarum inſcriptionibus. Abrenuntio [a]uaritiæ, odio in fratrem. rapinis. Abrenuntio aleatum otio, & tabularum luſui, ſi[c]ut etiam Sancti Apoſtoli hiſce operam dantes atque vacantes, excommunicatos eſſe, ordinarunt in ſuis canonibus, ſi laici fuerint: At ſi clerici, vt deponantur. Abrenuntio idolothytis, ſuffocatis, & ſanguini, & morticinijs. Abrénuntio eſui ſanguinis iumentorũ ac pecorũ occiſorum, ſiue in inteſtina ingredi- *De his vide noſtra Scholia.* *Leuit. 7. 17. 19. Act. 15. 21*

entis,ſiue quomodocunq; aliter. Et quorſum pluribus ago?non enim modo ſuppetit tempus enarrandi omnia. Verùm percurramus multa,& ſimul ſemelque[…]camus: Abrenuntiamus cunctis,quæ fiunt in Sole,& Luna,& aſtris,& in fontibus & in arboribus,& ſalſamentis ſiue tincturis,atque amuletis,& caliculis, alijs pluribus abſurdiſſimis operibus:quæ & dicere foret turpe, atque audire. Quibus omnibus,& horum ſimilibus abrenuntiat Chriſtianus quicunque,in abrenuntiatione ſancti Baptiſmatis:quæ cuncti nouimus opera atque doctrinas eſſe diabolorum.
Matth. 4. rum. Atque hæc cuncta,dum in tenebris eſſemus ſub poteſtate diaboli,didicimus,
1. Ioan 1. priuſquam lux affulgeret nobis,eſſemuſque adhuc ſub peccato venundati. Quan-
1. Pet 2. do autem benigniſſimo,miſericordiſſimoque Domino placuit, nos ex huiuſ-
Luc. 1. modi liberare errore,viſitauit nos Oriens ex alto: apparuitque gratia Dei Salu-
Tit. 2. 3. Ib. dem. toris,& dedit ſemetipſum pro nobis commutationem, redemitque nos ab erro-
Epheſ. 4. Coloſ. 3. re idolorum proprio ſanguine. Et dignatus eſt regenerare nos,per aquam & Spi-
Rom. 6 Galat 3. ritum. Hæc omnia abnegauimus,& veterem hominem vnà cum actionibus ſuis exuimus,nouum verò Adam induimus. Præfata igitur hæc opera mala, qui poſt
Galat 5. gratiam in ſacro baptiſmate acceptam,fecerit,gratia excidit, Chriſtuſque tali[…]n peccatis permanenti,nihil proderit. Audiſtis ô Chriſti amatores, quantæ malorum multitudini abrenuntiauimus,paucis verbis. Atqui hæc ipſa abrenuntiatio & pulchra confeſſio,exigetur à quocunque Chriſtiano in illa die. Scriptum eſt e-
Matth 12. nim: Quoniam ex verbis tuis iuſtificaberis,& ex verbis tuis condemnaberis. Ite-
Luc. 19. rumque Dominus ait: De ore tuo te iudico, ſerue nequam. Perſpicuum eſt igitur fratres,quia verba noſtra vel iudicatura ſint nos, vel iuſtificatura, in hora illa.

INTERROGATIO.

At quo pacto interrogantur?

RESPONSIO.

TVnc fratres,interrogabuntur Paſtores, Epiſcopi ſcilicet,& Principes,de proprio ſtatu,& de grege ipſorum:requirenturque ab vnoquoque oues rationales,quas à ſummò Paſtore Chriſto paſcendas ſuſceperint. Quòd ſi ex negligentia
Ezech. 3. & 33. ipſius Epiſcopi,vel Principis,ouem deperdi contigerit, de manu ipſorum requiretur ſanguis eius. Similiter quoque Presbyteri,rationem reddent pro Eccleſiæ ſibi creditæ populo. Præterea Diaconi,& cuncti fideles pro animabus, qua in illo-
Epheſ. 6. rum ſunt familijs,pro vxore,& filijs,pro ſeruis,& ancillis,daturi ſunt rationem, an in diſciplina & correptione Domini eos enutrierint, ſicut admonet Apo-
2. Cor 5. ſtolus. Tunc quoque interrogabuntur Reges, & Principes, & homicidæ, &
Rom. 14. diuites, & pauperes, & parui,& magni,de operibus quæ geſſerint. Scriptum ſi-
Deut. 32. quidem eſt: Quia omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti, vt referat vnuſquiſque propria corporis,prout geſſit,ſiue bonum,ſiue malum. Scriptumque habemus alibi: Quoniam non eſt,qui de manibus meis poſſit eruere.

INTERROGATIO.

Rogamus te,vt nobis aperias & ea,quæ poſtea futura ſunt?

RESPONSIO.

LOquar in dolore, & dicam in ſuſpirijs; quia quæ poſt futura ſunt, audire non poteritis,quare ſuperſideamus Chriſto dilecti.

E

Acilli rurſus:

Numquid formidoloſiora ſunt ea ſupradictis,quæ abs te audiuimus?

Magiſter verò rurſus in lachrymas prorumpens dixit:

ET formidabiliora, inquit, & triſtiora, & miſerabiliora, multiſque lachrymis ac ſingultibus digna,quæ in medium ſi protulero, tremore corripientur cuncti illa audientes.

Ad quæ, Chriſto dilecti dixerunt:

EXpone nobis illa ô amice Chriſti, ſi fieri poteſt; vt ijs auditis maiorem agere pœnitentiam ſtudeamus?

Quibus

A Quibus Magiſter iterum illachrymans, reſpondit:

Dicam, ſed cum lachrymis, non enim poſſibile eſt abſque lachrymis illa effari, quandoquidem hæc ſunt extrema. Quoniam autem mandatum ab Apoſtolo accepimus, hæc fidelibus hominibus proponendi, & quia vos fideles eſtis, iſta vobis commendare viſum eſt, vos autem & alios docete. Etſi enim dolore cordis præpedior, dum eiuſmodi narrationem aggredior, at compatimini mihi, fratres mei benedicti. Tunc enim, tunc inquam, Chriſto dilecti, cum diſcuſſi examinatique fuerint vniuerſi, vniuerſorumque opera coram Angelis & hominibus publicata, cunctique inimici ſubiecti ſub pedibus eius, & omnis poteſtas ac vis terrena euacuata, omneque Deo curuatum fuerit genu, quemadmodum ſcriptum eſt. Tunc ſegregabit eos ab inuicem, ſicut ſegregat paſtor oues ab hœdis. B Nam qui bonis operibus, bonisque fructibus reperti fuerint conſpicui, ab infructuoſis & peccatoribus ſeparabuntur. Sicut Sol autem fulgebunt illi, qui mandata † Dei cuſtodierint, miſericordes, pauperum & pupillorum amatores, peregrinorum ſuſceptores, qui nudos operuerunt, viduarum defenſores extiterint, in carcere poſitos viſitauerint, labore ærumnaque confectos adiuuerint, morbo decumbentes inuiſerint: qui, vt ait Dominus, nunc lugent, qui nunc ſunt paupe res propter diuitias in cælo repoſitas, qui fratribus offenſas remittunt, qui ſignaculum fidei integrum, impollutumque ab omni hæreſis ſorde ſeruarunt, hos inquam, à dextris ſuis ſtatuet; hœdos verò à ſiniſtris, qui ſunt infructuoſi illi, qui paſtorem bonum exacerbauerunt, qui ſummi paſtoris voci non attenderunt, tumidi, & arrogantes, indiſciplinati, qui tempus iſtud pœnitentiæ aptiſſimum perdiderunt, ac velut hœdi laſciuijs, ſaltationibus, atque delitijs dediti ſunt, qui vniuerſum vitæ ſuæ tempus, in crapula, ebrietate, & immiſericordia conſumpſerunt, C ſicut diues ille, qui nulla vnquam ductus eſt miſericordia pauperis Lazari, atque ideo inter adſtantes à ſiniſtris erunt condemnati, tamquam omnis miſericordiæ, pietatisque viſcerum expertes, & pœnitentiæ fructibus, oleoque in lampadibus ſuis deſtituti. Cæterùm qui oleum à pauperibus ſibi coemerint, vaſaque ſua impleuerint, à dextris adſtabunt, gloria illuſtres, & hilares, lucidas lampades in manibus habentes, audientque beatam illam & miſericordem vocem: Venite benedicti Patris mei, poſſidete præparatum vobis regnum à conſtitutione mundi. Qui autem à ſiniſtris erunt, lugubrem & auſteram audituri ſunt ſententiam: Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo, & angelis eius. Sicut miſericordiæ viſcera alijs non expandiſtis, ita nec vos modò miſericordiam obtinebitis. D Sicut vocem meam audire noluiſtis, ita neque ego veſtras lamentationes ac gemitus audiam. Mihi enim non miniſtraſtis, nec me eſurientem pauiſtis, neque ſitientem potaſtis, neque me hoſpitem collegiſtis, neque nudum operuiſtis, infirmum me non viſitaſtis, nec in carcere ad me veniſtis. Alterius Domini fuiſtis operarij, atque miniſtri, diaboli ſcilicet; quamobrem diſcedite à me, operarij iniquitatis. Et tunc abibunt hi in ſupplicium æternum: iuſti autem in vitam æternam.

2. Tim. 2.
1. Cor. 15.
Eſa. 45. & Rom. 14.
Philip. 2.
Matth. 25.
Matth. 13.
† al. Domini.
Matth. 25.
Matth. 25.
Matth. 6. 18.
Matth. 25.
Ioan. 10.
Lucæ 16.
Matth. 25.
Ibidem.
Matth. 25.
Eſai. 58.
Ezech. 18.
Eccl. 7.
Matth. 25.
Ibidem.
Matth. 7. 25.
Luc. 13.

INTERROGATIO.

IN vnum ne omnes ſupplicium ſunt abituri; an verò varia Tormenta reperiuntur?

E

RESPONSIO.

VARIA tormentorum eſſe loca, ex Euangelio nouimus: Sunt etenim tenebræ exteriores, vnde liquet, & alias eſſe interiores. Gehenna ignis, locus alius. ſtridor dentium, locus proprius. Vermis non dormiens, in alio loco eſt. Stagnum ignis, locus alius. tartarus locus proprius. ignis inexſtinguibilis in propria regione eſt. Inferi atque perditio proprijs conſcribuntur terminis, infima terræ, locus alius. Infernus, in quem detorquentur peccatores, & profundum inferni, locus ſæuior. Hiſce ſuppliciorum locis diſtribuuntur miſeri, qui quepro peccatorum ſuorum modo, vehementius mitiuſve, ſicut ſcriptum eſt: quia funibus peccatorum ſuorum conſtringitur vnuſquiſque. atque hoc eſt quod dicitur, vapulabit multis, & paucis. Quemadmodum autem peccatorum ſunt differentiæ,

Matth. 8.
Marc. 9.
Luc. 8. 16.
Apoc. 14.
Prou. 5.
Luc. 12.

tiæ, ita & tormentorum varietates Qui verò inter ſe inimicitias fouent, ſi ſic eos
ex hac vita excedere contigerit, inexorabilem iudicij ſententiam in hora iud-
Math. cij ſubibunt: & tamquam Deo exoſi, in tenebras tranſmittentur exteriores, vt
Math. 18. qui leue & facile illud Domini mandatum ſpreuerint, quod ſic habet: Diligite
inuicem, & remittite mutuò, vſque ſeptuagies ſepties. Omnis autem peccans
meminerit ſe vitam hîc ſecuram, & abſque ſollicitudine non poſſe degere, vt
1 Ioan. neque rurſus deſperare. Quoniam aduocatum habemuss apud Patrem, Ieſum
Chriſtum, & ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris: non quidem omnis curæ
Eſa. 5. ac ſolicitudinis expertium, deſidum, atque ſtertentium, in dilitijs viuentium,
Matth. riſuique indulgentium, cauponas frequentantium, atque potorum: Sed lugen-
In orat. Manaſ. tium, ac pœnitentiam agentium, ad eumque diu noctuque clamantium: qui qui-
2. Paral. 36. dem à paracleto ſolatium accipient. At peccator, qui ſuorum delictorum im- B
memor, ſic è corpere migrauerit; ſuper hũc decidet ira illa, quam Manaſſes com-
minatus eſt, dicens: Quia inſuſtentabilis eſt Domine ira comminationis tuæ,
1 Cor. 5. 6. ſuper peccatores. Væ fornicatori. Væ ebrioſo, ſimul maledico. Væ ijs, qui
Eſai 5. cum tympanis, & choris, citharis, ac tibijs vinum bibunt: opera verò Domini
non conſiderant, neque ſermonum eius ſunt memores. Væ ijs, qui contumelijs
Cõtra aleatores ſacras afficiunt ſcripturas. Væ alearum luſoribus: quandoquidem ſe à corpore
Vide Schol. & ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti alienos reddunt, ſicut Spiritus ſanctus
Luc. 6. & Iac. 4. per ſanctos admonuit Apoſtolos. Væ ijs, qui tempus pœnitentiæ perdunt in io-
cis, & in riſibus. Quærent namque hoc ipſum pœnitentiæ tempus, quod per-
Leuit 19. peram conſumpſerunt, & non inuenient. Væ ijs, qui ad veneficos accedunt,
1 Reg 15. & in ſpiritu erroris ſciſcitantur, dæmonum intendentes doctrinæ; quoniam cum
Eſai. 10. ipſis in futuro condemnabuntur ſeculo. Væ ijs, qui ſcribunt iniuſtitiam. Væ ijs, C
Sap. 18. qui ſectantur curioſa, incantationes, diuinationes, infantium cœdes, amule-
ta, tincturas, & folia quæ vocant conſeruatoria, reuerà autem interitus, atque
Lucæ. 18. perditio ſunt animæ, ac corporis, & his ſimilia. Væ ijs, qui mercenarium ſua
Iacob. 5. mercede defraudant: quoniam qui mercede operarium priuat, eſt veluti, qui
Eſai 59. ſanguinem effundit. Væ ijs, qui iniuſtè iudicant. Vę inquam, illis, qui pro
Tit. 3. muneribus iuſtificant impium, & ius iuſti tollunt. Væ ijs, qui ſanctam fidem
Rom. 1. & Galat. 5. hæreſibus polluunt, aut hæreticis condeſcendunt. Væ ijs, qui incurabili mor-
bo inuidiæ ſcilicet, atque liuoris laborant. Et quid multa commemoro, & non
paucis potius cuncta perſtringo? Væ ijs omnibus, qui à ſiniſtris ſtatuentur in
hora illa terribili: quia obtenebrabuntur, & contremiſcent, flebuntque amarè,
quando lugubrem illam audierint ſententiam: Diſcedite à me maledicti. Alij
Matth. 25. Pſalm. 9. quidem rurſus mœſtiſſimam illam audient † ſententiam: Conuertantur peccato- D
† al. reſponſum res in infernum. Alij illam audient: Amen dico vobis, non noui vos. Diſcedite à
† al. iudicium. me operarij iniquitatis. Alij, inuidi ſcilicet, audient: Tolle quod tuum eſt, &
Matth. 7. 20. 25. Luc. 13. vade. Et auditu ſanè graue, quod dicit, vade. Et quonam? eò ſcilicet, quò
Ibidem. abituri ſunt illi, qui audient: Ite à me maledicti, in ignem æternum. Alij verò
rurſus audient: Ligatis manibus, & pedibus eius, proijcite in tenebras exterio-
Matth. 22. res. Alij, ſicut zizania colligentur, ad comburendum in camino ignis. Quemad-
Matth. 13. modum autem multi ſunt modi ſalutis: ita & multæ in regno cælorum manſio-
Similitudo notanda. nes. Et ſicut varia peccatorum exiſtunt genera: ita & varij tormentorum modi.
Quicunque lachrymas atque compunctionem habetis, plorate mecum. Et-
enim recordatus ſum fratres mei benedicti, ſeparationis illius miſerandæ, & ſuf-
Matth. 13. & 25. ferre nequeo. Hora ſiquidem illa tremenda, ſeparabuntur ab inuicem ſeparatio- E
ne vltima, eaque triſtiſſima; ingredienturque iter omni reuerſionis ſpe deſtitu-
tum. Quis ita lapideo eſt corde, qui vel hinc non deplangat horam illam? Quãdo
Epiſcopi ſeparabuntur à Coepiſcopis, Duces à ducibus, Principes à principi-
bus, Presbyteri ab alijs presbyteris, Diaconi ab alijs diaconis, Hypodiaconi
† al. & hypodiaconi a lectoribus, ſuiſque ſocijs atque † lectores à ſuis ſocijs. Tunc ſeparabuntur, qui aliquando Reges extite-
runt, & plorabunt velut Infantes, abigenturque vt mancipia. Tunc ingemiſcent
Principes, & diuites immiſericordes; & huc illucque reſpicient vndique angu-
Sap. 5. Soph. 1. ſtijs preſſi: & nullus ibi reperietur adiutor. Tunc ſeparabuntur, dolenter abitu-
Rom. 2. Matth. 5. 15. ri ad ſupplicia velut captiui. Vbi neque diuitiæ apparebunt, neque aſſentato-
Iacob. 2. res adſiſtent, neque miſericordiæ tunc ijs erit locus, quòd aliorum ipſi miſereri
nolue-

A n[illegible]uerint, neque miſericordiam illuc præmiſerint, vt inuenirent. quemadmo- Pſalm 75.
dum & Propheta de ſimilibus ait: Quia dormierunt ſomnum ſuum, & nihil in-
uenerunt. Tunc ſeparabuntur à parentibus filij, & ab amicis amici. Tunc cum do- Heb 13
lore coniunx ſeparabitur à coniuge, ob connubij ſui thorum non ſeruatum im- Matth. 25. &
maculatum. Tunc ſeparabuntur & ij, qui corpore quidem virgines, at moribus 1. Cor 7.
immiſericordes, crudeleſque fuerunt. Quoniam iudicium abſque miſericordia Iacob. 2.
er[illegible]t his, qui non fecerunt miſericordiam. Verùm multa hîc dicere omittam, quia
timore atque tremore, ab eorumdem narratione prępedior. & vt breuiter dicam:
tunc demum propellentur à tribunali, abducenturque à truculentis angelis pro- Horribilis &
[illegible]gati, ac cæſi, dentibus ſtridentes, crebriuſque poſt tergum reſpicientes, ſi quo valde lugubris
modo iuſtos, & gaudium illud, vnde ſegregati ſunt, videre poſſint. Adſpiciunt- ſeparatio.
B que lucem illam ineffabilem. vident pulchritudinem paradiſi, contuentur
ibi ſibi notos, atque familiares in gaudio illo. cernunt magna & præſtantia illa
munera, quæ accipiunt à Rege gloriæ hi, qui legitimè decertârunt. Deinde 2. Tim. 2.
paullatim abducuntur, ſequeſtranturque ab omnibus iuſtis, ac notis: quin & à
conſpectu ipſius Dei abſconduntur, ne amplius valeant gaudium & lucem illam
veram contemplari. Iam verò appropinquantes ad † propoſita ſupplicia, in iis †al. ad antedi-
ab inuicem variè diſſeminandi, atque diſpergendi: cernenteſque tunc ſe vndi- cta tormenta.
quaque derelictos, omnique ſpe atque auxilio, & interceſſione aliorum pro ipſis,
prorſus deſtitutos. Iudicia enim Dei iuſta ſunt. Tunc amariſſime illachryman- Pſalm. 118 &
tes, eiulanteſque dicent: O quo pacto in negligentia atque torpore tempus no- 2. Theſſ. 1.
ſtrum tranſegimus? O quomodo illuſi ſumus? O quomodo diuinam ſcripturam
audientes, irridenteſque, noſipſos irriſimus? Ibi Deus loquebatur nobis per ſcri-
C pturas, & non attendebamus. hic nos iam clamamus, & ipſe ſuam à nobis faciem Marc. 8. Luc. 9.
auertit. Quid nobis proderunt fines mundi? Vbinam qui nos genuit pater? Vbi
quæ nos peperit mater? Vbi filij? Vbi amici? vbi diuitiæ? vbi ſubſtantiæ atque
poſſeſſiones? Vbi turbæ? vbi conuiuia? vbi varij & intempeſtiui curſus? Vbi Re-
ges atque potentes? Quomodo à nullo eorum ſaluari modò poſſumus; neque
verò nobis ipſi opem ferre? At penitus derelicti ſumus, & à Deo, & à Sanctis eius. 2. Tim 2.
Quid faciemus? non enim eſt amplius pœnitentiæ locus. non valet amplius de- Heb. 12.
precatio atque interceſſio. nulla amplius lachrymarum vtilitas. Non ampli- Luc. 13.
us qui oleum nobis vendant, apparent pauperes atque mendici: ſoluta enim
iam eſt omnis celebritas. Dum nobis erat tempus, ſuppeterentque facultates, Matth. 25.
ipſique venditores olei clamitarent (Emite,) obturatis noſtris auribus, nec audi-
re, nec emere oleum voluimus: modo autem quærimus, & non inuenimus. Pſalm. 118. &
D Nulla amplius nobis miſerabilibus reliqua eſt redemptio. nulla amplius miſe- 2. Theſſ. 1.
ricordia: neque enim ſumus digni. Iuſtum eſt Dei iudicium. Non iam amplius
Sanctorum adſpiciemus ordines. non amplius lucem illam veram contuebi- Luctuoſiſſima
mur: orbati ſequeſtratique ſumus ab omnibus. Dicendum quid reſtabit? Vale- narratio atque
te iuſti vniuerſi. Valete Apoſtoli, Prophetæ, & Martyres. Vale cœtus Patriar- Apoſtrophe.
charum. Vale Monachorum agmen. Vale Crux pretioſa, atque viuifica. Vale
cælorum regnum omni fine carens. Vale ſuperna Hieruſalem, primitiuorum Galat 4.
mater. Vale paradiſe voluptatis. Vale etiam tu Domina Dei Genitrix, mater a- Gen. 2.
matoris hominum Dei. Valete patres ac matres, filij atque filiæ: nullum ſiqui-
dem veſtrum viſuri ſumus vltra. Poſtea verò abiturus eſt vnuſquiſque in præpara- Eſa. 66. Marc. 9.
tum ſibi ob praua ſua opera, tormentorum locum; vbi vermis eorum non mori-
E tur, neque ignis extinguitur. Ecce, audiſtis fratres mei † benedicti. Ecce, poſtula- †al. Chriſto di-
tioni veſtræ iam ſatisfeci, & deſiderium veſtrum compleui. Ecce, intellexiſtis lecti.
quæ nobis ipſi paramus. Ecce audiſtis, quid ſibi lucrifaciant negligentes † atque †al. & pœniten-
ſocordes, pœnitentiamque agere nolentes. Ecce audiſtis, quo pacto habeantur tiam agere no-
[illegible]i, qui Domini mandata hic † irriſerunt. Intellexiſtis, quomodo multos deci- lentes, ſed ſacer-
pi[illegible]t, ſeducatque ſeculum iſtud nequam, atque lœtiferum. Intellexiſtis, quomodo dos.
illudantur diuinarum Scripturarum illuſores. Nullus in errorem impellatur, ca- †al. tranſgreſſi
riſſimi. nullus ſe patiatur decipi fratres mei benedicti. caueatque quis dicere, aut ſunt.
credere, verba hęc tantum eſſe ſimplicia, quæ de iudicio dicuntur. Quin potius
omnes accuratè firmiterque Chriſto credamus prædicanti reſurrectionem mor- Ioan 5. 6. & 11.
tuorum, iudicium & retributionem bonorum atq; malorum, iuxta diuinas ſcri- 1. Cor. 15.
pturas,

Heb 6.9.10.11. Act.1.2 4.17.23. 24.26. ptiuras. Et ſpretis, contemptisque temporalibus hiſce omnibus, ſedulò cogitemus de reddenda iſthic ratione, nobiſque ſtatuendis ad formidandum illud tribunal, in diemque ac horam illam horrendam atque expaueſcendam, ſimus parati. Hæc etenim eſt hora valde ingemiſcenda, doloribus atque anguſtijs plena, quæ

Iob.19.20. Iſa 2 13 30. Rom.2 14. 1 Cor.3.5. 2.Pet.2. & 5. Mat b.24 25. Luc.12.13. Apoc.3. vniuerſum diſcutit mundum. De hac die, ac hora formidabili, ſancti locuti ſunt Prophetæ atque Apoſtoli. De hac die, diuina Scriptura à finibus vſque ad fines terrarum, per Eccleſias, omnique in loco clamat, cunctiſque teſtatur, & admonet, dicens: Conſiderate, vigilate, orate, ſobrij eſtote, attendite, miſericordiam exhibete. eſtote parati, quia neſcitis diem, neque horam, in qua Dominus venturus eſt. Omnes igitur, vt ante dixi, Deo pleni, cum dolore ac lachrymis clamant diei illius neceſſitatem prænuntiantes. De hac ipſa die locutus eſt Propheta

Eſa.13. 40.62. Eſa. 40 & 62. Eſaias: Ecce Dominus veniet diſperdere vniuerſam terram, & peccatores perdere ex ea. Et idem rurſus Propheta ait: Ecce Dominus veniet, & merces eius cum ipſo, & opus vniuſcuiuſque coram illo. Aliuſque Propheta clamat, dicens:

Malac.3. Hab.3. Ecce Dominus veniet, & quis ſuſtinebit dies aduentus eius? aut quis ſtabit ad videndum eum? Item alius Propheta exclamat, & dicit: Domine audiui auditionem tuam, & timui, & ingreſſus eſt tremor in oſſa mea. Alius quoque Propheta, ex perſona Domini clamat, dicens: In die vltionis retribuam. Rurſusque alibi:

Deut 32. Ibidem. Et reddam vltionem hoſtibus meis: & ijs, qui oderunt me, retribuam: Et non eſt qui de manu mea poſſit eruere. De hac etiam die, Propheta Dauid elocutus eſt:

Pſalm 49. Deus manifeſtè veniet: Deus noſter, & non ſilebit. Ignis in conſpectu eius exardeſcet: & in circuitu eius tempeſtas valida. De hac etiam die, clamat Apoſtolus

Rom. 2. Epheſ.5 & Heb. 10. Paulus: In die, qua iudicabit Deus occulta hominum, ſecundum Euangelium meum. Aitque denuò: Videte quomodo ambuletis. horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis. Clamat & Petrus Apoſtolorum vertex, ac caput, de illa

2.Pet.3. die, dicens: Dies Domini, ſicut fur de nocte, ita veniet: in qua cæli ſoluentur igne & elementa calore liqueſcent. Et quid de Prophetis, atque Apoſtolis commemoro? Ipſe etiam dominator Dominus, de illa die pluribus antea teſtatus eſt

Luc.21. dicens: Videte ne grauentur corda veſtra, in crapula & ebrietate, & curis ſecularibus: & ſuperueniat in vos repentina dies illa. Sicut enim laqueus, ſuperueniet

† al. ſuper omnē faciem terræ. Matth. 24 25. Matth.7.& Luc. 13. in omnes, qui ſedent ſuper † faciem omnis terræ. Vigilate igitur, quia qua hora non putatis, filius hominis veniet. Et contendite intrare per anguſtam portam, quæ ducit ad vitam. Per hanc fratres ambulemus viam, vt vitam æternam hæreditate poſſideamus. Qui enim hanc ingreditur, procul dubio æternæ vitæ poſſeſſor euadet. Cùm hæc ipſa via, ſit vita. Et licet pauci ſint, qui inueniant illam, nos tamen chariſſimi, non fruſtremur ea. Nullus noſtrum extra hanc ambulet; ne ad perditionem abſcedat. ſicut & à Propheta dictum eſt: Ne quando iraſcatur

Pſalm. 2. † al. erretis. Ioan. 1.8. 9.10. 12.ac 14. † al nō ambulat in tenebris, & ſic vulg. Ioan.8. Dominus, † & pereatis de via iuſta. Audiamus Dominum dicentem: Ego ſum lux. Ego ſum Paſtor bonus. Ego ſum vita. Ego ſum oſtium. Per me, ſi quis introierit, ſaluabitur. Ego ſum via: qui ſequitur me, non offendit, ſed habebit lumen vitæ. Hanc igitur beatam inſequamur viam, quam cuncti ambularunt, quicunque deſiderarunt Chriſtum. Huius quidem ingreſſus cū tribulatione atque preſſura iuncti ſunt, ſed requies beata. Huius ingreſſus auſteri, ac tetrici; at retributio, gaudium. Huius ingreſſus anguſti ſunt, verùm diuerſorium

Anguſtæ viæ ingreſſus atque inceſſus cuiuſmodi. latum atque amplum. Huius viæ inceſſus, ieiunium, oratio, compunctio, vigilia, humilitas animi, paupertas ſpiritalis, contemptio carnis, cura animæ, humicubatio, aridorum ciborum comeſtio, illuuies, fames, & ſitis, ac nuditas; miſericordia, lachrymæ, luctus, anguſtia, gemitus, genuflexiones, ignominiæ, perſecutiones, direptiones, alapæ, labores manuum, pericula, inſidiæ; maledicta atque conuitia ab alijs ſufferre, odio haberi, & non odiſſe, mala per-

1 Theſſ 5. Matth 6 7. Ioan. 10. 13.15. peti, & bona pro malis reddere, remittere debiforibus debita, animam ſuam pro amicis ponere. Denique autem ſanguinem pro Chriſto fundere, quando occaſio ferret. Hi, anguſtæ portæ, & ſtrictæ viæ, ſunt greſſus atque inceſſus, quæ feliciſſimam ſibi vendicat retributionem, ipſum regnum cælorum, cuius non erit finis vmquam. Lata autem eſt porta, & ſpatioſa via quæ deducit ad perdltio-

Matth. 7. Luc.13. nem: cuius greſſus ſunt, pro præſenti quidem læti ac hilares, ſed illic triſtes, hic dulces, at ibi felle amariores: hic leues, iſthic graues, & dolore pleni. hîc apparent

velu

A vocem mulli, cùm & nihil ſint, illic autem ſicut feræ ſiluestres circumdant obeun-
tes & non pœnitentes, iuxta dictum Prophetæ, qui ait: In die mala, in iniquitate Pſalm. 48.
calcanei mei, circumdabis me: hoc eſt, malitia vitæ huius, latæ ſcilicet viæ greſſus
atque incessus, quos & Apoſtolus ſigillatim expreſſit atque enumerauit, cuiuſmo- Gal. 5. Ephe. 5.
di ſunt: fornicatio, adulterium, laſciuia, idololatria, veneficium, inimicitiæ, con- Coloſ. 3. &
tentio, æmulatio, ira, diſſidia, inuidia, & id genus alia, quæ ſunt latæ viæ greſſus. 1. Theſſ. 4.
Similiter verò & nimij riſus, vociferationes, citharæ, voluptates, tibiæ, choreæ,
balnea, mollia indumenta, ſumptuoſa prandia, manuum applauſus, & tumultus,
ſomni abſque ſollicitudine, lecti molles, & menſarum diuerſitas, inexplebilis
ventris voracitas, fraternum odium, quodque cunctis peius eſt, impœnitentia,
& numquam meminiſſe ſui ex hac vita exceſſus. hi, difficilis illius viæ, ſunt greſ-
B ſus per quam ambulant multi. Verùm & diuerſorium inuenient accommoda- Matth. 7.
tum pro delitijs famem, pro ebrietate ſitim, pro requie dolorem, pro riſu luctum,
pro cithara planctum, pro corpulentia vermem, pro otio atque torpore mentis
ſtridorem, pro tripudijs commercium cum dæmonibus, pro tabularum luſu, vt &
hi ipſi dæmonibus adſocientur, abominationis huiuſmodi auctoribus. pro curio-
ſitatibus & incantationibus, reliquiſque exercitijs prauis, tenebras exteriores, ge-
hennam ignis, & his ſimilia, quæ ſunt ſtipendia mortis, vbi ſuas ipſa depaſcit oues,
ſuos diſcipulos, amicoſque ſuos, qui latam & ſpatioſam ingreſſi ſunt viam. ſecun- Rom. 6.
dum illud Prophetæ dictum: Sicut oues in inferno poſiti ſunt, mors depaſcet eos. Matth. 7.
Nos autem fratres chariſſimi, à difficili & periculoſa illa declinantes via, audia- Pſalm. 48.
mus quid Chriſtus dicat: Contendite intrare per anguſtam portam. Dico enim Matth. 7. &
vobis: quòd multi quærent ingredi, & non inuenient. plurima vero & alia Domi- Luc. 13.
C nus, atque omnes Deiferi, his ſimilia clamitant. Hanc quoq; diem mente voluen-
tes, ſancti Dei Martyres, non ſunt miſerati ſua corpora, ſed omne tormenti genus
ſubierunt, ſpe coronarum, gaudentes: Alij in ſolitudinibus, & montibus, atque Heb. 11.
ſpeluncis, in ieiunio, & virginitate decertarunt, ac iam quidem contendunt, non
tantùm viri, ſed & mulieres, pars debilior, ac per anguſtam portam, arctamque vi- Matth. 7.
am incedentes, regnum cæleſte rapiunt. Quis ergo patiatur ſe illo rubore ſuffun- Matth. 11.
di, vt cum mulieres illa hora coronentur, multi autem viri † condemnentur. Nõ † al. confundantur
enim eſt ibi maſculus, & fœmina. Sed vnuſquiſque propriam mercedem recipiet, Gal. 3. 1. Cor. 3.
ſecundùm proprium laborem. Neque verò hoc ſolum accidit in ſolitudinibus, & 7. 15 & 2. Cor. 5.
montibus: at multò magis in ciuitatibus, & villis, & in inſulis, atque Eccleſijs, ſal-
uandorum bonorum multitudo elucet. Singuli in ſuo ordine, qui mandata Do- 1. Cor. 15.
mini Dei ſeruant: Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, ceterique Eccleſiæ ordines: Re-
D ges, & principes, principatus & poteſtates, ac quotquot in palatijs & caſtris ſunt
ordines. Non enim differentias dixit Dominus Deus, locumve loco prætulit, ve-
rùm ita dixit: Vbicumque fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo, hoc Matth. 18.
eſt, & in ſolitudinibus, & montibus, atq; ſpeluncis, aut in ciuitatibus, villis, ac in-
ſulis, aut in omni loco dominationis meæ, ibi ſum in medio ipſorum, & cum ipſis Pſalm. 102. 144.
vſque ad conſummationem ſeculi, & in futuro ſeculo, ego paſcam ipſos in ſecula Matth. 18. 28.
ſempiterna. Tremendum illud iudicium, incorruptumque iudicem perpendens
ſecum magnus & beatus Dauid, per ſingulas noctes lectum ſuum lachrymis riga- Pſalm. 6.
bat, inuocabatque Deum dicens: Domine non intres in iudicium cum ſeruo tuo. Pſalm. 142.
non ineas rationem mecum. ne ſtatuas iudicium mecum benigniſſime Domine; Matth. 18. 2.
omni enim defenſione deſtituor. Et ideo exoro bonitatem tuam Domine, non Luc. 16.
E intres in iudicium cum ſeruo tuo. Si enim hoc agere volueris, non iuſtificabitur Pſalm. 142.
in conſpectu tuo omnis viuens. Videtis fratres, beatum ac ſanctum Prophetam
Dauid, tremendum diem illam & horam, obſecrantem, ſeque ad defenſionē pa- Ibidem.
rantem. Huc agite ergo, & vos fratres Chriſto dilecti, antiquam adueniat dies illa, Matth. 24. 25.
& hora, antequam ſoluatur hæc celebritas, antequam Deus manifeſtè venerit, & Luc. 12. 13.
nos imparatos offendat. Præoccupemus faciem eius in confeſſione, in pœniten- Pſalm. 94.
tia, in orationibus. Præoccupemus in ieiuniis, lachrymis, & hoſpitalibus. Præ-
occupemus inquam, priuſquam manifeſtè ipſe venerit, & nos imparatos reperiat.
Non ceſſemus orare inceſſanter, pœnitentiam agentes, atque parati in occurſum Luc. 21.
Domini, omnes pariter viri ac mulieres, diuites & pauperes, ſerui & liberi, ſenes Ephes. 6. Coloſ. 4.
iuuenesque. Videte ne quis dicat: in multis peccaui, idcirco veniæ non eſt mihi 1. Theſſ. 5.
locus, Matth. 25.

locus. hoc qui dixerit, ignorat Deum pœnitentium Deum eſſe; quique propter malè habentes aduenit, & dixit: quoniam gaudium in cælis erit, ſuper vno peccatore pœnitentiam agente. qui dixit: quia non veni vocare iuſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam. Hæc autem vera eſt pœnitentia, à peccato deſiſtere, & illud odiſſe, ſecundùm eum qui ait: Iniquitatem odio habui, & abominatus ſum. Et illud Iuraui & ſtatui, cuſtodire iuſtificationes tuas. Tuncque Deus eum gaudio ſuſcepit ad ſe accedentem. Caue te quoque dicere, quia non peccaui. Nam iſtud qui dixerit, cæcus eſt, manu palpans, & ſeipſum ſeducit, neſcitque quomodo eum fallat Sathanas, in verbis atque operibus, per auditum & tactum, viſum & cogitationem. Quis etenim gloriari poterit, ſe cor mundum, ſenſusque omnes ſuos poſſidere mundos à labe? Quapropter nullus abſque peccato eſt, nullus mundus à ſorde, neque cuius vna dies eſt vita ipſius. nullus abſque crimine omnino, inter homines, niſi ſolus is, qui propter nos carnem tulit ex ſancta Maria, propriè & verè Deipara, propter nos pauper factus, cùm eſſet diues. Ipſe ſolus peccati omnis eſt expers, qui tollit peccata mundi. qui vult omnes homines ſaluos fieri: qui non vult mortem noſtram peccatorum: qui benignus eſt, & multum miſericors, clemens, bonus, animarum amator, omnipotens, Saluator cunctorum hominum, pater orphanorum, & iudex viduarum, qui pœnitentium Deus exiſtit, medicus animarum & corporum, ſpes deſperatorum, fluctuãtium liberator, omni ſubſidio deſtitutorum auxiliator, via vitę, qui cunctos ad pœnitentiam inuitat, nullumque pœnitentiam agentem reijcit. Ad hunc & nos confugiamus fratres: quotquot enim ad ipſum peccatores confugerunt, ſua ipſi ſalute potiti ſunt. Quare & nos fratres chariſſimi, non deſperemus ſalutem noſtram. peccauimus, agamus pœnitentiam: millies peccauimus, millies quoque pœnitentiam faciamus. De omni opere bono gaudet Deus, præſertim verò ſuper anima pœnitentiam faciente. ſuper hac etenim totus flectitur, obuiamque eam vlnis ac manibus excipit, inuitatque dicens: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego vos reficiam, in ſuperna ciuitate, vbi & omnes Angeli mei, magno gaudio reficiuntur. Venite ad me omnes in gaudium illud ineffabile atque inexplicabile, ad illa bona, in quæ proſpicere deſiderant Angeli; vbi chori ſunt, & agmina iuſtorum. Ibi, ſinu Abrahæ excipientur, qui tribulationes ſuſtinuerunt: ſicut aliquando & Lazarus mendicus exceptus eſt. Ibi, aperientur perpetuorum meorum bonorum theſauri. Ibi, quæ ſurſum eſt Hieruſalem, primogenitorum mater. Ibi, in beata terra manſuetorum. Venite ad me omnes, & ego reficiam vos. Ibi, vbi cuncta ſunt ſedata, & ſeditionis expertia. vbi cuncta patent & manifeſta ſunt. vbi nullus iniurię illator, aut tyrannus, vbi non adeſt peccatum, aut macula, vbi lux inacceſſibilis, & gaudium ineffabile. Beati qui lugent: Lugete, pœnitentiam agite, conuertimini, ac venite ad me; & ego vos reficiam. Vbi non eſt labor, nec lachrymæ, non cura, neque ſollicitudo, neque dolor, aut fletus. Conuertimini filii hominum & ego reficiam vos. Vbi neque maſculus, aut fœmina. Vbi non eſt Diabolus, neque mors, neque ieiunium, neque triſtitia, neque contentio, neque æmulatio: ſed omnia in omnibus, gaudium, & pax, & lætitia, & requies, & gloriatio. Conuertimini ad me, & ego vos reficiam. Vbi refrigerij eſt aqua, & herbæ virentis locus, vineaque ab vniuerſorum exculta Deo, vſque ad beatam illam manſuetorum terram, in qua ego vitis vera germino, cuius agricolam patrem meum noſtis. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Vbi vita immortalis, & fons omnis benignitatis. Venite ad me omnes, & ego reficiam vos. Vbi ſolus amor, perenne gaudium, & ſempiterna lætitia. Lux non aduesperaſcens, ſol non occidens. Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Vbi vita perfecta, & fons totius bonitatis. Tollite iugum meum ſuper vos, & diſcite quia mitis ſum, & humilis corde: & inuenietis requiem animabus veſtris. Vbi ſonus feſtum diem celebrantium. Vbi ſapientiæ theſauri, & ſcientiæ occulta reuelantur. Venite ad me omnes, & ego reficiam vos. Vbi præſtantia dona, & gaudium incomparabile, requies immutabilis, lætitia abſque fine, hymnodia inceſſabilis, glorificatio perpetua, indefeſſa gratiarum actio, aſſidua de diuinis rebus pertractatio, diuitiæ infinitæ, regnum abſque fine, ſecula ſempiterna, miſerationum abyſſi, miſericordiæ & benignitatis pelagus; quæ humano

Marginal notes: 2. Paral. 36. in Orat. Manaſſ. — Luc 5. 15. — Ibidem. — Pſalm. 118. — Ibidem. — Luc. 15. — 1. Ioan. 1. — 2. Pet. 1. — 2. Cor. 3. — Prou. 20. 1. — 1. Ioan. 1. — Iob. 25. 26. — Luc. 1. — 2. Cor. 8. — Ioan. 1. & 4. — Luc. 9. 19. — Marc. 18. — Pſal. 3. 102. 144. — 1. Tim. 4. & 2. Tim. 1. — Matth. 3. Luc 3. 13. 15. 24. Mar. 1. 6. Rom. 2. &c. — Luc 15. — Matth. 11. — Ioui aliò valde iucunda. — 1. Pet. 1. — Luc. 16. — Gal. 4. Apoc. 3. 21. &c. — D — 1. Tim. 6. — Matth. 5. — Matth. 11. — Apoc. 7. & 21. — Gal. 3. Col. 3. — Apoc. 7. & 21. — Rom. 14. & 15. — Hierem. 6. — Ioan. 15. — Matth. 11. — Ibidem. — Apoc. 21. — Matth. 11. — Ibidem. — Coloſ. 2. — Vitæ beatæ deſcriptio.

A [illegible] explicari nequeunt, ſed per ænigmata dumtaxat declarari. Ibi Angelo-
rum [illegible]ades, primogenitorum celebritates, Apoſtolorum throni, Propheta-
rum præ[illegible]dentiæ, Patriarcharum ſceptra, coronæ Martyrum, laudes iuſtorum. Ibi
om[illegible] poteſtatis, ac principatus, & ordinis repoſita eſt merces, & locus paratus.
Venite ad me omnes, qui eſuritis atque ſititis iuſtitiam: & ego replebo vos bonis Matth. 5. Luc. 6.
opta[illegible], quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcenderunt. 1. Cor. 2.
[illegible] etenim præparaui diligentibus me. hæc enim præparaui pœnitentiam faci- Ezech. 18. 33.
ent[illegible]us à via ſua peruerſa, hęc enim præparaui miſericordibus, & pauperibus ſpi- Matth. 5.
r[illegible]. hæc præparaui lugentibus per pœnitentiam. hæc præparaui pacificis. hæc Luc 6.
præp[illegible]raui his, qui propter me perſecutiones, odia, & improperia patiuntur. Ve-
[illegible] e ad me omnes, qui onerati eſtis, & excutite ac proijcite à vobis onus peccato-
B rum. Nemo enim ad me confugiens, permanet oneratus: ſed malam vitæ conſue-
tu[illegible]em abijcit, & dediſcit artem, quam malè à diabolo didicerat; diſcitque à me
a[illegible] bonam. Magi ad me accedentes, arte magica abiecta, Theologiam & noti- Matth. 2.
[illegible]m de Deo adepti ſunt. Publicani relictis telonijs ſuis, Eccleſias conſtruxerunt. Matth. 9. Luc. 5
[illegible]cutores, alios deſiſtentes perſequi, perſecutiones ab alijs ſibi illatas ſuſcepe- Act. 7. 8. & 29.
[illegible]nt. Meretrices fornicationem deteſtantes, continentiæ atque pudicitiæ amatri- Luc. 7
[illegible] euaſerunt. Latro omiſſis homicidijs, latrocinandique arte depoſita, veram ac Matth. 27.
[illegible]ceram fidem aſſumpſit, & paradiſi inhabitator factus eſt. Venite ergo & vos Luc. 23.
a[illegible] me: quoniam venientem ad me, ne quaquam eijciam foras. Audiſtis fratres Ioan. 6.
[illegible]ri[illegible]mi, ſpem optimam, promiſſionesque perdulces, ac voces Saluatoris ani-
[illegible]arum noſtrarum. Quis tam pium erga liberos, vidit patrem? Quis tam bonum
[illegible]dit medicum? Venite igitur, adoremus & procidamus ante ipſum, confitentes Pſalm. 94.
C noſtra peccata. Gloria ipſius bonitati. Gloria benignitati eius. Gloria ipſius lon-
ganimitati. Gloria ipſius nobiſcum dignationi atque indulgentiæ. Gloria com-
[illegible]rationibus eius. Gloria eius regno. Gloria, honor, & adoratio ſit ſancto eius
nomini, in ſecula ſeculorum. Iterum dico, & dicere non ceſſabo: Ne pigreſcamus
peccatores, ne ſimus ignaui, ne cunctemur: neque ceſſemus clamare, cum lachry-
mis ad Dominum, noctes atque dies. Quoniam miſericors eſt, & mentiri neſcit, Tit. 1. Heb. 6.
vi[illegible]catque per omnia, clamantes ad ſe noctes ac dies. Ipſe enim eſt pœnitenti- Apoc. 1. 4. 5. 21.
um Deus: Pater & Filius, & Spiritus ſanctus. Ipſi gloria & potentia in ſecula ſecu-
lorum. Amen.

SCHOLIA, ET VARIÆ LECTIONES.

D *De Abrenuntiatione, quæ fit in ſacro Baptiſmate, & quo pacto ea requiretur à nobis in extremo Iudicij die, &c. poſt Auctorem noſtrum Ephræm. qui diuiniſſimè copioſiſſimeq; hic de ijs tractat, [illegible] etiam ſi placet alios Patres Orthodoxos, & inprimis Sanctum Baſilium Magnum, in exhortatione ad [illegible]tiſmum, quæ & ad pœnitentiam quadrare videtur. Et in alia ad Baptiſmũ exhortatione, ſuper eo [illegible]ſt[illegible]uendi monendiq; ſint ad Baptiſmum venientes, &c. Et lib. de ſpiritu Sancto, ad S. Amphilo-[illegible] [illegible]p. 10. 11. 15. & 27. potiſſimum, ac in Ethicis ſiue Moralibus apud eumdem. Regula 20. cap. 2. [illegible] oſtenditur, quod Baptiſmi ratio & virtus ſit, vt qui baptizantur, & animo & verbis & opere im-[illegible]tur, &c. Deinde Sanctus Ioannes Chryſoſtomus, Homil 21. ad populum Antiochenum, quæ Cate-[illegible]n continet ad illuminandos, &c. Nec non in Sermone ad Neophytos. & altero eiuſdem. ad Bapti-[illegible]nd[illegible] c eodem Tom. 5. inter didact. & parænet. Scribitq; inter multa Chryſoſtomus Homil 21. ad po-[illegible]n[illegible] hac voce eſſe tutius: Abrenuntio tibi Sathana, ſi ipſam per opera exhibeamus. Hæc enim, [illegible] vox confœderatio cum Domino eſt. & ſicut nos ſeruos ementes, ipſos qui venduntur primo interro-[illegible]mus [illegible]n nobis ſeruire velint: ita quoque facit & Chriſtus, quando debet te in ſeruitutem capere, primo [illegible]as, an velis illum crudelem tyrannum dimittere, & immitem, & à te fœdera ſuſcipit. Non enim [illegible]um eſt ipſius imperium. Hortatur itaq; non modò cum in [illegible] prodimus, verum etiam cum pueri-[illegible]e [illegible]ianua veſtibulum, ijs primo verbis vtamur:* Abrenuntio tibi Sathana, & coniungor tibi [illegible] *Nec vmquam abſque hac exeamus voce: Hæc nobis ſit baculus, hæc armatura, hæc turris inex-[illegible]s, &c. De hac Abrenuntiatione agit Ambroſius lib. 1. de Sacram. cap. 2. Idem quoque alibi de [illegible]us [illegible]terijs initiantur cap. 2. 7. Et Auguſtinus de nuptijs & concupiſc. lib. 1. cap. 20. ac. 29. &c. Ipſeq; [illegible]ca Hieronymus ſic conſcribit: In myſterijs primum renuntiamus ei, qui in Occidente eſt, nobiſq; mori-[illegible] [illegible]um peccatis, & ſic verſi ad Orientem. pactum inimus cum Sole iuſtitiæ, & eius ſeruitores nos eſſe pro-[illegible] [illegible]mus. [illegible]c. Quibus quid clarius, & grauius?*

[illegible] quoque Pariſienſi prolixis verbis oſtenditur, quid ſit abrenuntiare Diabolo, operibusq; ac [illegible] [illegible]cia [illegible]tum etiam quod ſummopere cunctos fideles meminiſſe oporteat pacti quod in Baptiſmate fi-

S. Ephræm Tom. . R 3 cerunt.

trunt cum Deo,&c.eſt in poſtrema Conciliorum editione,Tomo 3 lib. 1.cap 9 & 10. Atque hi[...] Auguſtinus in Tractatu de Symbolo ad Catechumenos,lib.4.cap.1.Tom.9.[in]ter alia ſic ſcribit: [...] tentias ſacratiſſimi Symboli adiuuante Domino exponendas ſuſcepimus,& quid [ſi]ngula contineant, [no]ſtris ſenſibus intimemus. Parata ſunt corda veſtra,quia excluſus eſt inimicus de co[r]dibus veſtris. Huic vos renuntiare profeſſi eſtis,in qua profeſſione non hominibus, ſed Deo,& Angelis eius conſcribentibus dixiſtis (Renuntio) Renuntiatio non ſolum vocibus,ſed etiam moribus,non tantum ſono linguæ,ſed [et] actu vitæ,nec tantùm labijs ſonantibus,ſed operibus pronuntiantibus. Scitote vos cũ callido,antiquo,& vete[r]noſo inimico ſuſcepiſſe certamen; non in vobis poſt renuntiationẽ inueniat opera ſua, non iure vos attrahat in ſeruitutem ſuam. Deprehenderis enim & detegeris Chriſtiane,quando aliud agis,& aliud profiteris: fidelis in nomine,aliud demonſtrans in opere,non tenẽs promiſſionis tuæ fidem, modo ingrediẽs [e]ccleſiam orationes fundere: poſt modicum in ſpectaculis cum hiſtrionibus impudicè clamare. Quid tibi cum pompis Diaboli, quibus tunc renuntiaſti? &c.

INTERROG. Obſecramus te Magiſter, vt & Abrenuntiationis vim nos doceas?] *In al[io] man[uſ]c. Cod. abſq; Interrogatione & Reſpõſ. titulus hic eiuſmodi præmittitur:* Liuſd. S. Patris Ephræm de Compunctione, & pœnitentia animæ. *Sed quia præcipuum hic argumentũ eſt de Abrenuntiatione,& quomodo ea exigetur in die Iudicij à ſingulis,magis inſtituto ſeruit prior lectio,quæ rẽ ipſam magis attingit, & Interrogatione ac Reſponſ. continetur, ſicut & in cæteris.*

Abrenuntio idolothytis, ſuffocatis, & ſanguini, & morticinis, &c.] *De his plura vide int[er] Canones Apoſtolorum,Can.62. Si quis Epiſcopus,aut Presbyter aut Diaconus,&c. Ac in 6. Synod. general. Can.67. Sacra ſcriptura nobis præcipit,vt abſtineamus à ſanguine & ſuffocato,&c. additurq; ibi Merito ego damnamus eos,qui cuiuſcunque animalis ſanguinem arte aliqua condiũt,& ſic comedu[nt]. Qui hoc fecerit,clericus deponatur: laicus excõmunicetur. Et Concil. Gangrenſ. Can.2. item Diſtin.3[0]. c. Si quis carnem,&c. Nec non S. Chryſoſt. in cap. Gen.9. Homil.27. ibi: Veruntamen carnẽ in ſanguine animæ ne comedatis,&c. ac in Epiſt. ad Cor.1.cap.8 Homil.20. vbi aduerſus idola & idolothyta multis a[git] &c. alibiq; de iiſdem ſæpius. Et de iſtis vide Leuit.7.17.19. Deut.12.15.17. & in Actis Apoſt.15.2[9]. SS. Patres in eadem loca.*

Abrenuntio alearũ otio, & Tabularũ luſui, ſicut etiam Sancti Apoſtoli hiſce operã dãtes atq; vacantes, excòmmunicatos eſſe ſanxerunt, ſui canonibus ſi laici fuerint: at ſi clerici, vt deponantur, &c.] *His conſonant minarũ imprecationes,quas in eiuſmodi luſores idẽ retorquet Ephræm nõ multo poſt de varijs Tormentorũ locis prolixè agens, vbi inter alia,cõtra tales ſic exclamat: Væ alearũ luſoribus; quandoquidẽ ſe a corpore & Sãguine Domini noſtri Ieſu Chriſti alienos reddũt,ſicut Spiritus Sa[nct]us per Sãctos admonuit Apoſtolos,&c. De pœna porrò iſtorum,reperies inter 85 illos Apoſtolorũ canones quos ſexta Synodus in Cã 2. recepit atq; probauit. Cã.42.* Epiſcopus, aut Presbyter, aut Diaconus ale[æ] atq; ebrietati deſeruiẽs, aut deſinat, aut cõmunione priuetur. Et can.43. Subdiaconus, aut Lecto[r] aut cãtor ſimilia faciens, aut deſinat, aut certè cõmunione priuetur: ſimiliter etiã laicus. *Idẽq; repetitũ habes cõtra alearũ luſores, in C*õſtantinop. Concilio.6. generali, can.50. *In hos quoq; grauiter inuehitur Baſilius ille Magnus, in Hexamerõn diuini opificij Hom.8. dum ſub finem illius, ſic ſuos alloquitur auditores: Si vos, inquiẽs, dimiſero, & conſiliũ hoc diſſoluero, ſunt qui protinus ad teſſeras, aleaſq; ſeſe conferent. Iuramenta ſunt illic, contentioneſq; pergraues, ac auaritiæ partus. Spiritus malignus adſiſtit, furorem punctis ac oſſibus illis ludentium inſaniamq; accendens. Eaſdem ille pecunias nunc ad hunc, nunc ad alterum transfert. Atq; modo hunc victoria effert, illum victum mœſtitia premit: modo cõtra, illũ elatũ, hũc demiſſũ oſtẽdit. Quid prodeſt, quæſo, corpore ieiunare, animã verò mille vitijs mille malis eſſe refertam? &c. Vides quãtopere, alearũ ac teſſerarum luſus & otia hic taxet dãnetq; Baſilius.* D

RESPONS. Tunc fratres interrogabuntur Paſtores, Epiſcopi ſcilicet, & Principes, &c.] *Alia lectio ibi ſic habet: Interrogantur Paſtores nimirum Epiſcopi, & de proprio regimine, & de eorum grege, &c. Al. Examinantur Paſtores, Epiſcopi ſcilicet, de conuerſatione ſua, requiruntur q; à ſingulis rationales oues, &c. Sed prima lectio plus dicit, magiſq; hoc loco placet.*

Quemadmodum peccatorum ſunt differentiæ, ita & tormentorum varietates, &c.] *In eamd[em] planè ſententiam inferius, de varijs tormentorum in inferno generibus tractans, dixit: Sicut varia peccatorum ſunt genera, ſic & varij tormentorum modi &c. Hoc autem copioſè poſterius demonſtrat atq; amplificat, vbi de incedentibus per latam & ſpatioſam viam agit, quæ ducit ad perditionem, qui, vt inqu[it] Ephræm, diuerſorum ibi inuenient accommodatum: pro delitijs famem, pro ebrietate ſitim, pro requie [do]lorẽ, pro riſu luctum, pro cithara planctum, pro corpulentia vermem pro tripudijs commercium cum [dæ]monibus, pro curioſitatibus & incantationibus, alijſq; exercitijs prauis tenebras exteriores, gehennæ [igne]s, & his ſimilia. De quibus ſi plura adhuc velis, audi S. Auguſtinum in lib. Meditat. In inferno, inqu[it] erit fletus & gemitus, vlulatus & cruciatus, ſtridor & clamor, timor & tremor, dolor & labor, ardor [&] fœtor, obſcuritas & anxietas, acerbitas & aſperitas, calamitas & egeſtas, anguſtia & triſtitia, obliuio cõfuſio, torſiones, & punctiones, amaritudines & terrores, fames & ſitis, frigus, ſulphur, & ignis ardẽs. Se[d] fuſius adhuc idem Auguſtinus de eiuſmodi malis, in lib. de triplici habitaculo, vbi de ineffabilibus r[egni] cœleſtis tractat gaudijs, & contrà de intolerandis pœnis tormẽtis, &c. præſertim tribus primis capitib. Tom. 9. ſtatimq; ibid. cap.2. principalia inferni tormenta duo, frigus intolerabile, & calorẽ ignis inexſtinguibil[em] à quibus duobus ibi docet innumera pendere pœnarum genera, videlicet ſitim intolerabilem, pœnã[q]; ſ[...] pœnam fœtoris, pœnam horroris, pœnam timoris, pœnam anguſtiæ, pœnam tenebrarum, præſentiam dæ[...]*

n

A *num laceratione m immortalium vermium, aliaq́; plurima ibi ab eo adducta. nec non in Sermone. 4. de aduentu ad iudicium, quaſi circa finē ſuper illud Apoc. 16 Facta eſt ciuitas magna in tres partes, & ciuitates gentium ceciderunt, & Babylon magna venit in memoriam, &c. ac in Serm. de tenebris damnatorum in Serm. 1. de Martyrib. qui eſt in ord. Serm. de Sanctis, 45. Tom. 10. apud eundem Auguſt. De quibus etiam prolixè S. Gregorius in illud Matth. 8. Eijcientur in tenebras exteriores, &c. ac Hugo lib. 2. de Anima. S. Bernard. in lib. Meditat. cap. 3 &c.*

Væ ijs, qui ſectātur curioſa, incantationes, diuinationes, amuleta, tincturas, & folia, &c.] *De his vide apud Chryſoſtomum ad pop. Antiochenum. Hom. 21. in Catecheſi ad illuminādos, vbi inter alia, quā valde Chriſtianæ profeſſioni repugnet ſectari vaticinia, vel ligaturas, vel incātationes, pluribus eleganter oſtendit. Quin & cum amuletis, atque incantationibus Diabolum ſimul ingredi, demōſtrat elegāter Gregor. Nazianz. in Orat. 40. in ſanctum Baptiſma, Tō. 1. vbi inter alia ſic diſſerit: Nihil tibi amuletis, nec incantamentis opus eſt, cum quibus prauus ille in leuiorum hominum animos ſimul irrepit, venerationē*
B *Dei debitam furtim ad ſe transferens. Trinitatem ipſi da, magnū inquā illud, & pulchrū amuletū, &c. Idem ne cum hic ibi Nicetas: Nihil tibi opus eſt ad pueri collū diabolica amuleta, hoc eſt, falſa ſalutis præſidia ſuſpēdere, neque incantationes eas, quæ à vetulis mulierculis cum oſcitatione atque inſufflatione, & verbis quibuſdam peraguntur, admittere, quibus dæmonū quoque inuocatio admixta eſt, ac per execrāda eiuſmodi ſcelera diabolus a leuioribus & ſtolidioribus hominibus quodāmodo adorari videtur. Quin potius filio tuo verum antidotum, hoc eſt, Trinitatem per Baptiſmi Sacramentum porrige. Tales quoque grauiter reprehendens Magnus ille Baſilius, oſtendensq́; enormia ſcelera, & quomodo ſimilibus refugium nō ſit Deus, in Pſalm. 45. qui incipit:* Deus noſter refugium, &c. *hæc contra eos adducit: Cum tribulatione, inquit, affligimur quapiā, ad omnia potius, quàm ad ipſum Deum noſtrum recurrimus: Vnus tibi puſio ægrotat? quaquauerſum circumfers oculos, requirens incantatorē, aut certè eum, qui ſupernaculos vanosq́; characteres ſeu figuras puerorum innocentium collo circumliget. Si fortè inſomniū te ſollicitat, ad ſomniorum coniectorem properas, &c.*

C De hac die locutus eſt Propheta Eſaias: Ecce Dominus veniet diſperdere vniuerſam terram, & peccatores perdere ex ea.] *Locus eſt Eſai. 13. ad quem alludit, quemq́; ex Græco Cod. Ephræm ad verbū ſic tranſtulimus. Pro quo in vulg. Lat. ita legitur:* Ecce dies Domini veniet, crudelis, & indignationis plenus, & iræ, furoriſque, ad ponendam terram in ſolitudinem, & peccatores eius conterēdos de ea, &c. *In edit. autem. 70. alia ad verbum reperitur lectio:* Ecce enim dies Domini venit inſanabilis furoris & iræ, ad ponendum orbem terræ deſertum, & peccatores perdendos ex eo. *Sed iſta conciſius ad ſuum propoſitum hic noſter legit, accommodatq́; Auctor.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Recordatione mortis, & de Virtute, ac de Diuitijs.

D

Eodem Interprete & Scholiaſte G. Voßio.

MOREM gerere oportet illi, qui dicit: Conſolamini inuicem: & ædificate alterutrum. non quòd ego ſufficiens ſim ad conſulendum vobis, & vt meo iſtud ſtudio perficere contendatis; verùm noui eum qui ait: Benedictus Deus, & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra: vt poſſimus & ipſi conſolari eos, qui in omni preſſura ſunt; per exhortationem, qua exhortamur, & ipſi à Deo. Propterea neceſſarium duximus vobis ſcribere, quæcunque ex diuinis Scripturis didicimus; & de quibus, à pijs religioſiſque viris admoniti ſumus: & ſi quæ ex ipſa experiētia accepimus, ne inuidis illis adſimilemur artificibus, qui per inuidiam multa artis ſuæ quæ edocti ſunt, cælant. Nos verò credimus dicenti: Deus eſt enim qui operatur in † vobis & velle & perficere, pro bona voluntate. Neque enim virtus à multis poſſeſſa atque exculta, anguſtior efficitur, quemadmodum & quidam Sanctorum ait. Quoniam virtutis poſſeſſio eiuſmodi eſt, vt licet cuncti illam participent homines, nequaquam tamen eius exhauriantur diuitiæ: non enim eſt terrenæ poſſeſſionis inſtar, quam qui in portiones diuidunt, quantum vni partium adiecerint, tantum alteri detrahunt; eſtque exſuperantia vnius, diminutio comparticipantis: vnde quoque pro maiori obtinenda parte, pugnæ exoriuntur inter homines, odio deterioris conditionis. At qui

1. Theſſ. 5.
2. Cor. 1. Epheſ. 1. 1. Pet. 1.
Ibid. 2. Cor. 1.
Philip. 2.
† al. in nobis.

virtutem poſſidet, extra inuidiam eſt eius poſſeſſionis copia; & qui plus virtutis A
rapuerit, nullum per hoc damnum intulit ſecum pari iure participare volenti
imò quo quis eſt capacior, eo amplius ipſe bona cupiditate repletur, ipſæque vir-
tutis diuitiæ in præoccupantibus non conſumuntur. Exordiamur itaque de
1.Tim.1. nouo argumentum, gratia magni Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, nobis co-
Negligẽtia plurimorum malorum cauſſa. operante. Negligentia multorum malorum fit cauſſa non vigilantibus, paulla-
rim à ſpirituali conſuetudine, ac ratione viuendi abducens, & fidei ardorem depræ-
dans, efficiensque vt voluptatibus tamquam Dominis ſeruiamus, non enim ſinit
cogitatione complecti, quæ poſt hanc vitam erunt retributiones. Si verò eti-
Nota. am negligens audierit ſcripturas prædicantes ſupplicia poſt mortem manentia,
ea tamquam alteri alicui reſeruata, ipſeque extra crimen ſit, quaſi ſenſus expers
Vigilantiæ ac ſedulitatis cõmoda plurima. non percipit. Quemadmodum igitur negligentia eſt noxia, ſic vigilantia peruti-
lis eſt, & bonorum omnium conciliatrix: Nam vigilanti ſemper præſens eſt
memoria Dei: & vbi Dei recordatio firmata eſt, quæcunque mali operatio ceſſat,
inſatiabile verò deſiderium futurorum bonorum ſemper vigens, breuem curſum
efficit. Etenim ad corporeum curſum, opus eſt bona membrorum diſpoſitione, &
Iob 1.2.32.33.42. acuto viſu: verùm in ſpirituali, opus eſt anima purificata. Licet enim corpus op-
Ezech.24. preſſum ſit, ac debilitatum nimia imbecillitate, nihil tamen nocuerit animæ vi-
Tob.2. Iacob.5. gilanti: quemadmodum neque generoſo Iob dolorum tempeſtas, & quòd ipſe
ſub dio in ſterquilinio ſederit. Nihil fortius pietate, nihilque miſerabilius ac ca-
lamitoſius vita libidinibus, affectionibusque immoderatis referta. Quanto e-
Pulchra & elegans comparatio. nim dulciora hæc momentanea, tanto magis augent calamitatem. Etenim ſicut
auari, vna aut altera drachma priuati, dolent, auaritia ſtimulati, & facultatum a-
mator, parua vinea, exiguoque agro culto, ad pabuſum idoneo priuatus, mœret,
iacturam non ferens: Ita quoque diuitibus coniunctus eſt dolor, ſeparationem di-
uitiarum in memoriam reducens, & maximè quando quis ſeipſum ad ſenium de-
clinantem adſpexerit, diſcrutiatur atque angitur, tamquam ferro aliquo aut vin-
Nolent mundani, & diuites auari. culis conſtrictus, dum nullum artificium inuenire poteſt, quo ſenectutem depel
lat. Et licet ſibi videatur tibijs, ac tympanis, reliquoque muſicorum apparatu
(quibus ſeſe exercet ac recreat) memoriam mortis à ſe depellere, per hæc magis e-
am auget: quoniam tanta penitus lætitia priuabitur. Ceſſabuntque eiuſmodi
plauſus, & ludi, ac iucundiſſimus ſymphoniacorum concentus: mœror autem
intus adurere & exedere ipſius viſcera non deſiſtit. Atqui certè dolor hic tragicus,
fabulis, ac bellis mortem, interitumque denuntiat: quòd ſi mortis meminiſſet,
omninò exſpectationis metus eius mores commutaret, atque ad bene viuendum
impelleret. Quis porrò, diceret quiſpiam, infidelium & impiorum mortis memi-
nit? Ne nobis hoc mirum videatur; quoniam omnis homo coniunctam habet
Aliter fideles, aliter infideles mortis recordantur. mortis memoriam. Et infideles quidem, hac malè vtuntur, voluptatum dum-
taxat abſceſſum deplorantes: Fideles autem, tamquam adminiculo & auxilio
aduerſus turpiſſimas paſſiones, ea fruuntur. Omnibus igitur exploratum eſt, quia
morti ſubiecti ſumus, fideles & infideles: poſt mortem autem iudicium eſſe, non
Heb.9. omnes credunt. Iuſti quidem ſemper eam ob oculos habentes, (ſecundùm eum
qui dicit: Statutum eſt hominibus ſemel mori, poſt hoc autem iudicium.) no-
Aliam iuſti, aliã iniuſti memoriam mortis retinent. ctes atque dies, orationes & ſupplicationes Deo effundunt, vt liberentur à gehen-
na ignis, ceteriſque tormentis, dignique Angelorum reddantur chorea. Impij au-
tem ac peccatores, nudam quamdam habent mortis recordationem, non de his,
quæ poſt mortem euentura ſunt, laborantes: ſed priuationem atque abſceſſum
voluptatum deplorantes. Si cui autem ipſorum obuenerit recordatio, quæ iuſtos
Eſai.22. Sap 2. 1.Cor.15. coercet, tunc prior dolor peribit, obrutus à poſteriori: non amplius enim con-
gruet cum ijs, qui dicunt: Manducemus & bibamus, cras enim moriemur. Ne
que audebit theſaurizare inutilia, & congregare manibus infructuoſa, aut potius
ſupplicia contra ſeipſum: ſed ſollicitudo ipſum inuadet tamquam virum ſapi
entem; præſtantiorum, Inquam, rerum deſiderium, impiorum curam deuitans.
Eorum verò qui terrenas diuitias amant, omnis vita in ſpe vana conſumitur; &
quanto maior eſt diuitiarum copia, tanto amplius mortis metum auget. Re
Diuitiarum cupiditas quid pariat? cordatio quippe mortis intus habitans, dolorem affert ſecundùm propor-
tionem vniuſcuiuſque ſenſus: non vt inſtituantur præceptis temperantiæ,
pruden-

A prudentiæ, iuſtitiæ, & fortitudinis; nec de gehenna, & iuſto Dei Iudicio. Verùm inopia laborantes conſilij, ſecum ipſi lamentantur, deplorantque opes, dictitantes: Quis igitur poſt mortem noſtram tantam poſſidebit opulentiam; quod quidem & Regibus gratũ eſt noſſe, quis ſcilicet poſt eos regnaturus ſit? Ecquis igitur Dominus erit tanti auri & argenti? Ec cui poſtea deſeruiet tantus auri apparatus? Quis poſſidebit deauratas, & ſericas veſtes? ac varia, & ſumptuoſa lintea? Quis aſcendet in equos aureis frænis ornatos, atque ſelectos? Quem ſequetur præeuntem multitudo ſeruorum, ex diuerſis nationibus congregata? Quiſnam habitabit in turribus & triclinijs, quæ ego ſolicitè marmoribus ornaui, quorum pauimentum lapillis ornatur, tectumque auro diſtinctum eſt? Cui igitur in poſterum ſeruiẽt piſtores, & pincernæ? Cui aſſiſtent eunuchi miniſtrantes? Quis accumbet

Vanæ diuitum cogitationes atque ſolicitudines.

B in menſis argenteis, & Indico opere elaboratis? Quis fructus, & defæcatum vinũ? quis meorum pomariorum primitias accipiet? quis monilia atque collaria, & zonas aureas poſſidebit? quis * armamentariorum, & curruum, & exercitatorum equorum ad iter, & ad aciem bellicam, erit ſucceſſor? quem famuli Dominum appellabunt? quis fragrantiam adhibebit? quis canes ad venationem & aucupia habebit? primitias porrò frugum, cui mei paſtores ferent? & vectigalia, quibus ſoluentur? In multas autem partes mente diſtracta, cùm exitum quæſtionis inuenire non poſſit, valde ingemiſcens, rurſus ad familiæ adminiſtrationem reuertitur: nec audet in cælis theſaurizare. Quando autem iam cuncta animo eius placentia finem ſumpſerint, veluti fructuum copia, & facultas reddituum, & iumentorum fœcunditas, & dignitas illuſtris, & res contra hoſtes in bello præclarè geſtæ; tunc mortis recordatio ſubintrans conturbat cor. Si autem membra

** al. armẽtariorum. al. armentorum.*

C declinauerint ob grauitatem ſenectutis, neque amplius ſeruire poſſunt ad abſurdas & vetitas voluptates, tunc * inimicitias & vitam æſtimat. Si verò quis ſæuus eſt crudelis atque ſuperbus, & videatur longè receſſiſſe à recordatione mortis, propter diſſolutionis, & proſperitatis exſuperantiam; non propterea mortis periculũ effugit. Similis enim eſt ægrotanti, & ſanitatem ſimulanti, & contraria infirmitati comedenti, putans per hæc depellere morbum. Sed non ob id etiam ægritudinem leuat: morbus enim per membra diſperſus, vel inuito fidem faciet ægrotare: quãdo enim viderit eiuſdem ſecum generis, & tribus, à morte repente per varios caſus raptũ: tum velit nolit, credet ad ipſum quoq; mortis calculũ peruenturũ. Si quis verò iuuenis aut recens coniugatus ſit, iterũ mortis recordatio accedens, iucũdiſſimis triſtia cõmiſcebit: quando enim inſpexerit dilectũ coniugis vultũ, mox omnino ſeparationis ingreditur timor. Etſi audierit iucundiſſimam

** fort. tunc & vitam ſibi inimicam ducit.*

Simile.

Ab exemplis.

D vocem, eamq; ſe aliquando non auditurũ cogitabit. & quando lętatus fuerit contemplatione pulchritudinis tunc maximè luctus exſpectationem horret, conſiderans, quòd illa quidẽ pulchritudo interitura ſit, oſſa vero abominanda, etiam ſi capiantur pro ea, quæ nunc oſtenditur forma, reddentur: & neq; veſtigium, neque memoria, neq; reliquiæ pręſentis pulchritudinis apparent amplius Si hęc & talia animaduerterit; nunquid in lætitia vitam ducet? nunquid confidet præſentibus tanquam vtilibus, & ſemper permanentibus? An non ex his perſpicuũ eſt, fore, vt quemadmodũ in ſomniorum deceptionibus accidit: ita ipſe difficilem ſe atque incredulum huius vitæ rebus præbeat, ac tanquam alienis viſis animum adhibeat? Negligentes & contemptores, occæcati cùm ſint peccati fraude diebus ſuis præcedẽtibus, exiſtimant procul abeſſe mortis horã, nihil de ſuo hinc exitu labo-

Pulchra & vtilis conſideratio.

E rantes: verùm annos multos, & tempora longa ſibi præſcribunt. Similes autẽ ſunt eorum, qui iter nocte intempeſta ſuſcipiunt: qui quidem arbitrãtur procul abeſſe ab imminenti pręcipitio, & prærupto loco, donec pręcipitatis ipſis experientia dubitationem ſoluerit Qui igitur vitæ huius fallaciam mundo mentis oculo perſpexerit, & ſublimior his effectus, qui in huius vitæ rebus ſtudium atque operam ponunt, intelliget omnino quod ſiue edat, ſiue bibat, ſiue dormiat, ſiue laboret, ſiue contempletur, omni die ac hora, ad ſenium, & finẽ temporalis vitæ à natura impellatur. vnde tanquam ſtercora atque quiſquilias, quæcunque deſpicit: ſtudetque ab huius vitæ affectione ſeipſum auocare, vt nullã cum rebus humanis ſocietatẽ habeat. Qui ergo ad vitam honeſtam ſe conuertit, ac virtutem ſibi theſaurizat, quam nullus terminus humanus circumſcribit; anne patietur abſque

Simile accommodum, & elegans.

Vitæ bonæ, atque Virtutis commendatio.

compunctione, & lachrymis, præſentem vitam elabi? aut ad obiecta, humi proſtrata animum ſuum inclinari? Amplius ne igitur terrenas ſuſpiciet diuitias aut potentiam humanam, vel aliud quippiam eorum quibus ij ſtudent, qui inopes ſunt mentis atque conſilij? Nam ſi quis adhuc harum rerum immoderato ducitur affectu, extra talem ſanè foret chorum ac cœtum, nihilque ad noſtrum ſermonem: At ſi ſuperna ſapit, & in ſublime fertur cum Deo, res eiuſcemodi penè ſuperat tranſcenditque, omni contentione virtutem proſequens: nihil enim in vita hac præſtantius; ſiquidem homines efficit amicos Dei. Omne aurum in conſpectu ipſius tanquam arena perexigua, & quaſi lutum reputabitur argentum ipſi comparatum. Morbus hanc non tabefacit, & ægritudo hanc non obſcurat. Et quę omnibus formidabilis eſt mors, ab his qui virtutem conſectantur, deſ... citur: Nam confidenter cum illo clamabunt, qui ait: Cupio diſſolui & eſſe cum Chriſto. Cui gloria & honor, in ſecula ſeculorum, Amen.

Terrena ſpernenda, cæleſtia autem inquirenda.

Virtutis præſtantia maxima.

Philip. 1.

S C H O L I A.

DE Morte, eiuſq; recordatione, & ſi ex inſtituto non ita multi fortè Veterum tractarint, ſparſim tamen & quidem copioſe de ea plurimi: S. Chryſoſtomus in Pſal. 110. item 114. ibi: Conuertere anima mea in requiem tuam, &c. ac in Pſal. 124. quòd mors patienter ſuſtinenda ſit, Tom. 1. Idem ſuper Matth. 10 ac Hom. 11. ad Rom. in Moral. vbi mortis varij modi afferuntur. Nec non Hom. 5. 69. 70. ad pop. Antioch. Et in Orat. de Anima item Orat. de aduerſa valetudine, & medic. ibid. Tom. 3. item Epiſt. 2. 3. 4. ad Olympiadem Diaconiſſam, eodem Tom. 5. Climac. de memor. mort. grad. 6. Euſeb. Emiſſ. in Hom. 1. ad mona. Andreas Cretenſis in Serm. de vita humana, & de mortuis. S. Amb... in libro de bono mortis. Tom. 1. & lib. de fide reſurrectionis, Tom. 3. ac libro de Paradiſo Tom. 4. cap. 9. ac libro ſuper Beati immaculati, &c. S. Auguſt. in lib. de cura pro mort. Lib. de ſpiritu & anima, cap. 31. Tom. 3. lib. 1 de verbis Domini, ſerm. 21. Tom. 10. lib. 50. hom. Hom. 13. item lib. de ſalutaribus document. cap. 39 Tom. 4. lib. 13. de ciuit. Dei. ca. 5. 6. 10. &c. Tom. 5. item lib. de vita Chriſti. ac lib. 2. de doctr. Chriſtiana, & lib. de grat. noui Teſtament. Nec non lib. de verb. Apoſtoli, ſerm. 5. Tom. 10 alijſq; locis apud quamplurimis. S. Gregor. Magn. Homil. 13 in Euang. idem. lib. 4. Dialog. cap. 58. ac lib. 16. moral. in Iob cap. 31. Cyprian. lib. 4. epiſt. 2. ad Antonianum idem de mortalitate, ac alibi. S. Bernardus in ſerm. de primordijs, medijs & nouiſſimis noſtris. item cap. 2. & 3. meditat. & Hugo à S. Victore lib. 1. de anima, c. 2. 3. qui liber & Bernardo ab aliquibus tribuitur. Iſidorus lib. 3. de ſumm. bon. Anſelm. in ſuis meditat. Seneca in ſuis Epiſt. Epiſt. 12. 24. 25. 29. 30. 55. 57. 66. 67. 68. 71. 72. 75. 78. 79. 88. Idem in lib. de ſenectute. Idem de contemptu mortis. idem de naturalib. quæſt. Idem in Prouerb. Idem in lib. de morib. &c. Quibus iſta non ſuffecerint, ſed ex profeſſo magis quid iſtius argumenti ſingulare requiſierint, elegantem ac luculentam ipſis aliam De Morte Orationem, ſub nomine S. Baſilij Magn. citabo, dignam ſane eo Auctore. quæ quòd in Volumine editorum Baſilij operum non contineatur, plurimumq; momenti ad huius argumenti illuſtrationem habeat, & quidem non pauca cum hiſce S. Ephram communia, viſum eſt conſultò eam hic (vt deinceps ab omnibus videri & legi poſſit) addere, illuſtratamq; recenter à nobis ſub ſui Auctoris nomine edere.

Alia perelegans de Morte Oratio, ſub nomine S. Patris noſtri Baſilij Magni.

RES admiratione digna, fratres chariſſimi, ita cito vnumquemque noſtrum, ſimulatq; materno ex vtero in lucem prodijt, temporis fluxione quaſi vinctum rapi; dum à tergo ſemper diem, quem traduxit, relinquit, neque heſternũ vlla humana potentia recuperare poſſit. Nos verò vlteriori ætatis progreſſu, temporumq; mutationibus, ac rerum viciſſitudinibus interim delectamur, quaſi aliquid cõſecuturi. Atque ita ſanè geſtimus, beatumq; cenſemus, ſi è puero quis vir, è viro autem ſenex euadat: immemores quòd tantum nobis de vita quotidie decedat, quantum eam temporis excoluimus. Nec aduertimus vitam tranſigi, licet ex præterita ac iam præterlapſa eam ſemper metiamur. Neque etiam mente vnquam perpẽdimus (quamuis & illud ſit ſcitu difficillimũ) quantum is adhuc nobis

ad re-

[illegible]ouum vitæ curſum conceſſurus ſit, qui ad hanc nos mundi peregrinatio-
[illegible]auit. Neque animo diligenter complectimur, quæ onera ad eiuſmodi
[illegible]ia, portatuque facilia, & contra, quæ grauia atque difficilia, quæ mo-
[illegible] terræ affixa, quæque hominibus omnino coniungi nec ſoleant, nec
p[illegible]ent etiam, vt hi, qui ea geſtant, per portam illam anguſtam tranſire vale-
ant. Sed quæ cogitare oportebat, ea vt plurimum relinquimus; quæ verò pro
n[illegible] ducenda erant, ea ſæpè colligimus anxij. Ceterùm ijs, quæ facilè nobis
co[illegible]iungi, ac animo corporique noſtro ornamento eſſe poſſint, ne tantillum
q[illegible] ſtudemus; quæ autem perpetuò aliena à nobis ſunt, quæque turpitudine
nos [illegible]dant, ea congregare adnItimur, in caſſum laborantes, eumque laborem
[illegible]tes, qualem is ſubire ſolet, qui dolio pertuſo aquam haurit. Quemad-
m[illegible]m enim illi, qui iter aliquod longum conficiendum ſuſcipiunt, ſemper vl-
[illegible]ad curſum, pedum greſſus mutua contentione permutantes, ſemperque
pr[illegible]rem in terra fixum poſteriorem reddentes, veloci alterius pedis tranſpoſiti-
one, facilè ad metam viæ perueniunt: ſic quoque illi, qui ad vitam à conditore
producti ſunt, ſtatim in principio, interuallis quibuſdam temporis procedén-
tes, ſemperque quod præceſſit, poſt ſe relinquentes, finem vitæ ac terminum at-
[illegible]t. Nam mihi quidem præſens hæc vita nihil aliud eſſe videtur, quàm per-
petua quædam via, & veluti quoddam iter, ætatibus, quaſi ſtationibus quibuſ-
dam interſtinctum; quod quidem profectionis vnicuique exhibet & principium,
videlicet maternos partus, & finem curſus, nimirum ſepulchrorum tentoria,
a[illegible]q[illegible]æ vniuerſos ducit; alios quidem citius, alios vero tardius, & alios quidem
per omnia temporis interualla itinere confecto, alios verò, neque in primis vi-
t[illegible] ſtationibus mora facta. Siquidem Deus, qui nos finxit, atque anima orna-
[illegible], certum ac proprium vnicuique animæ ſtatum vitæ præfixit, atque alijs alios
vitæ terminos ſtatuit: nonnullos enim longiore temporis ſpatio in hac vita re-
manere vult; nonnulli vero, vt citius, ijs corporis vinculis, quibus ſunt conſtri-
cti, leuarentur, diſpoſuit, iuxta inenarrabiles ipſius ſapientiæ atque iuſtitiæ ratio-
nes. Animæ quippe noſtræ, ſimile quiddam mihi pati videntur his, qui in car-
ceres conduntur; quorum nonnulli longiore tempore vinculorum ærumnas
ſuſtinent, nonnulli citius è vinculis emittuntur: ſic & animæ noſtræ affectæ ſunt,
q[illegible]m aliæ multum ſatis temporis in hac vita permanent, aliæ verò citius ex
vita hac migrant, ſecundùm analogiam atque conuenientiam dignitatis vniuſ-
cui[illegible]ue, Deo Opt. Maxim. prudenter, ac ſapienter, & ſanè ita, vt mens hominis
cogitatione conſequi non poſſit, res noſtras gubernante atque diſponen-
t[illegible]. Sicut enim illi, qui in nauigijs dormiunt, caſu ac fortuito à vento ad littora
de[illegible]ntur, etiamſi ipſi ne minimum quidem ſentiant, curſus tamen ipſos ad fi-
n[illegible]m ducit: ita etiam nos tempore vitæ noſtræ præterlabente, tanquam continuo
a[illegible]c perpetuo quodam motu, ad proprium terminũ vitæ noſtræ, curſu quodam, qui
vi[illegible] percipitur, delabimur. Viator, ô homo, veluti quidam es in hac vita: omnia
p[illegible]ris, omnia à tergo relinquis. Conſpexiſti in via plantam, aut herbam, aut
aqu[illegible] aut quoduis aliud huiuſcemodi, paululum ijs oblectatus, præterijſti. rurſus
[illegible]ſti in lapides, in valles, in rupes præciſas, in ſcopulos, in paludes, aut etiam
in f[illegible]s, in reptilia, in ſpinas, aut in aliquas res alias moleſtas; paululũ his pertur-
batus, mox rurſus ea reliquiſti. Talis quoque eſt vita hæc humana: nam neque res
[illegible]ndas ſtabiles, neque triſtes ſatis firmas continet. Hodie agrum tuum coluiſti,
[illegible]as alius, & mox poſt illum alius eundem colet. Vides ne agros hos, haſque ma-
[illegible] extructas ædes? Bone Deus, quot iam nomina vnaquæque harum, ex quo
[illegible]ſtructæ ſunt, mutauit? quæ huius paullò ante eſſe dicebantur, nunc ab alio no-
[illegible] acceperunt; & quæ iam in iſtius ditionem venerunt, exiguo temporis inter-
[illegible]n alterius dominiũ tranſeunt. Anne igitur vita noſtra ſimilis non eſt viæ?
q[illegible]m alios ſubinde tranſeuntes mutet, omnes tamẽ habet mutuò ſe inſequen-
t[illegible]nes quidem vias, quæ ex vna ad aliam vrbem ducunt, declinare poſſumus
& [illegible]mus, integrum eſt eis ſe non committere: at vitæ huius noſtrę via, etiam ſi
cu[illegible] differre maximè cupiamus, vi tamen nos comprehendẽs, ad eum nos tra-
[illegible]num, quicunque nobis à Deo pręſcriptus fuerit. nec fieri poteſt, vt, qui
[illegible] eam portam, quę ad hãc ducit viam, eſt ingreſſus, eique ſi ſe cõmiſerit, non
aliquan-

Match. 7 Lucæ 13.

Prouerb.

Vitæ præſentis deſcriptio.

Nota

Sap. 8. 9

Simile.

Ibidem

Simile

Homo in hac vita, viatori comparatur.

Inſtabilitas vitæ humanæ.

Vita noſtra viæ ſimilis.

aliquando ad finem illius perueniat. Nolite ergo, obſecro, maiori honore a[...] re res ignominioſas, quàm res præclaras, magnoque honore dignas; nec ſitis [...] qui rerum æſtimatores, vitam mortalem immortali ac beatæ anteponen[...] Nam præter ignominioſas illas perturbationes, quibus plurimi eorum, qui v[o]-[lu]ptatibus ſunt dediti, ſtudent etiam rebus ijs, quæ vitæ huic inſeruiunt, animæ p[re]-

Vita præſens fugienda.

ſtantiam inflectunt, eamque, quaſi in ſeruitutem quandam carnis adducunt. [...] autem ſeruitus, ibi etiam ignominiam eſſe conſtat. Proinde fugienda nobis e[ſt] hæc vita, cui inhoneſtas quædã adnata eſt. Nihil enim, inquit ille, præclari fac[...] meipſum tibi domino meo tradens; ſeruus tuus cùm ſim, poſſeſſionem tuam a[...] te defero: quandoquidẽ omnis res condita, eius in dominio eſt, à quo facta, a[...] creata eſt. Quapropter, eum hominẽ, qui in carne viuit, velut peregrinũ & ad[uc]-

Geneſ 12. 15. 20. 23. &c. Geneſ. 23. 25.

nam quendam hic eſſe conuenit, vt, qui cùm ex hac vita deceſſerit, proprijs i[...] eis ſit conquieturus. Hinc Abraham in viuis exiſtens, cùm extraneis tanqua[m pe]-regrinus & accola quidam habitabat, neque pedis veſtigium propriæ terræ po[ſſe]-

Non adhærendum rebus terrenis.

dit, ad ſepulturam ſaltem propriam ſibi ipſe terram, quæ eius corpus ſuſcipe[ret], comparauit. Longè itaque ad vitam degendam eſt beatius, non affixum e[...] rebus, quæ ſunt in terra, veluti proprijs nec hanc, quaſi naturalem complecti [pa]-triam, ſed in hoc vitæ ſtatu, tanquam ex condemnatione aliqua ſimus graua[...] perſeuerare: non ſecus, ac ſi à iudicibus quibuſdam, ob certa facinora in exiliu[m]

Aduertant homines vani, & mundani.

pulſi, hîc exulare iuſſi eſſemus. Diuitijs gloriaris? ob maiores tuos ſuperbis? ſple[n]-dor te effert patriæ? ob corporis denique venuſtatem, ac eos, qui tibi ab omnibu[s] tribuuntur honores, altos ſumis ſpiritus? Mortalem te, quæſo, eſſe recordare: te[r]-

Geneſ. 3.

ra quippe es, in terramque rurſum diſſolueris. Circunſpice illos, qui ante te [...] libus ſeſe ſplendoribus efferebant. Vtinam ſunt illi, qui ciuilibus dignitatibus ornati erant? vbi inuicti rhetores atque oratores? vbi duces? vbi poteſtates, vbi tyranni? nonne omnia puluis? nonne fabula? nonne in paucis oſſibus memori[a] vitæ ipſorũ conſeruatur? Contemplare ſepulchra, vide num poteris diſcernere, quiſnam ſeruus, quis dominus, quis pauper, quis locuples fuerit? Diſcerne, ſi t[an]-tum tibi eſt ingenij, captiuũ à Rege, robuſtũ ab imbecilli, formoſum à deform[i]. hoc modo ſi fatalem naturæ curſum tecum expenderis, nunquam mihi cred[e]

Obſeruent diuites auari, & homines ſuperbi.

intumeſces. Quam enim vtilitatem homini opulento mortem tandem opp[e]-tenti ſuæ afferunt diuitiæ? cùm eas nec ſecum auferre poſſit, nec quidquam al[...] ex vſu earum lucri facit, excepto, quod anima ipſius in hac vita ab adulatori[bus] delinita, atque beata prædicata ſit? Nam ex hac vita decedens, omnem profect[ò] hunc ornatum relinquet, vix vnum indumentum capiet, quod ipſius velet p[u]-denda; idque etiam tum demum, ſi ſeruis humanioribus, qui ipſum ad ſepul[tu]-ram amicient, ita viſum fuerit. bene profectò cum illo agetur, ſi paullulum terræ nactus fuerit, eaque propter commiſerationem ipſi ab ijs, qui ei iuſta facien[t, ad]-miniſtrata: qui quidem talia ipſi præſtant, ob communis ſaltem humanæ cond[i]-tionis reuerentiam, non illi hoc tribuentes, ſed nudam humanitatem honora[n]-

Pulchra & ſalutaris admonitio.

tes. Proinde nihil ex ijs rebus, quæ in vita iucunda habentur, & ob quas pleri[que] inſaniunt, noſtrum reuera eſſe ducamus. æquè enim hæc ab omnibus alieniſſi[m]a ſunt, tam ab ijs, qui his frui videntur, quàm etiam illis, qui ipſa, nec attingũt q[ui]-dem. Neque enim ſi aliqui aurum ingens in vita congeſſerint, proprium ipſorum

Notanda.

perpetuò permanet: ſed, aut à viuis adhuc, quantumuis ipſum omni ex parte c[o]-arctent, ad potentiores delapſum aufugit; aut iam iam animam agentes deſer[it], nec vult ſimul cum eis, qui illud poſſederant, peregrè proficiſci. Vnde pleru[m]-que illi, qui dum ab eo, qui violenter animas à miſera hac carne ſeparat, ad a-tale hoc iter trahuntur, frequentes ſe ad pecuniam conuertunt, ac labores pro-pter hanc ipſam in iuuenili ætate exantlatos deflent: at illa iam tum etiam al[io]-rum ſpectat manus, nihil ipſis præter afflictam memoriam inſatiabilis auarit[iæ] ac laborum, quos in corradendo conſumpſerant, reliqui faciens. Tame[tſi e]-nim quis ſexcenta terræ iugera poſſideat, & magnificè extructas ædes inhabite[t],

Terrenarũ opũ fugacitas & incertitudo.

animantium omnis generis greges alat, & omnem denique inter homines pri[n]-cipatum teneat: non tamen his perpetuò fruetur. verùm breui temporis ſpat[io] dominatus, alijs rurſus facultates ac diuitias illas cedat neceſſe eſt, ipſeque ex[i]-guam terræ partem ſubiens, ſæpius etiam ante ipſam ſepulturam, & multo [...]

...quàm hinc diſcedat, ad alios, & fortaſſis ad hoſtes bona ſua tranſire conſpi-
cit. Num ignoramus, imò in propatulo eſt, plurimos agros, domos, ciuitates, ac gentes, aliorum dominorum nomina, prioribus amiſſis, accipere; etiam viuentibus ac valētibus adhuc ijs, qui ea & acquiſierant, & tenuerant? non videmus olim ... perpeſſos, ad ſummas poſtea dignitates euectos? domini verò aliquādo in numero ſeruorum eſſe percupiebant, & à proprijs ſeruis ſubacti, in ſeruitutem venerunt, rationibus rebusque ipſorum de repentè, veluti in teſſerarū iactu, tra... mutatis. Quoties itaque herbam fœni, floremq; venuſtum conſpexeris, fac tibi in mentem veniat humanæ noſtræ naturę fragilitas; ac recordare eius ſimilitudinis, quàm Eſa. Propheta ille magnus proponit, dicens: Omnis caro vt fœnū: & omnis gloria hominis tanquam flos fœni. qua ſanè ſimilitudine, commodiſſime Propheta complexus eſt humanæ vitæ breuitatem, & fluxam commodorum ... lætitiam, atq; voluptates. Siquidem hodie vegeto aliquis eſt corpore, delitijs d...uit, præſtantem ac gratum ei colorem flos ætatis præbet, animo magno ac forti eſt præditus; cras verò in ipſe miſerabili apparet forma, quam vel tempus ... vel morbus immutauit. Alius abundantia pecuniarum ſuſpicitur, aſſentatorum magnus numerus, & cohors amicorum fictorum, qui eius captant auram, ...q; circunſtant, multitudo conſanguineorū præſtò eſt, comitatus illum ſequitur infinitus, in cuius alij menſa miniſtrant, alij verò neceſſaria munera ſeruāt. at ...dum ſecum exiens & rediens trahit, in odium eorum, qui ipſum adeunt, incurrit. Adde ſi placet, ad diuitias potentiam quandam in Republica, aut etiam ...m honores, gentium gubernationem, aut exercituum principatus, præconem præcinentem, lictores faſces præferentes, vbiq; maximum terrorem ac me... eis, qui in illius ſunt imperio, incutientes, verbera intentantes, publicatio... bonorum, abductiones, vincula, ex quibus intolerādus quidam metus ijs, qui parent, oboriatur. Sed quid tandem, ex his cunctis conſequitur? vna nox, vna fe...s, aut pleuritis, aut pulmonis morbus, eum, qui ne commoueri quidem poſſe ...debatur, ſubitò rapit, omnique ſimul ſuppellectili repentè ſpoliat: atque ſic eius ...a ...ria, & maieſtas, ſomnij inſtar demonſtrata eſt. Vnde patet omnem homi... ma...ficētiam, ei flori, qui vnus ex omnibus vel maximè inſtabilis eſt, aptiſſime Propheta comparatam eſſe. Sed quam, quæſo, nobis miſeri illi, qui vitæ hu... ...os ſeſe tradiderunt, nimiæ illius ſuæ parſimoniæ cauſam afferunt? Non vendo, aiunt, bona mea, neque illa erogo in pauperes, vt vitæ neceſſarios vſus habeam: at vbi per omnem vitam illis vſus fuero, poſt mortem demum meam, pauperes ex cognatis & affinibus meis hæredes inſtituam. Proh dolor, ...n non amplius inter homines eris, tunc benignum ac liberalem te præbebis? quando mortuum te videro, pium ac fratris amantem compellabo? egregiam ſanè gratiam ex liberalitate iſta tua capies, quòd in ſepulchro iacens, & in ...am reſolutus, beneficentiam ac magnanimitatem exerceas? Quorum cedo, temporum mercedem exiges? eorum ne, quibus in vita ſuperſtes fueris? an eorum quæ poſt mortem ſunt conſe...uta? Atqui eo tempore, quo viuebas, voluptatibus ...æ deditus, ac delitijs diffluens, ne oculis quidem pauperes dignabare: qua...is autem actio, talis etiam merces pro operibus debetur. oſtende prius opera, & tandem exige mercedem. Nemo ſanè finitis nundinis, mercaturam exercet, neque ille vnquam, qui poſt certamina accedit, coronatur: neque qui iam confecto bello venit, laudem conſequitur: meritò igitur ne is quidem, ... vita iam exacta, poſt mortem pietatem exercet, pius eſſe cenſendus eſt. Si ...enio & literis in mortis articulo beneficentiam denunciare cupis, quis aperiet tibi tempus exceſſus? quis obſes tibi modi finiendæ vitæ erit? Perpende, ...ecro, plurimos violentis periculorum incurſibus eſſe raptos: quibus ne vo... ...idem emittere, ob mali irruentis atrocitatem, permiſſum eſt. Quid igitur ex...pectas tempus, quo incertum eſt, num cogitationum etiam tuarum do... ...is futurus? Nox profunda eſt, morbus grauis, caſus varij, & qui opem ...erat ...ſquam interdum apparet; ac tum demum, vbi huc illucque circumſpe...is, & miram apud te ſolitudinem eſſe videris, dementiam tuam percipies, fru... ſtultitiam lugebis iſtam. In cuiuſnam modi tempus, mandatum Domi... differs? dum vita ſuppeditabit, inquis, fruar voluptatibus; vbi autem deceſ-

ſero,

Human. rerum mutationes. (margin)
Eſa. 40. 1. Pet. 1 (margin)
B (margin)
Conſideratio optima, & maxime ſalutaris. (margin)
Mundani faſtus deſcriptio. (margin)
Nota. (margin)
Eſa. 40. (margin)
D (margin)
Legant hæc diuites, auari, & delicijs hu... diffluentes, atque immiſericordes. (margin)
Comparationes elegantes, & accommoda. (margin)
Vitæ breuitas; & incertitudo; ac pericula varia. (margin)
Mandatum Dei ... differendum (margin)

ſeto, faciam quæ ſunt à Domino præ[illegible]ſum mandato an[illegible]
poſuiſti; poſt mortem & diſſolution[illegible] cinimicis præt[illegible]
Similia omninò inuenies in hom. eiuſd. in Pſal. 115. ſti. Ne enim, inquit, accipiat ille, a[illegible] hæc agendo fa[illegible]
inimicosne vlciſceris, an in proxim[illegible]os beneficus es[illegible] non eſt itaque anxiè lugē[illegible]
ex hac vita diſceſſus viri etiam vel [illegible] ſanc[illegible] magis [illegible]ploranda nati[illegible]
tas, & in hanc vitam ingreſſus, qui [illegible]era p[illegible] ſordiū ac faſt[illegible]
plenus; atque ſanè per ea, quorum n[illegible] quidem, etiam natu maiores
facilè ferre poſſint. Talis autem carnalis natiuitatis n[illegible], naturæ ne-
Eccl 7. ceſſitate conſtitutus eſt; at exitus & vitæ diſceſſus precioſus ac illuſtris habe[illegible]
1.Cor 15. non quidem in genere omnium hominum, ſed eorū duntaxat, qui ſanctè &[illegible]
* vulg. in ignobilitate. vitam hanc tranſegerunt. Pretioſa itaque mors eſt, ſed natiuitas nequaquam. [illegible]
* al. ſine vllo vitio atq. defectu. minatur enim, vt inquit ille, in * ignominia, ſurget in gloria, plātatur in cor[illegible]
Leuit 11. tione, reſurget in * incorruptione. Quando in Iudaiſmo moriebantur hom[illegible]
execranda & deteſtabilia eorum erant cadauera: at nunc ſi quis mortem Chr[illegible]
cauſa oppetit, pretioſæ ſane eius ſunt reliquię. Antea quidem in mandatis dat[illegible]
Nota. erat ſacerdotibus & Nazaræis, ne ſe aliquo mortuo inquinarent, & ſi quis mor[illegible]
uum contigiſſet, pro immundo habebatur, veſteſque eius abluebantur: nunc a[illegible]
ille, qui oſſa Martyris contingit, quandam ſanctificationis cōmunicatione[illegible], &
Pſal. 115. eam gratiam, quæ corpori inſidet, aſſumere creditur, pretioſa etenim eſt coram
Domino mors ſanctorū eius. Conferto cum generatione mortem, & deſines [illegible]
Lucæ 15. Rom 12 15. flere eum, qui ex hac vita ignominia & miſeriarū plena migrauit. Sermo quide[illegible]
diuinus nobis pręcipit, exultare & lætari cum iuſtis; cum iis vero, qui ex pœn[illegible]
tia lachrymas profundūt, lugere ac lamentari, & deflere eos vel maximè, qui nu[illegible]
lo dolore, nec affectionis ſenſu tanguntur: eò, quòd neque intelligant, quomod[illegible]
& quàm miſerè pereant. Non tamen exiſtimandum eſt, eum, qui ob hom[illegible]
mortem, vnà cum lugentibus plangit, præcepto diuino ſatisfacere; ci[illegible]m neq[illegible]
Similia habes in hom. Eiuſdē, De inuidia. medicus ille ſit probandus, qui dum ægris auxilium ferre debeat, ſeipſum infi[illegible]
2.Reg 1. ac morbis plenum reddit. Dauid, amicum Ionatham lugēs, etiam inimic[illegible]
1.Paral. 10. defleuit ſuum: ait enim: Mœrore conficior tui cauſa, ô Ionatha; & vos filiæ Hi[illegible]
ruſalem Saulem deplorate. diuerſa tamen ratione: hunc ſiquidem deflet, vt q[illegible]
peccatis inquinatus ſine pœnitētia è viuis exceſſerit; at illum Ionatham, vt eu[illegible]
Eadem cū iſtis reperies in homil. eiuſ. Quod Deus non ſit auctor malorum. qui ſe vitæ ſocium omni tempore ipſi præbuerit. Mors ſanè cunctos manet h[illegible]
mines, præſtoque adeſt, iis terminis vitæ expletis, quos à principio vnicuique no-
ſtrum præſcripſit diuinum Dei præpotentis iudicium, qui ex longinquo, quid no-
bis ſingulis expediat, proſpicit. Sed fortaſſis filij tui, quem in delitijs habuiſti, o[illegible]
tus animam tuam grauius perturbat, atque affligit? Neminem profectò, ô amice,
Eadem vel planè ſimilia in Epiſt. S. Baſilij inuenies. tam adamantino pectore eſſe arbitror, nec adeo omnis humanitatis expertē, q[illegible]
ſine vlla perturbatione ferre poſſit id, quod accidit, cuiuſque animam valde ca-
ſus illius filij nō affligat, qui illuſtris familiæ hæres, qui gentis fulcrum, qui patri[illegible]
ſpes maxima, qui parentum probatiſſimorum ſoboles præclara; qui denique ſub
multis precibus, ac cura ſolicita educatus, in ipſo [illegible]ox ætatis flore, è medi[illegible] paren-
tum manibus ereptus, diſceſſit. Iſta nonne emolliant cor etiam plus quàm fer-
reum? nonne naturæ diſſoluent penetralia, atque in commiſerationem addu-
cent? Verùm ſi ob eas res, quæ nobis acerbæ accidunt, lamētari atque continuò
lachrymari vellemus, profectò ad eam rem omne tēpus vitæ noſtræ nequaquam
nobis ſufficeret: & licet cuncti nobiſcum lugerent homines, efficere tamen non
poſſemus, vt luctus noſter affectione careat; nec vnquam lachrymarum vis, ſi[illegible]
quantumuis vel maxima, explere & ſarcire iacturam earum rerum poterit, quæ
Parænesis grauis, & valde cōſolatoria. aduerſæ eueniunt. Proinde vos adhortor, ac ſedulò moneo, vt inſtar genero[illegible]
alicuius & fortis certatoris, aduerſus plagæ magnitudinem conſiſtatis, & grauita-
ti triſtitiæ non ſuccumbatis, nec animam veſtram conficiatis, illud perſuaſum
habentes, quòd quamuis rationes nos eorum, quę a Deo aguntur, lateant, gratu[illegible]
tamen & acceptum nobis eſſe debet, quodcunque à ſapientiſſimo, & eo, cui n[illegible]s
cordi ſumus, eſt factum, atque ſtatutum, etiamſi laboris & moleſtiæ ſit plenum
Eccl 7. ipſe enim probè nouit, quid ex vtilitate vniuſcuiuſque ſit, & quomodo id diſp[illegible]
nere debeat, tum etiam cuius rei gratia inæquales vitæ terminos hominibus præ-
ſtituerit. Torquentur quidē homines in inueſtiganda cauſa, cur alij celerius hinc

ex[illegible]

A euocentur, alij verò in longius tempus, vt hac calamitoſa vita affligantur, reſer-
uentur: actum tamen agunt, nec vnquam huius rei cauſam indagare poſſunt. (À ſagrum elegans.)
Itaque par eſt, in omnibus nos eius benignitatem adorare, nec ægrè ferre, immò
recordari vocis illius præclariſſimę ac decantatæ, quam magnus ille Athleta Do-
mini protulit, cùm circa menſam, vno temporis momento, decem liberos dele-
tos atque contritos cerneret: Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſicut Domino (Iob 1.)
placuit, ita etiam factum eſt. Hoc nobis in exemplum proponamus: æquale
ſiquidem præmium à iuſto iudice tribuetur iis, qui etiam æqualem ac eundem a-
nimum fortem oſtenderint. Non ſanè orbari ſumus filio, ſed expetenti reddidi- (Verba conſolatoria, & ad luctũ mitigandũ accommoda.)
mus: non euanuit vita ipſius, ſed in melius commutata eſt; non terra abſorpſit,
quem paullò ante in oculis noſtris ſeruabamus: verùm cælum recepit; exſpecte-
mus paullulum, & ſimul vnà cum eo, cuius tanto flagramus deſiderio, erimus.
B neque enim longè abeſt tempus diſſolutionis, & terminus præſcriptus harum
omnium rerum, quæ in hoc mundo exſtant: Nam in hac vita, perinde ac pere-
grinantes in itinere aliquo, ad idem omnes hoſpitium tendunt: in quo quidem
licet alter alterum præueniat, vel alius iam abijt, alius verò adhuc eò tendit: cun-
ctos tamen vnus ac idem excipiet finis, nec quidquam refert, celerius an tardius
hoc iter conficiamus; cum omnes nos & illud ipſum iter, & non aliud faciemus, (Similia aut potius eadem in eiuſd. homil. in S. Iulittã Martyrem, adducta inuenies.)
ac idem etiam maneat diuerſorium. Reuoca tibi in memoriam patrem tuum,
quòd diem ſuum obierit. quid igitur mirum è mortali genitum, mortalis filij te
patrem eſſe? Quòd autem mortuum dicis ante tempus legitimum, & prius quàm
ſe vita expleſſet, & ad certam ætatis menſuram perueniſſet, & ante quàm homi-
nibus innoteſceret, & generis ſucceſſionem reliquiſſet. hæc ſanè omnia luctum
non augent, ſed potius cõſolationem afferunt; quòd non reliquerit hoc in mun-
C do orbos liberos, quòd non vxorem viduam, varijs ærumnis expoſitam, aut quæ
paullò poſt alij ſe viro coniungens, priores liberos negligat atque deſpiciat. Il-
lud verò, quod non longius vitam puer produxerit; quis eſt, obſecro, adeò men-
tis emotæ, qui hoc non maximis in bonis enumeret? nam longior hoc in mun-
do conuerſatio, plurium infinitorumque peccatorum occaſio exiſtit. Cur, ob- (Similia planè habet alibi S. Baſil. in epiſt.)
ſecro, mortaliter de mortali ſentire non aſſueuiſti, ſed improuiſam filij mortem
ſuſcepiſti? ſi quis tum, cùm primum tibi filij natiuitas nuntiata eſt, ex te quæſi-
uiſſet, cuiuſnam modi id eſt, quod recens natum eſt? quidnam reſponſi dediſſes?
num aliud, quàm hominem eſſe? quòd ſi homo, etiam mortalis, cum ea lege na-
ſcimur, vt moriamur. Quid igitur præter opinionem accidiſſe eiulas, quòd oc- (Similia.)
D ciderit ille, qui mortalis erat? non vides lunam augeſcentem, & poſtea deficien-
tem; terram florentem, & exiguo ſpatio marceſcentem? quid igitur mirum, ſi &
nos pars mundi cum ſimus, eorum etiam, quæ ex mundo ſunt, participes ſumus?
Filij chariſſimi, aut vxoris, quam ex animi ſententia duxeras, aut alterius cuiuſ-
dam ex amiciſſimis, omnique beneuolentia coniunctis, priuatio mœrore te af-
fligit; nihil profectò graue ac tetricum homini prouido accidit, & ei, qui rectam
rationem, vitæ ducem habet, nec ſecundum vulgi conſuetudinem viuit. Impe-
ritorum certè & parum a natura informatorum eſt, grauius ob conſuetudinis ſe-
parationem angi, & difficulter ac iniquo animo eam ferre, id quod & animalia
rationis expertia faciunt. Vidi etenim ipſe aliquando bouem ad præſepe lachry- (Ab exemplo)
mantem, cùm contubernalis ipſius morte ereptus eſſet. Nec tamen ego æquum
eſſe cenſeo, ſilẽtio id, quod acerbè nobis euenit, penitus præterire: neque etiam (Dolori quomodo indulgendũ.)
E prohibeo, quin matres lugubres ſermones ad ſuos conuertant; quandoquidem
non me latet, quales matrum ſint affectus, & quatenus conueniat ob res præſen-
tes dolori indulgere. Filio orbatus es eo, quem omnes matres laudibus ad cælum
vſque efferre incolumem ſolebant, ac ſi etiam tales eſſe liberos optabant, mor-
tuum verò vehementer, perinde ac ſi quæque proprium ſuum natum tumulaſſet,
luxêre: eius filij è vita exceſſus ingentem parenti cladem attulit; cum illo enim,
familia ampliſſima, ac genus illuſtre, quaſi vnico ſublato ſuſtentaculo, concidit.
Heu, tantumne praui dęmonis inſultus, mali perficere valuit? heu, tantumne do-
lorem terra ſuſcipere? ſol etiam ipſe fortitan, ſi modo ei aliquis cõmiſerationis
eſſet ſenſus, tetricum illud ſpectaculum horruiſſet. hæc autem & ſimilia animus
doloris impatiens nobis ſubijcit, quæ ſingula quis, quæſo, verbis conſequi poſſet?

Ceterùm iſtis poſthabitis, mihi credas velim, res noſtras Dei prouidentia non ca- A
Matth.10. rere, quemadmodum & ſanctum eius Euangelium apertè docet, in quo ſcriptum
legimus, paſſerem non cadere ſine voluntate Patris cæleſtis. quare quidquid fa-
ctum eſt, voluntate Creatoris factum eſſe credito, cui quis, obſecro, obuiam ibit?
Nota. Feramus igitur æquo animo quodcunque nobis humanitus eius voluntate acci-
dit: nam moleſtè ferendo malum non corrigimus, & noſmetipſos peſſundamus.
Pſalm 36. Ne, quæſo, in calumniam voces iuſtum Dei iudicium; ſtolidi atque inepti ſanè ſu-
Roman.11. mus ad exquirenda eius iudicia imperueſtigabilia. iſtud eſt tempus, quo Dominus
charitatis in ſe tuæ periculum facit; iſtud, quo tibi licet, eadem pręmia ac bona ob
2.Mach.7. tolerantiam conſequi, quibus & ſancti Martyres affecti ſunt. Imitare Machabæo
Inſigne exemplum tolerantiæ atque patientiæ. rum matrem, quæ quamuis ſeptem filios morte deletos vidiſſet, non tamen la-
chrymis ac luctui ſeſe tradidit, neque vocem emiſit muliebrem: ſed Deo egit gra-
tias, quod illos igne, ferro, alijsque moleſtiſſimis vinculorum ſupplicijs ab hac B
carne diſſoluiſſet; quam etiam ob cauſam, & à Deo probata eſt, & ab hominibus
in hunc vſque diem celebratur. At dicet hic quiſpiam, ingens eſt luctus, ſummus
dolor, nec alius huic ſimilis. aſſentior equidem, & fateor, ſed magna etiam ſunt
Similia reperies apud Chryſoſt. hom. 64. & 69. ad popul. præmia à Domino repoſita ijs, qui ærumnas ſuſtinent. Quando, ô mater, puerum
in lucē edidiſti, & Deo pro beneficio gratias egiſti: nū ignara protſus eras, mor-
talis ipſa cum eſſes, mortalem eum te etiam peperiſſe? quod ſi illud te non latuit,
Vide ibid. apud Chryſoſt. nec mirum tibi videri debet, ſi is vitam cum morte commutauit, qui ea lege na-
tus erat vt moreretur. Sed dices, illud nos affligit, quod immaturè exceſſerit: im-
mò fortaſsè potius opportunè; quandoquidem nos ne exprimere quidem nec in-
telligere poſſumus ea, quę nobis magis expediāt; minus certè, terminū idoneum C
Matth.24. & Marc.13. Lucæ 21. vitæ noſtræ ſtatuere. Circumſpice omnem hanc mūdi machinam, nonne omnia
quæ in ea ſunt, mortalia & corruptioni ſubiecta ſunt? Reſpice cælum, & hoc ali-
quando aliquo modo diſſoluetur, intuere ſolem, & ſtellas vniuerſas, ſed nec hæ
quantumuis venuſtæ ſint, perpetuò conſiſtent. perluſtra denique vniuerſa ani-
mantia, iam terreſtria, quàm aquatilia, flores, plantas, ipſum quoque terrarum
orbem; ſingula & vniuerſa hæc fluxa ſunt & caduca, quæque vno temporis mo-
Quo pacto leuamen & conſolationem quis in aduerſis repe-riet. mento euaneſcent. Harum & ſimilium rerum conſideratio, hoc, quidquid ad-
uerſi nobis euenit, meritò lenire ac ſubleuare deberet. Præterea, vt magis con-
firmeris, nunquam metiaris afflictiones, & mala ex temetipſis; hoc enim pacto
intolerabilia tibi eſſe videbuntur: at ſemper ea omnium aliorum hominum ca-
ſibus comparato; ſicque leuamen & conſolationem exactam reperies. Illud au-
tem fac firmiter teneas, vt parcas coniugi: mutuò vos conſolemini, & caue ne
luctu tuo calamitatem ipſi longe grauiorem efficias. ſuſpectus eſt nobis immo-
deratus tuus in liberos amor, metuimusque ne quando ob morum mollitiem do- D
Pulchra & ſalutaris admonitio. lori te tradens, mœroris nimij plagam accipias prima acerbiorem. Memineris
verò nihil ex his, quæ nobis triſtia accidunt, ac ſi moleſta eſſent, recipiendum,
tametſi tum vel maximè imbecillitatem noſtram attingant, quamuis enim rati-
ones nos lateant, ſecūdum quas vnumquodque eorum, quod fit, à Domino, qua-
ſi vtile nobis tribuitur: illud tamen perſuaſum nobis eſſe debet, cuncta in rem
Nota. noſtram fore, vel ob patientiæ mercedem, vel quod anima noſtra abripiatur, ne
amplius in hac vita moram trahens, vitijs, quæ hic dominantur, inquinetur. Si
ſpes vitæ noſtræ certis limitibus circumſcripta eſſet, meritò fortaſsè quis ægrè
ferre poſſet, quod celerius à corpore diſtrahatur. Sin autem, cùm anima corpo- E
ris vinculis liberatur, initium veræ vitę exiſtit, ijs nimirum, qui vitam ſecundùm
voluntatem Dei traduxerunt, quid triſtamur perinde ac illi, qui ſpe omni carent?
1 Theſſ.4. At viri amici priuatio facit, vt luctum æquo animo ferre nequeas; agnoſco, & in
tuam ſententiam libenter deſcendo: nemo enim eſt, qui neſciat, permoleſtam
eſſe illius luctus calamitatem, qui ex amiſſione viri optimi prouenit; nec quem-
quam adeo ferreum eſſe ſcio, qui cum intelligeret hunc, quo cum illi conſuetu-
do erat, ex hominum cœtu raptum, illius mortem, non vt proprium caſum
A minori ad maius. æſtimet. Quòd ſi hi, qui vlteriori propinquitatis vinculo ſunt conſtricti, ſic mo-
leſtè ferunt ſeparationem viri coniuncti; quo dolore par eſt tuam affici animam,
ob diſſectionem veluti quandam viri coniunctiſſimi? quæ reuera non minus eſt
acerba, & grauis, ac ſi media corporis noſtri pars abrumperetur. In huiuſcemodi
verò

A verò, vel etiam triſtioribus fatalis infirmitatis noſtrę caſibus, quamnã conſolationẽ adhibebimus? Perpetua & ineuitabilis eſt illa Dei noſtri cõſtitutio, vt omnis, qui in lucem hanc prodierit, tandem conuenienti tempore etiam hinc decedat: Quod ſi ab Adamo, ad noſtra hæc vſque ſecula, talis rerum humanarũ ſtatus ſemper fuit & eſt; ne, quæſo, grauius communes naturæ feramus ærumnas, ſed potius grato animo ſuſcipiamus ſanctam Domini voluntatem, atque ordinationem. Semper quidem ſacroſanctæ ſcripturæ Interpretatio, & doctrina ſummæ conſolationis eſt & vtilitatis, ſed vel maximè tali in tempore. Vnde memoria repete Conditoris noſtri decretum, quo omnes, qui ex terra orimur, in terram rurſum conuerti iubemur: nec quiſquam adeo eſt magnus, qui diſſolutionem effugere, & æterna illa ſententia ſuperior eſſe poſſit. Et licet formoſus quis ſit, & omni admiratione dignus, ſtrenuus ſimul ac omnibus animi virtutibus exornatus: nullã

Hebr. 9.

Sacræ ſcripturæ conſolatio, & vtilitas maxima.

Geneſ. 3. Eccl. 10. 17. 40.

B tamen in alteram partem habet exſuperantiam: verùm quia homo eſt, naturæ concedat neceſſe eſt, vt Adam, Noë, Abraham, Moyſes, aut vt alius quiſquã eiuſdem naturæ particeps. Vnum profectò humanæ naturæ omni admiratione dignum exemplum nobis Conditor noſter in Moyſe expreſſit, quem virum ſic effinxerat, vt omnium in illũm oculi cõijcerentur, omniſque lingua res ipſius prædicaret. pictores & ſtatuarij longe à dignitate ipſius aberãt; hiſtorici res eius præclarè atque ex virtute geſtas dum enarrant, ad fabularũ incredulitatem planè deueniunt: vnde quoque plurimi nec fidem adhibere volunt his, quæ triſtia de ipſo circumferuntur, atque omnino credere, hunc talem morte exſtinctum eſſe: perpeſſus tamen ea eſt, quæ & cælo, & aſtris, & terræ aliquando contingent. Quare ſic

Confirmatio à ſimili, & ab Exemplis.

Calamitatis & triſtitiæ, quis modus?

C tuam metiare calamitatem, vt neque eam è corde eijcias: nec ita triſtitiæ indulgeas, vt illi prorſus ſuccumbas. Velim tibi perſuadeas, eos, qui hoc in ſeculo amicitia copulantur, poſt verò morte diſiunguntur, viatoribus ſeu itineris ſocijs eſſe perſimiles. qui vnum idemq́ue iter ingredientes, etſi ob aſſiduam inter ſe conuerſationem conſuetudine vniuntur, tamen poſtquam commune iter confecerint, neceſſario & diſtrahuntur, & diuerſa itinera ſuſcipiunt, nec conuictui mutuo ac contractæ familiaritati inhærentes, ea, quæ principalis propoſiti erant, negligũt; ſed cauſam & intentionem, quæ eos à principio mouit, intuentes, quiſque ad peculiarem, & proprium inſtituti ſui finem tendit. nam vt his diuerſus viæ erat ſcopus, contingit autem, vt inter eundum familiaritatem inter ſe contraherent: ità etiam in vita hac peregrinantes, quilibet propriũ & peculiarem vitæ terminum præfixum habet, & licet matrimonio atque alijs vitæ huius communis vinculis ſocietate inuicem aſtringantur, ne quidquam tamẽ hæc remorantur, quo minùs

Simile.

A ſimili, & diſſimili.

D ad præſtitutum terminũ, quem ſuperare nequeunt, tendant, atque mutuò diſiungantur. Grati ergo animi eſt, ſeparationem hominis, ſumma licet tibi neceſſitudine coniuncti, non grauiter ferre; at potius propter ſocietatem & amicitiam illam, qua ab initio iuncti eſtis, gratias referre ei, qui vt iniretis eam, conceſſit. Ceterùm tu cum incolumi fruereris viro, filiuſq́ue floreret, ſeu quiduis eiuſmodi, quod modo deplangis, nunquam de gratijs ei agendis, qui præſentibus te rebus cumulauit, cogitabas; quin etiam eorum pertæſus, ob ea, quibus carebas, conquerebaris. Nam, dum viro vnà cohabitares, quod filios non haberes, angebaris: illis verò iam obtentis, vel quod tales non eſſent, quales optaſſes, vel quod opes deeſſent, aut quid ſimile, lamentabaris: ita inſatiabilis cupiditas nunquam non reperit, quod vltra deſideret. Quamobrem diligenter cauendum cenſeo, ne, dum præ-

Separatio mutua non ita moleſtè ferenda.

Ingratitudo erga Deum taxatur.

E ſentes amicos parui facimus, ademptos autem proſequimur atq; complectimur, nobis ipſi neceſſariam amicorum priuationem paremus. *Si enim de tot bonis præſentibus, quæ in nos Deus contulit, gratias ei non reddimus; meritò ſanè noſtro his ipſis ſpoliamur atque priuamur.* Nam ſicut oculi, quę nimis appoſita ſunt & propinqua, non cernunt: ita & animæ ingratæ, demum poſt bonorum ademptionem gratijs ac donis præteritis afficiuntur. Interea dum bonis frui licet, tanquam ijs minimè contenti, nullam eorundem largitori gratiam habemus: at illis iam priuati, beneficium tandem agnoſcimus, beatumq́ue prædicamus. Nos vero poſtpoſita rerum præteritarum, atque abſentium triſtitia, diſcamus potius de præſentibus gratias agere, illaq́ue æqui boniq́ue conſulere. Fateamur in rebus aduerſis medico ſapiente nos opus habere; in proſperis autem modica diſciplina,

Simile.

In aduerſis, & proſperis opus quid ſit.

Rom 8. & correptione. Dicamus: Bonum mihi Domine, quod humiliaueris me. Exiſtima-
mus non eſſe condignas paſſionis huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reue-
Hierem 10. labitur in nobis. Dicamus, modicis nos flagris cæſos ob peccata noſtra, quæ ma-
iores caſtigationes promerentur. Dominum inuocantes precemur: Corripe me
1 Cor 11. Domine; veruntamen in iudicio, & non in furore. Dum enim redarguimur à
Domino corripimur, ne cum hoc mundo damnemur. In ſplendidiore autem
Pſalm 115. vitæ ſtatu illam Dauidis efferamus vocẽ: Quid retribuemus Domino pro omni-
bus quæ retribuit nobis? Pulchre ſanè ambigit Propheta, ſuamque paupertatem
conſiderat & agnoſcit, quòd ſcilicet nihil retributione habeat dignum, pro am-
magnis & illuſtribus beneficijs, quæ in nos quotidie cõfert Deus; & quidem mul-
tò maiora nobis in poſterum bona promittit, quæ oculus non vidit, & auris non
Eſa 64. & Rom. 2. audiuit, nec in cor hominis aſcenderunt, quæ præparauit Deus ijs qui diligunt
ipſum. Hæc autem, vtinam & nos, tot carnis perturbationibus liberati, conſequi
poſſimus Gratia & benignitate Domini noſtri Ieſu Chriſti: Cui gloria & impe-
rium, cum ſuo initij experte Patre, & ſanctiſſimo ac viuificante Spiritu, nunc &
ſemper, & in ſecula ſeculorum, Amen.

SCHOLIA.

NE cui fortè curioſius hic ãbigẽdi relinquatur locus, de vero huiuſce (De Morte,) *Orationis Auctore, dicimus eũ indubie D. Baſilio cognomine magno, Cæſareæ Cappadociæ Archiepiſcopo, ſub cuius ipſam nomine hic pro loci opportunitate euulgauimus, adſcribendã, cuius ſtylũ ſine dictionẽ per omnia refert, ac vſitatam eius & eloquentiam, & in dicendo grauitatem ſatis demonſtrat: quibus pro primo addo, quod multa in corpore Orationis reperiantur, quæ ab eodem Auctore non vno in loco aliàs ſparſim, non in eandem duntaxat ſententiam, ſed & ſub eiſdem pene verbis per integras ſubinde periodos adducuntur & repetuntur, ſicut diligenti Lectori ac collatori conſtabit, qui mihi in hoc facile aſſentietur, ſi quæ in Baſilij Homilijs varijs inueniuntur, cum hiſce contulerit, præſertim Homil. Non adhærendum eſſe rebus ſecularibus. Item in Martyrem Iulittam, ac de gratiarum actione, ibid. Præterea, in Diuites auaros, cuius principium eſt: De adoleſcente hoc, qui Dominum interrogauit quidnam faciendo vitam æternam obtineret, &c. vbi lege & confer quæ ibi ſunt poſt medium. Item in Homil. de inuidia, non longe a principio. ac Homil. Quod Deus non eſt auctor malorum. item Homil. in Pſalm. 1 & Pſalm. 115. in quibus Lector multa cum hiſce communia, imo eadem non ſenſu tantum, ſed & verbis reperies, vt necesse habeas hæc ne inde, an hinc ea mutuata ſint. Tu à me hic citata ſedulo confer atque expende, & verum fateberis, quod dico. Pro maiori huius confirmatione, addo, integras periodos eiuſdem iſtius Orationis ſub nomine S. Baſilij citari atque adduci ab Antonio Meliſſa monacho, in ſententijs ſiue Locis communibus ab eo vndequaque collectis, loco 58. qui eſt.* De Morte. *Denique vt magis cuiuis hic fiat ſatis, omnisque penitus tollatur dubitatio, dico hanc Orationem ſub nomine S. Patris Baſilij Magni, in celeberrima Vaticana Bibliotheca bis Græcè reperiri, in antiq. manuſcrip. ſub num. 583. & 548. vnde eam deſumpſimus, contulimus, illuſtrauimusque.* C D

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De reſurrectione mortuorum.

Eodem Interprete & Scholiaſte G. Voßio.

INTERROGATIO.

1 Tim 6. & Iob 1. Eccl. 5. QVid ſibi vult ſermo ille ſcriptus: Nihil intulimus in hunc mundum; manifeſtum, quod nec auferre quid poſſumus?

RESPONSIO.

Eccl 1. 5. 24. Mac. 1. 7. 8. *al. non eſt proprie, Dominus rerum, &c. ARbitror hoc quod ait, tale eſſe: nihil intulimus in mundum, neque efferre quid poterimus; quandoquidem propria Creatoris ſunt omnia: nos verò aduenæ ſumus & peregrini. Quòd ſi quis diuitias atque ſubſtãtiam ſub manibus habet, non eſt * dominus omnino rerum, ſed diſpenſator: eo quòd & ipſe ab altero tradita ſibi bona acceperit; rurſusque poſt ipſum, in alterum transfe-

A retur ſors, opificis arbitratu: vnde conſiteri oportet illius qui dedit * gratiam. *al. ei qui largitus eſt gratiam.
Hæc igitur ſcientes, ſapientes œconomi, ne negligant opus iuſtitiæ, beatitudine
illa perſrui volentēs? Ait enim Dominus: Beatus ille ſeruus, quem cum venerit Matth.24.
Dominus eius, inuenerit ſic faciētem. Amen dico vobis, quia ſuper omnia bona Ibidem.
ſua conſtituet eum. Diſpenſauit enim dignè ſua in iudicio, vnde in æternum non
commouebitur. Dicit namque Spiritus ſanctus: Bonus vir qui miſeretur & com- Pſalm.111.
modat, diſponet ſermones ſuos in iudicio, quia in æternum non commouebitur.
In memoria æterna erit iuſtus, ab auditione * mala non timebit. Paratum cor *al. nuntiū malū non timebit.
eius ſperare in Domino, confirmatum eſt cor eius: non * commouebitur, donec *al. nō timebit.
deſpiciat inimicos ſuos. Diſperſit dedit pauperibus, iuſtitia eius manet in ſecu-
lum ſeculi, cornu eius exaltabitur in gloria. Peccator videbit & iraſcetur, denti- Ibidem.
bus ſuis fremet & tabeſcet, deſiderium peccatoris peribit. Iuſtus autem in memo-
B ria æterna erit, & ab auditione mala non timebit. Et quæ qualiſque eſt iſta audi-
tio mala? Ego eam exiſtimo eiuſmodi: Tollatur impius, ne videat gloriam Do- Eſa.26.
mini. Et iſtud: Ligate manus & pedes eius, proijcite inutilem ſeruum in tenebras Matth.22.
exteriores. Et illud: Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt Matth.25
diabolo & angelis eius. Contra verò, audiet Iuſtus: Euge ſerue bone, & fidelis, quia Matth.13.& 25.
in pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui.
Vnde & Dominus largitor omnium bonorum edixit, ne afficiamur huius vitæ
rebus, cùm dixit: Nemo poteſt duobus Dominis ſeruire. Et: Non poteſtis Deo ſer- Matth.6.
uire & mammone. Et: Nolite theſaurizare vobis ſuper terram, vbi erugo, & tinea Lucæ 16.
demolitur; & vbi fures perfodiunt, & furantur: ſed theſaurizate vobis theſaurū Matth.6.
in cælis: vbi erugo & tinea non demolitur, vbi * fures non perfodiunt, neque fu- *al. quò fur nō appropiat, neq; tinea corrūpit.
rantur: vbi enim theſaurus veſter eſt, ibi & cor veſtrum erit. Et rurſus ait: Vendite
C bona veſtra, & date eleemoſynam, & facite vobis ſacculos non veteraſcētes, the- Lucæ 12.
ſaurum reconditum in cælis. Ac iterum: Et ego dico vobis, facite vobis amicos Lucæ 16.
de mammona iniquitatis, vt cùm defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacu- Pſal.48.& 51.
la. Qui enim confidunt in propria virtute, & in multitudine diuitiarum ſuarum Pſalm.81.
gloriantur, vt homines morientur, & ſicut vnus de principibus cadent: non enim
beneuolentiam ſeruârunt erga Creatorem. Qui autem ſuſtinuerint Dominum, Pſalm.36.
ipſi hæreditate poſſidebunt terram. Nam lumen in ijs eſt verbum, & ſal, & poten-
tia, iuxta hanc Domini vocem: Vos eſtis ſal terræ, vnde & mūdus conſiſtit vſque Matth.5.
adhuc, in ſe cōtinens ſal, & luminaria: ſunt enim è generatione in generationem
Inſeruientes Domino; alioquin non conſiſteret mundus. Si enim, inquit, ſal * e- *al. infatuatum fuerit.
D uanuerit, in quo ſalietur, ad nihilum valet amplius, niſi vt mittatur foras, & con-
culcetur ab hominibus. In Sodomis, quoniam nihil huius partis repertum eſt,
præter vnum ſolum, momento temporis perierunt. Verùm ne quamdiu quidem Gen.19. & Sap. 10.
iuſtus cum illis fuit, effudit in eos manus omnipotens iracundiam; ne quid mali
hic etiam ex illorum ſocietate contraheret. Quamobrem felix regio, felix ciui-
tas, felix generatio, quæ in ſe multitudinem continet iuſtorum: feliciores autem
iuſti ipſi, per quos mundus ſaluatur. Beatitudinis enim laudes iuſtis repoſitæ ſunt. Epheſ.4. Col.3.
Iccirco deponētes actiones ab honeſtate alienas, imitemur vitę inſtituta iuſtorū; 1.Pet.2.
vt cum ijs hæreditate poſſideamus laudes, facti lumen, & poteſtas, & ciuitas ma-
gni Dei, vt ipſe ſit noſtra gloriatio: quia in manu ipſius ſunt omnes fines terræ. Pſal.94.
Ipſe dat ſecundùm Pſalmiſtam, niuē ſicut lanam, nebulam ſicut cinerem ſpargit. Pſal.147.
Mittit criſtallum ſuum ſicut buccellas: ante faciem frigoris eius quis ſuſtinebit?
E Emittet verbum ſuum, & liquefaciet ea: flabit ſpiritus eius & fluent aquæ. Tunc
terra ſuſcipiens odorem contemplationis, induitur decorem ipſius, Dei iuſſu. Et Pſal.92
quemadmodū vas gemmatum & auro intertextum, delectat ſpectatores, & aues Similia.
deuolantes reddunt ſonum dulcem, aëris ſerenitate ſe oblectantes: quadrupedia
quoque in agris exultant, quia germinarunt campi ſolitudinis; & paſtores exul-
tantes, lætantur donis Domini. Flumina, contra aſperitatem & immoderatum Similia.
curſum aquarum quietè dum feruntur, lætificant aquoſa loca, & piſces exiliūt ad
ſplendorem ſolis, arbores ſolijs deſtitutæ, refloreſcunt ſolijs ornatę, ac fructuum
copia. Montes & colles, & valles, omniſque terra refloreſcens, gloriam Domini
prædicant; quòd ſicut ſponſam ornatu mundo ipſam expolierint. Et nos filij ho- Daniel.3.
minū, abijcientes triſtitiam hyemis, lætantur, perfruentes aëris temperie, & co-

Matth.3. Lucæ 3. Pſal.103. pia fructuum. Faciamus ergo & nos fructus iuſtitiæ Domino acceptos, vt audacter dicere queamus ad Creatorem: Lætabitur Dominus in operibus ſuis, verè enim lætatur Dominus ſuper facientibus iuſtitiam. Ne quis igitur inani extollatur prudentia, aut potentia, aut diuitijs: hæc enim vt fœnum exareſcent. at qui

Pſal.35.91.102. 1.Cor.10. gloriatur, in Domino glorietur. Quid maius pretioſiusve apud homines Regali diademate? neque hoc quidem per ſecula remanet in capite hominis: cùm ex generatione in generationem tranſeat, à capite in caput. Quid porrò ha-

Gen.1.2.14.24. Exod.20. & Pſal.86.113.120.145.&c. bet Rex, quod non dedit Deus? Nonne ipſe Dominus fecit cælum & terram, & omnia quæ in eis ſunt? nonne ipſe creauit aquam, in qua fundauit terram? Cui igitur imperat Rex, quod non dedit Dominus; qui corporibus, & armis, atque theſauris dominatur? Sed cedo, quis hæc facit? & quis eſt qui corpora multiplicat per filiorum procreationem, & rerum neceſſariarum abundantiam, quibus & ingenium parandi arma exiſtit? nonne ipſe Dominus producens omnia? B

Pſal.49.95. Quis porrò fodientibus metalla ſuppeditat? nonne ipſe Dominns? Quis vel ſolo reſpectu commouet terram, tanquam frondem aut feſtucam, in aqua natantem? nunquid ipſe Dominus? quamquam & iſtud in oculis eius leue ſit; cùm & in commouenda illa, habitantes in conturbationem doloremque paſſuri ſint. Quòd ſi porrò quæcunque praſto nobis fuerint, aurum, argentum, & veſtimentum, ſerui & ancillæ, pecorum & boum armenta, equorum & camelorum greges: non orietur autem ſol, pro nihilo putabuntur: ſapiens con-

Eccl.1.24. temptui fuerit, potens langueſcat, diueſque ad inopiam redigatur. Iuſtum igitur confiteri quod nihil hic poſſideamus, cùm Creatoris propria ſint vniuerſa: nos autem noſtram agnoſcamus infirmitatem. Quemadmodum enim, dum C

Simile. eorum qui obdormierunt contuemur oſſa, aut crania, ſuſpiramus: ſic & qui poſt nos, noſtra inſpecturi ſunt oſſa, vultum contrahent: nam ex eodem limo

Geneſ.1. terræ compoſiti ſumus cuncti filij hominum. Hæc igitur præcognoſcentes fra-

1.Petr.5. & Iob 4. tres dilectiſſimi in Domino; humiliemus animas noſtras ſub potenti manu Dei, vt nos exaltet in tempore viſitationis. Odio habeamus inanem gloriam, & in-

Gal.5. Phil.2. Iacob.4. Iob 7. ſolentiam, quæ eſt inſipientia. Fugiamus ſuperbiam, huic enim Deus reſiſtit: diligamus autem humilitatem, vt cum manſuefacti ſimus, doceat nos Deus vias ſuas. Quàm multi in terris dominati ſunt poſt orbem conditum, & omnes in puluere dormiunt: & nulla apparet differentia oſſium regalium ab oſſibus capti-

Attende ui, non, poſſidentis currum, & equos cum frænis aureis, ab eo qui proprijs præcurrit pedibus; non, veſcentis delitijs, ab eo qui in paupertate vixit. non, eius qui formæ elegantia præcellit, ab eo qui ſpeciei & pulchritudinis eſt expers, non, oc-

1.Cor.15. Rom.2.14. Matth.16. Iohan.5. ciſoris ab occiſo. Verùm cuncti ſub terræ cumulo dormiunt, donec ſancta reſonet tuba, ſuſcitans eos, qui à ſeculo ſunt mortui: vt referat vnuſquiſque quæ D
in corpore ſuo geſſit, ſiue bona ſiue mala. Res mira fratres, ſpectare repentè ſepulchra aperta ad ſonum tubæ, & mortuos reſuſcitatos vniuerſos qui defuncti

1.Cor.15. ſunt, ab Adam vſque ad horam illam; in momento & in ictu oculi, omnes pariter reſurgentes, Angelos circumcurſantes cum tuba vocis magnæ, iuſtoſque

Matth.24. congregantes à quatuor ventis, à ſummis cælorum, vſque ad terminos eorum: hæc ipſa vox cunctos viuificabit ad vnum, & nullus hominum relinquetur. Et

Dan.12. Iohan.5. hi quidem reſurgent in reſurrectionem vitæ, hi verò in reſurrectionem iudicij.

Matth.19. & Lucæ 18. Audientes autem de mortuorum reſurrectione, non diffidamus Christo dilecti fratres: omnia enim ſunt poſſibilia Deo, impoſſibile autem apud eum nihil. E

Daniel.3. Et quemadmodum proiectos in caminum ignis, & inſtar ſepulchri ſub flamma rectos, conſeruauit illæſos; & non ſolùm corruptio non eſt inuenta in ipſis, iam egredientibus ex medio camini ignis; neque ſolùm capillus ipſorum

Simile. non eſt combuſtus, ſed ne odor quidem tantæ, atque elatæ flammæ ipſis adhæſit: ita etiam mortui ſurgentes incorruptibiles, non modò capillus ipſorum nõ

Matth.19. & Lucæ 18. Ezech.37. *al. Dominus. *al. & dimiſit me. relinquitur, ſed ne odor quidem inuenietur. Omnia ſiquidem Deo ſunt poſſibilia, impoſſibile verò ipſi nihil. Sed audi quoque Prophetam Ezechielem dicentem: Et facta eſt ſuper me manus Domini, & eduxit me in ſpiritu * Domini: & poſuit * me in medio campi, qui erat plenus oſſibus humanis. Et circumduxit me per ea, in gyro: Erant autem multa valde ſuper faciem campi, ſiccaque vehementer. Et dixit ad me: Fili hominis, putasne viuificabuntur oſſa iſta? Et

dixi

A dixi. Domine Deus, tu noſti hæc. Et dixit ad me: Fili hominis, vaticinare de oſſi-
bus iſtis. & dices eis: Oſſa arida, audite verbum Domini. hæc dicit Dominus
Deus oſſibus iſtis: Ecce ego intromittam in vos ſpiritum, & viuetis, & dabo ſuper
vos neruos, & reducam ſuper vos carnes, & ſupetextendam in vobis cutem: &
dabo ſpiritum meum in vobis, & viuetis, & ſcietis, quia ego ſum Dominus.
Et prophetaui, ſicut præceperat mihi Dominus: factus eſt autem ſonitus prophe-
tante me, & ecce commotio: & acceſſerunt oſſa ad † oſſa, vnumquodque ad com- † al. os, ad os,
poſitionem ſuam. Et vidi, & ecce ſuper ea nerui, & carnes natæ ſunt: & aſcendit in vnumquodque
eis cutis deſuper, & ſpiritus non erat in ipſis. Et dixit ad me: Vaticinare ſuper ad iuncturam
ſpiritum, vaticinare fili hominis, & dices ad ſpiritum: Hæc dicit Dominus Deus: ſuam.
A quattuor ventis, veniat † ſpiritus, & inſufflet ſuper interfectos iſtos, & reuiui- † al. veni ſpiri-
ſcant. Et prophetaui, ſicut præceperat mihi: & ingreſſus eſt in ea ſpiritus, & vi- tus, & inſpira;
B xerunt, ſteteruntque ſuper pedes ſuos, exercitus † grandis nimis valde. Et dixit ad &c.
me: fili hominis, oſſa hæc vniuerſa, domus Iſrael eſt: ipſi dicunt: aruerunt oſſa † al. congrega-
noſtra, & perijt ſpes noſtra, & abſciſſi ſumus. Propterea vaticinare, & dices ad eos: tio multa ni-
mis.
Hæc dicit Dominus Deus, ecce ego aperiam † tumulos veſtros, & educam vos de † al. memorias
ſepulchris veſtris, populus meus, & introducam vos in terram Iſrael. Et ſcietis veſtras.
quia ego Dominus, cùm aperuero ſepulchra veſtra, & eduxero vos de tumulis ve-
ſtris, popule meus. Et dedero ſpiritum meum in vobis, & vixeritis, & requieſcere
vos faciam ſuper humum veſtram. Et ſcietis, quia ego Dominus locutus ſum, &
feci, ait Dominus Deus. Vnde quoque adueniens Dominus noſter & Deus Ieſus Ioan. 5.
Chriſtus, diuino ſuo ore dixit: Amen amen dico vobis, quia venit hora, & nunc † al. vocem Filij
eſt, quando mortui audient vocem Filij † Dei, & qui audierint, viuent. Et rurſus: hominis.
Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis ſunt, audi- Ibidem.
C ent vocem Filij Dei: & procedent, qui bona fecerunt in reſurrectionem vitæ; qui Ioan 5 &
verò mala egerunt, in reſurrectionem iudicij Scriptum eſt enim: Attende cęlum Matth. 25.
& loquar, & audiat terra verba oris mei. Exſpectetur ſicut pluuia doctrina mea, & Deut. 32.
deſcendant ſicut ros eloquia mea. Hic eſt ros qui oriri facit, & viuificat mortuos.
tuos. Quemadmodum & alius Propheta exclamat, dicens: Reſurgent mortui, & Eſa. 26.
reſuſcitabuntur, qui ſunt in monumentis, & lætabuntur qui ſunt in terra. Ros e-
nim, qui à te, ſanatio eis eſt. Omnia ſiquidem poſſibilia Deo, impoſſibile verò ei Matth. 19.
nihil. ſiue enim cælum, ſiue terra, ſiue pelagi marium, ſiue abyſſi, ſiue quæ alia cre- Luc. 18.
atura, cuncta in manu eius ſunt, & veluti nihil ſunt. Fidemque tibi faciat Prophe- Marc. 10
ta, dicens: Quis menſus eſt manu aquam, & cælum palmo, & omnem terram pug- Eſai. 40.
no? Quis ſtatuit montes in ſtatera, & ſaltus in iugo? Et iterum ait: Omnes gentes, Ibid. poſtea:
D vt ſtillicidium à cado, & vt momentum lancis, reputatæ ſunt, & tamquam ſaliua ibidem.
reputabuntur. At Libanus non ſatis eſt ad combuſtionem ſacrificiorum, & om-
nes pecudes non ſunt ſatis ad fructum ſacrificiorum reddendum; omneſque gen-
tes quaſi nihil ſunt, & pro nihilo habebuntur. Abbacuc autem: Domine audiui
auditionem tuam & timui: Domine conſideraui opera tua, & expaui. Scriptum Abbac. 3.
eſt enim. In momento, in ictu oculi, in nouiſſima † tuba. Canet enim tuba, & mor- 1. Cor. 15.
tui reſurgent incorrupti, & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc † al. in vltima
congregatione.
induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem. Cùm autem
corruptum hoc induerit incorruptionem, & mortale hoc induerit immortalita-
tem: tunc fiet ſermo qui ſcriptus eſt: Abſorpta eſt mors in victoria. Vbi eſt mors Oſee. 13 iuxta
E victoria tua? Vbi eſt mors ſtimulus tuus? Vbi ſtimulus tuus inferne? Itaque nequa- 70.
quam fleat pauper, nequaquam inflictur diues, nequaquam triſtetur infirmus, &
nequaquam extollatur potens, nõ doleat ſeruus, neque glorietur Dominus. Om- Gen. 3 &
nes namque è terra. & in terram diſſoluemus corpus, quoaduſque venerit Domi- Eccleſ 10. 40.
nus, qui viuificabit mortalia corpora noſtra. Glorientur verò iuſti, & lætentur Rom. 8. &
in Domino. Beati enim cuncti, qui tunc digni fuerint inueniri benedicta illa vo- 1 Cor. 15.
ce: Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione Matth 25. &
mundi. Perſiſtite igitur, qui operamini iuſtitiam, labores pro veritate Dei tole- Eſa. 58.
rantes. Etenim labores huius momentaneæ vitæ, multam vobis præbebunt fidu- Ezech. 18.
ciam, in futurum: & anguſtia præſentis vitæ, vobis erit pro futuro, in exaltatio- Eccleſ. 7.
nem & gloriam; & qui nunc eſt fletus, fiet vobis in conſolationem & refrige- Matth. 5.

 rium:

Eſai.10. rium. Scriptum eſt enim: Beati omnes qui immanent in ipſo: quia populus ſan- A
Eſai.65. ctus habiabit in Sion. Tunc rurſus fiet, quod ſcriptum eſt: Ecce ſerui mei læ-
tabuntur, & vos confundemini: Ecce ſerui mei exultabunt in lætitia; vos autem
clamabitis præ dolore cordis veſtri, & præ contritione ſpiritus vlulabitis. Et di-
†al. in iura- mentum. mittetis nomen veſtrum, in † ſaturitatem electis meis. Et interficiet vos Do-
minus Deus. Et ſeruos ſuos vocabit nomine nouo: in quo qui benedictus eſt ſu-
Ibidem. per terram, benedicetur in Deo. Et rurſus dicit: Obliuiſcentur enim anguſtia-
Eſai 66. & Apoc. 21. rum ſuarum priorum, & non aſcendent ſuper cor eorum. Erit enim cælum no-
uum, & terra noua, & non erunt in memoria priora, & non aſcendent ipſis ſuper
cor: ſed gaudium & exultationem in ijs inuenient. Ego verò peccator mecum
cogitans, cuiuſmodi bona repoſita ſint iuſtis, qualiſque furor ante denuntiatus
ſit peccatoribus, meipſum deſpicio, & cùm non ſim mihi boni alicuius operis B
Precatio conſcius, hanc ad te qui bonus es & Saluator, vocem emitto: Deus propitius eſto
Luc. 18. mihi peccatori: ille ſiquidem publicanus cùm me præſtantior atque perfectior
A ſimili, & diſ- ſimili. eſſet, in pedes ſtans, deorſum aſpiciebat, & pectus percutiens ſupplicabat: Ego ve-
rò peccatis eum ſuperans, in terram ſuper faciem cadens, frontemque in ſolum
concutiens, clamo ad te, miſericordem & immaculatum atque tremendum: De-
Dan. 3. us propitius eſto mihi peccatori, & indigno: non ſit mihi in iudicium, quòd au-
deam nefaria hac mea lingua, impuriſque labijs meis nominare ſanctum no-
Pſalm. 13. & 110. men tuum, & exaltatum in ſecula. Verùm ſit mihi inuocatio nominis tui Domi-
ne, in illuminationem & ſanctificationem carnis & ſpiritus. Vnguentorum odor
aſcendens, odore complet domum: quanto magis memoria tua Domine dulcior
†al. in fide. melle & fauo, implet animam ſanctificatione & illuminatione, ijs qui in † cogni- C
tione te Saluatorem requirunt? Da mihi deſiderium in ſalutari tuo Domine,
†al. in die diſ- cuſſionis, ſiue examinis. tamquam terræ ſitienti & exſpectanti pluuiam: vt faciam fructum ante mortem,
& non confundar, in die † retributionis; miſerere omnium noſtri, quia bonus es.
Gratias agimus bonitati tuæ Domine, quòd dignatis nos licet indignos ſeruire
nomini ſancto tuo, & manus extendere ad te Patrem vniuerſorum. Libera nos ab
omni operatione Sathanica: & da gloriam ſancto tuo nomini, Domine. Côcede
Matth 13 & Marc. 4. Luc. 8. nobis, vt inueniamur ſicut terra pulchra & bona, vt cùm ſuſceperimus ſemen tu-
um, fructificemus in centuplo, & ſexacuplo, & tricecuplo. Da nobis Domine,
vt dignè mercemur in tuo argento, quæ apud nos depoſuiſti: vt mnam decies
Luc. 19. multiplicantes, offeramus tibi fructum iuſtitiæ, & digni reddamur habere pote-
Ibidem. ſtatem ſuper decem ciuitates. Da nobis Domine alacritatem vigilandi ad tuum
Luc. 12. occurſum: vt habeamus lumbos mentis ſuccinctos, & ſpiritales lucernas animæ
inexſtinguibiles, te exſpectantes Deum noſtrum, & Saluatorem Ieſum Chri- D
1. Theſſ. 4. ſtum. Dignare nos Domine, raptu iuſtorum, quando in nubibus occurrent tibi
†al. & inexcuſa- bile. vniuerſorum Domino: vt non experiamur amarum & † ineuitabile illud iudici-
um. Diſſipa Domine intolerandum peccatorum noſtrorum onus, ante mor-
†al. in die ti- moris, ſiue hor- roris. tem; vt non impedimento nobis ſit in hora † iudicij trahatque in ignem inex-
ſtinguibilem, extra conuentum iuſtorum. Iuſtitia, ala eſt celerrima, iuſtos è terra
in cælum eleuans. Gratia tua Domine, fortitudo nobis fiat, & aſſumat nos in nu-
1. Theſſ. 4. bibus cum iuſtis & electis, in aera, in occurſum tibi Regi vniuerſorum: vt nos, ſan-
cti tui Angeli cum gaudio ſuſcipientes, hilari facie adoremus, ſicut oportet, corã
throno gloriæ ſanctæ tuæ Domine: & cum viderimus gloriã ineffabilem, gaudio
magno repleti clamemus: Gloria induenti humiles & corruptibiles, gloriã & in- E
corruptionem. Gloria donanti mortalibus immortalitatem. Gloria ei qui ex ore
leonis, & deſtructoris inimici liberauit nos, quique nos in ſupercæleſte regnum
ſuum vindicauit Hic radix eſt omnium bonorum, hic lumen eſt inenarrabile,
hic nox non inſequitur. hic gaudium ineffabile, quod à dolore aut alio quopiam
†al. non diſſol- uitur. nõ † deſtruitur. hic incorruptibilitas corruptioni nõ eſt ſubiecta, hic vita à mor-
te non diſſoluitur. Reuera nunc aufugit dolor, & triſtitia ac gemitus: ex hoc,
1. Theſſ. 4. cum Domino ſemper erimus. Hæ iuſtorum ſunt voces atque Sanctorum, & in
pietate exercitatorum, atque electorum in ipſius præſentia, omniumque eorum
†al. Domino. qui per pœnitentiam complacuerunt † Deo. Vigilemus igitur & nos Dilecti, &
attendamus nobis ipſi; vt cum iuſtis manſionem habeamus, & gaudeat cor no-
Iohan. 16. ſtrum, & gaudium noſtrum nemo tollat à nobis, laudantes ac benedicentes,
adoran-

A [illegible] ſanctam, & immaculatam, ac conſubſtantialem Trinitatem, in ſe[illegible], Amen.

SCHOLIA, ET VARIÆ LECTIONES.

D[illegible] ione mortuorum. *plura videre qui volet, legat in primis Irenæum lib. [illegible] contra hæ[illegible] [illegible] ullianum in libro quem ſuo longũ conſcripſit. De Reſurrectione carnis, Tom 3. Athe[illegible] enienſem lib de Reſurrectione mortuorum. S. Ambroſium in lib de fide Reſurrectionis. [illegible] etiam luculenter & efficaciter licet interdum ſparſim, in hanc ſcripſit materiam S. A[illegible]exandrinus Epiſcopus, in Symbolo. Damaſcenus lib. 4. S. Iohan Chryſoſtomus ſuper illud* Acceſſerunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non eſſe reſurrectionem &c. *Tom. 2. Idẽ Hom.*

B *[illegible] om [illegible] & Hom 39. ac 40. 41. 42. in 1. Cor. 15. Tom 4. nec non Hom. 6. 7. 8. in 1. ad Theſſ. cap. 4. [illegible] 4. alibiq; incidenter ſæpius. S. Auguſtinus plurimis in locis, lib. 2. de conſolatione mortuorũ, [illegible] Tom. 9 lib. 20. de ciuit. Dei, cap. 20 Tom. 5 vbi illud pertractat Apoſt.* Nolumus vos ignora[illegible] re [illegible] de dormientibus. &c. *ac lib 22. de ciuit. Dei. cap. 12. & [illegible] quentib. Idem in Enchirid cap. 84. [illegible] item in lib. de Eccleſiaſt. dogmat. c 6 Tom 3 lib. de Fide ad Petrum, part. 1. c. 13. Tom. 3. Lib. de [illegible] Serm 34. Tom. 10. Idem ſuper Pſal 62. Tom. 8. ibi: Promittitur nobis carnis reſurrectio, &c. [illegible] Epiſt ad Conſentium, quæ eſt 146. Tom. 2. Ac lib. de Symbo tract 3 circa finem cap. 10. Tom. 9. & [illegible] 5. in dialogo ad Oroſium, [illegible]om 4. lib 3. de verbis Domini. Serm. 27. & ord 64. Tom. 10. Et deni[illegible] de Catechizandis rudib. cap. 27. Tom. 4. vbi vehementer incredulos illos arguit qui negant mor[illegible] re [illegible] rectionem, &c. In cuius etiam cõfirmationem ſatis grauiter ſcripſit S. Hieronymus in Epiſt. ad [illegible] & Alexandrum. Idem in Epiſt. 61. ad Pammachium, aduerſus errores Iohan. H[illegible] e[illegible] mitani & alibi ſæpe. Nec non S. Gregorius, præſertim lib. 14. Moralium in Iob, cap. 3[illegible] 33. vbi inter a[illegible] pulcherrimam Reſurrectionis demonſtrationem facit per ſimilitudines rerum naturalium.*

Bonus vir qui miſeretur & commodat, &c.] *Cõcordat hic locus Pſalmi in Græco Cod. S. Ephrem, [illegible] omnia cum Græc. edit. lxx. Ceterum in vulg. Lat. legitur hoc modo:* Iucundus homo qui miſeretur & commodat, &c.] *Apud Theodoritum vero: Bonus vir beneficus, & commodans, diſponens res ſuas cum iudicio &c. atque ſic Symmachus. Deinde quod ſequitur,* [ab auditione mala non timebit.] *al. [illegible] tiu* nuntium malum non timebit] *& ſic Chryſoſt. Ac poſtea:* Paratum cor eius ſperare in Do[illegible] &c.] *eadem eſt lectio apud Ephram. & apud lxx. & in vulg. Sed Symmachus ibi paullo aliter ſic:* Firm[illegible] cor eius expers ſolicitudinis in Domino, &c. *Quod porrò ſequitur,* [donec deſpiciat ini[illegible] mi[illegible]os] *in Græco quidem, tam apud Ephram. quam lxx. ad verbum hic eſſet:* donec adſpiciat ſu[illegible] per [illegible] eos ſuos, &c.] *ſed quia lectio in vulg. Lat. ſenſu ab ea non videtur differre, illi etiam in noſtra [illegible] verſione inſiſtendum putauimus, cum & ſic legat Auguſtinus. Hieronymus autem ex Hebræo:* (donec [illegible] ar in hoſtibus ſuis) *tranſtulit. Et hæc ex Pſalmo. 111.*

Q[illegible] mittit cryſtallum ſuam ſicut buccellas] *Ita hic eſt in Græco Cod. & in edit. lxx. ac vulg. Lat. [illegible] men quidem pro* [ſicut buccellas,] *legunt:* ſicut fruſta panis] *ita S. Auguſtinus & nonnulli a[illegible] De[illegible] de, illud quod adiungitur:* ante faciem frigoris eius quis ſuſtinebit?] *al. legunt:* in faciem fri[illegible] g[illegible] quis ſtabit?] *alias vero.* quis ſubſiſtet? *Sed in vulg & S Chryſoſtomo, ac pleriſque alijs,* quis ſu[illegible] ſt[illegible] *inuenitur, quod & in noſtra hic verſione retinuimus. Sequitur ibid* Em[illegible] tet verbum ſuum, & [illegible] uefaciet ea] *vbi pro τὸν λόγον, verbum, vt eſt hic, & apud lxx. ac in vulg. in aliquibus Codicibus τὸ λ[illegible] ῦ,* eloquium ſuum, *reperitur. Verba ſunt Pſalmi 147.*

Sed audi quoque Prophetam Ezechielem dicentem: Et facta eſt ſuper me manus Domini: & ed[illegible] ir me in ſpiritu Domini, &c.] *Nam ex hoc eodem loco hic ad longum deducta viſionis Ezechielis, cum [illegible] ro Ephram, etiam alios Orthodoxos Patres euidenter probaſſe R[illegible] ectionem mortuorum. vide [illegible] Irenæum lib. 5. contra hæreſes. cap. 15. Clementem Roman. lib 5 conſtitut. cap. 8 & Tertullianum lib. de R[illegible] ectione carnis, aliosq; alibi, quos vide & cum hiſce conferto.*

Factus eſt autem ſonitus prophetante me, & ecce commotio [illegible] acceſſerunt o[illegible] ad oſſa, vnumquodque ad compoſitionem ſuam.] *In alijs Cod. ab [illegible] apud S. Hieronymum hic legitur:* E[illegible] facta eſt &c. *At apud Tertul. de Reſurrect. car.* Et Ecce vox, dum prophero, &c. *Sequiturq; ibid.* Et ac[illegible] [illegible] t oſſa ad oſſa, &c. *Ita vulg. ita quoq; Tertullian. ac plures alij pro quo alias ſic:* os ad os, vnum[illegible] [illegible] ue ad iuncturam ſuam, *ac ſic Theodoritus, & alij. Apud lxx. aũt, ad verbum magis ſic:* Et factũ [illegible] Prophetarem, & ecce commotio: & accedebant oſſa inuicem ad iuncturam ſuã, &c. [illegible] *a ex eadem prophetia ſubijcitur:* Ipſi dicunt, aruerunt oſſa noſtra, & perijt ſpes noſtra, & ab[illegible] [illegible] is. *Vbi pro,* abſciſſi ſumus, *vt eſt in vulg. in Græco Cod. S. Ephram. & apud lxx. reperitur δια[illegible] [illegible], quod ad verbũ ſonat, diſſonuimus, vel diſſenſimus, ſiue diſcrepauimus. Sed S. Hieronymus pro [illegible] un. [illegible] Hebræo,* (deſperauimus) *legit. Tertullianus autẽ, magis hic concordans cum vulg.* (auulſi ſumus [illegible]) *habet. Et iſta hactenus ex prophetia Ezechielis 37. cab Auctore noſtro ad longũ producta.*

C[illegible] autem mortale hoc induerit immortalitatem, &c.] *ita eſt in vulg. 1. Cor. 15. pro quo, al:* [illegible] autem corruptum hoc induerit incorruptionem, &c. *Verum ex duplici illa lectione, in Cod. [illegible] æco S. Ephram, fit vna, legiturq; coniunctim ſic:* Cum autem corruptum hoc induerit incor[illegible] ptionem, & mortale hoc induerit immortalitatem, &c. *quam & alij quidam Patres ſequuntur.*

Poſtea

Poſtea vbi adducitur ex Eſaia: Beati omnes qui immanent in ipſo; quia populus ſanctus habitabit in Sion. *Eadem hic eſt lectio apud S. Ephræm & apud LXX. at in vulg. Lat. paullo aliter:* Beati omnes qui exſpectant eum; populus enim Sion habitabit in Hieruſalem, *vbi etiam & Symmachus, προσμένοντες, qui immanent, ὑπομένοντες αὐτὸν, qui ſuſtinent ipſum, legunt. Eſaiæ 30.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

Aduerſus illos, qui dicunt Reſurrectionem mortuorum non eſſe.

[Ioan. 8. Pſalm. 5. Rom. 3.] CVM Ethnicis ſentis, & dicis mortuorum reſurrectionem non eſſe? O os abominandum, & Deo inimicum, per quod diabolus loquitur mendax, & mendacij auctor. O os mendax, aut verius ſepulchrum patens, ex maligno theſauro cordis, malignum afferens, & dicens, quòd mortuorum reſurrectio non ſit. Quomodo non tremuiſti hoc tuum indoctum os aperire, & contumeliis [Rom. 8. Col. 1. & 1 Cor. 15. & Apoc. 1.] Chriſtum afficere, primogenitum mortuorum? Quomodo non dehiſcit terra, & abſorbet te viuum? quomodo non percuſſit te Angelus, qui reſurrectionem prædicauit, [Matth. 28. Marc. 16. Ioan. 20. 1. Cor. 15.] dixitque mulieribus, quia ſurrexit Chriſtus ex mortuis, primitiæ dormientium? vbi te ſtatuemus; cum gentilibus, aut cum Chriſtianis? quem te appellabimus, paganum aut Chriſtianum? Sed abſit à me, te ſic ſentientem Chriſtianum nuncupare; qui enim ita ſentiunt, Chriſtiani dici non debent: Si verò & ſe Chriſtianos appellant, ipſi ſe ſeducunt: non enim pars ipſorum erit cum Chriſtianis, & cum Chriſto vero Deo noſtro, qui nobis donauit reſurrectionem: Sed in gehenna illorum portio erit, vbi vermis eorum non moritur, & ignis ipſorum non [Eſai. 66. Matth. 9.] extinguitur. Qui enim reſurrectionem non ſperat, nec credit, melius eſſet ei, quòd natus non eſſet. Quid te igitur non dixero, qui ita mentem obſcuratam [Matth. 22. & Marc. 12. & Luc. 20.] habes? quem te appellem; Sadducæum ne, an Iudæum & Samaritanum? nam etiam hi negant reſurrectionem, & tu, quibuſcum & pars tua erit, niſi reſipiſcas. Cuiuſmodi tenebræ tuos obtexerunt oculos? quæ obſtinatio tuum cor occupauit? [Ioan. 10. Matth. 7. 20.] Quomodo te rapuit lupus ex ouili Chriſti? quomodo deprauator ſeparauit te ab orthodoxa fide? Qualis doctor cordi tuo inſeruit huiuſmodi blaſphemiam; teque à Catholica auulſit Eccleſia? Quo pacto audes miſer contueri cælum? & Chriſtum abs te violatum inuocare? Qua fiducia miſer, teipſum Chriſtianum nuncupas? Chriſtum ſpreuiſti, Spiritum ſanctum contumelia affeciſti. [Pſalm. 18. Rom. 8. 10.] Quomodo manifeſtabis te ſanctis Apoſtolis, & Prophetis miſer; qui quidem adnuntiarunt nobis reſurrectionem, & in omnes fines terræ? Quomodo igitur ingredi audebis [Eſa. 26.] Eccleſiam, vbi Eſaias Propheta exclamat, dicens: Reſurgent mortui, & expergiſcentur, qui in monumentis ſunt. Qua, inquam, fronte, ingredieris in aulam Chriſti; vbi Sancti liberè nobis reſurrectionem adnuntiant, Prophetæ prædicant, Apoſtoli tradunt, Euangeliſtæ nuntiant? Cuiuſmodi oculis ſpectabis ſanctiſſimum, & immaculatum corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui mortem [1. Cor. 7. 15. 2 Tim. 1. Heb. 2.] deſtruxit, & diabolum conculcauit, & tertia die reſurrexit, & vitam atque reſurrectionem mundo donauit? quod quidem cuncti fideles participantes in fide clamant: Exſpecto reſurrectionem mortuorum: & vitam venturi ſeculi. Ibi Paulus [1 Cor. 15.] orator pietatis, diſciplina ſacrorum imbuit fideles, dicens: Ecce myſterium vobis dico: Omnes quidem non † obdormiemus, ſed omnes immutabimur. [† De varia iſtius lectione, vide Schol.] In momento, in ictu oculi, in nouiſſima tuba. Canet enim tuba, & mortui reſurgent incorrupti. Et rurſus reprehendens, ac confundens negantes eſſe mortuorum [Ibid. 1. Cor. 15.] reſurrectionem, adiungit, dicens: Si autem reſurrectio mortuorum non eſt, neque Chriſtus reſurrexit: Si autem Chriſtus non reſurrexit, inanis eſt prædicatio † noſtra, inanis eſt & fides noſtra: [† al. prædicatio veſtra, & fides veſtra.] Inueniemur autem & falſi teſtes Dei, qui prædicauit reſurrectionem in fines orbis. Et denuò idem Paulus, quemadmodum tales derideat, atque ſubſannet, ait: Si omnino mortui non reſurgunt

mandu

A manducemus & bibamus, cras enim moriemur. Quòd ſi omninò, vt tu dicis mi- Ibidem.
ſer, mortui non reſurgunt; cur baptizaris? quamobrem immaculata participas
myſteria? Hoc verò noſce, quòd quamdiu ita ſentis, non in peccatorum remiſſi
onem participas; ſed in iudicium & condemnationem, & in augmentum pecca- 1.Cor.15.
torum. Si enim, vt dicis indignè, mortui non reſurgunt: quamobrem te ieiunijs,
vigilijs, & orationibus maceras? quorſum virginitas? quorſum certamina & ſo- Valida & efficax confutatio.
licitudines, cum lachrymis? Si omnino demens, mortui non reſurgunt; omnia
ſcripta tam in veteri quàm nouo Teſtamento falſa ſunt, ſicus dicis. Et Martyres
decepti ſunt, tradentes propria corpora tam multis tormentis, ob futuram vi-
tam, & omnes Sancti. Vides miſer, quot quantoſque Sanctos, mendaces ſceleſto Contra Hæreticos.
& impuro illo tuo ore feceris; neque ſolùm ſanctos, ſed & ipſum omnium San-
B ctorum Dominum? Quid ages miſer: quoniam omnium Sanctorum inimicum
te feciſti, & à Chriſto alienum, ſicut & reliqui illi qui ſpem non habent? Quem 1.Theſ.4.
deinceps inuocabis? ad quem confugies? inimicum enim te, & Deo & Sanctis red-
didiſti. Non te pudet ingredi Eccleſiam Dei, in qua Paulus clamat, dicens: Quo- 1.Theſſ.4.
niam ipſe Dominus ſola † iuſſione, in voce Archangeli, & in tuba Dei, deſcendet † al. in iuſſu, & in voce Archangeli, &c.
de cælo; & qui mortui ſunt in Domino, reſurgent primi: Deinde nos, qui viui-
mus, qui reſidui ſumus, vnà cum ipſis rapiemur in nubibus, in † occurſum Domi- † al. obuiam Chriſto Domino.
ni in aera; & ſic ſemper cum Domino erimus. Cuiuſmodi manibus ſuſcipies pre-
tioſum corpus Dei, & admouebis impuro tuo ori, quod ipſum Dominum viola-
uit? Deſiſte poſthac, ô miſer. Deſiſte ab hac graui blaſphemia. Deſine contu- Tit.3.
melijs afficere Sanctos, & Deum negare, Deoque contradicere. Qui reſiſtit pote-
ſtati, Dei ordinationi reſiſtit, vt inquit Apoſtolus. Quid illi eueniet, qui Deo
ipſi reſiſtit? Qui terreni Regis mandatum non ſuſcipit, non retinetur in vita; A minori.
C qualia ergo ſupplicia apprehendent non obedientem mãdato Regis cæleſtis, hoc
eſt, immaculato eius Euangelio? Quomodo patitur clementiſſimus Deus, & eſt
longanimus, quomodo ſuſtinet, & non è veſtigio obſtruit tallum impiorum ora?
quomodo terra ſuum non aperit os, & ſimiles abſorbet viuos? Dominus dicit:
Reſuſcitabuntur mortui; & tu dicis, reſurrectio mortuorum non eſt? Verbo Do- Iohan.5 & 11.
mini ex non ſubſiſtentibus, ad eſſe producta ſunt omnia, cæleſtia atque terreſtria, Gen.1.
viſibilia & inuiſibilia, ſiue Throni, ſiue Dominationes, ſiue Archangeli, ſiue Prin- Sap.9.&c.
cipatus, ſiue Poteſtates. Cuncta per ipſum, & in ipſo condita ſunt, feruntúrque v-
niuerſa verbo virtutis ſuæ, ſicut ſcriptum eſt: Cęli verbo eius firmati † ſunt, & terra Pſalm. 32.
ſuper aquas firmata eſt, cæleſtia ac terreſtria, & quæ ſubtus terram ſunt, & omnes † al. formati.
abyſſi verbo eius obediunt, & tremori auſcultant, & tu non credis? Væ qui iudica- † al. facti ſunt.
D tur ab eo, qui illum finxit. Time ô homo: durum eſt tibi contra ſtimulum calci- Pſalm 148.
trare. Conuertere ad Dominum homo, & noli eſſe incredulus. Qui enim fidẽ non Act.9.
habet Filio, non adſpiciet vitam: ſed ira Dei manet ſuper ipſum. Non igitur ſis in- Ioan.3.5.20.
credulus, ſed crede, vt cum fidelibus connumeteris. Crede in Dominum noſtrum
Ieſum Chriſtum, doctorem omnis boni, & audi ipſum dicentem: Amen amen di- Ioan. 5.
co vobis, quia venit hora, quando mortui audient vocem Filij † hominis, & qui † al. filij Dei.
dierint, viuent. Et rurſus ait: Cùm venerit Filius hominis in maieſtate ſua, & om- Matth. 25.
nes Angeli eum eo, tunc ſedebit ſuper Thronum maieſtatis ſuæ, & congregabun-
tur ante eum omnes gentes, à mortuis videlicet reſuſcitatæ. Audi iterum Domi-
num ipſum dicentem: Cùm enim à mortuis reſurrexerint, neque generabuntur, Matth.22.
E neque generabunt, neque nubent, neque nubentur, neque vltra mori poterunt: Mar.12.& Lucæ.22.
ſed ſunt ſicut Angeli Dei in cælis. Anne ſufficiunt iſta? num perſuaſimus vobis,
vt a blaſphemia diſcedatis? Nemo igitur ſit, qui non credat reſurrectionem mor-
tuorum. Quis Deo fidelior teſtis? Ipſe Deus teſtatur, nemo maneat incredulus:
ſed omnes ſimul vna voce acclamemus: Credimus in Dominũ, ipſumque adora-
mus, dicentes: Adoro, & credo videre reſurrectionem mortuorũ, & vitam ventu- De hoc vide in Schol. plura.
ri ſeculi. Cernitis quomodo conuertitur quis retrorſum? omnis qui ſentit talia,
Chriſtum exuit. Quod ſi quæ in verbis, eiuſmodi ſunt, quæ in rebus, cuiuſmodi Græca hoc loco nonnihil contricata ſunt.
erunt? Quæ ſi velimus in medium adducere, & omnia enarrare, vniuerſum mihi
tempus non ſuffecerit, ad cunctas abſurdas explicandas inſolentias, quibus rectè
depoſitis atque abiectis, iterum implicamur, & quæ rectè obliti eramus, rurſus
malè in memoriam reuocamus, conuerſi retrorſum, rurſus eadem aſſumpſi-
mus

mus opera impiorum hominum, habitus, & negotia, & verb[illegible] & [illegible]ctiones: quæ
quidem pudor foret reuelare, & in medium afferre. O improbu[illegible] dæmonem. [illegible]
honeſtatis inimicum & hominum, & immundum ſpiritum. Quomodo vnum
quemque fraudulenter ſupplantat ac fallit, & nequiter perſuadet? Cla[illegible]at Do-
minus per Prophetas, & per Apoſtolos, & per Euangelia, & ex multis pau-
ci attendunt. Vocat diabolus per citharas, per tripudia, ac cantilenas dæmo-
niacas, & multitudinem congregat. Et humani generis amator [illegible]nuitat qu[illegible] un-
Math 11. Ioan 6.7. que, & dicit: Venite ad me omnes; & nemo eſt qui obediat, nemo qui ſtudioſè co-
netur. Hominum hoſtis diabolus exhortatur, & omnes accurrunt. Si quando [illegible]u-
Nota. tem prædicari contigerit ieiunium, aut vigilias, cuncti conſternantur ac deplo
rant, & velut mortui redduntur. porrò ſi quando denuntientur prandia aut cœ
næ, aut citharæ, aut cantilenæ dæmoniacæ; omnes hilares fiunt, ad curſum a[illegible]
les, vigiles, & ſe inuicem conuocant, ſimulque ad malum curſum concurrunt, &
Math 5. 6. malum certamen decertant. Non amplius honeſtè, ſicut decet Chriſtianos, ſed
Epheſ.4.& ſicut ethnici. Non amplius vt Dei miniſtri, ſed vt ſerui, ſed vt fugitiui; & frequ[illegible]
1.Thel.4. Rom.16.Phil.3. ter per totos dies, laborantes propter ventrem, totamque noctem inſomnem du-
cunt in perditionem animarum ſuarum, ludentes & illuſi, aliudque nihil ex lab[illegible]
Luc 6. re & vigilijs lucri facientes ſibi, præter væ, quemadmodum ait Dominus: Væ vo-
bis qui ridetis nũc, quia lugebitis, & flebitis. Nam qui hîc noluerint modicum lu-
Epheſ.4 & 1.Theſſ.4. gere, ibi plorabunt in omnem æternitatem. Nemo vos ſeducat fratres Non Ch[illegible]
ſtianorum hæc ſunt, ſed infidelium gentium. ſicut dixit Dominus: ne diſtraham
Luc.12. ni; hæc enim cuncta gentes mundi faciunt, quibus non eſt ſpes ſalutis, neque deſ[illegible]
1.Ioan. 2. derium æternorum bonorum. Nobis autem dictum eſt: nolite diligere mundum,
Ibidem. neque ea quæ in mundo ſunt. Si quis autem diligit mundum, non eſt charitas Pa-
tris in eo: quia omne quod eſt in mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut cõcu-
piſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ, quæ non eſt ex Patre, ſed ex mundo eſt. &
mundus tranſit, & concupiſcentia eius. Qui autem facit voluntatem Dei, manet
Rom 6. Gal 3. 2.Cor.11.& in æternum. Noſtis fratres, quòd quicunque in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum
2.Cor.4. induiſtis. Quomodo igitur Chriſtum induti, diabolo inſeruitis? neſcitis gloriam
Epheſ.1. Phil 1. donumque Dei vos eſſe? Quo pacto ergo imaginem Dei ferentes, eam non hono-
ratis: verùm inhonoratis ipſam rebus gentilium? O quibus quantiſque bonis pri
1.Cor.10. Epheſ. 6. uamur, his ipſis rebus. Iuſſus es frater ab Apoſtolo, omnia in gloriam Dei face[illegible]
tu verò rebus ethnicis diabolum oblectas, hominum autem amatorem Deum
1.Iohan.2. & ignominia afficis. Admoneris vt aſſiduè ores, tu autem aſſiduè diſtraheris. Iuſſus
Col.3. Luc. 12. es mundanas abnegare concupiſcentias. mandatum à Domino accepiſti, ne inal-
1.Tim 6. Eccl.21.& tum extollaris: tu verò ad hæc non conſideras, ſed auditum auertis, poſtea verò
Apoc.19. felle acerbius reperies, acutumque magis gladio ancipite. Talis enim eſt peccati
natura, delectat parum, & cruciat multum. delectat ad tempus, cruciat in perpetu-
um. Vultis vt planum faciã vobis idololatriam eſſe in luſibus poſitam? audi quid
1.Cor. 10. dicat Apoſtolus: Nolite fieri idololatræ, ſicut ſcriptum eſt: Sedit populus man-
Exod.32. ducare & bibere, & ſurrexerunt ludere. Vide igitur ne dum ludere appetis, inuen[illegible]
1 Cor.3. & 2.Cor 5.ac aris cum idololatris. Vnuſquiſque enim proprium onus portabit, & quiſque
Gal.6. Math. 12 24.25. metet quod ſeminauit. Vide ne hîc ſeminaueris ſpinas, riſus, diſtractiones, & ib[illegible]
metas lachrymas atque ſuſpiria. multa habeo dicere, sed nequeo in præſentia
Luc 12 21. cuncta referre. Hoc autem norit quiſque, quòd definitus certuſque Deo ſtatutus
Rom.2.& ſit dies, quo iudicabit mũdum, verùm longanimus eſt, nolens quemquam deper-
1.Theſſ.5.ac 2 Tim.1. di, ſed omnes ad pœnitentiam venire. Veniet autem dies Domini, quo cæli cõfla-
2 Pet 3. grantes ſoluentur, vti ſcriptum eſt: & omnes velimus nolimus ibi congregandi
Eſai.65 66. ſumus, ſtatuendi ad tribunal Chriſti. Vbi etiam Angeli cum timore adſtant. vbi
Math.24.26. Luc.21 Rom.14 aperientur libri, quos nunc legentes & audientes, non ſuſcipimus; hos illic vide-
Apoc 20. bimus, dum aperientur atque legentur, & condemnabunt nos, ſicut ait Apoſto-
lus: in die qua iudicabit Deus ſecreta hominum, ſecundùm Euangelium me-
Rom 2. um. Et Dominus dicit: ſermo, quẽ locutus ſum, ille iudicabit mundum in nou[illegible]
Ioan.12. ſ[illegible]mo die Videte, quoniam ſecundùm Euangelia ſumus iudicandi, in die illa. At-
†al. diuinas. tendite [illegible]nter quæ ſcripta ſunt, & non deſpexeritis. Væ contumelia afficient
Pet [illegible].1.& bus ſ[illegible]ipturas † ſacras. multi namque ſunt vaniloqui, ſeipſos decipientes, qui
Iacob.1. quando de iudicio & ſupplicio audierint, deridentes dicunt: numquid ego mel
or ſum

A er ſum toto mundo? vbi vniuerſus mundus, & ego. præ toto mundo, quid mihi
accidere debet? ſruar interea huius ſeculi bonis, & ſicut totus mundus, & ego.
Tandem completo vitæ ſuæ termino, venit miſſus Angelus ſeuerus, ipſius ani- Luc 12.
mam repetens, dicenſque: Completa eſt tua via, in hac vita; venito igitur ad ali-
um mundum, venito ad proprium locum. Deinde relinquent illum oblecta- Matt. 25. &
menta vitæ huius, quibus exiſtimabat ſe perpetuò fruiturum, & abit, tractus ab 2. Cor. 5.
Angelis malis in locum ſupplicij: quem aſpiciens, contremiſcet, verberabitque
manibus faciem ſuam, & circumſpiciens huc illucque effugere volens: non enim
reperit ibi aufugiendi modum, nam detinetur arctè conſtrictus, ab ijs qui eum ad-
ducunt ad tormenta. Tunc dicunt ei Angeli, qui ipſum tenent: Quid contremi-
ſcis infelix? Quid turbaris? Quid dolore angeris? quid vereris miſer, quid miſer
B ex timeſcis? Tu tibi ipſe hunc locum præparaſti: tu iam mete quod ſeminaſti. Au
diebas de formidabilibus tormentis, & deridens dicebas: vbi mundus totus, & Galat. 6. &
ego & nunc quid tremis? non es ſolus, ne fleas; vbi totus mundus, & tu. Deinde 1. Cor. 9.
ingreſſus in locum illum, volens nolens, acriterque tortus, incipit miſerabiles e-
mittere voces, & obſecrare eos qui in iudicio ipſum ſiſtunt, vt vel exiguam im- Matth 18 25.
petrent relaxationem. Et reſpondent ei: Quid clamas? numquid tu melior es Luc. 16. 21. &
mundo? vbi totus mundus, & tu, ſicut ipſe aiebas. Tuncque ex profundo cordis 2. Pet. 2.
ſuſpiria ducens, ait: Et quid mihi profuit vniuerſus mundus? Væ mihi, quia dece-
ptus ſum & illuſus. Iuſtum eſt iudicium Dei. Nunc cognoui ego miſer, quoniam
quod ſeminauerit homo, hoc & metet. & quod ligauerit onus, & hoc & portabit. Pſalm. 118.
Væ mihi, quia audiui & non ſuſcepi. Quot decertantes vidi, & vigilantes, ac ieiu- Rom 2. &
nantes, miſericordiæque opera exercentes; & cunctos maledictis inceſſebam, & 2. Theſſ. 1. &
C irridebam? quot ego ſpectabam gementes & flentes; & omnes illudebam. Væ 2. Tim. 4.
mihi, quia illuſus ſum. Vtilius mihi fuiſſet centum ibi annos luxiſſe atq; ploraſ- Galat. 6 &
ſe, & ieiunaſſe, ac potius lapides mandere; & non venire in hunc locum tormen- 1. Cor. 9.
ti. Quis mihi dabit tempus pœnitentiæ trium dierum in illo ſeculo, quod malè Sap. 5.
conſumpſi miſer? Verùm panegyris atque celebritas iam ſoluta eſt, & non eſt am- Lucæ 16.
plius pœnitentiæ tempus. Hęc & ſimilia dicturi ſunt in tormentis, qui ſacras hîc
ſcripturas ſubſannant. Timeamus igitur minas illorum ſuppliciorum, deſina- 2. Tim. 4.
muſque inhonorare Deum: Quem decet omnis gloria, honor, & adoratio, om- Apoc. 16.
niſque gratiarum actio, in ſempiterna ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

D

QVem te appellem Sadducæum ne, &c] *Variæ olim ſectæ nequiter impugnarunt Reſurrectio-
nem mortuorum: Nam Sadducæi inter Iudæos, illam (vt eſt Matthæi 22. Marci 12. & Luc. 20.)
impugnarunt. Hanc autem iam factam, ac perinde non vltra exſpectandam, voluerunt Hymeneus &
Philetus: Hunc errorem Simoni Mago, Valentino, Appelli, Cerdoni, Caianis, Seuerianis, Archonti-
cis, & Proclianitis impingit S. Auguſtinus. Sicut Baſilidi & Marcioni Irenæus, & Tertulianus. Ce-
terùm pro irrefragabili veritate Reſurrectionis mortuorum, contra tam nefandos errores pleniſſimè, &
efficaciſſimè conſcripſerunt S Ephram hic noſter Syrus, vt ex præcedentibus antehac nunquam editis,
patet. Irenæus aduerſus hæreſes Valentini, & ſimilium, libro 5. vbi plurima Reſurrectionis exempla,
demonſtrationesq́; in medium adducuntur, & blaſphemiæ contrarium ſententium producuntur & con-*
E *uincuntur. Ac Tertullianus in libro de Reſurrectione carnis. Item Athenagoras, libro de Reſurrectione
mortuorum. necnon S. Ambroſius, Libro de fide Reſurrectionis, &c. Hinc & S. Auguſtinus contra e-
iuſmodi incredulos, in Libro De Catechizandis rudibus circa finem ſic ſcribit: Qui irrident, inquit, re-
ſurrectionem, putantes quòd caro iſta quia putreſcit, reſurgere non poteſt, ad pœnas in ea reſurrecturi
ſunt: & oſtendet illis Deus, quia qui potuit hæc corpora facere antequam eſſent; poteſt ea in momento
reſtituere ſicut erant. Omnes autem fideles regnaturi cum Chriſto, ita reſurgent in eodem corpore, vt et-
iam commutari mereantur ad incorruptionem Angelicam, vt æquales Angelis Dei fiant, &c. ita libro
eiuſdem cap. 27. Tom. 4. Auguſtinus. Et Chryſoſtomus ſuper illud Matthæi 22.* qui dicunt non eſſe Re-
ſurrectionem, *&c ſic ait: In omni re, aut actu, virtus agendi ſpes eſt futuri. Qui enim arat, arat vt me-
tat, qui pugnat, pugnat vt vincat. Et poſt pauca: Tolle ergo ſpem reſurrectionis, & reſoluta eſt obſer-
uantia omnis pietatis, &c.*

Quomodo ingredi audebis Eccleſiam, vbi Eſaias exclamat: Reſurgent mortui, & expergiſcé-

tur qui in monumentis ſunt.] Hunc eumdem Eſaiæ 26. locum, etiam in præcedenti Tract. ad prob. Reſurrectionem mortuorum adduxit Auctor, tamquam infallibilis & inuincibilis veritatis, ſumma in Eccleſia aduerſus contrariū ſentientes, auctoritatis, quòd ab ipſo Domino per os Prophetæ ita ſint pronuntiata, & nobis in eccleſia credenda propoſita, ſicut ex poſtea hic quoque ſubiectis amplius clareſc. vbi habetur: Dominus dicit: Reſuſcitabuntur mortui, & tu dicis, reſurrectio mortuorum non eſt? &c. Vnde hæreticus eſſe conuincitur, & putridū membrū ab Eccleſiæ corpore abſciſſū, qui mortuorū reſurrectionem negare, vel eam malitioſe impugnare atque effringere auſus fuerit, quemadmodum hic pluribus demonſtratur apud S. Ephram. Ad lectionis porrò iſtius varietatē quod attinet, concordat hic Auctor noſter cum lxx. Sed in vulg. Lat. paullo aliter ſic habetur: Viuent mortui tui, interfecti mei reſurgent, &c. ita quoque apud Aquil. Sed Hieronymus in Comment. ant. & nonnulli alij hic (euigilabunt mortui) legunt Et Euſeb. quaſi ipſi audierint, &c. De quo, vide Schol. in edit. lxx.

Cuncti fideles participantes in fide Clamant: Exſpecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſeculi.] Non caret grauis auctoritate atque myſterio, quod hic dicit Auctor antiquiſſimus, cū ctos Chriſti fideles in fide clamare Exſpecto reſurrectionē mortuorum, &c. quoniā iſta verba continentur Symbolo Patrum in primo Conſtantinop. Concil. general. fundato, quod manifeſte & ſolenniter in Miſſa paſſim per orbē Chriſtianū decantatur ac proclamatur, ad maiorē ſcilicet rectæ fidei teſtificationē atque illuſtrationem; hæreticorū verò perpetuam confuſionē, &c. Habetur autē illud integrum in eo Concil cap. 7. & repetitur in quarto Concil general. Chalcedonen. act. 2. Et in Concil. Toletano 3. cap. 2. quod incipit: Pro reuerentia ſanctiſsimæ fidei, &c. vbi ad verbum habetur: Conſtitutum eſt, vt per omnes eccleſias Hiſpaniæ, & Galliciæ ſecundum formam Orientalium Eccleſiarum Concilij Conſtantinopolitani, hoc eſt, centum quinquaginta Epiſcoporum, ſymbolum fidei recitaretur; & priuſquam Dominica dicatur Oratio, voce clara populo prædicetur, quo & fides vera manifeſtum teſtimonium habeat, & ad Chriſti corpus & ſanguinem prælibandum, pectora populorum fide purificata accedant. Atque hanc Conſtitutionem petitione Reccaredi Regis, fecit ſacra illa Synodus. Conſtat ergo manifeſtè Auctorem hic ad verba Symboli in Conſtantinopol. primo contenta, ibiq; promulgata alluſiſſe. dum dicit cunctos fideles in fide clamare & profiteri Reſurrectionem mortuorum, &c quò etiam poſteriora reſpexiſſe Concilia in Conſtitut. de recitatione Symbol. fidei, iam demonſtratum eſt. Celebratum autem eſt illud poſt Nicænum primum generale, temporibus Gratiani & Theodoſij Principum, Damaſi Papæ & Cyrilli Hieroſolymitani, ac Nectarij Alexandrini Patriarchæ. &c. circa quæ etiam tempora S. Ephram, ſecundum quoſdam, adhuc florebat, vt mirum non ſit, Symbolum iſtius Concilij generalis tunc habiti, ab eo citari atque celebrari.

Πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, id eſt: Omnes quidē non dormiemus, ſed omnes immutabimur, &c] Sic ferè antiqui Patres Græci legunt hunc locum Apoſt. 1. Cor. 15. ita Iuſtinus Martyr in reſponſionibus ad orthodoxos. ita Origenes in lib. cont. Marcionem, qui in Vaticano reperitur manuſcriptus. Ita quoque eſt in vulgatis Græcis At S. Hieronymus Eſai. 51 & Ioel. 2. Omnes quidem dormiemus, ſed non omnes immutabimur, legit. ſic quoque Tertullianus & Cyprianus. Verum vulgata Latina hodie recepiſſe videtur: Omnes quidem reſurgemus, ſed non omnes immutabimur, &c.] & ſic Ambroſius in dictum caput 1 Cor. 15. Et Philon Carpathius amicus Epiphanij Salaminæ, in Cantica Canticorum. Ceterùm de ſenſu & varietate iſtius lectionis, plura lectu ſcituq; digna inuenies apud S. Hieronymum in Epiſt. 152. ad Minerium, & Alexandrum, vbi plenius hunc locum Apoſtoli examinat explicatq;.

In momento, in ictu oculi, in nouiſsima tuba, &c.] Iſta quoque verba Apoſt. 1. Cor. 15. aliter atq; aliter à SS. Patribus citantur atq; leguntur: Tertullianus enim lib de Reſurrect. carn. c. 42. legit: In atomo, in momentaneo motu oculi.] Et ſic idem c. 51. retinuitq; quod Græcè ἐν ἀτόμῳ. illud autem ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ, paraphraſticῶs tranſtulit, in momentaneo motu oculi, &c. Motus ſiquidem oculi (inquit S. Hieron. in Epiſt. 152. ad Minerium & Alexandrum) qui Græcè dicitur ῥοπή, tanta celeritate tranſcurrit, vt ferè ſenſum videntis effugiat. Pro quo noſter Interpres. & moderni Codices ἐν ῥιπῇ, id eſt, in ictu oculi, legunt, quomodo & nos hic cum S. Ephram legimus, ac etiam S. Hieronymi tempore ſic lectum comperimus. Quorum hoc tranſlatum ab ictu oculi ſeu fulminis, illud autem a motu lancis ſeu libræ. confundit tamen vtrumq;, ac vnum pro alio vſurpari, adnotauit Heſychius. Et de iſta varia lect. ἐν ῥοπῇ, κ. ἐν ῥιπῇ, vide quoq; apud S Baſil. Magnum in lib. Hexamer. Homil. 6. vbi Apoſtolum adducit dicentem: In momento temporis, in ictu oculi, &c.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De[†] Conſummatione ſeculi, & de Antichriſto.

[†] al. Eiuſd in Antichriſtum Sermo, & de Conſummatione huius ſeculi.

QVO

A QVO pacto minimus ego Ephræm, qui peccatis delictiſque varijs abundo, enarrare audebo ac potero, quę captum meum excedunt? Verùm quandoquidem ſua pietate ac miſericordia Saluator noſter affatim linguam noſtram mouet, prout vult, ad ea recenſenda, quę in communem vtilitatem, omnium verò ædificationem, & mihi dicenti, & cunctis auditoribus cedere poſſint: Verba in doloribus facturus ſum, & [illegible]piriis dicturus de inſtanti huius mundi conſumatione, impuden[illegible]moque ac ſuauiſſimo dracone Antichriſto; qui turbaturus adueniet omnem ſ[illegible] cælo regionem, timorem ac puſillanimitatem, grauemque perfidiam cunct[illegible]m ſimul hominum pectoribus inijciens, prodigia quoque ac ſigna, terro Matth.24.
[illegible]e protendens, vt ſi fieri poſſet, in errorem etiam ipſos induceret Dei Marc.13.
B el[illegible]s, omneſque decepturus in falſis ac mendacibus ſignis, prodigiorum- Luc.21.
[illegible]aginationibus, quæ ab illo fient. Siquidem ſancti magnique Dei per 2.Theſſ.2.
m[illegible]u, poteſtatem decipiendi mundum accipiet, quòd impleta iam ſit impietas Antichriſti ſigna & prodigia fallacia.
[illegible], hominumque iniquitas multiplicata nimis, quodque ab omnibus, & Matth.24.
p[illegible]r omnia, & vbiuis locorum peſſima quæque hodie perpetrentur. Eam [illegible]tur ob rem, immaculatiſſimus Dominus, ſpiritu erroris tentari patietur 2.Theſſ.2.
m[illegible]m, propter eorum impietatem; quandoquidem ſic Deo relicto, placuit [illegible]nibus adhæreſcere maligno. Magnum fratres chariſſimi, tunc cunctis ho[illegible]imè verò fidelibus & Sanctis erit certamen, magnaque tribulatio in [illegible]is quando ſigna & prodigia in magna poteſtate à ſceleſtiſſimo Draco[illegible] perficientur. quando rurſus ſeipſum vt Deum oſtentabit, formidabilibus por- 2 Theſſ.2.
C [illegible] per aëra volitans, cunctique dæmones in forma Angelorum, cum timore c[illegible]ram tyranno in aëre ſublimes volitare conſpicientur. Clamabit enim cum for[illegible]ne, etiam formas immutans, ad immenſum terrorem cunctis incutiendum hominibus. Quis quæſo fratres, ſcuto ſidei, ſic tunc reperietur munitus, vt immob[illegible]s perſiſtens, euidens tunc argumentum ſecum in animo habeat, iam ſanctum vnigeniti Filij Dei aduentum adeſſe: quando inenarrabilem illam viderit tribu- Matth.24.
lationem vbique ſuper omnem animam fieri, omni prorſus ſolatio ac requie de- Mar.13.
ſt[illegible]am vndique, in terra & in mari. Quando vniuerſum mundum conſpexeris Luc.21
turbatum, (fugiet enim etiam quiſque ad montes, vt abſcondatur in illorum ca[illegible]us) & alios quidem fame perire, alios verò grauiſſima ſiti, inſtar ceræ, liqueſ[illegible]ere; & qui eorumdem tunc miſereatur, nullum adeſſe. Quando videris quã[illegible]nque faciem lachrymis madentem, ac magno cum deſiderio homines ſciſci-
D tari, n[illegible]m vſquam adhuc ſit verbum Dei in terris; reſpondeaturque nuſquam? atq; [illegible]ud eſt, quod noſſe deſiderabit homo. Quis obſecro tantam doloris afflictio[illegible] feret? aut quis † intolerabilem illam preſſuram ſuſtinebit? Quando videris † al. inexplicabilem.
con[illegible]ionem totius mundi, populumque vndique ab vltimis finibus terræ veni[illegible]em, ad adorandum Antichriſtum, clamantemque magno cum timore Matth.24.
at[illegible]re[illegible]ore: Tu es Saluator mundi, ac Filius Dei. Tunc mare indignabitur atque Marc.13.
tur[illegible]abitur, terra exateſcet, cæli non pluent, plantæ marceſſent, cunctique Orien- Lucæ.21.
t[illegible] incolæ timore nimio exterriti ad partes occidentales fugient: Et v[illegible]ſa, qui occiduas regiones inhabitant, præ timore ad loca orientalia fugi[illegible]apient. Aſſumpta enim poteſtate, tunc impudentiſſimus ille dæmones able[illegible] ad vniuerſos terræ fines, qui cunctis prædicent, magnum iam Regem cum
E [illegible]a apparuiſſe, omneſque ad occurrendum ei, viſendumque ipſius decorem [illegible]t. Quis quæſo ita adamantino eſt pectore, vt fortiter atque intrepidè cun[illegible]andala ac mala perferat? Quis inquam erit iſte, ſicut ante dixi homo, vt [illegible] patientiamque eius, omnes mortales Angelique Dei felicem prædicent? [illegible]em ô fratres Chriſto dilecti, vel ſola recordatione ſæui illius Draconis [illegible]us ſio, dum animo mecum complector, cogitoque futuram illam tribula[illegible] atque anguſtiam, quæ illo tempore cunctis obueniet hominibus; & quo[illegible] eleſtus atque infamis humano generi apparebit hic Draco, maximè ve-
F [illegible] quàm atrox infeſtuſque futurus ſit Sanctis Dei hominibus, qui portenta hæc e- Heb.11.
[illegible]a videre ac vincere poterunt. Erunt enim, erunt tunc plurimi, qui Deo [illegible]que reperientur, in montibus ac collibus, lociſque deſertis, in multis

orationibus,planctuque immenſo,ſaluandi. Deus ſiquidem ſanctus conte[illegible] eos ſic in gemitibus ineffabilibus,fideique ſynceritate perſeuerantes , com[illegible] ratione illorum ducetur,velut indulgentiſſimus Pater,ſecuro eos vbi ſeſe a[illegible] derant,conſeruans. Etenim impuriſſimus ille non ceſſabit inquirere Sancto[illegible] quoſque,in terra,ac mari ſecum ſic ſtatuens, quòd deinceps ſuper terram re[illegible]
2.Theſſ.2. rurus ſit,omneſque dominatui ſuo ſubiectos iri. Exiſtimabitque miſer ſe hora[illegible] la tremenda reſiſtere poſſe,quando ad iudicium venerit Dominus , ignorans [illegible] terim impius ſuam ipſius imbecillitatem,atque ſuperbiam , ob quam & ipſe co[illegible] ruet. Turbabit tamen terram,exterrebitque ſimul vniuerſa fallacibus prodig[illegible]
Daniel 12. & magicis ſignis. Nulla,tempore illo formidabili,quando Draco venerit , erit [illegible]
Matth. 24. terris requies;verùm maxima tribulatio, perturbatio,atque confuſio. mortes a[illegible] que fames in cunctis finibus terræ. Siquidem ipſe Dominus diuino ore ſuo pr[illegible] dixit,talia non contigiſſe ab initio creaturæ. Nos autem peccatores,q[illegible]o p[illegible] immenſam atque inexplicabilem illam anguſtiam adumbrabimus, cùm ſic ea[illegible] nobis Deus denominauerit? Figat verò hic quiſque ſedulo mentem ſuam in ſ[illegible] ctiſſimis dictis Domini ac Saluatoris noſtri , animaduertatque quo pacto ob ne[illegible]
Matth.24. ceſſitatem anguſtiamque illam intolerabilem,dies illos ſua pietate ac miſeric[illegible]
Luc.21. dia abbreuiet,nobis ſic præcipiens:dicenſque: Orate ne fiat fuga veſtra in [illegible]
Ibidem. Heb. 9. 2 Pet.3. vel ſabbatho. vnde & rurſus Saluator apertiſſimè dicit : Vigilate itaq; omni te[illegible] pore,orantes vt digni habeamini fugere iſta omnia quæ futura ſunt, & ſtare a[illegible] filium hominis,quando veniet in gloria ſua. Ne ergo diffidamus; licet hæc tard us videantur ſuper terram euentura. Tempus enim iam propè eſt , vobis in[illegible] cunctis in ſylua omnis malitiæ permanentibus , & nullatenus credere vol[illegible]nti
† al pro communi omnium ſalute. bus. Oremus igitur aſſiduè cum lachrymis & orationibus,die noctuque,† vt ſalutem conſequi mereamur.

---

† al. Alia de Antichriſto oratio.

ALIVD † METRVM.

SI quis compunctionem cum lachrymis habeat in orationibus,Domin[illegible]m
Matth.24. Mar 13. Luc.21 & 2.Theſſ.2. roget,vt effugere queat maximam tribulationem ſuperuenturam orbi te ræ;ne omnino videat illam beſtiam,neque etiam rurſum ſigna & prod[illegible]g[illegible]a audiat fieri per loca,ac terræ motus,fames,morteſq; diuerſas in terris. Stre nui ſit animi oportet,qui in medio tot ſcandalorum tunc ſuam ipſius ſaluare p[illegible] terit vitam. Si enim aliquis hominum,vel paullulò remiſſior inuentus fuerit,[illegible]
Apoc.14. cilè obſidebitur,& expugnabitur,captiuuſque reddetur,per ſigna atque porten[illegible]a Draconis peſſimi ac dolo pleni. Indignuſque talis reperietur venia in die iudic[illegible] quia ſpontanea voluntate ſua,fidem Tyranno dedit. Multis ſanè orationibus ac lachrymis ô chariſſimi,nobis opus erit, vt tunc firmi atque conſtantes in te[illegible]a[illegible] onibus permaneamus. Plurima etenim ſunt portenta atque figmenta bel[illegible]c futura:cùm enim aduerſetur Deo,cunctos ipſe molitur perdere. Audite [illegible]o
Num.20.22. dilecti fratres mei,quid fecerit populo Iſraelitico in deſerto,exeûti de A[illegible]pto,
Num 23 31 & 2 Pet.2. quomodo infelix hic & ſceleſtiſſimus illos dolo aſtuq; circumuenerit ; [illegible] cuncti grauiſſimum illud peccatum committerent. Suggeſſit quippe Balaam, vt [illegible]
† al. vt mulieres ciuitatis nudas in tabernaculis ſtatuat contra verecundiam, &c. regi Madianitarum ſubminiſtraret conſilium peſſimum, vt ſcilicet † mu[illegible]eres c[illegible] uitatis in tabernaculis ſtatuerentur, populuſque ad fornicationem,& ſacrificia pelliceretur: vt Deus impietate illorum offenſus, ſimul funditus eos per[illegible]r, quando iam cuncti velut bruta animalia,in fornicatione ſua cum mulieribus exarſiſſent. Conſtituitque mulieres inuerecundas ac publicas, quæ ad peccan[illegible] ceteros incitarent; menſas quoque libaminibus ac hoſtijs plenas præ foribus ta bernaculi, omnes ad mortem pertrahens : vt qui cum impuriſſimis illis con[illegible] di cuperet, prius hoſtias offerret , & deinde ad turpitudinem cum illis pe[illegible] dum ingrederetur. Pro mercede enim fornicationis,tantummodò hoſtias at[illegible]
† al. & d[illegible]nibus, m[illegible]ere[illegible], vel quas [illegible]o vn[illegible]un-cto populo, &c. libamina accipiebant. Statuit principibus filias principum, & diuitibus [illegible] diuitum,plebeias autem mulieres plebeijs,omnique populo : volens cun[illegible] mul in caſſes mortis pertrahere:maxime ſi pauperculam non aſpernaretur di[illegible] neque alicuius plebeij filiam princeps. Cernis ecce grauitatem facinoris , m[illegible] numque inuentum , quo pacto omnibus foueas in mortem effodiat? An[illegible] vmquam veſtrum tam impudens facinus adſpexit: fornicationemque ſi[illegible]

u[illegible]

A um vtrimque acutum continentem? Duplici ſiquidem morte, & vtraque ſæuiſſi-
ma, enecabāt eos mulieres, qui ad ipſas ingrediebantur, impij ſcilicet ſacrificij, &
nefariæ fornicationis. Ad eundem modum etiam hic ſe armabit Tyrannus, vt
cunctæ beſtiæ ſigillo reperiantur muniti, cùm aduenerit decepturus vniuerſum
mundum ſuis ſignis atque prodigijs, tempore ſuo, in conſummatione nimirũ ſe-
culorum: & ita demum accepto prius eius ſignaculo, ſibi cibum, & quamcumque Alluſio ad ver-
formam comparandi, poteſtatem habeant. Statuet autem principes ad iſtud ſce- Apocal. quæ
lus, edictumq; ſuum exequendum. Attendite fratres ſuperbiam beſtiæ, & machi- ſunt ſub fin.
namenta iniquitatis; quoniam à ventre principiũ ducet: vt quãdo quis cibi preſ- cap.13.
ſus fuerit inopia, cogatur tunc ſignaculum illius ſuſcipere. Dabitque hoc ſuum Signum Anti-
ſignum ſceleſtus ille, non quidem promiſcuè pro quolibet corporis membro, chriſti.
ne hoc graue ſit atq; moleſtum ipſis; ſed in dexteram manum, ac frontem inſcul-
B piurus eſt homini characterem hunc ſuum impium: ne ſcilicet facultas ſit homi- Apoc.13.
ni, dextera ſe ſignandi ſigno Chriſti Saluatoris noſtri, neque rurſus in fronte vl-
latenus tremendum ſanctumque Domini nomen imprimere queat, neque eti-
am glorioſam atque formidabilem Saluatoris crucem inſculpere. Nouit quippè
infelix ille, per impreſſionem Crucis Domini, poteſtatem ſibi omnem ademptã
iri. Quamobrem ſignat hominis dexteram, quòd ea ſcilicet, cuncta noſtra mem- Signum ſuum
bra ſignemus. Similiterque frontem, quòd illa, candelabri in modum, lucernam vbi, & quomo-
lucis, hoc eſt ſignum Saluatoris noſtri, in altum præferat. Reſtat ergo fratres mei do imprimet
chariſſimi, horrendum cunctis fidelibus atque potẽtibus Chriſti amatoribus qui Antichriſtus?
tunc reperientur, certamen; ne vnquam ad horam vſque mortis ab eo ſe vinci ſi-
C nani, neque torpore langueſcant, quando iam Draco ſignaculum ſuum loco ſig- Reſiſtendum
ni Crucis Saluatoris noſtri, modis omnibus machinabitur imprimere, vt nulla dolis & machi-
penitus ratione nomen Domini ac Saluatoris nominetur temporibus ſuis, faci- namentis Anti-
eique hoc ſuæ infirmitatis conſcius, pertimeſcens metuensq; ſibi ad hoc Sanctiſ- chriſti.
ſimo & immaculatiſſimo nomine, propter ſanctam virtutem nominis ipſius Sal- Signum ab Anti-
uatoris. Si quis enim eius ſigno non fuerit notatus, nequaquam phantaſmatibus chriſto, nequa-
illius ſe illaqueari permittet, neque etiam rurſus ab hoc recedet Dominus, verũ quam ſuſcipien-
eius cor illuminabit, trahetque ad ſeipſum. Oportebit igitur nos ô fratres, omni dum.
ſtudio atque diligentia noſſe, atq; vitare hoſtis phantaſmata. Et in feſtiſſimo hoc
dæmone regnante in tranquillitate interim nobis omnibus adueniet Dominus,
vt propter nos, fraudes atque dolos † inimici reprimat. Quamobrem ſynceram † al. beſtiæ
firmamque Chriſti fidem tenentes, inſtabilem hoſtis virtutem deturbemus; mẽ-
rem præterea conſtantem piamque nobis vindicemus: & ipſe cum viderit ſe ni-
D hil poſſe, ſuam agnoſcens infirmitatem, confuſus à nobis recedet.

IN PRIMVM METRVM.

SAnctorum agmina, Chriſti amatores, atq; fideles fratres, ego † miſerabilis, † al. ego mini-
lachrymabundus imploro, moneoque, ne vlla ratione nos laqueis irretiri mus omnium:
patiamur inimici, quin potius per virtutem Crucis Chriſti nos inuincibiles
præbeamus. Ineuitabile iam certamen præ foribus eſt; quare clypeo fidei aſ-
ſumpto, omnes ex diuino fonte ſpem noſtræ ſalutis auidè hauriamus. Increatam
autẽ, conſubſtantialemq; fratres chariſſimi, dicere volo Trinitatem, quæ eſt fons
ſcaturiens vitam. Si enim eiuſmodi armis munita fuerit noſtra anima, iam per-
fundatus iacet Draco. Inter omnia verò iſta, nos orare cõuenit, ne incidamus in
E tentationẽ, neq; fuga noſtra fiat in hieme. Iccirco eſtote parati, tamquam fideles
ſerui, Domini ſui amantes, præter illum non agnoſcentes alium. Quando enim Matth.24. &
fur ille, ac peſſimus dæmon, ſæuusque hoſtis primùm ſuis temporibus adueniet, Act.1.
volens electum veri paſtoris gregem furari, mactare, ac perdere, formam ſibi ve-
ri ... ius paſtoris aſſumet, qua gregem ouium decipiat. Cæterùm cùm exploratiſ- Alluſio ad
ſimam ſibi iſtæ vocem veri paſtoris habituræ ſint, è veſtigio vocẽ impoſtoris ag- Ioan.10.
noſcent: quæ cùm ſit vox furis, & mali † genij, dura & incompoſita, multũ diſſimi-
lis voci veri paſtoris reperietur, protinuſq; agnoſcitur, qualis ipſa ſit. Perdiſca- † al. de popu-
mus etiam ô amici, quonam amictu impudens ille ſerpens in terris apparebit. latoris.
Quandoquidem Saluator noſter, humanum volens liberare genus, ex Sancta Ma-
ria Virgine natus eſt in carne noſtra, & formã ſerui accipiens, in habitu hominis

[Phili. 2.] per ſanctam virtutem eius diuinitatis conculcauit † hoſtem. [† al. conculcauit mortem, & ſubegit hoſtem, &c.] Mitis autem ac humilis in terris viſus eſt, vt nos è terra in cælum ſublimaret. Verè enim atque indubitanter Deus qui conceptus fuerat, idem ipſe & incarnatus eſt, idem ipſe natus ex Maria Virgine in carne noſtra, idem ipſe per paſſionem Crucis ſaluauit vniuerſa [2. Tim 4. Rom. 1. 2.] nobis quoque diuina ſua relinquens mandata, iterumque venturus, in nouiſſimo die, cum magna gloria & poteſtate formidabili, iudicare viuos, & mortuos, [Matth 16. Apoc. 2. Rom. 2. 14] & reddere vnicuique iuxta opera ſua, iuſtis pariter ac impiis, vt iuſtus iudex. Inde perſpiciens hoſtis, quòd iterum Dominus, in gloria diuinitatis ſuæ ex cælo ſit venturus, ſecum ipſe excogitabit doloſus de aſſumendo aduentus ipſius habitu, quo ſic cunctos fallat, perdatque. Ceterùm Dominus noſter in pellucentibus nu- [Matt 24. 25. Mar. 13. Lucæ 21.] bibus, ſicut fulgur horribile atque coruſcans, in terras deſcendet, in illa die, ſicut ſcriptum eſt: at nõ ſic inimicus ille in nubibus lucidis in terram veniet. Apoſtata enim erit, naſcetur autem perfectè illius organum, ex ſpurciſſima & falaciſſima [Antichriſti natiuitas qualis.] muliere. Atque iſto habitu amictus veniet ſceleſtiſſimus ille, vt fur. & vt cunctos decipere poſſit falſus & irreligioſus impoſtor, ſe humilem ſimulabit atque quie- [Antichriſti fraudes, & hypocriſis.] tum, iniuſtitiæ oſorem, auerſorem idolorum, magnum pietatis æſtimatorem, benignum, pauperum amatorem, ſpecioſum vltra modum, longe placidiſſimũ, hilarem in cunctos: ſupra modum autem Iudæorum gẽtem honorabit, quòd hi ſcilicet maximè illius exſpectent aduentum, tamquam ipſius veri Chriſti. [Ioan. 5. 2. Theſſ. 2.] Atque inter hæc omnia, editurus eſt ſigna, portenta, atque terrores, in poteſtate magna. Aſtu doloque placere conabitur cunctis, vt cito populi amorem atque beneuo- [† al. ſed omnino hilaris ſemper.] lentiam ſibi conciliet. Munera non captabit, cum iracundia non loquetur, mœſtus numquam apparebit, ac lætus apud omnes ſemper. Et in his omnibus, ſub ſpecie religionis, quoad regnauerit, decepturus eſt mundum. Quando autem multi è populo ac plebe, tot tantaſque eius virtutes aſpexerint, ipſumque decore atque potentia adcò præſtantem; cuncti pariter in eandem ſententiam condeſcendent, ſummoque cum gaudio illum ſibi in Regem eligent, dicentes ad inuicem: Numquid reperiri poterit alius virtuoſus, adeóque benignus, ac iuſtus? potiſſimum [† al. tamquam locum ac templum cum primis honorant, &c.] autem impiorum ac homicidarum Iudæorum populi ipſum honore afficient applaudentque eius regno. Vnde & ipſe tamquam † ceteris eos honore præferens, deſignabit ipſis omnibus locum ſuum ac Templum, ſuamque illud inſtaurandi prouidentiam. Regnante autem iam Dracone ſuper terram, promptiſſimè [Gen. 19. & 36. Dan. 11. & Amos 1. & Soph. 2.] populi ad fœdus ſimul cum eo ineundem accurrent. Edom rurſus & Moab, vnà cum filijs Ammon illum vt verum regem cum gaudio magno adorabũt, ipſiuſque cum primis ſe propugnatores multa cum potentia oſtendent. Citò autem eius regnum erigetur, & in furore ſuo tres Reges magnos atque potentes percutiet. [Antichriſti malitia, crudelitas, [illegible] & in om. [illegible] perſecutio maxima] Deinde ſupra modũ corde exaltabitur, euometq́, Draco vniuerſam ſuam amaritudinem cum omni ſua malitia, propinabitque fraudulenter latens in ſe lœthiferũ virus. Orbem terrarum turbabit, vltimos fines terræ commouebit, affliget vniuerſa, polluet perdetque animas multas. non amplius velut pius ac religioſus, neque amplius vt pauperum amator, neque vti hilaris ſicut antea: verùm contra prorſus, per omnia auſterus, durus, iracundus, & excandeſcens, fæuus, inſtabilis, terribilis, inflexibilis ac tenebricoſus, odibilis, & abominabilis, immitis, improbus, ſuperbus ſceleſtus, & impudens; qui magna ſua rabie atque inſania, vniuerſum genus mortalium in barathrum impietatis atq; perditionis præcipitare ſtu- [Antichriſti ſigna [illegible] atque fallacia.] debit. Signa varia atque terrores multiplicans, falſò etiam & non verè eiuſmodi oſtentabit. Montes autem hoc modo transferre atque mouere fallaciter & minime verè videbitur: Etenim adſtante circum circa, maxima populorũ gentiumque multitudine eum propter phantaſmata laudantium vehementiſſimam emiſſurus eſt vocem ſceleſtus, adeò vt locus totus moueatur, in quo turbæ ei aſſiſtebant. palamq; tamquã Deus dicturus eſt impius: Cognoſcite vniuerſi populi magnam poteſtatis meæ virtutem: Ecce ego coram vobis omnibus, præcipio monti [2. Theſſ. Apoc. 13] huic magno atque excelſo, qui è regione eſt, vt emigret è loco vbi eſt transfretum. huc nunc ad nos, in verbo meo. diceique ſceleſtus ille: Tibi mons iubeo, [† [illegible]] transfer te confeſtim inde per mare transfretes. Et currere quidem videbitur mons coram cunctis orbis ſpectantibus, licet omnino à ſuis fundamentis nõ ſit motus. [Is. [illegible]] Nam quæ Altiſſimus ab initio creationis firmauit, & in ſublime extollit, [illegible]

quamquam ſceleratiſſimus ille poteſtatem habebit:ſed mundum magicis ſuis portentis decipiet Rurſus autem alteri monti,in profundo maris magni inſulæ maximæ ſito,iubebit ſedem locumque mutare,& in arida conſiſtere,in iucundis littoribus oblectationem ſpectantium. Et licet inſula omnino non moueatur ex mari,tamen ſicut mons in arida,contuentibus apparebit. Rurſusque idem ille Draco,expanſis manibus innumerabilem multitudinem congregabit ſerpentũ, & auium,carnibus humanis veſcentium. Super abyſſum ſimiliter incedet,& in ea vt ſuper terram ſe ambulare ſimulabit. Ficta autem ab eo erunt omnia,& multi his credent,& vt Deum fortem ipſum glorificabunt. Ceterùm qui Deum ſecum habitantem habuerint,illuminatis oculis cordis ſui, ſyncera fide diligenter ipſum [illegible] vniuerſis ſuis dolis ac phantaſmatibus fallacibus obſeruabunt, cognoſcentque,quòd neque mons ſuo motus ſit loco,neque inſula ex mari tranſmigra-

B uerit in aridam. Atque iſta cuncta ſub proprio nomine perficiet Antichriſtus:Nõ enim ſuſtinebit immaculatiſſimũ nomen Patris,& Filij,& Spiritus ſancti,cùm ſit Dei aduerſarius,ac perditionis filius. Quibus ſic actis,populisque ad eum velut ad Deum adorandum collaudandumque indies adductis; excelſiſſimus in cælis indignabitur,ſuam ab ipſis faciem auertens. Deincepsque erunt peſtilentiæ graues, fames continua, terræmotus aſſidui,vbique fames, vbique ſitis, tribulatio vbique magna,anguſtiaque multa,mortes incomprehenſibiles, timor horribilis,& tremor inexplicabilis. Tunc cæli non irrigabunt amplius,nec terra fructificabit vltra;fontes deficient,& exſiccabũtur fluuij.herba non amplius creſcet, nec paſcua na[illegible]ntur,arborum radices*refrigeſcent,& amplius non germinabunt; piſces maris,& cete quæ in illo ſunt morientur, vnde & grauem ac peſtilentialem odorem mare emittet,ſonitumque horribilem:ita vt præ timore etiam homines in

C terris ſint defecturi,atque interituri.

Antichriſti præſtigiæ, atque magiæ. Apoc. 13 & 14. Iſta in Vatican. ſunt Cod Græc. ſed al deſunt 2 Theſſ. 2. Matth. 24. Marc. 13 & Lucæ 21. Ibidem. *al emorientur. Matth 24 Lucæ.21

ALIVD * METRVM.

TVnc vehementer omnis ſimul † lugebit ingemiſcetque anima,quando cuncti aſpexerint preſſuram illam ineffabilem, qua die noctuq; prementur : neque vſquam reperient , vbi cibis famem ſibi expleant. Siquidem præſides quidam populi, duri atque immites per loca conſtituti erunt à Tyranno,qui illos dumtaxat paululum ciborum , eorum ſcilicet quales tunc inuenientur,ſibi coëmere permittent,qui ſignaculum improbi tyranni ſecum in fronte vel dextera prætulerint. Sicque paullatim perire ac mori incipiẽt:

D hi quidem in plateis,illi vero in domibus, alij autem in foro. Deficient namque infantes in ſinu ac vlnis matrum:ipſæque viciſſim matres ſuper infantes morientur. Vir * item cum muliere,ac prolibus in medio fori corruent mortui : nec erit tunc qui eos ſepulturæ condat,& in monumentis componat.& præ multitudine cadauerum per plateas proiectorum,ingens & intolerandus vndiq; fœtor ipſos * viuentes fortiter affliget. Manè omnes cum dolore ac gemitu , colloquendo, dicent: quando adueniet veſpera vt fruamur requie? aduentante autem iam veſpera,[illegible] amatiſſimas lachrymas,ſecum*ita loquentur:quando putas illuceſcet, vt vrgentem preſſuram nos effugere queamus? nec dabitur tunc ipſis fugiendi aut abſcondendi ab illa tribulatione locus. Cuncta enim ſimul turbata tum erunt, mare & arida. Atq; adeò ſic nos præmonuit Dominus: Vigilate & orate horis ſingulis,vt effugiatis,à tribulatione illa. Grauis tunc odor in terris, peſtilẽtiæ & ter-

E ræmotus in arida.peſtilentiæ item & terræ motus in mari. Confuſio in mari, & confuſio ſuper terram. Terrores item in mari,& terrores in terra. Auri argentiq; copia,& veſtes ſericæ nulli quidquam in preſſura illa maxima proderunt: ſed cũcti viuentes,tunc mortuos beatos prædicabunt, qui * corpore ſoluti fuerint, prius[illegible] tanta in terris ſuperuenerit tribulatio. Tunc per plateas palam proiectũ [illegible]rum atque argentum:nullusque erit qui *tangat illud , quandoquidem [illegible] abominationi erunt. Verum cuncti, tum fugiendi occultandique [illegible]ent mod[illegible]; nec vllus eis è preſſura illa euadendi locus patebit. Immò [illegible]entiam,famem ac ſitim,me[illegible]mque,aliæ adhuc terroris erunt cauſſæ: [illegible] ſerpentes humana veſcentes carne reperientur. Anguſtijsque

*al Eiuſd.De Anti[illegible]. †al.lugebit anima,& gemiſcetque a parte omni creatura,&c. Apoc 13. Eſa.13. *al pater cum vxore &c. *al omnes adhuc ſuperſtites,&c. *al effuſa ad ſe inuicem dicent: quando,&c. Matth.24. Marc 13. Luc.21. *al.qui ſepulti fuerint,&c. *al qui ſe vel dicet illud.

Deut. 32. plena tum erunt omnia: intus timor, extra tremor, & noctédiuque in plateis ia-
Luc. 21. cebunt cadauera. In domibus fames & ſitis, in plateis vox vlulatus & planctus. In
domibus vox gemitus ac planctus. In plateis tumultus, & in domibus tumultus
Vnuſquiſque alteri cum gemitu eiulatuque occurret: pater filio, & filius patr[illegible]
lia matri, & mater filiæ; amici amicos in plateis complectentes, deficient; & fra-
tres à fratribus amplexi, mortui in plateis concident. Marceſſetq; flos ac pulchri-
Eſa. 40. tudo tandem quaſi omnis carnis: reddentur enim hominum facies velut emor-
Zach. 14. ruæ. Deteſtationi atque odio tunc erit pulchritudo mulierum, tabeſcetque con-
1. Pet. 1. cupiſcentia omnis carnis præ alimentorum inedia. Cuncti verò qui callidiſſimæ
Zach. 14. crediderint beſtię, impiumque illius ſceleſti characterem pro ſignaculo accepe-
rint, ſimul ad ipſum accedent, cum anguſtia atque dolore dicẽtes: Da nobis qu[illegible]d
edamus atque bibamus, quoniam ecce cuncti deficimus fame tabefacti, cuncti [illegible]
Antichriſti malitia, ſimul & inopia detegitur. mul perimus & amara morte morimur; fera animantia, venenatasque à nobis
depelle beſtias, ne nos perimant deuorentque. Cumque non ſit in pnro illi quod
eis dare poſſit, ad eos pariter omnes, magna cum ſeueritate ac ira reſpõſurus eſt
Vnde à me dari vobis vultis quod edatis atque bibatis, ô homines; cùm cęlum ter-
ræ pluuiam deneget, terraque ideo prorſus germinare ac fructificare nequeat
Hierem. 45. Quibus auditis, populi ingemiſcent, flebuntque inter tot anguſtias omni pen[illegible]
ſolatio deſtituti, addeturq; ipſorum afflictioni afflictio verbis non exprimenda,
quòd ita ſe promptos ad beſtiæ credendum exhibuerint. Cùm ille in quem cre-
derunt ipſi, ne ſibi quidem ipſe opitulari queat: quomodo ergo illis diebus mag-
næ preſſuræ, miſerebitur ipſorum? Contabeſcent ſatellites Draconis, præ timore
Apoc. 14. 19. ac terræ motu, ſonituque magni maris, fame atque ſiti, morſuque ſerpentum.
2. Theſſ. 2. Quicumque enim ſignaculum Antichriſti acceperint, ipſumque vt Deum ſan-
ctum adorauerint, partem cum Chriſto in eius aduentu non conſequentur,
ſed cum ipſo Dracone proijcientur in gehennam. Felicem ac feliciſſimum i[illegible]
lum, qui diebus illis ſpe firma in Dominum fixa, repertus fuerit præualidus
atque fidelis. Quoniam facillimè hîc euadere ac ſuperare poterit tormenta, &
Apocal. 11. tentationes quaſcunque Antichriſti. Cæterum priuſquam cuncta iſta fient, mit-
Malach. 4. tet miſericors Deus Eliam Theſbiten, & Enoch, qui palam populo prædicent, n[illegible]
* al. ne ob timorem credãt aut obtemperent, falſitati, &c. * illi credant, audacter clamantes atque dicentes: Antichriſtus hic eſt atque ſedu-
ctor, & filius perditionis, ô homines, nullus illi prorſus credat impio. nullus ve-
ſtrum aurem tyranno præbeat Deo repugnanti. nullus veſtrum terreatur; ci[illegible]
mè enim deſtruetur, diſſoluet urque poteſtas illius Dominus ſanctus cum gloria
formidabili, iam ecce de cælo veniet, iudicaturus omnes illos, qui ſignis A[illegible]
Ibidem. chriſti crediderint, obedierintve. quamquam pauci tunc reperientur, qui duo-
* al. Saluator vt Deus noſter. rum illorum ſanctorum Prophetarum dictis ſint obtemperaturi ac creditu[illegible]
* al. miſericors Deus, &c. Hæc autem omnia facturus eſt Saluator * & Deus noſter, vt cunctis nobis o[illegible]en-
Ezech. 18 & 1. Tim. 2. datur eius infinita clementia. Quippè qui nunquam vult mortem peccato-
ris & impij: ſed omnes cupit ſaluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.
Conſideremus chariſſimi immenſam eius pietatem atque miſericordiã; quãdo-
quidem nec illo quidem tempore mortalium genus eſt deſtituturus prædicatio-
ne veritatis: quin & tunc miſſurus eſt prophetas ad veram de Deo notitiam præ-
Matth. 24. 25. dicandam, vt omnes in die iudicij reperiantur inexcuſabiles, cùm venerit è cæ-
lo Dominus, in maieſtate & gloria Patris Plurimique ſanctorum, qui tunc repe-
rientur, ſimulatque exploratũ habuerint aduentũ impuri illius Antichriſti, mox
profuſis lachrymarum fluminibus, gementes & flentes ad Deum recurrent, vt l[illegible]
berentur à Dracone illo; cõfugientque maximo cum ſtudio ad deſerta, & occu-
tabuntur timore perculſi, in ſolitudinibus & montibus, atque ſpeluncis. Capi[illegible]
Matth. 11. buſque ſuis terra ac cinere conſperſis, cum eiulatu ac lachrymis orabunt die no-
Apoc. 6. ctuque in maxima humilitate cordis. Donabiturque illis à Deo ſancto, quod
orantes petierint: deducetque eos gratia ipſius ad loca definita, & ſaluabũtur oc-
cultati in cauernis & ſpeluncis, ne Antichriſti ſigna atque terrores conſpiciant
Et cunctis quidem diuina cognitione atque intelligentia illuſtratis, continuò in-
noteſcet tyranni aduentus: Qui verò mentem ſemper in ſecularibus rebus, terre-
niſq; cõmodis appetendis defixam habuerint, nequaquam eius aduentum cogn[illegible]
2. Tim. 2. ſcere poterunt. Nam qui perpetuò ſecularibus ac temporalibus rebus an[illegible]m[illegible]

impli

A [illegible]inent,& ſi veritatem audierint,non tamen credent: ſiquidem di-
[illegible] aſpernabuntur,atque huius rei gratia aufugere ſancti præualebunt, quā- Math. 24. Apoc. 13.
[illegible]dem curam omnem vitæ huius abiecerunt. Væ tunc peccatoribus omni-
[illegible]oniam appropinquauit ipſorum ſupplicium atque perditio, in æterna ſe- *& omnia ligna ſyluarum.
[illegible]a. Lugebit tunc omnis terra,& mare. Lugebit aer cum feris beſtijs, & volatili-
bus. L[illegible]ebunt montes & colles & ligna * campi. Lugebunt quoque duo magna Apoc. 14. 16. 19.
[illegible]inaria cæli,cum aſtris,propter genus mortalium: quoniam omnes declina-
uerunt à Deo ſancto ſuo, creatore vniuerſorum: & ſeductori crediderunt,pro
cr[illegible]ce Saluatoris,characterem ſceleſti eius aduerſarij aſſumentes. Lugebit terra
[illegible] mare,quia vox pſalmi & orationis repentè ceſſauit de ore hominum. Luge-
b[illegible] eccleſiæ Chriſti vniuerſæ luctu maximo,eo quòd amplius Deo non offera-
B t[illegible]ina oblatio,& ſanctificatio,ſanctumque ſacerdotum iam ceſſet miniſteri-
[illegible] Poſtquam ergo tria tempora cum ſemi,impleta fuerint poteſtatis & operati-
o[illegible], ſcele[illegible]i illius Antichriſti; conſummatisque iam ſcandalis omnibus totius Daniel 7.
[illegible],quēadmodum diuino Domini & Saluatoris noſtri prænuntiatum eſt ore: Matth. 24.
[illegible]c veniet ſicut fulgur de cælo coruſcans, ſanctus, immaculatus, terribilis, & Luc. 21.
[illegible]s Deus noſter & Rex,ſponſusque immortalis,in nubibus cum gloria in-
c[illegible]parabili,præcurrentibusque coram ipſo ſignum crucis, & magnum flumen Matt. 25. Apoc. 1.
[illegible]re cum igne plenum, terribili cum eruptione æſtuans, & in altum ſe eleuans.
Ad[illegible]ibi Cherubim ſimul & Seraphim, vultum deorſum inclinatum tenen-
[illegible], atque volantia ; & alis quatuor igneis facies, pedesque occultantia,& cum Ezech. 1. 10.
h[illegible]lamantia,& ad alterutrum dicentia: Ter Sanctus,Sanctus,Sanctus,Do- Eſa 6. Apoc 4
m[illegible]nus Deus Sabaoth. Vox item tubæ audietur,horrēdum illud occinens, dicenſ. Matt. 25. Ioan. 5.
[illegible]r[illegible]ite qui obdormiſtis,ecce iam venit ſponſus. Tunc aperientur monumē- 1. Cor. 15.
[illegible]que putridus puluis magnum illum & formidabilem Saluatoris aduen- 1 Theſſ. 4.
[illegible]m. Et in ictu oculi,excitabitur vniuerſum genus hominum , adſpicietque im- Daniel 7.
[illegible]m ſponſi pulchritudinem: & mille millia,& centies mille millena millia, 1 Cor. 15.
infinitique Angelorum exercitus gaudebunt gaudio magno;ſancti quoque ac iu- Apoc. 7. 14. 15. & 20.
[illegible]i,& quotquot non acceperunt ſignaculum mali * & impij Tyranni. abducetur- *al. impuri & improbi Antichriſti.
que Tyrannus vinctus ab Angelis, cum omnibus Dæmonibus coram tribunali
Iu[illegible]icis: & ducentur ſimul cum eo quotquot eius ſignum acceperint, omnesque Apoc. 12. 13. 14. 20. &c.
pe[illegible]catores & impij ligati. Feretque aduerſum eos Rex ſententiam damnationis Matt. 11. 18. 25.
perpetuæ, in igne inexſtinguibili. Quotquot autē ſignaculum Antichriſti non Matt. 9. Dan. 12. 2. Petr. 2.
rec[illegible]perint, & quicunque in ſpeluncis atq; cauernis tunc occultati fuerint,cum Apoc. 14. 15. 20.
[illegible]o exultabunt,in cæleſti thalamo, lætitia ineffabili, cum Sanctis omnibus, Heb. 11. &c.
D in ſempiterna ſecula. Amen.

SCHOLIA ET VARIÆ Lectiones.

S[illegible] hoc Argumento,qui plures Auctores noſſe ac legere velit,videat inter alios. antiquiſſimum [illegible]neum, libro 5 contra hæreſes,cap.25.& ſequentibus: vbi Antichriſti fraus,ſuperbia,& tyrannis [illegible] cut à Daniele & Paulo deſcripta ſunt, latè ac fusè aperiuntur, multaq; de eodem alia [illegible]na deſcribuntur. Poſt Irenæum,idem hoc Argumenti genus prolixè tractauit Hippolitus [illegible] Martyr,in Oratione de Conſummatione Mundi,& de Antichriſto Poſt quem,vide- [illegible] Hieroſ[illegible]nutanus catecheſi 15 Damaſcenus lib.4.orthodoxa fid. cap 27. & 28. Chryſoſto- [illegible] 2 ad Theſſalon.2. Theodoritus in eundem Apoſtoli locum ac Theophylactus in locum eundem. [illegible] in reuelationibus. Et inter Doctores Latinos. S. Ambroſius in 21. Lucæ S. Auguſtinus [illegible]itate Dei,cap.19. Et in tractatu de Antichriſto Hieronymus quæſt.11.ad Algaſiam, & & in 7. [illegible] Daniel[illegible]. Anſelmus & Oecumenius in 2.Theſſalonic.2. Hugo Aetherianus libro de regreſſu ani- [illegible] cap 23 &c. Nec prætereunda hic ſunt quæ ſparſim de hoc tractata inueniuntur a B. Andrea [illegible]p. Cappadoc. in comment. ſuper 13 Apocal. aliisq; in locum eund. Nec non a S. Ambroſio [illegible]nt ſuper Lucam lib.10. Cap 2. ac 4. Tom 5 Item lib. de benedictionibus Patriarcharum, cap.7. [illegible] in tractat. ſuper Pſal.40. ver ſu 10. & in Pſal 43. verſu 2. Tom.4 ac lib. ſup. [illegible] [illegible]s ſuper illud: Increpaſti ſuperbos, [illegible] eod. Tom 4. &c. S. Auguſt. in homil. Euangelij. [illegible] abominationem &c. Matth 24. Item libro 1[illegible] ac ciuit. Dei, cap 1[illegible] ac 18. de ciuit. [illegible] Tom[illegible]. Iacm in epiſt 1. ad He[illegible], [illegible] eſt 68. ac 2 epiſt. ea Heſy[illegible], [illegible] c. S. Hieronymus

ſuper

ſuper illud Daniel. Beatus qui exſpectat, & peruenit vſque ad dies mille trecentos triginta quinque. plurimisq́; alijs apud eum locus. Iſidor. libro de ſummo bono. cap. 25. & 26. S. Bernard. in Serm. de aduentu Domini, aliyque alibi.

Primo varietas occurrit lectionis, in ipſa inſcriptione ſeu titulo, dum in vno Exemplari Græco manuſc. habetur: Eiuſd. S. Ephrem Sermo in Antichriſtum. In alio: Eiuſdem Sermo de Antichriſto. In quodã alio: Eiuſd. in Antichriſtum Sermo, & de conſummatione huius ſeculi. In quarto autem quod in Vatic. antiq. eſt: De conſummatione ſeculi, & de Antichriſto.] quam etiam inſcriptionem magis hic ſequi viſum eſt; tum quòd ex ipſo Orationis defluxerit corpore, vbi mox in illius reperitur principio: Verba in doloribus facturus ſum, & cum ſuſpirijs dicturus de inſtanti huius mundi conſummatione impudentiſſimoq; ac ſuauiſſimo Dracone Antichriſto, &c. tum etiam quòd huic reſpondeat inſcriptioni qua Hyppolitus Martyr in tractatu eiuſdem Argumenti eſt vſus, videlicet: De conſummatione mundi, & de Antichriſto, &c.

Clamabit enim cum fortitudine etiam formas immutans, &c. Ita in Cryptafer. Cod. reperitur. Prò quo in Vatic. ſic eſt: Etenim cum fortitudine & potentia multa fraudulenter formas immutabit, &c. Al. verò ſic: Clamat enim in fortitudine, formas quoque immutans, ad exterrendum immenſo pauore mortales, &c. atque iſta de erroribus & præſtigijs Antichriſti.

Sequitur non multo poſtea: Tunc plantæ marceſſent, cunctique orientalis plagæ incolæ exterriti, &c.] Ita legitur in manuſc. Græco antiq. Cryptafer. Sed in Vatic. Cod. pro eo ſic eſt: Tunc plantarum fructus omnes marceſſent, cunctiquè ſuper terram homines exterriti nimio timore profugient; hi quidem ab Oriente verſus occidentem. Illi verò ab Occidente ad Oriẽtem. Alij à Septentrione ad Meridiem: alij vice verſa à Meridie ad Septentrionem. Vtraque lectio clara eſt & probata.

Aliud metrum.] Eiuſmodi diſtinctionem aut potius ſectionem iſtius de Antichriſto tract. per metra, in alia atque alia etiam ſubdiuiſa in antiquiſſimo quodam manuſc. Græc. Biblioth. Cryptaferrat. reperi: cum omnibus alijs Exemplaribus, quæ videre atque conferre licuit, abſque vlla prorſus partium diuiſione, ne dum ſubdiuiſione, iſta omnia vnico filo contextuq́; ſermonis contineantur. Sed quod illud Græcum Cryptafer. exemplar cæteris non ſolum in hac materia plenius ſit ſed & antiquius (excedere enim videtur ſcriptura mille annos. ſicut inde colligitur) viſum eſt ab eo hic non recedere, non tamen prætermittendo ſi qua particularia etiam in alijs manuſcrip. reperta ſint, confido enim me ex diligenti omnium quæ videre licuit collatione, exemplar non ſolum emendatũ, ſed & illuſtratum pleniſſimũq; dedi. Quod autem hic dicit (Aliud metrum,) puto aliam partem, ſeu membrum orationis intelligi, quemadmodo, & inſequen. vbi dicit (In primum metrum.) hoc eſt, in primam orationis partem, &c. niſi tamen ipſam rei actionem aliam atque aliam, nomine huius & illius metri, hic ſumere malis, Comicorũ, & Tragicorum more, in ſcenas & actus 1. 2. 3. &c. ſua diuidentium, & ſic recitantium. Cùm enim tota hæc res de Antichriſto ſit tragica, eam veluti in Tragœdia aliqua, hic omnibus per partes & membra ſeorſim diſtinctimq́; proponit, atque ita quidem accuratè ac plenè depingit & explicat, vt nihil planè deeſſe videatur, quam ipſam rem geri oculis conſpicere.

Indignus reperietur venia in die iudicij, qui fidem Tyranno dedit, &c.] Antichriſtum variâ imitatione ſcriptur. appellat nominibus Auctor, nunc Tyrannum, nunc beſtiam, nunc Draconem, nunc ſceleſtum ac impium, nunc furem & latronem, nunc hoſtem & inimicum, nunc Dæmonem infeſtiſſimũ, ac peſſimum, nunc malum genium, nunc impudentem ſerpentem, nunc Apoſtatam, nunc falſum & irreligioſum impoſtorem ac deceptorem, nunc præſtigiatorem, nunc impurum, nunc blaſphemum, nunc hypocritam. nunc ſeductorem, nunc perditionis filium, ipſum à factionibus & varijs facinoribus eius cognominando, ſicut conſequenter ſuis hic locis reperies. Tacuit autem proprium eius nomen, quia neque in Scripturis vſquam expreſſum reperitur, eò quod dignum nõ ſit præconari a Spiritu ſancto, vt rectè adnotauit Iranæus, ſub finem cap. 30 lib. 5. & B. Andreas Cappadox, comment. in 13. Apocal. Nam ſi expediret, vt quidam volunt Doctores, eiuſmodi apertè cognoſci nomen, is ſanè qui ipſum vidit, reuelaſſet; ſed non placuit diuinæ gratiæ, vt nomen peſtiferi hominis in diuino libro referretur in ordinem, &c.

Naſcetur autem perfectè eius organum ex ſpurciſſima & ſalaciſſima muliere, &c. Docent communiter Patres, Antichriſtum ex ſalaciſſima & ſpurciſſima proditurum muliere: ſicut e contrario, Chriſtus ex immacullatiſſima & Beatiſſima prodijt virgine, quod & hic diſertis verbis affirmat Auctor, oſtendens inter alia quantum differentia ſit inter huius, & Chriſti veri Meſſiæ ortum, vitam, mores, miracula, atque aduentum, &c. quæ omnia fallaciter ac fictè, & nequaquam verè imitari repræſentare conabitur hoſtis ille impius, Chriſto in cunctis aduerſarius, ſicut hic latius pluribus a contrario ductis collationibus ab Ephram luculentiſſime demonſtratur & explicatur, ad quem in his ſi e diligentem ideo Lectorem remitto.

Et ne quis hic alia fallatur lectione, quæ in alio quodam manuſc. Cod. Græc. S. Ephram reperitur cum additione eiuſmodi: naſcetur planè atque perfectè eius organum ex impuriſsima muliere, ipſe verò non incarnabitur.) dicimus illud poſterius tanquam gloſſema in textum irrepſiſſe, errore imperiti alicuius librarij. qui cum aliunde ad marginem hoc videret adnotatũ eſſe, verbis textus attexuit aut potius malitiosè quiſpiam ipſi Ephram hãc ſententiam affinxit; eoq́; magis adducor vt ita ſentiam quod iſtud membrum (ipſe autem non incarnabitur) ab omnibus alijs manuſcrip. exemplaribus F[illegible] quæ videre & conferre licuit, deſit. Quomodo enim Antichriſtus ſecundum eum, non inc[illegible]

… aſque perfectè (vt hic affirmat) naſcetur eius organum ex ſpurciſſima muliere? Quomodo verè organum habebit, ſi non incarnabitur? Quomodo ipſe non incarnabitur, ſi homo peccati (ſecundum Apoſtolum ad Theſſalon.) erit? Et quomodo homo, ſi non incarnabitur? Quomodo denique E… am, tempus durationis regni eius, tyrannidem fraudes, doloſq́; adeò diligenter ſigillatimq́; teſtimonio atque authoritate ſacræ ſcripturæ perſequitur, eumq́; Apoſtatam, & furem, & tyrannum & hypocritam, perditionis filium, multisq́; aliis nominibus in hominem quadrantibus, appellat; ſi ſecundum eum non … itur, & homo non erit? Quare confundantur contrarium ſentientes, & contra communem orthodoxorum Patrum ſententiam hallucinantes. Faceſſat & euaneſcat in hoc, opinio aut potius error … Martyris, qui in tractatu eiuſdem argumenti, cenſet Antichriſtum ipſum diabolum fore … ſtico & laruato corpore humano contectum: aduerſus cuius opinionem diſputant, ſcribuntq́; Damaſcenus lib. 4. cap. 28 S. Hieronimus in 7. cap. Danielis. & Oecumenius in 2. cap. 2. Theſſal. pluresque al… Verum quidem eſt, quod ſubinde a Patribus, organum Diaboli Antichriſtus dicatur, omnemq́; eius

B … tentem ſuſcipere; ſed eo ſenſu ac modo loquendi, quod ſcilicet ipſe omnino ſe ſnasq́; vires & artes ad Sa… voluntatem ſit accommodaturus. ita Irenæus lib. 5. contra hæreſes, cap. 25. & ſequent. ita Ambroſ. comment. in 2. ad Theſſalon cap. 2. Tom 5. ita Auguſtinus in tractat. de Antichriſto, & lib. 18 de ciuitat. … ei cap. 19. aliiq́; alibi.

Sequitur in textu, paullò poſt: Et vt cunctos decipere poſsit, ſe humilem ſimulabit, atque quie… iniuſtitię oſorem idolorum auerſorem, &c.] Cum iſtis planè concordant, quæ loco citato adducit Irenæus ibi: Et idola quidem ſeponens, ad ſuadendum quòd ipſe ſit Deus, ſe autem extollens, & quæ … nuntur ibid. Quibuſcum & Hippolyti in loco adducto quadrat ſententia, ſub hoc verborum tenore: … mordus, inquit, ſuus clemens erit, factus ad dilectionem, quietus, religioſus, pacificus, qui odio proſequitur iniuſtitiam, deteſtetur munera, idola non admittat, ſcripturas amet, &c. Conueniunt … que quæ habentur apud Cyrillum Hieroſolymitan. catech. 15 Damaſcen. libro 4. cap. 28. S. … cronym. quæſt. 11. ad Algaſiam. Theophyl poſt Chryſoſtomum, & Theodorit. in 2. cap. 2. ad Theſſalon. &c. Quantopere porrò ipſe idola deteſtabitur, demonſtrat Hugo Aetherianus lib. de regreſſu animarū, … in hæc verba: Antichriſtus idolis nullum obſequium præſtabit: non enim idololatra erit: ſed Deo … per omnia contrarius, omnes Deos gentium vt muta ſimulachra confringet, nullius penitus imaginis cultum exhibebit, quia ſe ſolum iubebit adorari pro Deo, &c.

Supra modum autem Iudæorum gentem honorabit, &c.] Concordant hic cum Auctore noſtro omnes antè citati Auctores, cauſſam ſimul hanc cum Ephram allegantes, quòd ſcilicet Iudæi maximè … iis expectent aduentum, tamquam ſui veri Meſſiæ ac Chriſti; ac propterea etiam facilè ab eis obtinebit, vt ſe Regem creent. &c. vnde & ipſe (vt ſequitur hic poſtea) tamquam cæteris honore eos præferens deſignabit ipſis locum ſuum ac templum, ſuamq́; iſtud inſtaurandi prouidentiam, &c. Quòd verò Iudæi Antichriſtum in ſuum excepturi ſint Regem & Meſſiam, pariter in eo conueniunt locis tam ante productis, Irenæus, Hippolytus Martyr, Damaſcenus, Auguſtinus, & Hieronymus, aliiq́; plurimi. Cur porrò illi propriè ac potiſſimum ab hoc Tyranno decipiendi ſint, rationem optimam eamq́; ſcripturæ teſtimoniis ſuffultam alibi reddit Damaſcenus, vbi de eo ſic diſſerit: Oportet ergo primùm prædicari cunctis gentibus, ſicut ait Dominus, & tunc veniet in redargutionem aduerſariorum Dei Iudæorum.

D Dixit enim illis Dominus: Ego veni in nomine Patris mei, & non recepiſtis me: veniet alius in nomine proprio, & illum recipietis. Et Apoſtolus: Pro eo quòd dilectionem veritatis non ſuſceperunt, vt ipſi ſaluarentur, propter hoc mittet eis Deus operationem erroris ad credendum mendacio, vt iudicentur omnes qui non crediderunt veritati, ſed approbauerunt iniuſtitiam. Iudæi igitur Filium Dei, qui eſt Dominus Ieſus Chriſtus & Deus, non receperunt: ſeductorem ſeipſum dicentem Deum, ſuſcipient, &c. ac … inde poſtea addit, eum non nobis, ſed Iudæis venturum; non pro Chriſto, ſed aduerſus Chriſtum, & eos qui ſunt Chriſti; propter quod, & Antichriſtus dicitur, &c. ita Damaſcenus lib 4. orthodox. fid. cap. 27. quibu… um etiam conſonant, quæ apud S. Ambroſium habentur, in comment ſuper 2. ad Theſſalon. cap. 2. Tomo. … & ſuper Lucam, lib. 10. cap. 2. 4. &c Tom. 5.

Atque inter hæc omnia editurus eſt ſigna, portenta, atque terrores, in poteſtate magna, &c.] Pro hoc, al. ſic legitur: Signa editurus eſt magna, terroreſq́; formidabiles, vt terrorem atque horrorem … is phantaſmata ipſius cernentibus incutiat. Placere autem rurſus conabitur omnibus ſubdolè,

E … quibuſcunque ametur: Nullius enim dona accipiet, neque cum iracundia loquetur, &c. ita … acus Vatic. habet. Al. talis reperitur lectio: Inter omnia hæc, ſigna faciet atque prodigia, terrores nimia cum poteſtate. Placere cunctis nitetur aſtutus, vt citò à populis ambiatur, ame… … ue, &c.

… Dominus Eliam Theſbiten, & Enoch, qui palam populo prædicent, &c. Quòd duo … prophetæ tandem a Deo Opt. Max. vltimis illis temporibus mittendi ſint, qui Iudæos tunc adhuc … s ad fidem & ouile Chriſti conuocaturi ſint, & pietatem humano generi, ac veram de Deo verò … m omnibus (vt dicit hic Ephram) palam prædicabunt, mortaleſq́; ne timoris cauſſa credant Antichriſto … eiuſq́; obtēperent falſitati, ſerio admonebunt, clariſſimis ſacra Scriptura patet teſtimoniis, validiſſimis … Patrum declaratur ſententiis. Et vt ex multis pauca depromam: Hoc dicit Dominus per os Ioan. in Apocal. 11. cap. Dabo inquit, teſtibus meis, & prophetabūt diebus mille ducentis ſexaginta, amicti … &c. Et qui illi duo teſtes propriè ſunt, niſi Enoch & Elias; qui prophetabunt, id eſt, prædicabunt

ac do-

ac docebunt,& ſcripturas interpretabuntur diebus mille,ducentis ſexaginta id eſt,annis ... cum medio,quanto videlicet tempore duratura eſt Antichriſti prædicatio: ſicut plerique ex Patr... illum Apocalyp locum conuenienter interpretantur:quin & Antichriſtum ipſum (vt auctor eſt Ter... libro de anima) duo illi teſtes ſuo tandem ſanguine extinguent. De Iudæis porro ad Eccleſiam per duos hoſce prophetas conuocandis,habes Malach 4.vbi Dominus ſic loquitur: Ecce ego mitt... bis Eliam Prophetam,antequam veniat dies Domini magnus & terribilis,& conuertet cor patru... filios,& cor filiorum ad patres,&c. Et de hoc,vide Auguſtinum libro 11 de ciuit. Dei,ac lib. .. ſ... neſ.cap 6.& alibi. Confirmaturq; idem diſertis verbis à Damaſceno , lib. 4. orthodox. fid. c... vbi ſub finem ſic enarrat: Mittentur autem Enoch & Elias Thesbytes,& conuertent corda Pat... filios,hoc eſt,Synagogam ad Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. & Apoſtolorum prædicationem ab illo interficientur. Et veniet Dominus ex cælo,quemadmodum Apoſtoli eum conſpexerunt eunt... in cælum,&c.

Poſtquam ergo tria tempora cum ſemi impleta fuerint poteſtatis & operationis Antichri... &c.] *Notatur tempus durationis Antichriſti,quod ex alio tamen manuſc. Vatican. clarius ſic re... tur: Poſtquam ſex menſis & tres anni imperij Antichriſti,atque Draconis Deo aduerſarij fuerint impleti,&c. Hoc verò tempus regni ſeu potius tyrannidis Antichriſtianæ, ad nouiſſimos ſeculorum extenditur,arceturq; à Daniele cap.12.in tempus & tempora,& dimidium temporis, id eſt,vt Ioan... Apocal.11.interpretatur,menſes quadraginta duos:& vt paullo poſt ibidem magis articulatè,dies mille ducentos ſexaginta. Et vt adhuc apertius hoc exprimunt Patres,annos tres cum menſibus ſex.atque concorditer cum Auctore noſtro tenent ſententiã Patres ſupra citati, Irenæus, Hippolitus Martyr, Cyrillus Hieroſol. Theodoritus, Hieronymus, Auguſtinus,aliique complures.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De ijs quæ poſt Crucem reuelanda ſunt,in formidabili illo ſecundo Aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti.

AVdiſtis chariſſimi, Chriſtoq; dilecti fratres, quanta vis ſit Crucis, quamque præclaræ ipſius virtutes,ac quanta eius ſint bona. Hæc etenim boni gubernatoris inſtar,præſentem noſtram vitam gubernat,& in pace cuſtodit. Hæc futuram quoque vitam æternam nobis conciliat. Hæc rurſus in ſecundo aduentu Domini, prima *apparitura eſt in cœlo,tamquam pretioſum & venerabile ſceptrum magni Regis Chriſti. iuxta verbum Domini dicentis: Et apparebit ſignum filij hominis in cælo,cum multitudine exercitus Angelorum, vniuerſam terram illuminans,à finibus vſque ad fines, ſuper claritatem ſolis, aduentumq; Domini adnuntians. Et hæc quidem de Cruce,pro præſenti: quæ verò poſt eam ſecutura, cuiuſmodi? Et quæ poſt crucem reuelanda, qualia putas erunt? Superant ſanè iſta omnem ſermonem,omnem mentem,omnemque cogitationem , exceduntq; omnem narrationis ſeriem,omnemq; deterrent auditum. Hei mihi, fratres mei in Chriſto dilecti: recordatus ſum horæ illius, & contremui. Et hic finem dicendi facere ſtatueram præ timoris magnitudine,cùm animo mecum complecterer ea,quæ poſt crucem reuelanda erunt. Quis enim iſta enarret? quis exprimere audeat? Quale os enuntiare ſufficiat? quæ lingua eloqui? quæ vox explicare? Quæ auris illa audire poterit,quibus fieri incipientibus etiam virtutes cælorum commouebuntur? Quis non horreat, & contremiſcat in hora illa;quando *Rex regum à throno gloriæ ſuæ exſurgens , deſcendet viſitaturus cunctos habitatores orbis,rationes cum ijs collaturus, & *bonam dignis redditurus mercedem ... dignis autem ſupplicia retributurus, vt iuſtus Iudex. Hæc dum mecum cogito, timore corripiuntur membra mea, & diſſoluor vndique, oculi præ timore lachrymas fundunt,vox mihi deficit,labia mea quaſi conglutinata hærent, lingua mea contremiſcit,& cogitationes meæ ſilentium meditantur. Amor & deſiderium,me verba facere ob veſtram vtilitatem compellunt, ſed timor me retine...

Marginal notes: * al primò reuelanda eſt, &c. — Matth 24. Apoc.15.6 Dan.7.&c. — ...th 24 ... Rex gloriæ. — ... redditu-... que, ...um ope-... ...,&c.

& i

A & ſilentium mihi imponit: nam ingens atque immenſus eſt timor. Talia quippe *al. & res adeò
magna, & horrenda *admirabilia, neque ab initio contigerunt creaturæ, neque exhorrendæ. &c.
vmquam accident in vniuerſis generationibus. Et nunc quidem ſæpè ſi repentè
coruſcatio *contingat aliqua, aut tonitruus clarior ac vaſtior, omnem mox ti- *al. fulgur aliquod oritur.
more percellit hominem, cunctique in terram procumbimus. Et ſi tantilla nos
adeò exterrent; quo pacto obſecro, tunc ſuſtinebimus, quando tubæ vocem ex cæ-
lis audiemus, ſuper omnem coruſcum atque tonitruum horribiliter reſonan-
tem, cunctoſque qui à ſeculo obdormierunt, iuſtos & iniuſtos excitantem. Tunc Ezech. 37. &
omnia humanæ conditionis oſſa, mox, ad ſonitum tubæ, ex tumulis exilient, diſ- 1. Cor. 15.
currentque eum feſtinatione harmonias atque iuncturas ſuas requirentia. Cùm
aſpexerimus omnem humanam naturam, ac ſpiritum in ictu oculi reſurgentē,
quemlibet ex loco ſuo, congregarique à finibus orbis terrarum ad iudicium. Solo Ioel 2. 3.
B enim iuſſu magni Regis, qui habet poteſtatem omnis carnis, è veſtigio terra cum 1. Cor. 15 &
tremore ac ſtudio ſuos reddet defunctos, infernus ſuos, & mare ſuos mortuos. 1. Theſſ. 4.
quidquid item humanorum corporum vel beſtiæ dilaniarunt, vel piſces deuora- Apoc. 20.
runt, vel aues diſcerpſerunt, in priorem ſtatum remeabit; cunctique in ictu ocu-
li reſurgent, & coram Tribunali adſtabunt, & ne vnus quidem capitis capillus in Ibidem.
ijs deerit. Quomodo tunc, fratres mei chariſſimi, ſuſtinebimus? Quando igneum 1. Cor. 15.
viderimus fluuium, ab ortu ſolis vſque ad occaſum, cum furore manantem, ac in- Luc. 21.
ſtar ferocis aſperique maris, montes & valles *deuorantem, terramque omnem, Daniel. 7.
ac quæcunque ſunt in ea exurentem. Tunc chariſſimi mei, illo ab igne deficient *al. deuorantis.
fluuij, vaneſcent fontes, mare exſiccabitur, aër *turbabitur, aſtra è cælo decident, *al. concutietur.
ſol deficiet. luna *vertetur in ſanguinem, cælum vt liber complicabitur. Tunc *al. luna prætetibit, &c.
C Angeli miſſi cum feſtinatione diſcurrent, congregaturi electos à quatuor ventis,
ab extremitate cælorum, vſque ad extremitates eorum. Tunc videbimus cælum Marc. 13.
nouum, & terram nouam, ſecũdum promiſſum eius primum enim cælum, & pri- Eſai. 34.
ma terra abierunt, ſicut ſcriptum eſt quoniam ſicut opertorium mutabis eos, & Apoc. 21.
mutabuntur. & iterum renouabis faciem terræ. Si verò tolerare poteſtis, dicam Iſai. 65. & 66.
& quæ poſtea ſequentur: Sin autem præ timore nequitis, ſermonem concludam: Pſalm. 101.
nam quæ poſt conſequuntur, formidabiliora ſunt iſtis. Quomodo ſuſtinebimus Pſalm. 103.
Chriſti amatores, quando conſpexerimus tremendum ſolium paratum? cùm vi-
derimus ſignum filij hominis in cœlo reſplendens, ſicut dixit Dominus: ſanctum Matth. 24.
inquam, & immaculatum, ac pretioſum ſignum, cui ſpontè clauis affixus fuit pro Eſai. 53.
nobis Dominus? Tunc cuncti proſpicientes in ſublimi, formidabile & ſanctum Matth. 27 &
magni Regis apparere ſceptrum, cognoſcent & in memoriam reducent ſermo- Philip. 2.
D nem Domini dicentis: quia ſignum apparebit Filij hominis in cælo, certique erũt Matth 24.
poſt illud, continuò Regem *reuelandum. In illa hora vnuſquiſque pauidus tra- *al. apparitutũ.
ctabit, quo pacto obuiam tremendo occurret Regi, reuoluetque mente cunctas
actiones ſuas. Deinde quiſque propria, antè faciem ſuam cernet opera. Tunc om-
nes qui miſericordiæ opera coluerunt, & verè pœnitentiam egerunt, quique an- Matth 7. &
guſtam & arctam ingreſſi ſunt viam, ſuamque in ſolitudinibus, & montibus, atq; Luc 13.
ſpeluncis profeſſionem ad finem vſque caſtè ſeruarunt, hilares contuebuntur bo-
na *quæ præmiſerunt ante ſe, opera Miſericordes cernent ibi medicos ac paupe- *al præcepta quæ præmiſerunt, &c.
res, quorum hîc miſerti ſunt, pro ipſis interpellantes, eorumque opera bona co
ram Angelis & hominibus adnuntiãtes. Qui verò hic lachrymas pro peccatis fu-
derunt, & labores atque moleſtias per pœnitentiam ſubierunt, hilares ibi atque
E alacres cum gloria adſtabunt, exſpectantes beatam ſpem, & aduentum gloriæ ma- Tit. 2.
gni Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Et cur breuiter cum timore licet, maio-
ra non refero? Quando magnum illum atque horribilem audiemus clamorem,
ex altitudine cælorum perſonantem: Ecce ſponſus venit. Ecce Iudex adeſt. Ecce
rex apparet. Ecce ſuppremus Iudicum Iudex reuelatur. Ecce vniuerſorum ſeculo- Matth. 25.
rum aduenit Deus, vt iudicet viuos & mortuos. Tunc Chriſto dilecti, à voce Iacob 5.
clamoris contremiſcent fundamenta & renes terræ, à finibus vſque ad fines, & Luc. 21.
mare, omneſque abyſſi. Tunc fratres mei, anguſtia, & timor, ſtuporque in omnem Matth 25.
irruet hominem, à clangore atque reſonantia tubarum, & à metu exſpectationis Pſalm. 17 76.
eorum quæ ſuperuenient vniuerſo orbi. Tunc virtutes mouebuntur cælorum. Eſa. 24.
Tunc præibunt Angelorum exercitus, Archangelorumque concurrent chori, Matth 24.
Luc. 21. Mar. 13.

L …n.& Cherubim quoque ac Seraphim multis oculis clara, in fortitudine metuq…e pr-
Apoc.4. clamabunt: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, qui eſt, & qui erat,
& qui venit omnipotens. Tunc omnis creatura, in cœlo & in terra, & ſubtus ter-
Matth 21. Mar.11. ram, cum timore atque tremore validè clamabit: Benedictus qui venit Rex, in no-
Luc.19 Ioan.12. mine Domini. Tunc ſcindentur cæli, & reuelabitur Dominus dominantium &
1. Tim 6. & Apoc.17 19. Rex Regum, & Princeps Principum, & immaculatus, & terribilis, atque glorio…us
Deus noſter, veluti fulgor horribile, cum poteſtate & maieſtate multa atque in-
Apoc.1. comparabili, ſicut Iohannes prædicauit Theologus, dicens: Ecce veniet cum nu-
bibus cæli, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt, & plangent ſe…n
Matth.24. per eum omnes tribus terræ. Quo in ſtatu putas, tunc anima inueniri optabit, vt
Apoc 20. ſuſtinere poſſit? quando cælum & terra in fugam vertentur, ſicut rurſus Theolo-
*al. thronum magnum candidum, &c. gus præſignauit dicens: Vidi ſolium *candidum ac magnum, & ſedentem ſuper
illud, à cuius conſpectu fugit cælum & terra. Et locus non eſt inuentus *illius. V-
*al. eis, & al. ab eis. diſti eiuſmodi terrorem aliquando? Vidiſti res adeò horrendas vmquam? Cæ-
lum & terra tunc ſugere tentabunt, & quis poterit ſubſiſtere? Noſque peccatores
Daniel. 7. quò profugiemus, quando thronos videbimus poſitos, & Dominum omnium ſe-
culorum, Deumque noſtrum ſedentem? Quando innumerabiles Angelorum
conſpiciemus exercitus, in circuitu thronum gloriæ circumſtantes, cum metu at-
*al. viſio prophetæ Danielis. que tremore? Tunc prophetia *implebitur Danielis, dicentis: Ego Daniel adſpi-
ciebam, donec throni poſiti ſunt, & antiquus dierum ſedit. Veſtimentum eius
Daniel.7. Daniel 17. candidum vt nix, & capillus capitis eius vt lana munda. Thronus eius flamma
Daniel.7. ignis, & rotæ eius ignis accenſus. fluuius igneus, rapiduſque egrediebatur à facie
Apoc 20. eius: millia millium miniſtrabant ei, & decies millies centena millia adſiſtebant
Apoc.5.7. *al. coram ipſo *ei: iudicium ſedit, & libri aperti ſunt. Magnus in hora illa horrenda atque tre-
menda pauor erit, fratres chariſſimi, ingenſque ſtupor ac terror, quando iudici-
um illud, vbi nulla erit perſonarum acceptio, ſedebit, & libri illi formidabiles
*al. in hac vita. aperientur, in quibus ſcripta reperientur opera noſtra quæ fecimus *ſuper ter-
Pſal.7. Iere.17. ram, & verba quæ locuti ſumus, actuſque ac cogitationes omnes, arbitrantes la-
Rom.8. Apo.2. tere Deum ſcrutatorem renum ac cordium. vbi deſcripta erit humana quæcun-
que actio ſiue bona ſiue mala, ſecundùm quod ſcriptum habemus: nam & capil-
Matt.10. Luc.12 capitis noſtri omnes numerati ſunt: cogitationes ſcilicet & intentiones cordis,
de quibus etiam rationem reddituri ſumus. O quàm multis opus habemus la-
chrymis, ad horæ illius pauorem euadendum, & negligimus. O quantopere plo-
rabimus & ſuſpirabimus, vultumque percutiemus, ac noſipſos diſcerpemus,
quando præclara illa contuebimur dona, quæ à Rege gloriæ accepturi ſunt, qui
bonum hic certamen decertârunt. Quando noſtris adſpiciemus oculis ineffabile
cælorum Regnum. Rurſuſque ex alia parte, conſpiciemus ſupplicia horrenda,
tormentaque expaueſcenda reuelari, atque apparere: Medium verò horum adſi-
Eſa 45. ſtere omne hominum genus, omnem ſpiritum, à primo formato Adam, vſque
Phil.p 2. ad vltimum omnium hominum, cunctoſque in faciem procidentes, atque ado-
Rom.14. rantes, ſecundùm illud ſcripturæ: Viuo ego dicit Dominus, quia mihi curuabitur
omne genu. Tunc quoque ſermo implebitur Apoſtoli, dicentis: In nomine Ieſu
*al. flectatur. Chriſti, omne genu *flectetur, cæleſtium terreſtrium, & infernorum: & omnis
*al. confiteatur. lingua *confitebitur, quia Dominus Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei Patri
Amen.

SCHOLIA, ET VARIÆ LECTIONES.

DE ijs, quæ poſt Crucem reuelanda ſunt, &c.] *Loco huius Inſcriptionis ac tituli, al. reperitur* De ſigno Crucis, quod apparebit in cęlo, quando Dominus ad iudicandum venerit. *Atque iſta cum alijs in laudem ſanctæ ac viuificæ Crucis præcedens, coniunguntur in eodem contextu filoq; Sermonis: Sed quoniam hæc pars etiam ſeparatim cum proprio titulo inuenitur in antiq Cod. Cryptæfer. ideo & nobis ſeparare, & huc eam tamquam in locum opportuniorem referre viſum eſt: agitur enim hic de Cruce, tēpore vniuerſalis Iudicij appaitura; totaq; Oratio in ijs quæ ad ſecundum Domini pertinent aduentū, conſumitur & quoniam eiuſce Crucis tunc apparit. ſub finem quoq; præcedentis tractat. de Antichriſto, fit mentio, cōuenienti ordine immediate hic de ea oratione propriā eiuſdē S. Patris Ephrem ſubiecimus.*

A *cimus, ante Sermones, De futuro Iudicio, proximè ſequentes poſuimus, alia ſuis etiam commodè locis reſeruaturi, atque repoſituri.*

De ſ la porro Crucis, in die extremi Iudicij, apparitione, cui alia adhuc apud alios videre libuerit, legat Hippolytum Martyrem, in oratione ante citata, De Cõſummatione mũdi, ac de Antichriſto, &c. vbi ipſ poſtremo de ribens Chriſti aduentum ad iudicium, ſic habet: Orietur ab Oriente ad Occidentẽ que num Crucis ſuperantis ſplendorem ſolis, denuntians aduentũ & apparitionẽ Iudicis, &c. Quale p aduentus Domini ſignum Crux erit, luculenter demõſtrat Cyrillus Hieroſolymitanus, catecheſi illuminatorum, vbi ſic habet: Sed quod tandem aduentus illius ſignum eſt, quod nõ audiat virtus contraria imitari? Et tunc, inquit, apparebit ſignum Filij hominis in cælo. Signum autem verum & proprium Chriſti, eſt Crux. Lucidum crucis ſignum præcedens Regem, atque demonſtrans eum qui prius fuerat cifixus: vt videntes qui antea illum pupugerunt, illique inſidiati ſunt Iudæi, cotent tribus cum tribubus, & quæ ſequuntur ibid. Super quo, alia apud eumdem vide Cyrillum, in Epiſtola ad Conſtan-
B *tium Imperatorem, De Crucis ſigno quod in cælo apparuit, paullò poſt med. ac apud S. Chryſoſtomũ hom. cap. 16. Matth. & Homil. 77. in 24. cap. Matth. vbi in hanc rem pulcherrima lectuq; digniſſima h. Tom. 2. nec non Homil. in 12. cap. Iohan. & alibi. Tom. 3.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Iudicio, & retributione.

C ADeſte fratres mei omnes, & * me Ephræm minimum audite: cogitationemque noſtram iudicem ſtatuamus: vt exploratione cordis noſtri perdiſcamus, numquid quemadmodum diuinitus inſpiratę nobis tradunt ſcripturæ, ita & ambulemus. Caueamus igitur, Spiritum ſanctum Dei contriſtare, in quo ſignati ſumus. Et quidem, ſi quis ſibi bonorum operum fuerit conſcius, gratiam quam in humilitate ab hominum amatore Deo accepit, augere ſtudeat. At ſi peccatorum cõſcientia arguimur; quid eſt quòd negligentes ſimus, Chriſto dilecti fratres? Ecce enim peruenit * ad nòs, ô fratres, dies terribilis, in qua lumen ſolis obſcuratur, & aſtra decidunt, in qua cælum tamquam liber complicatur, in qua buccinat tuba, vehementem atque formidabilem ſonum emittens, cunctoſque ab initio ſeculi defunctos excitans. in qua ad vocem & nutum Iudicis, abdita inferni redduntur
D vacua. in qua Chriſtus in nubibus cum ſanctis Angelis aduenit, iudicaturus viuos & mortuos, redditurusque omnibus ſecundùm ipſorum opera. Verè enim formidabilis eſt glorioſus Chriſti aduentus: Res enim eſt planè admiratione digniſſima, cernere cælum repentè diſcindi, & terram immutari, ac mortuos reſuſcitari. Reddet enim terra corpus hominis, quale * ſuſcepit: licet à feris diſcerptum, licet ab auibus comeſtum, licet à piſcibus abſorptum fuerit; non deperibit vel capillus quidem hominis, coram Iudice. Deo enim iubente, omnes immortales & incorruptibiles fiunt; corpuſque eiuſmodi accipient ſinguli, quale eorum demerentur opera. Iuſtorum corpora, ſeptuplo ſolis radios ſuperabũt: ac peccatorum, tenebroſa & fœtore plena inuenientur. Quoniam hominis corpus, ipſius opera & actiones iudicabit. Quiſque enim noſtrũ, actiones ſuas in proprio geſtabit cór-
E pore. Grauis ſiquidem noſtrorum operum tunc fiet inquiſitio. Etenim ſiue verbis, ſiue cogitationibus quis noſtrum peccauerit, tunc ipſi apparebit. Et ſiue bona, ſiue etiam ſimiliter mala egerit, manifeſtè illa tunc contuebitur. Quocunq; enim ſe verterit, ſuas ante ſe actiones cernet. Quamobrem cõtendamus dilecti fratres, opprobrium atque confuſionem horribilem, quæ tunc cunctos conſequẽtur peccatores, effugere: nitamurque bonorum illorum participes fieri, quæ præparauit Chriſtus * omnibus iuſtis, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, & in cor hominis non aſcenderunt, in quæ deſiderant Angeli proſpicere. Nam cùm è cælis Chriſtus deſcenderit, ſtatim inextinguibilis ignis vbique ante * Chriſti conſpectũ præcurret, operietque vniuerſa. Etenim quod ſub Noë factum eſt diluuium, inextinguibilis huius ignis figura exſtitit. Quemadmodum enim tum, aqua omnes mon-

*al. & conſiliũ à me peccatorẽ atque imperito Ephræm, capite. — Epheſ. 4. & 5. — Epheſ. 4. — 1. Pet. 4. 5. — *al. præoccupat iam nos, &c. — Matth. 24. — Eſa. 13. Ioel. 3. — 2. Pet. 3. — Apoc. 6. &c. — Matth. 13. 24. 25. — Chriſti aduentus formidabilis. — *al. cuiuſmodi ipſum accepit. — Luc. 21. — 1. Cor. 15. — Matth. 13. — 2. Cor. 5. — 1. Pet. 1. — 2. Cor. 5. 6. — Matth. 13. — Eſa. 64. — 1. Cor. 2. — *al. Deus omnibus ſanctis, &c. — 1. Pet. 1 — Matth 24. 25. — *al. ante Iudicis, &c. — Gen. 7.

montium operuit vertices: ita & rurſus tunc igne, occupabuntur vniuerſa. Tunc A vndique Angeli diſcurrent, rapientque ſanctos omnes atque fideles cum gloria in nubibus aëris, obuiam Chriſto. Contendamus igitur amici * mei, digni illo inueniri raptu, & conſiſtere tunc irreprehenſibiles, omnique crimine vacantes, coram tremendo atque formidabili illo tribunali. Beatus enim ille, qui in nubibus Regi gloriæ occurrit: ſicut contra, infeliciſſimus eſt, qui raptu illo priuatur. Qui enim ſic rapti non fuerint, cum * gloria in nubibus, ſe impios ac peccatores eſſe deſignabunt. Ne igitur torpeamus Chriſto dilecti fratres: nam ecce ſtadium omnibus apertum. Dum igitur tempus nobis ſuppetit, perniciosas corporis & animæ paſſiones vincere ſtudeamus. Vincamus voluptatem, ſicut temperans, ac continens Ioſeph, non ſolùm corpore, ſed & mente: Ita namque vir perfectus ſe continentiæ legibus adſtringit. Qui enim viderit mulierem ad concupiſcendum, iam mœchatus eſt ipſam in corde tuo. Corporis enim actiones, multis frequenter difficultatibus impediuntur, humano metu præciduntur: at mentis actiones, absque metu perficiuntur, & ſine labore. Volo dicere fratres chariſſimi: Sæpenumerò quis veſtrum, laſciuè nemine prohibente mulierem adſpexit, & cogitatione ſceleris admiſit, præterijtque illicò. ſimilis eſt ille capreæ ſpiculo transfixæ, quæ cùm venatorum manus euaſerit, ſagittam tamen ſecum in iecore geſtans, a[...] Nam ſi quis noſtrum impudica ſuperatus ſit cogitatione, non quidem talis iam propter Deum pudicus eſt: niſi enim ſæpè hominum metus, verecundiave prohibuiſſent, corpus ſanè ſimul cum anima corrumpere non metuiſſet. Quare non iam ille continentię corona donandus erit: verùm tamquam qui hominibus placere ſtuduerit, perpetuo ſupplicio torquebitur, niſi pœnitentiam egerit. Porrò ſi quis aliquando præoccupatus, ſuperatusque propria cogitatione fuerit, vulnus pœnitentia ſanabit. Vitemus ergo fratres concupiſcentiam prauam: nam hæc Euam gloria nudauit, vt amarulenti cibi guſtum appeteret. Hæc quoque diluuium in mundum induxit. Viderunt enim filij Dei, filias hominum, & acceſſerunt ad ipſas, turpiterque ſunt polluti. Hæc effecit, vt Aegyptia caſti Ioſeph inſano amore flagraret. Verùm adoleſcens ille diuino timore plenus, aſpidem ſecum concluſam deuicit. Hæc, ſtrenuum atque inuictum illum Nazaræum Sampſonem captiuum ſumpſit: Qui enim percuſſerat mille viros in maxilla aſini, poſtquam concupiuit cum vipera habitare, illicò capilli Nazaræo defluxêre, oculisque ſuis priuatus, miſerabilis atque ridiculus omnibus ſubitò eſt demonſtratus. Similiter autem & Dauid concupiſcentia victus. Vriam interemit. Hac etiam Naboth interijt. Quin & hæc miſerrimum Iudam, ad Chriſtum proprium Dominum tradendum, impulit. Quocirca felix ille, fratres chariſſimi, qui omnis concupiſcentiæ, auditus, & viſus, tactus, & odoratus victor euaſerit. Et corona pudicitiæ exornatus, eam ſic ad formidabile & horribile Chriſti tribunal portabit. Venite in idipſum, adoremus eum, paribus vocibus dicentes, Alleluia. Venite omnes, Chriſtum glorificemus. Quoniam ipſum decet gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Matth. 24. — 1. Theſſ. 4. — *al. fratres mei chariſſimi. — 1. Theſſ. 5. — *al. in glorioſis nubibus. — 1. Cor. 9. — Galat. 6. — Geneſ. 39. — Matth. 5. — Nota. — Confirmat ab Exemplo, & ſimili. — Prou. 6. — Notanda, & obſeruanda. — Contra impudicas cogitationes. — Luc 13. Apoc. 2. — 2. Pet. 1. — Geneſ. 3. — Gen. 6. 7. — Gen. 39. — Iudic. 16. — Iud. 14. & 15. — 2. Reg. 11. — 3. Reg. 21. — Matth. 26. — Iohan. 12. — 2. Pet. 1. — 1 Ioan. 2. — 2. Tim. 4. — Pſalm. 94.

SCHOLIA, ET VARIÆ Lectiones.

IDem hoc Argumentum pie non minus quam doctè, & ad commouendū accommodatè, tractauit quoque S. Baſilius Magnus in eleganti Oratione quam conſcripſit. De Iudicio futuro, cuius principium eſt: Si quando peccatum aliquod perpetraturus ſis, reuolue quæſo prius animo tuo horrendum illud atque intolerandum Chriſti iudicium, in quo, &c. Nec diſſimilis, Iudicij extremi reperitur commonitio, quamquam breuis, apud eumd. Baſilium homil. in Pſalm. 33. Benedicam Dominum, &c. paullo poſt medium. Aliàq; in Hexamer. diuini opific. homil. vndecima, etiam poſt med. nec non in Proœmio eiuſd. in lib. De Iudicio Dei Tomo. 2. alibiq; ſparſim apud eumd. De Iudicio ac tremenda iudicij die, vide etiam S. Chryſoſt. ad Popul. Antioch Homil. 48. 49. 50. 55 & eiuſd. Homil ſuper 24. & 25. Matth. ac ſuper 1. Cor 15. Ipſe Dominus in iuſſu & in voce tubæ. &c. aliosq; Patres in loca ead. Et Tertulliani librum carmine conſcriptum, De Iudicio Domini. Sed de hoc argumenti genere. pluribus hic conſequenter, & aliàs ſæpiſſime S. Ephræm.

Variat lectio in ipſa Inſcriptione, dum in vno Cod. habetur: De Iudicio & Retributione. *In al.* De Iudicio & Reſurrectione. *In alio:* De ſecundo aduentu Domini, *& ſic in manuſc. Crypta*

A [illegible] tur. Ita namque vir perfectus ſe continentiæ legibus adſtringit. *In alio manuſc.* [illegible] n enim ad perfectionem contendit, ſic ſeſe continere ſtudet. *In alio autem:* Sic enim [illegible] it t r continens eſſe, &c. *vt ſcilicet non ſolum corpore, ſed & mente tal. ſit.*

[illegible] voluptat' non corpore ſolum, ſed etiã mente. Qui enim viderit mulierem ad con-[illegible] um, &c *Hæc eadem plane licet verbis nonnihil commutatis, adducuntur à S. Baſilio, in Ho-*[illegible] *d: Attende tibi ipſi, vbi ſic habet: Prouide obſerua, ne quando verbum occultum in corde* [illegible] *atur* [illegible] *um Qui enim in mulierem oculum defixerit ad concupiſcendum eam, iam mœcha-*[illegible] *corde ſuo. Quo fit, vt actiones quidem corporis, à non paucis intercedantur: qui autem deſtina-*[illegible] *ntas propoſito peccat, vna cum ipſa cupiditate & celeri agitatione cogitationum, peccatum iam exple-*[illegible] *m quæ corpore perficiuntur actiones, (vt paullo ante habet) tempus deſiderant, nec qualecũ-* [illegible] *opportunum, labores item, & cooperarios: Animæ autem motiones nulla temporis mora confi-* [illegible] *ti nihil ſurgeris aut laſſeſcis peraguntur, nullo negotio conſtant aut moleſtia, illis obeũdis nul-*
B [illegible] *idoneum eſt, nullum intempeſtiuum tempus, &c. Quæ eadem hic dicit S. Ephrem confir-* [illegible] *cat exemplo. & Argumento à ſimili, de caprea ſpiculo transfixa, &c. adludendo ad locum* *Pro* [illegible] *6.6. & 7.*

[illegible] enim percuſſerat mille viros in maxilla aſini, &c.] *Locus de Sampſone, & Dalila (quam hic* [illegible] *nominat) intelligendus, de quo Iudic. 4. & 15. Legitur autem in alijs duobus exemplaribus* [illegible] *manuſc. ſic:* Qui enim paullò ante, cruentum diſcerpſerat leonem, *(ac deinde ſequitur)* & [illegible] viros aſini maxilla percuſſerat, *(additurq́; immediatè)* poſtquam cum vipera habitare con-[illegible] continuò crines illi exciderunt, oculiſque miſerè orbatus, illico ridiculus omnibus appa-[illegible] c.

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

De Iudicio,* extremo & de Compunctione.

*al De Iudicio & compunctione animæ.

VENITE vniuerſi fratres, conſilium à me peccatore & imperito Ephræm accipite. Iam enim dies illa horrenda, atque terribilis nos occupat, ô fratres dilectiſſimi; dum nos interim ſoluti cura vagamur animo, nolentes breuitatem temporis vitæ noſtræ intelligere, & ſedulò curare vt Deum nobis propitium reddamus. Ecce enim dies noſtri, & anni, ac mẽſes, inſtar ſomnij, & vmbræ pomeridianæ prætereunt, vt ſubitò tremendus, ac magnus Domini aduentus acceleret. Verè enim formidabilis erit illa dies cunctis peccato-

Iob. 8. 14. & Pſalm. 143.

D ribus, qui voluntatem Domini pro ſua ſalute exercere noluerint. Obſecro vos ergo fratres mei chariſſimi, venite proijciamus à nobis curam atque ſolicitudinem rerum terrenarum. Omnia enim prætereunt, & cuncta hic euaneſcunt. Nihil nobis in illa proderit hora, præter bona quæ hinc nobiſcum detulerimus opera. Futurum enim eſt, vt vnuſquiſque noſtrum propria facta, ac dicta ante incorrupti atque tremendi Iudicis tribunal deferat. Mihi ſanè cor tremit, & renes immutantur, cum cogito de actuum omnium manifeſtatione, cogitationumq́ue ac ſermonum exacta diſcuſſione, quæ ibi fiet. Magnus tunc erit timor, ô fratres chariſſimi, & magnus tremor, ô amici mei. Quis ergo non perhorreſcat, aut quis non lugeat, ac ploret; quoniam omnia ibi manifeſtanda erunt, quæ vnuſquiſque in occulto & obſcuro hic geſſerit. Intelligite hoc fratres mei, quod vobis denuntio. Atque vt ſtudio veſtro ſatisfaciam, frugiferas arbores pro exemplo, ad confirmandum pro-

Sola bona prodeſſe runt opera.

Operum cuiuſque manifeſtatio coram Iudice.

Comparatio ab Arboribus.

E feram, quæ ab intrinſeco ipſarum principio, tempore ſuo poma cum frondibus edunt. Non extrinſecus alicunde ſua venuſtate induuntur arbores, ſed ab interiore principio, Dei iuſſu ſingulæ fructũm, pro ſua quæque natura producunt. Sic & in terribili illa die, quæcunq; in occulto hic geſſerint homines, ſiue bona, ſiue mala palam ibi proferent: & deferet ſecum vnuſquiſq; ante tremendum Chriſti tribunal, proprias actiones, tamquam fructus bonos & iucundos, locutiones autem vt folia. Iuſti, fructum bonum & delectabilem proferent: Sancti ſimiliter, fructum [illegible] arum ac vegetum. Martyres, fructum glorioſum patientiæ, ex tormentis ac pœnis ſuis ſecum afferent. Monachi, ſanctæ conuerſationis ſuæ, continentiæ, vigiliarum, & orationum fructus proferent. Homines autem peccatores, impij, atq;

Quæ quiſq; feret ad Iudicium.

Peccata ſine ... ſtibus patebunt.

prophani ſecum eò fructus deferent turpiſſimos, ac marcidos, plen... luctu, & vlulatu, cum vermibus non dormientibus, in igne ine... ſtinguibili... rendum ibi fratres erit iudicium, in quo etiam abſque teſtibus, cuncta era... niſcita, opera atque ſermones cogitationes, & animorum ſen[ſ]a. Vbi etia...

Angelorum & Sanctorum numerus.

ſtent milia milium, & decies dena milia Archangelorum & Angelorum. Ch... bim & Seraphim; Iuſtorum, & Sanctorum Prophetarum, atque Apoſtolo... chori. Quid ergo torpemus, & negligentes ſumus fratres chari[ſſ]imi? Ecce...

Extremi Iudicij propinquitas.

tempus eſt proximum, & dies nos præoccupat, quo omnia noſtra etiam occ... ſima tremendus Iudex in lumen proferet. Quod ſi noſſemus fratres, quid... immineat, die noctuque indeſinenter plangeremus, Deum deprecantes, ... confuſione illa, æterniſque tenebris liberet. Obturabitur enim coram tribu... illo, omne os hominis peccatoris. Et contremiſcet ibi omnis creatura, ipſ... ſanctorum Angelorum agmina, ob maieſtatem illam & gloriam aduentu... expaueſcent. Quid verò in die iudicij ei dicemus, ſi exiguo hoc vitæ tempore a... negligentes fuerimus, fratres? Ipſe enim patienter nos exſpectat, & omnes no...

Math 24.25. Mar. 13. Luc 21. Ioel. 2.3.

Vox Chriſti ad nos, in extremo Iudicio.

ſuum regnum inuitat, rationem etiam à nobis de tanta vitæ noſtræ neglige... exquiſiturus. Et dicet ad nos ipſe: Propter vos incarnatus ſum. propter vos... terris palam conuerſatus ſum. propter vos flagellatus ſum. propter vos conſ... tus ſum. propter vos alapis cæſus ſum. propter vos crucifixus ſum. propter v... exaltatus ſum in ligno. propter vos terrenos, aceto potatus ſum, vt vos ſan... atque cæleſtes redderem. Regnum meum, & paradiſum meum donaui vobi... Omnes vos, meos vocaui fratres. Patri meo vos obtuli. Spiritum ſanctum mi... vobis. Quid amplius his mihi fuit agendum, quod non egerim, vt ſaluemini? Li... beram veſtram voluntatem volo. Nolo cogere, ne ſaluti veſtræ vis ac neceſſitas imponatur. Iam dicite mihi peccatores, & natura mortales, quid vos propter me Dominum veſtrum perpeſſi eſtis, cùm ego pro vobis ſim paſſus? Ecce ergo præp... ratum vobis eſt regnum & vita, requies & gaudium, ſupplicia item æterna, in te... nebris exterioribus. Quam quiſque *maluerit incedere viam rectam aut non ... ctam, eam propria ſibi voluntate eligat. Conuenite, procidamus coram ipſo & ploremus omnes coram Domino, qui fecit nos, dicentes: O dominator Domin... hæc omnia tu Deus, propter nos ſuſtinuiſti: at nos peccatores, tua ſemper ben... eia reijcimus. Vt Deus abſque principio, natura incomprehenſibilis, impaſſib... lis, nulliuſq; indigens, gratuitò dignatus es per paſſionem crucis, peccatores qu... te non nouerunt, ſaluos facere, donans etiam eis lumen intellectus ac ſcientiæ tuæ. Quid igitur peccatorum genus tibi incomprehenſibili, benigniſſimo, & mi... ſericordiſſimo Deo retribuet; qui erant ſua voluntate peccatores, non natura. Nam antequam ſaluaremur, impium erat noſtrum genus vniuerſum, & rurſus poſtea peccatores fuimus, noſtra voluntate atque inſtituto. Tu autem ô Domine, ſemper idem & ipſe es. bonus & miſericors, terribilis & glorioſus, ſeculorumque conditor, & patienter ab initio noſtram peruerſitatem ſuſtinens; propter multitudinem miſerationum tuarum, quas in nos filios hominum *demonſtraſti. Euictus es Deus charitate tua, ſanctiſque tuis miſerationibus, ac gratia tua, vt per crucem tuam totū mundum ſaluaret: & hoc in conſpectu gloriæ tuæ prędicare dignū eſt. Niſi enim miſerationibus tuis Chriſte victus fuiſſes, numquā temetipſum pro vniuerſis peccatoribus in hoſtiā & oblationem tradidiſſes. Repleta enim eſt mens famuli tui Domine, dulcedine* ſplendoris gratiæ, & charitatis tuæ, propterea be... nigniſſime Domine, iugiter me tua dulcedo oblectat, illuminat, atque cōfirmat, ſemperque exacerbatur, & in ſuam ſe transfert amaritudinem, qui dulcedine ſu... Domini iugiter perfrui recuſat. Ieſu *vnigenite, ſplendor æterni Patris, lucem habitans inacceſſibilem, lumen incomprehenſibile, qui gratia tua vniuerſum il... luminas mundum, illumina quoque in me obſcuratum oculum mentis meæ: uelatus enim & occæcatus in me eſt hic oculus, quare iugiter eum gratia & miſe... rationibus tuis illumina, ne obfuſcetur penitus ab hoſte *doloſo. Eſt enim in... ma mens noſtra Domine, ſimilis ligno nuper plantato, quod quemadmodum al... quo leni auræ flatu, & aquæ irriguo ſemper indiget, ita & animus noſter cū ſit in... firmus, aſſiduè opus habet illuminatione & confirmatione gratiæ tuæ. Verbu... Domine, oculos aperuit cœci *à natiuitate. Magnū miraculū in Siloe accidit Do-

Math 27. Mar. 15. Luc. 23. Ioan 19.

Math 24. & 25. Iohan. 14. 20.

*al. Quo quiſq; pergere velit, in ipſius eſt poteſtate.

Apoſtrophe ad Deum, pijs affectibus plena.

Epheſ. 2. Coloſ. 1. 2.

Pſalm 101 & Heb. 1.

*al effudiſti.

*al dulcedine, & gratia, ac charitate tua.

*al fili vnigenite.

*al. à corrupto re inimico.

Ioan. 9.

*al. cæci ex vtero nati.

[illegible] cæco viſum corporalem recuperanti, ſpiritales quoque oculi mentis
[illegible]luminati ſunt, vt te abſque metu aliquo ſuum medicum, ac Deum, Salua- P[illegible] 1 [illegible]
tor[illegible]omnium diceret ac prædicaret. Illumina quoque cordis noſtri oculos
[illegible]omi[illegible]e, vt te diligamus, & cum deſiderio tuas iugiter voluntates perficiamus.
Et [illegible]icet procul à nobis ſit Siloe, quo cæcus miſſus erat. Calix tamen tremendi tui Iohan. 9.
[illegible], lumine ac vita plenus, nobis ecce præſto eſt. Hoc nobis calice intelli-
[illegible]riam lumenque largire, vt cum fide & deſiderio, ac ſanctificatione ad ipſum
[illegible]amus, ſitque nobis in remiſſionem peccatorum, & non ad iudicium. Qui 1 Cor. 11 &
[illegible] anima indignè ad diuina participāda myſteria acceſſerit, ſeipſum condem- Iohan 6.
nat non purificans ſe, vt te Regem ac Dominum, in pectoris ſui thalamum ſuſci- Animæ noſtra [illegible]
pi[illegible]. [illegible]t enim noſtra anima ſponſa ſancta facta immortalis ſponſi. Nuptiarum [illegible]
B [illegible]m copulæ, diuina ſunt ſacramenta, per quæ ſancta anima iungitur ſponſo,
[illegible] cum timore atque tremore dignè ſumuntur. Attende igitur tibi ipſe frater; Iohan 6. & [illegible] Cor 11
[illegible]amumque tuum iugiter immaculatum cuſtodire, & cęleſtem ſponſum Chri-
ſtum Regem in eo ſuſcipere contende: vt in die aduentus ſui, manſionem apud te Iohan 14.
[illegible] cum cæleſti Patre ſuo faciat; eritque tunc laus tibi coram ſanctis Angelis, Matth 22. 25
[illegible]rchangelis, ingredierisque in paradiſum magna cum gloria, ac gaudio.
[illegible]nim à te quærit Deus, præter ſalutem tuam, o frater? Si verò neglexeris, &
[illegible] nolueris, rectasque vias Domini non ambulaueris, & mandata eius non
cuſtodieris, teipſum interimis, & ex cæleſti thalamo eicis. Deus ſanctus, qui Rom. 8.
[illegible]s eſt abſque peccato, propter te proprio non pepercit Filio, & tu infelix tui 1 Tim. 1 ac [illegible] 15.
[illegible]us non miſereris? Expergiſcere igitur parumper à ſomno tuo, ô vilis atque Rom. 13.
ab[illegible]e homo. Aperi os tuum, & inuoca eum proijce abs te peccatorum onus.
C T[illegible] miſerere. Ora aſſiduè, lachrymas indeſinenter funde. Segnitiem atque
[illegible]am fuge. Malitiam * odio habe, & temeritatem execrare. Ama autē man- * al. [illegible]
[illegible]nem. Dilige continentiam, ſectare quetem * cum Pſalmodia. Contende [illegible]
[illegible]aret, donec tempus tibi ſupereſt. Dilige Deum ex tota anima tua, ſicut & ipſe
[illegible]exit. [illegible]ſto Dei templum, & in te excelſus Deus habitabit: Nam anima quæ in Pſalmodi[illegible]
ipſa Deum habet, templum Dei ſanctum & mundum efficitur, diuinaque in ea [illegible] Cor. 3. 6. & [illegible] Cor. 6.
[illegible]a diuinitatis, celebrantur myſteria, & iugiter eam Angeli atque Archan- * al. diuinaque
[illegible]ſitare feſtinant. Habitante enim Deo in anima, Angeli cæleſtes ſuper ea myſteria, in ea
[illegible]antur; feſtinantque ſemper honorare illam, vtpote templum dominatori: miniſtrantur.
[illegible]Domini effectam. Beatus vir, qui te ex toto corde & anima dilexerit, mundū- Apoſtrophe.
que [illegible]um & quæcunque in eo ſunt, deteſtatus fuerit, vt te ſolum Dominum verè
[illegible]ctum, pretioſam margaritam, vitæ theſaurum, Deum cuius nulla eſt ſatietas,
p[illegible]t. Si quis ergo ſic Deum ſyncere diligit, nequaquam in terris eius eſt co- Matth. 13
[illegible]; ſed ſurſum ſemper, vbi & diligit, & deſiderat, & ſitit anima, vt perfrua- [illegible] Philip. 3.
[illegible]de & dulcedinem ſentit, & illuminatur, & perpetua dulcedine amoris Dei
[illegible]tur. Verè etenim gaudio atque dulcedine plena eſt dilectio Dei. & beatus il- Inſigne [illegible]
[illegible]aner[illegible] eam, nec eſt exſatiatus ab ipſa. Sed quis eam putas, dignè expli- [illegible]
car[illegible] poterit? Paulus Apoſtolus, [illegible]i guſtauit eam, & ſatiatus eſt ex ea, ſic procla- Rom. 8.
ma[illegible]icit: Neque altitudo, n[illegible]que profundum, neque ipſa vita, neque mors
f[illegible]eque cuncti Angeli, neq[illegible] Principatus, neque poteſtates, neque creatu-
ra [illegible]eque quæcunque alia ſimu[illegible], poterunt animam ſeparare à charitate Dei,
[illegible]uit dulcedinem eius. Ignis immortalis eſt charitas Dei, quæ ſemper o- Philip. 5
p[illegible]tat[illegible]r in animam diligentis eam, ſenſuum illuminationem ei tribuit, & à ter-
r[illegible]lum ſuſtollit, ita vt terrena quæcunque odio habeat, & ſolum Deum
[illegible]git, contempletur. Et hoc ipſum nos docent ſancti Dei Martyres, qui
eam [illegible]uſtauerant, & illa ſe expleuerant. Delicatum ac molle vinculum eſt Dei
d[illegible]o & tamen gla[illegible]us anceps eam ſcindere non poteſt. Diſſecuerunt tyranni Pſalm 35. Hebr. 11.
[illegible]ra ſanctorum Martyrum, charitatem autem eorum nequaquam diſſeca-
[illegible]erunt. O molle ac dulce charitatis Dei vinculum, admirationis & mi-
ra[illegible] vere plenum, quod nec incidi, nec diſſolui poteſt. Gladius eam non
[illegible]t, neque ignis * exſoluit. Membra ſecabantur, ſed charitas non ſecaba- * al. extingui[illegible]
[illegible]ra comburebantur, ac vincula charitatis non ſoluebantur. Demerge-
[illegible] in profundum corpora Sanctorum: charitas autem eorum, nullo
[illegible]m modo demergi potuit. ligabantur iterum Sanctorum membra, verùm

…olum veræ …tatis in diſſolubile. charitas in iis prorſus ligata non eſt. Quis ergo molliſſimum hoc charitat… culum non admiretur, quod nec inciditur, nec diſſoluitur vnquam? Si quis … verè atque ſyncerè Deum dilexerit, talem habere charitatem probatur. Na… hanc Deus Eccleſiæ ſuæ charitatem donauit, vt ea ſemper exornetur, atque r… tur. hæc ſiquidē charitas, pignus Dei eſt in animabus noſtris. Columna & firm…

Ephe. 2. Iohan. 3. in anima hominis ſulcimentum, eſt charitas. Hæc ipſa rurſus, vnigenitū Dei … um ad nos è cęlis attraxit. Per hanc charitatem, Deus humanam naturam adſu… pſit, per hanc charitatem incorporeus incarnatus eſt. per hanc charitatem, inu… bilis viſibilis factus eſt. per hanc charitatem, paradiſus apertus eſt. per hanc cha…

Matth. 12. tatem, ligatus eſt fortis, per hanc charitatem, anima facta eſt ſpōſa Chriſti ſpon… immortalis, vt eius decore, in ſeipſa illuminetūr. propter hanc charitatē, pa…

** al. extra hanc charitatem. &c.* eſt ſponſus impaſſibilis, & puriſſimus. Nam ſi anima abſq; * hac charitate fue… non complacebit ſibi in ipſa cæleſtis Dominus. Omnino autē voluntatem e… cogere non vult Deus, & ob id ſuæ eam libertati reliquit, vt ſemper agat ſicu…

Nota. voluerit. Quis igitur dignè poterit, ſufficeritq; glorificare, & collaudare Deum Saluatorem noſtrum, de tanta gratia, quam ab eius bonitate cuncti accępi…

** al. paruitatis meæ. Tit. 2. Rom. 15.* Gloria, & adoratio eius benignitati. Audite fratres, bonum conſilium * vi… meæ; ſtudeamusq; ſemper donec tempus habemus, caſtè ac ſobriè, digneque … conuerſari, vt Spiritus ſanctus habitet in nobis, & charitas Dei abundet in nob… hoc enim eſt eius ſemper exequi voluntatem. Et ne aliam in nobis habeamus… licitudinem fratres, præter hanc ſolam, quomodo ſcilicet anima noſtra in l… ne illo cum Sanctis omnibus inueniri poſſit. Neque extinguamus, conſtrin… musque eam vllis rebus terrenis, aut ſolicitudinibus poſſeſſionum & pecu…arū. verùm exornemus eam orationibus & ieiunijs, vigilijs, & lachrymis, vt quantu… lamcunque fiduciam anima curam tribunali tremendi tunc Iudicis Chr… ue… niat, quando omnes animæ cum timore atque tremore adſiſtent: quan… … ibi ſeparabuntur à peccatoribus, quando viciſſim ſteterint oues à dextris, & h…

Matth. 25. à ſiniſtris. Certò ſcitote fratres ac filij chariſſimi, quòd in proximo eſt adue…

Matth. 16. Rom. 2. 14. Domini, vt reddat vnicuique ſecundùm opera ſua: Sanctis quidem & electis … requiem, & lucem perpetuam: peccatoribus autem, & qui exacerbauerunt …

Matth. 25. ſupplicia atque tormenta. Beatus homo, qui in illa hora fiduciam inuen…

Ibidem. dieritque beatam illam vocem dicentem: Venite benedicti Patris mei, poſſ… cuncti electi mei regnum meum. Tunc videbit vnuſquiſque ſeipſum in lu… & gloria inenarrabili; conſideransque intra ſe & admirans, cogitabit, ac dic… Nunquid ipſe ego ſum? Et quomodo hac gloria, vilis & abiectus ego, re…ertus ſum dignus? Tunc Angeli etiam accedentes, cum gaudio glorificabunt ſanctos, en… rabuntque eis ipſorum conuerſationem, vitamque religioſam, continentiam vigilias, & orationes, paupertatem voluntariam, perfectam omnium rerum nu-

** al. inſtantiam* ditatem; in ſiti patientiam, in fame tolerantiam, in oratione * perſeuerantiam,

** al. & quæcunque Chriſti amore pertulerunt.* in nuditate lætitiam, quæ * omnia ob perfectam Chriſti charitatem pert…erunt. Atque iſta magno cum gaudio Angeli inter ſanctos & iuſtos prędicabunt. Illi au… tem viciſſim Angelis reſpondebunt dicentes: Omninò quàm diu in terris vixi… mus, nec vnam quidem diem perfectæ correctionis tranſegimus, nullumq́, opus bonum fecimus. Quibus rurſus Angeli in memoriam reuocabūt, locum ac tem…

Matth. 13. pus; & ipſi admirantes eos, glorificabunt Deum, adſpicientes corpora Sanctorum ſuper luminis claritatem in cælis fulgentia, quòd in terris voluntariè afflicti … ſuaque patientia pretioſam apud ſe margaritam occultauerint, veſtemq; imma… culatam compararint, qua induti ingrederentur ad nuptias. Inuenerunt enim … agro theſaurum abſconditum, venditiſque omnibus ſuper terram, illum ſolu…

** al. acquiſiuerunt * al. ed requies eius.* * poſſederunt. Modicus eſt labor noſtræ exercitationis, fratres, at requies & cōſ… latio maxima. Exiguo durat tempore labor continētiæ, ſed * retributio eius pe… manet in ſeculum ſeculi, in paradiſo delitiarū. Si quis fortè ſibi conſcius ſit, quò… peccauerit Deo, & intētione atq; propoſito animi laxato ſponte deliquerit; quà… diu adhuc tempus ſuppetit, ex affectu lachrymas fundat, iugiterque plangat

** al lætitiā ſibi in corde conci… * al diui…am conſ…o gratia coud…et.* lachrymis ſuis lætitiam * cordis ſui inueniat. poſſideat compunctionem co… lauetq; corpus ſuum lachrymis atq; ſingultibus. Putatis ne vos lachrymarū ha… re experientiam, ô fratres? Nunquid quis veſtrum ab illa lachrymarū …r…tia, qu… ſecund…

[illegible]um Deum eſt, illuminatus reperitur? Certò ſcitote fratres, non fore inter-
[illegible]d dulcius gratia lachrymarum, & compunctiõne cordis in hora illa. Cùm
qu[illegible] oratione ſua Deum contemplatur, ſemper * corde deſiderium eius ſibi re- * al. ſemper cũ in ſuo corde deſiderium tenet.
t[illegible]et. Si quis veſtrûm expertus lachrymarũ dulcedinem, mediante oratione de-
[illegible] de[illegible]erit eleuari è terris totus hic extra corpus in cælum fertur & quid dico ex-
t[illegible]s? immò extra ſeculum vniuerſum totus eſt, nec amplius conuerſatio
eius inuenitur in terris Quoniam *cum ipſo Deo colloquitur, in Chriſto illumi- * al. Talis quippe cũ ipſo Deo colloquiũ habet, &c
[illegible]r, & in Spiritu ſancto iugiter ſanctificatur. Magnum ſanè miraculum fratres,
quod terrenus homo ſemper pura & ſancta oratione ſua, cum inuiſibili Deo ſer- Eccleſ.20.
[illegible]es conferat. Beatus homo, qui ſemper compunctionem habet, ſecundùm
Deum. Compunctio fratres, illuminatio eſt mentis, & ſanitas animæ. Compun-
[illegible] fratres, remiſſionem peccatorũ nobis iugiter conciliat. Compunctio fratres,
B [illegible]e [illegible] vnigenitũ Dei filium in nobis habitare facit, dũ eum deſideramus ac quæ-
rimus. Compunctio fratres, Spiritum ſanctũ ad ſe inuitat & attrahit. Volo igitur Vis lachrymarũ quæ,& quanta.
vob[illegible]s fratres, explicare virtutem atq; potentiam lachrymarum: Anna per lachry-
ma[illegible] à Deo Samuelem accepit Prophetam, in exultationem & gloriam cordis ſui. 1.Reg 1.
[illegible]ulier quoque peccatrix, in domo Simonis, à Chriſto lachrymis ſanctos eius Lucæ 7.
[illegible]o pedes, veniam ac remiſſionem ſuorum conſecuta eſt peccatorum. Ingẽs
eſt v[illegible]s lachrymarum ô fratres, plurimumq́; valent lachrymæ, quæ ſecundùm De-
[illegible]m [illegible]unt: ſemper animam à peccatis abſtergunt, eamque à cunctis iniquitatibus
[illegible]xpiant. Lachrymæ ſecundùm Deum, fiduciam iugiter in ſanctũ Deum præbent,
nec præualent vnquam cogitationes ſordidæ, approximare animæ compunctio-
[illegible] cord[illegible]s habenti. Quid ergo hac dulcedine poteſt eſſe ſublimius? Quid iſta be-
atitudine deſiderabilius, qua anima ipſum Deũ, ad eum accedens, contemplatur?
C Quando enim anima Deum deſiderat, ô fratres, ſemper cum ſua precatione intu-
etur, ipſumque meditatur die ac nocte. Theſaurus ſecurus eſt compunctio cordis,
[illegible]udioque ineffabili exultat anima compunctionem habens. Compunctionem De cordis compunctione.
autem dico, non vnius tãtum diei, ſed quæ die noctuq́; intus in anima velut fons
exuberat. Eſt enim fontis puriſſimi inſtar compũctio cordis ô fratres, ſemper fru- Fructuoſæ plantæ ſunt opera bona.&c.
ct[illegible]ſas animæ plantas irrigans Dico autem fructuoſas plantas, opera bona, atq;
virtutes, quæ aſſiduè lachrymis & gemitibus irrigata, fructum ſemper bonum ac
v[illegible]lem animæ tuæ afferent; eruntque ſelectæ & ſpecioſæ plantationes tuæ. Quare
ſemper & abſque intermiſſione plantas tuas lachrymis, & orationibus irriga fra-
ter; vt ſic irrigatæ creſcant, fructumque proferant de die in diem. Nolo me imite- Inſignis modeſtiæ,& humilitatis verba.
[illegible]s hominem deſidioſum & peccatorem, ſemper dicentem, & nunquam facientẽ.
D Qui ex propoſito ſum negligens, & ſpontè diſſolutus, nec cordis compunctionẽ,
nec puram orationem habens. Agnoſco autem meipſum ſemper peccatorem,
ſemperque futurum iudicium reformidãtem, nullamque excuſationem pro de-
lictis meis habentem. Quapropter vos obſecro, fratres mei ſancti, qui Deum ti- Apoſtrophe pia.
metis, & quæ illi ſunt placita ſemper facitis, intercedite pro me miſero & infelici
peccatore, apud ipſum; vt veniat ſuper me gratia eius, propter veſtras orationes,
[illegible]urque anima mea, in tremenda, magna, & formidabili hora illa: quando Matth.16.25.
venerit Chriſtus. reddere vnicuique ſecundũ opera ſua. Gloria ſoli Deo immor- Rom.2.&14.
tali, ſan[illegible]o, bono atque tremendo, immaculato, & miſericordi, qui linguam no-
[illegible]ram mouet, redditque expeditam ſua gratia, ad dulciter canendum, ac meditan-
dum verba iudicij eius, & charitatis, atque compunctionis viciſſim in ædificatio-
[illegible] animæ, illuminationẽ cordis, vtilitatemque mentis & intellectus: vt omnis
anima, horum meditatione atque dulcedine, ad vitam trahatur æternam. In
[illegible]o Ieſu Domino noſtro: Cui gloria & potentia, in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA, ET VARIÆ LECTIONES.

T[illegible]ex, aut quadruplex potius, in alijs atque alijs S. Ephram Codicibus, huius orationis reperitur [illegible]iptio: nunc enim de Iudicio extremo, & de compũctione, vt hic. nunc de Iudicio & compun[illegible]ne animæ: nunc de Iudicio & charitate. nunc de Iudicio, & reſurrectione, & charitate, & compun[illegible]ne, inſ[illegible]ibitur; quæ omnes quidem hic rectè pro argumenti ratione quadrant. ſed quam in pluribus [illegible]io [illegible]eperimus hic repoſuimus. Agit verò in hac Homilia Auctor de extremo Iudicio potiſſimùm, [illegible]or[illegible] obiter dũtaxat atq; incidenter, efficaciter tamen: Memorabilem autẽ inter alia hic locum

adducit

adducit tractatq́; de ſacra Communione, & quomodo dignè ad diuina participanda myſteria accedendũ ſit, ac contra indignè ſumentes, &c. Poſtea inſigne quoque Encomium Charitatis ponit, eius efficaciam fructumq́; multiplicem, præſtantiam, atque dulcedinem explicans, pulcherrimisq́; ſanctorum Martyrum exemplis, aliiſq́; colluſtrans. Deniq; de Compunctione cordis agit, cuius etiam varias proponit vtilitates ac commoda; vim atque ſuauitatem lachrymarum fuſius exponendo, & vtriuſque Teſtamenti exemplis comprobando, &c.

Nihil nobis in illa proderit hora, præter bona quæ hinc nobiſcum detulerimus opera, &c.] *Quia omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti, ſecundùm Apoſt. 2. Cor. 5. vt referat vnuſquiſque propria corporis, prout geſſit, ſiue bonũ, ſiue malum; benè & prudenter hic noſter monet Sanctus nihil tunc ibi nobis profuturum præter bona, quæ hinc eò nobiſcum attulerimus opera. Atque hic inſignis notatur locus contra Hæreticos bona opera impiè reiicientes & impugnantes, quem cùm & alibi frequenter attingat Auctor, in hiſce tamen de extremo Iudicio ſermonibus, pro ratione argumenti efficacius tractat, magisq́; amplificat, ſicut & hic conſequenter videre licet, vbi totus ferè Sermo eſt de operibus.*

Fururum enim eſt, vt vnuſquiſque noſtrum propria facta, ac dicta ante incorrupti, & tremendi Iudicis tribunal deferat, &c.] *Hoc ad confirmandum de operibus inſtitutum facit, legiturq́; in alio S. Ephram Cod. ſic: Tunc enim quiſq; ſecum actus ſuos deferet atque locutiones, ante tremendi Iudicis tribunal, &c. In alio porrò manuſcrip. exemplari Græc. quocũ & noſtrũ concordat, hic loco φοβεροῦ, tremendi, legitur ἀδεκάστου κριτοῦ, id eſt, iuſti & incorrupti Iudicis. Sed quia vtraque lectio bona & probata habetur, & ad inſtitutum facit, viſum eſt hic vtramque retinere, & coniunctim legere, ἀδεκάστου καὶ φοβεροῦ κριτοῦ, hoc eſt, incorrupti & tremendi Iudicis, &c. vt in noſtra traductione.*

Frugiferas arbores pro exemplo proferam, ad confirmandum, &c.] *Exemplo & comparatione eleganti ab arboribus, ſuum confirmat inſtitutum Auctor; cuius vis atque ſententia videtur eſſe eiuſmodi: Arbores fructiferæ non ab extrinſeco aliquo principio frondes, fructuſue perceptos, ſed ab intrinſeco producunt: Sic homines non quæ extrinſecùs acceperunt bona fortunæ vel corporis, ſed quæ ab animo & voluntate, proferẽt in Iudicio illo nouiſſimo, &c. concordantq́; ſatis verba textus. quæ tamen ex alio Cod. & iam ſic ad verbum magis reddita accipe: Fructiferæ arbores ex intimis ſuis cum tempeſtiuum venit, fructus ac folia proferunt: non extrinſecùs vnquam induuntur arbores decorem ſuum, ſed ex ſe intrinſecus iuſſu Dei, ſingulæ naturaliter producunt fructum: Ita & in die illa formidabili atque tremenda, vnuſquiſque proferet, quæcunque in corpore geſſerit, & bona, & mala. Deferentq́; ſinguli coram horrendo tribunali Chriſti, vel (vt eſt in manuſcrip. Cryptafer.) ante Chriſti & tremendi Iudicis tribunal, actus ſuos velut fructus, & locutiones tamquam folia, &c.*

Horrendum ibi fratres erit iudiciũ, in quo etiam abſque teſtibus cuncta erunt manifeſta, &c.] *Quantus terror & horror tunc in diſcuſſione illa vltima ſit futurus coram omni facie terræ, qui ſcire exactius velit; ſi aliunde, ex ſcriptis ſanè & verbis S. Patris noſtri Ephræm cognoſcet. Quis enim (vt res ipſa loquitur, & S. Gregor. Niſſenus de eo teſtatur) admonens aures ſermonibus, quibus extremum illud deſcribit Iudicium, non ſic animo afficiatur, vt ad illud ſe iam ſiſti iudicium exiſtimet? metuq́; ita frangatur, & contremeſcat, quaſi contra ſeipſum ſententia pronuntietur? Sic enim ipſe de futuro illo iudicio agit, & tractat, quaſi ipſe cum toto ſimul mundo ad illud iam iam ſiſtendus eſſet, ipſaq́; vox tremore plena & inexſpectata cælitus perſonaret: Surgite mortui, & venite ad iudicium, ſecundum illud memorabile S. Hieronymi ſuper Matth. dictum: Quoties diem illũ conſidero, toto corpore contremiſco: ſiue enim comedo, ſiue bibo, ſiue aliquid aliud facio; ſemper videtur tuba illa terribilis reſonare in auribus meis Surgite mortui, & venite ad iudicium. Sed de iſtis plura apud ipſum Ephram.*

Nolo me imiteris hominem deſidioſum & peccatorem, ſemper dicentem, & nunquam facientem. Qui ex propoſito ſum negligens, & ſponte diſſolutus, &c. *In alio Cod. ſic repperitur: Noli eſſe remiſſus, neque torporem peccatoris imiteris, qui ſemper dicit, & nunquam facit. Cuius torpet intentio, & laxatur propoſitum: quoniam orationis puritate, & compunctionis gratia deſtituitur, &c. Verum iſta melius, & ad monendum aptius, ſub propria eius efferuntur perſona, vt eſt in priori lectione, concordantq́; ceteri manuſcrip. Cod. Græc. quos vidimus & contulimus. Quibus accedit, quòd eo etiam modo magis raram illam ſua perſona exprimere videatur modeſtiam, quam ipſam nullibi non in ſuis demonſtrat ſcriptis, & adhortationibus, vt benè de eo enarrauerit in ipſius vita Nyſſenus: Quid, inquit, commemorem animi ſubmiſſionem ipſius atque humilitatem; cùm ea virtus paſſim in omnibus eius ſermonibus ac ſcriptis, ſe ab eo ſingulariter excultam fuiſſe quodammodo clamet? &c.*

---

* al. Eiuſd. In Aduentum Domini.

EIVSDEM*

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

In ſecundum aduentum Domini noſtri Ieſu Chriſti.

ACCE-

ACcedite & venite filij lucis; auribus percipite benedictam, atque beatam illam vocem Saluatoris noſtri, ad vos dicentem: Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum cælorum. Videte fratres chariſſimi, vt nullus veſtrum beata illa hæreditate fruſtretur. Ecce enim præ foribus eſt. Lux de luce ad nos deſcendit, & nobiſcum luce communicata, iterum ad lucem remeauit. Deſcendit ad nos & propter nos factus eſt ſimilis nobis, vt nos ſibi ſimiles redderet. Qui immortalis erat, ad mortales deſcendit, quos vbi immortales fecit, iterum ad Patrem adſcendit. Iam veniet cum gloria benedicti Patris ſui, vt iudicet viuos & mortuos. Via vitæ factus eſt nobis, lucis & gloriæ plena: vt nos in luce ad Patrem pergamus. Venite dilecti mei, incedamus per viam, quam Dominus
B oſtendit nobis: vt cum gaudio ad ipſius regnum pertingamus. Sumamus commeatum & oleũ in vaſis noſtris. non enim modica eſt vitæ illius longitudo. Præcingamus igitur lumbos noſtros, in ſynceritate & veritate, ſicut homines & ſerui veri, exſpectantes Dominum ſuum. Accendamus lampades noſtras, & ſtrenuè vigilemus: Expectamus enim, vt è cælis noſtrum ſuſcipiamus Dominum. Non ergo dormitemus, ne fortè lampades noſtræ extinguantur. En adeſt; nox præceſſit, & dies appropinquauit. Filij lucis anteuertite lucem. Exite cum gaudio in occurſum Domini noſtri. Oſtendite illi virtutes veſtras, afferte illi religioſam veſtram vitam, & continentiam, vigilias, & labores veſtros, lachrymas, & inopiam veſtram. Ne ergo deſidioſi ſitis atque ſocordes, neque ſomnolenti dormitantes. Nullus veſtrũ reſpiciat retrò, ſed oculos mentis in ſupercæleſtem illam pulchritudinem erigat. Surſum adſpectum ad gaudia illa conuertite, velut hæredes cæ-
C leſtis Patris, & cohæredes vnigeniti filij Dei. Ecce ſponſus venit, exite obuiam ei omnes, qui diligitis ipſum, & vos præparaſtis ad videndam gloriam eius. Cunctos enim ipſum diligentes atque deſiderantes, lætitia ſempiterna afficiet, in thalamo illo lucido & ſplendido, ineffabili, & ſempiterno. Conſiderate igitur fratres mei, ne dum ſubitò clamor ille inſonuerit, inueniatur quis veſtrum lampadem obſcuram, & ſine oleo habens, aut veſte ſqualida ac ſordida amictus, damneturque in tenebras exteriores, & ſupplicia illa immortalia atque æterna, vbi erit fletus & ſtridor dentium. Muniamus ergo nos fratres chariſſimi, quoniam neſcimus, quando Dominus noſter veniet. Sicut enim fur in nocte, & vt laqueus, ſic dies illa ſuperueniet. Et ſicut fulgur velociſſimum, ita erit aduentus Domini noſtri. Canet enim tuba & terra ex fundamentis ſuis contremiſcet. Cæli cum virtutibus ſuis commouebuntur, & mortui omnes reſurgent. Hei hei dilecti mei,
D quis in hora illa ſibi confidet; aut quis præſumere audebit, quòd à proprio corde non reprehendetur? Parcite infirmitati meæ: exiſtimo enim quod in hora illa contremiſcet omnis ſpiritus. Sed gratia Dei Saluatoris corroborabit & lætificabit corda iuſtorum, rapienturque in nubibus obuiam ei. Similes autem mei pigri ac deſides, cum timore atque tremore ſuper terram manebunt. Quare nosipſos à terra modicum ſubleuemus dilecti mei, vt facilius hinc * abeamus ad cælũ. Quid proderit nobis mundus, quòd ſic nos curis atque ſollicitudinibus eius innectimus? aut quodnam ex ſplendido veſtium ornatu conſequimur lucrum; niſi ignem inexſtinguibilem? aut quid nobis conferet exquiſitus ciborum apparatus, niſi ſupplicium æternum? Certò igitur ſcitote, quod niſi breui hoc temporis curriculo benè certauerimus, perpetuam ibi pœnitentiam abſque vllo fine
E acturi ſimus? Quid ergo chariſſimi fratres, ita negligentes ac deſides ſumus? Quãobrem nosipſos ſtudioſè non præparamus? Ecce enim dies Domini appropinquauit ſuper nos. Cur non omnem ſeculi curam inutilem à nobis abijcimus, & à rerum terrenarum pondere nos liberamus? Neſcitis quod anguſta & arcta ſit ianua vitæ, & diues per eam ingredi non poſſit? Amat enim Deus pauperes, quique ſe ipſos ſponte in pijs exercitijs, atque vigilijs contriuerunt, & ſe ad videndum hunc ſponſum immortalem cum gloria, præpararũt, vt regnum cælorum hæreditate poſſiderent. Ecce enim chariſſimi mei, ipſa nos ianua inuitat, dicens: Accelerate, & venite ad me. En mater quoque * veſtra Hieruſalem, cum amore & deſiderio ad * vos loquitur: Venite filij mei deſideratiſſimi, accedite ad me, multiplicetur numerus veſter in me, & in ſponſo Domini noſtri; magnificenturq́; cœtus

veſtri

Plane neceſſarius hic ſermo.
Matth. 25.
Matth 24. 25
Mar. 13.
Lucæ 21.
Matth. 25.
Luc. 12. Epheſ. 6.
2 Petr. 3.
Matth. 25.
Rom 13.
Matth. 25
Matth. 25.
Matth 25.
Matt. 8. 22. 25
Marc 4.
Lucæ 12.
Matth 24.
1 Cor. 15 &
1 Theſſ. 4. 5.
1 Theſſ 4.
* al. adſcendamus in cælum.
Notanda.
Matth 9
Matth. 19
* al noſtra.
* al ad nos.

veſtri cum ſanctis Angelis in lumine meo. Videam vos cum gloria & decore,
Matth. 6. gaudio & exultatione. Concupiſcite me filij mei, ſicut & ego cupio vos. N
Lucæ 12. Matth. 25. poſſederitis ſuper terram, nihilque ſoliciti ſitis. Nam ecce iam ſponſus paratus
eſt, vt prodeat in nubibus cæli, cum gloria & maieſtate benedicti Patris ſui. Et v
Matth. 8. cabit ſingulos nominatim, eoſque recumbere faciet in regione ſanctorum
rum, qui in luce illa degunt ineffabili, in vita incorruptibili, immortali & ſemp
terna, pro ratione laborum ſuorum. Satagamus igitur fratres mei, ſatagamus
quam breui hoc tēpore vitæ. Ne ſimus hîc negligentes chariſſimi mei, vt non pe
Sap. 5. infinita ſecula poſtmodum pœnitentiam agere cogamur, vbi nihil proderunt
chrymæ ac gemitus, vbi non erit amplius vlla pœnitentia. Ceterùm in ſtudijs at
Lucæ 15. que laboribus veſtris dilectiſſimi mei, gaudent & exultant Angeli atque Archan
geli: ſicut contra, in torpore ac negligentia veſtra, gaudet inimicus. Contendite
igitur filij mei deſideratiſſimi; contendite, vt & ego lęter in vobis, & vos in me,
Precatio. ſecula ſeculorum. Supplico tibi Domine Ieſu Chriſte fili Dei viui, vt dones mi
& omnibus qui te diligunt, vt cum gloria te videamus in regno tuo, illudque h
*al. Domine Deus meus. reditate percipiamus, cum ijs qui deſiderant & diligunt te Domine *Ieſu Chri
Chariſſimi mei, ſi breui hoc vitæ tempore, deſides ac negligentes fuerimus, nu
lam in die illa tremenda atque horribili excuſationem habebimus. Quomodo
enim peccata noſtra purgemus, non inueniemus: nam cum Dominus, & Saluat
noſter, ad nos ſaluandos deſcenderit, omnis nobis excuſatio ſublata eſt. Donau
Rom. 5. enim nobis veniens, vitam ſempiternam. Eramus inimici, & reconciliati ſumu
*al. facti. terreni, & cæleſtes facti ſumus; mortales, & immortales * vocati. Filij eramus te
2. Theſſ. 5. nebrarum, & filij lucis euaſimus. captiui, & reuocati; ſerui peccati, & liberi fact
ſumus; pauperes, & ditati; perditi, & inuenti; odibiles, & amati ſumus; iniqui, &
iuſtificati ſumus. non antea conſecuti miſericordiam, & miſericordiam conſecu
Lucæ 15. ti ſumus. Peccatores eramus, & ſaluati ſumus. Diſperſi, & congregati. Terra & c
Oſee 2. nis, & filij Dei euaſimus. Nudi eramus, & operti ſumus. Deniq; hæredes, ac cohæ
Rom 9. redes vnigeniti filij eius facti ſumus. Ecce hæc nobis omnia largitus eſt Dominus
Iohan. 1. & noſter; quid ergo nos dilectiſſimi mei, retribuemus ei? Venite, excutiamus à no
1. Ioh. 3. Rom. 8. bis omnem curam atque ſollicitudinem vaniſſimi ſeculi huius; magnoque cum
Pſal. 115. Deut 6. ſtudio, ac diligentia multa, ſeruiamus ei ſoli. Eccè enim verè iam appropinquat
Matth 4. dies Domini, aduentusq; ipſius prorſus nos anteuertit. Venite igitur fratres mei,
Luc 12. 13. 21. præparemus nos, & vigilemus, exſpectantes Dominum noſtrum, & ſponſum im
Matth 25. Rom. 13. mortalem. Ecce enim iam fulget. En oritur. ecce iam venit. Nox præceſſit, dies
Matth. 25. autem appropinquauit. Filij lucis, feſtinate ad lucem. Exite in occurſum Dom
*al bona veſtra opera, &c. ni noſtri cum gaudio. Oſtendite ei virtutes * veſtras. Offerre ei pia religionis ex
ercitia, continētiam veſtram, vigilias, & labores veſtros, lachrymas, & pauperta
tem veſtram. Ne ergo negligentes ſitis atque ignaui, non dormitātes, neque con
Lucæ 9. ſopiamini. Nullus veſtrum reſpiciat retro: ſed ſurſum ad cæleſtem illam pulchri
Coloſſ. 3. tudinem contemplandam, ſe mentis veſtræ acies conuertat. Surſùm ad cæleſtia
illa immortalis ſponſi gaudia, adſpectū veſtrum dirigite; vt illius gloriæ, & cla
ritatis atque decoris contemplatione, mens veſtra ſatietur. Qui eſurit, adhuc ex
ſpectet: ecce enim cæleſtis regni menſa eum præſtolatur. Et qui ſitit, modicum
perferat: Ecce enim delitiæ paradiſi iam ei paratæ ſunt. Qui vigilat, vel pſallit,
orat vel plorat, confortetur: quia gaudium thalami Domini ſui, ipſum conſola
bitur. Atque iſta omnia ſcientes, nihil in terris poſſideamus fratres mei chariſſi
mi. In die illa, oſtendere tenebitur vnuſquiſque noſtrum, quam hîc poſſederit
virtutem, quot labores pertulerit, quæque pietatis ſtudia, atque vigilias exhibue
Pulchra & ſalutaris Apoſtrophe. rit. Putatis fratres mei, quando oſtenſuri ſunt ſancti Dei Martyres vulnera ſuo
rum verberum ac cruciatuum, forteſque pietatis athletæ ſuam religionem &
continentiam, patientiam, tribulationem, rerumque omnium nuditatem; qui
hîc negligenter ac ſegniter vitam traduxerunt, in quo gloriari poterunt? Num
quid in ſua negligentia atque torpore? nunquid in ſegnitie ſua atque interitu? Væ
ipſis, quia malè neglexerunt. Væ ipſis, quia deſides atque ſocordes fuerunt. Ve
Pſal 94. nite filij mei, venite ſatagamus. Venite procidamus & lugeamus atque ploremus
Contra inſidias & fraudes varias Diaboli. coram ipſo, abſque rubore ac verecundia: vt lucem animæ nobis donet. Intell
te inſidias aduerſarij noſtri, & honeſtatis inimici: Noſtro enim objicit adſpect

Iubti

…cicitates, ac ſcandala, peſtemq́; immodicæ cupiditatis habendi, diſtractionem
…eculi h…s, & voluptatem carnis. præterea verò longiorem vitæ præſentis ex-
pectationem, timiditatem atque ignauiam in operibus bonis, in oratione tor-
porem, in pſallendo ſomnum, quietemq́ue carnalem. Quantò autem ille magis
i… noſtr…m perniciem incumbit: tanto nos amplius negligimus atque torpeſci-
mus. Quantò ille nobis inſidiatur, tanto magis aſpernamur: cùm ſciamus, quod
dies noſtri abbreuiati ſunt, tempusq́ue nos præoccupat, & Dominus gloriæ iam
ve…it cum decore pulchritudinis ſuæ, & cum gloria maieſtatis ſuæ, cumq́ue tre- Matth.25.
mendis ſuis virtutibus: vt reddat vnicuique iuxta opus ſuum. Vereor fratres cha Rom.2.14
ri…mi, ne in nobis impleatur ſermo Domini: Venient ab Oriente & Occidente, Matth.8.
& Septentrione, & Meridie, & recumbent cum Abraham, Iſaac, & Iacob in regno Lucæ 13.
ca…m: vos autem eijciemini foras. Oro te lux veritatis Chriſte, nate benedicti Precatio pia & efficax.
Patris, figura & ſplendor ſubſtantiæ illius, qui ſedes ad dexteram maieſtatis eius,
…comprehenſibilis fili, & imperueſtigibilis Chriſte, & inſcrutabilis Deus, gloria Hebr 1.10.12.
…audium diligentibus te, vita mea Chriſte, ſalua me peccatorem in regno tuo. 1.Cor.2. & Iacob.1.2.
…laborat operarius, mercedem ſui à te laboris exſpectat. Heu heu, lingua mea Matth.10.20.
laborat, otioſa atque ſuperſtua loquendo, verùm tu Domi…e ne mihi retribuas Lucæ 10.
ſe…ndum opus meum: ſed ſaluum me fac, per gratiã tuam, & propter * magnam *al. per magnã pietatem atque clementiam tuam.
mi…ericordiam tuam miſerere mei: quia benedictus es tu, & glorioſus in ſecula
ſe…orum, Amen.

SCHOLIA, ET VARIÆ LECTIONES.

P*ane neceſſarius hic Sermo, ad bonos in ſpem ſalutis erigendos, eosq́; in bono vitæ propoſito confirmãdos: improbos autem a prauis vitæ inſtitutis deterrendos. Quid enim magis hominem ad benè beatè viuendum allicere & prouocare poteſt, quàm poſt exantlatos huius mundi labores, præmium in cælo æterna, & beatifica ac ſempiterna illa diuini aſpectus fruitio? quid contra æquè à malè viuendo mortales alienare, & deterrere poteſt, atque intolerandus ille horror inferni, vbi nulla vnquam redemptio? quam, inquam, exſpectare vltimam illam vniuerſalis Iudicij horam atque ſententiam, qua à Iuſto Iud…e mali ſeperabuntur à bonis; ac boni ad vitam & gaudia ſempiterna vocabuntur, impij autem in ignem æternum Diabolo & angelis eius paratum, detrudentur? Hæc autem ita perſpicuè & plenè a Sancto Patre noſtro Ephram proponuntur, & inculcantur, vt amplius ad commouendum vix dici, afferriq́; in medium queat. Sic enim in hiſce futurũ illud Dei iudicium expreſſit, atque ob oculos omniũ poſuit, vt a… eius cognitionem nihil aliud, niſi vt res ipſa fiat, deeſſe videatur. neque ego ſolùm ita de hoc ſentio, ſed Gregorius ipſe Nyſſenus Magni Baſilij frater in vita Ephram de eo ſic loquitur: confirmantq́; poſt eũ quicunque iſta Auctoris noſtri de Iudicio extremo, viderunt & lectitarunt. Quia verò ſimilis argumen…atio alia grauis & elegans ſub nomine etiam S. Baſilij Magni reperitur, licet hactenus inter Tomos eius editos nondum relata; viſum eſt eam recenter à nobis conuerſam & illuſtratam ſub nomine veri ſui Au…oris hic edere, & præcedentibus ſubijcere, vt à quocunque deinceps legi, & tum illis Ephram conſe…u.*

…ctos enim ipſum diligentes lætitia ſempiterna afficiet in thalamo illo lucido & ſplendido, &c. *Hoc loco, pro φωτεινῷ, id eſt, lucido & ſplendido ſiue luminoſo, al. reperitur, ac legitur: φοβερῷ, hoc eſt tremendo atque horrendo. verum prior lectio hic magis inſtituto quadrat Auctoris: quòd thalamus ille … al…tis, de quo loquitur, nequaquam bonis ac iuſtis tremendus, formidabilisq́; futurus ſit, &c.*

Sicut fur in nocte & vt laqueus: ſic dies illa ſuperrueniet.] *Hic quoque variat lectio, dum pro (παγ…, id eſt, laqueus) in alio manuſcrip. Græco S. Ephram, legitur καταιγὶς, procella, tempeſtas, impetus ventorum: verum quomodocunque hic legatur, parum referre videtur; cum vtrobique ſimilitudinis vis conuenienter exprimatur; alluſio verò fit ad Luc. 12. ſed potiſſimum 21 cap.*

Magnificenturque cœtus veſtri cum ſanctis Angelis in lumine meo. Videam vos cum gloria, & decore, &c.] *Al. ſic iſta interpunguntur atque leguntur: Magnificetur q́; cœtus veſtri in lumine meo. Cum ſan…is Angelis videam vos cum gloria & decore, & gaudio atque exultatione, &c.*

…ſtadij veſtris dilectiſſimi mei, gaudent & exultant Angeli, &c.] *In alio Cod. non malè …que (Ceterum) coniungũtur cum ſuperioribus, hoc modo: In huiuſmodi veſtris ſtudijs atque laboribus …ariſſimi, exultant Angeli atque Archangeli: ſicut contra in veſtra negligentia atq́; torpore gaudet inimicus, &c. quamquam tamen & rectè per voc. (λοιπὸν, id eſt, ceterùm, porrò) eadem copulentur cum ſequentibus, ſicut in hoc Græco noſtro exemplari, noua periodo adhibita referuntur. Veruntamẽ tuum eſto iudicium lector.*

Oro te lux veritatis Chriſte, nate benedicti Patris, &c] *In Precationem deſinit eius Oratio nõ ſine acrimonia, & affectuum motione, vnde & tota oratio magis pathetica redditur, ſicut alibi ſæpè: adeò … ũ eſt. quod in Sancti huius adducit vita Gregorius Epiſcopus Nyſſenus, ſic de eo enarrãs: Cõciones*

autem illius nihil aliud niſi precatio interpellabat: precationem rurſus conciones excipiebant & cat… At nos ijs etiam addere poſſumus, quòd Conciones eius in Precationem deſinebant & terminabantur, ſicut hic & alibi apud ipſum obſeruare licet quod ipſum & hodie boni Concionatores in Eccleſijs laudabiliter imitantur & præſtant.

SANCTI PATRIS BASILII MAGNI ORATIO DE FVTVRO IVDICIO.

Timēdi Iudicij admonitio.

* al. ad glorioſ & illuſtrem ipſius aduentum.

* al. ignem parati conſpicientes ignemque exſpirantes, &c.

* al. quæ perſpici planè nequeunt, ignemq. in tenebris non lucentem. &c.

SI quandopeccatum aliquod perpetraturus ſis, reuolue quæſo pri… us animo tuo horrendum illud atque intolerandum Chriſti i… cium, in quo quidem Iudex in alto atque ſublimi præſidebit thr… no, adſtabit autem omnis creatura tremebunda coram * glorio… & illuſtri eius conſpectu. Vnuſquiſque porrò noſtrum ibi tot… vitæ ſuæ rationem cogetur reddere: eos autem, qui multa mala … vita admiſerunt, truces quidam atque horrendi circumſtabunt Angeli, igne… * præſeferentes faciem, ignemque ſpirantes, ob ſui inſtituti prauitatem & ama… rulentiam: vultum quoque nocti habentes ſimilem, præ mœrore, & odio q… o ſunt in homines. Deinde ad mentem mihi reuoca, barathrum illud profund… mum, & tenebras * impermeabiles, ignemque planè obſcurum, qui vrendi quidem facultatem habeat, ſed omni luce deſtitutus ſit. Vermium item genus quoddam venenoſum ac carniuorum, quodque licet mirandum in modum ſemper voret, nunquam tamen exſatiare ſe poteſt, intolerandos dolores morſibus ſui… inurens. denique ſupplicium omnium grauiſſimum, opprobrium ſcilicet … & pudorem ſempiternum.

Similia planè alibi in eius reperies Epiſt.

Hæc time & eiuſmodi inſtructus timore, quaſi fræno quopiam animam à malo coerce, & ad vitioſas concupiſcentias propendentem inhibe. Nam qui diem illum, ac tempus ſibi ob oculos conſtituit, quo omn… creatura ſtatuenda erit coram Iudice, rationes eorum quæ hic egit reddendo… ſemperque ſuam in foro defenſionem meditando, in foro inquam, vbi nulla va… let fraus ac dolus talis ſanè aut nihil penitùs, aut parum admodum delinquet. Homines quippè ideò peccare conſueuerunt, quòd diuino deſtituantur timore qui autem certò minas exſpectant, illis domeſticus familiarisque timor nullum concedet tempus ad imprudentes actiones, vel cogitationes delabi.

Eadem vide in eius Hom 5. ſuper Pſal 6.

Nam & … nероſi fortesque Dei pugiles, etſi toto vitæ ſuæ tempore cum hoſtibus inuiſibilibus decertarint, cunctasque eorum perſecutiones ſuperarint; dum tamen iam animam agunt, examinantur à principe huius ſeculi, num ex certaminibus … aliqua acceperint vulnera, vel maculas, notasve vllas a peccato impreſſas retineant. Quòd ſi nullo ſaucij vulnere, nullaque aſperſi decolore macula peccat… comperiantur, tanquam inuicti exiſtentes ac liberi, à Chriſto reficiuntur. Et hæc quidem, ex ipſo diſcere poteris Domino, qui inſtante paſſionis ſuæ tempore, dicebat:

Iohan. 14.

Nunc princeps mundi huius venit, & in me non habebit quidquam. S… is quidem qui nullum vnquam peccatum fecit, rectè aiebat: in me non habet quidquam.

† al. parua & exigua poteſtas ei erit.

hominі autem ſatis fuerit, ſi dicere auſit: Venit nunc princeps mundi huius, & in me pauca * & modica habebit. Proinde ſedulo ea mihi conſidera atque perpende, quæ à Deo horrenda ijs accident, qui tormenta ſubituri ſunt:

* al. magno cū horrore erumpent.

quando ſcilicet, aſtra obſcurabuntur, ſol lumine deſtituetur, & luna ſplendorem amittet quando fulmina iacientur, & tonitrua clarè * diſrumpentur. quando ſuper capite aër tenebris obducetur, ita vt vndequaque examen omnis conſolationis expers ſit ijs, qui iræ tradentur.

* pœnis quidem afficiet iniuſtos.

Nam creatura ſuo Creatori morem gerens atque inſeruiens pœnas * atque tormenta intentabit iniuſtis; eos autem, qui ſpem omnem atque fiduciam in ipſo collocarūt, omni beneficiorum genere comp…ctetur.

Lucæ 15.

Et quemadmodum ſuper vno peccatore pœnitentiam agente gaudium in cælis exiſtit: ita & exacerbatio ac dolor ſuper ijs, qui peccando, à ſuo Cond… re deſciſcunt.

Conuenιūt quæ ſunt in eiuſdem Hom. in Pſal 28.

Tunc ignis ille, qui in ſupplicium Diabolo præparatus eſt & angelis eius, diſſecabitur voce Domini: vt cùm duplex inſit igni facultas, aduſtiua

Y

[illegible]natiua altera; acris quidem vis ignis & punitoria repoſita eſt ijs,
qu[illegible] ſunt digni; illuſtratoria verò hiſce, qui claritate perennis gaudij per-
fru[illegible] ſunt ſuccedet; ita vt obſcurus quidem ſit ignis ſupplicij, vrendi autem vi
careat lux illa refocillationis atque quietis. Nec eſt quòd de eo ambigas: ſiqui — Similia apud eũ alibi habes in Hexam.
dem in retributionibus eorum quæ in vita à nobis erunt geſta, natura ignis diui-
[illegible]r, & lux quidem ad fruitionem & oblectamentum iuſtis: vrẽdi autem vis ac
d[illegible]lor, ijs, quibus tormenta irrogabuntur, * conſtituetur. Verùm horribilior — * al. ſecernetur.
te[illegible]ebris igneque illo æterno pudor erit, atque confuſio, in qua perpetuò con-
uer[illegible]abuntur peccatores, ſemper ob oculos retinentes veſtigia illa peccati in car-
ne admiſſi, quaſi notæ alicuius tinctæ nec eluibilis vnquam, in memoria animæ
æ[illegible]rum duraturæ. Paucorum verò eſt ad lucem veram accedere, & manifeſta- — Notanda.
ri ve[illegible]e, & poſt occultorum reuelationem non recedere facie confuſa. Dei quip-
B pe[illegible] alienatio atque auerſio, etiam inter omnes pœnas, quæ in gehenna exſpe-
ctantur, intolerabilior grauiorque eſt ei qui patitur, quàm oculo lucis priuatio
e[illegible]amſi dolore careat. Quòd ſi quis omnem ſimul facultatem, quæ ab initio ge- — Vide Homil. eiuſd. de l egeñ.
neris humani exſtiterit, ſermone complectatur & in vnum colligat, ne minimæ — Libr. genul. in
q[illegible]idem illorum bonorum parti illam inueniet parem: imò vniuerſa huius bona — principio.
[illegible]pl[illegible]s à minimo illorum dignitate diſtant, quàm vmbra & ſomnium à rebus
veris. Et vt exemplo magis proprio vtamur; quanto anima in omnibus pretio- — Ab exemplo.
ſi[illegible]r eſt corpore: tantò vtramque hanc inter ſe vitam differre palam eſt. Ceterùm
p[illegible]urimi homines ex illis verbis (ille quidem multis vapulabit, ille verò paucis) — Lucæ 12.
finem ſupplicij eorum qui puniendi ſunt, fore dictitant: cùm illa non temporis
productionem ſiue adimpletionem, ſed tormentorum declarent differentiam.
Nam & Dominus interdum affirmat, hos quidem ad ſupplicia abituros æterna: — Matth. 25.
[illegible]ſtos autem in vitam æternam. aliquando autem quoſdam legitur in ignem ab- — Ibidem. &
legare æternum, qui Diabolo præparatus eſt & angelis eius. alibique gehennam — Lucæ 13.
[illegible]gnis nominat, addendo, vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extingui-
tur. Dixitque præterea de quibuſdam per Prophetam, quòd eorum vermis non — Marc 9.
morietur, & ignis ipſorum non exſtinguetur. Hæc & eiuſmodi, cùm ſic poſita — Eſa 66.
frequenter in diuinis reperiantur litteris, vnum omninò illud eſt ex inſidijs & ar- — Eadem habet in Reſponſ. ad In-
tificijs Diaboli, quòd cùm multos homines tantæ & tales Domini ſententiæ præ- — terrog 267. in Regul. breuio-
tereant, vt ad peccandum audaciores fiant, finemque ſibi ipſi ſuppliciorum ſtatu- — ribus.
ant. Si enim æternorum aliquando tormentorum erit finis, erit ſanè & vitæ æ- — Argumentum
ternæ: ſin autem de vita, hoc accipere atque ſtatuere nolumus; quo nam pacto — valde efficax.
quæſo, rationi conſonum eſſe poterit, ſupplicijs æternis finem proponere velle;
D c[illegible]m æterni adiectio, æqualem in vtriſque vim habeat? Ibunt enim, inquit, hi in — Matth. 25.
ſupplicium æternum: iuſti autem in vitam æternam. Illud itaque (ille vapulabit — Lucæ 12.
multis, & ille paucis) non finem, ſed differentiam pœnarum declarat. Nam ſi — Pſalm 7. Pſalm 61.
Deus iuſtus eſt iudex, non bonis duntaxat, verùm etiam improbis, reddens vni- — Rom. 2. 14.
cuique ſecundùm opera ſua: fieri poteſt, vt alius quidem igne ſit dignus inexſtin-
g[illegible]i, eoque vel * leuius, vel vehementius vrente: alius verò, verme nunquam — * al lenius.
morituro, & eo rurſum, aut mitius, aut acrius excruciante, pro meritis nimirum — Eſa 66.
vn[illegible]ſcuiuſque. Alius item gehenna, habente prorſus ipſa etiam diuerſa tormen-
tor[illegible]m genera: aliuſque ſimiliter tenebris exterioribus, quo in loco alius quidem — Matth 8. 22. 25. Lucæ 13.
ſolum in fletu & planctu, alius verò etiam in ſtridore dentium, propter crucia-
tuum ſcilicet acerbitatem, & incrementum. Ac ſanè illud (In tenebras exterio-
res) planè alias quoque interiores eſſe demonſtrat. Illudque quod in Prouer- — Prouerb. 2.
E b[illegible] dictum eſt, (In profundum inferni) declarat quoſdam quidem eſſe apud in-
feros, ſed non in profundo ſeu ima parte inferni, qui longè mitius puniuntur
a[illegible]s. Et ne hic me arbitreris tanquam nutricem aliquam te terriculis percelle- — A Simili.
re[illegible]t illæ cum pueris conſueuerunt facere, dum inordinatè nimium ac præter
[illegible]um lugent & plorant, confictiſque eos fabellis quietos reddunt. Hæc quippè — Nota.
n[illegible] fabula, ſed ſermo verus multo antè prædictus denuntiat: certoque ideo ti-
bi p[illegible]uaſum habeas, exquiſitum eorum, quæ in vita peregimus, fore examen.
Iniuria affeciſti fratrem; eandem exſpecta. Bona, eorum rapuiſti, qui indigenti- — * al. ea quæ ſuæ eg[illegible]orum, ra-
ores [illegible]e erant; pugnis concidiſti pauperes; conuiciatus es, & pudore affeciſti; ca- — pui[illegible]?
lumnias adhibuiſti; mendacium dixiſti; alicuius nuptijs inſidias ſtruxiſti; peieraſti;

Similia ps. terminos maiorum tranſgreſſus es; poſſeſſiones pupillorum inuaſiſti,
opprellisti; præſentem denique voluptatem bonis futuris à Deo tibi p
prætuliſti? Proinde horum omnium retributionem exſpecta: qualia
Gal. 6. quæ ſeminaueris, talia & metet quòd ſi etiam boni quidpiam eheris, illu
Conſor. quæ magno cum fœnore tibi compenſabitur. Perpende igitur cogitatione extr
ſunt ſub fin. diem, ô homo: non enim tu ſolus ſeculum æternum viues; ſeduloque co
eiuſd. Vulg. elapſam. anguſtiam illam & ſuffocationem, & mortis horam, & ſententiam Dei
tem, & Angelos feſtinantes, & animam in hiſce grauiter perturbatam, qu
delinquente conſcientia acerbè flagellatur: & ad ea quæ hic ſunt, miſerabil
conuertit: & incuitabilem longæ illius peregrinationis neceſſitatem. Deſ
etiam mihi mente tua, vltimam illam communis vitæ euerſionem; quando
Math. 25. licet veniet filius hominis in gloria & maieſtate ſua cum Angelis ſuis: Ve
Abac. Heb. 10. enim, & non tardabit: quando veniet iudicaturus viuos & mortuos, & red
Math. 16. 24. 25. Rom. 2. & 14. tus vnicuique iuxta opus ſuum. quando tuba illa magno & horrendo ſono edi
1. Cor. 15. Iohan. 5. eos, qui à condito ſeculo dormierunt, excitabit; & procedent qui bona egerun
in reſurrectionem vitæ: qui verò mala fecerunt, in reſurrectionem iudicij.
moria tecum repete diuinam Danielis viſionem, quomódo nobis iudicium D
Dan. 7. ob oculos poſuit: Videbā enim, inquit, donec throni poſiti ſunt, & antiquus d
ſedebat, & indumentum eius candidum quaſi nix, & capilli capitis eius velut la
Ibid. & Apoc. 5 munda. thronus eius flammæ ignis: rotæ eius, ignis accenſus. Fluuius ignis d
* vulg. decies millies centena millia. &c. currebat ante ipſum: mille millia miniſtrabant ei, centena * millia circumſt
bant ipſum: iudicij locum conſtituit, & libri aperti ſunt. Bona & mala, mani
ſta & occulta, facta & dicta, atque cogitationes, omnia aceruatim, ita vt ab om
nibus Angelis pariter & hominibus exauditi poſſint, apertè reuelabuntur. tum
etiam, quales neceſſe ſit eos eſſe, qui malè hic vixerunt. Vbi, inquam, anima ila
ſubmergetur, quæ in tot ſpectantium oculis, tam fœda turpitudine plena eſſ
Marc. 9. Eſa. 66. ſa eſt. Quali autem corpore, infinita illa ac intolerabilia flagella perferet? vbi
ignis eſt qui non exſtinguitur, & vermis qui ſine intermiſſione corrodit atque ex
cruciat. & fundum inferni tenebricoſum atque horrendum, & eiulatus am
vlulatuſq́ue indecorus, ac ploratus, & dentium ſtridor, nec vllus malorum ibi
finis. Ab his non contingit poſt mortem liberatio, neque eſt aliqua tunc indu
Pia & ſalubris admonitio. ſtria, neq; ars, cuius adminiculo effugere queamus amara illa ſupplicia. Hæc n
effugere licet; quare dum licet, nos ipſos tantis malis liberemus; neque de nob
ipſi deſperemus, ſi modo à vitijs recedere voluerimus in promptu eſt via ſalu
Lucæ 15. ſi velimus. Quærit te paſtor bonus, relictis ijs ouibus quæ non aberrarunt. ſi te
ipſi commiſeris, non cunctabitur, neque dedignabitur ille hominum amator
ſuper humeros proprios geſtare, gaudens atque exultans, quod inuenerit oue
Conſolatoria planè verba. ſuam quæ perierat. Stat ille pater, & tuum ab errore exſpectat reditum: ſolum te
in viam da, & reuertere. Et dum adhuc longè aberis, accurrens irruet in c
Lucæ 15. tuum, amiciſque amplexibus complectetur te, vt qui iam pœnitentiæ lauacro
purgatus es. Et ſi quis fortè ex his, qui ſtare ſibi videntur, vitio verterit, quod citò
aſſumptus es. Ipſe ille bonus pater, pro te reſpondebit dicens: Lætari oporte &
Lucæ 15. gaudere, quia hic filius meus mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus eſt. Ip
gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

SCHOLIA, ET VARIÆ LECTIONES.

Hanc de Futuro Iudicio Orationem, non alterius quàm S. Baſilij Magni eſſe, ijſdem compr a-ri poteſt rationibus, quibus Superiorem illam De Morte, eiuſdem eſſe, in Scholijs illius antea de monſtrauimus; cum & ſub nomine Baſilij in eodem antiq. Vatican manuſcrip. Græc. reperiat vbi & illa. Cui accedit, quod phraſin quoque dictionem vbique Baſilianam redoleat, multaq; co neat, quæ & alibi ſparſim non vno in loco apud eundem inueniuntur atque repetuntur; ſicut in non p cis, ipſi legendo ac conferendo loca, deprehendimus; ac hic etiam ad ipſius Homil. a marginem pro m iori Lectoris commodo adnotauimus, nonnullaque in ſubiectis hiſce Scholi etiam plenius llat duximus.

Si quando peccatum aliquod perpetraturus ſis, reuolue quæſo, &c.] *Pulchrum & memora Sermonis initium iſtud, Commonitionem timendi iudicij, & fugiendi peccati continēs valde ſalutarem* *inai*

[illegible] *Eccl. 7. In omnibus operibus tuis memorare nouiſſima tua, & in æternum non peccabis. Et* [illegible] *cap. 38. Memor eſto iudicij mei: ſic enim erit & tuum, mihi heri, & tibi hodie, &c. Conſonant autẽ* [illegible] *iſti, quæ idem adducit Baſilius alibi in Homilia ſuper Pſalm. 33. Benedicam Dominum in omni* [illegible] *c. poſt med. vbi ſic habet: Si quando te ſenſeris ad vnum aliquod ciere ac proſilire peccatum,* [illegible] *ad mentem reuoca formidabile illud nec vlli mortalium tolerabile Chriſti iudicium, &c. vbi benè* [illegible] *periodo, non tantum ſimilia, ſed & eadem penitus cum ijs, quæ hic in ipſo Homilia ponuntur* [illegible] *verbis licet nonnihil cõmutatis adducuntur, ſicut & in alijs hic obſeruare licebit, ne quis de Aucto*[illegible] *ambigat.*

Verum horribilior tenebris igneque illo æterno pudor erit, atque confuſio, in qua, &c.] *Planè* [illegible] *eadem potius, verbis aliquantulum commutatis ab eodem repetuntur Baſilio, in Homilia* [illegible] *ſuper Pſalmum 33. ante med. vbi de Iudicij terrore agens, inter alia ſic enarrat: Qui vero* [illegible] *fecerunt, in probrum & confuſionem reſurgent: in ſeipſis turpitudinem & formas eorum quæ* [illegible] *commiſerunt, impreſſas conſpicientes. (Sequiturq; ad propoſitum hic faciens:) Erit ſanè*

B [illegible] *eiuſmodi impreſſio ipſis tantò plus horrori, quàm vel ipſæ tenebræ, aut ignis æternus; quod* [illegible] *num victuri ſint peccatores, ſemper ob oculos verſantes veſtigia illa peccati in carne admiſſi,* [illegible] *am nota cuiuſpiam tincta, nec vlla aſpergine eluibilis, in memoria animæ perpetuò duratu*[illegible]*ra.*

[illegible] i ex illis verbis (Ille quidem multis vapulabit, ille verò paucis) finem ſupplicij fore [illegible], &c.] *Egregie iſtam ſcripturæ Lucæ 12. hic exponit ſententiam Baſilius, detorquentium in*[illegible] *nonem confutans; & per iſta non temporis productionem ſiue adimpletionem, ſed tormento*[illegible]*rum de* [illegible] *differentiam, efficaciſſimis rationibus, auctoritatibusq; ſcripturæ luculenter demon*[illegible] *quam plane ſententiam, plura apud eundem reperies Baſi. Tom. 2. in Regul. breuioribus, in* R[illegible] *Interrog. 267.*

[illegible] locum conſtituit, & libri aperti ſunt. Bona & mala, manifeſta & occulta, &c.] *In alio C*[illegible] *iſta non interpuncta vt hic, ſed paullo aliter leguntur, modo vt ſequitur: Iudicij locum conſtituit* [illegible] *libri aperti ſunt, qui manifeſte bona, mala, aperta, obdita, facta, verba, cogitationes, omnia*

C *aceruatim, ita vt ab Angelis atque hominibus exaudiri poſſint, patefaciunt, &c. Eademq; iſta fuſius a* [illegible] *reproducuntur alibi in Epiſtola ad Virginem lapſam, circa finem. Locus ſanè conſideratu, collatuq; dignus eſt.*

THRENI SIVE LAMENTATIO-nes eiuſdem S. Patris noſtri Ephræm Syri, De Diuina retributione.

B IMmenſam atque ineffabilem Dei * benignitatem cernis anima mea, tuamque conuerſionem patienter exſpectantem; & tu nihilo ſecius contemnis, nec ob commiſſa mala, plangendo aut ſuſpirando conuerteris? At quouſque tandem nos tolerabit? O miſera anima mea, quamdiu huic mortali & fallaci vitæ, cuique firmum ac ſtabile nihil eſt, ſed omnia inſunt momentanea atque f[illegible]acia inſeruies? Hei mihi, quamdiu carnis voluptatibus obtemperabis, fœdiſque paſſionibus, & ad inferorum receptacula detrahentibus, parebis? O miſeranda anima, quouſque torpeſcis, & de ſalute animum deſpondes? quam veniam in die iudicij aſſequeris? cùm Saluator per Prophetam exclamet, dicens: Poſthac anima ad me reuertere, & ego ſanabo te. O miſerabilis anima, vſquequo non [illegible]picis, & tuæ mentis oculos aperis, conſiderasque hominum neminem in hoc [illegible]o permanſurum? ſed omnes ſenſim præterire, ſicut præterijt dies aut heſter[illegible]s, aut alius quiſpiam. O anima mea, quamdiu hoc pœnitentiæ tempus deſpi[illegible]m de die protrahens; cùm tui exitus diem ignores, & vigilare, tuiq; hinc d[illegible]oram perſpicere monearis? Hei mihi, quidnam obſecro anima, in illa t[illegible]itus hora facies; quando amici, & noti tuũ lectum circumſtabunt, tibi ſup[illegible]rre nequeunt? Tu verò triſtis & tremula, omnibus cum ipſo miſero cor[illegible]re relictis, longum illud & * moleſtiſſimum iter ingredieris, nuda & aperta ni[illegible] tecum deferens præter vitia, negligentiam ſocordiamque tuam coarguentia. Hei anima, quid factura es, quando tuba illa magno & horribili ſonitu, omnes tam iuſtos quàm iniuſtos atque nocentes à ſeculo dormientes ciebit, & cun[illegible]os ad tremendum ſiſtet tribunal, ſingulis quæ in vita geſſerint referentibus?

* al. humilitatem.

Hier. 3. 30.

* al. intolerabile.

1 Cor. [illegible] & 1 Theſſ. 4.

[illegible] Cumq́ue iam præcedent qui bona fecerunt in reſurrectionem vitæ: qui verò
[illegible] la egerunt, in reſurrectionem iudicij: hei anima mea, quidnam tunc ages,
ſauſtiſſima beati[illegible]imaque vox illa emiſſa, in cæleſtium bonorum aulam eos
Matth. 25. cauerit, qui cæleſtiũ rationem habuerint; dixeritq́ue ad ipſos: Venite bened
* [illegible] poſſidete [illegible] Patris mei, percipite * paratum vobis regnum à cõſtitutione mundi. Hei ani
Matt. 25. mea, quonam tunc profugies, quando formidandum, & horribile illud de
Lucæ 13. tum audieris: Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt Dia
bolo, & angelis eius; vbi erit fletus, & ſtridor dentium. Hei anima mea, quidna
tibi faciendum putabis, quando formidabiles Angeli ſupplicijs exigendis deſt
nati, te cum omnibus peccatoribus abripient, minis atque perturbationibus
æterni ignis pœnas protrudentes, neque ſimplicem deprecationem admittentes
Hei mihi anima, quid ages, dum præcipitato fueris in metuenda illa, & infinita
ſupplicia, nec finem, nec ſpem ſalutis, aut refrigerium vllum habentia? Hei m
hi, quid anima tibi facto opus cenſebis, quando in exterioribus tenebris deten
& in flammis viuacibus grauiter afflicta, dentibus ſtridorem edes, & ab inſomn
illo verme voraberis? Tunc profectò lacerata atque dilaniata ſimul amaro cu
Matth 8. 13. 22. fletu dices: Hei, quid mihi miſeræ contigit? Et væ mihi, quia deprehenderunt m
24. 25. Luc. 13. mala hæc; nec eſt dentibus vlla requies, nullumq́ue intollerandæ neceſſitatis eſt
Ioel. 2. laxamentum. Ad cuius me genua prouoluam? quem implorabo? quis prom
deprecaturus eſt? Non eſt ex hic manentibus, qui vota ac preces meas excipiat?
Non eſt qui miſereatur calamitatis meæ. Quid faciam? quid agam? Hei mihi,
quòd nulla via queam relaxatione potiri. Receſſit tempus exorandi. Quis mihi
indulgebit exoptatam vnius diei pœnitentiam, quo poſſim flendo, ad miſericor-
Ioh. 5. Rom. 2. diam Chriſtum flectere? Iuſtus Deus noſter, & rectum iudicium eius. Meritò pec-
Apoc. 19. catores affligimur; ſacris enim litteris hanc olim debitam nobis mercedem ma-
nifeſtè atteſtantibus, non accommodauimus aures noſtras, neque attentos præ-
Matt. 8. 22. 25. buimus animos, viam ſalutis nos docentibus: ſed totam noſtram ætatem volup
Marc. 9. tati mancipauimus, licet Chriſtus Saluator noſter prædixerit, aſſeruerit q́ue æter-
Lucæ 3. 13. na eſſe ſupplicia, tribulationes, & cruciatus. Nec credebamus, neque audieba
Lucæ 16. mus diuitem illum delitias in vita ſectatum, & pauperi Lazaro impiè aduer[illegible]a
tum, huius inexſtinguibilis ignis periculum feciſſe; atque ab Abraham, aq[illegible]æ
Iacob. 2. guttam expetitam non impetraſſe, æquiſſima data reſponſione: Iudicium enim
ſine miſericordia ei, qui non fecit miſericordiam. Quin & per documenta [illegible]a
Matth. 25. omnia, Dominus prædicare nobis peccatoribus non ceſſauit, inexplicabilis [illegible]
plicij præparationem; nec tamen animaduertebamus, neque aures ad auſcultan-
dum arrigebamus: ſed varijs vitæ erroribus implicabamur, corporis voluptati
bus ſeruientes, & animi noſtri vanitates inſectantes, neque reſurrectionem, aut D
malarum, bonarumq́ue actionum præmia fore credebamus. At verò nunc ecce
fructus percepimus incredulitatis: quippè nec inopinata nos punitio præuenit.
Hei mihi, ô anima mea, quòd tu hæc omnia, & intelligens, & vitare adhuc va-
lens, non conuerteris? Age pœnitentiam, priuſquam pœnitentiæ fores obſeren-
Matt. [illegible] Luc. 13. tur; apud te compella ipſum Creatorem, admittet ſupplicationem tuam, tibi-
Apoc. [illegible] q́ue placidè reſpondebit: Ego remitto peccata tua, neque iniquitatem tuarum
2 Pet. 3. recordabor amplius. Quare anima, in tempore accepto veniam peccatoru
Ezech. 18. 33. tuorũ efflagita: nam quiſquis fideliter orauerit, is exorabit; & qui quæſierit inue
2 Cor. 6. niet, & pulſanti pœnitentiæ fores aperientur. Sic enim repromiſit Dominus no E
Matth 6. 21. ſter Ieſus Chriſtus requirentibus ipſum. Cui gloria, & potentia, cum Patre, &
Matth 7. & Lucæ 11. 13. ſancto Spiritu, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum, Amen.

* al. Ex S. Ephræm de [illegible] na, Precatio.

PIA * EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

ad Deum Oratio.

Pecca-

P... in cœlum, & coram te, Domine meus omnipotens, nec iam ſum dignus ... ſeruus tuus, aut oculos in cælum attollere, præ multitudine iniquitarum ... bujsve meis impuris glorioſum nomen tuum inuocare. Indignum e- nim me & cælo & terra reddidi, quia te Dominum meum benigniſſimum ad ira- ... iam prouocaui. Quæſo obteſtorque Domine, ne projicias me à facie tua, ne- que recedas à me, ne miſer peream. Niſi enim gratia tua me protexiſſet, iam ego per... em, & eſſem iam ſicut puluis ante faciem vēti, & in nihilum in hac vita re ... Ex quo enim viam tuam dereliqui, nullus mihi lætus illuxit dies. Nam qui in peccatis iucundior dies viſus eſt, accerbiſſimorum fuit accerbiſſimus. Cete- ... ratia tua fretus atque confiſus, ſpero te mihi robur ac vires præbiturum, vt fal... meæ conſulere poſſim. Et nunc ad te ſupplex confugio, rogans, vt me à iu ſtitiæ ſemita deuium, ſuſcipias, & in rectam viam reducas. Effunde in me multitu- d... miſerationum tuarum, ſicut olim in filium prodigum effudiſti: quia vitam ded... oraui meam diſſipatis diuitijs gratiæ tuæ, ipſaque mihi vita verecunda fuit. M... ere mei Deus, & ne memineris vitæ meæ, quæ eſt ad extremam redacta vili- ta... M... erere mei, ſicut olim peccatricis, & latronis, & publicani miſertus es. Illi e... cum in terra viuerent, ab omnibus ſperneba ntur; at tu illos ſuſcipiens, pa- ra... deliciarum incolas feciſti. Suſcipe igitur & meam inutilis ſerui tui pœni- tentiam: nam & ego apud cunctos deſpicior, reijciorque. Veniſti enim Domine, non ... ſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam vocares. Quia te decet gloria in ſe- cula ſeculorum. Amen.

Luc 15. Luc. 18. Pſalm. 50. Pſalm 117. 34. Iob 16. 30. Luc 15. Luc. 7. Matth 9. Mar. 2. Luc. 5. Ibidem.

C

EIVSDEM

BEATI EPHRAEM VIRI SAN- CTISS. ET ILLVMINATISSIMI

De die Iudicij, Threnos ſeu lamentatio.

E Xquiſitum iudicium æquiſſimi Iudicis, anima mea, & formidabilē tribunal nos manent, in ius vocati ſiſtemur omnés, nudi quidem & aperti: Vbi non opes imperant, non Rex præpollet, ſed iuſto- rum res ex animæ recto perpenduntùr. Dies impijs atque nocenti- bus ſanè quàm meruenda. Dies in terra, Deo ius dicente, plena hor- roris Adſunt accuſatores opera coarguentes, & abſtruſiſſima quæ- D que diſquirentes. Qualis tunc terror ac pauor? Quapropter reſipiſce ô anima ..., & ante tuum ex hac vita deceſſum, peccata deplange ac lamentare, ne repen- te ... ruens corripiat te. Quiſquis vita defunctus eſt, & in monumento iacet, ... ius pœnitentiam habere nequit. Areſcunt lachrymæ, lingua obmu- teſcit, quemadmodum ſcriptum eſt: Nullus eſt apud inferos pœnitentiæ locus. q... enim puluis, quo tumulus operietur, recitat? Soluitur vtique, & tamquam fœn... præterit vniuerſa natura. Vmbra & ſomnium quoddam eſt, erraticus hic mun... Quid ergo rebus terrenis pronus & remiſſus adhæres, ô homo? Conuer- tere, reſupinis, & protenſis manibus, Chriſtus te humaniſſimè & patientiſſimè ex- ſpecta..., excipietque. Domine Deus miſericordiæ, benigniſſime, pientiſſimeque, E in me id obſecro condemonſtra. Animæ meæ quam formaſti, ac cuius cauſſa in cruce pependiſti, pro pietate ac bonitate tua miſerere, & pro miſericordia tuere. Amen.

Admonitio grauis. Eccleſiaſt. 14. Pſalm. 6 Pſalm 6. 101. Eccleſ 14 & Eſa 40 ac Iacob 4 & 1. Pet 1 &

ALIA EIVSDEM S. PATRIS LAMENTATIO *ex ipſius Doctrina.*

R... ATVS ſum die illius, atque contremui, conſideraui iudicium il- ... rendum, & totus expaui. Delitias paradiſi perluſtraui mente, & in fu- ... que prorumpens, tam diu ingemui atque plorani, donec deſi- ... lachrymæ ex riuo ſoculorum meorum: quoniam in negligentia atq; deſidia

tranſegi dies meos,& annos meos in ſordidis cogitationibus conſumpſi. Væ [...]
hi,quia non intellexi miſer,quo pacto mihi furtim ſublati ſunt,neque quomod[o]
ſic pertranſierint,animaduerti. Hei mihi,defecerunt dies mei,& iniquitates meæ
Iob 7.13.17. Pſal 77 89 &c. multiplicatæ ſunt. hei mihi,chariſſimi mei,quid agam? Quonam pacto tunc me-
am confuſionem feram, quando in vltima illa hora adſtabunt noti atque fa[mi]-
liares mei per circuitum; qui me in hoc religionis habitu beatum cenſebant ac
Pſal 7. Hier.17 prędicabant,cùm interim eſſem intus immunditia & iniquitate plenus,obli[tus]
illius,qui renes ſcrutatur & corda. Intolerabilis planè erit illa confuſio,nihilque
Matth. 25. infelicius illo,qui ea ibi notabitur. Deus pie & miſericors, per miſerationes [tu]-
Ibidem. te tuas adiuro,& deprecor: ne me tunc à ſiniſtris tuis ſtatuas,cum illis qui hic te ex-
acerbauerunt;neque ibi dixeris mihi: Neſcio te: ſed per ineffabilem illam tuam
clementiam, per immenſa miſericordiæ viſcera, dolorem hîc mihi aſſiduu[m],
compunctionemque largire. Humilia cor meum Domine,& munda; vt ſanctum
†al.merear. gratiæ tuæ templum effici † mereatur. Tametſi enim ſim peccator, licetque impi-
us;aſſiduè tamen ad ianuam tuam pulſo. Etſi ignauus ac negligens, viam tamen e-
†al.curro. go tuam ſemper † pergo. Interpello charitatem veſtram,fratres chariſſimi, om[n]i
Pſalm. 94. ſtudio hîc contendite placere Deo. Coram illo plorate,die ac nocte; & in oratio-
nibus atque pſalmodijs veſtris aſſiduè deprecemini: vt nos ab æterno illo luctu, à
†al.à gehennæ ignibus. ſtridore deutium,à gehenna † ignis,& ab immortali illo verme ſemper roden[t]e
& numquam quieſcente eripere atque liberare dignetur: noſque in ſuo regno læ-
Apoc.7.21 & Eſa.49.60. titia repleat ſempiterna: vbi non eſt luctus,neque dolor. vbi nec metus eſt,nec tre-
mor. vnde mors exulat,atque corruptio. vbi locum non habent ira, indignatio,
odium,atque inimicitiæ: ſed ſemper ibi adeſt gaudium,lætitia, & exultatio,men-
ſaque cibis ſpiritalibus,ac ſempiternis ornata atque inſtructa, quam cunctis præ-
parauit Deus diligentibus ſe. Ipſi gloria in perpetuum. Amen.

ALIA EIVSDEM LAMENTA-tio ad Animam negligentem.

ANIMA obſecro,ne concidas, neque nimium angaris; & ſi pecca-
torum multitudine obruaris,noli ad teipſam æternum ignem d[e]-
ſperando attrahere. Ne dixeris: Proiecit me Dominus à facie ſua. D[...]
Pſal. 12.43.50. Non enim Deo placet ſermo eiuſmodi. cum ipſe per Propheta[m]
Mich 6.& Ierem.2. ad te clamet, & dicat: Popule meus quid feci tibi, aut in quo [co]n-
triſtaui te,aut quid moleſtus fui tibi? reſponde mihi. Numqu[i]d
Ierem. 8. †al reuertetur. qui cecidit,non reſurgit? Aut qui auerſus eſt, non † conuertetur? Audi ô a[nim]a,
benignitatem Domini tui: Non enim ſub manu Principis, aut Ducis alicuius es
†al ſubſtantiam tuam. venditus,tamquam damnatus. Noli affligi,quod abſumpſeris diuitias † tuas. No-
li erubeſcere conuerſionem, ſed dicito potius: Surgam,& ibo ad patrem meum.
Luc. 15. Surge ergo, & proficiſcere: Ipſe te excipiet, & non exprobrabit tibi; imò potiu[s]
ſuper tua conuerſione gaudebit. Expectat te paratus vlnis immẽſæ ſuæ pietatis at-
Geneſ.3. que miſericórdiæ amplecti. Tu autem noli erubeſcere ſicut Adam;neque abſcon-
das te à facie Domini Dei. Propter te Chriſtus crucifixus eſt, & te à ſe repelle[re]
Pſalm.21.69. abſit. Nouit quippe quis ſit qui affligit nos, & non eſt qui ſuccurrat, niſi ſolus
ipſe. Nouit optimè Chriſtus hominem in anguſtijs atque ærumnis eſſe poſitu[m]:
non ergo puſillanimes ſimus aut deſides,quaſi iam æternis gehennæ ignibus de-
ſtinati. Non opus habet Chriſtus, vt in ignem te mittat, neque lucrum ſibi co[m]-
putat,ſupplicijs nos tradere. Vis autem noſſe, quomodo ſe habeat tormento-
rum ratio? Quando à facie Dei exagitabitur peccator, clamorem ac vociferatio-
Ioel 2. nem eiulatus eius non ſuſtinebunt fundamenta orbis. Scriptum quippe eſt: Dies
†a turbinis. illa, dies tenebrarum & caliginis: dies nubis & † nebulæ: dies tubæ,& clan-
Soph 1. goris. Nam ſi reus quiſpiam à principe duobus, vel quinque, aut decem an-
nos exilij clade mulctetur atque damnetur; quam putas confuſionem qu[...]m

p a[...]

... quæ ſuſpiria habebit homo ille? Veruntamen hac ipſe adhuc recre- ... latione, quod præſtituti temporis finem expectet. An autem cupimus ... orum quoque exultantium, à facie Dei tempus agnoſcere? Cenſebimusne ... illud, annorum duntaxat viginti, ſiue quinquaginta, vel centum, aut du- ... orum, vel etiam mille futurum? At quis computare poterit annorum nume- ... tus eſt, nec vllo vmquam termino concludetur? Hei hei, ſubitane- ... & ... peratum eſt eiuſmodi tempus, neque ſuſtineri poteſt ira comminatio- nis ... per peccatores. Intellexiſti peccantium anguſtias, nullo termino finiendas? ... ur confuſione noxia fugere pœnitentiæ remedia; nec de die differas in di- em à tanta illa neceſſitate atque preſſura liberari? non enim ante furorem tantæ comminationis ſuſtinere atque ſubſiſtere poteris. Peccatorum pondere prægra- B uatæ es, non ideo confundaris clamare ad Dominum. Accede, ne verearis. Si a- ... in propinquo eſt. Exſurge, omnemque ſeculi iſtius materiam excute. Imita re ... illum * prodigum, qui poſtquam abligurijſſet omnia ſua, confidenter ad patrem redijt. Pater verò eum ſic captiuum pluris fecit, quàm prodigè conſump- ... ab eo pecunias atque diuitias. Ita qui confidenter acceſſerat, ingenuè ingreſſus ... & qui nudus aduenerat, prima ſtola amictus apparuit. quique pro mercenario ... optauerat. in Domini ordinem reſtitutus eſt. Ceterùm ad nos hæc ſpectat parabola. Audis quippe anima, quanta, ſecura filij fiducia præſtiterit. Conſideras ... ſtabilem illam patris clementiam, qui filium longè adhuc diſſitum ad ſe reuer- ... prospiciens, gaudio perfuſus in eius perrexit occurſum, eumque ample- xibus fouit, & oſculis excepit, ac conuiuium lætus celebrauit ob recuperatum fi ... quare & ſtolam primam citò proferri, annulumque in manus eius, & calce- ... in pedes dari iuſſit. Sic ergo & tu anima, omni rubore depoſito, conſtan- ter pulſa, & neceſſitatem tuam confitere Perſiſte ad oſtium, & planè accipies quã tum opus habebis, ſecundùm illud ſcripturæ dictum: Propter * importunitatem tamen eius ſurget, & dabit illi quantum indigebit. Non te reijcit, non tibi malè ... umptam ſubſtantiam improperat, ô homo: theſauros enim apud ſe habet indeficientes. Cunctis promptè ac lubens elargitur, iuxta Apoſtolicam illam vo- cem, à Deo poſtulari iubentem: Qui dat omnibus affluenter, & non improperat. In portu reſidere re putas; montes fluctuum reſpice, ne ſubitanea tempeſtas ſuper- ueniens, in mari te profundum corripiat. tuncque cum dolore ac gemitu dicere incipias: Veni in profundum * maris, & tempeſtas demerſit me. Laboraui cla- mans, raucæ fauces factæ ſunt fauces meæ. Verè etenim abyſſus maris infernus eſt, ſecundum illam ſententiam Domini affirmantis, magnum chaos inter iuſtos & D peccatores firmatum eſſe. Caue igitur, ne in immaniſſimum illud chaos, teipſum immerſeris. Imitare filium illum prodigum. Deſere regionem fame tabeſcentẽ. Recede à porcorum ærumna. Deſiſte ab eſu ſiliquarum, quibus exſatiari nequiue- ras. Veni igitur cum precibus, conſolare, & comede manna indeficiens, Angelo- rum ... ſumum eſcam. Veni, vt contempleris gloriam Dei, illuſtreturque ab ea fa- cies tua. Veni, & in paradiſo delitiarum commorare. Relinque pauciſſimos an- nos vt æternitatem conſequaris. Non te conturbet tranſeuntis iſtius ſeculi vita longior: nam prorſus breuis, & quaſi nulla eſt. Ab Adam quippè vſque ad tempus iam præſens, omne interpoſitum æuum, velut vmbra quædam præterijt. Paratum ergo ... præbe. atque aditer expeditum. Noli teipſum ſuperfluis hic grauare curis. Hiems prope eſt, tectum illud occupare feſtina, quod nos quoque proſequimur E per gratiam Chriſti. Amen.

Sap 5. & Luc. 12. Eccleſ 5. *al. luxurioſum Luc. 15. Ibd. Luc 15. Ibidem. Ibidem. Matth 7. Luc. 11 *al. improbitatem. Iacob. 1. Pſalm 68. *al. in altitudinem maris. Luc 16. Luc. 15. Paræneſis grata & ſalutaris. Iob 13. 14. 17. Iob 8. 14. Matth. 24 & Marc. 13.

PIA ANIMÆ POENITENTIS ET AD DEVM RE- currentis, Precatio. ex doctrina S. Ephram.

Hei, hei, mihi maximis peccatis prægrauato. Peccaui ſuper numerum are- næ maris, incuruatusque peccatorum ſarcina incedo, tamquam graui ferri pondere oneratus: non enim audeo ſurſum attollere oculos, & altitudinem vi- dere cælorum. Ad quem ergo confugiam, niſi ad te miſericordiſſime & clemen- tiſſime? Miſerere mei Deus, ſecundum magnam miſericordiam tuam. Et ſecun- dùm

Continetur ſup. intra 1. Deprecatio, & conſumm. ſeculi. 2. Paral 36 in Orat Manaſſ. Luc 15. Pſalm 50

[illegible]um multitudinem miſerationum tuarum, dele iniquitatem meam. Amplius [illegible]
ua me Domine, ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me. Quoniam in[illegible]
tatem meam ego cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper. Tibi [illegible]
peccaui & malum coram te feci. Ad te, propter infinitam pietatem tuam, con[illegible]
gio. Te exacerbaui, ad te propter immenſam tuam clementiam reuertor. Ad [illegible]
propter ſummam benignitatem ac bonitatem tuam recurro, obſecransque e[illegible]
Ibid. Pſalm 50. clamo: Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele, pro-
pter ſanctum nomen tuum. nihil enim quod tibi offeram habeo, non opus a[illegible]
quod bonum, non cordis munditiem. Ceterùm in tuis confido miſerationib[illegible]
Ibidem. meque ipſum in eas proiicio, rogans, vt cor mundum in me crees, & ſpiritu prin-
cipali confirmes me, ne rurſus facilè in peccatum dilabar; ſed deinceps tibi ſer[illegible]
am in ſanctitate & iuſtitia, omnibus diebus vitæ meæ. Quoniam tuum eſt Regn[illegible]
Luc. 1. & Imperium, in ſecula ſeculorum, Amen.

EIVSDEM

BEATI EPHRAEM CONFESSIO,* ſeu precatio ad Deum.

*al. Eiuſ. Confeſſio cum oratione.

*al. diſpenſationem.

SANA me Domine, & ſanabor; qui ſolus ſapiens & miſericors es
medicus: Tuam ego bonitatem obteſtor, ſana vulnera animæ meę
& oculos mentis meæ illumina; vt tuam erga me * redemptione[illegible]
iugiter agnoſcam. Et quoniam cor meum, & mens mea euanuit at-
que inſipiens facta eſt, gratia tua illam ſale veritatis cõdiat. Et quid
Daniel 13. ad te dicturus ſum, ô præcognitor futurorum, qui corda & renes
Pſalm 7.41.142. Hierem.11.17. ſcrutaris? Solus enim noſti, quòd ſicut terra ſine aqua, ſitiat te anima mea, & de-
ſiderat te cor meum. Diligentes autẽ te, aſſiduè diuina tua replentur gratia. Q[illegible]
admodum igitur ſemper exaudiſti me, ne nunc quidẽ meam deſpexeris oratione[illegible]
Ecce enim tãquam captiua detinetur mens mea, te ſolũ Saluatorem verũ requ[illegible]
Mitte ergo velociter gratiã tuam in auxilium meũ, vt famem meã expleat, ſitim
reſtinguat. Nam te Dominũ, qui ſine ſatietate delectas, concupiſco. Quis enim t[illegible]
ſatiari poterit, verè te diligens, lumenq́; veritatis tuæ ſitiens? Cõcede mihi, ô da-
Iacob. 1. tor luminum, poſtulata mea. Exaudi deprecationem meam, & in corde meo in-
ſtilla guttam vnam diuinæ tuæ gratiæ. Incendatur cor meum flamma charita-
Pſal. 28 82 117. Galat. 2. tis tuæ, velut igne ſylua condenſa; & tanquam ſpinas ac tribulos, comburat cogi-
Ioan. 2 4. tationes prauas. Da autem mihi opulenter, & abſque menſura, vt Deus hom[illegible]
Ioan. 6. Matt 14. & largire mihi vt Rex regum, ac multiplica ſicut bonus pater. Quòd ſi fortè abie-
Mat. 6. Luc. 9 ci, & abiicio gratiam tuam, velut terrenus: tu tamen qui hydrias impleſti benedi-
ctione tua, gratia quoque tua exple mihi ſitim. Et qui de quinque panibus ſatiaſti
quinque millia hominum, de tua etiam benignitate famem mihi Domine exple-
as. Annue obſecro benigniſſime Domine, ſupplicibus famuli tui precibus. Ecce
Verna tẽperies. enim arridet verna tẽperies, aër clareſcit, & volucres cæli ob gloriam magnę [illegible]
ſapientiæ immutant voces ſuas. Ecce etiam terra vniuerſa, cuiuſuis generis flo-
*al. diploide. rum * veſte abſque manibus humanis contexta, circumamicta eſt, quæ qu[illegible]
duplici de cauſa geſtit, feſtumq́ue agit: altera quidem propter filium ſuum primo-
genitum Adam, quòd ad vitam reductus ſit: altera verò, ob dominum ſuum [illegible]
è cælo deſcendens, regnauit in ea. Ecce & mare, tua gratia impletur, ditatq́; na-
Comparatio à minori ad maius gantes in ipſo. Tua mihi gratia Domine, præſtitit fiduciam loquendi ad te; deſid[illegible]
riumq́; tui quo flagrat animus, me ad te accedere cogit. Qui ab initio ſerpe[illegible] ho-
mini exitialis exſtitit, hoc tempore, è terra in ſolẽ prodiens, os ſuum aperit: quan-
Mar. 12. Luc. 21. tò magis ſeruus tuus deſiderio tui flagrans, aperiet os ſuum, in gloriam & laud[illegible]
diuinæ tuæ gratiæ? Qui ſuſcepiſti & probaſti duo minuta viduæ illius pauperc[illegible],
*al. exaudi. ſuſcipe deprecationem ſerui tui, & auge * orationem meam; & da quod peto [illegible] vt
*al. tibi placeã. templum efficiar diuinæ tuæ gratiæ, quæ in me habitet, ipſaq́ue quomodo * ci[illegible]a-
*al. vt in cithara mea, &c. ceam, me doceat: & in * cithara mea, compunctionis cantica ſonet, ac plen[illegible]
nem lætitię; mentemq́ue meam quaſi fræno conſtringat, ne aberrans pe[illegible]m

tibi, & lumine illo priuer. Exaudi Domine, exaudi orationem meam, & concede, vt vocer in regnum tuum: qui aberrauerat & reductus eſt, qui impurus fuerat & eſt c[illegible]iatus, qui erat inſipiens, & ſapiens eſt effectus, qui fuerat inutilis ac nequam, & frugi eſt effectus atque vrilis gregi electorum tuorum, pietatiſque pugilum, ac cũ [illegible]orum ſanctorum, qui tibi complacuerunt. Qui delitijs paradiſi fruũtur, ipſi pro me orant, ac te ſoli benignum interpellant: Exaudi ergo deprecationem eorum, & ſalua me per interceſſionem illorum. Ego verò per eoſdem, gloriam tibi offe[illegible]am, quòd oratione ipſorum exaudita, ſis miſertus mei, & non deſpexeris deprecationem meam. Per Prophetam tuum dixiſti Domine: Dilata os tuum, & imple[illegible] illud. Ecce igitur apertum iam eſt vnà cum corde, os ſerui tui: Diuina tua illu[illegible]ple gratia, vt in omni tempore benedicam tibi, Chriſte Deus Saluator* meus. Perfunde cor meum amator hominum optime, rore diuinæ tuę gratię. Quemadmodum enim terra licet ſeminata, nequit à ſeipſa fouere germina, ſine tuæ bonitatis viſitatione: ita neque cor meum eloqui poterit beneplacita tibi, beneficio gratiæ tuæ, niſi per ipſam fructificauerit iuſtitiæ fructum. En porrò meſſis alit fœ[illegible]ſuos, & arbores diuerſi generis floribus exornantur, rore etiam gratiæ tuæ per[illegible] * mentem meam, & floribus compunctionis, humilitatis, dilectionis, ac patientiæ exorna eam. Et quid dicam? Ecce enim oratio mea infirma eſt, & iniquitates meæ magnæ ac validæ; peccata mea affligunt me, & infirmitates meæ coarctant me. Qui aperuiſti oculos cœci, aperi quoque oculos mentis meæ, vt in tuum decorem ſemper eos defixos habeam. Et qui aperuiſti os iumenti, os quoque meũ ad laudem tuam & gloriam gratiæ tuæ aperi. Qui ſolo verbo oris tui, poſuiſti ter[illegible]nos maris; pone etiam terminum cordi meo per gratiam tuam: vt non declinet in dexteram vel ſiniſtram, à pulchritudine tua. Qui aquam præbuiſti in ſoli[illegible]dine, populo incredulo atque contradicenti; da mihi compunctionem, & lacrymas oculis meis: vt plãgam nocte ac die, omnibus diebus vitæ meæ, cum hu[illegible]te, ac charitate, & puritate cordis. Appropinquet deprecatio mea, in con[illegible] tuo Domine. Et largire mihi ex ſancto tuo ſemine: vt manipulos tibi offe[illegible]m plenos confeſſione, & compunctione operum, & cum gratiarum actione, ex[illegible]amem: Gloria ei, qui dedit, vnde ipſi offrre liceat. Exaudi Domine preces ſerui [illegible] per interceſſionem omnium Sanctorum tuorum: qui in omnibus es benedi[illegible] in ſecula ſeculorum. Amen.

Elegans & ac commoda Antitheſis.
Pſalm 80.
*al. noſter.
B
*al. illumina.
Ioan 9.
Mat 8.10.
Num. 22.
Gen 1. & Pſal 32. ac 135.
Exod 17
Num. 20.
Nehem. 9.
Pſalm 118.
Pſalm 125.

SCHOLIA, ET VARIÆ Lectiones.

D

E[illegible]. Confeſsio, ſeu precatio ad Deum.] *Variant hic Tituli in manuſcriptis Græc. dum in qui[illegible]am legitur:* Τοῦ αὐτοῦ Ἐξομολογήσις μετὰ προσευχῆς. *Eiuſdem Exomologeſis ſiue confeſſio, cũ [illegible] n al[illegible]s:* Τοῦ αὐτοῦ Λόγος ἀσκητικός, ἤγουν, εὐχή. *Eiuſd. Sermo aſceticus, ſiue precatio. & ſic in cod. [illegible]c. Al. vero: Eiuſd. Confeſſio & ad Deum precatio. In Sfortiano porrò antiquo exemplari, [illegible]m Sirleti Card. Codex vetus concordat, reperitur:* Τοῦ, αὐτοῦ Ἐξομολόγησις, ἢ προσευχὴ πρὸς [illegible]. *Eiuſd. Confeſſio, ſeu precatio ad Deum qui Titulus mihi præ alijs videtur magis idoneus & re[illegible]tinen[illegible]us. quare & eundem ſeruaui, atque hic repoſui. Continet autem Inſcriptio implicite vim totius Argumenti.*

Q[illegible]od ſi forte abieci, & abijcio gratiam tuam velut terrenus, &c.] *Reſpicere haud obſcurè videtur Auctor ad illud Galat. 2. Non abijcio gratiam Dei, &c. vbi idem etiam reperitur verbum in Græco, [illegible]c.* ἀθετῶ. *abijcio, repello, idemq; a Chryſoſtomo in eumdem Apoſt. locum vſurpatur, & alibi.*
E [illegible] *orro hic dicit Ephrem,* ὡς χοϊκὸς *velut terrenus, in alio manuſc. Græc. additur,* καὶ υἱὸς χοϊκοῦ, [illegible] *terreni. legiturq; Quod ſi gratiam tuam abieci & abijcio, (vel vt eſt in alio): Quod ſi te irritaui [illegible] vt terrenus ac terreni filius, &c. vbi tu lectionis iſtius varietatem obſerua & concilia.*

[illegible]ydrias tua impleuiſti benedictione, gratia quoque tua exple mihi ſitim, &c. *Pulcherri[illegible]tur è Exemplis ſuum demonſtrat intentum, aperitque animi ſui deſiderium Chriſto, pro[illegible]ectendo facilu atque miraculũ, de quibus plura in Euang. Iohan. 2. 4. 6. ac Matth. 14. [illegible] quæ potiſſimũ hic loca inſinuat Ephram, aliaq. poſterius. ſicut ea percurrendo reperies [illegible]c dicit, (*exple mihi ſitim.*) in alio manuſcrip. pro (*τὴν δίψαν*) ſitim, mendo [illegible] vt puto legi[illegible]riam: quomodo etiam immediate poſt, pro (*πεῖναν*. famẽ, eſuriem) perperã in alio Cod [illegible] in reperitur:* δίψαν *enim &* [illegible], πεῖναν *& non* [illegible], *hic legendum neceſſario [illegible]*

ſecten-

ſententia, confirmatq́; alia lectio, vbi coniunctim ſic reperitur: πλήσωσον τὴν δίψαν μου, καὶ χόρτασόν μοι πεῖναν μου. Exple mihi ſitim, & ſatia mihi eſuriem, ſeu famem meam, &c. correſpondentq́; præcedentia a\[c\] quæ ſequuntur.

Serpens ab initio homini exitialis, hoc tempore è terra in ſolem prodiens, os ſuum aperit, &c. *Videtur planè hic reſpicere ad tempus vernum, quo hæc Confeſſio atque deprecatio creditur ab eo habi\[ta\] quando nimirum ſerpentes & angues ſolent e terra rurſus in ſolem prodire, &c. quod idem de vern\[o\] tempore confirmant diſertis verbis ſuperiora, vbi habes: Ecce enim arridet verna temperies, aer cl\[ari\]ſcit, & volucres cæli ſuas immutant voces. Terra quoque vniuerſa floribus cuiuſuis generis amicta atque ornata, &c. De alijs, conſequenter hic videatur S. Ephram.*

EIVSDEM

S. PATRIS EPHRAEM SYRI,

ad Deum Oratio.

DEvs iuſte & laudabilis, Deus magne & fortis, Deus ante ſecul\[a\], e\[x\]audi peccatorem virum hora iſta. Exaudi me Deus, exaudi me, \[in\] tua fortitudine: & ne recorderis in hac mea precatione, perpe\[tu\]-
Pſal. 85. Bar. 2. arum præuaricationum meæ paruitatis. Exaudi me Domine, e\[x\]-
Hierem. 29. 33. audi me in oratione ignita, ſicut olim Prophetam tuum exaud\[i\]-
Pſalm. 140. ſti. Etiam Deus ſanctarum virtutum, etiam incorporeorum Crea-
Matth. 7. tor, etiam Domine, qui dixiſti: Petite, & accipietis. Ne quæſo, me impuritate labi-
Luc. 11. Mar. 11. orum pollutum, & in peccatis conſtatum auerſeris. Exaudi me, qui te exauditu\[r\]u\[m\]
Ioan. 14. 16. promiſiſti omnes, qui in veritate inuocant te: & greſſus ſeruorum tuorum ac \[pe\]-
Hierem. 29. & des eorum in viam pacis dirige. Indulge ſimplicibus ſeruis hîc peregrinantibus
Pſalm 144. qui dixiſti: Simplices eſtote, ſicut columbæ. In toto corde meo, ad te clamau\[i\] \[De\]-
Luc. 1. us: Deus exaudi me, ſpes omnium finium terræ, & longè peregrinantium. Inc\[r\]e\[pa\]
Matth. 10. cunctos ſpiritus immundos, vt à conſpectu tuorum famulorum recedant. Appre-
Pſalm. 118. hende arma & ſcutum, & exſurge in adiutorium ipſorum. Effunde frame\[am\], &
Pſalm. 64. conclude aduerſus eos, qui perſequuntur ipſos. Dic obſecro Domine Dom\[in\]e
Pſalm 34. animæ ipſorum: Salus tua ego ſum. Retrocedat à mente illorum, ſpiritus timi-
Ibidem. tatis, ſpiritus tædij, ſpiritus ſuperbiæ, omniſque malitiæ; & reſtinguatur quodc\[um\]-
que eorum incendium diabolica arte conſtructum. Illuminetur corpus, & anim\[a\]
ac ſpiritus ipſorum, lumine cognitionis tuæ: vt occurrentes in vnitatem fidei, &
Epheſ. 4. † al. filij Dei. agnitionis † ſanctæ & adorandæ Trinitatis, in virum perfectum, in menſuram æ-
† al. ab æterno. tatis; in ſecula ſeculorum cum Angelis, & omnibus qui ab † initio complacuer\[unt\]
Deo, glorificent omni honore dignum, obſeruandumq́ue nomen Patris & F\[ilij\]
& Spiritus ſancti. Amen.

Iſta Precatio ſeorſim apud S. Ephram reperitur, ſequentes verò ſparſim in eius Sermonibus.

ALIA ORATIO PRO DIVINO IMPLORANDO AVXILIO,

in Tribulat. ex Doctrina S. Patris Ephram.

DOmine Saluator ac Redemptor meus, vt quid dereliquiſti me? Miſerere m\[ei\]
quoniam tu ſolus clemens es, & miſericors. Salua me peccatorem, quia tu ſo-
lus abſque peccato es. Educ me de fece ac cœno mearum iniquitatum, ne inf\[i\]-
Pſalm. 68. hæream in ſeculorum ſecula. E faucibus inimici eripe me: nam ecce tanquam leo
1. Pet. 5. rugit, me deuorare quærens. Excita Domine potentiam tuam, & veni vt ſaluum
Pſalm 79. me facias. Fulgura coruſcationem tuam, & diſſipa vires eius. A facie tua terrea-
Pſalm. 143. tur, & diſſipetur: infirmus enim eſt, neque obſiſtendi tibi vim habet, ne his qui-
Pſalm. 43. qui diligunt te. Videt quippè ſignum gratiæ tuæ, & deterritus fugit, confuſu\[s\]
Pſalm. 142. ab ipſis recedit. Et nunc dominator Domine, ſaluum me fac obſecro, quoniam a\[d\]
te confugi.

Reperitur apud Ephram. in Serm. long. cuius initium eſt: Dolor me in verba compellit, &c Tom

ALIA PRECATIO PIA MVLTVMQVE EFFICAX,

ex doctrina S. Ephram.

Domi-

A DOmine, horam illam ſeparationis animæ meæ à corpore, mente reuoluens, procido bonitati tuæ, & obſecro, ne me tradi patiaris in manus perſequentium * me. Neque glorientur inimici tui aduerſus ſeruum tuum, benigniſſime Domine, dentibus ſtridentes, animamque meam peccatricem deterrentes. neque dicant: In manus noſtras veniſti, nobis es traditus: atque hic eſt dies quem præſtolabamur. Ne Domine, ne quæſo miſerationum tuarum obliuiſcaris. Ne Domine, obſecro ſecundùm iniquitates meas retribuas mihi; & ne faciem tuam auertas a me. Ne dixeris mihi, precor: Amen dico tibi, non noui te. Tu Domine, corripe me, veruntamen in miſerationibus, nequando ſupergaudeat mihi inimicus meus. Eius verò minas exſtingue, omnemque efficacitatem ipſius deſtrue, & præbe mihi viam iniuriæ atque offenſæ omnis expertē. Exorari te patiaris Domine, non B quidem propter iuſtitias meas, neque enim quid vmquam boni præſtiti; ſed ob miſerationes tuas, infinitamque bonitatem tuam, ſalua animam meam plaga mortis oppreſſam. Recordare pie Domine, quòd & peccans, & ad mortem vſque vulneratus, ad alium non confugerim medicum, neque extenderim manus meas ad Deum alienum, niſi ad tuam tantummodò bonitatem. Tu enim es Domine vniuerſorum Dominus, qui habes poteſtatem omnis ſpiritus. Tu dixiſti: Petite, & dabitur vobis: pulſate, & aperietur vobis. Munda me Domine, antequam moriar, ab omni peccato. Ne repellas deprecationem meam, optime Domine. Indignum os clamat ad te, & cor non mundum, animaque peccatis contaminata. Exaudi me Domine, propter tuam bonitatem: non enim orationem verè tibi pœnitentium reijcis. Verùm mea pœnitentia non eſt pura, ſed corrupta ac vitiata. Ad horam pœnitentiam ago, & duabus iram tuam prouoco. Confirma cor meum in timore C tuo, bone Domine. Statue pedes meos ſuper petram pœnitentiæ. Vincat malitiā, quæ in me eſt, tua * bonitas Domine. Vincat lumen gratiæ tuæ, in me tenebras. Domine, qui aperuiſti oculos cæcorū, aperi quoque tenebris circumfuſos oculos mentis meæ. Qui verbo ſolo mundaſti leproſos, abſterge etiam maculas animæ meæ. Fiat in me gratia tua Domine, velut ignis comburens in me cogitationes immundas. Tu enim ſolus bonus es, lumen ſuperans omne lumen, gaudium quod eſt ſuper omne gaudium, requies excedens omnem requiem. Vita vera, & ſalus in æternum permanens. Tibi ſoli bono, ego omnis ſupplicij reus, ego qui quamcunque pœnam mereor, procido, obſecrans. Tibi ſoli Redemptori ſupplico, ne in finem aduerſarius me præoccupet. Sed tu Domine, tanquam ſolus bonus, noſtræque immemor malitiæ, atque miſericors; reſuſcita membra mea quæ peccatum diſfregit, & viuifica animam meam quam iniquitas occidit, mentemque illumi- D na quam improba obcœcauit concupiſcentia. Libera me ab omni opere malo, charitatemque tuam in me perfectam inſere, Domine Ieſu Chriſte Saluator mundi, nomenque * ſerui tui libro vitę inſcribe, finem bonum mihi largiens: vt victoria aduerſus Diabolum relata, citra ruborem & verecundiam adorem te, coram throno ac ſolio regni tui, cum omnibus iuſtis. Quia te decet honor & gloria, in ſecula. Amen.

Margin notes:
- * al. nocentium mihi.
- Matth. 7. 25.
- Pſalm. 6. & Hierem. 10.
- Pſalm. 34. 37.
- Pſalm. 43.
- Matth. 7.
- * al. tua charitas.
- Matth. 9. 20. 21. Luc. 7. 18.
- Matth. 8. Mar. 1. & Luc. 5.
- * al. meque libro tuo vitæ inſcribe.

Habetur ſup. in tractatu: Non eſſe ridendum, ſed lugendum potius, vbi & precatio ſequens.

ALIA PRECATIO.

TIbi Domine ſoli bono, noſtrarumque offenſionum immemori, confiteor E peccata mea. Etenim me tacente, tu Domine cuncta noſti, nihilque occultum latet oculorum tuorum. Verùm quia tu per Prophetam dixiſti Domine: Dic tu primum peccata tua, vt iuſtificeris. Peccaui Domine, peccaui & non ſum dignus reſpicere ac contemplari altitudinem cælorum, præ multitudine iniquitatum mearum. Quia autem ob modicam voluptatem, ignem æternum pro nihilo reputaui, regnum tuum cæleſte non ſum adſecutus. Quid ergo hominum infelicif-

Margin notes:
- Heb. 4.
- Eſai. 43. Luc. 15.
- 1. Cor. 6.

tcto?Hei mihi, quid agam;quom odo tartara,ac ſempiterna tormenta, vermem
Matth 8 13.22. 24.21.& Luc.13. venenatum & nunquam moriturum euadam? Hei mihi, quid tentabo, quomo
minas truculentorum angelorum qui tormentis præſunt euitabo?quoniam hor
Hieiem.9. rendi ſunt & abſque miſericordia. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis me s
fontem lachrymarum, vt ſedens plangam dies ac noctes, Deumque, cuius prouo
caui iram, placatum reddam.

In eodem reperitur tract. quo & Precatio præcedens, videlicet: Non eſſe ridendum, ſed lugendum potius, &c. de quo ſupra.

PIA ET SALVTARIS ORATIO,

Pro Diuinæ imploratione miſericordia.

Ex primo ſerm. De Compunctione hoc eodem Tomo. PARCE, parce Domine clementiſſime Saluator Chriſte Fili vnigenite, mi
ſeruo tuo inutili: ne coram tremendo atque horribili illo tribunali, cum t
more magno, & ignominia deprehendar, ludibrioque ſim cunctis ſpectatoribus,
tam Angelis quam hominibus. Verùm, hic me Saluator meus, velut clementiſſi-
mus pater, & filiorum amantiſſimus, corripe & erudi: ibi autem vt cæleſtis Deus,
& ſolus abſque peccato, ſuſcipe me. Nam niſi in hac vita Saluator, miſero pecca-
tori ſanam mentem dederis, tuoque lumine cor eius illuſtraueris, vt quotidie per
pœnitentiam peccata ſua abluat, illic quomodo coram tribunali tuo abſque de
fenſione conſiſtere poterit? Antequam in terra ego eſſem, placuit tibi pro infinita
tua miſericordia Domine, in vtero matris meæ peccatricis formare me. Et in lu
cem indignus iam editus, factus ſum dignus, vt gratiæ tuæ vas fierem, & tanquam
cithara bona, quæ verba ſalutis dulciter omnibus audientibus occineret. Hęc e o
ignauus atque peccator dona accepi, tantæque tuæ gratiæ me per deſidiam, ingra-
tum præbui. Tu Domine ex inertis ſamuli tui ore dulcia ſanctitatis cantica expro
me. Tu mentis meæ tenebras illumina, vt quando voluit gratia, mentem tenebris
circumfuſam colluſtrauit, vt duas dulciter laudes perſonarer. Huius ego rei gra-
tia, rurſus ſupplex ad te recurro, ô Fili Dei vnigenite, animarumque noſtrar
Saluator, deprecans, vt quemadmodum hic tua mihi gratia licet indigno, fui
Pſalm.16 16. Matth.25. omnibus horis lux, protectio, ſuſceptio, perfugium, & gaudium; ita & illic ſub
vmbra alarum tuarum, in horrendo illo protegar iudicij die; vt ad dextram co o-
catus tuam, & in regnum tuum ſola miſericordia ac gratia tua admiſſus, immen
ſam tuam bonitatem omni tempore collaudem, celebremque mundiſſime op
fex, qui inutilis ſerui tui peccatoris lachrymas, nequaquam ſpreuiſti.

ALIA AD DEVM PRECATIO.

Eſt in fine poſteriorum Beatitud. eod. hoc Tomo. AD te Saluator, qui gloria es vitæ meæ, deſiderio tui trahor. Tua gratia mentem
meam ad te ſequendum mira quadam dulcedine impellit. Fiat tibi cor meum
terra bona, quæ bonum tuum ſuſcipiat ſemen; perfundatque illam tote vitæ æter-
Matth.13. næ gratia tua. Eademque gratia è terra cordis mei, metat ſibi pro fructu optimo
compunctionem, adorationem, ſanctificationem, cuiuſmodi ſemper tibi ſun
Matth.18. gratiſſima. Conuerte animam meam Domine, cum oue illa perdita atque inuen-
Lucæ.15. ta, ad ouile paradiſi delitiarum. Anima mea tuo illuſtrata inueniatur lumine. E
ſicut ouem illam inuentam tuis humeris ſuſtuliſti, ita & hanc indignam animam
Ibidem. meam ad te manu tua trahito, offeraſque vtramque immaculatiſſimo atque im
mortali Patri tuo, coram Angelis & Archangelis, Cherubim & Seraphim; v
cum omnibus Sanctis tuis, in delitijs illis paradiſi, dicere mihi liceat: Gloria Patr
immortali, & Filio immortali, & Spiritui ſancto immortali. Adoratio, honor, &
Lucæ.15. imperium tibi Domine, qui cæleſtia dona mihi vili atque inutili famulo tuo de
diſti; vt gloriæ drachmam ipſe offeram Regi vniuerſorum. Amen.

A

ALIA PIA ORATIO.

SALVA me patiens & longanimis Domine. Salua me, Fili Dei, qui ſolus ſine peccato es Chriſte. Et concede mihi Saluator, æternæ meditationem vitæ; vt Matth. 25 præter eam aliud nihil in corde meo vnquam habeam, tuamque voluntatem, co Luc. 19. operante peccatori mihi tua gratia, ſemper perficiam. promptuſque ad beneuolè tua exequenda mandata reddar; vt rectè in pecunia abs te accepta, negotiari poſſim, bonaque in tuo agro peracta negotiatione Saluator, laudem abs te ô Domine conſequar, dicamque cum fiducia & gaudio cordis, dum veneris Domine: Beatus sum, quia veniſti Domine, vt me veſte digna nuptijs ſponſi immortalis indu- Matth. 22. Matth. 25.
B ta, quam tua ego acquiſiui gratia. Accendam & lampadem, quam eadem tua mihi Chriſte largita eſt gratia atque benignitas Egrediarque cum gaudio obuiam tibi, benedicens ac collaudans, glorificanſque te ſponſum immortalem: vt iuſtorum atque ſanctorum, qui complacuerunt tibi, particeps fieri merear, in ſecula ſeculorum Amen.

Eſt apud S, Ephram, in fine Serm. 3. De Compunct. hoc eodem Tom. ſup.

ALIA BREVIS PRECATIO.

DEVS altiſſime, qui ſolus abſque peccato es, & immortalis, largire mihi pec-
C catori in tremenda illa hora iudicij, multas miſerationes tuas; & ne tunc ibi mea appareat impietas, quæ hîc nunc occulta eſt, coram ſpectatoribus Angelis, Archangelis, Prophetis, Apoſtolis, iuſtis ac ſanctis. Verùm ſalua me impium gratia & miſerationibus tuis, & induc me in paradiſum delitiarum cum omnibus iuſtis. Suſcipe, obſecro, deprecationem ſerui tui Domine, precibus & interceſſionibus Sanctorum omnium, qui complacuerunt tibi. Amen.

Eſt apud eundem in fine Serm. 1. De Pœniten. hoc eodem Tomo.

ORATIO EX EIVSDEM DOCTRINA

contra deſperationem, & ſordidas cogitationes.

EXVRGE, & intende iudicio tuo Deus meus, & Dominus meus, in cauſſam me- Pſalm. 34.
D am. Iudica me Domine, ſecundum iuſtitiam meam: Opus manuum tuarum Pſalm. 7. ſum, vt quid deſpexiſti me? Cur faciem tuam auertis, & obliuiſceris humilitatis Iob. 13. 14. meæ? Quoniam perſecutus eſt inimicus animam meam, humiliauit in terra vitam meam. Infixus ſum in limo profundi, & non eſt ſubſtantia. Apprehendat me manus tua Domine, ne peream. Pſalm. 43. Pſalm. 142. Pſalm. 68.

Additque ibi S. Ephram: Si ita perſtiteris in oratione, & innocaueris Dominum, continuò pius ac miſericors Dominus mittet auxilium ſuum in cor tuum, quod te conſoletur, & reficiat ab omni fatigatione belli tui, &c. Continetur autem iſta precatio, ſicut & hic ſequens, in eiuſd. aſcetico Sermon. longo: cuius initium eſt: Labor ac dolor me in verba compellit, &c. Tom 3.

ALIA EX EIVSDEM DOCTRINA,

Oratio pia, efficax, & neceſſaria.

E OBSECRO te Saluator mundi Chriſte, reſpice in me & miſerere mei, & erue me de multitudine iniquitatum mearum: nam omnia irritaui bona, quæ mecum à iuuentute mea feciſti, irritaui inquam, & irrito: me quippè ſimplicem & imprudentem, vas plenum feciſti ſcientia & ſapientia, tuaque ſuper me

vt ipſa mihi iterum in die illa tremenda lux exiſtat. Ne igitur iraſcaris mi[illegible] gniſſime Domine; cùm enim illius vndas ferre non ſuſtineam, ideo remer[illegible] ſco. nam ſupra modum multiplicata eſt in me, meaque infirmata eſt lingua, Iam efferre atque explicare nequiens. In ſtuporem cor meum verſum eſt, inunda tionis illius copiam non ſuſtinens. Figura, ac ſplendor gloriæ benedicti Patris a quid iam mihi ex eius inundatione remitte, nam ignis inſtar renes meos, & [illegible] meum adurit. Dona autem eam illic mihi rurſus, & in Regno tuo ſalua me; n[illegible] iniquitatum mearum memineris. Quia verò etiam poſtulare audeo, concede m hi poſtulata mea, & fac mecum manſionem vnà cum benedicto Patre tuo, i[illegible] d reuelationis tuæ, mihique petitiones meas præſta, quia tu ſolus vitæ meæ Salu tor es. Cunctis notis meis iniquitates meas operi, lachrymasque meas ſuſcipe, a planctus ad te meus appropinquet. Recordare lachrymarum, quas coram ſan
Pſalm. 139. tuis Martyribus effudi, vt in hora illa miſericordiam conſequar, & ſub alis gra
Matth 27. tuæ protegar: nam ſi mecum ſecundùm iniquitatum mearum merita facere vo
Marc 15. eris, ſuſtinere nequibo. Oſtende igitur in me peccatorem, ineffabiles clemen
Luc. 23. tuæ diuitias; meque latronis illius fac ſocium, qui per vnum verbum, iucunda p
Ioan 19. radiſi virentia obtinuit; eoque potitus eſt, quod perfectis quibuſque eſt reprom ſum. Illuc obſecro, benignitate tua introducas me. Ponam in conſpectu tu[illegible] a chrymas meas, vt conſolationem accipiam in repromiſſione tua. Vt terror[illegible] auertatur inimicus meus, territuſque conturbetur, dum in loco me conſpexe[illegible] quem præpararunt miſerationes tuæ. Confundatur autem inimicus, qui in lo[illegible] me Iudicij videre exſpectauerat, confuſusque diffugiat, quia voluntas ipſius in[illegible] non fuit, nec impura atque polluta eius cogitatio perfecta eſt. Ita deprecor, be[illegible] gniſſime, ac miſericordiſſimè, qui ſolus abſque peccato es, immaculatus, & in[illegible] taminatus, ineffabilem ſuper me tuam miſericordiam effunde, ac præſta, vt ego & omnes diligentes te, hæredes regni tui effecti, tuam gloriam contemplantes, bo nitatem tuam ſemper adoremus. dicamusque vno pariter ore cuncti, qui immen ſam atque ineffabilem illam tuam meruimus cernere pulchritudinem: Gloria Patri, qui creauit nos: Gloria Filio, qui ſaluauit nos: Gloria Spiritui ſancto, q[illegible] parauit nos, in ſeculorum ſecula. Amen.

Eſt in Sermone long. Dolor me in verba compellit, &c. Tomo 3.

PRECATIO PRO TRIBVLATIONE
pro cogitationibus, ex S. Ephræm Doctrina.

Pſalm. 6. DOmine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Miſerere
Ibidem. mei Domine, quoniam infirmus ſum. Sed reſpice Domine, & vide, quia terra
Geneſ. 3. ſum, ac puluis & cinis, nihilque ſuſtinere valeo. Ne tradas me Domine peccatis
Pſalm. 27. meis, & ne filias à me, & adſimilabor deſcendentibus in lacum. Sed da gloriam
Pſalm 113. nomini tuo, malorum noſtrorum immemor; & ne obſecro, peccatorum meo
Pſalm. 24. 70. rum memineris: verùm tuarum recordare miſerationum, & exaudi me. Et ſi fie
Pſalm. 78. ri poteſt, tranſeat à me tribulatio iſta: verumtamen non ſicut ego volo Domi[illegible]
Matth 26. ſed ſicut tu. Tantummodò animam meam confirma, atque tuere, vt ſuſtiner[illegible] queam, gratiamque coram te inueniam, & in præſenti, & in futuro ſæcul[illegible] Amen.

BREVIS, SED EFFICAX PRECATIO
Pro ſalutaribus obtinend. ex eiuſd. Doctrina.

Matth 6. DOmine ſi voluntas tua eſt, vt fiat hoc quod peto, tu illud fieri, ac proſpe[illegible]
Luc. 11. permitte: Sin autem tua non eſt voluntas, ne fieri ſinas Deus meus. Ne qua[illegible]
Pſalm. 68. propriæ me tradas concupiſcentiæ meæ: Tu enim ſcis inſipientiam meam: ve[illegible] ſicut tu optimè noſti, ſub tua me tutela atque protectione cuſtodi; & pro man[illegible] tudine tua me rege, ac dirige Domine Deus meus.

ORATI[illegible]

ORATIO PRAEPARATORIA AD LECTIONEM,
Ex eiuſdem Doctrina.

DOmine Ieſu Chriſte, aperi aures & oculos cordis mei, ad audiendum & intelligendum ſermonem tuum, faciendamque voluntatem tuam Domine; quoniam incola ego ſum in terra. Non abſcondas à me mandata tua Reuela oculos meos & conſiderabo mirabilia de lege tua Incerta & occulta cordis mei, & ſapientiæ tuæ manifeſta mihi. In te enim ſpes mea Deus, vt tu mentem atque intellectum meum illumines. Pſalm 118. Pſalm. 50.

Eſt apud S. Ephræm ſup. in Orat. De Patientia & Conſummat. ſeculi, circa finem.

PRECATIO PRO IMPETRATIONE MISERICORdiæ,
Et pro liberatione à pœnis inferni, &c. Ex S. Ephræm Doctrina.

SVpplico bonitati tuæ Domine, compatere mihi vt miſericors, & ex mente ac cogitatione mea corruptorem fraudulentum expelle; ac ante mortem à portione impiorum me vindica. Recordare mei Domine, in miſericordia & miſerationibus: & inclina aures tuas in orationem ſerui tui, ne cum ſuperbis ego condẽnet, ne à conſpectu oculorum tuorum repellar, ne ſempiternę fiam particeps perditionis, ne in profundum abyſſi demergar, ne in penetralibus inferni cõcludar, ne mihi ſubſternatur putredo, & diuerſorium mihi non ſit vermis. ne æternis cõcludar tenebris ſub montium fundamentis, vinculis conſtrictus ſempiternis: ne truculento tradar angelo, neque igne comburar inexſtinguibili. Recordare mei Domine, & ſalua me Sancte, qui inter Sanctos requieſcis. Dixiſti Domine: petite, & dabitur vobis. Miſericordiam ac commiſerationes ego depoſco; præbes enim abundanter cunctis, & non improperas Domine Deus omnipotens: Bonus enim es, & benignus. Da nobis gratiam inuenire, in conſpectu glorię tuæ Domine. Glorificeturque in nobis, tuum ſanctum nomen Domine. Glorificent nos iuſti, cum lætitia & exultatione, in ęternis tabernaculis tuis Domine, è ſuperborũ manibus liberatos. Olim Angelus tuus Domine, comam Prophetæ Habacuc apprehendens, momento temporis eum ſtatuit in Babylone ſuper lacum leonum, vbi incluſus detinebatur Daniel, rurſusque confeſtim in terram ſuam, ipſum reſtituit: nos autem tua Domine gratia refoueat, & ſine timore traducat per chaos illud ingens atque horrendum, quod firmatum eſt in medio iuſtorum & Iniuſtorum, vt liberati dicere poſſimus: Gloria patri, qui liberauit nos è tenebris inferni, & in paradiſo voluptatis nos poſuit. Gloria Filio, qui nos liberauit ab igne inexſtinguibili, ac verme æterno, noſq; hæreditate celeſtis ac ſempiternæ Hieruſalem eſt dignatus. Gloria Spiritui ſancto, qui liberauit nos ex corruptela peccatorum & confuſione ſempiterna; noſque in exultatione coronauit, in lumine vero, & gloria exſuperanti, in ſecula ſeculorum. Amen.

Pſalm 16. 30. 70. 85 87. Iſai. 17. Iob. 13. 17. Eſa. 2. 1. Pet. 4. Mar. 9. Matth 7. Luc. 11. Iaco. 1. Pſalm. 44 71. Matth. 6. Luc 11. Pſalm. 31. 96 & 118. Dan. 14. Ezech. 8. Ibidem. Luc. 16.

Eſt apud S. Ephræm in fine Serm. De patientia & Compunct. eodem hoc Tom.

ALIA EX EIVSDEM DOCTRINA PRECATIO.

DEus propitius eſto mihi peccatori atque indigno; nec ſit mihi in iudicium, quod audeam nefaria hac mea lingua, impuriſque labijs meis nominare ſanctum tuum nomen, & ſuperexultatum in ſecula. Verũ ſit mihi inuocatio nominis tui Domine, in illuminationem ac ſanctificationem carnis & ſpiritus. Vnguentorum odor aſcendens, ſua frangrantia replet domum, quãto magis memoria Domine dulcior melle & fauo, animam implet ſanctificatione & illumi- Eſt in Tract. de Reſurrect. mortuor. ſup. Pſalm. 18. 110.

ALIA IBIDEM SEQVITVR PRECATIO,

Cum gratiarum actione.

GRatias agimus bonitati tuæ Domine, quòd dignaris nos licet indignos f
uire nomini ſancto tuo, manusque extendere ad te Patrem vniuerſorum
Libera nos à quacunque operatione Sathanica, & da gloriam nomini ſancto tu
Matth. 13. Marc. 3. Lucæ 8. Domine. Concede nobis, vt inueniamur ſicut terra pulchra & bona: vt cùm ſ
ceperimus ſemen tuum, fructificemus in centuplo, & ſexacuplo, & tricecuplo
Da nobis Domine, vt dignè mercemur in tuo argento apud nos depoſito v
Lucæ 19. mnam tuam decies multiplicantes, offeramus tibi fructus iuſtitiæ; digneque red
Ibidem. damur habere poteſtatem ſuper decem ciuitates. Da nobis Domine, alacritate
Matth. 25. vigilandi ad tuum occurſum: vt habeamus lumbos mentis ſuccinctos, ſpiritale
Lucæ 12. que animæ lucernas inexſtinguibiles, exſpectantes te Deum noſtrum & Saluato-
1 Pet. 1. 1. Theſſ. 4. rem Ieſum Chriſtum. Dignare nos Domine raptu iuſtorum, quando in nubi
occurrẽt tibi vniuerſorum Domino: vt non experiamur amarum & ineuitabile
illud atque inexcuſabile iudicium. Diſſipa Domine, intolerandum peccatorum
noſtrorum onus ante mortem: vt nobis impedimento non ſit in hora iudici
trahatque in ignem inexſtinguibilem, extra conuentum iuſtorum. Gratia t a
1. Theſſ. 4. Domine, fortitudo nobis fiat, & aſſumat nos in nubibus, cum iuſtis & electis i
aëra, in occurſum tibi Regi vniuerſorum: vt nos, ſancti tui Angeli cum gaudio
ſuſcipientes, hilari facie adoremus, ſicut oportet. & cùm gloriam viderimus in-
effabilem, magno perfuſi gaudio acclamemus, dicẽtes: Gloria induenti humiles
& corruptibiles, gloriam & incorruptionem. Gloria donanti mortalibus im-
mortalitatem. Gloria, inquam, ei, qui ex ore leonis, & corruptoris inimici nos
liberauit, & in ſupercæleſte ſuum regnum vindicauit.

Eſt apud S. Ephram ſup. in Tract. de Reſurrect. mortuorum, vbi & immediatè præcedens, ſub fin.

PRECATIO PIA ADMODVM ET EFFICAX,

Eſt in Serm. De paſſionibus animi

Pro Diuinæ imploratione miſericordiæ. Ex eiuſd. Doctrina.

SAlua me Domine, & largire ſupplici famulo tuo poſtulata animæ ſuæ, quæ
è theſauro viſcerum miſericordiæ tuæ depoſcit Domine: & aſſiduè fontis in-
ſtar ſcaturiat gratia tua in corde & ore mei ipſius famuli tui; ſitque cor meum ac
os diuinæ gratiæ templum purum & immaculatum, quodque cæleſtem Regem
Matth. 21. Lucæ 19. excipiat, vt ne ſit tanquam latibulum improbarum cogitationum, & ſpelunca
latronum, prauis deſiderijs. Sed digitus gratiæ tuæ, ſemper linguam meam mo-
ueat, tanquam neruos citharæ, ad gloriam tuam benigniſſimè: vt ſine vlla inter
miſſione glorificem te ac benedicam, cum amore & deſiderio, corde, ac ore, per
vniuerſum tempus vitæ meæ. Qui enim in te collaudando & glorificando, piger
eſt ac ſegnis Domine, is ipſe à futura vita alienus eſt. Cencede mihi Chriſte Sal-
De hoc ſup. vide in Scholia. pag. 133. uator, petitionem cordis mei, fiatque lingua mea velut cithara, vt hinc teſtamen-
tum exprimere queam ex multis rebus ſiue ſcripturis, quamuis fortaſſe pauca cri-
* al. ſub protectione gratiæ tuæ. mina; ibique iterum ſaluari merear ſub tegmine atque protectione * manuum
tuarum, quando contremiſcet omnis anima, & tremenda gloria tua. Etiam Do-
mine fili Dei vnigenite, exaudi ac ſuſcipe tanquam donum aliquod, preces ſer
tui: Peccator ego ſum gratia ſaluatus. Gloria ei, qui peccatorem in miſeration
bus ſaluat. Ipſi inquam gloria, in ſecula, Amen.

Reperitur ſuprà, in fine Sermonis, De Paſſionibus animi.

ORATIO PRO ILLVMINATIONE MENTIS,

& Dignè communicando. Ex Eiuſd. Doctrina.

DOmine Ieſu Fili vnigenite, ſplendor æterni Patris, lucem habitans inacceſ
ſibilem, lumen incomprehenſibile; qui gratia tua vniuerſum illuminas
mundum, illumina quoque in me obſcuratum oculum mentis meæ: obuelatus
enim & obcœcatus in me eſt hic oculus, quare cum iugiter gratia & miſeratio
nibus

nibus tuis illumina, ne obfuſcetur penitus ab hoſte * doloſo. Eſt enim infirma mens noſtra Domine, ſimilis ligno nuper plantato, quod quemadmodũ aliquo ſeu aeræ flatu, & aquæ irriguo ſemper indiget, ita & animus noſter cùm ſit infirmus aſſiduè opus habet illuminatione & confirmatione gratiæ tuæ. Verbum tuum Domine, oculos aperuit cæci à * natiuitate. Magnum miraculum in Siloe accidit Domine, vbi cæco viſum corporalem recuperanti, ſpiritales quoque oculi mentis intus illuminati ſunt, vt te intrepidè ſuum medicum, ac Deum, Saluatoremque omnium diceret, & prædicaret. Illumina quoque cordis noſtri oculos Domine, vt te diligamus, tuaſque iugiter cum deſiderio atque amore voluntates perficiamus. Et licet procul à nobis ſit Siloe, quo cæcus ille miſſus erat. Calix tamen tremendi tui ſanguinis, lumine ac vita plenus, nobis ecce præſto eſt. Hoc nobis calice, intelligentiam lumenque largire: vt cum fide & deſiderio, ac ſanctificatione, dignè ad ipſum accedamus, ſitque nobis in remiſſionem peccatorum, & non ad iudicium.

Est apud S. Ephram ſup. in Serm. 2. De extremo Iudicio & de Compunct. ante med.

* al. à corrupto re nostro. — Iohan 9. — * al. ex vtero nati. — Pſalm 12. — Epheſ. 1. — Iohan 9. — 1. Cor. 11 & Iohan. 6.

ALIA ORATIO, PIETATIS ET EFFICACIAE PLENA.

Ex eiuſdem Doctrina.

ORo te lux veritatis Chriſte, nate benedicti Patris, figura & ſplendor ſubſtantiæ illius: qui ſedes ad dexteram maieſtatis eius, incomprehenſibilis Fili, & inueſtigabilis Chriſte, & inſcrutabilis Deus, gloria & gaudium diligentibus te, vita mea Chriſte. Salua me peccatorem, in regno tuo. Qui laborat operarius, à te laboris mercedem exſpectat. Heu heu, lingua mea laborat, otioſa atque ſuperflua loquendo: Verùm tu Domine, ne mihi retribuas ſecundùm opus meũ: Sed ſaluum me fac per gratiam tuam, & propter * magnam miſericordiam tuam miſerere mei; quia benedictus es tu, & glorioſus, in ſecula ſeculorum, Amen.

Est in fine Serm. De ſecundo aduentu Domini, hoc eod. Tomo.

Hebr. 1. 10 12. — 1 Cor. 2. & Iacob. 1. 2 — Matth. 10. 20. — Lucæ 10. — * al. per magnã pietatem atque clementiam tuam, &c.

ALIA PRECATIO PIA ET EFFICAX.

Ex eiuſdem S. Patris Doctrina.

DOmine Ieſu Chriſte Rex Regum, qui vitæ & mortis poteſtatem habes, qui incerta noſti, & occulta, quem nulla latet cogitatio, ab occultis meis munda me quoniam malum coram te feci. Nam ecce dies mei deficiunt, dies inquam, ac dies & peccata mea multiplicantur. Tu Domine Deus Patrum, & omnis carnis, qui animæ meæ & corporis exploratam habes infirmitatem, præbe robur imbecillitati meæ, & ſuccurre mihi miſero. Tu enim noſti, quòd tanquam prodigium factus ſum multis, ſed tu adiutor fortis. Da mihi Domine, cor candidum ac gratum, quo aſſiduè memoria recolam cuncta beneficia tua, optime Domine? & ne memineris multorum peccatorum meorum, verùm obliuioni lapſus meos atque delicta tradas. Ne deſpexeris Domine, deprecationem mei peccatoris; ſed ſicut hucuſque tua me protexit gratia, Ita in finem vſque eam à me ne abſtuleris. Ipſa enim me ſapienter edocuit, intelligere iſta: & beati qui cuſtodiunt vias eius, quoniam erit ipſis in coronam gloriæ. Confiteor Domine, & collaudo indignus ego te, qui miſerationum tuarum multitudinem in me demonſtraſti: quoniam protector & auxiliator factus es mihi, in nomine magnificentiæ tuæ benedictio in ſecula. Tu enim factus es Dominus. Tibique maieſtas conuenit & gloria, optimo miſericordiſſimo Deo noſtro.

Habetur apud S. Ephrem ſub fin. longiſſimi Sermon. De Timore Domini, quem Tomo 3. reperies. pro ud κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν, ad imitationem prouerbiorum. &c.

Pſal. 18. 45. 50. — Iob 43. — Pſalm. 50. — Pſalm. 70. — Pſalm. 24. 70 — Pſalm. 21. — Pſalm 110. — Eccleſ. 1 — Pſalm. 82. 8.

1.Pet.2. que Dominus ſolus abſque peccato, pro me indigniſſimo peccatore in mortem A
Philip 2. es traditus, mortem autem Crucis: vt ſcilicet à vinculis peccatorum, animam
peccatoris liberares. Sed quid pro his retribuam tibi Domine? Gloria tibi beni-
niſſime. Gloria tibi miſericordiſſime. Gloria tibi patientiſſime. Gloria tibi, qui
Lucæ 2. cunctis peccata remittis. Gloria tibi, qui ad nos deſcendiſti, vt animas no- as
Matth 26. 27. ſaluares. Gloria tibi, qui in vtero Virginis incarnatus es. Gloria tibi, qui nobis
Marc 14. 15. natus es. Gloria tibi, qui noſtra cauſa captus & tentus es. Gloria tibi, qui vinctus
Lucæ 22. 23. Johan 8 19. 20. atque alligatus es. Gloria tibi, qui flagellatus es. Gloria tibi, qui conſputatus es.
1.Tim 3. Gloria tibi, qui illuſus es. Gloria tibi, qui crucifixus es. Gloria tibi, qui ſepultus
Marc 16. Coloſ 3. es Glorla tibi, qui reſurrexiſti à mortuis. Gloria tibi, qui prædicatus es. Glo-
Hebr 1. tibi, cui creditum eſt. Gloria tibi, qui in cælum adſumptus es. Gloria tibi, qui
Iohan.12. magna cum gloria & maieſtate ad dexteram Patris ſedes. Et iterum venturus es
Matth 24. & in gloria Patris, Sanctorumque Angulorum iudicare omnem animam, quæ te ac
Lucæ 21. ſanctas tuas paſſiones adſpernata eſt, in hora illa formidabili atque horrend-
quando virtutes commouebuntur cælorum: quando ſimul veniēt Angeli atq-
Eccles 16. Archangeli, Cherubim atque Seraphim, cum metu ac tremore, in conſpectu glo-
Eſa.24. Matth 24. riæ tuæ. quando rurſus contremiſcent fundamenta terræ, expaueſcetque om-
ſpiritus, præ incomparabili gloria im̄enſæ maieſtatis tuæ. In illa obſecro hora
Matth. 8. 13. 22. gratia tua me abſcondat ſub alis ſuis, liberetúrque anima mea ab igne illo horri-
24.25. & Lucæ 13. bili, ſtridore dentium, tenebris exterioribus, fletuq; ſempiterno. Vt benedicens
ac gratias tibi agens, dicam: Gloria tibi Domine, qui me peccatorem propter
multitudinem miſerationum tuarum, ſaluare dignatus es. Qui
cum Patre, & Spiritu ſancto, viuis & regnas, per
infinita ſecula ſeculorum.
Amen.

PRIMI TOMI FINIS.

VA1 1521727